ANTOLOGIA NEBULA 2013

EDITOR

CATHERINE ASARO

Cele mai bune texte SF și fantasy votate de *Science Fiction and Fantasy Writers of America*.

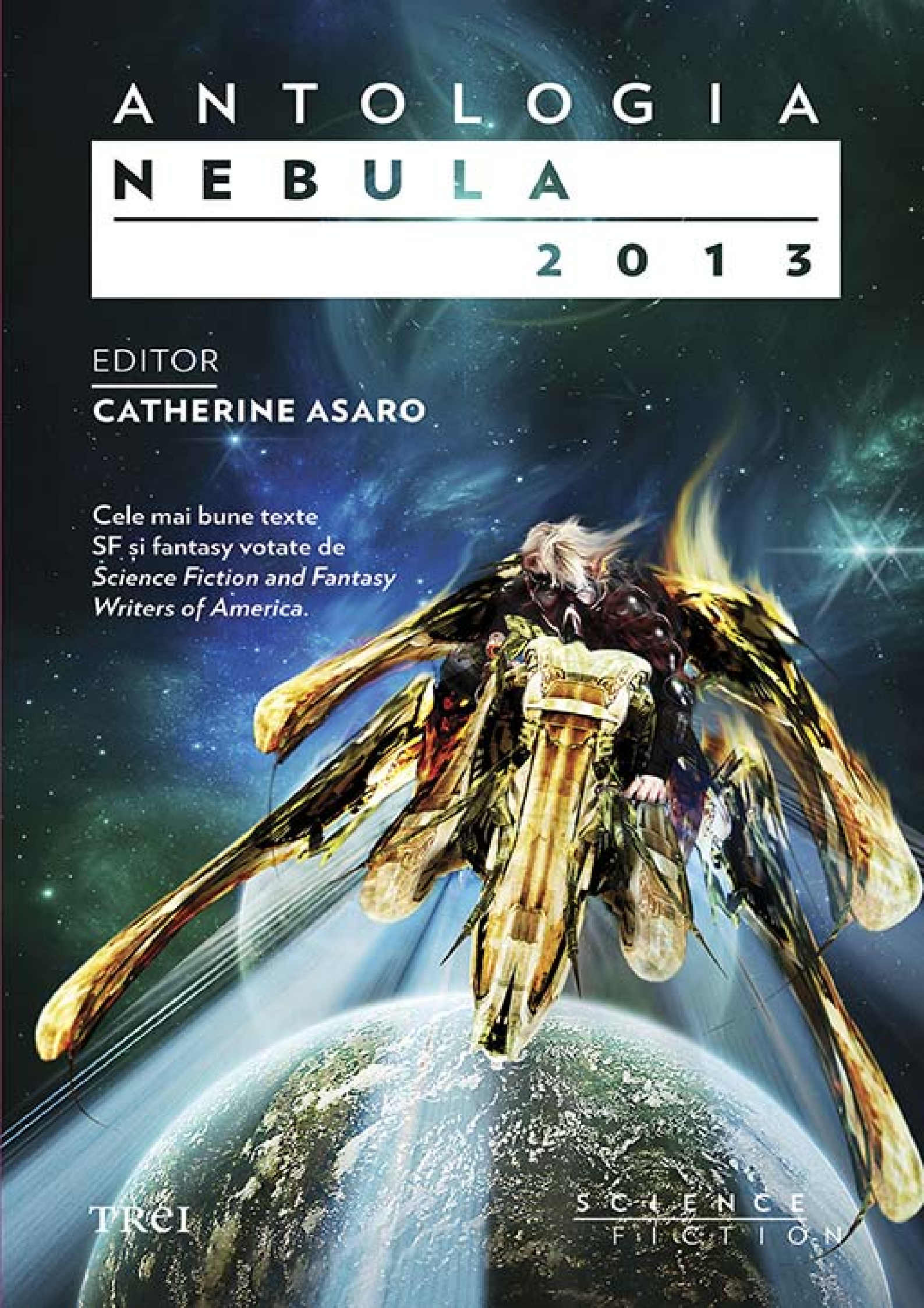

TREI

SCIENCE FICTION

Catherine Asaro

Editor

Antologia Nebula 2013

Traducere din engleză și note de

Oana Chițu, Alexandru Maniu, Ana-Veronica Mircea, Mihai-Dan Pavelescu, Alina Sârbu

TREI

2013

EPSILON
SCIENCE
FICTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
MIHAI DAN PAVELESCU

TREI

THE NEBULA AWARDS SHOWCASE 2013
Copyright © 2013 The Science Fiction and Fantasy Writers
of America (SWFA, Inc)
© Editura Trei, 2013
pentru prezenta ediție
ISBN ePUB: 978-606-719-004-5
ISBN PDF: 978-606-719-005-2
ISBN Print: 978-973-707-895-7
Editori: Silviu Dragomir, Vasile Dem. Zamfirescu
Director editorial: Magdalena Mărculescu
Design: Faber Studio
Ilustrație copertă: © Ionuț Bănuță
Director producție: Cristian Claudiu Coban
Redactor: Florin Leodor Dănila
Dtp: Răzvan Nasea
Corectură: Rodica Petcu, Eugenia Ursu
Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul
Versiune digitală realizată de elefant.ro

Pentru Eleanor Wood,
care a oferit atât de multe ficțiunii speculative.

CREDITE

„The Paper Menagerie”, copyright 2011 by Ken Liu, first published in *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, March/April 2011.

„The Ice Owl”, copyright 2011 by Carolyn Ives Gilman, first published in *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, November/December 2011.

„Ado”, copyright 1988 by Connie Willis, first published in *Asimov's Science Fiction*, January 1988.

„The Migratory Pattern of Dancers”, copyright 2011 by Katherine Sparrow, first published in *GigaNotoSaurus*, July 2011.

„Peach-Creamed Honey”, copyright 2010 by Amal El-Mohtar, first published in *The Honey Month*, Summer 2010. Used by permission of Papaveria Press.

„The Axiom of Choice”, copyright 2011 by David W. Goldman, first published in *The New Haven Review*, Winter 2011.

„Club Story”, copyright 1993–2012 by John Clute, first published in *The Encyclopedia of Science Fiction: Third Edition* (2011–), sf-encyclopedia.com.

„What We Found”, copyright 2011 by Geoff Ryman, first published in *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, September/October 2011.

Among Others, copyright 2011 by Jo Walton. Used by permission of Tor Books and Constable & Robinson Ltd.

„Movement”, copyright 2011 by Nancy Fulda, first published in *Asimov's Science Fiction*, March 2011.

„Sauerkraut Station”, copyright 2011 by Ferrett Steinmetz, first published in *GigaNotoSaurus*, November 2011.

„The Cartographer Wasps and the Anarchist Bees”, copyright 2011 by E. Lily Yu, first

published in *Clarkesworld Magazine*, April 2011.

„Ray of Light", copyright 2011 by Brad R. Torgersen, first published in *Analog Science Fiction and Fact*, December 2011.

The Freedom Maze, copyright 2011 by Delia Sherman. Used by permission of Big Mouth House.

„The Sea King's Second Bride", copyright 2011 by C. S. E. Cooney, first published in Goblin Fruit, Spring 2010.

„The Man Who Bridged the Mist", copyright 2011 by Kij Johnson, first published in *Asimov's Science Fiction*, October/November 2011.

INTRODUCERE: O ARMONIE DE GÂNDURI

CATHERINE ASARO

Desenul nu este ceea ce vedem noi, ci ceea ce trebuie să-i facem pe alții să vadă.

— Edgar Degas, *The Shop-Talk of Edgar Degas*, editată de R.H. Ives Gammell

Când eram mică, părinții mi-au dăruit câteva litografii înrămate ale balerinelor pictorului Edgar Degas. Ele se află și acum în vechiul meu dormitor, pe peretele de deasupra barei de balet unde ar fi trebuit să exersez, dar n-o făceam aproape niciodată. Deși dansul îmi plăcea, să dansez singură în camera mea mă atrăgea prea puțin când alternativa era să mă alătur prietenelor mele, celelalte dansatoare din studiourile unde mă antrenam. Însă desenele acelea de Degas rămân o parte a peisajului creativ din mintea mea, indiferent dacă scriu, dansez, compun muzică sau rezolv ecuații cu derivate parțiale din teoria cuantică.

Ipoteza convențională dominantă în cultura noastră este că eforturile artistice sunt diferite de preocupările analitice, cum sunt științele exacte și matematica. De o parte se întinde tărâmul luxuriant al emoțiilor, de cealaltă parte găsim liniile drepte ale logicii. Separarea aceea este reflectată în felul în care vedem lucrările de ficțiune speculativă. Deși este cea mai evidentă în

comparațiile dintre fantasy și hard SF, deosebirea este valabilă pentru toate subgenurile speculative.

Eu mă opun ideii că emoția și logica sunt două regiuni care se exclud reciproc și care sunt separate printr-un zid al percepțiilor noastre, că aceste regiuni trebuie să fie disparate — una condusă de pasiune și cealaltă de rațiune. Potrivit experienței mele, firul analitic și firul artistic al realizărilor umane sunt atât de complet întrețesute, încât este imposibil să le separăm. Citind textele care au fost nominalizate anul acesta, am fost surprinsă cât de bine ilustrează ele ideea respectivă.

Aș fi dorit să fi putut include în antologia de față toate povestirile nominalizate, însă ar fi rezultat o carte ce ar fi costat mai mult decât s-ar cuveni și, în același timp, le-ar fi oferit autorilor doar mai mult decât proverbialul bănuț pentru ideile lor. Lista nominalizărilor apare totuși în antologie și vă recomand să le citiți pe toate, dacă este posibil.

> *Muzica a însemnat refugiul meu. Mă puteam furișa în spațiile dintre note și ghemui acolo, sprijinindu-mă de singurătate.*
>
> — Maya Angelou, *Gather Together in My Name*

Povestirea *Axioma alegerii* de David W. Goldman este o variațiune ingenioasă pe tema unei axiome matematice faimoase (unii i-ar putea spune „infame”). La prima vedere, axioma alegerii pare simplă — în esență, ea afirmă că „dacă avem oricâte cutii, fiecare conținând minimum un obiect, este posibil să alegem exact un singur obiect din fiecare cutie”. De exemplu, dacă în fiecare cutie s-ar găsi o pereche de pantofi, am putea specifica „pantoful stâng”. După aceea am extrage pantoful stâng din fiecare cutie. Simplu, da? Dar dacă fiecare cutie ar conține aceeași pereche de șosete

identice? Cum am putea specifica o șosetă sau cealaltă, dacă toate alegerile sunt identice? Axioma alegerii susține că întotdeauna putem face alegerea respectivă, chiar dacă nu vedem cum.

În povestirea sa, Goldman îl pune pe cititor să aleagă firul narativ, făcând din text o experiență interactivă. Pe măsură ce țese povestea unui chitarist care a suferit un accident teribil, cititorul determină intriga. Sau nu-i așa? Intriga se dezvoltă ca o suită de alegeri, formând o alegorie a axiomei, care ea însăși este o metaforă pentru călătoria emoțională a muzicianului.

Matematica și muzica se întrețes în mod inextricabil. Matematica muzicii este unul dintre cele mai frumoase domenii ale științelor exacte. Povestirea lui Goldman, cu structura sa ramificată și secțiunile numerotate, amintește atât de o compoziție muzicală, cât și de o demonstrație matematică. De aceea pare perfect potrivit ca el să utilizeze axioma ca declanșator narativ.

În matematică, axioma alegerii este fundamentală pentru paradoxul Banach-Tarski, care afirmă că putem tăia o sferă solidă într-un număr finit de bucăți, fie și numai cinci, pentru a le reasambla după aceea în două sfere solide, fiecare având aceeași mărime cu cea originală; mai mult chiar, am putea tăia un bob de mazăre și să reasamblăm bucățile într-o sferă de mărimea soarelui nostru[1]. *Poftim?* Asemenea proiecte nebunești nu funcționează în viața reală, deoarece ar trebui să tăiem sferele în piese atât de convolute, încât n-ar avea un volum definit fizic. Ele există doar în teorie. Goldman se joacă astfel cu alegerile făcute de protagonistul lui sau cu cele pe care le-ar fi putut face, în teorie. Alegerile muzicianului, reale sau teoretice, devin spațiul în care se ghemuiește el, căutând refugiu între notele pe care nu le mai poate cânta. Textul este o remarcabilă contopire de matematică și emoție, care întrețese analiticul cu inima omenească.

Ca și în muzică, în origami atât compoziția, cât și execuția sunt exprimări ale artei.

— Robert J. Lang, artist origami și fizician

Mi-am dorit ca în munca mea să împăturesc natura, demnitatea vieții și expresia afecțiunii.

— Akira Yoshizawa, mare maestru origami, *Inochi Yutaka na Origami (Origami plin de viață)*

Descrieți, cu demonstrații, ce fracțiuni p/q pot fi obținute ca pătrate prin împăturirea unui singur pătrat…

— Concursul American Regional Mathematics League 2006, *The Power of Origami*

Origami este arta împăturirii hârtiei, în care artistul se folosește de o serie complicată de împăturiri pentru a transforma o foaie de hârtie într-o sculptură. Nu este doar o formă splendidă de artă vizuală, ci a definit, de asemenea, un domeniu al matematicii și apare sub formă de probleme în programe renumite pe plan internațional, ca American Regional Mathematics League.

În povestirea sa *Menajeria de hârtie*, Ken Liu explorează relația complexă dintre un tânăr născut în Statele Unite din părinți de etnii diferite și mama sa, adusă din China pentru o căsătorie mijlocită. Relația aceea se derulează prin intermediul creațiilor origami ale mamei, pe care, în copilăria băiatului, ea le învia în mod magic. Dualitatea disciplinei origami — care încorporează proprietăți atât artistice, cât și analitice — devine un cadru inspirat pentru textul lui Liu. Natura

geometrică a origamiului nu este descrisă niciodată în povestire, dar pentru mine, în calitate de cititor, neîncrederea complexă și multistratificată simțită de fiu față de mama lui este un simbol excelent al neîncrederii pe care mulți oameni o percep față de relația dintre artă și matematica din interiorul ei, mai ales în complexitatea tridimensională întrupată de origami. Faptul că ambele aspecte există simultan în aceeași creație, în ciuda naturii lor aparent contradictorii, oferă o paradigmă potrivită pentru iubire și negarea ei în această relație sfâșietoare între un fiu și mama lui.

Dansul este limbajul ascuns al sufletului.

— Martha Graham, *New York Times*, 1985

În povestirea ei intitulată *Mișcare*, Nancy Fulda scrie despre o autistă care excelează la balet. Autismul este o boală neurală ce are impact asupra felului în care creierul interpretează informațiile, îngreunând comunicarea bolnavilor cu cei din jurul lor. Un procentaj redus dintre autiști ajung specialiști într-un domeniu, abilitățile lor manifestându-se cu precădere în domeniul muzicii, memoriei, matematicii și, în cazul acesta, al dansului. Fulda folosește relația eroinei cu baletul pentru a explora ramificațiile dinapoia unui potențial tratament pentru autismul ei.

Ca fostă dansatoare atât pe muzică de balet, cât și de jazz, am fost impresionată de abilitatea cu care Fulda a adus la viață senzația de eternitate — ba chiar de meditație — ce apare când te afunzi în dans. Este o modalitate potrivită pentru povestire, care se focalizează asupra unui narator a cărui percepție a timpului este diferită de a majorității oamenilor; eroina poate să aibă nevoie de ore, zile sau chiar mai mult pentru a răspunde la o întrebare. Însă răspunsul acela — când sosește în cele din urmă — este o proză cu coregrafie superbă.

Opera de artă este o lume în sine, care reflectă senzații și emoții din lumea artistului.

— Hans Hoffman, *Search for the Real and Other Essays*

Așa cum spun constructorii, pietrele cele mai mari nu se așază bine fără cele mai mici.

— Platon, *Legile*, Cartea 10

Cuvintele lui Platon se puteau aplica la fel de bine construirii unei clădiri, unui pod… sau unei nuvele science-fiction. În *Omul care a unit malurile ceții*, Kij Johnson folosește ridicarea unui pod pentru a dezvolta povestea bărbatului care realizează construcția aceea remarcabilă. Podul devine o metaforă pentru viața și pentru lumea lui.

În mod frecvent considerăm un pod ca fiind o realizare inginerească, un triumf al fizicii și al matematicii, însă relația arhitecților cu creația lor seamănă mult cu cea a artiștilor cu arta lor. Așa cum pertinent a observat Platon, toate piesele, atât cele mai mari, cât și cele mai mici, sunt necesare pentru crearea podului. Citatul lui Platon provine din dialogul *Legile*, pentru a sublinia că legile — indiferent dacă sunt create de sistemele noastre judiciare sau sunt legi naturale pe care le-am descoperit — sunt analitice, totuși duc la rezultate care se întrețes în mod complex cu binele (sau răul) emoțional al celor care trăiesc pe baza lor.

Omul care a unit malurile ceții îmi reamintește de litografia *Mână cu sferă în reflexie* de M.C. Escher. Tot așa cum creația lui Escher este o imagine a autorului care ține o sferă ce reflectă atât imaginea sa, cât și lumea din jur, procesul construirii unui pod peste ceață reflectă arhitectul din poveste și lumea lui remarcabilă. În litografia sa, Escher prezintă scena amănunțit, folosind obiecte simple pentru a ne povesti despre sine; în

mod similar, detaliile felului în care constructorul își ridică podul povestesc despre speranțele lui, despre trecutul lui și despre oamenii care le influențează viața.

Imaginea lui Escher obține un efect spectaculos fără explozii de culoare și acțiune; este realizată în cenușiu și alb, iar opțiunea respectivă o face cu atât mai puternică. Johnson este de asemenea subtilă în *Omul care a unit malurile ceții*, o nuvelă realizată în culorile ceții și ale pietrei. Aflăm despre „pești" care trăiesc în ceață, creaturi spectrale ce sunt considerate mici la lungimea de doi metri. Legendarii „Mai Mari" ascunși în adâncuri constituie o amenințare omniprezentă. Johnson ar fi putut urma calea facilă prin introducerea unei scene de acțiune și aventură, în care monștrii aceia explodează din adâncuri și-și încep tipicele activități de distrugere și azvârlire în haos. Autoarea alege însă o abordare mult mai nuanțată, care, în contextul nuvelei, are o eficiență remarcabilă, oferind o metaforă pentru evenimentele pe jumătate ascunse ce modelează și sfărâmă în mod subtil viețile personajelor și-l lasă pe cititor cu întrebarea: oare „Mai Marii", afundați și ascunși sub peisajul nostru emoțional, sunt pe atât de mari pe cât ne temem? Este o nuvelă fascinantă, cu straturi noi, care se ivesc la fiecare recitire.

> *Arta este un element esențial al omenirii… este vitală, atât de profund legată de pulsația sentimentelor, încât devine semnul remarcabil al vieții când au dispărut toate celelalte aspecte ale civilizației.*
>
> — Jamake Highwater, *The Language of Vision: Meditations on Myth and Metaphor*

În *Bufnița-de-gheață*, Carolyn Ives Gilman ne prezintă povestea lui Thorn, o tânără inteligentă și schimbătoare. Autoarea își focalizează textul asupra interacțiunilor dintre Thorn și tutorul ei, un colecționar mai vârstnic care repatriază lucrări de artă furate în timpul unui război încheiat cu mai bine de un secol în urmă. Pierderea și returnarea obiectelor de artă oferă o alegorie eficientă a prețului războaielor pentru supraviețuitorii lor.

Pe tot parcursul nuvelei, Gilman realizează conexiuni explicite între artă și matematică sau știință și, procedând astfel, creează bijuterii alegorice pentru cititor. Un aspect central al textului rezultă dintr-o îmbinare ingenioasă de artă și matematică folosită de unii artiști. Dacă aplică un anumit algoritm mediului cu care lucrează, artiștii pot crea opere care să difere în mod spectaculos în funcție de cum vede cineva imaginea. Este o variațiune inteligentă pe tema imaginilor holografice din lumea noastră actuală, care sunt vizibile doar din anumite unghiuri, așa cum sunt cele de pe multe permise auto. Operele acelea de artă constituie o temă potrivită pentru Thorn, care trebuie să învețe să dea piept cu modurile în care „adevărul” se poate schimba în funcție de felul în care vede ea lumea. În alt caz, Gilman utilizează reacțiile chimice ale compușilor bazați pe benzen pentru a defini combinația unui cifru format din ornamentele de pe o casetă, în sine o lucrare de artă, care poate sau nu să conțină și mai multe secrete. Suprapunerea de puzzle-uri peste alte puzzle-uri este o metaforă eficientă pentru concepția stratificată a acestei nuvele inspirate.

Gilman folosește cuvântul *Holocid* pentru a descrie un război care — aidoma unei holograme — a conținut toate dimensiunile lumii sale și a fost văzut de sub toate unghiurile de o civilizație interstelară. Similitudinea cu termenul *Holocaust* este elocventă. În al Doilea Război Mondial,

naziștii au jefuit sute de mii de opere de artă, a căror repatriere continuă și în prezent. Sub mâinile iscusite ale lui Gilman, repatrierea devine un simbol al impactului pe care războiul îl are asupra umanității noastre. Tema a avut o rezonanță aparte pentru mine, întrucât, pe când scriam introducerea aceasta, am citit că decedase, la vârsta de 108 ani, Anton Dobrolski, cel mai bătrân supraviețuitor cunoscut de la Auschwitz. Pe măsură ce ultimii supraviețuitori ai lagărelor de concentrare din al Doilea Război Mondial mor, istoriile lor orale pălesc rezumate în câteva fraze din cărți de istorie. Dacă vom uita, vom îngădui repetarea atrocităților? În nuvela lui Gilman, în care zborurile spațiale relativiste le permit oamenilor să sară în viitor de fiecare dată când călătoresc, amintirile supraviețuitorilor se întind pe secole și se răspândesc între stele.

> *Țipau, șuierau, se chemau, atingeau în treacăt apa liniștită și se îndepărtau de țărm. Repede, mai iute… și mai iute… și gata… erau înghițite de văzduh. Dar încotro. Și de ce? Îndemnul neostoit al toamnei, încărcat de nemulțumire, tristețe și neîmpliniri le prindea și pe ele în mreje, împingându-le să se adune în stoluri, să se rotească și să țipe; era musai să-și reverse tot neastâmpărul până la sosirea iernii.*[2]
>
> — Daphne du Maurier, *Păsările și alte povestiri*

În *Modul de trai migrator al dansatorilor*, Katherine Sparrow scrie despre bărbați care sunt modificați genetic cu ADN provenit de la păsări care au dispărut de pe Pământ. Deși bărbații rămân în esență oameni, de două ori pe an ei simt

imboldul de a călători pe rutele pe care păsările zburau cândva în timpul migrațiilor. Ca parte din călătoria aceea, ei se opresc periodic pentru a dansa în locuri ca Parcul Național Yellowstone, opere de coregrafie ce se inspiră din trăsături ale păsărilor dispărute — și care aduc milioane de dolari pentru finanțatorii avari care le sponsorizează spectacolele. Reprezentațiile evocă multitudinea de specii care ne brăzdau cândva cerurile în libertatea zborului, dar exact aceeași evocare a libertății devine o formă de temniță pentru dansatori.

Spectatorii vin pentru divertisment, ca să se amuze, dar și pentru a vedea ce soartă s-ar putea abate asupra dansatorilor care cutează să se apropie cât mai mult de zborul neajutat al oamenilor. În felul acesta povestea explorează ramificațiile fascinației oamenilor față de moarte ca divertisment. Sparrow face aluzie la un sfârșit insidios al omenirii; vom deveni oare atât de deprinși cu pierderile vieții, prin intermediul spectacolelor de divertisment, încât vom participa la propria noastră pierire? Textul nu relatează o apocalipsă dramatică, ci sugerează că extincția umanității poate sosi din interior, mânată de aceleași instincte care împing personajele povestirii să diminueze speciile cândva mărețe de păsări care ne cutreierau cerurile la nivelul unui ecou descoperit doar în dansurile oamenilor.

> *Știința și literatura nu sunt două elemente distincte, ci două laturi ale aceluiași element.*
>
> — Thomas Huxley, *Science and Culture: And Other Essays*, volumul 3

Jo Walton răstoarnă ideea combinării științei și artelor în romanul ei metaficțional *Printre ceilalți*. Aici arta este chiar scrierea: cartea este relatată prin dragostea de literatură, mai precis de

science-fiction, a naratoarei. În felul acesta romanul invocă mulți dintre marii noștri scriitori speculativi, mai ales pe cei din canonul science-fiction de acum câteva decenii. În romanul lui Walton, literatura joacă un rol similar cu cel jucat de artă, muzică sau dans în alte texte din antologie. Însă arta pe care Walton o folosește pentru a-și pune în scenă povestea este arta *noastră*, literatura fantasticului, așa cum este ilustrată, de exemplu, de prezenta antologie. *Antologia Nebula 2013* nu dansează, cântă, pictează, ciupește strune sau răpăie cu bețele pe tobe… dar devine o buclă recursivă, construită din propriile ei povestiri, care folosesc alte arte pentru a încadra operele literare, astfel încât antologia devine arta care se autoîncadrează.

Metaficțiunea este o poveste care se referă la literatură și convențiile ei ca parte din poveste. Cu alte cuvinte, povestea este autoreferențială; ea expune iluziile create de o operă de ficțiune, estompând delimitarea dintre lumea „reală” a cititorului și lumea imaginată a textului. Walton folosește eficient tehnica aceasta în roman, utilizând ficțiunea speculativă pentru a pune în scenă o poveste fantasy, ba chiar îndemnându-l pe cititor să se întrebe dacă aspectele magice ale poveștii sunt „reale” în contextul istorisirii naratorului sau sunt o ficțiune conținută într-o ficțiune, care este deghizată ca realitate pentru personajele fictive.

În analogie cu bucla autoreferențială ce rezultă din descrierea antologiei de față ca artă care se autoîncadrează, se poate spune că romanul lui Walton omite o carte importantă dintre lucrările la care se referă: *Printre ceilalți* de Jo Walton. Aceea ar fi fost cu adevărat o creație satisfăcătoare de metaficțiune fractală; cartea se referă la cartea care se referă la cartea care se referă… ați înțeles ideea. Ar fi putut să fie un triumf recursiv demn de Mandelbrot, matematicianul care a creat fractalii

superbi cunoscuți ca setul Mandelbrot, care își autorepetă structura hipnotizatoare a imaginilor în detalii tot mai fine. *Printre ceilalți* mi s-a părut apropiată de o versiune literară a videoclipului care prezintă fractalii Mandelbrot la amplificare tot mai mare, oferind o pătrundere muzicală în reprezentarea finală a artei autoreferențiale[3].

> *Dar Marlow nu era un marinar tipic (dacă trecem peste înclinarea lui de a depăna firul atâtor pățanii); apoi, pentru el, sensul unei întâmplări nu se găsea înăuntrul ei, ca un sâmbure, ci în afară, învăluind povestirea care-l proiecta deodată în lumină așa cum o văpaie scoate la iveală pâcla din jur…*[4]
>
> — Joseph Conrad, *Inima întunericului*

Povestea de club are o tradiție îndelungată în science-fiction. Ea constă din două părți: un decor care descrie un club sau alt loc în care naratorul își relatează povestea din interiorul unei povești, și povestea însăși, despre care naratorul susține în mod frecvent că l-ar fi implicat. În cuvintele lui John Clute: „*Povestea de club* este o narațiune relatată de o persoană unor ascultători într-un loc în care povestea poate fi spusă în siguranță, fie o culegere de mai multe povești cu un același narator, fie câțiva naratori care alternează". Clute, care este unul din cei doi câștigători ai Premiului Solstice de anul acesta, oferă un eseu despre „Povestea de club", adaptat din articolul său publicat în *Encyclopedia of Science Fiction* online. Eseul reprezintă nu numai un element captivant în discuția despre ficțiune ca formă de artă, ci în sine este o formă de artă prin construcția sa pentru o audiență online, ilustrând felul în care epoca

electronică schimbă modul în care prezentăm literatura. În cazul variantei tipărite pe hârtie a acestei antologii, nu putem oferi hiperlegăturile care le îngăduie cititorilor să dea clic pe cuvinte și fraze din eseu pentru a găsi intrările asociate din enciclopedie, creând astfel un document hipertext. Vă puteți bucura totuși de formatul electronic original al eseului în *Encyclopedia of Science Fiction* la www.sf-encyclopedia.com/entry/club_story.

> *Mi s-a pus botniță la gură și mi se dă drumul cu un butuc la picioare; de aceea am hotărât să nu cânt în colivie. Dacă n-aș avea botniță, aș mușca; dacă aș fi liber, aș face tot ce m-ar tăia capul. Deocamdată, lasă-mă să fiu ceea ce sunt și nu căuta să mă schimbi.*[5]
>
> — Don John, în *Mult zgomot pentru nimic* de William Shakespeare
>
> *Cenzura se sfârșește prin deplinătate logică atunci când nimănui nu i se mai permite să citească nicio carte, decât cărțile pe care nu le poate citi nimeni.*
>
> — George Bernard Shaw, *Literary Censorship in England, Current Opinion*

În prea scurta ei povestire *Mult zgomot*, Connie Willis folosește arta literaturii într-o satiră care, dincolo de comedia voioasă, înfierează satisfăcător cenzura. „Lumea” pe care o creează autoarea este un viitor nu prea îndepărtat, unde constrângerile asupra lucrurilor pe care le pot preda profesorii sunt stringente de teama de a nu ofensa pe cineva. *Pe oricine*. Deși amuzant, textul

oferă o imagine sumbră despre ce s-ar putea întâmpla cu copiii noștri și viitorul lor, dacă le-am îngădui cenzorilor să eviscereze literatura pe care o citesc. În lumea din *Mult zgomot* aș fi scris deja prea mult…

> *Unii pictori transformă soarele într-o pată galbenă. Alții transformă o pată galbenă în soare.*
>
> — maximă atribuită lui Pablo Picasso

Alt aspect care mi s-a părut comun pentru povestirile nominalizate anul acesta este diversitatea de reprezentări atât a unor societăți reale de pe Pământ, cât și a unora create de imaginațiile autorilor. În exemplele ei cele mai bune, ficțiunea speculativă poate evoca universuri uimitoare. Noi pictăm imagini în proză ale altor locuri, altor lumi, altor sori. Ca o ironie a sorții, în perioada de început a science-fictionului, lumile „extraterestre” descrise în multe dintre operele noastre erau uneori mai puțin străine decât culturi de pe propria noastră planetă. Nominalizările de anul acesta ilustrează maturizarea genului. Abundă lumile construite, nu numai ca locuri imaginate, ci și ca explorare a oamenilor, a modurilor de viață și ideilor de pe propria noastră planetă ce provin din alte culturi decât cea occidentală.

> *Imaginația ne va purta adesea spre lumi ce nu au existat niciodată. Dar fără ea, nu vom ajunge nicăieri.*
>
> — Carl Sagan, *Cosmos*

Îmi amintesc că pe la opt–nouă ani, am locuit în casa în stil spaniol a bunicului meu din Escondido, statul California — nu metropola nesfârșită în care s-a schimbat zona în prezent, ci pe când era o așezare somnoroasă întinsă printre plantații de avocado. Neavând ce face într-o zi în care mă coceam sub soarele nemilos al verii, am

mers la biblioteca locală și m-am instalat în sala de lectură dotată cu aer condiționat, unde am fost absorbită de o carte despre albine. Nu mai țin minte nici titlul, nici autorul, dar nu voi uita niciodată cât de mult mi-a plăcut povestea aceea cu aventuri fascinante ale albinelor.

Mi-am reamintit de cartea aceea când am citit povestirea *Viespile cartografe și albinele anarhiste* de E. Lily Yu. Yu extrapolează comportamentul albinelor și al viespilor, așa cum este cunoscut de știința modernă, într-un text plasat în satul Yiwei, care în chineza mandarină se traduce aproximativ ca „a presupune”. Este un nume potrivit pentru plasarea locală a unei povestiri care se referă la viespi ce alcătuiesc hărți și conflictele lor cu albinele, atât revoluționare, cât și de altă natură. Societățile acestor insecte remarcabile sunt descrise cu profunzime și umor tandru. Culturile lor slujesc ca termen de comparație pentru cealaltă cultură din text, cea a oamenilor. Povestirea oferă o întorsătură neașteptată pentru prozele science-fiction despre primele contacte dintre civilizații și în același timp un comentariu frapant la adresa sistemelor politice de pe Pământ.

> *Pictura este o poezie mută, iar poezia este o pictură vorbitoare.*
>
> — Simonides din Ceos în *Despre gloria atenienilor* de Plutarh, în *Moralia*, *Cartea a IV-a*

Poezia *Piersici topite-n miere* de Amal El-Mohtar le conferă albinelor o imagine cu totul diferită. Albinele se numără printre multele imagini pe care autoarea le invocă în poemul senzual care a câștigat Premiul Rhysling 2011 la categoria „poezie scurtă”. Frumusețea pură a scrierii face lectura o plăcere, aidoma ascultării unui cântec. În timp ce scriu rândurile acestea, mă inspiră să compun melodii dulci, dar vioaie, o

fuziune obsedantă de muzică din Occident și din Orientul Apropiat, cu ritmuri hipnotizante de tobe, toate inspirate de versurile acestui poem.

Și știu c-o să mă lase să-i spun că-n toi de vară, când asudă totul fără vrere,
mai multe piersici, căzute toate dintr-o aceeași căruță, în tăcere,
s-au rătăcit, și-a bâzâit în lumea-ntreagă vestea că-s de zahăr pline,
și a venit apoi, cu-alai de cântec și cu bucurie mare, roiul de albine.

C.S.E. Cooney, câștigătoarea Premiului Rhysling 2011 la categoria „poezie lungă”, tratează de asemenea cititorul cu un limbaj încântător de evocator în *A doua mireasă a Regelui Mării*. Imaginile ei lirice evocă un tărâm fantastic în adâncul mării. Pe rând grațios și ireverențios, poemul este o urmare a tradiționalei balade scandinave *Agnete și tritonul*. Cooney îi oferă Regelui Mării furios o a doua șansă la fericire, deși inițial acesta o refuzase. Contrastele inteligente dintre convențiile poveștilor populare tradiționale și sensibilitatea unei femei moderne alcătuiesc o combinație delicioasă în acest poem.

Revărsându-și mările peste tot, oceanul învăluie pământul și-i umple hăurile cele mai adânci.
— Nicolaus Copernic, *Despre revoluțiile sferelor cerești*

Brad R. Torgersen oferă o imagine science-fiction asupra adâncurilor mării în povestirea sa *Raza de soare*. Deși lumea pe care o evocă în detalii atente se află în cazul de față pe Pământ, este la fel de străină pentru majoritatea oamenilor

pe cât poate fi altă planetă. *Raza de soare* se concentrează asupra închiderii ultimilor oameni de pe Pământ în așezări submarine după ce suprafața a devenit nelocuibilă. Torgersen utilizează cadrul ca decor pentru rebeliunea unei adolescente, nu numai împotriva tatălui ei, ci și împotriva mediului în care trăiește. Mediul exercită o presiune literară asupra personajelor, analogă cu presiunea din adâncul mărilor care le domină viețile. Nu m-a surprins că tinerii se adună în secret ca să plănuiască prin intermediul unui club muzical. Deși muzica a jucat un rol relativ mic prin comparație cu cel avut de artă în alte proze din antologie, mi s-a părut un accent satisfăcător pentru povestea strădaniilor unui tată de a accepta tranziția copilului său în viața de adult.

> *Varza murată este tolerată, fiindcă pare a fi o sursă de contradicții. Asta nu înseamnă că ar predica o neutralitate gastronomică, ce ar putea rezista tuturor ereziilor. Ea respinge dogmatismul și aprobă gusturile individuale.*
>
> — Julien Freund, directorul Institutului de Sociologie din Strasbourg, *Les Saisons d'Alsace*

Ferrett Steinmetz ne poartă în alt fel de lume în nuveleta sa *Stația Verzei-murate*. Acțiunea se desfășoară într-un habitat spațial care oferă asistență medicală și realimentează navele cu provizii. Dintre acestea din urmă face parte și specialitatea habitatului, varza murată, pe care cei mai mulți călători o privesc cu prea puțin respect, cel puțin în opinia naratoarei Lizzie. Decorul este adus la viață prin detaliile meticuloase ale autorului și slujește drept contrast pentru backgroundul politic al universului pe care-l

construiește Steinmetz. Textul este în același timp sobru și optimist, povestea unei tinere remarcabile.

Când am citit prima dată *Stația Verzei-murate*, am presupus că apăruse în revista *Analog*. Senzația respectivă se datora pe de o parte descrierii excelente a vieții dintr-o stație spațială, incluzând ce se poate întâmpla dacă pierdem avantaje pe care le-am considerat de la sine înțelese, ca lumina și gravitația. Am fost surprinsă să aflu că provenea din fanzinul online *GigaNotoSaurus*. De altfel, două texte din antologia aceasta au apărut prima dată în *GigaNotoSaurus*, celălalt fiind *Modul de trai migrator al dansatorilor*. Ele oferă exemple grăitoare ale modificărilor din lumea editorială pe care le-am simțit în ultimul deceniu. În trecut, când posibilitățile de apariție a prozelor scurte erau limitate la piețele publicațiilor tipărite, costurile producerii și distribuirii lor limitau serios numărul piețelor, ceea ce însemna că multe texte bune rămâneau nepublicate sau apăreau în reviste greu de găsit. Acum, prin apariția atâtor piețe online, sunt publicate mai multe povestiri bune ca niciodată. Este prima dată când am auzit de *GigaNotoSaurus*, dar cu siguranță că de acum înainte îi voi căuta și alte numere.

Nu poți să refaci lumea
Fără să nu te refaci pe tine.
— Ben Okri, *Mental Fight*

Ce am descoperit, nuveleta atent lucrată a lui Geoff Ryman, se petrece în Nigeria. La un nivel, ea se concentrează asupra încercărilor savantului nigerian Terhemba de a-și reconcilia cercetarea cu ruina suferită de familia sa; cele două converg când el descoperă dovezi că părinții le pot transmite copiilor efectele traumelor pe care le-au suferit. Naratorul scrie: „Ce-am descoperit a fost că un an precum 1966 poate ajunge să-ți marcheze

mintea și să se ți se lase în testicule și astfel să-ți păteze copiii în culoarea sângelui. Tu transmiți războiul mai departe… Trăim viețile bunicilor noștri”. În relatarea poveștii lui Terhemba, Ryman scrie însuflețit despre o Nigerie când severă, când frumoasă.

La alt nivel, *Ce am descoperit* exploatează un fenomen observat de psihologi, mai ales de John Schooler, ale căror cercetări dovedesc un „efect de declin” când tentativele de duplicare a unui rezultat bine documentat au tot mai puțin succes de-a lungul timpului, chiar dacă mulți au reprodus inițial experimentul. Declinul poate proveni din efecte psihologice, din faptul că experimentatorii se așteaptă la rezultat și sunt astfel predispuși subconștient spre acțiuni care să le verifice așteptările. Declinul este atunci reafirmarea metodei științifice asupra timpului. Nici ipoteza aceea nu pare totuși să explice pe deplin efectul. În *Ce am descoperit*, Ryman extrapolează ideea, ducând-o la o extremă fascinant de bizară. Ce ar fi dacă *toate* rezultatele științifice ar dispărea în timp?

Pentru a motiva ideea, autorul apelează la teoria cuantică, mai precis la faptul că observarea unui sistem modifică sistemul respectiv, colapsându-l dintr-un amestec de stări posibile în starea observată. Ca fiziciană, am calculat superpozițiile liniare ale stărilor cuantice, pentru a descrie comportamentul atomilor și al moleculelor. Din punct de vedere matematic, asta înseamnă pur și simplu că particulele dintr-un set au mai multe stări și nu știm care stare anume se aplică unei particule anume până nu privim particula respectivă. În cultura populară, a devenit faimos ca paradoxul „pisicii lui Schrödinger”, care în esență afirmă: „Pisica din cutie nu este nici moartă, nici vie, ci o superpoziție a acelor stări… până în clipa când o privim”.

Ryman duce ideea aceasta cu un pas minunat de bizar mai departe. Ce-ar fi dacă actul observării ar modifica *tot* ce observă savanții, inclusiv la nivel macroscopic, astfel încât, cu cât încearcă mai mult să duplice rezultate anterioare, cu atât mai puțin reușesc? Toate legile noastre științifice, inclusiv cele pe care le-am cunoscut de secole, chiar milenii, ar înceta finalmente să fie adevărate. Ryman folosește ideea pentru a contura tentativa unui bărbat de a se înțelege pe sine, familia și viitorul său.

Vârsta de aur a science-fictionului este de 12 ani.

— Peter Graham, *Void*

Ambele romane din care am extras pasaje pentru antologie au rezonanțe vii pentru mine. Așa cum se întâmplă cu mulți cititori de SF, m-am simțit legată de protagonista din *Printre ceilalți*. Ca și ea, am fost o proscrisă în școala elementară și am găsit un refugiu în science-fiction, inhalând practic toate cărțile pe care puteam pune mâinile. Totuși lumea mea avea și o altă dimensiune: baletul. Am început să mă antrenez din copilărie și nu m-am oprit niciodată, indiferent de obstacole, printre care s-a numărat și forma corpului meu, mai potrivită jazzului decât dansului clasic. Când am ajuns la pubertate, s-a întâmplat neașteptatul. Numeroșii ani de ore de dans după școală și din weekenduri, diminețile în care mă sculam cu noaptea în cap și mă duceam să alerg în parc pentru a îngădui tălpilor mele să-mi calce frustrările — toate s-au amortizat într-un fel despre care nu avusesem habar că se va întâmpla. Până atunci, știusem doar că dacă dansam îmi puteam elibera o parte din mine care nu avea altă supapă de ieșire. Nu-mi dădusem niciodată seama că antrenamentele mă transformau de asemenea din proverbiala rățușcă urâtă poate nu chiar într-o lebădă, dar cel puțin într-o rață plină de grație.

Când am ajuns la gimnaziu, eram afundată în disonanța cognitivă de a deveni din copilul cel mai puțin popular în școală într-o dansatoare acceptată și îndrăgită, dar știind mereu înlăuntrul meu că eram aceeași persoană pe care colegii o intimidau cu numai doi ani în urmă. Pentru mine nu se schimbase nimic, decât exteriorul. A fost o experiență care a determinat o reflecție serioasă la efectele prejudecăților și ale stereotipiei. Pentru mulți, doisprezece ani înseamnă „vârsta de aur" a science-fictionului, vârsta la care copiii descoperă genul și comunitatea care le vorbește. Pentru mine, doisprezece ani a însemnat sfârșitul vârstei mele SF (cea dintâi). Luptându-mă cu confuzia unei pubertăți care mă izbise ca un tren expres, nu mai puteam să ignor sexismul din prozele science-fiction pe care le devorasem atâția ani și nici faptul că textele acelea erau orientate către masculii de vârsta mea. Cărțile vorbeau despre visurile lor, despre confuzia și aventurile lor, iar eu nu mă potriveam niciunde.

Am urmat liceul John F. Kennedy din Richmond, statul California, care era cunoscut pentru programele lui de predare inovatoare. Pe atunci „Planul de integrare voluntară Richmond" se afla la apogeu, aducând elevi din toată regiunea. Ca atare, am urmat o școală celebră pentru diversitatea ei, un corp de elevi alcătuit pe jumătate din afro-americani și pe jumătate dintr-un amestec de alte rase, în principal caucazieni, dar și asiatici și hispanici. Aceasta a avut un efect marcant asupra noilor mele preferințe în literatură, deși n-am înțeles-o decât după ani. Citeam ceea ce citeau prietenii și colegii de clasă, autori ca Martin Luther King Jr. și discuții despre muzica lui Miles Davis. În momentul acela al vieții mele, *Omul invizibil*[6] de Ralph Ellison, povestea unui tânăr negru care se confruntă cu invizibilitatea conferită de rasism, mi-a spus mai multe decât romanul science-fiction *Omul invizibil* al lui H.G. Wells.

Odihnă în seara spălăcită…
Un copac înalt și subțire…
Noaptea soseşte tandru,
Neagră ca mine.
— Langston Hughes, *Dream Variations*

Altă carte ce mi-a rămas în minte din aceeași perioadă îi aparține lui John Howard Griffin, un jurnalist american care a scris despre inegalitatea rasială. În 1959, Griffin și-a înnegrit pielea deschisă la culoare și a călătorit prin sudul extrem al SUA, dându-se drept afro-american. A împrumutat titlul cărții pe care a scris-o despre experiențele sale, *Black Like Me*, din poemul *Dream Variations* de Langston Hughes. Povestea unui alb care a simțit pe propria lui piele întreaga forță a rasismului abătută asupra americanilor negri a lăsat o impresie de neșters asupra minții mele tinere.

Ecouri ale cărții lui mi-au revenit când am citit extrasul reprodus aici din romanul lui Delia Sherman, *Labirintul libertății*, câștigătoarea Premiului Norton. Cele trei capitole prezintă o tânără care este trimisă din statul Louisiana al anilor 1960 în anul 1860. Fata, urmașa proprietarilor plantației care au construit reședința ei strămoșească, este considerată o sclavă, rezultat al împerecherii unui bărbat alb cu o femeie neagră. Ea trebuie nu doar să facă față rasismului strivitor al epocii, despre care își dă seama că a supraviețuit în forme mai subtile în lumea ei viitoare, ci și să trăiască sub apăsarea sa.

Naratorul lui Sherman oferă un punct de vedere diferit de cel întâlnit de obicei în operele de comentariu social; aceasta este povestea unei adolescente, în mod tradițional unul dintre grupurile cel mai eronat reprezentate în canoanele literare. Este o ironie a sorții că un semn al epocii

noastre mai iluminate îl constituie posibilitatea de a citi proze în care eroul principal care trece prin asemenea experiențe teribile este o tânără. Oare acesta înseamnă progres? Eu aș răspunde afirmativ, fiindcă arată că experiențele femeilor sunt la fel de valoroase ca ale bărbaților pentru conștiința noastră socială.

> *Orice operă importantă de artă are două fețe: una întoarsă spre propria sa epocă și cealaltă întoarsă spre viitor, spre eternitate.*
>
> — Daniel Barenboim, *Parallels and Paradoxes: Explorations in Music and Society*

În timpul studiilor postuniversitare, am reînceput să citesc science-fiction pentru a mă relaxa de la rigorile programei mele de doctorat. De data aceasta, selecția mea a inclus mulți autori pe care nu-i cunoscusem anterior, printre care Ursula Le Guin, Marion Zimmer Bradley, Joan D. Vinge și Anne McCaffrey. Am descoperit de asemenea proze noi de autori pe care-i citisem în copilărie și am constatat că mă puteam bucura din nou de ele. Am citit lucrările cele mai bune din ficțiunea speculativă, un gen care îndrăznește să întrebe ce ar putea fi altfel. Literatura noastră are două fețe: una care privește către trecutul iubit pe care l-am cunoscut fiind copilă și fața care privește înainte, care pune întrebări fascinante și care împinge frontierele în aproape toate felurile pe care ni le putem imagina, fie ele științifice, fantastice, sociologice, culturale, politice sau artistice. Mai presus decât orice, a devenit genul intelectului și inimii mele.

> *Am auzit universul ca pe un oratoriu cântat de un cor măreț de stele, acompaniat de orchestra planetelor și de*

percuțiile sateliților. Aria pe care o interpretau era o melodie care sfâșia inima, plină de disonanțe tragice și speranțe amânate, și totuși, cumva, dedesubtul tuturor, era un refren pătrunzător: glorie, glorie, glorie.

— R.J. Anderson, *Ultraviolet*

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

1 După ce am scris introducerea aceasta, unii dintre cititorii mei mai vechi m-au întrebat despre paradoxul Banach-Tarski și axioma alegerii. Am întreprins o căutare pe web și am găsit câteva site-uri care tratează conceptele. Cel mai mult mi-a plăcut un eseu de pe blogul *Good Math, Bad Math*, scris de Mark Chu-Carroll. Dacă sunteți curioși, vizitați tinyurl.com/AxiomChoiceBlog. (*N.a.*)

2 Traducere de Viorica Focșeneanu, Ed. Univers, 1990. (*N.t.*)

3 Un film cu fractalul lui Mandelbrot poate fi vizionat pe YouTube: www.youtube.com/watch?v=rajXu9E_Ry0 (accesat în 11 martie 2013). (*N.a.*)

4 Traducere de Emilia Comănici, Ed. Univers, Colecțiile Cotidianul, 2008. (*N.t.*)

5 Traducere de Leon D. Levițchi, în *Îmblânzirea scorpiei*, Adevărul Holding, 2009. (*N.t.*)

6 Ed. All, 2013. (*N.t.*)

MENAJERIA DE HÂRTIE

KEN LIU

Una dintre primele mele amintiri începe cu mine plângând în hohote. Refuzam să mă liniștesc, indiferent ce încercau mami și tati să facă.

Tati s-a lăsat păgubaș și a părăsit dormitorul, dar mami m-a luat cu ea în bucătărie și m-a așezat la masa unde luam micul dejun.

— *Kan, kan,* mi-a zis, în timp ce scotea o foaie de hârtie de împachetat dintr-un teanc de pe frigider.

Vreme de ani și ani de zile, mami desfăcuse cu atenție cadourile de Crăciun și tăiase hârtia de împachetat în bucăți pe care le pusese la păstrare pe frigider, într-un teanc gros.

A așezat hârtia pe masă, cu partea albă în sus, și a-nceput s-o împăturească. M-am oprit din bocit și am privit-o, curios.

A întors-o pe partea cealaltă și a împăturit-o din nou. A îndoit-o, a pliat-o, a încrețit-o, a rulat-o și-a răsucit-o până când foaia a dispărut în palmele ei făcute căuș. Apoi și-a dus pachețelul de hârtie împăturită la buze și a suflat în el ca-ntr-un balon.

— *Kan*. *Laohu*, a spus, apoi și-a așezat mâinile înapoi pe masă și i-a dat drumul.

Pe masă stătea acum în picioare un tigrișor de hârtie de mărimea a doi pumni puși unul lângă altul. Blana-i avea modelul de pe hârtia de împachetat, un fundal alb cu acadele roșii în formă de bastonașe și brazi de Crăciun verzi.

M-am întins după creația lui mami. Codița i-a zvâcnit și el m-a apucat, jucăuș, cu gheruțele de

deget.

— *Raurrr-sa*, a mârâit c-un sunet între cel pe care l-ar scoate o pisică și foșnetul unor pagini de ziar.

Am râs, surprins, și l-am mângâiat pe spate cu arătătorul. Tigrul de hârtie a vibrat sub degetul meu și-a început să toarcă.

— *Zhe jiao zhezhi*, a zis mami. *Acesta se numește origami*.

Nu știam pe atunci, dar modul în care făcea mami origami era special: sufla în figurinele ei așa încât ele îi împărtășeau răsuflarea și, astfel, se mișcau cu forța vieții ei. Aceasta era magia ei.

○ ○ ○

Tati o alesese pe mami dintr-un catalog.

Cândva, pe când eram în liceu, i-am cerut lui tati mai multe detalii. El tot încerca să mă facă să vorbesc din nou cu mami.

În primăvara lui 1973 se înscrisese pe listele unui serviciu de „făcut cunoștință”. Răsfoise monoton catalogul, fără să zăbovească mai mult de câteva secunde asupra fiecărei pagini, până când a zărit poza lui mami.

Eu n-am văzut niciodată fotografia asta. Tati o descrie astfel: mami, îmbrăcată într-o rochie verde *cheongsam* de mătase, strâmtă, stătea pe un scaun, prinsă din profil. Capul îi era întors direct spre obiectiv, astfel încât părul ei lung și negru cădea cu mare artă peste piept și umăr. Privea spre el cu ochii unui copil liniștit.

— Aceea a fost ultima pagină pe care am văzut-o, mi-a zis.

În catalog se menționa că avea optsprezece ani, că-i plăcea să danseze și că vorbea engleza pentru că era din Hong Kong. Nu s-a dovedit nimic a fi adevărat.

El i-a scris, iar compania a transmis mesajele lor dintr-o parte într-alta. În cele din urmă, tati a zburat la Hong Kong pentru a o întâlni.

— Cei de la firmă îi scriseseră răspunsurile. Ea nu știa boabă de engleză în afară de „bună” și „la revedere”.

Ce fel de femeie se plasează pe sine într-un catalog ca să poată fi cumpărată? Eul meu de liceean credea că știe atât de multe despre absolut tot! Disprețul îmi dădea o stare de bine, ca vinul.

În loc să dea buzna în biroul companiei ca să-și ceară banii înapoi, tati a plătit o chelneriță de la restaurantul hotelului să traducă pentru el.

— Se uita la mine, în timp ce vorbeam, cu privirea-i care exprima ceva aflat pe la jumătatea distanței dintre teamă și speranță. Apoi fata începea să-i traducă ce spusesem, iar ea începea să zâmbească, încetișor.

Tati a zburat înapoi în Connecticut și a început procedura de obținere a documentelor necesare pentru ca ea să vină la el. M-am născut peste douăsprezece luni, în Anul Tigrului.

○ ○ ○

La cererea mea, mami mi-a mai făcut din hârtie de împachetat o capră, un cerb și un bivol indian. Animalele alergau de jur împrejurul sufrageriei în timp ce Laohu le hăituia, mârâind. Când le prindea, le apăsa până ieșea tot aerul din ele și deveneau doar niște bucăți simple și netede de hârtie pliată. Și-apoi trebuia să suflu în ele până le reumflam, astfel încât să poată să mai alerge o vreme de colo-colo.

Uneori, animalele mai dădeau și de bucluc. Odată, bivolul a sărit într-o farfurie cu sos de soia de pe masa unde luam cina. (Voia să se bălăcească în ea ca-n noroi, asemenea unui bivol adevărat.) L-am scos repede, dar acțiunea capilarității făcuse deja ca lichidul întunecat să fi urcat sus, sus de tot în membrele lui. Iar picioarele-i înmuiate de sos nu-l mai puteau ține, așa că s-a prăbușit pe masă. L-am uscat la soare, dar picioarele i s-au îndoit după isprava asta și alerga de colo-colo șchiopătând. Mami i-a înfășurat în cele din urmă

picioarele cu folie transparentă, ca să se poată bălăci în noroi după pofta inimii lui (numai nu și-n sos de soia).

Și tot așa, când ne jucam noi doi în curtea din spatele casei, lui Laohu îi plăcea să se năpustească asupra rândunicilor. Numai că, odată, o pasăre pe care o pusese cu spatele la zid a contraatacat, disperată, și i-a smuls urechea. Tigrul s-a tot smiorcăit și a tot tresărit de durere în timp ce-l țineam, iar mami îi cârpăcea urechea la loc cu scotch. După pățania asta, s-a ferit ca dracul de tămâie de păsări.

Și-apoi, într-o bună zi, am văzut la televizor un documentar despre rechini și i-am cerut lui mami unul, numai și numai al meu. Ea a făcut rechinul, numai că acesta se zvârcolea, nefericit, pe masă. Am umplut chiuveta cu apă și l-am pus în ea. A început să înoate de jur-împrejur, plin de fericire. Totuși, după un timp, a ajuns ud leoarcă și translucid și s-a scufundat încetișor, iar pliurile i s-au dezdoit. Am întins mâna să-l salvez, dar nu m-am ales decât c-o bucată de hârtie udă.

Laohu și-a pus pe marginea chiuvetei labele din față, una lângă cealaltă, și și-a odihnit capul pe ele. Cu urechile pleoștite, a scos din străfundul gâtlejului un mârâit abătut care m-a făcut să mă simt plin de vinovăție.

Mami mi-a făcut un nou rechin, de data asta din folie de aluminiu. Rechinul a locuit fericit în acvariul rotund și mare al unui caras auriu. Lui Laohu și mie ne plăcea să stăm lângă acvariu și să ne uităm cum îl urmărea rechinul pe caras, Laohu lipindu-și fața de sticlă pe partea opusă mie, așa că-i vedeam ochii, măriți până la dimensiunile unor ceșcuțe de cafea, cum se holbau la mine de dincolo de acvariu.

○ ○ ○

Pe când aveam zece ani, ne-am mutat într-o casă nouă, în partea cealaltă a orașului. Două dintre vecinele noastre au venit să ne ureze bun-

venit. Tati le-a servit niște băuturi, apoi s-a scuzat pentru că trebuia să dea o fugă să rezolve cu facturile proprietarului dinaintea noastră.

— Simțiți-vă ca acasă! Nevastă-mea nu cunoaște cine știe ce engleză, așa că să nu credeți cumva că e prost-crescută fiindcă nu vorbește cu dumneavoastră.

În timp ce eu citeam în sufragerie, mami despacheta prin bucătărie. Vecinele discutau în salon, fără să încerce să fie tăcute în mod special.

— Pare un bărbat destul de normal. De ce-o fi făcut una ca asta?

— Ceva în toată chestia asta cu căsătoriile interrasiale nu pare niciodată în regulă. Copilul pare neterminat. Ochi oblici, piele albă… Un micuț monstru.

— Crezi că *el* știe engleză?

Femeile au tăcut. După un timp, au intrat în sufragerie.

— Bună! Cum te cheamă?

— Jack, le-am răspuns.

— Asta nu prea sună chinezește.

Mami a intrat apoi în sufragerie. Le-a zâmbit vecinelor. Toate trei stăteau în jurul meu, ca-ntr-un triunghi, zâmbind și dând din cap aprobator una spre cealaltă, fără să mai aibă nimic să-și spună una alteia până când s-a întors tati.

○ ○ ○

Mark, unul dintre băieții din vecini, a venit odată pe la mine cu jucăria lui ce-ntruchipa un personaj din *Războiul stelelor*. Sabia laser a lui Obi-Wan Kenobi se lumina, iar acesta putea să-și fluture mâinile și să spună, c-o voce mititică: „Folosește Forța!” Eu nu credeam că figurina semăna cine știe ce cu adevăratul Obi-Wan.

Împreună l-am privit cum își repetă de vreo cinci ori numărul pe măsuța de cafea.

— Poate să mai facă și altceva? am întrebat.

Pe Mark l-a deranjat întrebarea mea.

— Uită-te numai câte detalii are! mi-a trântit-o el.

M-am uitat. Nu prea eram sigur cam ce-ar fi trebuit să spun. Mark a fost dezamăgit de reacția mea.

— Arată-mi jucăriile tale!

Nu aveam altele în afară de menajeria mea de hârtie. L-am adus pe Laohu din dormitorul meu. De-acum devenise tare jerpelit și fusese peticit peste tot cu lipici și scotch, dovadă a anilor de reparații pe care mami și cu mine le operasem asupra lui. În plus, nu mai era nici pe departe la fel de agil și de sigur pe propriile picioare ca pe vremuri. L-am așezat pe măsuța de cafea. Auzeam deja din spatele meu, de pe hol, pașii ușori, grăbiți ai celorlalte animale, care aruncau priviri furișe, timide în sufragerie.

— *Xiao laohu,* am spus și m-am oprit.

Am trecut pe engleză:

— Acesta este Tigrul.

Prudent, Laohu a făcut câțiva pași înainte și a tors ca o pisică la Mark, amușinându-i mâinile.

Mark a examinat modelul ambalajului de Crăciun al blănii lui Laohu.

— Păi, ăsta n-are față de tigru nici cât negru sub unghie! Maică-ta-ți face jucării din gunoaie?

Nu mă gândisem niciodată la Laohu ca la un *gunoi*. Dar, când l-am privit atunci, mi-am dat seama că el chiar era doar o bucată de hârtie de împachetat.

Mark i-a apăsat din nou capul lui Obi-Wan: sabia laser s-a aprins brusc, iar el și-a mișcat brațele în sus și-n jos. „Folosește Forța!”

Laohu s-a întors spre el și l-a atacat, dărâmând figurina de plastic de pe măsuța de cafea. Păpușa s-a izbit de podea și s-a spart, iar capul lui Obi-Wan s-a dus de-a rostogolul sub canapea.

— *Rauuuu*, a izbucnit Laohu în râs și eu i-am urmat exemplul.

Mark m-a izbit rău cu pumnul.

— Ăsta era foarte scump, așa să știi! Acum nu-l mai găsești în magazine! Probabil a costat mai mult decât a plătit taică-tu pe mă-ta!

M-am împiedicat și-am căzut pe podea. Laohu a mârâit amenințător și a sărit spre fața lui Mark.

Băiatul a urlat, mai mult de frică decât de durere. În fond și la urma urmelor, doar Laohu era făcut numai și numai din hârtie.

Mark l-a înșfăcat pe Laohu, iar mârâitul acestuia s-a stins când băiatul l-a mototolit în pumn și l-a rupt în două, făcând apoi cocoloș cele două bucăți de hârtie și aruncându-le spre mine.

— Ia-ți de-aici gunoiu' ăsta chinezesc, ieftin și stupid!

După ce a plecat Mark, mi-am petrecut o bună bucată de timp încercând, fără urmă de succes, să lipesc la loc bucățile, netezind hârtia și urmând îndoiturile pentru a-l reîmpături pe Laohu în forma lui. Încet-încet, celelalte animale au intrat în sufragerie și s-au adunat în jurul nostru, al meu și al hârtiei de împachetat rupte care fusese cândva Laohu.

○ ○ ○

Lupta mea cu Mark nu s-a încheiat atunci și acolo. El era foarte popular printre colegii de școală. La cele două săptămâni care au urmat nici nu vreau măcar să mă mai gândesc vreodată.

La sfârșitul lor, vineri, am venit acasă.

— *Xuexiao hao ma?* m-a întrebat mami.

N-am zis nici pâs și m-am dus în baie. M-am privit în oglindă. *Nu semăn niciun pic cu ea, dar niciun picuț măcar!*

La cină l-am întrebat pe tati:

— Eu am față de chinezoi gălbejit?

Tati și-a pus jos bețigașele cu care mânca. Și, cu toate că nu i-am spus niciodată ce se întâmplase la școală, a părut să înțeleagă. Și-a închis ochii și și-a frecat nasul.

— Nu, nu ai.

Mami s-a uitat la tati, neînțelegând nimic. Apoi s-a uitat înapoi, la mine.

— *Sha jiao* „chinezoi gălbejit”?

— În engleză! am zis. Vorbește englezește!

— Ce s-a întâmplat? a făcut ea o încercare.

Am împins deoparte bețigașele de mâncat și bolul din fața mea plin cu ardei gras prăjit rapid și cu carne de vită cu mirodenii.

— Ar trebui să mâncăm mâncare americană!

Tati a încercat să mă convingă rațional:

— Multe familii gătesc mâncare chinezească.

— Noi nu suntem ca alte familii.

L-am privit. *Alte familii n-au mame care n-au ce căuta aici*.

Și-a ferit privirea, apoi și-a pus mâna pe umărul lui mami.

— O să-ți cumpăr o carte de bucate.

Mami s-a întors spre mine:

— *Bu haochi?*

— În engleză! am zis, ridicând vocea. Vorbește englezește!

Mami s-a întins să-mi atingă fruntea, pipăind să vadă dacă n-am cumva febră.

— *Fashao la?*

I-am împins mâna cât colo.

— Mă simt bine! Vorbește-n engleză! țipam de-acum.

— Vorbește-n engleză cu el, i-a spus tati lui mami. Știai că asta avea să se-ntâmple într-o bună zi. La ce te așteptai?

Mami și-a lăsat brațele să-i cadă pe lângă corp. A stat, uitându-se de la tati la mine și-napoi la tati. A încercat să vorbească, s-a oprit, a încercat din nou și iarăși s-a oprit.

— Trebuie, i-a zis tati. Am fost prea îngăduitor cu tine. Jack are mare nevoie să se integreze.

Mami l-a privit.

— Dacă spun „dragoste”, simt aici, a zis și a arătat spre buze. Dacă spun *ai,* simt aici, a continuat și și-a pus mâna pe inimă.

Tati a clătinat din cap.

— Ești în America.

Mami s-a prăbușit în scaunul ei, cocoșată, arătând ca bivolul indian pe vremea când Laohu se repezea la el să-l atace cu ghearele și să-i stoarcă tot aerul vieții din el.

— Și vreau niște jucării adevărate!

○ ○ ○

Tati mi-a cumpărat setul complet al figurinelor din *Războiul stelelor*. I l-am dat pe Obi-Wan lui Mark.

Am împachetat menajeria de hârtie într-o cutie mare de pantofi pe care-am pus-o sub pat.

În dimineața următoare, animalele evadaseră și-și luaseră din nou în stăpânire locurile preferate din camera mea. Le-am prins pe toate și le-am pus înapoi în cutia de pantofi al cărei capac l-am închis, sigilându-l cu bandă adezivă. Dar animalele făceau atât de mult zgomot în cutie, încât, în cele din urmă, le-am trântit într-un colț al podului, cât mai departe posibil de camera mea.

Dacă mami îmi vorbea în chineză, refuzam să-i răspund. După un timp, a încercat să folosească mai mult engleza. Dar accentul ei și propozițiile-i stâlcite mă făceau să mă simt prost. Am încercat s-o corectez. În cele din urmă, a încetat complet să mai vorbească dacă eram prin preajmă.

A început apoi să mimeze diverse chestii dacă avea nevoie să-mi aducă la cunoștință ceva. A încercat chiar să mă îmbrățișeze așa cum văzuse la televizor că fac mamele americane. Mișcările ei mi se păreau exagerate, șovăielnice, ridicole și lipsite de grație. A văzut că mă enervam și a încetat.

— N-ar trebui să-ți tratezi mama în felul ăsta, mi-a zis tati.

Numai că n-a fost în stare să mă privească în ochi când mi-a spus-o. În adâncul inimii, trebuie că-și dăduse seama că făcuse o greșeală că încercase să ia o țărăncuță din China și să se aștepte apoi ca ea să se integreze în suburbiile din Connecticut.

Mami a învățat să gătească în stil american. Eu jucam jocuri pe computer și studiam franceza.

Din când în când, o zăream stând la masa din bucătărie, cercetând fața albă a câte unei hârtii de împachetat. Mai apoi, un nou animal de hârtie apărea pe noptiera mea și încerca să se cuibărească la pieptul meu. Eu le prindeam, le apăsam până ieșea tot aerul din ele și-apoi le îndesam în cutia din pod.

În sfârșit, mami a încetat să mai facă animăluțe de hârtie pe când eram în liceu. Până atunci învățase să vorbească mult mai bine engleza, dar eu ajunsesem deja la vârsta la care nu mai eram interesat de ce avea de spus, indiferent de limba pe care ar fi folosit-o.

Uneori, când veneam acasă și-i zăream trupușorul mișcându-se preocupat prin bucătărie, cântându-și ei înseși în chineză, îmi venea greu să cred că ea era cea care-mi dăduse viață. Nu aveam absolut nimic în comun. Ar fi putut, la fel de bine, să fi fost de pe Lună. Și-atunci mă grăbeam s-ajung în camera mea, unde puteam să-mi continui atotamericana mea căutare a fericirii.

○ ○ ○

Tati și cu mine stăteam în picioare, câte unul de fiecare parte a lui mami, care zăcea pe un pat de spital. Nu-mplinise încă nici măcar patruzeci de ani, dar părea mult mai bătrână.

Ani buni de zile tot refuzase să se ducă la medic pentru durerea dinlăuntrul ei despre care spunea că nu-i mare lucru. Până când ambulanța a cărat-o, în cele din urmă, la spital, cancerul se întinsese cu mult dincolo de limitele până la care chirurgia l-ar fi putut trata.

Mintea nu-mi era deloc acolo, în camera aceea. Era jumătatea sezonului de recrutare direct din campus și eram preocupat de CV-uri, foi matricole și programe de interviuri strategic proiectate. Unelteam cum să-i mint cât mai eficient pe recrutorii corporatiști, astfel încât ei să se ofere să mă cumpere. La nivel intelectual, înțelegeam că era groaznic să te gândești la toate astea în timp ce mama ta trăgea să moară. Dar această înțelegere nu înseamna și că puteam să schimb ce simțeam.

Ea era conștientă. Tati îi ținea mâna stângă-n palmele lui și s-a aplecat să-i sărute fruntea. Părea lipsit de vlagă și bătrân într-un mod care m-a făcut să mă-nfior. Mi-am dat seama că știam aproape la fel de puțin despre tati pe cât știam despre mami.

Mami i-a zâmbit.

— Mi-e bine.

S-a întors spre mine, zâmbind încă:

— Știu că trebuie să te întorci la școală.

Vocea îi era foarte slabă și era dificil s-o auzi peste vâjâitul mașinăriilor la care era conectată.

— Pleacă! Nu-ți face griji pentru mine. Nu-i mare scofală. Ai grijă numai să iei note bune.

M-am întins să-i ating mâna, deoarece credeam că era ceea ce se presupunea c-ar fi trebuit să fac. Mă simțeam ușurat. Mă și gândeam deja la zborul de întoarcere și la soarele strălucitor al Californiei.

I-a șoptit apoi ceva lui tati, care a dat aprobator din cap și-a părăsit camera.

— Jack, dacă…

A fost cuprinsă de un acces de tuse și n-a mai putut vorbi o vreme.

— Dacă n-o să trec cu bine peste hopul ăsta, să nu fii prea trist și să nu-ți pui în pericol sănătatea. Concentrează-te asupra vieții tale. Numai să păstrezi cu tine cutia pe care-o ai în pod și în fiecare an, de *Qingming*, doar s-o scoți afară și să te gândești la mine. Voi fi mereu cu tine.

Qingming e Sărbătoarea Chinezească a Morților. Când eram mic, de *Qingming* mami obișnuia să le scrie părinților ei morți din China, împărtășindu-le toate veștile bune din anul petrecut de ea în America. Apoi îmi citea și mie scrisoarea cu voce tare și, dacă făceam vreun comentariu în legătură cu ceva, trecea și asta în scrisoare. Apoi obișnuia să împăturească scrisoarea și să-i dea forma unui cocor de hârtie, pe care-l elibera, dându-i drumul spre vest. Apoi priveam amândoi, în timp ce cocorul bătea din aripile lui fragile în lunga sa călătorie spre răsărit, către Pacific, către China, către mormintele familiei lui mami.

Trecuseră mulți ani de când nu mai făcusem asta împreună.

— Nu știu nimic despre calendarul chinezesc, am spus. Odihnește-te doar, mami.

— Să păstrezi numai cutia cu tine și s-o deschizi din când în când. S-o deschizi numai…

A-nceput din nou să tușească.

— E-n regulă, mami, am zis și i-am mângâiat, stângaci, brațul.

— *Haizi, mama ai ni*…

Tusea a cuprins-o din nou. O imagine din ani de mult apuși mi-a trecut prin minte: mami spunând *ai* și apoi punându-și mâna peste inimă.

— În regulă, mami. Nu mai vorbi.

Tati s-a întors și i-am spus că eram nevoit să plec la aeroport devreme pentru că nu voiam să-mi pierd avionul.

A murit pe când avionul meu era undeva pe deasupra Nevadei.

○ ○ ○

Tati a îmbătrânit repede după moartea lui mami. Casa devenise prea mare pentru el și-a trebuit să fie vândută. Iubita mea, Susan, și cu mine ne-am dus să-l ajutăm să împacheteze și să facă apoi curățenie.

Susan a găsit cutia de pantofi în pod. Menajeria de hârtie, ascunsă în bezna deloc etanșă

a podului vreme atât de îndelungată, devenise fragilă, sfărâmicioasă, iar modelele strălucitoare ale hârtiei de împachetat se decoloraseră.

— N-am mai văzut niciodată niște figurine origami ca acestea, a spus Susan. Mama ta a fost o artistă extraordinară.

Animalele de hârtie nu se mai mișcau. Poate că, de orice fel o fi fost magia care le animase, ea se curmase atunci când murise mami. Sau poate că doar îmi imaginasem că aceste alcătuiri din hârtie fuseseră cândva vii. În ce-și amintesc copiii nu poți avea încredre.

○ ○ ○

Era primul weekend din aprilie, la doi ani după moartea lui mami. Susan era plecată din oraș într-una dintre nesfârșitele ei călătorii de consultant de management, iar eu eram acasă, trecând lenevos prin canalele televizorului.

M-am oprit la un documentar despre rechini. Brusc, am văzut cu ochii minții mâinile lui mami în timp ce împătureau și reîmpătureau o folie de aluminiu pentru a-mi face un rechin, în timp ce eu și Laohu o priveam.

Un foșnet. Mă uit și văd că un cocoloș de hârtie de împachetat și de scotch rupt era pe podea, lângă bibliotecă. Mă duc până acolo și-l ridic pentru a-l arunca la gunoi.

Cocoloșul se mișcă, se despăturește și văd că nu era altul decât Laohu, la care nu mă mai gândisem de amar și amar de vreme.

— *Raurrr-sa*.

Mami trebuie că-l reasamblase după ce eu mă lăsasem păgubaș.

Era mai mic decât mi-l aminteam. Sau poate că nu era decât faptul că odinioară pumnii mei erau mai mici.

Susan pusese animalele de hârtie peste tot prin apartamentul nostru, ca ornamente. Probabil că pe Laohu îl lăsase într-un ungher destul de ferit, pentru că arăta atât de jerpelit.

M-am așezat pe podea și-am întins un deget. Coada lui Laohu a zvâcnit, iar el s-a repezit cu ghearele la mine, în joacă. Am râs, mângâindu-i spatele. Laohu a început să toarcă sub mâna mea.

— Ce-ai mai făcut, măi, amice?

Laohu s-a oprit din joacă. S-a ridicat, a sărit cu grația-i felină la mine în poală și a început să se despăturească.

În poala mea stătea acum un pătrat de hârtie de împachetat încrețită, cu fața albă în sus. Era umplută de șiruri compacte de caractere chinezești. Nu învățasem niciodată să citesc în chineză, dar cunoșteam caracterele pentru *fiu*, și ele erau chiar sus, acolo unde te aștepți să le găsești într-o scrisoare ce-ți este adresată, conturate cu scrisul de mână stângaci, copilăresc al lui mami.

M-am dus la computer și am verificat pe internet. Era ziua de *Qingming*.

○ ○ ○

Am luat scrisoarea cu mine și-am plecat în centru, acolo unde știam că se opresc autobuzele chinezești care fac turul orașului. Am oprit fiecare turist, întrebându-l: *Nin hui du zhongwen ma? Puteți citi caractere chinezești?* Nu mai vorbisem de atât de multă vreme în chineză, încât nu eram sigur că ei înțelegeau ce spun.

O tânără s-a învoit să mă ajute. Ne-am așezat amândoi pe o bancă, iar ea mi-a citit scrisoarea cu voce tare. Limba pe care încercasem s-o uit vreme de ani de zile mi-a revenit în minte și simțeam cum cuvintele se scufundă în mine, prin piele, prin oase, până când se strâng strâns, strâns de tot în jurul inimii mele.

○ ○ ○

Fiule,

Nu am mai vorbit de multă vreme. Eşti atât de mânios când încerc să te ating, încât mi se face frică. Şi cred că probabil durerea asta pe care o simt tot timpul de-acum e ceva serios.

Așa că m-am hotărât să-ți scriu. Îți voi scrie în animalele de hârtie pe care le-am făcut pentru tine și pe care obișnuiai să le iubești atât de mult.

Animalele vor înceta să se mai miște când eu o să-ncetez să mai respir. Dar, dacă-ți voi scrie din toată imima, o să las puțin din mine pe această foaie de hârtie, în aceste cuvinte. Apoi, dacă te vei gândi la mine de Qingming*, când spiritelor celor plecați dintre noi li se permite să-și viziteze familiile, o să dai din nou viață și părticelelor din mine pe care le-am lăsat în urma mea. Creaturile pe care ți le-am făcut vor sălta din nou și vor alerga, și vor ataca, jucăuș, cu ghearele, și poate că atunci vei ajunge să vezi și tu aceste cuvinte.*

Pentru că trebuie să-ți scriu din toată inima, trebuie să-ți scriu în chineză.

A trecut atâta timp și încă nu ți-am depănat povestea vieții mele. Când erai mic, m-am gândit tot timpul c-o să ți-o spun când vei fi mai mare, s-o poți înțelege. Dar, cumva, această șansă nu s-a mai ivit niciodată.

M-am născut în 1957, în satul Sigulu, provincia Hebei. Bunicii tăi proveneau amândoi din familii țărănești foarte sărace și cu puține rude. La numai câțiva ani după ce m-am născut, China a fost lovită de Marea Foamete în timpul căreia au murit treizeci de milioane de oameni. Prima mea amintire e cum mă trezesc și o văd pe mama mâncând țărână ca să-și umple stomacul și să-mi lase mie ultimele fire de făină.

Lucrurile s-au îmbunătățit după aceea. Sigulu e faimos pentru măiestria cu care locuitorii săi creează zhezhi *din hârtie, și mama m-a învățat cum să fac animale din hârtie și cum să le dau viață. Aceasta era o magie folositoare în viața satului. Făceam păsări de hârtie pentru a vâna greierii de pe ogoare și tigri ca să țină la distanță șoarecii. De Anul Nou Chinezesc, prietenii mei și cu mine făceam dragoni de hârtie roșie. N-o să uit niciodată privelișteа tuturor acelor dragoni mititei*

care zbârnâiau în zbor pe cerul de deasupra capetelor noastre, ținând cât mai sus șiruri de artificii care explodau pentru a speria toate amintirile rele ale anului care trecuse. Ție ți-ar fi plăcut la nebunie toate astea.

Apoi a venit Marea Revoluție Culturală din 1966. Vecinul s-a năpustit asupra vecinului și fratele asupra fratelui. Cineva și-a adus aminte că fratele mamei, unchiul meu, părăsise satul pentru a se stabili în Hong Kong în 1946 și că devenise negustător acolo. Faptul că aveam o rudă în Hong Kong însemna că noi toți eram spioni și dușmani ai poporului și că împotriva noastră trebuia să se poarte zilnic o luptă neabătută, în orice chip. Sărmana bunică-ta… ea n-a putut să suporte toate samavolniciile și s-a aruncat într-o fântână. Apoi, într-o bună zi, niște băieți înarmați cu flinte de vânătoare l-au târât pe bunicul tău în pădure și el nu s-a mai întors niciodată înapoi.

Și iată-mă orfană la zece ani. Singura rudă pe care o mai aveam pe lume era unchiul meu din Hong Kong. Așa că într-o noapte m-am furișat afară din sat și m-am suit într-un marfar care mergea spre sud.

Când am ajuns în provincia Gungdond, câteva zile mai târziu, niște bărbați m-au prins pe când furam de mâncare de pe un câmp. Când au auzit că încercam să ajung în Hong Kong, s-au pus pe râs: „Păi, asta-i ziua ta norocoasă. Negustătoria noastră presupune să ducem fete în Hong Kong”.

M-au ascuns pe fundul unui camion, împreună cu alte fete, și m-au trecut ilegal granița.

Am fost duse într-un beci și ni s-a spus să stăm în picioare și să arătăm cât mai sănătoase și mai inteligente pentru cei care aveau să ne cumpere. Familiile plăteau o taxă depozitului și treceau pe acolo să ne cerceteze și să o selecteze pe vreuna dintre noi pentru „adopție”.

Familia Chin m-a ales să am grijă de cei doi băieți ai lor. Mă sculam în fiecare dimineață la patru pentru a pregăti micul dejun. Îi hrăneam și le făceam baie băieților. Mergeam să cumpăr de mâncare. Spălam rufele și măturam podelele. Mă țineam peste tot după băieți și le îndeplineam poruncile. Noaptea eram încuiată într-un dulap din bucătărie ca să dorm. Dacă eram înceată sau făceam vreo greșeală, eram bătută. Dacă băieții făceau vreo greșeală, eram bătută. Dacă eram prinsă încercând să învăț engleza, eram bătută.

„De ce-ai vrea tu să-nveți engleza? mă întreba domnul Chin. Vrei să te duci la poliție? O să le spunem polițiștilor că vii de pe continent și că te afli ilegal în Hong Kong. O să adore să te aibă în închisoarea lor."

Vreme de șase ani am trăit în halul ăsta. Într-o zi, o bătrână care-mi vindea de obicei pește în piața de dimineață m-a tras deoparte:

„Știu eu cum e cu fetele ca tine. Cât ai acum, șaisprezece ani? Într-o zi, bărbatul care e proprietarul tău se va îmbăta și-o să se uite la tine și-o să te tragă spre el și n-ai să-l poți opri. Nevasta va afla și-atunci o să crezi c-ai ajuns cu adevărat în adâncurile iadului. Trebuie să scapi de viața asta. Știu eu pe cineva care poate să te-ajute."

Mi-a spus despre bărbații americani care vor neveste asiatice. Dacă puteam să gătesc, să fac curățenie și să am grijă de soțul meu american, el avea să-mi ofere o viață bună. Era singura speranță pe care o mai aveam. Și așa am fost introdusă în catalog cu toate minciunile alea și l-am cunoscut pe tatăl tău. Nu e o poveste prea romantică, dar e povestea mea.

În suburbiile Connecticutului, am fost tare stingheră. Tatăl tău era bun și blând cu mine și îi eram tare recunoscătoare. Dar nimeni nu mă înțelegea, iar eu nu înțelegeam nimic.

Dar apoi te-ai născut tu! Am fost atât de fericită când ți-am privit chipul și-am zărit trăsături ale mamei mele, ale tatălui meu și ale mele! Îmi pierdusem întreaga familie, pierdusem tot satul Sigulu, tot ce cunoscusem și iubisem cândva. Dar, iată, tu erai acolo, iar chipul tău era dovada că totul fusese adevărat. Chiar nu-i inventasem singură pe toți!

Acum aveam și eu pe cineva cu care să vorbesc. Urma să te învăț limba mea și am fi putut să refacem împreună o frântură din tot ceea ce iubisem și pierdusem. Când mi-ai spus primele tale cuvinte într-o chineză care avea același accent ca al mamei mele, am plâns ore-n șir. Când ți-am făcut primele animale zhezhi*, iar tu ai râs, am simțit că pe lumea asta nu mai există niciun necaz.*

Ai crescut un pic și de-acum puteai chiar să ne ajuți pe mine și pe tatăl tău să ne vorbim. De-acum eram cu adevărat acasă. Găsisem, în cele din urmă, o viață bună. Îmi doream ca și părinții mei să fi fost acolo, ca să pot găti pentru ei și să le pot oferi și lor o viață bună. Numai că părinții mei nu mai erau de mult pe lumea asta. Știi care cred chinezii că este cel mai trist lucru pe lume? Ca într-un copil să fi crescut în cele din urmă dorința de-a avea grijă de părinții săi, doar pentru a-și da seama că ei s-au stins demult.

Fiule, știu că ție nu-ți plac ochii tăi de chinez, care sunt ochii mei. Știu că nu-ți place părul tău de chinez, care e părul meu. Dar poți să înțelegi cât de multă bucurie mi-a adus simpla ta existență? Și poți tu înțelege cum m-am simțit când ai încetat să mai vorbești cu mine și nu m-ai mai lăsat să-ți vorbesc în chineză? M-am simțit de parcă aș fi pierdut iarăși totul.

De ce nu vrei să vorbești cu mine, fiule? Durerea face să-mi fie greu să-ți mai scriu.

○ ○ ○

Tânăra mi-a dat înapoi hârtia. Nu puteam suporta s-o privesc în ochi.

Fără să mă uit în sus, i-am cerut ajutorul pentru a găsi caracterul pentru *ai* pe hârtia de sub scrisoarea lui mami. Am scris caracterul iarăși și iarăși pe hârtie, înlănțuind trăsăturile stiloului meu cu cuvintele ei.

Tânăra s-a întins spre mine și mi-a pus mâna pe umăr. Apoi s-a ridicat și a plecat, lăsându-mă singur cu mama mea.

Urmând îndoiturile, am reîmpăturit hârtia până a redevenit Laohu. L-am culcușit în scobitura brațului și, în timp ce el torcea, ne-am început drumul spre casă.

Traducerea: Alina Sârbu

BUFNIȚA-DE-GHEAȚĂ

CAROLYN IVES GILMAN

De două ori pe zi, nemișcarea se așternea peste orașul de fier Slava Domnului, în vreme ce toți cetățenii se întorceau spre soare-apune și așteptau ca lumea să răsune. Pentru câteva clipe, soarele roșu și nemișcat de la orizont, pe jumătate ascuns de munții de la apus, lumina fiecare chip din oraș: pe cei abia născuți și pe cei aflați pe patul de moarte, pe prizonieri și pe cei cu fețele acoperite de văluri, pe evlavioși și pe pângăritori. Sunetul era la început atât de grav, de jos, încât putea fi auzit doar cu oasele, dar, în vreme ce clipele treceau, orașul de metal însuși începea să răsune într-o solidară armonie, până când sunetul se transforma într-o notă — Nota, spuneau preoții, cântată de inima lui Dumnezeu pentru a pune în mișcare crearea lumii. Matematica ei vibrantă întrupa întreaga structură, înălțimea sa indica, în mod implicit, toate gamele și toate acordurile, frumusețea ei era ovulul întregii evlavii și al întregii necredincioșiri. Nu era nevoie de nimic mai mult decât de o singură notă pentru a extrapola tot universul.

Nota sosea cu regularitate de ceasornic, singurul lucru legat de timp într-o citadelă a veșnicului amurg.

Pe un pervaz în afara unei ferestre din cea mai ruginită parte a orașului, stătea ghemuit unul dintre răuprevestitorii gargui turnați în fier și imaginați de arhitecții Slavei Domnului — sau, cel puțin, așa a părut până când s-a mișcat. Apoi s-a

transformat într-o adolescentă îmbrăcată din cap până-n picioare numai și numai în negru. Fața îi era întoarsă către soare-apune, iar ochii închiși într-o expresie de exaltare interioară în timp ce Nota reverbera prin ea. Era un chip care abia de curând își pierduse rotunjimea copilăriei, astfel încât adultul cu oasele clar reliefate începea să se străvadă în ea. Numele ei, la rându-i o evoluție recentă, era Spin. Îl alesese pentru că evoca suferință și mântuire.

În timp ce tonurile clopotului se topeau în șoapte, Spin și-a deschis ochii. Citadela din fața sa era o compoziție în roșu și negru: roșul soarelui și al câmpiei prăfoase din afara grinzilor domului, negrul umbrelor și al construcțiilor omenirii. Slava Domnului era construit cu spatele la stânca unui bătrân crater și se înălța pe treptele pilaștrilor canelați și arcadelor până acolo unde turnurile Protectoratului zgâriau ușor partea de dedesubt a domului în locul unde acesta se unea cu stânca. În spatele ferestrelor strălucitoare, îndepărtate ale palatelor încolăcite de iedera-de-fier, preoții-magistrați și directorii trăiau vieți de neînchipuit, deși Spin și-i mai imagina și privind în jos spre restul orașului, spre turnătorii și temple, spre cartierele aflate în război și conduse de miliții, spre femeile acoperite de văluri și, la fund de tot, așa cum i se potrivea condiției sale, spre enclava risipitorilor, unde locuiau imigranții nepocăiți precum Spin și mama ei, cufundați în mocirla păcatului. Risipirea nu era, cu adevărat, parte din oraș, decât ca o mâncărime perpetuă în carnea acestuia. Preacucernicii spuneau că păcatul, iar nu oxigenul, era cel care făcea ca totul să rugineasca în Risipire. Un bărbat care venea acasă cu o pată roșie pe haine ar fi putut, la fel de bine, să-și fi ars cu fierul roșu pe piele adresa unde fusese.

Ceea ce-i reproșa Spin cartierului său nu erau păcatele sale, care nici măcar nu se ridicau la reputația pe care-o aveau, ci lipsa lui de

autenticitate. Din punctul ei de observație de pe acoperiș, fata privea în jos spre labirintul furnicarelor pline de cafenele, edituri ilegale, spălătorii de bani, ambasade, ateliere de tatuat și galerii de artă. Aceasta era cea de-a noua planetă pe care locuise în scurta ei viață, dar, dacă era s-o spună pe-a dreaptă, nu-și părăsise nicicând cultura ei natală, căci pe fiecare planetă enclavele risipitorilor erau la fel. Întotdeauna un filon bogat de idei de contrabandă. Peste tot, intelectualii expatriați ai Risipirii erau priviți ca fiind exotici și periculoși, vectorii de transmitere ai ideilor contagioase transgalactice, dar, în vremea din urmă, Spin începuse să-i găsească a fi doar afectați și prefăcuți. Neavând rădăcini nicăieri, simple piese de bricolaj cultural. Nimic nu putea pătrunde până-n inima sa, totul nu era decât o spoială, exact ca rugina.

Pe de altă parte, afară — și fata a privit peste porțile cu piroane, în orașul propriu-zis al Slavei Domnului — zăceau dorințe întunecate și uri vechi de secole, o credință atât de puțin pusă sub semnul întrebării, încât pătrunsese fiecare țesut ca un sos pentru marinadă. Indigenii nu-și aleseseră credințele, ei le moșteniseră, le respiraseră în ființa lor odată cu praful de fier, odată cu prima răsuflare. Luptele lor erau cele autentice.

Și-a mijit ochii când a zărit mișcare în apropierea porții. Doar avea, la urma urmelor, însărcinarea de a fi cu ochii-n patru. În această după-notă, acolo părea să se desfășoare mai mult decât traficul obișnuit, iar grupul de tineri de lângă poartă nu părea suficient de secretos ca să aparțină cu adevărat locurilor. I-a studiat prin binoclul ei de buzunar și-a remarcat o fulgerare de alb sub una dintre hainele lungi, alb care-i dădea în vileag. Căci albul era culoarea neprihăniților.

Fata s-a furișat prin fereastra mansardei înapoi în camera ei din pod, apoi în jos pe scara din fier spiralată până în miezul apartamentului din

turnul vertical. A trecut pe lângă dulapurile de la etajul cinci și dormitoarele de la patru către birourile de la etajul trei. Acolo a bătut cu asprime într-una dintre ușile turnate din tablă de oțel. Dinăuntru s-a auzit o bufnitură greoaie și, într-o clipă, Maya a crăpat ușa cât să-și arate doar un ochi.

— E o trupă de incoruptibili la poartă, a spus Spin.

Înăuntrul biroului, o voce de femeie a scos o exclamație înspăimântată. Mama lui Spin s-a răsucit pe călcâie și a zis, în varianta ei stricată a limbii locale:

— Nu te îngrijora pe tine însăți! Noi facem pleci în siguranță.

Apoi s-a-ntors spre fată și-a adăugat:

— Asigură-te că ușa fundației turnului e ferecată. Dacă vin, oprește-i și trage de timp.

Spin s-a învârtejit în josul scărilor ca o tornadă neagră, trecând pe lângă sufragerii, către bucătăria aflată la nivelul străzii. Ușa era încuiată, dar a descuiat-o să arunce o privire afară, pe drum. A văzut cum firmele erau smulse de la ferestre, cum tendele erau strânse și cum grilele de metal hodorogeau în timp ce coborau peste vitrinele magazinelor. Mulțimile care întotdeauna, în acest moment al zilei, se-nghesuiau din trotuar în trotuar dispăruseră. În curând, nemișcarea dinaintea unei furtuni iminente s-a așternut peste stradă. Și-atunci Spin a auzit imnurile psalmodiate din depărtări, ca un tunet premonitoriu. Așa c-a închis și-a ferecat ușa.

În clipa aceea s-a ivit și Maya, ciufulită, cu părul ei drăguț, de-un galben-auriu ca mierea, răsucit în cârlionți. Spin a întrebat-o:

— Ai dus-o afară?

Maya a dat din cap în semn că da. Una dintre principalele atracții ale acelui apartament fusese că avea o rută ascunsă de evadare, pentru scoaterea

pe furiș din casă a clienților Mayei în cazuri de pericol precum acesta.

Pe această planetă, ca și pe cele opt dinainte, Maya își câștiga existența asigurând servicii de reproducere. Fiecare planetă era diferită, pare-se, cu excepția faptului că toate femeile voiau ceva ce era interzis. Ce voiau ele varia: aici își doreau bebeluși. Maya făcea niște afaceri grozave cu spermă și embrioni de contrabandă pentru femeile care aveau nevoie să rămână însărcinate fără ca bărbații lor sterpi să bănuiască măcar cum fusese dusă la îndeplinire trebușoara.

Psalmodierile au început să se audă mai tare, voci dure de bărbați care cântau la unison. Cele două au privit împreună pe ferestruica bucătăriei. În curând au putut vedea apropiindu-se din ce în ce mai mult zidul de bărbați îmbrăcați în alb ce mărșăluiau în pas cadențat, ca unul. Armata virtuții a ajuns fix în dreptul ușii, apoi a trecut mai departe. Spin și Maya au schimbat o privire de felicitare reciprocă și și-au înlănțuit degetele în strângerea lor de mână secretă. Încă o dată scăpaseră cu bine.

Fata a deschis ușa și s-a uitat în urma armatei. O mulțime pestriță de copii se ținea scai de bărbații în alb, așa că Maya i-a spus:

— Du-te și vezi ce-au de gând!

Incoruptibilii trecuseră deja de șase ținte posibile până atunci, căci depășiseră banca, magazinul de instrumente muzicale, agenția de știri, sex shopul. Nu s-au oprit până ce nu au ajuns la părculețul ce se-nghesuia în centrul intersecției. Apoi falanga s-a aliniat vizavi de școală. Cu precizie militară, unii dintre ei au spart ferestrele cele mai de jos, iar alții au aprins bombe incendiare și le-au aruncat în interiorul clădirii. Au așteptat, pentru a se asigura că incendiul s-a stârnit, apoi au înălțat, simultan, un strigăt și s-au îndepărtat în marș, luând-o pe-o rută diferită până înapoi la poartă.

Abia ce plecaseră, că serviciul de pompieri al Protectoratului a și sosit, vâjâind, pentru a stinge vâlvătaia. Și asta nu se întâmpla, așa cum Spin știa prea bine, din vreun respect față de școală sau pentru Risipire, care-ar fi putut să ardă de să se-aleagă praful și pulberea de ele dac-ar fi fost după cât le păsa autorităților, ci pur și simplu pentru că într-un oraș protejat în întregime de-un dom un incendiu oriunde devenea iute un incendiu pretutindeni. Chiar și palatele ar fi trebuit să miroasă fumul și să curețe funinginea dacă peste flăcări nu s-ar fi aruncat repejor apă. Să dai naștere unui pârjol era în egală măsură o sfidare adresată Protectoratului și risipitorilor.

Spin a privit suficient de mult cât să-și dea seama că incendiul nu avea să se întindă, apoi a luat-o pe jos înapoi spre casă. Când a ajuns, trei femei stăteau împreună cu Maya la masa din bucătărie. Pe două dintre ele fata le cunoștea: Limpezimea și Nicovala, rătăcitoare interstelare care-și încrucișaseră drumurile cu cele ale lui Spin și ale Mayei pe alte două planete anterioare. Prima oară fuseseră niște ucenice neisprăvite, a doua oară, niște aventuriere încercate. De-acum trecuseră binișor de vârsta a doua și deveniseră cele mai pline de pline de bun-simț persoane pe care le-ntâlnise vreodată-n viața ei. Le văzuse deja înfruntând atât răzmerița, cât și exilul cu o agreabilă bună dispoziție și o canistră de ceai.

Chiar în clipa aceea ceainicul lor umplea bucătăria cu o aromă fumegândă, așa că fata a pescuit o cană din chiuvetă ca să se servească și ea.

— Vasăzică, ce-au făcut incoruptibilii? a întrebat Maya.

— Au dat foc școlii, i-a răspuns pe tonul cuiva care le văzuse pe toate, apoi a aruncat o privire pe furiș la cel de-al treilea vizitator, o străină.

Femeia avea expresia cuiva care suferă încă de șocul-timpului, ceea ce o dădea de gol a fi o proaspăt sosită pe Slava Domnului de pe altă planetă prin intermediul razei. Încă suferea de fiorul temporal cauzat de faptul că se trezise cu zece sau douăzeci de ani după momentul când își trăsese ultima oară suflarea.

— Annick, aceasta e Spin, fiica Mayei, a explicat Limpezimea, care era jumătatea vorbăreață și energică a perechii, Nicovala fiind cea tăcută și calmă.

— Bună, i-a zis fata. Bine ai venit la locul Creației.

— De ce au dat foc școlii? a vrut să afle Annick, care era, în mod limpede, chinuită de această idee.

Femeia avea ochi fără strălucire și un chip blând, delicat, așa că Spin a emis la repezeală o opinie: Annick n-avea să facă mulți purici pe-acolo.

— Pentru că este un vector al degenerării, i-a răspuns; învățase expresia asta de la iubitul actual al Mayei, Vânătorul.

— Ce s-a-ntâmplat cu planeta asta? s-a minunat Annick. Când am pornit la drum încoace era izolată, e drept, dar nicidecum regresivă.

Toate au scos diverse sunete înțelegătoare, căci fiecare de la masă experimentase cândva ceva similar. Călătoria cu ajutorul razei era pe cât de rapidă o permitea universul cu legile sale, dar chiar și viteza luminii avea o limită. Planetele se schimbau, în mod inevitabil, în timpul tranzitului, și nu întotdeauana în mai bine.

— Ce să-i faci, ăsta-i norocu' risipitorului! a spus Maya, cu fatalism.

— Incoruptibilii sunt, de fapt, o mișcare destul de recentă, a intervenit Limpezimea. A început în rândul universitarilor conservatori și al studenților lor, dar acum are o mulțime de adepți. Incoruptibilii se opun venalității și nepotismului

Protectoratului. Oamenilor din oraș chiar le-a ajuns până-n gât să tot fie hărțuiți de polițiști care vor mită și de oficiali corupți care născocesc taxe pentru orice. Așa că sprijină o mișcare ce promite să le trag-un șut corupților și să-i facă să guste cu anasâna oleacă de justiție nemilostivă. Doar pentru noi ei reprezint-o veste proastă.

— De ce? s-a mirat Annick. Un guvern cinstit n-ar fi, oare, în folosul tuturor?

— Așa ai putea crede, desigur. Dar guvernele cinstite sunt, întotdeauna, și cele mai băgăcioase. De la un guvern corupt îți mai poți cumpăra oleacă de toleranță și libertate personală. Protectoratul lasă-n plata ei enclava risipitorilor pentru că le aduce profituri. Dacă incoruptibilii ar ajunge la putere, ei vor trebui să se plece în fața opiniei publice și să ne exileze sau să ne oblige să ne punem în concordanță cu toți ceilalți. Populația generală e destul de izolaționistă. Ei cred că industria noastră a păcatului ajută Protectoratul să se mențină la putere. Și, de fapt, chiar au dreptate.

— Ce situație fără ieșire! a spus Annick.

Au dat toate din cap a aprobare. Viața unui risipitor era plină de ironie.

— Și cum stă Spin cu învățătura? a întrebat-o Limpezimea pe Maya, care, în mod clar, nu se gândise pân-atunci la asta.

— O să se găsească vreo soluție, a răspuns Maya în mod nedeslușit.

Și chiar în acel moment fata a auzit pașii Vânătorului pe treptele de fier și-a spus, doar pentru a-l enerva:

— Aș putea să-i dau o mână de ajutor Vânătorului.

— Să m-ajuți să fac ce anume? a întrebat bărbatul în timp ce cobora în bucătărie.

Era un om zvelt, c-o față colțuroasă, ochelari pătrați și un barbișon mititel. Se îmbrăca întotdeauna numai în negru și nu putea să scoată o

vorbă din gură fără să pară sarcastic. Spin crezuse întotdeauna că era doar un pozeur.

— Să te-ajut să-i găsești pe gmintai, desigur. Doar cu asta te ocupi.

Vânătorul s-a dus până la cafetiera turcească să-și fiarbă lichidul amar și hiperstimulant de care era dependent.

— De ce nu te poți duce la școală, ca tot omu'? a vrut el să afle.

— Au ars-o până-n temelii.

— Cine-a făcut una ca asta?

— Incoruptibilii. Nu i-ai auzit cum psalmodiau?

— Eram în biroul meu.

Vânătorul era tot timpul în biroul lui. Era un mare mister pentru Spin cum avea el să dea de urma vreunui criminal gmintan când disprețuia să iasă și să interacționeze cu oamenii. Chiar o întrebase odată pe Maya: „Ăsta a prins vreodată pe bune vreun gminta?", iar mama ei îi răspunsese: „Sper că nu".

Una peste alta însă, era o mare îmbunătățire față de ultimul iubit al Mayei, care se cărăbănise cu fiecare bănuț economisit pe care-l aveau ele. Măcar Vânătorul avea bani, deși era un mare mister de unde veneau aceștia.

— Aș putea fi agentul tău operativ de pe teren, i-a răspuns Spin.

— Ai nevoie de-o educație, a intervenit Limpezimea.

— Da, a încuviințat Vânătorul. Dac-ai ști și tu câte ceva, oricât de puțin, s-ar putea să devii mult mai puțin enervantă.

— Oamenii de teapa ta fac de rușine educația, a ripostat Spin.

— Încetează să te comporți ca o răsfățată, Doi-Bănuți, a intervenit Maya.

— Ăsta nu mai e numele meu!

— Dacă te porți ca un bebeluș, o să te strig cu numele tău de bebeluș.

— Da, sigur, tu-ntotdeauna îi iei lui partea!

— I-ai putea găsi un profesor particular, a spus Limpezimea, care n-avea de gând să se dea bătută.

— Sigur, a spus Vânătorul, sorbindu-și lichidul negru ca cerneala dintr-o ceșcuță mititică. De ce nu-l rogi pe vreunul dintre bătrâneii ăia care joacă șah în parc?

— Păi, ăia-s probabil cu toții niște pedofili! a spus Spin, dezgustată.

— Dacă stau să mă gândesc, poate că-i mai bine s-o lăsăm așa ignorantă cum e, a spus Vânătorul, îndreptându-se-n sus pe scări.

— O să-ntreb și eu pe ici, pe colo, să văd cine dă meditații, s-a oferit Limpezimea.

— Sigur că da, în regulă, a spus Maya, fără să se angajeze prin nimic.

Spin s-a ridicat în picioare, aruncând priviri fioroase din cauza lipsei lor de respect față de independența și autodeterminarea ei.

— Sunt căpitanul propriului meu destin, a anunțat ea, apoi s-a retras, strategic, în camera sa.

○ ○ ○

În după-nota următoare, Spin a coborât din camera ei cu vălul pentru ascunderea feței pe care toate femeile din Slava Domnului îl purtau în afara Risipirii. Când Maya a dat cu ochii de ea a întrebat-o:

— Unde te duci în ținuta asta?

— Pe-afară, i-a răspuns fata.

Pe-un ton înmuiat de-o îngrijorare reală, Maya a continuat:

— Nu vreau să te duci prin oraș, Doi!

Fata a păstrat o tăcere glacială până când mama ei a spus:

— Scuze… Spin. Da’ tot nu vreau să te duci prin oraș.

— N-o să mă duc.

— Și-atunci la ce mai porți vălul ăla? Doar e un simbol al robiei.

— Robie față de Dumnezeu, i-a spus Spin, trufașă.

— Da’ nu crezi în Dumnezeu!

Chiar în clipa aceea, Spin a decis că poate-ar trebui să creadă, totuși.

Când a părăsit casa și-a luat-o către parc, banalitatea locuinței și a familiei sale s-a scuturat de pe ea ca o scamă. După un cvartal, se simțea deja transformată. Faptul că-și pusese vălul începuse ca un simplu act de răzvrătire, dar afară, în stradă, devenise cu mult mai mult decât atât. Atunci când și-a surprins reflexia într-o vitrină, s-a simțit deghizată-n mister. Vălul intensifica imaginatul chip pe care-l ascundea, făcând, în același timp, mult mai exotici ochii pe care-i dădea la iveală. Devenise ceva nedeslușit, ascuns. Risipitorii din jurul ei erau cu toții obsedați de propriile aparențe, de manipularea a ceea ce *păreau* să fie. Toată profunzimea, tot ce era cinstit se ofilea în acidul lipsei lor de autenticitate. Dar, cu vălul tras pe chip, Spin *nu mai avea* nicio aparență, așa că devenise imună. Ceea ce zăcea în spatele vălului era negociabil, neprevăzut, și devenea profund grație sugerării.

În părculețul triunghiular din fața carapacei înnegrite a școlii, viața mergea înainte de parcă nimic nu s-ar fi schimbat. Ventilatoarele turnului se roteau leneș, creând o briză plăcută, c-un ușor iz de funingine. Sub umbrele barelor lor țanțoșe, doi oameni plimbau cățeluși în lesă și moșnegeii se cocârjau peste tablele lor de șah. Spin a cercetat scena prin crăpătura vălului său, apoi a pornit-o spre o bancă unde un bătrân stătea și citea dintr-o tăbliță electronică.

S-a așezat pe bancă. Bătrânul n-a dat niciun semn că i-ar fi băgat în seamă prezența, deși o tresărire vigilentă a sprâncenei sale îi spunea că știa prea bine că ea se afla acolo. Fata îl văzuse adesea în parc, îmbrăcat impecabil în costume uzate, croite într-un stil demult apus. Omul avea

un chip prelung, ofilit și mâini mari care arătau de parcă odată, în alte vremi, ar fi făcut lucruri inteligente. Spin a stat o vreme, alegându-și vorbele.

— Ei bine? a întrebat bătrânul, fără să-și ridice măcar privirea din cartea sa. Ce anume vrei?

Fata nu s-a putut gândi la nimic inteligent, așa c-a trântit:

— Sunteți cumva istoric?

Bărbatul și-a coborât tăblița.

— Doar în sensul în care noi, toți risipitorii, suntem. De ce vrei să afli?

— Școala mea a ars până-n temelii. Am nevoie să-mi găsesc un profesor particular.

— Eu nu predau copiilor, a spus bătrânul, întorcându-se la cartea sa.

— Da' eu nu-s copil! a sărit cât colo Spin, jignită.

El nici măcar nu și-a ridicat privirea.

— Într-adevăr? Am crezut că asta voiai să ascunzi sub acel văl.

Fata și l-a scos într-o clipită. La început, el nu i-a acordat nicio atenție. Apoi a aruncat în sfârșit o scurtă privire-n sus, indiferent, dar a zărit ceva ce l-a făcut să se-ncrunte.

— Tu ești copila care locuiește împreună cu vânătorul de gmintai.

Tonul lui glacial a făcut-o să intre-n defensivă în numele Vânătorului:

— Nu-i vânează pe toți gmintaii, ci doar pe cei răi, care au comis Holocidul. Cei care merită să fie vânați.

— Ce știi tu despre holocidul comis de gmintai? a întrebat bătrânul, respingând-o nimicitor.

Spin a zâmbit triumfătoare.

— Am fost acolo.

El a încetat să mai pretindă că citea cartea și s-a uitat la fată cu un aer de-o dezaprobare înțepată.

— Cum puteai să fii acolo? Doar s-a întâmplat acum 141 de ani.

— Am 145 de ani, în timp consecutiv. Aveam 37 pe când eram de cinci ani, 98 pe când aveam șapte și 126 când am împlinit doisprezece ani biologici.

Îi plăcea la nebunie să-i șocheze pe oameni cu litania asta.

— De ce te-ai mișcat atât de mult?

— Mama a rămas însărcinată fără încuviințarea tatălui meu și, atunci când a refuzat să facă un avort, el a dat-o în judecată pentru violarea drepturilor lui de autor. Înțelegeți, îi folosise în mod neautorizat genele. Așa că mama a șters-o pentru a evita să plătească drepturi de autor și-am tot fost pe fugă încontinuu de atunci încoace. Dac-o să ne prindă vreodată, aș putea fi arestată pentru că dețin gene de contrabandă.

— Cine ți-a spus povestea asta? a întrebat-o el, în mod evident sceptic.

— Maya. Și sună exact ca o chestie pe care-ar fi în stare s-o facă vreunul dintre iubiții ei. Are gusturi chiar proaste în materie de bărbați. Ăsta-i un alt motiv pentru care-a trebuit să ne mișcăm de colo-colo atât de mult.

Clătinând ușurel din cap, bătrânul a spus:

— Ar fi trebuit să văd că suferi de displazie cognitivă.

— M-am obișnuit.

— Și-ți place?

Nimeni n-o mai întrebase așa ceva până atunci, ca și cum ar fi fost capabilă să ia singură decizii pentru ea însăși. De fapt, de ceva vreme își dăduse seama că *nu-i plăcea* prea mult. Cu fiecare salt între planete devenea din ce în ce mai lipsită de tragere de inimă să lase-n urmă timpul consecutiv.

— Cea mai nasoală chestie e că nu-i niciun chip să te-ntorci. Odată ce-ai plecat, locul din care tocmai ai ieșit a și dispărut pentru vecie. Când

aveam opt ani, am învățat despre pepcii și despre cum le poți folosi pentru a comunica instantaneu, așa c-am întrebat-o pe Maya dac-am putea s-o sunăm pe cea mai bună prietenă a mea de pe ultima planetă pe care fuseserăm, dar mi-a zis: „N-ai cum, fiindcă ea trebuie să fie între două vârste de-acum”. Toți ceilalți s-au schimbat, iar eu nu. De la un timp, visez că lumea se dizolvă în spatele meu ori de câte ori privesc în altă parte.

Bătrânul a ascultat-o preocupat și studiind-o.

— Cum ați scăpat de pe Gmintagad? a întrebat-o.

— Aveam pașapoarte capellane, i-a spus Spin. Nu-mi amintesc mare lucru despre toată povestea; n-aveam decât vreo patru ani. Îmi aduc însă aminte de chiparoșii ce se ofileau și de faptul că ne-am grăbit să ieșim. N-am înțeles atunci ce se întâmpla.

Bărbatul se uita în gol, undeva departe, concentrându-se asupra a ceva invizibil. Pe neașteptate, s-a ridicat în picioare de parcă l-ar fi mușcat ceva și-a început să se îndepărteze de ea.

— Așteaptă! a strigat fata în urma lui. Ce s-a întâmplat?

Bătrânul s-a oprit, cu tot trupul încordat ca un arc, apoi s-a întors spre ea.

— Te-ntâlnești cu mine aici mâine, la ora patru dis-de-notă, dacă vrei lecții, i-a spus. Adu-ți și o tăbliță. N-am să stau s-aștept după tine.

Și, zicând acestea, s-a răsucit din nou pe călcâie.

— Stai! a strigat din nou Spin. Cum te cheamă?

I-a răspuns, încruntându-se amenințător:

— Soren Pregaldin. Poți să-mi zici magistrul.

— Da, magistre, a răspuns fata, încercând să nu-și manifeste încântarea; abia aștepta să-i spună Vânătorului că îi urmase sfatul și că avusese succes.

Ce nu putea să-i spună însă, a decis în timp ce-l privea pe magistrul Pregaldin îndepărtându-se

c-un mers țanțoș de-a lungul parcului, era suspiciunea ei că bărbatul știa ceva despre Holocid. Altfel, cum ar fi putut să afirme cu exactitate că acesta avusese loc în urmă cu fix 141 de ani? Oricare altă persoană ar fi spus 140 sau ceva la fel de vag. N-avea de gând să-i menționeze Vânătorului bănuiala până când n-o să fie sigură. O să investigheze cu atenție, așa cum se cuvine s-o facă un agent operativ competent. Gândindu-se la toatea astea, a simțit cum o cuprinde un fior. Ce-ar fi dac-ar putea să prindă un gminta? Cât de impresionat ar fi atunci Vânătorul! Adevărul-adevărat era că voia să-l impresioneze pe Vânător. În ciuda atitudinii lui caustice, era, de departe, cel mai inteligent iubit cu care se-nhăitase vreodată Maya, singurul care avea o profesie pe care Spin fusese vreodată capabilă s-o admire.

Și-a fixat din nou cumsecade vălul peste față înainte de a se întoarce acasă, pentru ca nimeni să n-o vadă rânjind.

○ ○ ○

Magistrul Pregaldin s-a vădit a fi cel mai exigent profesor pe care-l cunoscuse vreodată Spin. Înainte, plutise întotdeauna fără mare efort prin școală, fiind capabilă să se situeze lesne înaintea elevilor indigeni din jurul său și așteptând mereu, cuprinsă de plictiseală, ca aceștia să o ajungă din urmă. Cu magistrul Pregaldin nu mai era nimeni altcineva după care să aștepte, iar el o împingea fără milă până la marginea abilităților sale. Pentru prima oară în viața ei, se întreba dacă oare era îndeajuns de deșteaptă.

El era un pretențios maestru al instruirii în ale matematicii. Odată, când fata s-a plâns de cât de inutile erau toate acele exerciții, magistrul i-a arătat un loc de dincolo de armătura de fier a domului, către un deal rotunjor și negru care sărea în ochi pe întinderea roșiatică de la picioarele unui crater vulcanic:

— Spune-mi cât de departe se află Pepita-care-se-Furișează.

Pepita-care-se-Furișează apăruse pentru prima oară la orizont cu vreo sută de ani în urmă, mișcându-se încetișor spre Slava Domnului. Era un bulgăre de fier aproape pur, de mărimea unui munte mic. În Risipire, teoria dominantă era că în interior ar fi fost format din materie topită și că se mișca asemenea unei picături de apă care alunecă pe o tigaie încinsă. În orașul de deasupra lor, era privit ca un semn al mâniei divine: un Armaghedon vizibil și de neoprit. Turiștii religioși veneau de pe tot cuprinsul planetei să-l vadă, iar distanța până la el, în continuă micșorare, era postată pe siturile publice. Spin s-a întors spre tăblița ei, să caute pe net distanța, dar magistrul Pregaldin a obligat-o să o dea de-o parte.

— Nu. Vreau s-o calculezi singură.

— Cum aș putea? Este bombardat cu lasere care ricoșează din el sau cam așa ceva pentru a afla unde se găsește.

— Există și-un mod mai simplu de-a calcula distanța, folosind instrumente pe care deja le ai la îndemână.

— *Cel mai ușor* e să cauți pe net!

— Nu, acela-i modul leneș de-a afla.

Chipul îi părea teribil de sever.

— Să te bazezi prea mult pe informația oferită gratuit te face să fii la fel de vulnerabil ca atunci când te bazezi prea mult pe tehnologie. Trebuie să știi întotdeauna cum să-ți dai seama singură de ceva, pentru că informațiile pot fi falsificate sau îndepărtate. Niciodată nu trebuie să ai deplină încredere în ele.

Vasăzică era unul din aceia care se pregăteau să supraviețuiască informației.

— Mâine, poimâine te pomenești c-o să vrei s-aprind și focul cu cremenea și amnarul! a bombănit ea.

— Să gândești singur nu e deloc demodat, așa să știi. Acum, ia zi: cum ai de gând să descoperi distanța? O să-ți vând un pont: în clipa asta nu ai suficiente informații. De unde vrei să le obții?

Spin a cugetat o vreme. Trebuia să folosească matematica, pentru că despre asta vorbiseră până atunci. În cele din urmă, a răspuns:

— Am nevoie de o ruletă.

— Corect!

— Și de un echer cu braț reglabil.

— Bun! Acum ia să te văd.

I-a luat tot restul dis-de-notei să-și adune instrumentele și prima parte a după-notei pentru a observa Pepita din două puncte aflate la capetele opuse ale parcului. Apoi l-a pus pe unul din copiii-culegători-de-deșeuri să măsoare distanța dintre cele două puncte de observație. Înarmată de-acum cu două unghiuri și o lungime, operațiile trigonometrice pe care trebuia să le rezolve au fost floare la ureche. Când magistrul Pregaldin a lăsat-o să verifice singură dacă răspunsul îi fusese corect sau nu, a descoperit că fusese mai precis decât se așteptase.

El n-a lăsat să se vadă, dar Spin își dădea seama că era, la drept vorbind, chiar mai încântat de succes decât ea însăși.

— Bine, a spus magistrul. Acum, dac-ai măsura cu și mai multă atenție și tot ai obține un răspuns diferit de cel oficial, ar trebui să te-ntrebi dacă nu cumva Protectoratul are vreun motiv să falsifice distanța până la Pepită.

Abia acum și-a dat seama ce voise el, de fapt, de la bun început.

— Vindul ăla bătrân trebuie că-i vreun soi de vrăjitor, a spus Vânătorul când a descoperit-o trudind la o problemă matematică pe masa din bucătărie. A ghicit vreun mod de a te motiva.

— De ce crezi că-i din neamul vind? l-a întrebat fata.

Vânătorul a izbucnit într-un râs sarcastic.

— Păi, uită-te numai cum arată.

Spin a adăugat imediat remarca la dosarul mintal despre meditatorul ei. Așadar, nu era un gminta. Ci un vind — una dintre rasele secretoase de intelectuali aristocrați care puteau fi găsiți în posturi academice, financiare și guvernamentale pe aproape fiecare dintre cele Douăzeci de Planete. Toată viața ei auzise șoapte despre o conspirație vindică ce avea drept scop infiltrarea acestora în poziții de putere, sub masca serviciilor aduse publicului. Auzise și despre frăția vindică secretă a bancherilor internaționali, care deturnau bogățiile unor planete întregi pentru a-și finanța hegemonia. Știa că Maya lua în râs toate poveștile astea. Cu siguranță, dacă magistrul Pregaldin era un exemplu în acest caz, atunci conspirația vindică nu funcționa prea bine. Fiindcă bătrânul părea la fel de sărac lipit pământului ca oricare alt risipitor.

Dar faptul că era vind nu excludea implicarea sa în Holocid — însemna, pur și simplu, că era mai degrabă un refugiat, decât un criminal. Întocmai ca majoritatea planetelor, Gmintagad avusese o micuță și elitistă comunitate vindică, privită cu suspiciune de către băștinași. Masacrele îi avuseseră ca ținte în egală măsură pe vinzi și pe alloeși. Oamenii nu vorbeau prea mult despre vinzi poate și pentru că vinzii nu vorbeau despre ei înșiși.

În mod inevitabil, lecțiile zilnice din parc ale lui Spin au atras atenția. Într-o bună zi, cei doi tocmai făceau niște experimente de aerodinamică folosind avioane de hârtie, când un bărbat s-a apropiat de ei — avea barba împletită și cu mărgele ceramice prinse ici, colo, iar acestea pocneau când mergea. Magistrul Pregaldin l-a zărit primul și chipul i-a devenit pe dată lipsit de orice expresie și insondabil.

Păcănitul mărgelelor s-a oprit să se odihnească pe *kameez,* cămașa tradițională din mătase a vizitatorului. Acesta și-a dres glasul.

Profesorul lui Spin s-a ridicat în picioare și și-a atins lobii urechilor în semn de respect, așa cum aveau obiceiul oamenii de pe această planetă.

— Prezența domniei voastre îmi bucură trupul, a spus magistrul, ceremonios.

Bărbatul nu a făcut niciun efort pentru a fi, la rându-i, curtenitor:

— Ai o autorizație pentru desfășurarea acestei activități?

— Ce activitate, domnia voastră?

— Predarea lecțiilor într-un loc public.

Magistrul Pregaldin a ezitat:

— N-am avut nici cea mai mică idee că bietele mele conversații pot fi tălmăcite drept lecții.

Era răspunsul greșit. Până și Spin, care privea în tăcere, putea să-și dea seama că răspunsul potrivit ar fi fost să-l întrebe cât ar fi costat o asemenea autorizație. Bărbatul căuta, în mod limpede, să obțină mită. Insul s-a încruntat brusc.

— Binecuvântatul nostru Protectorat strânge amenzi doar de la aceia care-i nesocotesc legile.

— Eu mă supun tuturor legilor, preacinstite domn. Voi înceta de îndată să mai aduc jigniri.

Magistrul și-a ridicat vechea și mult încercata lui tăbliță și, fără să-i arunce fie și numai o privire pe fugă lui Spin, s-a îndepărtat. Bărbatul din partea Protectoratului a examinat-o pe fată, dar a ajuns, în mod evident, la concluzia că n-avea cum să smulgă ceva de la ea, așa că și-a luat tălpășița.

Spin a așteptat până când oficialitatea s-a îndepărtat suficient cât să n-o mai poată zări deloc, apoi a zbughit-o după magistrul Pregaldin. Bătrânul dispăruse în Aleea Weezer, un pasaj strâmb pe care Spin îl evita în mod obișnuit pentru că era epicentrul depravării în Risipire. Acum însă s-a cufundat cu totul în el, uitându-se în toate părțile după silueta înaltă, patriciană a profesorului ei particular. Încă nu se sfârșise dis-de-nota, iar locuitorii aleii abia începeau să se trezească după

oboseala cauzată de desfrâurile și blestemățiile cu care îi aprovizionaseră pe clienții lor de ierinotă. Spin s-a grăbit să treacă pe lângă un magazin al cărui proprietar tocmai începuse să aștearnă o grămadă de jucării sexuale stânjenitor de explicite, spre care a încercat să nu se uite. Un pic mai încolo, a ocolit dezgustată un loc unde un negustor împrăștia țărână roșie pe o băltoacă de vomă pe jumătate uscată. Câteva cotituri mai departe în inima labirintului păcatului, a ajuns la Grădina Desfătărilor cea de proastă faimă, unde se spunea că muzicanții ar ține concerte în direct. Nimeni din Protectorat nu-și bătea prea mult capul cu prostituția, de vreme ce era menționată în cartea lor sfântă; dar muzica era, în mod absolut, interzisă.

Pe poarta către Grădina Desfătărilor se încolăceau șerpi de fier. De fiecare parte a ei se înălța câte un piedestal pe care dansatorii se-nvârteau când localul era deschis. Acum, pe unul din ele stătea tolănit lenevos un ea-bărbat somnoros și gol-goluț, dacă nu puneai la socoteală niște bikini care nu ascundeau mare lucru. Pielea lui-ei netedă era aproape complet acoperită cu modelele de viță-de-vie și *boteh* ale ciupercii pentru ornamentarea pielii numite *mycochromoderm*. Odată injectată, aceasta era imposibil de îndepărtat și, cât timp gazda sa trăia, creștea în modele ramificate și suluri strălucitoare. Cândva fusese o manie printre risipitori.

Dansatorul a privit-o pe Spin prin niște fante ca ochii de șopârlă de pe o față complet împădurită de lujeri verzi și roșii.

— Îl cauți pe profesor? a întrebat el-ea.

Fata a fost puțin șocată că meditatorul său cel cult era cunoscut de așa o creatură exhibiționistă precum aceasta, dar a dat totuși din cap în semn de aprobare. Ea-bărbatul a făcut un gest moale către o fereastră de la etajul al doilea al unei clădiri aflate de partea cealaltă a străzii.

— Spune-i să vină să-mi facă o vizită, a adăugat el-ea, dând la iveală niște dinți surprinzător de albi.

Spin a găsit ușița îngustă și aproape ascunsă în spatele unei tende, apoi a urcat o scară, trecând pe lângă panouri de cositor scorojite, care odinioară înfățișaseră hurii ce purtau uriașe evantaie din pene. Când a bătut la ușa de la capătul scărilor, la început nu s-a auzit niciun răspuns, așa c-a strigat:

— Magistre?

Ușa s-a dat de perete și magistrul Pregaldin a înșfăcat-o de braț și a tras-o înăuntru, uitându-se în dreapta și-n stânga pentru a se asigura că nu fusese urmărită.

— Ce cauți aici?

— Nu m-a zărit nimeni. Ei bine, cu excepția acelui… acelei…, a zis și a făcut semn cu mâna către partea de vizavi a străzii.

Magistrul Pregaldin s-a dus la fereastră și a privit afară.

— A, Ginko!

— De ce locuiești aici? l-a întrebat Spin. Sunt o grămadă de locuri cu mult mai bune.

Magistrul a surâs, un zâmbet mititel și sumbru.

— Pentru sistemul de prevenire timpurie. Câtă vreme Grădinii i se permite să-și vadă de afaceri, nimănui n-o să-i pese de ăi de teapa mea. Asta dacă nu cumva mă bagi tu în belele, a încheiat încruntându-se aspru.

— De ce nu i-ai dat mită? S-ar fi cărăbănit.

— Trebuie să-mi păstrez mita pentru cauze mai bune. N-ai voie să începi să fii cunoscut de peștii de pe fundul apei, că altfel s-ar putea să devină lacomi, a zis și a aruncat din nou o privire furișă către fereastră. Trebuie să pleci chiar în clipa asta.

— De ce? Tot ce-a spus a fost că ai nevoie de-o autorizație pentru a ține lecții în public. N-a

suflat o vorbă despre ținutul lecțiilor în particular.

Magistrul Pregaldin s-a uitat la ea cu o expresie complicată, de parc-ar fi încercat să evalueze riscul pe care-l reprezenta. În cele din urmă, a ridicat nervos din umeri.

— Trebuie să promiți că n-o să zici nimănui. Vorbesc serios. Asta nu-i de joacă.

— Promit, a rostit Spin.

Apoi a avut o șansă să se uite în jur. Până în acel moment, impresia ei fusese că se afla într-un loc atât de aglomerat, încât nu mai rămăseseră decât niște potecuțe înguste pe care să te miști prin cameră. Atunci a văzut că mormanele ce se clătinau amenințând să cadă și care o înconjurau erau alcătuite din lucruri de toată minunea. Erau acolo globuri de cristal pe postamente de bronz aurit, covoare de mătase țesute manual și stivuite în grămezi de câte zece, ceasuri cu carcase din malachit așezate pe adevărate turnuri de cărți învelite-n piele aurită. Mai era și-un planetariu de aramă făcut din benzi îmbucate una-ntr-alta și cai de onix ce se cabrau pe picioarele din spate și un theremin într-o cutie de aluminiu șlefuit. Un ulcior decorat cu email cât Spin de înalt ocupa un colț. Un candelabru din care se prelingeau ghirlande și zorzoane de topaz era atârnat în mijloc și era astfel poziționat încât magistrul Pregaldin trebuia să-și ferească creștetul ori de câte ori traversa încăperea.

— Toate chestiile astea-s ale tale? a întrebat Spin, fascinată de atâtea minunății.

— Temporar. Sunt negustător de artă. Mă asigur că lucrurile frumoase ajung de la cei nepăsători față de ele la aceia care le apreciază. Sunt un soi de petitoare, dacă vrei.

În timp ce vorbea, degetele lui dezmierdau ușor fosila unui amonit din a cărui cochilie se ivea un chip omenesc sculptat. Era un gest delicat, plin de venerație, de dragoste chiar. Spin a avut neașteptata, via senzație că acolo se odihnea

sufletul magistrului Pregaldin — cu obiectele lui frumoase.

— Dacă va fi să vii aici, trebuie să nu distrugi nimic, niciodată.

— Nici n-o să le-ating, l-a asigurat Spin.

— Nu, nu asta am vrut să spun. Lucrurile *trebuie* atinse și *trebuie* să le ținem în mâini și să lucrăm cu ele. Doar uitatul nu-i niciodată de ajuns. Dar atinge-le așa cum doresc să fie atinse.

Și, zicând acestea, i-a întins fosila amonitului. Curbura acesteia se potrivea perfect în palma fetei. Chipul a părut surprins atunci când și l-a ridicat în dreptul ochilor, așa că Spin a râs.

Majoritatea pereților erau la fel de aglomerați ca podeaua, cu tablouri atârnate peste tapițerii și steaguri heraldice suprapuse. Numai un perete era gol, cu excepția unui tablou atârnat singur, de parc-ar fi stat la loc de cinste. În timp ce Spin se îndrepta spre el, acesta părea să se transforme și să-și schimbe culorile cu fiecare variație a unghiului din care era privit. Înfățișa o fată cu păr lung negru și o expresie serioasă, cam de vârsta lui Spin, dar cu mult mai frumoasă și mai fragilă.

Văzând încotro privește, magistrul Pregaldin i-a spus:

— Portretul e făcut din aripi de fluturi. Este un tip de artă din Vindahar.

— Aceea este lumea de baștină a vinzilor?

— Da.

— Știi cine e ea?

— Da, a spus el, șovăielnic. Numai că, pentru tine, n-ar însemna absolut nimic. A murit cu multă vreme în urmă.

Era ceva în vocea lui… să fi fost, oare, durere? Nu, a decis Spin, ceva mult mai puțin violent, precum amintirea durerii. Rămăsese în aer după ce magistrul încetase să mai vorbească și până și el putea s-o perceapă, s-o audă.

— De-ajuns cu istoria artei pe ziua de azi! a spus bătrânul, vioi. Parcă vorbeam despre avioane.

○ ○ ○

În după-nota aceea, Vânătorul era plecat să facă vreunul dintre comisioanele lui misterioase. Spin a așteptat până când Maya s-a pus pe vorbit cu una din prietenele ei și s-a furișat în biroul Vânătorului, care avea o bibliotecă mai bună decât a oricui altcuiva întâlnise fata vreodată, lucru necesar pe acea planetă unde nu exista, practic, nicio sursă publică de cunoaștere. Era destul de sigură că zărise și vreo câteva cărți de artă în colecția lui, așa că a cercetat cu atenție rafturile cu discuri până ce a scos, în cele din urmă, unul care arăta ca o enciclopedie a artei. L-a introdus în cititor și a tastat cuvintele „fluturi" și „Vindahar".

Era un articolaș din care a aflat că arta pictării cu aripi de fluturi fusese admirată în cel mai înalt grad, dar că nu mai era practicată deoarece fluturii dispăruseră. A trecut mai departe la ilustrații — și iat-o! Exact aceeași pictură pe care-o văzuse mai devreme în ziua aceea, doar că luminată în mod diferit, astfel încât culorile păreau cu mult mai strălucitoare, iar expresia fetei încă și mai tristă decât păruse mai devreme.

Portretul Jemmei Diwali, informa legenda fotografiei. *O capodoperă recunoscută a tehnicii artistice, această pictură s-a pierdut în GM 862, când a fost prădată una din casele familiei Diwali. Conform lui Almasi, se sustrage formalismului reprezentațional al subiectului prin perspectiva transformațională care creează un antistrat abstracționist al imaginarului. Tabloul anticipează „arta haosului" a lui Dunleavy…* Și-i dădea mai departe despre pictură, de parcă ea n-ar fi avut nicio legătură cu nimic altceva decât cu teoria artei. Dar lui Spin nu-i păsa decât de prima frază și de GM 862 — anul Holocidului gmintan.

Jemma se uita fix la ea cu solemnitate, de parc-ar fi avut în minte cine știe ce așteptare de la sine înțeleasă. Spin s-a reîntors la rafturi, de data aceasta în căutarea unei istorii a Holocidului. Pare-

se că erau cu sutele. În cele din urmă, a ales una aproape la întâmplare și a tastat „Diwali”. Erau numai referiri fără caracter informativ răspândite pe tot cuprinsul cărții. Din primele două, a înțeles că Diwali fusese o familie vindică asociată cu guvernul Gmintagadului. Nu exista nicio menționare a Jemmei.

Lăsase ușa ușor crăpată, așa că a auzit chiar în clipa aceea sunetul făcut în josul scărilor de Vânător, care se întorcea acasă. Repede a repus cărțile în carcasele lor și și-a șters urma căutărilor din cititor. Nu voia ca bărbatul să afle imediat tot ce făcuse. Ăsta era un mister pe care trebuia să-l rezolve ea însăși.

Nu i s-a mai ivit o altă ocazie de a se strecura în biroul Vânătorului înainte de întoarcerea în apartamentul magistrului Pregaldin de pe Aleea Weezer. A descoperit că profesorul curățase masa, astfel încât să poată lucra la ea, fix sub capul împăiat al unei creaturi cu coarne răsucite de culoarea aramei. În timp ce bătrânul cerceta tema pe care o făcuse ierinotă, ochii ei au fost atrași irezistibil de portretul Jemmei, aflat în cealaltă parte a încăperii.

În cele din urmă, magistrul a surprins-o holbându-se la pictură. Lui Spin i-a scăpat porumbelul din gură:

— Știi că tabloul acesta provine de pe Gmintagad?

O umbră de îngheț a trecut peste chipul bătrânului, dar a dispărut repede.

— Da, a spus el cu vocea joasă și egală.

— A fost luat ca pradă. Toată lumea-l crede pierdut.

— Da, știu, a confirmat bătrânul.

Gânduri acuzatoare o bombardau. Magistrul trebuie că le-a zărit, căci a spus, plin de calm:

— Colecționez artă de pe vremea Holocidului.

— Dar asta-i macabru!

— O grămadă de artă semnificativă a fost furată în timpul Holocidului. În anii de după, a fost împrăștiată și a pătruns pe piețele negre de pe o grămadă de planete. Cea mai mare parte s-a pierdut. Nu fac decât să reasamblez o părticică din ea, absolut orice pot salva. E o muncă tare lentă.

Această explicație a transformat imaginea pe care Spin și-o construise în mintea sa. Înainte, îl văzuse ca pe un mâncător de cadavre care se hrănea din rămășițele unei tragedii. Acum, magistrul părea mai degrabă asemenea unui memorialist care acționează pentru a aduce un omagiu celor morți. Regretând amarnic lucrurile pe care le crezuse anterior, l-a întrebat:

— Unde o descoperi?

— În anticariate, în magazinele cu obiecte de import, la vânzările unor proprietăți. Cei mai mulți oameni nici măcar n-o recunosc drept ceea ce este. Există însă negustori care s-au specializat în comercializarea ei, numai că nu stau de vorbă cu ei.

— Nu crezi c-ar trebui să se reîntoarcă la familiile care le-au deținut?

Magistrul a ezitat pentru o fracțiune de secundă, apoi i-a răspuns:

— Ba da, așa cred, a zis și s-a uitat peste umăr, la portretul Jemmei. Dac-ar mai exista măcar unul dintre ei, i l-aș da înapoi.

— Vrei să spui că-s morți *toți*? Până la ultimul?

— Din câte am putut afla, da.

Asta a conferit operei de artă o nouă calitate. Delicateței sale, frumuseții sale de floare înghețată îi fusese adăugată acum rama de fier a morții incontestabile. O întreagă familie dispărută! Spin s-a ridicat în picioare pentru a se uita la portret, incapabilă să mai stea departe de el.

— Și fluturii au dispărut cu toții, a spus fata.

Magistrul Pregaldin a venit în spatele ei, privind, la rându-i, pictura.

— Da, a confirmat. Fluturii, fata, familia, lumea, toate-au dispărut. Nu vor mai putea fi nicicând reproduse.

Pictura avea de-acum ceva extraordinar de tulburător. Singurul lucru care supraviețuise pentru a demonstra că totul existase. Fata s-a uitat în sus, spre magistrul Pregaldin.

— Ai fost acolo?

Bătrânul a clătinat agale din cap.

— Nu. S-a întâmplat înainte să mă nasc. Doar că am fost dintotdeauna interesat, asta-i tot.

— Numele ei era Jemma, a spus Spin. Jemma Diwali.

— Cum ai descoperit?

— Era scris într-o carte. O carte prostească. Toată numai despre contrastraturi abstracționiste și alte chestii de-astea. Nimic care să explice cu adevărat pictura.

— O să-ți arăt despre ce era vorba, i-a spus magistrul. Stai exact acolo.

Și, zicând acestea, a poziționat-o la vreun metru și ceva depărtare de portret, apoi a luat veioza și a mișcat-o într-o parte. În timp ce lumina se deplasa, imaginea Jemmei Diwali a dispărut, iar locul său a fost luat de o construcție abstractă din spirale concrescute, moriști învârtejite de purpuriu și albastru.

Spin a exclamat, uimită:

— Cum de s-a-ntâmplat asta?

— E în structura microscopică a aripilor de fluture, i-a explicat magistrul Pregaldin. Mai încolo, o să-ți arăt una mărită. Din cele mai multe unghiuri, reflectă anumite lungimi de undă ale luminii, dar din acesta reflectă o alta. Măiestria în realizarea acestui tablou a fost de a le asambla astfel încât să înfățișeze ambele imagini. Cei mai mulți oameni cred că n-a fost decât o ispravă de virtuozitate tehnică, fără niciun înțeles.

Fata l-a privit.

— Dar nu asta e ceea ce crezi tu.

— Nu, i-a răspuns bătrânul. Trebuie să înțelegi, arta vindică e toată numai despre mesaje ascunse, straturi ale înțelesurilor și ghicitori ce trebuie rezolvate. De când am această pictură aici, am tot studiat-o și astfel am identificat acest model. Nu a fost ales la întâmplare.

Spunând acestea, s-a dus către terminalul computerului său și a activat un fișier — o ecuație algebrică simplă a apărut fulgerător pe ecran.

— Dacă rezolvi această ecuație folosind orice număr aleatoriu ales pentru x, apoi iei soluția și o folosești pe post de x pentru a rezolva din nou ecuația, și-apoi iei numărul *acela* și-l folosești pentru a rezolva din nou ecuația și-așa mai departe… Și dacă apoi faci un grafic al tuturor soluțiilor pe axele x și y, asta este ceea ce obții.

Zicând aceste cuvinte, bătrânul a lovit o tastă și un grafic gol a apărut pe ecran. În timp ce mașina începea să rezolve ecuația, punctulețe albastre au început să apară în locuri aleatorii pe ecran. Părea să nu existe niciun soi de model, iar Spin s-a încruntat, perplexă.

— O să grăbesc procesul, a spus magistrul Pregaldin.

Punctele au început să apară mai repede, ca promoroaca pe o fereastră sau ca nisipul împrăștiat pe podea.

— E ca și cum ai face graficul a o mie de aruncări ale zarurilor, uneori norocoase, alteori în afara limitelor realității, exact ca alegerile pe care le faci într-o viață de om. Îți petreci primii ani lovit de caracterul aleatoriu a tot ce ți se întâmplă, tras într-o parte de părinți, în alta de prieteni, în timp ce toate variabilele se încaieră și se-nghiontesc, ciorovăindu-se până nu mai ești în stare nici măcar să te mai auzi gândind. Și apoi încep să apară modelele.

Pe ecran, punctele începuseră să manifeste tendința de a se grupa. Spin deja putea să zărească nedeslușitele contururi ale unor învârtejiri

spiralate. În vreme ce tot mai multe puncte apăreau în locuri în aparență aleatorii, modelul devenea din ce în ce mai clar.

— În vreme ce modelul se umple, a continuat magistrul Pregaldin, începi să vezi că punctele individuale erau, de fapt, elementele pointiliste ale unui lucru minunat: un fulg de nea sau o spirală sau vălurele concentrice. Viețile noastre au un model al lor, doar că noi îl urmăm în dezordine și nu avem suficiente date la început pentru a-i întrezări schița. Drumul nostru mai departe este determinat de această invizibilă operă de artă, creația unei întregi vieți pline de evenimente.

— Precum soarta, vrei să spui? l-a întrebat Spin.

— Asta-i marea întrebare, a rostit profesorul ei particular și a aprobat dând din cap cu solemnitate, în timp ce se uita fix la ecran.

Lumina făcea în așa fel încât chipul lui părea plan și tăinuit.

— Există, oare, modelul înaintea noastră? Este ecuația noastră subiacentă predeterminată sau este generată de rezultatele primelor noastre alegeri pentru valoarea lui x? La această întrebare nu pot răspunde.

Modelul de pe ecran părea limpede de-acum: era același cu cel ascuns sub portret. Spin a aruncat o privire de la unul la altul.

— Și ce-au a face toate astea cu Jemma?

— O altă întrebare excelentă, a spus magistrul Pregaldin, gânditor. Nu am habar. Poate că era un mesaj pentru ea din partea artistului sau o previziune — una care nu a mai avut niciodată șansa de a deveni adevărată, pentru că Jemma a murit înainte să-și poată descoperi propriul model.

Spin a rămas tăcută un moment, gândindu-se la cealaltă fată.

— A murit în timpul Holocidului?

— Da.

— Ai cunoscut-o?

— Ți-am mai zis, n-am fost acolo.

Fata nu i-a dat crezare nici măcar pentru o clipă. Magistrul chiar *fusese* acolo, de atâta lucru măcar era sigură de-acum. Și nu numai că fusese acolo, bătrânul încă mai era acolo și-avea să rămână de-a pururea.

○ ○ ○

Câteva zile mai târziu, Spin a pășit afară pe ușa din față în drumul său spre lecții, dar a simțit de îndată că ceva nu era în regulă. Plutea un soi de liniște, iar tensiunea sau așteptarea întinsese aerul mai-mai să-l rupă. Pe stradă erau mult prea puțini oameni, și până și aceștia aruncau priviri pe furiș în sus, spre oraș. S-a uitat și ea în sus, spre locul unde se înălța Sfredelul, o spirală neagră din tablă de oțel care părea astfel cumpănită încât să foreze o gaură-n cer. Un sunet jos, ritmic venea din jurul ei.

— Nicovală! a strigat fata când a zărit-o pe risipitoare întreptându-se spre casă împovărată cu alimente, de parcă s-ar fi pregătit pentru un asediu. Ce se-ntâmplă?

— Cum, n-ai auzit?

— Nu.

— Protectorul a fost asasinat nota trecută, a lămurit-o femeia, pe un ton jos.

— Oh! Și asta e de bine sau de rău?

Femeia a ridicat din umeri.

— Depinde pe cine vor da vina.

În timp ce Nicovală se grăbea pe dumul său, Spin a stat o vreme locului, în cumpănă dacă să se-ntoarcă acasă sau să meargă să-l prevină pe magistrul Pregaldin. Sunetul de deasupra a devenit mai deslușit, de parc-ar fi fost o bătaie înceată în tobe. Hotărându-se brusc, fata a rupt-o la fugă.

Locuitorii Aleii Weezer se obișnuiseră deja s-o vadă pe Spin trecând pe lângă ei către lecțiile sale. Puțini însă erau pe-afară în această dis-de-notă, iar fata aproape că s-a ciocnit de unul care ieșea dintr-o tutungerie. Era un preot răspopit din

Slava Domnului, care adoptase stilul de viață al risipitorilor de parc-ar fi fost al lui. Toată lumea îl numea Părintele-Păcat.

— Ah, fato! a exclamat el. Ești chiar atât de însetată de cunoaștere, că dai jos oamenii bătrâni?

— Părinte-Păcat, ce-i sunetul ăla care se aude? l-a întrebat.

— Bat în ușile caselor să-și arate mâhnirea. E tragic ce s-a-ntâmplat.

Spin a rupt-o la fugă. Până când a ajuns la ușa magistrului Pregaldin, sunetul devenise deja un dangăt de clopote, ca un soi de Notă nefirească. A trebuit să aștepte câteva secunde după ce a bătut să i se deschidă.

— Ah, Spin! Mă bucur că ești aici, i-a zis magistrul de cum a văzut-o. Am ceva ce-aș avea nevoie să…

S-a oprit văzându-i expresia feței.

— Ce s-a-ntâmplat?

— N-ai auzit veștile, magistre?

— Ce vești?

— Protectorul e mort. Asasinat. De-aia se-aud clopotele.

El a ascultat de parcă atunci le-ar fi băgat de seamă pentru prima oară, apoi s-a dus repede spre terminal să caute ultimele știri. Nu era decât un anunț rigid din partea Protectoratului, în care erau blamați „Dușmanii lui Dumnezeu”, dar, desigur, nicio știre proaspătă. Bătrânul a închis computerul și a stat un pic să se gândească. Apoi a părut să fi luat o hotărâre.

— Asta n-ar trebui să-mi modifice planurile, a spus. De fapt, s-ar putea să le fie chiar de folos.

S-a întors spre Spin, la fel de calm și de grav ca de obicei.

— Trebuie să fac o scurtă călătorie. Dar, dac-o să-mi ia mai mult decât am anticipat, o să am nevoie ca tu să-mi supraveghezi apartamentul și să te asiguri că totul e în bună regulă. Vrei să faci asta pentru mine?

— Bineînțeles. Unde te duci?

— O să iau caleoportul către unul dintre celelalte orașe-stat.

A început să-i arate fetei două plante care trebuiau udate și o găleată de sub o țeavă care avea scurgeri și care trebuia golită. S-a oprit la intrarea în dormitorul lui, apoi, într-un sfârșit, i-a făcut semn lui Spin să intre. Era la fel de îngrămădit ca și celelalte camere. Magistrul a dat la o parte un covor de pe-o cutie și fata a văzut că aceasta era, de fapt, un frigideraș cu un indicator de temperatură pe partea din față care arăta că interiorul se afla cu mult sub punctul de îngheț.

— Acesta trebuie să fie menținut rece, i-a spus bătrânul. Dacă se va întâmpla să se oprească alimentarea cu electricitate, va fi în regulă pentru o perioadă de până la trei zile. Dar, dacă voi întârzia și n-o să mă întorc la timp, iar temperatura din interior va începe să crească, va trebui să pleci și s-aduci niște gheață carbonică pentru a-l răci la loc. Iată și lacătul. Îți mai aduci aminte ecuația recursivă pe care ți-am arătat-o?

— Vrei să spui ecuația Jemmei?

Bătrânul a ezitat, surprins, apoi a spus:

— Da. Dacă vei considera douăzeci și șapte drept prima valoare a lui x, și-apoi o vei rezolva de cinci ori, rezultatul obținut va fi combinația de deschidere. Asta-ar trebui să fie floare la ureche pentru tine.

— Ce-i înăuntru? a întrebat Spin.

La început, magistrul a părut să n-aibă niciun chef să-i răspundă, dar apoi și-a dat seama că tocmai îi dăduse combinația cifrului, așa că a îngenuncheat și a ciocănit pe tastatură. O luminiță s-a schimbat, devenind verde. Bătrânul a desfăcut câteva lacăte, a deschis capacul apoi a dat la o parte un pachet de gheață și s-a tras înapoi în așa fel încât Spin să poată vedea. Fata a scrutat cu privirea interiorul și a văzut, cuibărit în gheață, un bulgăre de pene albe.

— E o pasăre, a spus, uimită.

— Ai mai văzut păsări la viața ta, nu?

— Da. Nu au așa ceva pe-aici. De ce păstrezi o pasăre moartă?

— Nu-i moartă. Doarme. E dintr-o specie care se numea a bufnițelor-de-gheață, singurele păsări cunoscute care hibernau. Sunt originare de pe o planetă numită Ping, unde iernile durează câte-un secol și chiar mai mult. Bufnițele își fac viziuini în gheață și așteaptă acolo sfârșitul iernii. Corpurile chiar le îngheață bocnă. Apoi, când vine primăvara, se retrezesc la viață și se-nalță-n văzduh pentru a se-mperechea și a da naștere următoarei generații.

Indicatorul de temperatură devenise galben, așa că el a potrivit pachetul de gheață înapoi la locul lui și a zăvorât capacul. Frigiderul zumzăia, readucând cufărul la temperatura lui de mai devreme.

— A existat cândva o… presupun că-i poți spune o toană, o modă, de a păstra bufnițe-de-gheață. Când apărea o altă persoană care avea o bufniță potrivită, atunci proprietarii le permiteau ambelor să revină la viață și să se împerecheze. Totuși, asta se întâmpla cu multă vreme în urmă. Nu am habar dacă mai există bufnițe congelate în viață în afara acesteia.

Un alt lucru care putea fi ultimul de felul său! Acest apartament era plin cu amintiri ale dispariților, de parcă magistrul Pregaldin nu și-ar fi putut elibera mintea de gândul la pieire.

Dar acesta a impresionat-o pe Spin în mod diferit, pentru că tragedia finală încă nu avusese loc. Încă mai exista o speranță de viață.

— O s-o mențin în siguranță, a promis fata pe un ton solemn.

Bătrânul i-a zâmbit. Ceea ce l-a făcut să pară neobișnuit de trist.

— Tu însăți semeni un picuț c-o bufniță, i-a zis magistrul cu bunăvoință. Mai bătrână decât anii

pe care i-ai trăit.

Iar Spin s-a gândit, deși nu a spus-o cu voce tare, că și el semăna, de asemenea, cu o bufniță-de-gheață — înghețat vreme de 141 de ani.

Au părăsit împreună apartamentul, ea îndreptându-se spre casă, iar el, cu un rucsac pe umăr, în drum spre caleoport.

○ ○ ○

Spin n-a așteptat două zile pentru a revizita de una singură apartamentul și pentru a face și nițică muncă detectivistică.

Era ziua înmormântării Protectorului, iar Slava Domnului își ținea răsuflarea într-o evlavioasă întrerupere. Toate magazinele erau închise, chiar și-n Risipire, cât timp se desfășurau ritualurile doliului. Indiferent ce represalii aveau să fie duse la îndeplinire ca urmare a asasinatului, nu aveau să fie comise chiar în ziua aceea. Cu toate acestea, Spin și-a pus voalul atunci când a ieșit, căci îi dădea senzația că e invizibilă.

Apartamentul magistrului era foarte tăcut și lipsit de orice mișcare atunci când a deschis singură ușa și și-a croit drum înăuntru. A verificat starea plantelor și a golit găleata pentru a oferi, cât de cât, prezenței sale aparența legitimității. Apoi s-a dus glonț în dormitorul magistrului, în aparență pentru a verifica frigiderul, dar în realitate pentru a scotoci peste tot, căci nu fusese acolo decât o singură dată. A studiat pereții împodobiți de opere de artă, oglinjoara pentru bărbierit sprijinită pe fiare mitologice, șifonierul plin cu haine care fuseseră de foarte bună calitate cândva, dar care acum erau zdrențăroase și demodate. Când era pe punctul să plece, a zărit o cutie mare — o cutie hexagonală de vreun metru înălțime — aflată pe o masă, într-un colț. Era, în mod clar, un artefact din afara lumii aceleia, căci fusese făcut din lemn. De fapt, din mai multe soiuri de lemn: suprafața era incrustată după modelul unui fagure de miere. Dar nu existau nici sertare, nici o servantă de iluzionist,

nici un mod de a pătrunde înăuntru. Spin și-a dat imediat seama că trebuie să fi fost o cutie-enigmă — iar ea voia să ajungă în interior.

A pipăit-o de jur împrejur în căutarea unor pereți care să culiseze, a unor pârghii sau arcuri, dar nu a putut găsi absolut nimic, așa că a adus o veioză s-o poată studia mai bine. Suprafața era un parchet de hexagoane, dar culorile nu erau aranjate într-un model obișnuit. Cele mai multe plăci erau făcute dintr-un lemn gălbui la culoare și dintr-unul roșiatic, întrerupt la intervale neregulate de hexagoane de ciocolatiu, caramel și negru. I-a creat puternica impresie că avea de-a face cu un cod sau cu o schemă de calcul, dar nu-și putea nici măcar imagina din ce soi.

I s-a năzărit apoi că, probabil, transforma lucrurile, făcându-le să pară mai complicate decât era necesar, și că, totuși, capacul s-ar putea să se dea la o parte. Așa că a încercat să-l ridice — și, într-adevăr, s-a mișcat în sus, dar numai cu vreo trei centimetri, suficient pentru a deconecta rândul de hexagoane de sus de cele de dedesubt. După câte se părea, cutia era asemenea unui lăcăt cilindric. Fiecare rând de hexagoane era un tambur care trebuia răsucit și aliniat în mod corect ca să se deschidă cutia. Spin nu avea combinația, dar, știind cum funcționa mintea vindică a magistrului Pregaldin, era convinsă că trebuia să fi existat vreun soi de indiciu, vreun mod de a o descifra.

Încă o dată, a cercetat incrustația în formă de fagure de miere. Erau șase rânduri. Cel mai de sus era și cel mai precis — șase hexagoane bălaie urmate de șase hexagoane roșii, repetându-se de jur împrejurul circumferinței cutiei. Modelul devenea mai colorat în rândurile aflate dedesubt, dar includea întotdeauna linia repetată de șase hexagoane bălaie. Pentru un timp, Spin a făcut experiemente, răsucind rândurile pentru a vedea dacă poate să dea de combinația cea bună la întâmplare, dar a renunțat în curând. În loc de asta,

și-a adus tableta din rucsac și a fotografiat cutia, întorcând-o pe masă pentru a surprinde și partea din spate. Când a terminat, a descoperit că nu mai putea fixa capacul în poziția sa inițială. În clipa în care magistrul Pregaldin îl va vedea, își va da seama că ea ridicase capacul. Acesta era, în mod clar, menit să slujească drept un detector al încercărilor de violare a cutiei, iar Spin îl declanșase. Acum trebuia să rezolve enigma sau să-i explice profesorului de ce îi percheziționase apartamentul în căutare de dovezi incriminatorii.

A mers spre casă cufundată-n gânduri. Enigma era, în mod limpede, despre numere de șase — șase laturi, șase rânduri, șase hexagoane pe rând. Trebuia să se gândească la formule matematice care implicau numărul șase. Când a ajuns acasă, s-a dus în camera ei și a început să transfere modelul cutiei din fotografii într-un grafic pentru a-l putea vedea mai bine. Toată după-nota aceea a muncit la dezlegarea enigmei, încercând să găsească un algoritm care-ar fi putut produce modelul pe care-l văzuse. Nimic nu părea să funcționeze. Gândul că avea să dea greș și că va trebui să-i mărturisească magistrului Pregaldin a făcut-o să simtă cum crește în ea sentimentul urgenței. Anticiparea dezamăgirii lui și a pierderii încrederii sale a ținut-o trează mult după ce ar fi trebuit să tragă perdelele peste imaginea soarelui perpetuu și să se ducă la culcare.

Pe la vreo șase dis-de-notă, a avut un vis straniu. Se făcea că stătea în picioare înaintea unui copac al cărui trunchi era un pilastru hexagonal și de jur împrejurul căruia era încolăcit un șarpe cu ochii magistrului Pregaldin care s-a uitat la ea batjocoritor, apoi și-a prins coada cu gura.

S-a trezit cu visul viu în minte. Și cum zăcea, gândindu-se, și-a adus aminte o poveste pe care bătrânul i-o spusese, despre un magistru capellan pe nume Kekule, care dedusese structura asemănătoare unui inel a benzenului după ce

visase un șarpe. Fata a zâmbit la gândul că și ea tocmai avusese visul lui Kekule.

Apoi a sărit din pat și a zbughit-o pe ușă, tropăind în josul scării spiralate până în bucătărie. Vânătorul și Maya luau micul dejun împreună atunci când ea a erupt în cameră.

— Vânătorule! Ai vreo carte despre chimie? l-a întrebat.

Bărbatul a privit-o de parcă ar fi fost dementă.

— De ce?

— Trebuie să aflu despre benzen!

Cei doi adulți s-au uitat unul la altul, prostiți.

— Am o enciclopedie, a spus Vânătorul.

— Pot s-o împrumut?

— Nu. O să ți-o găsesc eu. Acum încearcă să-ți domolești entuziasmul pentru hidrocarburile aromatice până-mi beau și eu cafeaua.

Și bărbatul a continuat să stea pur și simplu acolo, torturând-o pe Spin vreo zece minute bune până când a fost gata să urce-n biroul lui și să-i găsească promisa carte. Fata a luat discul, a spus „Mulțam, ești cel mai tare!" și-a zburat în sus pe scări. De îndată ce a găsit articolul despre benzen, intuiția i-a fost confirmată: era un nucleu hexagonal de atomi de carbon cu atomi de hidrogen atașați la colțuri. Dacă înlocuiai atomii de hidrogen cu molecule diferite, puteai crea o varietate năucitoare de compuși.

Așa că, probabil, formula pe care-ar fi trebuit s-o caute nu era una matematică, ci una chimică. Când a zărit schemele pentru toluen, xilen și mesitilenă, a început să-și dea seama cum ar putea funcționa totul. Fiecare compus era construit dintr-un nucleu benzenic cu grupuri de metil atașate în diferite poziții. Și-atunci, poate că fiecare inel de pe cutie reprezenta un compus diferit, iar obiectivul era să aliniezi cumva colțurile așa cum ți se arăta în schemele hidrocarburilor aromatice. Dar ce compuși trebuiau folosiți?

Și acela a fost momentul în care codul mozaicului din bucățele de lemn i-a devenit limpede. Hexagoanele bălaie erau atomii de carbon, cele roșii, de hidrogen. Celelalte culori probabil că simbolizau elemente precum nitrogenul și oxigenul. Formulele chimice erau scrise chiar pe cutie, pentru ca toată lumea să le poată vedea.

După o oră de mâzgălit și de căutat formule, gonea din nou, de data aceasta în jos pe scări, cu soluțiile în ghiozdanul pe care-l purta în spate. A înșfăcat un cornuleț din bucătărie și l-a mâncat pe drum, din mers, rugându-se ca magistrul Pregaldin să nu se fi întors încă.

Și nu se întorsese. Apartamentul mai părea în continuare să moțăie în goliciunea lui. S-a dus direct la cutie. În timp ce combina fiecare rând astfel încât să alinieze cum trebuie colțurile, exaltarea îi tot creștea. Când și cel din urmă inel a alunecat la locul lui, o crăpătură verticală a apărut de-a lungul unei margini. Părțile laterale s-au răsucit pe balamalele lor, deschizându-se și dând la iveală compartimentele dinăuntru.

Nu era nici urmă de aur sau rubine, ci numai și numai hârtii. Fata a luat una dintre ele din deschizătura ei și a despăturit-o. Reprezenta o diagramă complicată alcătuită din linii subțiri ca firul de păianjen, care legau forme geometrice cu numerele din interiorul lor, de parc-ar fi înfățișat relații sau căi. Nu exista niciun cifru, nicio cheie pentru descifrare, nici măcar un singur cuvințel pe ea. Următoarea hârtie la care s-a uitat era acoperită numai și numai de cuvinte, strânse unele-ntr-altele până la marginile foii, cu un scris mărunt și obsesiv. În anumite locuri, ele păreau să spună o poveste suprarealistă despre îngeri, fructe magice de papaya și magnetismul de la poli, în altele, se dezintegrau în nonsensuri deformate. Următorul document era un soi de hartă, cu liniile coastelor și drumurile trasate cu tuș și cu punctele de reper

botezate cu nume alegorice precum Perfidia, Încurcătura și Mântuirea Refuzată. Următorul era un grafic complex din cercuri concentrice divizate în secțiuni și etichetate într-un alfabet pe care nu-l mai văzuse niciodată până atunci.

Fie magistrul Pregaldin era doar un nebun, fie încerca să nu piardă din ochi ceva atât de secret, încât trebuia să fie ascuns sub numeroase straturi de codificare. Spin a întins fiecare hârtie pe podea și i-a făcut o poză, apoi a pus-o la loc în compartimentul său mititel, astfel încât să se poată minuna de ele în voie mai târziu. Când a terminat, a închis caseta și a răsucit inelele pentru a le ordona din nou la întâmplare. Abia atunci a putut să împingă la loc capacul în jos și să-l fixeze.

A mers pe jos spre casă simțindu-se un picuț dezamăgită, dar și ca și cum ar fi aflat ceva despre profesorul ei particular. Hârtiile aveau ceva paranoic și obsesiv, care nu se potrivea deloc cu imaginea magistrului rațional și reținut. În mod clar, el avea mai multe straturi decât bănuise până atunci.

Când a ajuns acasă, și-a târât picioarele în sus pe scări pentru a-i înapoia enciclopedia Vânătorului. În timp ce ridica mâna să bată la ușa biroului, a auzit o înjurătură urâtă strigată dinăuntru și-apoi bărbatul a ieșit ca o rachetă afară. Fără să-i arunce nici măcar o privire-n fugă lui Spin, a țâșnit în jos pe scări către bucătărie.

Fata l-a urmat. El tocmai își fierbea cafeaua, măsurând cu pasul încăperea, așa că Spin s-a așezat pe-un scaun și l-a întrebat:

— Ce s-a-ntâmplat?

Bărbatul a aruncat o privire în sus, a clătinat din cap, apoi a explodat:

— Unul dintre suspecții pe care-i urmăream a fost ucis ieri-noapte.

— Pe bune?

Vasăzică, el *chiar avea habar* de acei gmintai care se ascundeau. Sau măcar avusese habar.

Cântărind toate acestea-n minte, fata a adăugat:

— Presupun c-a fost un moment numai bun pentru comiterea unei crime, taman în mijlocul perioadei de doliu.

— Nu a avut loc aici, i-a spus el, nervos. Ci în Paloșul Înflăcărat al Virtuții. La naiba! Eram la numai câteva zile distanță de o intervenție asupra lui! Aveam toate probele incriminatorii necesare pentru a-l aduce-n judecată înaintea Curții celor O Mie de Popoare. Acum s-a ales prafu' de toată munca noastră.

Spin l-a privit cum își toarnă cafea, apoi a spus:

— Ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi fost găsit vinovat de către Curte?

— Ar fi fost executat. Nu există nici cea mai mică îndoială. Era unu' dintre cei mai răi. Îl voiam de decenii. Acu' n-o să mai avem în veci parte de dreptate; tot ce ne mai rămâne e răzbunarea.

Spin a rămas tăcută, gândindu-se la dreptate și răzbunare și la motivele pentru care una era atât de bună, iar cealaltă atât de greșită, când amândouă ajungeau, de fapt, la același rezultat.

— Cine-a făcut una ca asta? l-a întrebat, în cele din urmă.

— Dac-aș ști, i-aș da de urmă și l-aș încolți, i-a răspuns sumbru Vânătorul.

Bărbatul a pornit-o apoi din nou în sus pe scări cu cafeaua lui, iar fata a trebuit să i se dea din cale.

— Vânătorule, de ce-ți pasă atât de mult de-o crimă veche? Se-ntâmplă doar și-n zilele noastre atât de multe lucruri rele care au nevoie să fie îndreptate.

Bărbatul a privit-o cu o expresie încordată, neînduplecată.

— Să ierți înseamnă să treci cu vederea. Cei răi trebuie să știe că vor avea de plătit pentru faptele lor. Indiferent cât de mult timp ne va lua.

○ ○ ○

— E așa un prefăcut! i-a spus fata magistrului Pregaldin în ziua următoare.

Se reîntorsese în apartamentul profesorului doar pentru a găsi totul la fel ca de obicei, cu excepția unei lăzi din șipci de lemn pe jumătate despachetate pline cu opere de artă noi și aflate în mijlocul sufrageriei. Cei doi s-au așezat pentru a-și relua lecțiile de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, dar niciunul nu putea să se concentreze asupra ecuațiilor diferențiale, așa că Spin i-a povestit convorbirea pe care o avusese cu Vânătorul.

— Ceea ce l-a înnebunit cu adevărat a fost că altcineva i-o luase înainte, a spus fata. Nu-i cu adevărat vorba despre dreptate, ci despre competiție. Vrea doar pentru sine gloria de a băga la zdup un gminta. De-aia trebuie ca totul să aibă loc în public. Presupun că asta-i diferența dintre dreptate și răzbunare: e dreptate când i se recunoaște cuiva meritul de a fi dus-o la îndeplinire.

După ce o ascultase căzut pe gânduri, în clipa aceea magistrul Pregaldin a spus:

— Ești cu mult prea cinică pentru cineva de vârsta ta.

— Ei, ce pot să zic: oamenii sunt dezamăgitori!

— Da, dar mai sunt, de asemenea, și foarte complicați. Pot să pun pariu că există ceva în legătură cu Vânătorul de care tu nu ai habar. E singurul lucru pe care-l putem spune vreodată despre ceilalți oameni cu deplină certitudine: că nu le cunoaștem niciodată întreaga poveste.

Pe fată a frapat-o că vorbele magistrului erau mai adevărate în ceea ce-l privea pe el însuși decât pe Vânător.

Bătrânul s-a ridicat de la masă și a spus:

— Vreau să-ți dau un cadou, Spin. O să-l numim lecția noastră pe ziua de azi.

Intrigată, l-a urmat în dormitor. Magistrul a dat la o parte covorul de pe frigideraș și i-a

verificat temperatura, apoi l-a scos din priză. Pe urmă a luat un cărucior cu două roți dintr-un colț și a așezat frigiderul pe el.

— Îmi dai mie bufnița-de-gheață? a întrebat Spin uluită.

— Da. E mai bine s-o ai tu, căci ai mai multe șanse decât mine să întâlnești pe cineva cu o altă bufniță-de-gheață. Tot ce trebuie să faci e s-o menții rece. Poți?

— Da! i-a răspuns fata cu înflăcărare.

Nu mai deținuse niciodată ceva prețios, ceva unic. Nu avusese niciodată nici măcar un animăluț de companie. Era copleșită de faptul că magistrul Pregaldin îi încredința ceva la care ținea, în mod limpede, atât de mult.

— Nimeni nu a mai avut vreodată așa de multă încredere în mine, a spus.

— Ei bine, și tu ai avut încredere în mine, a murmurat bătrânul fără s-o privească. Am nevoie să returnez o parte din povară.

Și, zicând acestea, a ajutat-o să coboare scările cu frigiderul. Odată ajunsă-n stradă, fata a putut să-l împingă singură. Dar, înainte de a pleca, și-a aruncat brațele, ametită, împrejurul profesorului său particular și a spus:

— Îți mulțumesc, domnule magistru! Ești cel mai bun profesor pe care l-am avut vreodată.

Tot împingând frigiderul de-a lungul aleii, a atras atenția câtorva tineri risipitori care leneveau în fața unei dughene unde se vindea betel și care au strigat-o tare s-o întrebe dacă nu cumva ascundea niscai bere în frigideraș și dacă n-ar putea primi și ei o parte. Când s-a uitat încruntată și nu le-a dat niciun răspuns, au făcut-o drojdieră. Până a ajuns acasă, înflăcarea îi fusese înghiontită și dată complet la o parte de dezgustul și furia la adresa locului unde viețuia. A reușit să se lupte cu frigiderul în susul verandei și peste prag, până-n bucătărie, dar, când a dat cu ochii de scara îngustă și spiralată, a știut pe dată că doar până acolo

putuse să-l aducă fără ajutorul nimănui. Bucătăria era deja plină ochi și singurul loc unde a putut înghesui frigiderul a fost sub masă. În timp ce-l izbea de perete, Maya a coborât scările și a întrebat-o:

— Ce faci?

— Trebuie să țin frigiderul ăsta aici.

— Nu poți să-l pui acolo. Nu-i convenabil.

— Mă ajuți să-l car sus, în camera mea?

— Se vede treaba că glumești!

— Mda, așa mi-am zis și eu. Atunci e musai să stea aici.

Maya și-a dat ochii peste cap la faptele iraționale ale adolescenților. Acum și Spin se înfuriase pe ea.

— Trebuie să stea băgat în priză, i-a spus fata cu asprime. Crezi că poți să-ți aduci aminte măcar atâta lucru?

— Ce-i în el?

Lui Spin i-ar fi plăcut la nebunie să-i spună, dacă n-ar fi fost atât de nervoasă.

— Un experiment științific, i-a răspuns tăios.

— O, înțeleg, înțeleg! Nu-i treaba mea, așa-i?

— Corect.

— În regulă. E un secret, a spus Maya pe-un ton jucăuș, de parc-ar fi vorbit cu un copilaș, apoi s-a întins să-i zbârlească părul fetei, dar aceasta i-a împins cu forța mâna la o parte și a plecat, sărind câte două trepte odată.

Odată ajunsă-n camera ei, Spin a dat frâu liber mâniei sale față de viața ei nesatisfăcătoare. Nu voia să mai fie una dintre risipitori. Voia să trăiască într-o casă unde putea să aibă lucruri ale ei, nu să se stabilească ilegal în casa câte unui amant, întotdeauna la doar o ceartă distanță de evacuarea forțată. Voia o viață asupra căreia să dețină ea controlul. Și, mai mult decât orice, voia să părăsească Risipirea. A mers la fereastră și s-a uitat în jos, la ghetoul ruginit de dedesubt. Cinismul atârna ca o miasmă deasupra lui,

pângărind tot ce era nobil și pur. Sofisticarea decadentă nu lăsa absolut nimic nepătat.

În timpul cinei, Maya și Vânătorul au fost burzuluiți și sarcastici unul cu celălalt, iar bărbatul a sfârșit prin a pleca spre biroul lui ca o furtună. Spin s-a dus în camera ei și a studiat graficele secrete ale magistrului Pregaldin până ce casa s-a cufundat în tăcere dedesubt. Apoi s-a furișat jos, în bucătărie să-și verifice frigiderul. Indicatorul temperaturii era, în mod liniștitor, la cote minime, așa că s-a așezat pe podeaua din cărămidă, cu spatele sprijinit de răcliță frigorifică, cu zumzăitul său blând, mângâietor pe spinare, simțind un soi de înrudire cu bufnița dinăuntru. O invidia pentru izolarea ei de lumea mizerabilă. Împachetată la adăpost sigur în gheață, era singurul lucru care n-avea să crească niciodată, care n-avea să-și piardă niciodată nevinovăția. Într-o bună zi o să revină la viață și-o să țâșnească într-o bucurie splendidă — dar numai dacă ea putea s-o protejeze. Chiar dacă nu se putea proteja pe ea însăși, mai exista totuși ceva ce putea menține în siguranță.

În timp ce stătea acolo, a venit Nota, umplând aerul până la refuz și răsunându-i prin tot trupul ca o binecuvântare. Părea să răspundă dorului ei fără de țintă, de parcă ar fi avut dreptate credincioșii și de parcă într-adevăr ar fi existat o putere care avea grijă de ea, la fel cum ea avea grijă de bufnița-de-gheață.

○ ○ ○

Când s-a dus din nou la apartamentul magistrului Pregaldin, l-a găsit pe acesta ocupat nevoie mare să umple la loc lada din șipci de lemn cu comori. L-a ajutat să ambaleze opere de artă în material de împachetat în vreme ce bătrânul îi povestea de pe ce planetă provenea fiecare dintre ele.

— Unde le trimiți?

— În afara acestei lumi, i-a răspuns el vag.

Împreună au ridicat capacul și l-au pus pe ladă, și abia atunci a văzut Spin eticheta de expediere care-o făcuse pe aceasta să ajungă acolo. Era ștampilată cu paloșul roșu incandescent — ștampila vămii din orașul-stat Paloșul Înflăcărat al Virtuții.

— Acolo ai fost plecat?

— Da.

Spin era chiar pe punctul să lase să-i scape porumbelul că gmintaul Vânătorului fusese ucis tot în Paloșul Înflăcărat al Virtuții, când un gând oribil a făcut-o să înțepenească: dar dacă magistrul știa deja? Dacă la mijloc nu era nicio coincidență?

S-au așezat să-și vadă de lecții sub capul fiarei cu coarne de culoarea alamei, dar Spin era cu gândul aiurea. Se tot uita la mâinile mari ale profesorului său, atât de gingașe când mânuiau operele lui de artă, întrebându-se dac-ar fi putut fi mâinile unui asasin.

În noaptea aceea, Vânătorul a ieșit în oraș, iar Maya s-a baricadat în camera ei, lăsându-i lui Spin cârma casei. Fata și-a acordat imediat permisiunea de a intra în biroul bărbatului pentru a căuta o listă a gmintailor uciși sau aduși în fața justiției în decursul anilor. Atunci când a încercat să acceseze fișierele, a descoperit că erau protejate din greu de parole și criptare — și, dacă ajunsese să-i cunoască și personalitatea cât de cât, probabil că Vânătorul activase și niște detectori ai pătrunderii neautorizate. Așa că s-a întors înapoi la biblioteca lui de cărți despre Holocid. Informațiile erau împrăștiate și fragmentate, dar după câteva ore a reușit să strângă laolaltă din bucăți o listă a șapte omoruri misterioase petrecute pe cinci planete care păreau să fi fost uciderи răzbunătoare.

Înapoi în camera sa, și-a scos copia după diagramele magistrului Pregaldin, aceea care părea să fie aproape o hartă de urmărire. A început prin a presupune că formele geometrice desemnau planete și că simbolurile îl reprezentau pe gmintaul

urmărit de el. După o oră s-a dat bătută — nu pentru că nu putuse să le facă să se potrivească, ci pentru că nu avea cum să probeze vreodată că avea dreptate. O hartă pentru urmărirea gmintailor ar arăta identic cu o hartă pentru urmărirea unor opere de artă. Era povestea de acoperire perfectă.

Încă mai era trează atunci când s-a întors Vânătorul. În timp ce-i asculta sunetul pașilor, s-a gândit să se ducă jos și să-i povestească despre bănuielile ei. Dar nesiguranța a menținut-o-n pat neliniștită și tot întrebându-se ce era drept să facă.

○ ○ ○

În ziua următoare în oraș au avut loc răzmerițe. Pe străzile aflate sus, deasupra Risipirii, au curs mulțimi mânioase, un flux turbulent care se izbea de trupele Protectoratului ori de câte ori se întâlneau. Risipitorii au stat pe-aproape de case, uitându-se vigilenți în sus, către Palat, și ascultând zvonurile care goneau ca niște șobolani între clădiri. Spin și-a petrecut cea mai mare parte a zilei pe acoperiș, într-o misiune de pază cu care singură se însărcinase. Pe la ora cinci după-notă, a auzit un vuiet de deasupra, ca de mai multe voci ce se-nalță dintr-odată. Sunetul avea ceva stihinic, de parcă o forță a naturii s-ar fi dezlănțuit deasupra orașului adăpostit de dom — o erupție umană care zgâlțâia armătura de fier de care depindeau toate viețile lor.

Fata a coborât până la ușa din față pentru a vedea dacă putea să prindă vreo știre proaspătă. Instinctele ei de supraviețuire erau în alertă de-acum și, când a zărit în josul străzii un grupuleț de oameni care stăteau în pragul unei uși schimbând vești, a alergat într-un suflet spre ei, pentru a afla ce știau.

— Incoruptibilii au cucerit Palatul, a spus un bărbat pe-un ton jos. Mulțimile îl pradă chiar acum.

— Suntem în siguranță? l-a întrebat Spin.

El n-a făcut decât să ridice din umeri.

— Pentru moment.

Cu toții s-au uitat de-a lungul străzii, către porțile cu țepi ale Risipirii. Bariera aceea nu păruse niciodată mai fragilă.

Când Spin s-a întors acasă, Maya stătea în bucătărie și părea să fie într-o stare jalnică. Nu a reacționat cine știe ce la auzul știrilor. Fata s-a așezat la masă cu ea, lovindu-și genunchii de frigiderul de dedesubt.

— N-ar trebui să-ncepem să ne planificăm plecarea? a întrebat Spin.

— Nu vreau să plec, i-a răspuns Maya, cu ochii deja roșii umplându-i-se din nou cu lacrimi.

— Nici eu nu vreau. Dar n-ar trebui să așteptăm până când nu vom mai avea nicio soluție.

— Vânătorul ne va proteja. Știe pe cine să plătească.

Frustrată, Spin i-a tăiat-o:

— Dar dacă incoruptibilii preiau puterea, *n-o să mai fie* nimeni pe care să poți plăti. De-aia își și spun incoruptibili.

— N-o să se ajungă la una ca asta, a zis Maya cu încăpățânare. O să ne descurcăm de minune. O să vezi.

Spin le mai auzise pe toate astea înainte. Maya nega întotdeauna că era ceva în neregulă, până când totul se prăbușea în jur. Se purta de parcă dacă te-ai fi pregătit pentru tot ce era mai rău, l-ai fi făcut să se petreacă în realitate.

În ziua următoare orașul era tensionat, dar liniștit. Zvonurile spuneau că incoruptibilii încă îi mai vânau pe loialiștii Protectoratului și că-i aruncau în pușcărie. Străzile din apropiere erau pustii, cu excepția risipitorilor, așa că Spin a considerat că e suficient de sigur să dea o fugă până-n Aleea Weezer. Când a intrat în locuința magistrului Pregaldin, a rămas stupefiată la vederea schimbării prin care aceasta trecuse. Apartamentul fusese despuiat de toate operele sale de artă. Covoarele erau făcute sul, iar pereții goi

păreau găuriți și scorojiți. Doar portretul Jemmei mai rămăsese. Două lăzi din metal tronau în mijlocul sufrageriei și, în timp ce Spin măsura cu privirea locul și începea să înțeleagă situația, o pereche de hamali a sosit pentru a le căra până la caleoport.

— Pleci, i-a spus magistrului Pregaldin atunci când acesta s-a întors după ce-i supraveghease pe hamali.

Nu era pregătită pentru dezamăgirea pe care o simțea. În tot acel timp ea fusese demnă de încredere și-i păstrase secretele, iar el avea s-o abandoneze acum.

— Îmi pare rău, Spin, a spus bătrânul, citindu-i dezamăgirea pe chip. Devine prea periculos pe-aici. Tu și mama ta ar trebui să vă gândiți, de asemenea, la plecare.

— Unde te duci?

Magistrul a făcut o pauză.

— Ar fi mai bine dacă nu ți-aș spune.

— N-o să suflu o vorbă nimănui.

— Iartă-mă. E doar un obicei de-al meu.

A studiat-o câteva momente, apoi și-a pus cu blândețe mâna pe umărul ei.

— Prietenia ta a însemnat mai mult pentru mine decât ți-ai putea da seama. Uitasem cum e să inspiri atâta încredere cuiva.

Habar nu avea că Spin îl citea ca pe-o carte deschisă.

— Mă minți. M-ai mințit tot timpul. Nu pleci din cauza incoruptibililor. Pleci pentru că ai terminat ceea ce ai venit să faci aici.

Bătrânul a rămas nemișcat, cu mâna încă odihnindu-i-se pe umărul fetei:

— Ce vrei să spui?

— Ai venit aici să închei niște socoteli vechi. Ăsta-i tot scopul vieții tale, nu-i așa? Să te răzbuni pentru ceva ce toți ceilalți au uitat și pe care tu nu-l poți lăsa în plata Domnului.

Magistrul și-a retras mâna.

— E ciudat ce-mi zici.

— Tu și Vânătorul… nu-l înțeleg pe niciunul din voi. De ce nu vă puteți, pur și simplu, opri din scormonirea trecutului și de ce nu mergeți mai departe?

Pentru câteva momente, magistrul s-a holbat la ea, dar ochii lui se mișcau de parc-ar fi urmărit lucruri pe care fata nu le putea vedea. Atunci când în cele din urmă a vorbit, vocea lui era foarte joasă:

— Eu nu *aleg* să-mi amintesc trecutul. Sunt silit… e pedeapsa mea. Sau poate că e o maladie sau o dependență. Nu știu.

Înmărmurită de seriozitatea lui, Spin l-a întrebat:

— Pedeapsă? Pentru ce?

— Uite, stai jos aici. Înainte să ne despărțim, o să-ți spun o poveste.

S-au așezat amândoi la masa unde îi predase atât de multe lecții, dar, înainte de-a începe să povestească, magistrul s-a ridicat din nou în picioare și a început să măsoare cu pasul încăperea, apoi s-a întors pentru a o privi în față și-a purces a vorbi.

○ ○ ○

— Aceasta este o poveste despre un tânăr care a trăit cu multă vreme în urmă. O să-l numim Till. El își dorea mult de tot să se ridice la înălțimea distinsei tradiții a familiei sale, una de vază. Vezi tu, vreme de generații ai lui fuseseră implicați în finanțe, bănci și asigurări. Planeta pe care locuiau era relativ primitivă și săracă, dar familia lui simțea că o ajuta atrăgând acolo investiții din afară și extinzându-i liniile de creditare. Desigur, toți ajungeau s-o ducă al naibii de grozav făcând tot binele ăsta.

Guvernul țării lor fusese controlat de alloeși vreme de ani buni. Deși alloeșii reprezentau o minoritate etnică, erau un popor harnic și prosperaseră colaborând cu oamenii de afaceri

vinzi precum cei din familia lui Till. Alloeșii domneau peste o majoritate, gmintaii, care aveau mult mai puțin din toate — mai puțină educație, mai puțini bani, mai puțină putere. Era o situație nedreaptă și, atunci când a avut loc o răscoală în rândurile armatei, iar gmintaii au preluat controlul, vinzii au acceptat schimbarea. În special celor mai tineri, precum Till, li se părea că astfel se îndreaptă multe rele istorice.

Odată ce ofițerii gmintai ai armatei au ajuns la putere, au început să împrumute din greu bani pentru a construi spitale, drumuri și școli pentru comunitățile gmintane, iar băncile vindice erau fericite să le ofere toate aceste împrumuturi. Părea un mod bun de a risipi multe suspiciuni și prejudecăți care înfloreau în ignoranța satelor gmintane. Till lucra în consiliul de conducere al băncii familiei sale și susținea cu argumentele sale extinderea creditului chiar și după ce alți bancheri începuseră să devină tot mai îngrijorați din cauza politicii fiscale nesăbuite a guvernului.

Într-o bună zi, Till a fost chemat în birourile regulatorilor guvernamentali ai băncilor. Singuri cu el, într-o cămăruță, l-au acuzat de spălare de bani și de corupție. Era complet neadevărat, dar mai-marii falsificaseră documente care păreau să demonstreze totul. Till și-a dat seama că îl păștea închisoarea pe viață. Avea să aducă rușinea pe capul întregii sale familii, dacă nu cumva cădea la vreo învoială. Ei i-au oferit alternativa: putea să vină să muncească pentru guvern, ca reprezentantul lor pe lângă comunitatea vindică. El a acceptat iute slujba și și-a dat demisia de la bancă.

Ei i-au oferit un birou și un personal restrâns. Avea un echivalent alloes care era responsabil de ajutarea și sfătuirea comunității sale; și, deși ei doi nu au stat niciodată de vorbă despre acest lucru, Till bănuia că și colegul său fusese recrutat cu metode similare celor cu care fusese el însuși

recrutat. Cei doi au început prin a distribui pliante informaționale și prin a oferi ponturi în timpul programelor televizate, destul de nesărate. Dar totul s-a schimbat atunci când guvernul a decis să instituie o nouă politică de înrolare pentru serviciul militar. Fiecare persoană tânără trebuia să ofere cinci ani de serviciu obligatoriu, începând de la vârsta de optsprezece ani. Vinzii nu aveau să fie scutiți.

Dar, așa cum s-ar putea să știi, vinzii sunt pacifiști și mistici și nu au servit niciodată în armata niciunei planete. Această cerere a guvernului gmintan era fără precedent și a dat naștere unei mari tulburări și panici. Vinzii s-au adunat în sălile Congresului lor Etic pentru a o dezbate. Till a muncit fără tihnă, întâlnindu-se cu ei, explicându-le punctul de vedere al guvernului și reamintindu-le de principiul vindic care cerea supunere față de legile locale de oriunde s-ar fi aflat. În același timp, a reușit să-i facă pe generali să promită că niciunui vind nu i se va cere să servească-n luptă, căci aceasta ar fi fost o totală violare a credințelor lor. Având această asigurare, vinzii au acceptat în silă. Și așa se face că mamele au început să împacheteze geamantanele copiilor lor și să-i trimită la antrenamente, somându-i să le sune des.

Curând după aceea, a fost anunțată o nouă politică funciară. Proprietățile care le aparținuseră dintotdeauna alloeșilor urmau să fie redistribuite gmintailor lipsiți de pământ. Această lege a dat naștere unei mari împotrviri; Till și colegul lui erau ocupați tot timpul, dând interviuri și explicând cum această politică restabilea echitatea în ceea ce privea sistemul funciar. Amândoi le-au devenit bine cunoscuți tuturor drept purtătorii de cuvânt ai guvernului.

Și-apoi a fost luată decizia de a reloca întregi cartiere de alloeși și de vinzi astfel încât gmintaii să aibă locuințe mai bune în orașe. Till deja nu mai

putea să aducă argumente în favoarea dreptății deciziei; acum nu mai putea decât să le spună conaționalilor săi că era necesar să se mute pentru a domoli temerile gmintailor și a menține pacea.

Oamenii au început să emigreze de pe planetă, dar apoi guvernul a închis toate caleoporturile. Lucrul acesta a cauzat panica și Till a trebuit să le spună tuturor că era doar o măsură menită să-i prevină pe emigranți să-și ducă bunurile și proprietățile pe altă planetă, secând astfel bogăția națională. A promis că indivizilor le va fi permis să plece din nou cât de curând, dacă nu iau cu ei niciun ban și nimic de valoare.

Deja nici el nu mai credea o vorbă din ce spunea.

Trecuseră luni și luni de când tinerii plecaseră la armată și familiile lor nu auziseră nicio veste de la ei. Till le tot spusese tuturor că era doar o perioadă de temporară izolare, câtă vreme recruții aflați în antrenament trăiau în tabere la granițe pentru a-și clădi solidaritatea și camaraderia. De fiecare dată când ieșea în oraș, era înconjurat de părinți temători care-l întrebau când se puteau aștepta să-și audă copiii.

Flotile de autobuze apăreau pentru a evacua familiile de alloeși și de vinzi din casele lor și a-i duce în taberele de relocare. Till urmărea cum propriul lui cartier devine un adevărat oraș-fantomă și creștea în el certitudinea că oamenii aceia nu aveau să se mai întoarcă niciodată din locul unde erau duși. Într-o zi a intrat în biroul supervizorului său și l-a auzit spunând: „…la mortifabrici”. Însă toți s-au oprit din vorbit când a intrat el.

Te gândești, probabil: „De ce n-a suflat nicio vorbă? De ce nu i-a denunțat pe toți?” Încearcă numai să-ți imaginezi: sub multe aspecte, viața părea încă destul de normală și ceea ce bănuia el era atât de inimaginabil, încât părea o demență. Și chiar dacă ar fi putut să depășească toatea astea, nu

era nimeni căruia să-i spună deschis totul. Era singur și nu era o persoană prea curajoasă. Unica lui șansă era să rămână util guvernului.

Alți vinzi și alloeși care lucraseră împreună cu Till începuseră deja să dipară. Cu toate acestea, gmintaii doreau ca el să continue să le ofere asigurări oamenilor, doar o făcea atât de bine! Așa că a trebuit să-și ascundă bănuielile și să-i prostească pe ceilalți pentru ca ei să creadă că era prostit el însuși. În fiecare zi trăia cu groaza că va auzi ciocănitul în ușă care ar fi însemnat că-i bătuse și lui ceasul.

Colegul lui alloes e cel care a cedat, în cele din urmă. Ei arareori îl mai lăsau să ia parte la vreo transmisiune în direct: nervii îi erau prea zdruncinați. Dar, într-o bună zi, i-a ținut locul lui Till și, în mijlocul transmisiunii, a urlat un avertisment: „Vă ucid pe toți! E o crimă în masă!” Asta a fost tot ce-a reușit să pronunțe înainte să-l întrerupă.

În noaptea aceea, mulțimi bine înarmate și bine organizate au pătruns cu forța în ultimele enclave de alloeși rămase în capitală. În ziua următoare, guvernul a deplâns violențele, dar a și sugerat că, de fapt, alloeșii le incitaseră.

În acel punct deja nu mai aveau deloc nevoie de Till. Încă o dată, i-au oferit o alegere: relocarea sau deportarea. El ar fi putut să i se alăture familiei sale și să le împărtășească soarta sau ar fi putut părăsi planeta. Moartea sau viața. Cred c-am mai menționat că nu era foarte curajos. A ales să trăiască.

L-au trimis în Capella Doi, o călătorie de douăzeci și cinci de ani. Până când a ajuns la destinație, întreaga poveste călătorise înaintea lui prin intermediul pepcilor și totul era deja bine cunoscut. Propriul său rol era dezonorant și de proastă faimă. Era colaboraționistul abject care pusese o față umană pe crima aceea. El le ostoise temerile oamenilor și îi înșelase să meargă docili

către propriile morți. Privind înapoi, era de neconceput că nu avusese habar ce făcea. Pe tot cuprinsul celor Douăzeci de Planete, numele lui Till Diwali era ponegrit.

○ ○ ○

Bătrânul a tăcut, în cele din urmă. Spin a rămas uitându-se fix la tăblia mesei, căci nu putea să-și limpezească gândurile și să decidă ce să creadă. Totul i se rotea în minte: binele și răul, groaza și compătimirea, criminalul și victima — toate erau învălmășite laolaltă.

— Jemma era sora ta? a întrebat într-un târziu.

— Ți-am mai spus, nu am fost acolo, i-a zis pe-un ton distant. Bărbatul care a făcut toate aceste lucruri nu sunt eu.

Bătrânul stătea din nou la masă, în fața fetei, cu mâinile încleștate înaintea sa. Acum i-a vorbit direct:

— Spin, acum ești atât de omogenă și de autentică, cum n-ai să mai fii niciodată. În timp ce vei trece prin viață, vei acumula și alte euri. Vei fi întotdeauna o persoană care se uită înapoi peste umăr spre și fiind separată de persoana care ești în clipa aceasta. Ori de câte ori vei merge în josul unei străzi sau vei sta pe-o bancă-n parc, eurile tale trecute vor sta alături de tine, imposibil de atins sau de luat la întrebări. La sfârșit, va fi o întreagă mulțime de tu însăți ori încotro te vei duce și vei simți cum te stingi de atâta singurătate.

Sentimentele învolburate ale lui Spin au început să se liniștească într-un model în care groaza și reproșul predominau. S-a uitat în sus, spre chipul Jemmei.

— Ea *a murit*. Cum poți să faci una ca asta și să mergi mai departe? E neomenesc.

Magistrul nu a reacționat în niciun fel, nici pentru a-și recunoaște vinovăția, nici pentru a-și apăra nevinovăția. Fata voia să smulgă o explicație de la el, dar magistrul nu i-a oferit-o.

— Ești un monstru.

Și el tot nu a suflat vreo vorbă. Fata s-a ridicat în picioare, oarbă la orice în afară de intensitatea gândurilor sale, și a plecat spre ușă. A aruncat o privire fugară înapoi, înainte de a se îndepărta, și a văzut că bătrânul se uita la ea cu o expresie care nu semăna cu nimic din ce s-ar fi cuvenit să simtă — nici rușine, nici mânie, nici ură de sine. Spin a trântit ușa în urma sa și a rupt-o la fugă.

A colindat de colo-colo pe străzile Risipirii multă vreme, aruncând, plină de ranchiună, cu pietre spre grămezile de gunoaie pentru a face șobolanii să apară. Deasupra clădirilor, cerul părea încă și mai sângeriu decât de obicei, iar umbrele încă și mai întunecate. Era furioasă pe magistru pentru că nu era admirabil. Îl învinovățea că-i ascunsese totul și, totodată, pentru că-i spusese — de vreme ce, oferindu-i ei cunoașterea, îi oferise, în același timp, și responsabilitatea de a alege ce să facă.

○ ○ ○

Când a ajuns acasă, bucătăria era pustie, dar a auzit voci venind dinspre sufrageria de deasupra. Tocmai urca scările când vocile s-au înălțat, mânioase, și ea a înlemnit. Erau Vânătorul și Maya, care urlau unul la altul cât îi ținea gura.

— Dumnezeule mare și bun, ce-o fi fost în capu' tău? voia să știe Vânătorul.

— Avea nevoie de ajutor. N-am putut să-i spun nu.

— Știai c-o să aducă autoritățile pe capul nostru!

— Aveam responsabilitatea de a…

— Și cu responsabilitatea ta față de mine cum rămâne? Pur și simplu, nu te-ai gândit. Niciodată nu te gândești, totu-i numai impuls cu tine. Ești cea mai imatură și mai manipulatoare persoană pe care-am întâlnit-o vreodată.

Vocea Mayei s-a pus pe vorbit mieros:

— Haide, Vânătorule, zău așa! Totul va fi în regulă.

— Și dacă nu va fi în regulă? Ce-o să te faci atunci? O să-ți strângi catrafusele și-o să lași ruina-n urma ta? Asta-i ce-ai făcut toată viața — târând copilu' ăla al tău din planetă în planetă, fără să te gândești cum îl afectează. Nu te gândești niciodată la ce le faci celorlalți, nu-i așa? Nu există decât Maya și numai Maya. N-ar fi trebuit să te las în veci să pui picioru-n casa mea.

S-au auzit pașii cuiva mânios și-apoi bărbatul a urcat pe scări.

— Vânătorule! a strigat Maya în urma lui.

Spin a așteptat un minut, apoi s-a furișat în sufragerie. Maya mai stătea încă acolo, arătând tragică și frumoasă.

— Ce-ai mai făcut? a întrebat-o fata.

— N-are importanță. O să-i treacă.

— Nu-mi pasă câtuși de puțin de Vânător.

Interpretând greșit ceea ce spusese Spin, Maya a zâmbit printre lacrimi.

— Știi ce? Nici mie nu-mi pasă, a zis apropiindu-se și a îmbrățișat-o strâns pe fată. Nu sunt cu adevărat o mamă rea, nu-i așa, Spin?

Cu prudență, fata i-a răspuns:

— Nu…

— Oamenii pur și simplu nu ne înțeleg. Noi două suntem o echipă, nu?

Maya și-a întins mâna pentru secreta lor împletire de degete. Cândva, asta ar fi făcut-o pe Spin să zâmbească, dar de-acum fata nu mai simțea vechea lor solidaritate în fața întregii lumii. Și-a încârligat însă degetele cu ale femeii pentru că se temea că, dacă n-o va face, Maya se va pune iar pe bocit.

— Ei pur și simplu nu te cunosc. Auzi tu, copil distrus! Tâmpenii… ești mai tare ca fieru'. Mă uimește întotdeauna ce supraviețuitoare grozavă ești!

— Cred că s-ar cuveni să ne pregătim de plecare, i-a răspuns Spin.

Chipul Mayei și-a pierdut veselia prefăcută.

— Nu pot să plec, a șoptit.

— De ce nu?

— Pentru că-l iubesc.

La chestia asta nu exista niciun răspuns de bun-simț, așa că Spin s-a răsucit pe călcâie și s-a dus sus, în camera ei. În timp ce trecea pe lângă ușa închisă a biroului Vânătorului, s-a oprit, întrebându-se dacă ar trebui să bată sau nu. Gândindu-se dacă ar trebui să-l denunțe pe cel mai celebru colaboraționist al gmintailor încă în viață. Toate acele milioane de alloeși și de vinzi morți ar avea parte de dreptatea ce li se cuvenea, iar Vânătorul ar deveni faimos. Apoi picioarele sale și-au văzut de drum, încă înainte ca ea să ia, în mod conștient, vreo hotărâre. Nu din loialitate față de magistrul Pregaldin și nici din vreun resentiment față de Vânător. Ci doar pentru că era posibil să aibă nevoie de acea informație ca să-și cumpere propria siguranță.

○ ○ ○

A trezit-o sunetul sticlei sparte. A stat o vreme întinsă, încordată ca un arc, ascultând pașii și vocile ce se înălțau de jos din stradă. Apoi s-a spart o altă fereastră, iar ea s-a ridicat pentru a da la o parte perdeaua. Soarele era portocaliu, ca întotdeauna, iar fata și-a mijit ochii în strălucirea lui, apoi și-a ridicat fereastra și a pășit afară, pe acoperiș.

Jos în stradă, o mulțime de incoruptibili învești mântați în alb spărgeau ferestre în timp ce treceau pe lângă ele; dar adevărata lor țintă se afla, în mod evident, mai în profunzimea Risipirii. Spin s-a uitat până ce au dispărut, apoi a așteptat să vadă ce avea să se întâmple.

De undeva de sub ventilatoarele-turn ale parcului a putut auzi strigăte și sunete metalice și, o dată, un muget ca de avalanșă, după care un nor

de praf s-a înălțat din direcția Aleii Weezer. Apoi, pentru o vreme, s-a așternut tăcerea. În cele din urmă, a auzit psalmodierea. Pașii celor care-și luaseră tălpășița au trecut pe dedesubt. După aceea, zidul incoruptibililor a apărut din nou. Mânau pe cineva înaintea lor cu niște bice improvizate făcute din curele. Spin s-a ițit peste streașină pentru a vedea mai limpede și a recunoscut-o pe victima lor — Ginko, acel el-ea din Grădina Desfătărilor, complet gol, cu ambii sâni și cu organele genitale expuse și cu o funie de jur împrejurul gâtului lui-ei. Bicele brăzdaseră delicatul model *boteh* al pielii lui Ginko, expunând tăieturile de roșu de dedesubt.

Într-un loc de sub punctul de observație unde era cocoțată Spin, Ginko s-a împiedicat și s-a prăbușit. O masă de incoruptibili s-a adunat împrejurul lui-ei. Doi dintre ei i-au depărtat picioarele, iar un al treilea a smucit un cuțit. Un țipăt ca de femeie a făcut-o pe fată să strângă de marginea acoperișului său, dorind să poată privi în altă parte. Au aruncat apoi frânghia peste stâlpul unui indicator și l-au ridicat pe Ginko în sus de gât, în timp ce acesta se sufoca și trăgea cu mâinile de laț. Trupul încă mai tremura în momentul în care armata a mărșăluit mai departe, pe lângă el. Atunci când au dispărut cu totul vederii, tăcerea era atât de totală, încât Spin putea să audă răpăitul sângelui care cădea într-o băltoacă pe caldarâm sub cadavru.

Pe mâini și genunchi, fata s-a dat înapoi de la marginea acoperișului și s-a cățărat în dormitorul său, care era deja despuiat: tot ce prețuia ceva sau de care ar fi avut nevoie se afla deja în rucsac, gata de plecare, așa că a aruncat la repezeală pe ea câteva haine și-a pornit-o-n josul scărilor.

Maya, îmbrăcată într-un halat, a oprit-o la jumătatea drumului. Părea răvășită și panicată.

— Spin, trebuie să plecăm, i-a spus.

— Chiar acum?

— Da. Nu ne mai vrea pe-aici. Se poartă de parc-am reprezenta cine știe ce pericol pentru el.

— Unde vom merge?

— Habar n-am. Pe vreo altă planetă. În vreun locșor unde nu-i nici picior de bărbat.

Și, zicând acestea, a izbucnit în lacrimi.

— Du-te și îmbracă-te. O să aduc niște mâncare, i-a zis Spin. Împachetează niște haine și bani, a adăugat peste umăr.

Cu rucsacul în mână, Spin a gonit în jos, spre bucătărie.

Tocmai scotea afară căruciorul pentru frigiderul bufniței-de-gheață când a coborât și Maya.

— Doar n-o să cari ăla cu tine, nu? a întrebat-o.

— Ba da, o să-l car.

Spin a îngenuncheat pentru a deplasa frigiderul și a-l scoate de sub masă, și-abia atunci a observat că acesta nu mai mergea. Repede, a verificat indicatorul de temperatură. Era în zona roșie, cu mult prea sus. Cu o exclamație de durere, a tastat codul și a deschis capacul. Nici măcar un suflu de aer rece nu a ieșit dinăuntru. Pachetul de gheață de deasupra era lichid și clipocea. L-a ridicat pentru a vedea ce era dedesubt.

Bufnița nu mai era culcușită bine în gheață. Se mișcase, încercând să-și desfacă aripile. Se vedeau urme de zgârieturi pe materialul izolant, acolo unde încercase să dea cu ciocul și cu ghearele pentru a-și croi drum afară. Acum zăcea moale, cu capul dat pe spate. Spin s-a prăbușit în genunchi, doborâtă de durere în fața dovezii ultimelor sale minute terifiante — readusă la viață doar pentru a se descoperi prinsă-n capcană într-o raclă ferecată. Chiar și în acel întuneric sufocant, tânjise după viață atât de mult, încât luptase din răsputeri să se elibereze. Fata respira anevoie și inima i se trudea în piept, de parcă ar fi retrăit moartea bufniței-de-gheață.

— Grăbește-te, Spin, i-a zis Maya. Trebuie să plecăm.

Atunci a văzut ce se întâmplase. Firul frigiderului zăcea pe podea, nemaifiind vârât în priza din perete. L-a ridicat de parc-ar fi fost arma unei crime.

— Nu e băgat în priză, a spus.

— Oh, așa-i! a încuviințat Maya, zăpăcită. A trebuit să-mi pun fierul de coafat. Trebuie c-am uitat de el.

Mânia se ridica înlăuntrul lui Spin ca o uriașă bulă de aer comprimat.

— *Ai uitat?*

— Îmi pare rău, Spin. N-am știut că era important.

— Ți-*am spus* doar că era important. Aceasta era ultima bufniță-de-gheață care mai exista. Nu ai ucis-o doar pe aceasta, ai ucis o întreagă specie.

— Am spus doar că-mi pare rău. Ce mai vrei să fac?

Maya nu avea să se schimbe vreodată. Avea să fie mereu așa, flușturatică și iresponsabilă, incapabilă să facă față consecințelor faptelor ei. Lacrimi de furie i-au venit în ochi fetei. Le-a îndepărtat cu o mișcare scurtă din mână.

— Ești complet inutilă, i-a zis, ridicându-se cu greu în picioare și luându-și rucsacul de pe jos. Nu se poate avea încredere în tine să ai grijă de nimic. Am terminat-o cu tine. Nu-ți bate capul să mă urmezi.

Afară, s-a întors în direcția în care nu mersese niciodată, pentru a evita să fie nevoită să treacă pe lângă ce atârna în stradă. A rupt-o la fugă în josul unei alei înguste, pe lângă o grămadă de gunoaie împuțite care colcăiau de gândaci, până a ajuns într-o străduță lăturalnică îngustă care dădea în parc. Pe marginea spațiului deschis s-a oprit sub un portic pentru a cerceta după pericole. Nevăzând niciunul, a sprintat de-a lungul parcului, pe lângă mesele de șah ale bătrânilor, pe lângă banca unde-l

întâlnise pe magistrul Pregaldin, către intrarea în Aleea Weezer.

Semne ale trecerii incoruptibililor se vedeau pretutindeni. Sticla spartă scrâșnea sub picioare și conținutul magazinelor fusese zdrobit sub tălpi care lăsaseră urme de țărână roșie. Când Spin a ajuns la Grădina Desfătărilor, întreaga stradă arăta diferit, căci clădirea fusese demolată. Doar o monstruoasă grămadă de dărâmături mai rămăsese, cu traverse și lonjeroane din fier înălțându-se din ea ca niște oase rupte. Câțiva, foarte puțini oameni se cățăraseră pe ruine, căutând supraviețuitori.

Partea cealaltă a străzii încă mai era în picioare, dar ușa magistrului Pregaldin fusese smulsă din țâțâni și aruncată într-o parte. Spin a gonit în susul scărilor familiare. Apartamentul arăta de parcă ar fi fost prădat — despuiat complet, fără absolut nimic de valoare rămas în el. A mers prin camerele goale, temându-se de ceea ce ar fi putut descoperi, dar negăsind nimic. Din nou afară-n stradă, a zărit un bărbat care îi făcuse adesea cu ochiul când trecuse pe lângă el în drum spre lecțiile sale.

— Știți cumva ce s-a întâmplat cu magistrul Pregaldin? l-a întrebat. A scăpat cu bine?

— Cine?

— Magistrul Pregaldin. Omul care locuia acolo.

— Oh, bătrânul vind! Nu, nu am habar pe unde-i.

Vasăzică și el o abandonase! În întreaga lume, nu mai era nimeni, nimeni de încredere. Pentru o clipă, a avut neagra dorință să-i fi divulgat secretul. Apoi și-a dat seama că nu făcea decât să se gândească la răzbunare.

Săltându-și rucsacul pe umăr, a pornit-o spre caleoport. Era singură de-acum și nu se mai avea decât pe sine însăși drept unica ființă în care mai putea avea încredere.

În strada din fața caleoportului era o mare de oameni. Toată lumea părea să se fi hotărât să părăsească deodată planeta, unii dintre ei cărând uriașe grămezi de bagaje și copii. Spin și-a croit drum cu coatele înspre stația de bilete pentru a afla ce se întâmpla. Încă se mai vindeau bilete, a văzut, ușurată; mulțimea era formată din oameni care-și așteptau rândul către camera de translatare. Verificând încă o dată pentru a se asigura că avea la ea o copie a stickului de credit al Mayei, Spin s-a alăturat rândului din fața casei de bilete. Era din nou în mijlocul semenilor săi, elita migratoare și fără de rădăcini.

Unde să plece? A cercetat lista destinațiilor. Se născuse pe Capella Doi, dar auzise că era un loc de-o aspră competitivitate, așa că a hotărât să nu meargă acolo. Ben nu era decât o lume-bulgăre de gheață, Gammadis era mult prea departe. Era, în același timp, pasionant și înfricoșător să dețină controlul asupra locului unde mergea și asupra a ceea ce făcea. Încă mai era sfâșiată de nehotărâre când a auzit cum o strigă cineva:

— Spin!

Limpezimea se împingea prin mulțime spre ea.

— Ce mă bucur c-am dat de tine! a spus când s-a apropiat. Maya a fost aici cu puțin timp în urmă, căutându-te.

— Unde e acum? a întrebat Spin, cercetând mulțimea.

— A plecat din nou.

— Bine, a încuviințat fata.

— Spin, era de-a dreptul înnebunită. Se temea c-o să fiți despărțite.

— *Suntem* despărțite, a spus implacabil Spin. Poate să facă tot ce poftește. Sunt pe picioarele mele de-acum. Tu încotro mergi?

În momentul acela se apropiase și Nicovală, aducând cardurile cu tichetele lor. Spin i-a prins mâna pentru a se uita la tichete.

— Alananovis, a citit fata cu glas tare, apoi a căutat să găsească destinația în listă.

Se afla la doar optsprezece ani-lumină depărtare.

— Pot să vin și eu cu voi?

— Nu fără Maya, i-a răspuns Limpezimea.

— În regulă, atunci, o să merg în altă parte.

Femeia și-a pus mâna pe brațul fetei.

— Spin, nu poți să pleci fără Maya.

— Ba da, pot. Sunt suficient de mare să fiu pe picioarele mele de acum încolo. M-am săturat până peste cap de ea, m-am săturat până peste cap de amanții ei. Vreau să dețin controlul asupra propriei mele vieți.

Și-n afară de asta, Maya îi omorâse bufnița-de-gheață; Maya trebuia să sufere. Nu era vorba decât de dreptate.

Ajunsese la capătul rândului. Ochii i-au prins un nume de pe listă și a luat o decizie-n pripă. Când vânzătorul de bilete a întrebat-o „Încotro?”, i-a răspuns: „Spre Gmintagad.” O să se ducă să vadă unde trăise Jemma Diwali… și unde murise.

○ ○ ○

Camera de translatare de pe Gmintagad era la fel ca toate celelalte pe care le văzuse în decursul anilor: sterilă și anonimă. Un tehnician a condus-o într-o cameră de așteptare, unde avea să stea până când bagajul urma să-i sosească prin raza de rezoluție joasă. A stat jos, cătrănită și obosită, așa cum se simțea întotdeauna după ce-i fuseseră reasamblate moleculele din atomi noi-nouți. Când, în cele din urmă, i-a fost livrat și rucsacul și s-a dus către clădirea vămii și a imigrației, a remarcat o schimbare-n aer. Pentru prima oară după ani buni respira oxigen produs organic. Mirosea parfumul complicat și încărcat de descompunere al unui ecosistem propriu-zis. În curând o să zărească și cerul fără niciun dom. Gândul i-a dat un fior agorafobic.

Și-a pus cardul de identitate în cititor și, după o pauză, acesta a îndrumat-o către o gheretă cu un perete de sticlă, unde, în spatele unui birou, stătea un oficial de la Imigrări într-o uniformă nisipie. Spre deosebire de aer, bărbatul părea fabricat într-o uzină — un chip fără niciun rid, defect sau vreo trăsătură distinctivă, de parc-ar fi fost ales pentru a se potrivi unei formule matematice pentru simetria facială. Părul îi fusese tăiat cu dibăcie și la fel fuseseră, a observat fata, și unghiile. Când s-a așezat în fața lui, a descoperit că scaunul ei scârțâia la cea mai mică mișcare, așa că a încercat să rămână perfect nemișcată.

El a privit informațiile despre fată pe ecranul lui, apoi a întrebat-o:

— Cine este tatăl tău?

Spin se pregătise să spună de ce nu era mama cu ea, dar tatăl?

— Habar n-am. De ce?

— Documentele tale nu-i menționează rasa.

Rasa lui? Era un concept învechit, pe care abia-abia dacă l-a priceput.

— Era capellan, i-a răspuns.

— Capellan nu e o origine. Nimeni nu a evoluat independent pe Capella.

— Eu am făcut-o, a afirmat Spin.

Bărbatul a studiat-o fără nicio expresie pe chip. Ea a încercat să-i întâlnească privirea, dar totul începuse să semene cu o înfruntare, așa că s-a uitat în jos. Scaunul i-a scârțâit.

— Sunt anumite tipuri de oameni cărora nu le îngăduim să pătrundă pe Gmintagad, i-a explicat.

Spin a încercat să-și imagineze ce-o fi vrut să spună. Criminali? Purtători de boli? Agitatori politici? Doar putea să vadă cu ochiul liber că ea nu făcea parte din niciuna dintre acele categorii.

— Vreți să spuneți risipitori? s-a aventurat ea, în cele din urmă.

— Vreau să spun vinzi.

Ușurată, Spin l-a asigurat:

— Oh, asta-i în regulă, așa presupun. Nu-s din neamul vind.

Scârț!

— Dacă nu-mi spui cine-a fost tatăl tău, nu pot fi sigur.

Fata a rămas mută. Cum ar putea un tată pe care nu l-a cunoscut niciodată să aibă vreo relație oarecare cu cine era ea?

Gândul că s-ar putea să n-o lase să intre în țară i-a făcut ghem stomacul. Scaunul ei a transmis un foc de baraj de semnale telegrafice.

— Tocmai am petrecut treizeci și doi de ani sub formă de rază de lumină să ajung aici, i-a spus. Trebuie să mă lăsați să stau.

— Suntem un principat suveran, i-a răspuns ofițerul, calm. Noi nu *trebuie* să lăsăm pe nimeni să stea.

A făcut o pauză, cu ochii încă pironiți pe Spin.

— Arăți ca o vindă. Ești dispusă să te supui unui test genetic?

Cu câteva minute în urmă, mintea îi păruse a fi precum siropul. Acum clocotea din cauza panicii. De fapt și de drept, nu *știa* că tatăl său nu fusese vind. Nu contase niciodată, așa că nici ei nu-i păsase vreodată. Dar aici, din toate lucrurile care o defineau — interesele ei, talentele ei, îndoielile ei lăuntrice —, niciunul nu conta, ci doar statutul său rasial. Se găsea într-un loc unde identitatea era atribuită, nu aleasă sau creată.

— Ce se întâmplă dacă pic testul?

— Vei fi trimisă înapoi.

— Și ce se-ntâmplă dacă nu-l dau?

— Vei fi trimisă înapoi.

— Păi, și-atunci de ce mă mai întrebi măcar?

El i-a oferit un zâmbet regulamentar. Dacă Spin l-ar fi măsurat c-o riglă, ar fi descoperit că era perfect. Fata s-a ridicat în picioare, iar scaunul a scos un sunet de parc-ar fi râs.

— În regulă, atunci. Unde trebuie să mă duc?

I-au luat sânge și au trimis-o într-o cameră de așteptare cu două uși, din care niciuna nu avea mâner. În timp ce stătea acolo jos, inactivă, adevărata nechibzuință a aceea ce făcuse s-a furișat, încet-încet asupra ei. Nu era ca și cum ar fi fugit de-acasă pe aceeași planetă. Maya habar n-avea că ea dispăruse. Până acum, ele două trebuie că aveau deja vârste diferite. Maya probabil că era pe moarte sau Spin ar putea să fie mai în vârstă decât ea, înainte de a se regăsi. Era o despărțire permanentă. Și o pedeapsă permanentă pentru Maya.

Spin a încercat să recheme îndreptățita, justa mânie care-o mânase cu doar o oră și treizeci și doi de ani în urmă. Dar până și aceasta îi scăpa. Fusese înlocuită de sentimentul acaparator al propriei sale vinovății. Doar știuse care erau defectele Mayei atunci când luase bufnița-de-gheață și nu se deranjase niciodată să se asigure împotriva lor. Știuse doar ce accidente era lumea în stare să creeze și, cu toate acestea, dăduse greș în încercarea ei de a proteja o creatură care nu se putea proteja singură.

Acum remușcarea o făcea să sângereze pe dinăuntru. Bufnița fusese prea inocentă pentru a avea parte de așa un sfârșit îngrozitor. Viața ei ar fi trebuit să fie o veselă ascensiune în văzduh, dar în loc de asta fusese o luptă infernală, în singurătate și uitare, omorâtă de neglijența oamenilor. Spin trădase pe toată lumea când lăsase bufnița să moară. Pe magistrul Pregaldin, care avusese încredere în ea și-i încredințase prețioasa lui proprietate. Cumva, până și pe Jemma și pe celelalte victime ale crimei lui Till Diwali — căci oare ce altceva făcuse ea însăși decât să rejoace eșecul lui, parcă pentru a arăta că ființele umane nu învață niciodată nimic? Se simțea ca prinsă în cercul ferecat în fier al istoriei, damnată să repete ce-ntâmplase înainte, câtă vreme nu era mai bună decât fuseseră predecesorii săi.

Și-a cufundat fața-n palme, ascunzând-o, dorind să plângă, dar fiind prea demoralizată până și pentru așa ceva. Fiindcă până și plânsul i se părea o îngăduință de sine prea mare, pe care n-o merita.

Ușa a scârțâit și ea a tresărit la vederea unei femei severe, colțuroase, îmbrăcată într-o fustă de uniformă și al cărei chip purta aluzia unui rânjet. Spin s-a pregătit pentru vestea că va trebui să mai petreacă alți treizeci și doi de ani într-o călătorie fără de niciun sens înapoi spre Slava Domnului. Dar, în loc de asta, femeia a spus:

— E cineva care vrea să te vadă.

În spatele ei se întrezărea o față familiară, care a făcut-o pe Spin să exclame de bucurie:

— Limpezimea!

Femeia a intrat în încăpere, iar fata a îmbrățișat-o, ușurată.

— Credeam că voi urma să plecați spre Alananovis.

— Așa intenționam, dar ne-am hotărât că nu puteam sta cu mâinile-n sân și să lăsăm să se petreacă un dezastru. Eu te-am urmat pe tine, iar Nicovală a rămas în urmă să-i spună Mayei unde am plecat.

— Oh, îți mulțumesc, îți mulțumesc! a strigat Spin.

Acum lacrimile care refuzaseră să vină mai devreme îi curgeau pe față.

— Dar ați renunțat la treizeci și doi de ani pentru un motiv prostesc.

— Pentru noi n-a fost prostesc, i-a răspuns Limpezimea. Tu ai fost cea proastă.

— Știu, a încuviințat fata, care se simțea mizerabil.

Limpezimea se uita la ea cu o expresie înțelegătoare.

— Spin, celor mai mulți oameni de vârsta ta li se permite să mai facă și vreo câteva greșeli. Dar tu execuți viața fără plasă de siguranță. Trebuie să

te gândești și la Maya. Cumva, ai devenit mai bătrână decât ea, deși ați călătorit împreună. Tu ești cea serioasă, cea sigură, stânca pe care se sprijină. Iubiții ăia nu sunt decât distracție pentru ea. Ei o leapădă, iar Maya-și revine. Dacă însă tu te-ai lepăda de ea, întreaga lume a Mayei s-ar prăbuși, s-ar dizolva.

— Nu-i adevărat, a replicat Spin.

— Ba *este* cu totul și cu totul adevărat, a asigurat-o Limpezimea.

Fata și-a strâns buzele, simțindu-se imposibil de împovărată. De ce trebuia să fie ea cea demnă de încredere, cea care nu era niciodată vulnerabilă sau rănită? De ce devenise Maya cea dependentă?

Pe de altă parte, era o alinare că n-o abandonase pe Maya așa cum îi făcuse bufniței-de-gheață. N-o fi fost ea, Maya, mama perfectă, dar nici Spin nu era fiica perfectă. Făceau și ele amândouă doar ce puteau mai bine.

— Urăsc asta, a spus, dar fără pic de convingere. De ce trebuie să fiu responsabilă pentru ea?

— Ăsta-i tot sensul iubirii, i-a explicat Limpezimea.

— Ești o băgăreață.

Femeia i-a strâns mâna.

— Da. Nu-i așa că ești super-norocoasă?

Ușa a scârțâit din nou. În spatele umărului pătrat al femeii-gardian, Spin a zărit fulgerarea unui păr blond-auriu ca mierea.

— Maya!

Când a văzut-o pe fată, întreaga făptură a Mayei a părut să se scalde, brusc, în lumina soarelui. Ocolind-o pe soldățoaică pentru a intra, și-a aruncat brațele în jurul lui Spin.

— Oh, Spin, slavă cerului că te-am găsit! Am fost bolnavă de spaimă. Am crezut că te-am pierdut.

— E-n regulă, e-n regulă, o ținea întruna fata în timp ce mama sa o îmbrățișa iar și iar. Dar,

Maya, trebuie să-mi spui ceva.

— Orice. Ce anume?

— Tu chiar ai sedus un *vind*?

Pentru o clipă, Maya n-a înțeles la ce se referă. Apoi un zâmbet secretos i s-a lățit pe față, făcând-o să pară foarte drăguță și mulțumită de ea însăși. I-a atins părul lui Spin.

— Am tot vrut să-ți vorbesc despre asta.

— Mai târziu, a intervenit Nicovală. Acum toate avem bilete către Alananovis.

— Asta-i minunat, a spus Maya. Unde-i Alananovis?

— La doar șapte ani de aici.

— Super! Nu contează. Nimic nu mai contează câtă vreme suntem împreună.

Și, zicând acestea, Maya și-a întins degetul pentru încleștarea lor de degete secretă. Spin a făcut gestul cu un suspin interior mititel. Pentru o clipă, s-a simțit de parcă întreaga ei lume ar fi fost compusă din ființe vulnerabile înghețate-n timp, de parcă ea ar fi fost singura care îmbătrânea și se schimba.

— Suntem o echipă, corect? a întrebat-o Maya, temătoare.

— Mda, a răspuns Spin. Suntem o echipă.

Traducerea: Alina Sârbu

MULT ZGOMOT…

CONNIE WILLIS

În lunea dinaintea vacanței de primăvară, mi-am anunțat clasa de literatură engleză că urma să facem Shakespeare. Vremea în Colorado e de obicei execrabilă în perioada asta a anului. Obținem toată zăpada de care au nevoie stațiunile de schi în decembrie, folosim până la ultima zilele de zăpadă care ne-au fost planificate și sfârșim prin a obține o săptămână bonus în iunie. Starea vremii prezentată la emisiunea *Astăzi* nu prezisese nicio ninsoare până sâmbătă, dar, cu puțin noroc, aceasta avea să cadă totuși mai devreme.

Anunțul meu a generat exaltare din plin. Paula a răscolit după înregistratorul ei și l-a derulat până la capăt, să se asigure c-o să-mi prindă fiece vorbuliță, Edwin Sumner părea îngâmfat, iar Dalila și-a înșfăcat cărțile și a ieșit cu pași apăsați din clasă, trântind atât de tare ușa în urma ei, că l-a trezit din somn pe Rick. Am împărțit biletelele prin care părinții le permiteau sau nu să participe la acele lecții și le-am spus să le-aducă înapoi semnate până miercuri. I-am înmânat unul în plus lui Sharon pentru Dalila.

— Shakespeare e considerat unul dintre cei mai mari scriitori ai noștri, posibil chiar *cel mai mare,* am zis pentru înregistratorul Paulei. Miercuri vom vorbi despre viața lui, iar joi și vineri îi vom citi opera.

Wendy a ridicat mâna:

— Vom citi toate piesele?

Uneori mă-ntreb pe unde-o fi fost Wendy toți anii ăștia — cu siguranță, nu în această școală, probabil nici măcar în acest univers.

— Ce vom studia nu s-a decis încă, am zis. Directoarea și cu mine ne vom întâlni mâine și vom discuta.

— Ar face bine să fie una dintre tragedii, a spus Edwin, misterios și sumbru.

○ ○ ○

Până la prânz, vestea se răspândise peste tot prin școală.

— Mult noroc! mi-a urat Greg Jefferson, profesorul de biologie, în cancelarie. Eu taman ce-am isprăvit de făcut evoluția.

— Chiar e perioada aceea a anului? a întrebat Karen Miller, care predă literatura americană într-o clasă aflată vizavi de-a mea, pe hol. Nici măcar n-am ajuns la Războiul Civil pân-acu'.

— A venit din nou perioada aceea a anului, am asigurat-o. Poți să-mi ții și mie lecția în pauza ta de mâine? Trebuie să mă-ntâlnesc cu Harrows.

— Pot să ți le țin toată dimineața. Pune-i numai pe puștii tăi să vină la mine-n clasă mâine. Facem *Thanatopsis*. Treizeci de copii în plus chiar n-o să conteze.

— *Thanatopsis?* am zis, impresionată. Tot-tot?

— Tot, mai puțin versurile zece și șaizeci și opt. E un poem grozav și înspăimântător. Nu cred că-l înțelege cineva suficient de bine ca să obiecteze împotriva lui. Și eu nu suflu o vorbă despre ce-nseamnă titlul.

— Sus fruntea! a zis Greg. Poate c-o s-avem totuși parte de-un viscol.

○ ○ ○

Marți cerul a fost limpede, cu o prognoză care prevedea temperaturi în jur de 15° Celsius. Dalila era în fața școlii când am ajuns eu, îmbrăcată cu pantaloni scurți și c-un tricou roșu pe care scria: „Elevii din Ultimul An Împotriva Venerării

Diavolului în Școli”. Căra o pancartă de protest pe care se citea: „Shakespeare e Purtătorul de Cuvânt al Satanei”. „Shakespeare” și „Satana” erau, amândouă, ortografiate greșit.

— Dar nu-ncepem Shakespeare până mâine! i-am spus. N-ai niciun motiv să nu te afli în clasă la ora asta. Domnișoara Miller predă *Thanatopsis*.

— Nu și versurile zece și șaizeci și opt, nu și pe-astea! Și-n plus, Bryant a fost teist, ceea ce-i cam același lucru c-un satanist, a zis și mi-a înmânat biletelul ei de refuz și-un plic galben mare și plin-ochi. Obiecțiile noastre se află aici, a precizat, apoi m-a întrebat cu voce scăzută: și ce-nseamnă cu adevărat cuvântul *thanatopsis*?

— E un cuvânt indian. Înseamnă: „Una care-și folosește religia pentru a chiuli de la ore și a se bronza”.

Am intrat în școală, l-am scos pe Shakespeare din seiful din bibliotecă și m-am dus în biroul doamnei Harrows, care deja-și pregătise dosarul despre Shakespeare și cutia cu batiste de hârtie.

— Chiar trebuie să faci asta? m-a întrebat, suflându-și nasul.

— Câtă vreme Edwin Sumner e la mine-n clasă, da, trebuie s-o fac. Mama lui conduce Grupul de Comando al Președintelui împotriva Lipsei de Familiaritate cu Operele Clasicilor.

Am adăugat lista de obiecții a Dalilei la morman și m-am așezat în fața computerului.

— Ei bine, s-ar putea să fie mai ușor decât am crezut, a spus directoarea. Au avut loc o grămadă de procese de anul trecut pân-acum, ceea ce rezolvă definitiv *Macbeth, Furtuna, Visul unei nopți de vară, Poveste de iarnă* și *Richard al III-lea.*

— Se vede treaba că Dalila a fost o fetiță tare ocupată!

Am introdus în computer discul cu operele necenzurate și programele de epurare și reorganizare.

— Nu-mi aduc aminte ca în *Richard al III-lea* să existe vreo urmă de vrăjitorie.

Directoarea a strănutat și a înșfăcat una dintre batistele de hârtie.

— Nici nu există. Ăla a fost un proces de calomnie. Deschis de stră-stră-stră-ceva-ul lui. Care pretinde că nu există nicio probă incriminatorie concludentă că Richard al III-lea ar fi ucis cu adevărat prințișorii. Oricum nu mai contează. Societatea Regală pentru Restaurarea Drepturilor Divine ale Regilor are o hotărâre judecătorească de interdicție a tuturor pieselor istorice. Cum se presupune c-ar trebui să fie vremea pe-afară?

— Îngrozitoare. Călduroasă și-nsorită, i-am răspuns, apoi am deschis catalogul și am șters *Henric al IV-lea, Părțile I* și *II* și tot restul listei sale. Păi și cu *Îmblânzirea scorpiei* ce-au avut?

— Alianța Femeilor Furioase. De asemenea, *Nevestele vesele din Windsor, Romeo și Julieta* și *Zadarnicele chinuri ale dragostei*.

— Și *Othello*? Nu, mai bine nu-mi spune. Împotriva ăsteia îmi dau și singură seama ce-au avut de obiectat. *Negustătorul din Veneția*? Lasă-mă să ghicesc: Liga Anti-Defăimare?

— Nu. Asociația Baroului American. Și Antreprenorii de Pompe Funebre Internaționali. Obiectează împotriva folosirii cuvântului „coșciug” în actul al III-lea.

Și, zicând acestea, și-a mai suflat o dată nasul.

○ ○ ○

Ne-a luat prima și a doua oră pentru a ne ocupa de piese și mare parte din a treia pentru a termina cu sonetele.

— Am o lecție în ora a patra și-apoi sunt de serviciu la supravegherea prânzului, am spus. Va trebui să terminăm după-amiază.

— Păi ce, a mai rămas ceva pentru după-amiază? m-a întrebat doamna Harrows.

— *Cum vă place* și *Hamlet,* i-am răspuns. Dumnezeule mare și bun, cum de le-a scăpat *Hamlet*?

— Ești absolut sigură de *Cum vă place?* a vrut să știe doamna Harrows în timp ce răsfoia prin mormanul de hârtii din fața ei. Credeam c-a emis cineva un ordin de restricție împotriva ei.

— Probabil Mamele Împotriva Travestiților. Rosalinda se deghizează în bărbat în actul al II-lea.

— Nu, iată! Clubul Sierra: „Atitudini distrugătoare îndreptate împotriva mediului".

A căutat amănunte.

— Ce atitudini distrugătoare?

— Orlando scrijelește numele Rosalindei în scoarța unui copac, am lămurit-o și m-am lăsat pe spate în scaunul meu pentru a privi afară pe fereastră.

Soarele încă mai strălucea plin de malițiozitate în jos, spre noi.

— Presupun c-o să-i dăm drumu' mai departe doar cu *Hamlet*. Asta ar trebui să-i facă fericiți pe Edwin și pe maică-sa.

— Da, dar tot trebuie să-l luăm la puricat vers cu vers, mi-a amintit doamna Harrows. Cred că-ncepe să mă doară-n gât.

○ ○ ○

Am convins-o pe Karen să-mi preia și lecțiile de după-amiază. Erau de literatură pentru elevii dintr-a zecea și ne ocupasem de Beatrix Potter — tot ce trebuia să facă era să le înmâneze foile lor de exerciții și activități referitoare la *Povestea veveriței Neam-de-nucă*. Eram de serviciu la supravegherea prânzului luat afară. Era atât de cald, c-a trebuit să-mi scot geaca de pe mine. Studenții pentru Cristos mărșăluiau de jur împrejurul școlii, purtând pancarte pe care scria: „Shakespeare a fost un Umanist Laic".

Dalila zăcea întinsă pe treptele scării din față, duhnind a ulei de protecție solară. Și-a fluturat,

apatică, spre mine pancarta cu „Shakespeare e Purtătorul de Cuvânt al Satanei”.

— „Săvârșit-am păcat mare, a citat ea. … Șterge-mă, rogu-Te, și pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris.” *Ieșirea*, *c*apitolul 32, versetele 31-32.

— *Întâi către Corinteni,* 13:3, i-am răspuns. „…Și de aș da trupul meu să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește.”

○ ○ ○

— Am sunat doctorul, mi-a spus doamna Harrows.

Stătea lângă fereastră, privind afară, spre soarele înflăcărat.

— Crede c-aș putea avea pneumonie.

M-am așezat în fața computerului și am deschis *Hamlet.*

— Privește și tu partea bună a lucrurilor. Măcar de-acum avem programele de epurare și reorganizare. Nu mai trebuie să facem totul de mână, cum obișnuiam pe vremuri.

S-a așezat în spatele mormanului ei de hârtii.

— Cum să facem? S-o luăm pe grupuri sau vers cu vers?

— Am putea la fel de bine să-ncepem cu începutul.

— Primul vers: „Cine-i colo?” Coaliția Națională Împotriva Contragerilor.

— Hai să analizăm pe grupe de versuri, i-am spus.

— În regulă! O să dăm, mai întâi, la o parte problemele mari. Comisia pentru Prevenirea Otrăvirii crede că „descrierea amănunțită a otrăvirii în uciderea tatălui lui Hamlet poate conduce la înfăptuirea unor crime la indigo”. Citează un caz din New Jersey, în care cineva de șaisprezece ani a turnat lichid pentru desfundarea țevilor în urechea tatălui după ce a citit piesa. Stai o clipă. Dă-mi voie să-mi iau o batistă de hârtie. Frontul pentru Eliberarea Literaturii obiectează

împotriva folosirii expresiilor: „Slăbiciune, numele tău e femeie” și „O, tu, cea mai fatală dintre femei”, împotriva discursului cu „Ce lucru de mirare-i omul” și împotriva reginei.

— A întregii regine?

Directoarea și-a verificat notițele.

— Da. Toate replicile ei, toate referințele și toate aluziile la ea.

Zicând acestea, s-a pipăit sub falcă, mai întâi pe-o parte, apoi pe cealaltă.

— Cred că am ganglionii inflamați. Chestia asta merge mână-n mână cu pneumonia?

Chiar atunci a intrat Greg Jefferson, cărând o sacoșă.

— M-am gândit că v-ar prinde bine niște rații de soldați. Cum merge?

— Am pierdut regina, i-am spus. Următoarea obiecție?

— Consiliul Național al Cuțităriilor ridică obiecții împotriva descrierii săbiilor ca arme mortale. „Nu săbiile ucid oamenii. Oamenii ucid oamenii.” Camera de Comerț a Copenhagăi obiectează împotriva replicii „Ceva e putred în țara Danemarcei”. Studenții împotriva Sinuciderii, Federația Internațională a Florarilor și Crucea Roșie obiectează împotriva înecării Ofeliei.

Greg aranja sticluțele de sirop de tuse și pastilele împotriva răcelii pe birou. Mi-a înmânat o sticluță cu valium.

— Federația Internațională a Florarilor? a întrebat.

— A căzut în râu în timp ce culegea flori, i-am explicat. Cum e vremea pe-afară?

— Exact ca vara. Dalila folosește un reflector solar cu aluminiu.

— Pârlita, a spus doamna Harrows.

— Poftim? a făcut Greg nepricepând.

— Asociația Pârliților Văratici, Pârlit A, se opune replicii „Sunt prea mult în soare”, a explicat

directoarea și a luat o dușcă din sticluța cu sirop de tuse.

○ ○ ○

Terminasem abia pe jumătate când s-au sfârșit orele. Rețeaua Măicuțelor obiecta împotriva replicii „Du-te la mănăstire”, Grași & Mândri dorea ca pasajul care începea cu „Oh, că și această carne atâta de masivă va trebui să se topească” să fie scos, și nici măcar nu ajunsesem la lista Dalilei, care avea vreo opt pagini.

— Ce piesă o să studiem? m-a întrebat Wendy pe când mergeam spre ieșire.

— *Hamlet*.

— *Hamlet*? Asta-i aia despre tipul ăla al cărui unchi îl omoară pe rege și apoi regina se mărită cu unchiul?

— Nu mai este de-acum.

Dalila mă aștepta afară.

— „Iar mulți dintre ei… aducând cărțile, le ardeau în fața tuturor”, a citat ea. *Faptele sfinților apostoli*, 19:19.

— „Nu vă uitați că-s negricioasă, că doar soarele m-a ars”, i-am răspuns.

○ ○ ○

Miercuri, cerul era acoperit cu nori, dar încă mai era cald. Veteranii pentru o Americă Curată și Santinelele împotriva Seducției Subliminale țineau un picnic pe peluza liceului. Dalila era îmbrăcată cu un tricou fără mâneci și cu spatele gol.

— Chestia aia pe care-ai zis-o ieri despre soarele care îi face pe oameni negri, de unde era citată?

— Din *Biblie*, i-am răspuns. *Cântarea cântărilor*. Capitolul întâi, versetul 5.

— Oh, a răsuflat ea ușurată. Chestia asta nu mai e în *Biblie*. Am azvârlit-o afară.

Doamna Harrows îmi lăsase un bilețel. Era la doctor. Trebuia să mă întâlnesc cu ea în timpul celei de-a treia ore.

— Începem astăzi? m-a întrebat Wendy.

— Dacă și-au adus toți biletelele de la părinți. O să vă țin o prelegere despre viața lui Shakespeare. Nu ai habar care-i prognoza meteo pentru azi, așa-i?

— Mda, se presupune că va fi o zi grozavă.

Am pus-o să adune biletelele cu refuzul de a permite participarea în timp ce eu mi-am recitit notițele. Anul trecut, sora Dalilei, Izabela, depusese o plângere pe la jumătatea prelegerii împotriva „încercării de a propovădui promiscuitatea, planningul familial și avorturile, căci s-a afirmat că Anne Hathaway rămăsese însărcinată înainte de căsătorie”. „Promiscuitatea”, „avorturile”, „însărcinată” și „înainte” — toate fuseseră ortografiate greșit.

Și-au adus toți biletelele. I-am trimis la bibliotecă pe cei ce refuzaseră participarea și mi-am început lecția.

— Shakespeare…, i-am dat drumul.

Înregistratorul Paulei a scos un clinchet când a pornit.

— William Shakespeare s-a născut pe 23 aprilie 1564 în Stratford-on-Avon.

Rick, care nu ridicase mâna nici măcar o dată pe tot parcursul anului și nici nu dăduse niciun indiciu că ar fi fost o ființă gânditoare, a ridicat mâna.

— Intenționați să acordați un timp egal de expunere și teoriei baconiene? m-a întrebat. Bacon nu s-a născut pe 23 aprilie 1564. S-a născut pe 22 ianuarie 1561.

○ ○ ○

Doamna Harrows tot nu se întorsese de la medic până la ora a treia, așa că am început singură lucrul la lista Dalilei. Obiecta împotriva a patruzeci și trei de referiri la spirite, fantome și chestii similare, la douăzeci și unu de cuvinte obscene („obscen” fiind ortografiat greșit) și la șaptezeci și opt de alte lucruri despre care credea

că ar putea fi obscene, precum „păunaș” și „moluscă”.

Doamna Harrows a intrat exact când terminam lista și și-a aruncat servieta pe podea.

— Cauzată de stres! mi-a zis. Am pneumonie și el mi-a spus că simptomele sunt cauzate de stres.

— Afară mai e înnorat?

— Sunt vreo 22°C afară. Unde-am ajuns?

— Antreprenorii de Pompe Funebre Internaționali, i-am răspuns. Din nou. „Moartea prezentată ca fiind universală și inevitabilă.”

Am aruncat o privire spre hârtie.

— Asta nu pare să fie-n regulă.

Directoarea mi-a luat hârtia din mână.

— Nu, ăsta-i protestul lor împotriva lui *Thanatopsis*. Săptămâna trecută și-au ținut congresul național. Au depus un întreg set de plângeri deodată și încă n-am avut ocazia să le sortez.

A răscolit prin mormanul ei de hârțoage.

— Uite plângerea referitoare la *Hamlet:* „Portretizare negativă a personalului care se ocupă de înmormântări…”

— Groparul.

— „…Și reprezentare incorectă a regulamentelor de înhumare. În scenă nu apar nici un sicriu sigilat și nici un cavou.”

Am lucrat până la cinci. Societatea pentru Propășirea Filosofiei considera versul „Îs multe lucruri în cer și pe pământ, Horațiu, decât visat-a vreodat’ a ta filosofie” o ponegrire a profesiei lor. Breasla Actorilor contesta dreptul lui Hamlet de a angaja actori care nu sunt membri ai sindicatului, iar Liga pentru Apărarea Draperiilor obiecta la faptul că Polonius fusese înjunghiat în timp ce se ascundea după o draperie. „Aluzia clară a scenei e că perdeaua despărțitoare e periculoasă. Draperiile nu ucid oameni. Oamenii ucid oameni.”

Doamna Harrows a pus hârtia deasupra teancului și a luat o doză de sirop de tuse.

— Și asta a fost tot. A mai rămas ceva?

— Așa cred, am răspuns, apăsând butonul *reorganizare* și cercetând ecranul. Da, vreo două–trei chestii. Ce zici de „E-o salcie ce crește pieziș peste-un pârâu / Ce-și ițește-a sale frunze albe, despuiate în sticlosul curent”?

— N-o să poți folosi în veci „despuiate”, a spus doamna Harrows.

○ ○ ○

Joi am ajuns la școală la șapte și jumătate pentru a scoate la imprimantă treizeci de exemplare din *Hamlet* pentru clasa mea. Peste noapte se făcuse mai frig și mai înnorat. Dalila era îmbrăcată cu un hanorac căptușit și purta mănuși c-un singur deget. Fața îi era de-un stacojiu profund, iar nasul începuse să i se cojească.

— „Au doară arderile de tot și jertfele sunt tot așa de plăcute Domnului ca și ascultarea glasului Domnului?”, am întrebat-o. *Cartea întâi a Regilor*, 15:22.

Spunând acestea, am bătut-o pe umăr.

— Au! a zis.

○ ○ ○

Am înmânat exemplare din *Hamlet* și i-am pus pe Wendy și pe Rick să citească rolurile lui Hamlet și Horațiu.

— „Aerul mușcă ascuțit; e tare rece”, a citit Wendy.

— Unde suntem? m-a întrebat Rick.

I-am arătat pasajul.

— Oh! „E-un aer mușcător și plin de zel”, a continuat el.

— „Ce ceas este de-acum?”, a citit Wendy.

— „Puțin mai e până la douăsprezece.”

Wendy a dat pagina și s-a uitat pe spate.

— Cum, asta-i tot? a făcut ea mirată. Asta-i toată povestea lui *Hamlet?* Și eu care credeam că unchiul lui l-a omorât pe taică-su și-apoi fantoma i-a spus că maică-sa știa tot, iar el a zis „A fi sau a nu fi” și Ofelia s-a sinucis și alte chestii.

A dat din nou pagina.

— Asta n-are cum să fie toată piesa.

— Ar face bine să nu fie toată piesa, a spus Dalila, intrând în clasă cu pancarta după ea. Ar face bine să n-aibă nicio fantomă-n ea. Sau niscai păunași.

— Ai nevoie de niște lidocaină, Dalila? am întrebat-o.

— *Am nevoie* de un marker, mi-a spus, plină de demnitate.

Am scos unul din biroul meu. A plecat, mergând un picuț cam anevoie, oleacă țeapăn, de parcă ar fi durut-o ceva când se mișca.

— Da' nu poți să scoți, pur și simplu, părți din piesă doar pentru că nu-i plac cuiva, a protestat Wendy. Dacă faci așa ceva, piesa nu va mai avea niciun sens. Pun pariu că dacă Shakespeare ar fi aici acum, nu te-ar lăsa să scoți pur și simplu chestii din…

— Asta dacă presupunem că Shakespeare e cel care-a scris-o, a intervenit Rick. Dacă scoți fiecare a doua literă din versul al doilea, cu excepția primelor trei și a ultimelor șase, vei obține cuvântul „porc", care este, în mod limpede, un nume de cod pentru Bacon.

— Zi de ninsoare! a anunțat doamna Harrows prin intercom și toată lumea s-a repezit la ferestre. Astăzi vom pleca acasă mai devreme, la 9:30.

M-am uitat la ceas. Era 9:28.

— Organizația Părinților Ultra-Protectori a înregistrat următorul protest: „Acum ninge și, cum prognoza meteo prezice și mai multă ninsoare și cum zăpada poate duce la crearea unor străzi alunecoase, a vizibilității reduse, a accidentelor de autobuz, a degerăturilor și a avalanșelor, cerem ca școala să fie închisă azi și mâine pentru a nu ne pune în pericol copiii". Autobuzele școlii vor pleca la 9:35. Să aveți o vacanță de primăvară frumoasă!

— Zăpada nici măcar nu rămâne pe pământ, se topește! a protestat Wendy. Acum chiar că n-o

să mai ajungem în veci să-l studiem pe Shakespeare!

○ ○ ○

Dalila era afară, pe hol, în genunchi lângă pancarta ei, tăind cuvântul „purtător” din „purtător de cuvânt”.

— Liga Feministelor pentru o Limbă Dreaptă e aici. Au o hotărâre judecătorească, mi-a explicat dezgustată și a scris „o persoană purtătoare” deasupra tăiatului „purtător”. Auzi tu, o hotărâre judecătorească! Îți vine să crezi una ca asta? Vreau să spun, ce se întâmplă cu dreptul nostru la libertatea de exprimare?

— Ai ortografiat greșit cuvântul „persoană”, a fost tot ce i-am zis.

Traducerea: Alina Sârbu

MODUL DE TRAI MIGRATOR AL DANSATORILOR

KATHERINE SPARROW

Chemarea inexorabilă de a o lua spre sud crește. Soarele îmi murmură toată ziulica-n ureche c-a venit vremea să plec, să plec, să plec. Văzduhul nopții e și mai stăruitor — fiecare constelație de pe cerul statului Montana formează săgeți care-mi indică sudul. Pofta de mâncare-mi crește și mi s-a format un strat de grăsime pe pântece. Simțurile îmi devin și mai complexe — mirosul poartă straturi peste straturi de sens, zăresc țânțari și mușițe peste tot unde-ntorc privirea, iar sunetele normale ale civilizației umane îmi rănesc urechile cu tot haosul lor.

Iar acum și ochii au început să mi se transforme. Corneea și pupila s-au mărit atât de mult, că de-acum albul abia dacă se mai vede. E o mare milostenie că modificările genetice îi lasă normali vara și iarna, dar, atunci când mi se transformă, e neliniștitor pentru toată lumea. Vederea îmi devine de trei ori mai pătrunzătoare. Este cel din urmă semn c-a venit vremea.

— Ochii tăi arată ciudat, îmi spune Marion.

Și, zicând acestea, nevastă-mea își scapă furculița pe farfurie și izbucnește-n lacrimi.

Ăsta e un alt semn, la fel de real și de inevitabil ca toate celelalte.

— Josiah, nu te duce de data asta! Rămâi aici! Rămâi în siguranță! O s-o scoatem noi la capăt, cumva.

Plânge din ce în ce mai tare. Marion e tare frumoasă atunci când plânge și-mi frânge de fiecare dată inima.

— De ce nu te lasă niciodată-n pace?

Am tot evitat chestia asta în luna care a trecut de parcă timpul ar fi stat în loc dacă n-o aminteam — de parcă vara nu s-ar fi îndreptat spre toamnă. Nu știu ce să-i spun. Niciodată nu știu ce să spun.

— O să plec mâine-dimineață.

Mă întind să-i cuprind mâna, dar se trage înapoi. Nu vrea să mă atingă, să devină și mai vulnerabilă decât am făcut-o deja să fie. Mai târziu, în ea o să ardă o forță în timp ce-o să mă ducă în camera noastră și-o să mă dezbrace, să-mi atingă fiecare părticică a trupului de parcă mai târziu o să aibă de dat un extemporal și trebuie să-l memoreze. Și până și acesta e un alt semn.

○ ○ ○

Marion conduce vechiul nostru grâusel până la o porțiune singuratică de drum din Parcul Glaciar Național. Nu-mi spune la revedere, dar mă ține strâns în brațe și-apoi îmi dă drumul. În ciuda vorbelor sale, și ea, și eu știm ce-o să fac, dacă voi fi nevoit. Pe drum mai așteaptă alți trei bărbați.

— Ai avut o vară bună? mă-ntreabă Scotty.

— Mda, îi răspund. A fost suficient de cald pentru gustul tău?

— Mda.

Mai e și Keith, care are douăzeci și opt de ani, cel mai tânăr și cel cu pielea cea mai întunecată dintre noi toți — e metis; Scotty, un gay de treizeci și șapte de ani și-o fiară de biciclist, și Hector, de patruzeci și patru de ani, mexican, dar din Statele Unite. Nu vorbește nici măcar o boabă de spaniolă, spre deosebire de soția și de copiii lui. Suntem un stol migrator straniu, nu prea avem multe-n comun și nu semănăm deloc cu uriașele stoluri de păsări sălbatice care obișnuiau să călătorească peste SUA și care erau învești mântate în penaje de-o

plictisitoare monotonie. Dar, odată ce ne-ai văzut dansând, știi că suntem făcuți să fim împreună.

— Ce-ai mai făcut, Josiah? întreabă Hector.

Simt cum mă măsoară cu privirea, punându-și tot soiul de întrebări despre mine, acum că-s cel mai în vârstă, cu Siv mort.

— Pregătit să dau la pedale.

Isuse, am doar cincizeci și șase de ani!

— L-a văzut careva pe tipu' cel nou? ne întreabă Keith.

Liniște. Au fost șapte ani buni, fără nicio victimă. Paisprezece migrații fără niciun accident important: o durată atât de mare, încât cred că noi toți am uitat ce se poate întâmpla. Nimeni n-a băgat de seamă că Siv îmbătrânea. N-a manifestat nicio slăbiciune, nu până în ultima clipă. Iar acum avem un tip nou care trebuie să vină din clipă-n clipă.

Sponsorul nostru sosește într-o mașină lungă, neagră, cu patru uși și care scuipă suficiente gaze de eșapament, cât să facă să-mi dea lacrimile. Pășește afară purtând ochelari de soare, iar pielea îi e întinsă atât de rău pe față, că arată de parcă ar fi taman pe punctul de-a plesni. Toți nemuritorii arată așa. Chiar dacă au suficienți bani să cumpere viață, au aerul ăla al lor de parc-ar fi trecut multă, multă vreme de când au trăit cu adevărat. Îi zâmbim, fiecare dintre noi gândindu-se, presupun, la ultima oară când l-a văzut.

Țipa și ne făcea pe toți criminali în timp ce noi stăteam în picioare de jur împrejurul cadavrului zdrobit al lui Siv. Ne amenințase chiar cu închisoare pe viață, deși știam prea bine cu toții că nu poate face nimica-nimicuța în legătura cu toată tărășenia.

Acum își etalează albul dinților, de par pictați, și se uită la noi ca la niște cai de curse: carne de pe urma căreia poți scoate-un profit bunicel. Se încruntă când mă privește. Alte uși ale mașinii sale se deschid și bărbați care arată întocmai ca el,

numai că au niște haine mai sărăcăcioase, ies. N-ai cum să-i faci să stea de vorbă cu tine, credeți-mă c-am încercat.

Noul biciclist iese și el din mașină și clipește de parcă abia s-ar fi deșteptat din somn. Îți ia ceva timp să-ți obișnuiești privirea cu el. E mult prea slăbănog — cineva ar fi trebuit să-i spună să se mai îngrașe un pic —, dar, altfel, arată ca și cum ar fi suficient de dur. Are un păr des și negru, piele măslinie și o umbră de barbă, deși-i abia miezul zilei. Ne cercetează pe toți din cap până-n picioare. Îi zâmbește lui Keith, care trebuie să fie liderul, parcă-l aud gândind, pentru că e cel mai tânăr și cel mai puternic. Keith îi zâmbește la rându-i, enigmatic.

— Băieți, el este Theo Anders și-o să mă umple de mândrie!

Sponsorul încearcă să se poarte ca unul din băieții buni, de gașcă, dar între noi se află un miliard de dolari și niscai probleme de proprietate.

O remorcă se oprește lângă noi, cu bicicletele noastre, și Scotty dă fuga. Dintre noi, el e fanaticul după tehnologie. Sponsorul sporovăiește cu el despre noile componente de pe bicla lui.

— Fugi de-aci că nu se poate! Ca lumea! spune Scotty.

Tipul cel nou stă, nervos, lângă noi. Pentru el e cea mai importantă zi din viață. Prima zi a migrației. Pentru noi, toți ceilalți, nu-i chiar atât de specială.

— Hei, Theo, eu sunt Josiah, îi spun. Bine ai venit la migrație!

Îl prezint apoi lui Keith și lui Hector.

— Prima migrație a unui bărbat e și cea mai periculoasă, îi explic. Ca și în cazul păsărilor adevărate. N-o să cunoști ruta, dansurile sau cum să-ți stabilești ritmul de pedalare. Se vor petrece tot soiul de transformări înăuntrul tău tot timpul câtă vreme vei pedala încontinuu. Numai să nu faci nicio prostie!

— Am avut operația în urmă cu trei luni. M-am adaptat la schimbări. Sponsorul mi-a spus tot ce trebuie să știu, îmi răspunde.

— Asta-i exact ceea ce trebuie să-ți fi spus, zic și-l arăt pe proprietar cu degetul mare, dar nu-i adevărat. Ia un timp să te acomodezi cu toate transformările. Ei nu știu niciodată când o să aibă nevoie de-un biciclist nou, așa că nu-i niciodată suficient timp pentru transformare.

— Dar a spus că…

Hector pășește spre puișorul căruia abia i-au mijit penele și zice suficient de încet, să-l putem auzi doar noi:

— Lui nu-i pasă decât să te trimită-n migrație cât mai curând posibil. Nu-i pasă cu adevărat de tine.

Hector clatină din cap și ne aruncă lui Keith și mie o privire care spune: „Vă vine să credeți că pușțiu-ăsta-i pe bune?” Și hai să nu ținem seamă că și el era la fel de ignorant când a venit.

Chipul lui Theo devine de-un trandafiriu murdar.

— Îl vorbești de rău pe sponsorul nostru? Asta-i împotriva contractului, a clauzei 12B.

Vocea îi e mult prea tare.

— Liniștește-te! îi zic. Aici suntem între prieteni.

Dar cuvintele lui mă neliniștesc. Proprietarul nostru a tot încercat de ani buni să-și vâre un om în interiorul grupului. Cineva care să-i spună adevărul despre ceea ce se întâmplă în timpul migrației noastre. Poate că-n cele din urmă și-a găsit individu’.

Theo mă măsoară din nou din ochi și văd limpede că mă crede lipsit de orice valoare. America n-a avut niciodată ce face cu bătrânii. I-aș putea spune că o să-i fiu mai folositor decât poate avea habar, dar tac. Lasă-l să-și învețe singur lecțiile!

Ne înhățăm biclele și coșurile mari, grase, pline ochi cu batoane cu proteine, hidrogel și pachețele cu rații ce se pot consuma imediat după deschidere. În prima zi a călătoriei nu pedalăm prea tare: ne acomodăm doar cu bicicletele, verificăm îmbunătățirile și reînvățăm să dăm la pedale. E o ușurare să pornești la drum și să mergi din nou pe bicicletă. Astă-seară va fi pentru prima oară într-o săptămână când oricare dintre noi va putea să doarmă. Când vine schimbarea, nu-i niciun remediu pentru ea, decât să începi să te miști din loc. Asta-i exact ce-au făcut întotdeauna păsările, iar noi nu suntem diferiți. Biclele sunt personalizate pentru fiecare dintre noi și la fiecare migrație primim una nouă.

Hector preia comanda și mergem în spatele lui, de ambele părți, pe șoseaua cu două benzi, pentru a reduce rezistența aerului și a ne conserva energia. Arătăm ca un stol de gâște sălbatice care zboară în formație de V. Oamenii spun că parte din augmentarea noastră constă în a ne face să le copiem pe gâște, dar ăsta-i doar un rahat. Pedalăm așa pentru același motiv ca ele: e cel mai bun mod de a tăia vântul. Și, cu peste trei mii de kilometri și douăzeci și două de spectacole de ținut în luna care vine, o să avem nevoie de așa ceva. Indiferent cât de meseriașe ne sunt biclele, când e să s-o spui pe șleau, ele sunt alimentate sută la sută numai de energia picioarelor noastre și de nimic altceva. Așa c-o să facem tot ce ne stă-n puteri să ne ușurăm viața. Suntem leneși din punctul ăsta de vedere.

Drumul-către-Soare e neted și mărginit de copaci care se schimbă-n culori drăguțe pe fundalul oferit de munții de-un albastru-nchis care arată ca un ocean în formă de stânci.

Keith o ia la goană înainte, apoi calcă frânele pentru regenerare. O ia din nou la goană, frânează, apoi trage c-un pocnet de dispozitivul lui de planare și bicla sa plutește la vreo opt centimetri de pământ cale de vreun metru jumate.

Binecuvântați fie mecanicii care s-au prins cum să facă șmecheria asta cu vreo douăzeci și una de migrații în urmă. Ne face călătoria aproape realizabilă prin statele mai puțin importante. N-o să fim nevoiți să plutim prin Montana, unde drumurile sunt încă bune — cowboy-ii nu vor renunța niciodată la visul de a conduce, chiar dacă nimeni nu-și mai permite să plătească benzina.

Scotty își scoate roțile de sprijin din spate și sare-n sus și-n jos pe bicicleta lui. El are tot soiul de drăcii cu de două ori mai multe amortizoare de șocuri și mecanisme decât noi, ceilalți. Și cară greutatea în plus și se luptă cu rezistența sporită a aerului pe care i-o creează atunci când pedalează. Îi place provocarea pe care i-o prezintă.

Dau la pedale cu coatele pe striurile ghidoanelor, odihnindu-mi antebrațele pe metalul încălzit. Curburii spatelui meu îi place să fie aici, cu gâtul întins spre orizont. Casca de protecție îmi pare ceva care mi-a lipsit, o parte a capului meu care s-a reîntors la mine. Totul mi se pare ușor de făcut, ca și cum aș putea sta aici toată ziulica pedalând, ceea ce-i bine, căci exact asta o să și fac. Îmi îndrept spatele și-mi încălzesc mâinile băgându-le la subsuori, aducându-mi aminte toate modurile de pedalare și toate grupele de mușchi pe care le folosesc.

Ceva mare se mișcă, ușor și iute, la marginea câmpului meu vizual și-mi întorc capul, surescitat. Numai că trebuie să fi fost vreun gândac, căci de-acum nu mai e nimic acolo. N-au mai rămas multe păsări în sălbăticie, dar, uneori, în mijlocul tărâmurilor nimănui, un mic miracol poate să zboare prin văzduh. Îmi place să mi le imaginez trăind acolo și supraviețuind, în ciuda a toate.

Ajungem la primul nostru loc de tabără — un vechi camping pentru rulote, cu un indicator care încă ne mai urează bun venit. Hector se-ntoarce pentru a se sfătui cu mine, apoi ne duce mai

departe vreo cinșpe kilometri, să ne mai întindem oleacă picioarele.

— N-ar fi trebuit să ne oprim aici? întreabă Theo.

Îmi întorc capul și văd că pare scos din sărite.

Niciunul dintre ceilalți nu-i dă vreun răspuns, așa că-i zic:

— E mai bine să nu fii predictibil. Nu poți ști niciodată când poate-ncerca sponsorul să dea buzna cu niște camere de filmat și să ți se vâre-n suflet, stricându-ți treburile.

— Da' ce-aveți cu el? Ăsta-i dreptul lui. Face parte din contract, îmi răspunde Theo. Și care-i ruta noastră, în fond? Sponsorul spune că mai putem adăuga vreo câteva dansuri dacă mergem mai repede.

Tipul nu se poate abține să nu vorbească tâmpenii. E ca un pui de vultur care-i pe jumate acoperit cu pene adevărate, pe jumate-i încă numai puf. Chiar și așa, ceilalți se uită chiorâș la el.

— Missoula către Stevensville, apoi Darby și Wisdom, îi explic. De-ndată ce-ai mers o dată pe drumu' ăsta, o să se impregneze-n tine. Ușor ca mersul pe bicicletă.

— Ce se-ntâmplă dacă ni se strică biclele și noi nu ne aflăm la locul potrivit?

— Nu se-ntâmplă niciodată.

— Niciodată? se miră.

— Toate componentele sunt pe dinăuntru. Roțile-s dintr-o împletitură de tungsten cu cauciuc. Cadrele, din fibră de carbon au fost testate pentru a se verifica rezistența lor la solicitare. Noi o să crăpăm cu mult înaintea acestor biciclete.

Asta-l face să șovăie o clipă, apoi mă-ntreabă:

— Îți place să fii migrator? Ai obosit vreodată și te-ai gândit să te pensionezi?

Cuvintele lui au ceva șiret și răutăcios.

Nu-i dau niciun răspuns. Nu există niciun mod de a exprima combinația de dragoste, mânie, spaimă, ură, bucurie și mâhnire pe care o simt în

legătură cu migrația. Cei mai mulți oameni nu sunt nevoiți să cunoască acest sentiment.

— Pe vremuri, când am început, îi spun, iar apoi rânjesc amintindu-mi cuvintele bunicului meu, pe biclele noastre erau fixate aparate de urmărire. Îi erau foarte folositoare proprietarului nostru pentru a ne planifica spectacolele și pentru a pregăti mulțimile care veneau să ne vadă. Doar că, nu știu cum se făcea, tot picau sau se stricau într-un fel sau altul. Asta se-ntâmplă când încearcă să ne spioneze în migrația noastră: chestiile se cam strică.

Îi arunc o privire plină de-nțeles.

El se oprește o clipă, dar apoi mă ia din nou la prelucrat:

— V-a făcut pe toți bogați. Iar tu vorbești de parcă n-ar fi fost alegerea voastră, de parcă sponsorul v-ar fi obligat să migrați.

Cei tineri trăiesc întotdeauna cu iluzia că sunt liberi.

— Deține și-așa destul din noi. Două migrații în fiecare an. Când o pasăre migrează, stolul său urmează același traseu an de an, dar locurile unde se opresc să se odihnească — astea sunt oleacă diferite în fiecare an.

— Studiezi păsările? mă-ntreabă Theo.

— Am citit vreo câteva cărți, am crezut că trebuie, de vreme ce sunt, în parte, o pasăre.

Mă aprobă, dând din cap.

— Ce altceva mai știi despre ele?

— Își țin pliscul când zboară.

Soarele nu mai e decât o așchie rece la orizont când ne oprim. Ne montăm tabăra — cinci corturi portocalii fixate cu țăruși în colțul unui ogor înțelenit. Scotty se ia de puiul cel golaș în legătură cu uniformele.

— Cu cât mai multe falduri la costumele noastre, cu-atât mai bine, dar trebuie să fii atent să nu te-mpiedici. Ce crezi, Theo?

Puișoru' habar n-are ce să creadă, dar lui Scotty nu-i pasă. El n-are nevoie decât de-o cutie de rezonanță. Noi toți avem micile noastre șmecherii cu ajutorul cărora trecem cu bine prin migrații — a lui Scotty este pasiunea pentru uniforme și gadgeturi. A lui Hector sunt tatuajele lui, câte unul pentru fiecare migrație. Poate că a mea e să mă gândesc la păsări. Theo stă treaz până târziu, în noapte, vorbind cu Scotty, strecurând câteva „aha"-uri și „presupun că da"- uri în monologul acestuia.

Trag fermoarul cortului meu și apoi deschid trapa spre cer. Deasupra Montanei e un cer măreț, toată lumea știe, dar de felul în care mă face să mă simt singur știu numai și numai eu. Mi-e dor de Marion și de cele două fete ale noastre, care-au crescut mari de-acum. Peste o zi sau două n-o să mă mai gândesc cine știe ce la ele — totul se va concentra până nu va mai rămâne decât vederea îndreptată numai spre înainte a migrației. Sunt un om care trăiește vieți duale ce se suprapun doar în mică măsură. Dar, pentru moment, îmi face plăcere să mă gândesc la familia mea. Aș face absolut orice pentru soția și fetele mele, cum ar fi să mă transform parțial în pasăre și să migrez de la o margine la alta a continentului.

○ ○ ○

Cinci sute cincizeci de kilometri mai încolo, plus-minus vreo douăzeci de kilometri, de stat în fundul meu amărât care mi-a amorțit de tot, ajungem în Yellowstone.

Pe un banner uriaș, care se-ntinde deasupra intrării nordice a parcului, se poate citi: „Veniți să vedeți Dansul Cocorului-Dunelor!" Ne destindem, lăsându-ne pe spate în bicicletele noastre, în timp ce mergem lesne prin parc. Keith fredona, iar și iar, un vechi cântec de tabără numai pentru el.

— „Îmi plac bananele, nucile de cocos și strugurii — de-aia mi se spune Tarzan Omul-Maimuță! Îmi plac…"

Nimeni nu m-ar fi condamnat câtuși de puțin dacă l-aș fi strâns de gât. Din păcate însă, îmi place de Keith.

Theo are din nou tot soiu' de texte în el, jucând cât poate el de bine rolul nătărăului mititel și de treabă. Merge în spatele lui Hector, care-l tratează ca pe-un țânțar aflat mereu dincolo de-o întindere de braț, așa că nu poate fi făcut chisăliță.

— Ce-am putea pune la cale pentru a ne face dansul mai captivant și pentru a atrage mai mulți oameni? Nu-i grozav cum o să ne aștepte sponsorul nostru cu mai multe provizii? Chiar că are mare grijă de noi!

Pedalez în ritm constant și-mi las mușchii să facă toată treaba. Tendonul lui Ahile de la stângul mă doare, dar, în rest, trupul meu pare puternic. Yellowstone are niște drumuri de tot rahatu', care se răsucesc și se-ntorc încolo și-ncoace de unde-au venit, ca și cum tipii au fost beți criță când au turnat asfaltul. Sar și plutesc ușor de vreo câteva ori. Până-n ziua când o să crăp, o să iubesc mereu plutitul.

În aer stăruie duhoarea sulfului și a unor minerale scârboase. Yellowstone e tărâmul bășinilor naturii, dar, cu toate acestea, e cel mai popular parc american. Ce mai poți spune la una ca asta? Mașini trag pe-o parte și se-nșiră de-a lungul drumurilor, iar oamenii ne fac cu mâna și claxonează după noi în timp ce trecem pe lângă ei.

Hector iuțește ritmul și ne-ntoarcem pe-o porțiune lungă de drum care-i mai puțin aglomerată. Deși nu-i prima oprire obligatorie din parc pentru turiști, trecem mai întâi pe la gheizerul Old Faithful. Asta adaugă vreo optzeci de kilometri de pedalat, dar așa ne poruncește contractul. Pedalăm pe lângă râul Madison, și-apoi în jos, spre Upper Geyser Basin. Drumul face meandre, mergând înapoi și de jur împrejurul locului unde ne vom începe spectacolul, așa că n-o să fim văzuți înainte de momentul potrivit. Ne dăm

jos de pe biciclete dincolo de punctul de unde-am putea vedea gheizerele Anemone, Beehive și Plume.

Sponsorul nostru se află deja acolo cu costumele și vopselele pentru corp pe care Scotty i le-a cerut prin stația radio după ce ne-a plictisit pe toți de moarte tot vorbindu-ne despre ce-ar trebui să purtăm. Nu-s chiar atât de diferite de cele îmbrăcate ultima dată când am fost aici. Pânza e cusută de-a lungul brațelor și atașată de umeri pe un cadru lung scheletic, pentru a aproxima întinderea aripilor cocorului-dunelor. Restul e făcut numai din material cenușiu, neted și lucios, care se strânge atât de tare pe trup, că arată fiecare linie și mușchi de pe trupurile noastre, cu excepția apărătorilor pentru vintre purtate de dragul decenței. În fond, acesta-i un eveniment pentru întreaga familie.

— Și-acum, lucrul pe care l-ați așteptat cu toții…, se aude, apoi un răpăit mititel ca de tobe cuprinde tot parcul. Deși se credea cândva c-a dispărut cu desăvârșire, cocorul-dunelor a fost readus la viață doar pentru o singură zi! Cea mai veche pasăre cunoscută omului! Ruda cea mai apropiată a dinozaurilor! Mișcările misterioase ale cocorului-dunelor e posibil să fi reprezentat modul în care dansau dinozaurii! Vă rugăm să întâmpinați cum se cuvine Păsările Migratoare din Apus!

Aplauzele a cinci mii de oameni îți cam dau fiori pe șira spinării. Theo face un pas înapoi. Ne-am pictat pielea în cenușiu, cu excepția ochilor, care sunt înnegriți, și a frunților de-un roșu de-a dreptul șocant, exact ca ale păsărilor adevărate. Scotty ne conduce, deschizând calea, iar noi îl urmăm, mișcându-ne cu atenție picioarele pe pământ și-ntinzându-ne gâturile în sus, apoi mișcându-le dintr-o parte-ntr-alta. Trei dintre noi se mișcă la unison vreo câțiva pași, apoi rup rândurile, de parcă orice uniformitate ar fi fost absolut întâmplătoare. Picioarele-mi sunt inflamate

și gâtul înțepenit, dar nu face nimic, un cocor nu are habar de astfel de lucruri. O mie de aparate de fotografiat păcăne și ne urmăresc fiecare mișcare. Cât de mulți oameni au putut înghesui în tribune, cu toții se apleacă în față și se holbează la noi. Un ecran aflat la vreo șase metri deasupra noastră ne proiectează dansul pentru ceilalți. Un copil se pune pe bocit.

Mergem încetișor spre ei, până când suntem centrați fix în fața tribunelor. Theo pășește-n urma noastră, imitându-ne, dar nu e încă la curent cu tot ceea ce facem, nu are încă încredere în instinctele dinăuntrul său. O putere crește și tot crește în gâtlejul meu și-mi înalț capul pentru a slobozi un lung și urât „Augarooo-a-a-a, au!" Celelalte păsări… ceilalți bărbați se-ndepărtează legănându-se de mine. Keith își ridică brațele și astfel aripile lungi se desfac larg urma lui. Țopăie o dată, de două ori în aer. Eu dau iar strigăt.

Scotty imită ca un ecou țipătul meu, iar Hector sare-n sus și-și mișcă gâtul dintr-o parte-ntr-alta. Aterizează. O răsuflătoare de abur șuieră în sus din pământ, iar noi ne ghemuim jos și ne-ntindem aripile, mai puțin Theo, care-i suflat mai departe. Se ghemuiește cât de repede poate.

Nu te mai gândi, fii! Lasă-l să vină la tine, i-aș spune, dar pasărea dinlăuntrul meu preia controlul asupră-mi. ADN-ul altoit și memoria păsărească îmi pulsează prin mușchi și membre. Gâtul mi se mișcă dintr-o parte-ntr-alta, gustând aerul, simțind vântul pe obraz și aerul cald care suflă spre noi dinspre gheizerul ca un stup. Gheizerul Anemone începe să gâlgâie și să se umple cu apă, crescându-și presiunea în același timp în care presiunea crește și-n mine. Totul e sincopat și aripile mele se mișcă odată cu rotația planetei și a soarelui.

Două păsări încep să țopăie în sus și-n jos, bătând din aripi. Sărind una spre cealaltă, apoi repede-napoi, punându-și la încercare forța și

virilitatea. Mă ghemuiesc la pământ și plutesc apoi în față, cu aripile întinse. Doi sar peste aripile mele. Un altul strigă „Augarooo-a-a-a, garoo-a-a-a, au!” — o provocare și-o promisiune. Țipătul trece prin mine și mă-nalț mândru. Mă ghemuiesc și-apoi sar în văzduh, cu aripile-ntinse-n sus, deasupra mea, în timp ce mă răsucesc spre ceruri și cad înapoi pe pământ într-o spirală. Bătând agresiv din aripi, mă-ntorc cu fața spre Theo — mă uit fix în ochii lui și mă reped spre el de două ori, cu trupu-mi parcă scos din țâțâni la mijloc. Încă nesigur, el îmi imită mișcările. Mă dau înapoi, simțind toată dogoarea mișcărilor lui, chiar dacă puiuțul n-o poate simți încă.

— Garooo-a-a-a! strigă spre mine, apropiindu-se și mai mult de pasărea din lăuntrul său.

Pășesc într-o parte și m-aplec spre el. Keith se alătură cercului nostru și-și întinde aripile, cu chipul său cenușiu și roșu devenit la fel de lipsit de orice expresie ca și-al unei păsări. La unison, alergăm spre gheizerul Plume și, unul câte unul, sărim peste el. Groapa din pământ bolborosește cu apă clocotită sub noi. O înfruntare, o provocare adresată mamei, iar ea ne lasă să trecem, nemistuiți de dogoare. Ne întoarcem și dansăm, imitându-ne unii altora mișcările, cu fețele spre mulțimea de americani zdrențuroși care mestecă crenvurști din soia și batoane de iarbă-de-mare prăjite.

Keith sare și se dă tumba-n aer. Theo face la fel, iar eu mă aplec spre ei, provocându-i, retrăgându-mă, mișcându-mă. Cu un bolborosit și-un sunet de sorbire, gheizerul Plume împroașcă apă-n sus și noi alergăm de jur împrejurul lui, iar dansul nostru devine mai imperios, cât timp ceața încinsă ne lovește și ne arde.

Oamenii strigă și bat din palme. Keith folosește umerii lui Theo pentru a se propulsa și mai sus. Theo îl privește, apoi face același lucru cu mine, iar greutatea lui mă împinge cât colo-n jos în

timp ce se răsucește-n aer. Suntem păsări și suntem magnifice. Ne pierdem cu totul în mișcarea care curge și tot curge, se umflă ca fluxul și se retrage ca refluxul, se reinventează și se repetă. Garoo-a-a-a! Sfârșim târându-ne aripile pe pământ.

Oamenii bat din palme și puștii sar în sus și-n jos pe fragilele bănci de metal. Zâmbesc în sus, spre ei. Puține mai sunt lucrurile pe care oamenii din țara asta le mai așteaptă cu nerăbdare, și mă bucur să fiu unul dintre ele. Tinere cu expresii hămesite ne cercetează din cap până-n picioare, așa cum fac și vreo câțiva dintre bărbați. Fără de vreun folos — niciunul dintre noi nu poate fi activ sexual în timpul migrației. Asemenea păsărilor, avem alte idei fixe. Cu toate astea, nimănui nu-i displac privirile admirative.

Ne întoarcem cu spatele și ne îndepărtăm de ei, înapoi către cabanele din bușteni falși unde ne-au cazat.

Theo merge-n urma mea, hotărând, presupun, că nu-s chiar atât de nefolositor. Înveți tot soiul de lucruri despre un om când dansezi cu el.

— Chestia aia a fost atât de… Spune-mi mai multe despre păsări!

— Cocorii-dunelor dansau în cadrul ritualurilor de împerechere, pentru stabilirea ierarhiilor, în lupta pentru teritorii și, poate, uneori, pur și simplu pentru că așa aveau chef. Cel puțin, eu așa cred. Au dispărut definitiv ca specie în luna mai a anului 2012. Și-atunci s-a dus vestea c-ar mai exista un stol supraviețuitor, și toată lumea s-a pus pe-mpușcarea lor, dorind să devină cei care au produs dispariția. Noi avem ceva din ei înlăuntrul nostru. Avem câte o părticică din fiecare pasăre pe care-o dansăm în noi. Ți-au spus?

Theo dă din cap afirmativ.

— N-am crezut-o până la capăt. Dar apoi, dansul… a fost de-a dreptul magic.

— Mda!

— Care-i dansul tău de pasăre preferat?

— Cel al condorului californian. Niște vulturi colosali, urâți, stângaci. Îl dansăm în Strungile Sionului, din Parcul Național Zion. Pasărea aia are un ceva al ei. Zice-se c-ar fi surioara Păsării-tunetului.

— Asta ce-i?

— O pasăre mare și răzbunătoare care iscă furtuni cu bătaia aripilor ei. O pasăre care duce fulgere în cioc, cel puțin așa pretind indienii Lakota.

Îl bat pe Theo pe spate. E de treabă. Uneori, dansezi cu un om și știi că nu-l placi, pur și simplu. Dar Theo-i în regulă.

Cei din Yellowstone ne-au făcut rost de-o cină colosală, aranjată pe una dintre mesele lor de picnic, și-o devorăm ca niște lihniți. Sunt platouri cu burgeri grași cu toate condimentele; trei soiuri de salate de varză cu sos dulce — roșii, albe și verzi; salată de cartofi cu o grămadă de ouă fierte-n ea și preferata mea, genu' ăla de tort de ciocolată care-i cleios și dulce la mijloc, de parc-ar fi pus glazura pe dinăuntru.

Mâncăm și tot mâncăm, și-o lumină specială strălucește dinspre fiecare dintre noi. Ne-au genmodificat transformându-ne în zei, iar aici, în Valhala americană, ne hrănesc grozav.

Sponsorul nostru se ivește pe neașteptate de nicăieri, iar oamenii lui îl urmează ca o umbră lungă și-ntunecată. Și reușește să smulgă tot ce-i bun din ziua asta când ne trece-n revistă mândru nevoie mare. Trântește c-un bufnet pe masă diferite produse — ketchup care sclipește, loțiune pentru creșterea mușchilor și truse de scule pentru modelarea oamenilor-păsări de jucărie. Unul dintre tipii lui montează niște becuri deasupra mesei și se-apucă de făcut fotografii. Mă uit la Theo în lumina spălăcită și mi se rupe sufletul. Văd cum toată mândria lui se transformă-n rușine. Pentru prima oară-și dă seama cum părțile lui de pasăre există doar pentru a face bani. Produse derivate,

dezvăluiri, emisiuni TV, figurine cu chipurile noastre și asta ca să nu mai pomenim de toate deducerile de impozite de care beneficiază proprietarul nostru pentru că ne pune să dansăm în rezervații naturale naționale. Îmi piere toată pofta de mâncare când sponsorul se așază la masa noastră.

— Cum e călătoria, băieți? Vreo problemă, ceva?

Oamenii lui ne inspectează bicicletele și le realimentează cu provizii.

— V-am adus o surpriză.

Din însuși felul cum zice îmi dau seama c-o să fie ceva nasol.

Unul dintre oamenii lui îl aduce pe bătrânul Ray la masă. Câtă cruzime! Să fie aici și să ne vadă îi amintește lui Ray de toate lucrurile pe care le-a pierdut. Au trecut zece ani de când a pedalat cu noi pentru ultima oară și timpul care a trecut nu a fost deloc blând cu el. Chipul roșu îi e ars de soare și, cu toate că afișează un zâmbet larg, văd că sub el nu se ascund decât privațiuni și faptul că n-are parte de-un somn liniștit. Iar înăuntru-i nu-i decât durerea de-a migra, chiar dacă trupul său nu mai e în stare.

— Bună, băieți!

Accentul lui sudist îmi aduce aminte de toate pedalările minunate și de toate dansurile de care-am avut parte. Mă neliniștește. Îmi place de Ray. La dracu', tuturor ne place!

— Bună, Ray, stai jos. Ia niște mâncare. Avem o grămadă, îi spun.

Se așază lângă mine. Mă uit cruciș la sponsor până se cară de la masa noastră. Dar, desigur, rămâne suficient de aproape cât să ne poată auzi.

— Cum o mai duci? îl întreb.

Ochi pustii și mohorâți, cu pupilele mărite, de pasăre migratoare, îi întâlnesc pe ai mei, apoi zboară ca săgeata cât mai departe. În spatele nostru, unul dintre gheizere — probabil Old

Faithful — explodează-n sus în timp ce oamenii bat din palme și strigă.

Ray ia un hamburgher și-l studiază ca și cum probabil răspunsul la-ntrebare ar fi scris pe el. Oftează și-mi răspunde:

— Cum nu se poate mai bine. Cel mai bun lucru pe care l-am făcut a fost să mă las de pedalat.

— Mda, chiar arăți ca unu' tare fericit, n-am ce zice. Ai auzit de Siv? De-aia ești aici, nu-i așa?

— Mare păcat, chestia aia. Ar fi trebuit să se oprească și el cât mai putea.

Toată lumea se uită la mine și-și îndeasă mâncare-n gură ca să nu fie nevoită să vorbească. Mulțam fain, băieți!

— A murit bine, îi spun, cât de degajat și de blând pot. Am vizitat-o pe Jenny și pe cei trei copii ai lor. O duc bine, instalați în Texas, într-un ranch vechi unde se creșteau oi.

— Nu merită să mori pentru pensie, zice Ray cu voce tare.

În spatele lui, sponsorul se uită și-arată tare ferchеș și-ngâmfat.

— Un bărbat ar trebui să ajungă să mai și trăiască după ce s-a tot îngrijit să le procure alor lui de toate. N-ar trebui să moară pentru ca familia lui să fie bine întreținută. La naiba, îmi dau o grămadă de bani din care să trăiesc!

— Tu acum zici că trăiești, Ray? îl întreb încet, ca să rămână doar între el și mine.

— Operația a mers bine. Au reușit să inverseze toate schimbările. Sunt un om normal, Josiah. Ar trebui să-ncerci și tu.

La fel de limpede cum limpezi sunt ochii de pasăre migratoare de pe chipul lui știu că mă minte-n față. Îl iert totuși, pentru că ăsta-i, probabil, unul dintre lucrurile pe care sponsorul vrea ca el să le spună.

— Ai vrea să lași totul baltă? Ai vrea să mori doar pentru ca nevasta ta să aibă lucruri drăguțe? mă cercetează Ray.

E-un lucru bun că-i bătrân și jerpelit. Îmi aduc aminte că nu s-a înțeles niciodată chiar așa de bine cu soția lui. Femeia era mereu furioasă pe el pentru că migra și nu putea să-l ierte niciodată pentru asta în lunile dintre migrații.

— De-aia ești plătit, să stai de vorbă cu noi, Ray, pentru că n-ai nicio nevoie de bani? Unde locuiești?

Se uită-n jos, la mâinile lui de moș, cu țărână în crăpăturile ridurilor.

— Pe ici, pe colo.

— Tre' să faci ce tre'să faci, Ray, da'nu veni pe-aici punând la îndoială deciziile vreunui migrator, și să nu-l mai vorbești vreodată de rău pe Siv. El a fost un biciclist pe cinste.

— A fost un prost.

— Pleacă! Acum!

Sponsorul îl urmează pe Ray, apoi strigă-napoi spre noi.

— Ne vedem în Utah, băieți!

În noaptea aceea, stând împrejurul unui foc de tabără bine mirositor, făcut cu lemn de cedru, vorbim despre Siv. Theo stă lângă mine și face treabă bună în materie de ascultat, pentru prima oară. Poate chiar prea bună, de parc-ar încerca să memoreze totul pentru a-i repovesti sponsorului.

— V-aduceți aminte când Siv ne-a convins să facem un ocol până-n Munții Stâncoși, unde auzise el că și-ar fi făcut cuib niște păsări de pradă? ne-ntreabă Scotty.

Chicoteli din toate părțile.

— Cu patru migrații-n urmă. Am pierdut patru zile vânând păsările alea imaginare, explică Hector pentru Theo. Și încă toată ziua mergând la deal pe drumuri de tot rahatu'. Siv era nebun după natură.

— Odată ne-a convins să ne drogăm cu peyote, să aflăm cu adevărat cum te simți când zbori, spun. Trei dintre noi aproape c-au sărit cu capu-n jos de pe-o stâncă.

— Josiah a devenit așa de paranoic, c-a-ncercat să ne dea foc la bicle. Și toți am văzut niște păsări uriașe, mari cât niște mașini, care ne dădeau târcoale de sus, din cer, negre ca miezu-nopții, cele mai fantomatice și mai spăimoase chestii pe care le-am văzut în viața mea, adaugă Hector.

— Două zile de dureri de cap și de diaree după aia, și Siv voia să încercăm din nou, de data asta cu ciuperci halucinogene! zice Scotty, râzând.

— Era un om bun să-l ai cu tine-ntr-o călătorie, spun.

— Ăl mai bun.

Tăcem cu toții, poate pentru că ne readucem aminte ultima oară când am fost cu el și ce-a trebuit să facem.

— Cum era Ray? întreabă Theo.

— Bunicel.

Al dracului de bun, ca s-o spunem pe-a dreaptă, da' să dea dracu' dacă vreunu' din noi o să se pună pe depănat amintiri despre el.

— Nu arăta prea grozav, observă Scotty. Pun pariu că-și regretă decizia.

— Ce decizie? se miră Theo.

Tăcere de peste tot.

Cade pe mine măgăreața de-a vorbi cu el, deși, probabil, tipu' are habar al naibii de bine la ce facem aluzie. Hector și Scotty întețesc focul și toată lumea e tăcută rău cât vorbesc.

— De ce ni te-ai alăturat, Theo?

— Am vrut dintotdeauna să dansez. Nu se mai dau bani pentru dansat niciunde altundeva.

— Nu, nu motivul pe care i l-ai spus sponsorului. Adevăratul motiv. Ai, probabil, o familie mare, o grămadă de frați și surori și poate și-o iubită care vrea să se mărite și să aibă copii cât mai curând. Sunt pe-aproape?

Dă din cap afirmativ.

— Toți avem, iar contractul stipulează că o să ne primim babanele noastre cecuri de salariu câtă vreme migrăm. La dracu', în economia asta, e

imposibil de refuzat așa ceva. Dar, când renunțăm, pensia noastră e stabilită la cinci procente, niciun bănuț în plus. Probabil că omu' poate trăi doar cu atât, dar nu bine.

Dă din nou din cap, aprobând în mod vag. Doar el e tânăr și va rămâne tânăr pe vecie, nu?

— Câtă vreme pedalăm, toată lumea-i fericită și ai parte să fii bărbatul care le aduce lor siguranța zilei de mâine. Îți dai demisia însă și părțile tale de pasăre îți zic să te duci, numai că trupu' tău e de tot rahatu' și ești prea sărac să ai o bicicletă cât de cât decentă. Ce-ți dau ei, în schimb? Cinci procente din salariul tău, pentru tot restul vieții tale. Dar, în conformitate cu legile federale, dacă ești modificat genetic și mori în timp ce-ți faci slujba, ei trebuie să-ți plătească o sumă forfetară care reprezintă salariul real pe zece ani. Simplu ca bună ziua.

— Vrei să spui că Siv s-a sinucis și a făcut ca totul să pară un accident? mă întreabă, moale, Theo.

— Tot ce spun eu e că există patru bărbați în această migrație care vor jura în fața oricărui investigator al poliției că a fost un accident. Și mai spun și că sponsorul ar plăti un bărbat, o pasăre migratoare nouă, să spunem, cu bani buni pentru a demonstra că dansatorii nu mor în accidente. Apoi el nu ar mai trebui să plătească nicio lețcaie când murim. Nu ești de acord cu mine, Theo?

Puiuțul cel golaș are decența să roșească.

○ ○ ○

Facem un ocol în Yellowstone și apoi cale-ntoarsă spre Mammoth, apoi trecem prin Tower Falls și pe lângă lacul Yellowstone. Dansăm ca lebedele de tundră, vântureii americani și rândunicile de mare negre înainte de părăsi rezervația și-a o tăia prin Wyoming spre Idaho și Orașul de Piatră. Mulțimea de-aici e mică și unele gagici hippioate bătrâne încearcă să se alăture dansului nostru. Scotty e mai-mai să-și rupă un

picior. Ne târâm cururile tot restul drumului prin Idaho. Zonă rurală drăguță, plină de stânci cu suprafețe în nuanțe de galbenuri și rozuri strălucitoare, ce se ițesc de sub dealuri verzi unduitoare. Îmi simt trupul mai mult decât aș vrea, mai mult decât îl simțeam în trecut.

Chiar înainte de-a ajunge la granița cu Utah, la marginea cerului se arată nori negri toată dimineața, și cresc, și tot cresc în timp ce ne-ndreptăm pe biciclete spre ei. Simțim electricitate în furtuna aia — păsările migratoare au metal în capete pentru a putea urmări polii magnetici și la fel avem și noi. Mă face să mă simt amețit. Temperatura scade cu vreo douăsprezece grade Celsius și se mai și stârnește un vânt afurisit. Binecuvântați fie producătorii hainelor noastre inteligente, care știu când să ne încălzească.

Pedalăm pe o autostradă făcută praf, care miroase a iarbă și-a deșeuri petrochimice. Nu-i niciun semn de ceva omenesc cât vezi cu ochii. Iar pe porțiunea asta de autostradă sunt din ce în ce mai puține semne de-ale oamenilor de la un an la altul. Vechile hambare și case ale fermierilor sunt făcute una cu pământul de buldozere, pentru că țărâna e contaminată și ei nu vor să vină cineva aici să se stabilească ilegal în ele și-apoi să-i dea în judecată pentru că s-a îmbolnăvit de cancer.

Ceva mare și întunecat zboară repede peste cer. Mă uit în sus, dar nu-i nimic acolo. Un adevărat perete de ploaie gonește înspre noi. Când ne ciocnim de el, e atât de multă apă de ploaie, că deja băltește de vreo opt centimetri pe drum.

Hector slobozește un strigăt ca un bocet și-și ridică ambele brațe în aer, în timp ce-și înalță capul spre cer. Facem cu toții la fel. În timp ce mă uit în sus, la picăturile de ploaie ce se-nvârtejesc, totul se oprește-n loc și devine etern. Apoi ne cocoșăm deasupra biclelor noastre și pedalăm mai departe.

Încep să simt cum îmi ghiorăie stomacul, și două batoane cu proteine nu fac mare lucru pentru a-l calma. Brațele-mi par cauciucate și amorțite. Scotty stabilește un ritm bun pentru a ne menține încălziți, dar nu chiar atât de iute cât să nempleticim și să capotăm. Se uită înapoi, spre mine, îngrijorat. Îi rânjesc. Vezi-ți de treaba ta, Scotty, n-o să rămân în urmă. Au mai fost și-alte migrații în timpul cărora am pedalat toată noaptea doar ca să ne-ncălzim și-o s-o facem și pe-asta, dacă vom fi nevoiți.

Apoi se zărește un hambar spetit, frumos ca un conac, iar Hector slobozește un alt țipăt de pasăre puternic.

Înăuntru nu-i uscat, iar fânul mucegăit face să mă mănânce nasul, dar e bun și-așa. Ne cățărăm în pod, unde e mai uscat, și ne pregătim de culcare, toți, mai puțin Theo. Care stă-ntr-un colț, lângă o fereastră deschisă, și se holbează afară. Sunt extenuat și am nevoie de somn mai mult decât ceilalți, dar mă duc și m-așez totuși lângă el.

— Furtună mare, spun.

Dă afirmativ din cap.

— La ce te gândești? continui.

Un fulger îi iluminează chipul. Pare îngrijorat.

— Mă schimb… mai mult decât am crezut. Mai mult decât a spus el c-o să se întâmple, îmi răspunde, fără să privească-n sus, de la fânul cu care mâinile lui se joacă.

Aștept să explice.

Își întinde brațul.

— Atinge-l!

Îl ating. Pare neted pe-o parte, înțepător pe cealaltă.

— Pene, îmi explică. Pene mititele și de-adevăratelea.

Încerc să mă abțin, dar a fost o zi lungă. Izbucnesc în râs.

— Nu-i deloc amuzant! îmi reproșează.

— Ba da, e. Cu toții suferim de efecte secundare ciudate. La dracu', ăsta s-ar putea chiar să fi fost unul intenționat. Ei nu prea au habar ce fac, de fapt, cu augmentările astea ale noastre.

Ridic mâna. Oja închisă la culoare de pe o unghie s-a cojit, dând la iveală negrul de dedesubt.

— Am gheare la degetele de la mâini și de la picioare. Trebuie să le tai scurt sau, altfel, o pot spinteca pe nevastă-mea. Keith, deși urăște să admită, adoră să mănânce viermi. Întreabă-l cândva. Și să nu cumva să te pună păcatele să-i întrebi pe Hector și pe Scotty despre locul unde le cresc penele din coadă.

Izbucnește-n râs.

— Te descurci de minune, Theo. Pedalezi bine și dansezi frumos. Asta-i tot ce contează-n viață.

— Numai că… Nu pot să mai dau înapoi, așa-i?

— Nu.

— Mai e ceva… el mi-a oferit salariul pe cinci ani pentru fiecare migrator pe care-l dau în gât, șoptește.

— Asta-i o ofertă a naibii de bună.

Și doar jumătate din ce ar trebui să plătească altfel ticălosul, cred.

— Un bărbat se poate îmbogăți repede-repede, dar e un preț de plătit pentru tot bănetul ăla, îi zic.

Între noi e un moment de stânjeneală.

— Vrei să mori, Josiah? Nu vrei să continui să trăiești?

— Ți-a spus sponsorul că migratorii nu trăiesc la fel de mult ca restul oamenilor, chiar și fără accidente?

Tăcere.

— Păi, de bună seamă că nu ți-a spus! o țin pe-a mea. E adevărul-adevărat, totuși. Se pune o presiune mare pe corp.

— Dar nu vrei să trăiești?

— Bineînțeles că vreau. Nimeni nu vrea să moară, dar acolo ajungem toți, nu-i așa? Tu concentrează-te numai să treci cu bine prin migrația asta. Lasă gândurile macabre boșorogilor ca mine.

Îi pun mâna pe umăr și-o las să se odihnească.

Fulgerele pulsează afară și văd ceea ce pare-a fi o pasăre uriașă cum zboară sus, sus de tot în miezul furtunii.

Când soarele dimineții ne trezește, lumea a fost spălată și-i curată și drăguță. Pedalăm mai departe și planăm peste craterele ce se cască-n drum. Dăm peste-un restaurant fără fasoane, unde găsim prăjitură cu ciocolată și unt de arahide, și mâncăm în timp ce localnicii rămân cu gura căscată, uitându-se prostește la noi.

○ ○ ○

În Colorado dăm peste niște tipi furioși rău. Ne ajung din urmă dincolo de Steamboat Springs, către Rabbit Ears Pass, pe-un urcuș din alea care-ți scot sufletul din tine de grele ce-s. Ne depășesc pufăind și împroșcând gaze de eșapament de grâusel, care miros a cartofi prăjiți arși. Ecologiștii s-au unit cu trupa de dans locală și, dacă stai să judeci după cum arată abțibildurile de pe barele lor de protecție, au mai adunat de pe drumuri și câțiva tipi din ăia anti-genmodificați. Își opresc dubița la vreo patru sute de metri în fața noastră. Zece dintre ei se-ngrămădesc afară să alcătuiască un cordon uman de-a curmezișul drumului. De-o parte și de alta a șoselei e numai și numai pădure în care-am putea fugi, la o adică, numai c-ar trebui să ne abandonăm bicicletele ca să ne luăm tălpășița. Am putea pedala înapoi, în josul dealului, da' să dea dracu' dac-are vreunu' din noi chef!

— Ce-ar trebui să facem, Josiah? mă-ntreabă Hector, încetișor.

Unul dintre motivele pentru care păsările au pierit cu desăvârșire, în afară de toxine, e că ele

pur și simplu n-au mai putut găsi locuri ospitaliere unde să trăiască.

— Hai să stăm doar de vorbă cu ei, zic.

Ne-ndreptăm încet și sigur în susul pantei și ne oprim la vreo trei metri distanță de inși. Sunt atât de sleit de forțe de călătoria noastră, încât mă bucur de oprirea neplanificată, orice-ar fi, și-mi storc niște hidrogel în gură. Rămân cu ochii ațintiți pe ei și pe migratorii mei. De obicei, protestatarii se arată la spectacole și-ncearcă să ne dea peste cap, dar aici nu mai e nimeni, în afară de noi și de ei.

— 'Mneața! strig.

Ură groasă ca smântâna pe fețele fiecăruia dintre ei.

— Mercenarilor! aruncă una dintre ei, o dansatoare, dacă e să te iei după aspectul ei slab, de femeie-șnur. Voi nu sunteți dansatori. Sunteți niște maimuțoi!

— Arătărilor! Hidoșeniilor! Monstruozităților! strigă un bărbat.

O pasăre brăzdează cerul de deasupra mea, dar, când mă uit în sus, nu mai e nimic.

Keith face un pas în față. Îmi pun mâna pe umărul lui și rămâne locului. Un raport de zece la cinci nu prezice nimic bun, și mai avem și-un dans de executat până la căderea nopții.

— Proprietarul vostru distruge toate animalele și plantele sălbatice, și-apoi obține scutiri de impozite fiindcă vă trimite pe voi în rezervațiile naturale și-i face pe oameni să uite că toate animalele au dispărut de pe fața pământului, spune un bărbat care pare hămesit.

Furia crește între noi. O încordare a trupurilor. O deplasare a picioarelor și a pozițiilor. Ca-ntr-un dans. Simt cum mi se-nclește pumnii și cum crește-n mine dorința de a lovi ceva.

— Nu facem decât să ne-mpăcăm și noi cu situația, ca toată lumea, de altfel, spun pe cât de

calm pot. Gâlceava voastră-i cu sponsorul nostru. Duceți-vă și hărțuiți-l pe el!

Dar n-au cum, el e mult prea bine păzit.

— Noi nu suntem decât niște oameni care-și văd de treabă.

O femeie scuipă pe pământ și pricep că timpul discuțiilor a trecut. Când o rup la fugă spre noi, facem și noi același lucru și începem să ne caftim unii pe alții în mijlocul drumului. Numai că nu-i nici pe departe o luptă dreaptă. Ei scot la iveală niște împuțite de pistoale cu electroșocuri, care acționează la distanță, soiul ăl mai ieftin, pe care-l poți cumpăra de la orice magazin universal deschis non-stop. Țintesc și trag, iar noi ne zvârcolim pe jos și căscăm gurile după aer în timp ce ei ne pun zgărzi de gâturi și ne mânjesc cu spray-uri coșurile biclelor. Dup-aia pleacă mai departe în mașina lor.

— 'Tu-i mama mă-sii! țipă Scotty.

E primul dintre noi care-și recapătă controlul asupra picioarelor și se ridică drepți. Poartă o zgardă groasă de vreo trei centimetri, pe care scrie: „Ucigaș de păsări".

Ne sculăm în capul oaselor și ne uităm unul la altul. Keith e „Hidoșenie genetică", Hector, „Sclav corporatist", Theo-i „Curva dansului", iar pe zgarda mea scrie „Violatorul Pământului".

— Ei bine, băieți, spun, pare-se că ne-am procopsit cu niscai porecle noi-noute.

Pedalăm tot drumul până-n Echo Park cu noile noastre sigle, prea trufași, cred, pentru a ne suna sponsorul să ne vină-n ajutor. Pedalăm prin orășele c-un singur drum și râd de noi pușți mormoni curați ca lacrima, care se-nșiră pe marginea străzii să se uite cum trecem. Zgărzile ne freacă gâtlejele și le transformă-n carne vie, până ce ne întâlnim cu sponsorul, care angajează un sudor să ni le taie.

Din Echo Park ne-nlocuim cauciucurile cu unele pentru drumuri mai grele și intrăm pe bicle-n

zona centrală a statului Utah, pe vechi drumuri pentru transportarea cirezilor de vite ce merg de-a lungul râului Green. Înotăm zi de zi în apa caldă și-ncercăm să evităm peștii morți care plutesc la suprafața ei. Singurii oameni pe-aici sunt bărbații cu bărbi de-un cot care trăiesc în cocioabe mititele și dărăpănate. Deși ne văd an de an, de câte două ori, tot se uită urât la noi. Stăm treji până târziu în noapte și privim cum liliecii prind țânțari. Depănăm povești. Eu istorisesc mai multe decât oricine altcineva, ceea ce e neobișnuit pentru mine, dar, cumva, vreau să le spun tuturor totul despre mine și să mă asigur că își vor aduce aminte ce le zic. Când vorbesc, mi se pare că toți ceilalți bicicliști care nu mai sunt cu noi ne ascultă și ei.

Când o gâscă sălbatică moare în timpul unei migrații, celelalte surate ale ei lasă un loc pentru ea în formația lor de zbor, un loc gol acolo unde obișnuia să zboare. Mi-aș dori să avem și noi obiceiul ăsta.

Migrația noastră se târăște de-a latul rezervațiilor naturale din Utah: Arches, Canyonlands, Rainbow Bridge și Bryce Canyon. Toți încă pedalează și dansează bine. Eu sunt singurul care se resimte, dar mi-ascund durerile și suferințele. În fiecare noapte sunt atât de obosit, încât n-aș mai vrea să mă mișc vreodată. Și fiecare zi ne aduce tot mai aproape de sfârșit — îmi aduc aminte zi de zi.

— Josiah, putem pedala mai încetișor, îmi spune Keith.

Mă uit chiorâș la el.

— Ești obosit nevoie mare, nu-i așa, „Hâdoșenie genetică”?

Văd păsări toată dimineața cât pedalez. Ele continuă să se joace la extremitățile câmpului meu vizual, apoi dispar. Au un cuvânt excentric pentru asta — „halucinații-provocate-de-arșiță”—, da’ mai-mai că pot să jur că-s reale.

Pedalez lângă Theo, care se tot împotmolește în acumulările de nisip adus de vânt care acoperă drumul spre Zion. Îi arăt cum să pedaleze în ele cu un impuls doar atât de mare cât să-i permită să treacă apoi cu ușurință. Mă aplec peste biclă să-i arăt cu degetul unde trebuie să se oprească din pedalat, motiv pentru care nu bag de seamă groapa din șosea care mă trimite de-a berbeleacul de pe bicicletă.

Berbeleac-berbeleac-berbeleac și dup-aia lovesc solul din rocă dură cu picioarele și ceva în stângul meu pocnește. Ca un elastic ce ricoșează-n susul gambei și coapsei mele și-apoi mă-npunge-n fund. Durerea e ca atunci când ți se scoate-un dinte, îngrozitoare pentr-o clipă, urmată apoi de-un soi de ușurare. Asta până când încerc să mă ridic. Urlu atât de tare, că-mi dau lacrimile.

— Nu te mișca, Josiah! spune Scotty.

Încerc să mă ridic din nou, apoi mă fac covrig pe jos și mai țip oleacă.

Un tendon al lui Ahile are nevoie de șase luni să se vindece și nu mai e niciodată cu adevărat puternic dup-aia. Fiecare migrator știe tot ce se poate despre rănile la picioare și are habar care-s recuperabile. Asta nu-i.

Între noi se așterne o tăcere colosală. E o-ntrebare pe care ei nu vor s-o pună și la care eu nu vreau să răspund. Mi-am luat hotărârea cu ani buni în urmă, da-i cu totu' altceva să fii aici, să fi ajuns acolo unde-am știut dintotdeauna că voi ajunge. În cele din urmă, spun:

— Ăsta va fi ultimul meu dans. Câtă vreme e-n regulă cu tine, Theo, ce zici?

Ne uităm cu toții la el, da' nu vrea să se uite-napoi la niciunul dintre noi. Pot să văd lupta care să dă înlăuntrul său, lupta care va decide ce fel de bărbat o să fie. În cele din urmă, dă aprobator din cap.

— Doar sunt un migrator, nu-i așa?

Merg legat la spatele lui Theo și el își folosește toată capacitatea de plutire, trecând ușurel peste porțiunile mai dure. Scotty pedalează cu bicicleta mea prinsă-n curele de spate. Urmăm un drum prin colțuri uitate de lume și complet pustii, ca nimeni să nu ne zărească. Mai avem doar vreo patruzeci și opt de kilometri până la Zion, da-i cea mai lungă pedalare din viața mea. Amuzant cum se dilată timpul în momentele cel mai puțin convenabile.

— Hei, Theo, spun, chiar când coama Strungilor începe să se vadă.

Pare bolnav. Îmi aduc aminte când am fost și eu parte din așa ceva pentru prima oară în timpul unei migrații. Îi spun același lucru care mi-a fost spus și mie:

— Asta nu-i nimic. Nu lăsa să te amărască. În regulă?

Theo dă de-un accident de teren și eu îmi rețin un vaier. De îndată ce ajungem în partea de sus a canionului, unde frânghiile sunt deja fixate, Hector dă de știre prin radio că o să ne-ncepem dansul în patru minute. Îl aud pe sponsor cum începe să se plângă și să-ntrebe de ce, neliniștit pe bune, dar Hector îi taie macaroana.

Fac toți un cerc în jurul meu, mă-mbracă și mă prind în harnașamentul de protecție pe cât de blând și de repede pot. Sponsorul trebuie că e deja pe drum în susul vechiului drum al canionului. Dac-ajunge pân-aici…

Hector transmite din nou prin radio că ar fi bine să dea drumul muzicii care ne-anunță intrarea, pentru că începem chiar în secunda aia. Scotty și Keith taie ambele frânghii care mă țin. Nu până la capăt, dar suficient cât să le facă să plesnească la un moment dat. Mai târziu, poliția le va examina și va bănui c-a fost vorba de ceva necurat, de-un asasinat, dar vor exista patru bărbați care se vor jura că nu s-a întâmplat absolut nimic. Mergem spre marginea canionului. Theo și Hector mă țin pe

sus și, ca unul, sărim cu toții în Narrows Canyon, arcuindu-ne și răsucindu-ne prin aer, ținându-ne-n sus brațele care sunt aripile condorului californian.

Frânghiile sunt priponite de ambele maluri ale canionului, și una dintre ele se-ntinde rău când mă lovesc de-o margine și-apoi mă împing din ea, dându-i o lovitură cu piciorul meu zdravăn. Harnașamentul de protecție apasă pe umflătura mușchilor mei făcuți praf. Șuier și gem de efort: condorul californian n-are corzi vocale. De jur împrejurul meu, ceilalți șuieră și dau din aripi. Îmi întind aripile negre ca miezul nopții până la lungimea lor completă și privesc în jos, în canion, la toți oamenii care se uită-n sus la mine. Zbor spre Keith care-mi prinde mâinile-ntr-un punct înalt în spațiu și mă-nvârte. Mă lovesc de cealaltă parte a canionului și-apoi mă năpustesc departe de ea. Ceilalți dansatori zboară în jurul meu. Aripile și mâinile lor mă ating, spunându-mi rămas-bun. Îi văd cu o claritate pe care nu cred c-am avut-o vreodată înainte. Văd păsările din ei, dar și bărbații. Îmi doresc să le pot spune asta — că modificarea aduce ceva mai mult, nu mai puțin —, dar pentru mine nu mai există nimic altceva decât șuierăturile și durerea.

Una dintre frânghiile mele se frânge și cad rău de tot, lovindu-mă de-o parte a canionului. Stânca dură se ciocnește de capul, spatele și picioarele mele. Oamenii strigă, deși, desigur, acesta este tocmai motivul pentru care atât de mulți vin să ne vadă cum ne prezentăm spectacolul. Cealaltă frânghie mă ține deasupra Strungilor, deasupra argintiului râu Virgin, care vrea să mă-ntorc acasă, iar eu mai dau un șut rocii să mă avânt în canion. O a șasea pasăre ni se alătură și știu că nu vreau să mor, că nu sunt încă pregătit să mor. E uriașă, cu o întindere a aripilor de două ori mai mare decât a oricăruia dintre noi, și simt forța ascensională generată de aripile sale în timp ce zboară sub mine. O recunosc: e pasărea

pe care-am tot văzut-o pe parcursul călătoriei noastre. Mă întind s-o ating. Penele ei sunt la fel de fierbinți ca focul. O Pasăre-a-tunetului! Îmi umple câmpul vizual și nu mai există nimic altceva. Trupul mi se izbește din nou de latura canionului și plesnește și cealaltă frânghie. Trupul mi se prăbușește și nu mai există nimic altceva decât penele și zborul.

Traducerea: Alina Sârbu

PIERSICI TOPITE-N MIERE

AMAL EL-MOHTAR

Se spune
că ei îi place să soarbă din piersici. Nu le mănâncă, le soarbe,
își înclină capul pe spate și lasă să-i picure sucul
lipicios pe bărbie, înainte de-al aduna cu limba, sorbindu-l,
înghițindu-i razele de soare. Se spune
că-i place să-și destrame fructul, să muște sfâșiindu-i carnea de vară
doar ca să se prelingă, un strop după altul,
mai jos, tot mai jos,
că-și îndulcește cu-acea alunecare cotul,
c-o poartă cum porți parfumul.
Eu spun
că ea, fata asta, încă mai are-un umblet doar al ei,
ea însăși încă doar o floare, încă sfioasă când sunt albine-n preajmă. Eu spun
că nicio fată din care s-a mușcat o dată sau de două ori
n-are cum să destrame fructele așa.
Așa că vin la ea doar cu un strop de miere,
minuscul strop, de-ajuns ca să nu-l scape din vedere,

piersici topite-n miere, exact ce o momește, ce inima îi cere.

Și știu c-o să mă lase să-i spun că-n toi de vară, când asudă totul fără vrere,

mai multe piersici, căzute toate dintr-o aceeași căruță, în tăcere,

s-au rătăcit, și-a bâzâit în lumea-ntreagă vestea că-s de zahăr pline,

și a venit apoi, cu-alai de cântec și cu bucurie mare, roiul de albine.

Și o să-i spun că le-au sorbit — și ea o să roșească — tot sucul, cu plăcere,

până l-au încâlcit, într-un calup, cu zumzetul amețitor din stup,

l-au preschimbat în miere, în hrană pentru mândra lor crăiasă,

și ea, cutremurată de dulceață, a lins tot ce i-au pus pe masă

și a visat lunci însorite, și-a mai visat și-o înghețată delicioasă…

O să o văd lingându-și buzele și o să văd pe fruntea ei o încruntare,

o s-o văd cum ezită, cum mă măsoară, lung, din cap până-n picioare,

și o să-nghită-n sec, și-apoi o să mă-ntrebe: „Pot să-ncerc și eu, precum aș vrea?”

Iar eu, un gentleman, o să-i ofer, și nici măcar nu o să-i întâlnesc privirea.

Fiindcă va trebui să-nchidă ochii, înțelegi? Va trebui să scoat-un mic suspin.

Și-n acea clipă când nu se va uita,

când îi va fi oftatul ca un strigăt,

o să ling eu dragostea din ea,

o să gust piersicile pe ea,

o să beau mierea din ea,

din surprinderea ei o să sorb dulceața.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

AXIOMA ALEGERII

DAVID W. GOLDMAN

Penultima scenă a povestirii are la bază un mesaj pe care l-am găsit din întâmplare acum câțiva ani; provenea de pe o defunctă listă de discuții pe e-mail, care fusese copiată pe un site web (care a răposat, de asemenea, între timp).

În postarea lui din 1996, Mike Beauchamp descria un concert la care tocmai participase în Brantford (Ontario) Folk Club. Prezentându-și unul dintre cântece, Michael Doyle povestise cum într-un concert anterior liniștise un spectator, spunându-i că întotdeauna călătorii revin acasă. La câteva rânduri în spatele lui Beauchamp, cineva a comentat: „Uneori ei nu mai revin". În zona aceea stătea și Ariel Rogers, văduva legendarului cântăreț și compozitor canadian Stan Rogers, victima unui accident aviatic în 1983.

„Cred, a scris Beauchamp, că pe-acolo există un cântec care așteaptă să fie scris."

301

Tipul rostește numele unui un oraș care nu-nseamnă nimic pentru tine, dar remarca îl face pe Paul să izbucnească în râs. Râsul lui sonor, care-i huruie din pântecul masiv, râsul profund și generos care nu dă greș niciodată în a-i convinge pe spectatorii unui concert că sunt părtași la o glumă comună, cu tine și cu el.

După terminarea concertului, voi trei ați zăbovit o oră lângă clubul scufundat în întuneric. Palmele tale se odihnesc pe cutia chitarei, care stă vertical în fața ta, pe trotuarul crăpat. Paul stă în

picioare, nu chiar vertical, și-și menține echilibrul apăsând cu mâna pe zidul din cărămidă al clubului, imediat sub posterul fotocopiat care poartă imaginea chipului său cu o expresie foarte serioasă. („Dinamicul cântăreț și compozitor Paul Muroni!” anunță posterul. Numele tău figurează mai jos, cu litere mai mici.) Un colț al posterului s-a dezlipit. Flutură înainte și înapoi în rafalele vântului neașteptat de cald pentru acest anotimp, care suflă pe strada îngustă.

— Zău acum, vorbește tipul, un vechi amic al lui Paul, al cărui nume l-ai uitat deja, de ce-ar trebui ca voi doi să vă petreceți ziua de mâine șofând până la naiba hăt pe coastă pentru un singur concert, pentru ca dup-aia să faceți drumul în sens invers a doua zi? Vă duc eu acum cu Cessnaul meu… și mâine puteți dormi cât vreți.

Brațele lui descriu cercuri largi în timp ce vorbește și felinarul stradal de vizavi scânteiază din sticla aproape goală pe care o strânge într-o mână.

Paul își freacă fruntea cu dosul palmei, așa cum face întotdeauna când este obosit. Amândoi sunteți obosiți, după trei săptămâni într-un turneu ce pare format din cluburile cele mai micuțe din așezările cele mai izolate de pe șoselele cele mai întortocheate din Noua Anglie.

Paul te privește și ochii îi sunt ușor încețoșați.

— Ce zici? întreabă și glasul îi este ușor încețoșat. Nu sunt în stare să iau decizii.

Nu ești convins că te găsești într-o stare mai bună decât el în privința luării deciziilor, ținând seama nu numai de lipsa ta de somn, ci și de berile băute în timpul concertului și de sticla de trei sferturi de scotch pe care voi trei ați trecut-o după aceea din mână în mână.

Dacă-i ceri prietenului lui Paul să vă lase să petreceți noaptea pe podeaua apartamentul lui de aici din oraș, mergi la secțiunea 304.

Dacă posibilitatea de a dormi până la amiază este prea ademenitoare ca s-o respingi, mergi la secțiunea 307.

304

Aceasta ar fi altă poveste.

Mergi la secțiunea 307.

307

Când avionul micuț pică și se redresează pentru a treia oară, cu bâzâitul elicei aproape pierdut sub darabana ploii pe carcasa rece din aluminiu, te întorci spre Paul.

— Auzi, poate că n-a fost decizia cea mai bună.

Dar sforăiturile lui continuă neîntrerupte.

De obicei tu ești cel care poate dormi oriunde, oricând. În noaptea asta însă, Paul a atins o combinație de epuizare și ebrietate care l-a propulsat într-o categorie aflată mai presus chiar de capacitățile tale.

— Hei! strigă amicul lui Paul, răsucindu-se din scaunul de pilotaj, cu capul conturat pe strălucirea slabă a bordului. Ai sărit vreodată cu parașuta?

Pentru o clipă nu mai conștientizezi nimic altceva decât bubuiturile inimii tale.

Apoi amicul chicotește.

— Glumeam! Am zburat și prin vreme mai nasoală decât asta, de zeci de ori. Stai liniștit și bucură-te de peisaj.

Te zgâiești afară prin hubloul negru. Singurul peisaj este aripa tremurătoare de deasupra, iluminată spectral în evantaiul luminilor avionului.

Aparatul se zgâlțâie din nou. Îți imaginezi gropi aeriene.

Dacă îți desfaci centura de siguranță și te duci să-ți verifici chitara din spatele cabinei, mergi la secțiunea 310.

Dacă lovești cu pumnul în spătarul scaunului pilotului și-i ceri să întoarcă avionul, mergi la secțiunea 312.

310

Mergi la secțiunea 324.

312

Mergi la secțiunea 324.

324

Apă rece ca gheața îți izbește fața.

Dacă ții ochii strâns închiși și încerci să ignori apa, mergi la secțiunea 325.

Dacă nu înțelegi unde te afli și cum ai ajuns acolo, mergi la secțiunea 326.

325

Apă rece ca gheața îți izbește fața. Îți este teribil de frig, mai puțin la brațe. Nu-ți poți simți brațele.

Dacă te întrebi de ce ți-e frig, mergi la secțiunea 327.

Dacă te întrebi ce s-a întâmplat cu brațele tale, mergi la secțiunea 328.

326

Nu aceasta este alegerea pe care o faci.

Ca atare, secțiunea asta n-are ce căuta aici. Dacă ar fi omisă, absența ei nu ți-ar afecta povestea.

Mergi la secțiunea 325.

328

Apă rece ca gheața îți izbește fața. Deschizi ochii, dar e întuneric beznă.

Plutești în apă teribil de rece, care unduiește. Scuipi o gură de saramură și îți dai seama că brațele îți înconjoară ceva. Indiferent ce ar fi, te menține la suprafață.

Îți reamintești avionul și furtuna. Continuă să plouă și picăturile îți răpăie pe țeastă, în timp ce oceanul îți intră în gură la fiecare val.

Ultimul lucru pe care ți-l reamintești sunt gropile aeriene.

Îți dai seama că ceva ți s-a încâlcit realmente strâns în jurul brațelor.

Dacă încerci să-ți eliberezi brațele, mergi la secțiunea 335.

Dacă îți pierzi cunoștința, mergi

338

— *Asta* zic și eu cutie de chitară!

Deschizi ochii. La câțiva centimetri depărtare, cineva în halat albastru învelește picioarele cuiva.

— Căptușeala nici măcar nu s-a umezit.

Este un glas de femeie. Halatul se întoarce și femeia spune:

— Bună dimineața, rază de soare! Ai decis în sfârșit să ni te-alături?

Clipești din ochi și răsucești capul pentru a-i vedea chipul. Astfel zărești grilajul metalic al patului. Un spital, gândești. Femeia — trecută probabil cu puțin de treizeci de ani, înaltă, dar plinuță, cu părul negru strâns în coadă de cal, cu stetoscop atârnat la gât — îți surâde larg. Asistentă, îți spui.

Arată o noptieră pe care este deschisă cutia chitarei tale. Te afli prea jos ca să vezi înăuntrul ei.

— Paza de Coastă a adus-o azi dimineață, continuă ea. M-am gândit că ți-ar plăcea s-o ai aproape, ținând seama că ți-a salvat viața și-așa mai departe.

Cureaua de umăr a cutiei — piele tăbăcită manual, care ți-a fost dăruită de o iubită acum trei, ba nu, acum patru ani, ca să-i înlocuiască mânerul rupt — atârnă din niturile de fixare în două bucăți, cu capetele zdrențuite.

Poate că asistenta îți observă direcția privirii.

— Au trebuit s-o taie, când te-au scos din apă. Se strânsese atât de tare, c-aveai mâinile…

Se oprește, de parcă și-ar fi dat seama că a spus mai mult decât ar fi intenționat.

Te uiți la mâinile tale, care se află peste pătura ce te învelește. Sunt înfășurate în atât de multe bandaje, încât par mumiile a doi pepeni. Ambele brațe sunt, de asemenea, pansate gros până aproape de umeri. Încerci să-l îndoi pe unul, apoi pe celălalt. Nu se clintesc. Brațele tale nu se clintesc. Ce dracu'…

— Ușurel! spune asistenta. Nu te agita. Atelele trebuie să mai stea o săptămână. Te-au operat toată noaptea. Ar fi păcat să-ți bați joc de eforturile lor, nu?

Îți lași capul înapoi pe pernă.

Când încerci să vorbești, limba ți se lipește pentru o secundă de cerul gurii.

— M-au operat?

— Păi? face și se apleacă să-ți aranjeze pătura pe piept. Ți-ai rănit mâinile binișor în accident și erai hipotermic, bineînțeles. În plus, cureaua aia ți s-a strâns în jurul brațelor și-a strangulat circulația.

— Și ce-au trebuit să facă? Să restabilească circulația?

Pentru o secundă, nu răspunde. Își trage coada de cal peste umăr și-și trece încetișor degetele prin capătul ei.

— Da. Exact.

Un cârlionț negru i se înfășoară în jurul degetului.

— În plus…, începe să zică, apoi se îndreaptă și se retrage un pas. O să-i anunț pe medici că te-ai trezit. Ei or să-ți dea raportul complet.

Dacă insiști să nu plece, ci să-ți spună totul chiar acum, mergi la secțiunea 341.

Dacă aștepți să auzi ce vor spune medicii, mergi la secțiunea 344.

341

— Păi, zice ea, mâna dreaptă va fi în regulă. Atât doar c-au trebuit să amputeze capătul degetului mic. Doar ultima articulație.

Ai nevoie de o clipă să înțelegi cuvântul acela. „Amputeze.”

Dar e-n regulă. Doar degetul mic. N-ai nevoie de el ca să ții pana. Deci e-n regulă. Vei mai putea cânta, nu-i nicio problemă.

Dacă asta te duce cu gândul la Paul și întrebi ce-i cu el, mergi la secțiunea 350.

Dacă îți dai seama că asistenta n-a spus nimic despre Paul sau despre celălalt tip, și

bănuiești ce implică omisiunea ei și-ți amintești că tu ai decis că zborul ar fi alegerea bună, mergi la secțiunea 356.

356

— Bine, spui tu.

Glasul îți este mai sonor decât ar trebui și vorbești repede, ca și cum ai îneca alt glas.

— Și mâna stângă?

Degetul i se încordează în coada de cal.

— Ești dreptaci, nu?

Încuviințezi din cap. Te străduiești să nu gândești, așa că nu te miră de ce a întrebat.

— Mâna stângă a suferit mai mult. Mă tem că n-au putut salva toate degetele.

Are pistrui pe ambii obraji. N-ai observat până acum. Ochii îi sunt verzi, ca ai pisicii tale din copilărie.

— Degetul mare ți-a rămas însă întreg. Iar mijlociul ar trebui să se vindece. Așa că…

Dacă te gândești la Django Reinhardt, chitaristul țigan renumit pentru măiestria lui, în ciuda faptului că-și pierduse jumătate din mâna stângă în urma unui incendiu, mergi la secțiunea 362.

Dacă singurul lucru la care te poți gândi este că, numai cu o seară în urmă, principala ta prioritate fusese să dormi până la amiază, mergi la secțiunea 373.

373

Rămâi trei săptămâni în spital. Suferi multă durere și încă două operații. Nu ai asigurare, bineînțeles, dar asistenta socială a spitalului spune că vor concepe pentru tine un plan de plată. Te uiți fix la ea când îți vorbește; după o secundă, își ferește ochii.

În după-amiaza aceasta, un terapeut lucrează cu tine ca să strângi cu mâna stângă o minge mică din cauciuc; o scapi însă întruna. De fiecare dată, el ridică mingea, fără vreun cuvânt, și ți-o pune

înapoi în palmă. Repetați ciclul acesta vreme de cinci minute, fulgerându-vă din priviri.

Cineva te lovește în umăr.

— Au! exclami.

Este asistenta ta, cea cu pistrui. N-ai observat când intrase.

— Ieși, îi zice ea terapeutului, fără a-și desprinde însă ochii de la chipul tău. Uită-te la mână, ți se adresează.

— Poftim?

— De-aia nu poți să ții mingea. Nu te uiți niciodată la ceea ce faci.

— Hai sictir, faci și îi întorci spatele, așa că nu ești atent când se întinde și te prinde de încheietura stângă.

— Hei!

Este mai puternică decât tine, în ciuda faptului că ești cuprins de panică. Îți ridică mâna înaintea ochilor.

— Uită-te la ea!

Cu mâna cealaltă te ține strâns de ceafă, așa încât nu te poți întoarce.

De aceea, o asculți. Te uiți la mână. La degetul mijlociu intact, dar răsucit. La jumătatea de deget arătător, care se zbate ca un vierme decapitat. La cioturile încrețite de la marginea mâinii.

— Poftim! zbieri la ea. Mă uit! Acum dă-mi drumul!

— Nu, răspunde ea. Te uiți la chestia asta distrusă pe care o țin eu. Acum — și, brusc, îți dai seama că în tot acest timp vocea ei a fost surprinzător de blândă, aproape o șoaptă — uită?te la -te la *mâna* ta.

Nu-i nici pe departe ceva imediat, ceva magic. Totuși, după câteva secunde, observi degetul mare. Și, da, este degetul tău mare, exact așa cum a fost dintotdeauna. Și aceea este palma ta, cu toate liniile și cutele ei familiare, inclusiv cicatricea făcută în copilărie, când ai căzut pe o

piatră. Și degetele — părțile care au rămas — sunt tot ale tale.

Ridici mâna cealaltă și asistenta îți dă drumul când îți lipești palmele între ele. Le întorci înainte și înapoi, înainte și înapoi, studiind ce este acolo. Ce nu este.

Dacă, pentru prima dată după accident, începi să plângi, mergi la secțiunea 378.

Dacă asistenta ți-a declanșat o amintire din cursul de filosofie din colegiu, mergi la secțiunea 125.

125

Profesorul se plimbă printre șirurile de bănci, așa cum face întotdeauna, și vorbește despre determinism și liber-arbitru. Încerci să fii atent, dar ai stat toată noaptea la o petrecere, improvizând blues cu un pianist dezlănțuit și cu un viorist mai molatic, în vreme ce toți ceilalți plecau la casele lor sau adormeau prin colțuri. Acum te mai țin treaz doar ceașca de cafea luată de la automatul din cămin, pe care ai băut-o în drum spre curs, și roșcata frumușică aflată la două bănci mai departe, pe șirul de vizavi.

Cineva te lovește în umăr.

— Au! zici tu.

Profesorul stă lângă tine și-și masează pumnul.

— Ce s-a întâmplat? întreabă el.

— M-ați lovit! De ce?

El pare confuz.

— Ce vrei să spui? Ah… pumnul meu? face el și-l studiază. Ei bine, pumnul meu are liber-arbitru. Te-a lovit fără motiv.

— Poftim?

Știi că te-a atras în unul dintre Dialogurile lui Filosofice, dar ești sictirit.

— Pumnul dumneavoastră nu are propriul lui liber-arbitru. El face ceea ce decideți *dumneavoastră*.

— Da, presupun că-i adevărat.

Tace câteva secunde, ca și cum i-aș fi oferit ceva nou la care să reflecteze. *Eu* însă am liber-arbitru. *Eu* te-am lovit fără niciun motiv.

Observi că roșcata te privește.

— Oamenii nu fac lucruri fără motiv, rostești.

— Așadar susții determinismul? Susții că tot ce se-ntâmplă este predeterminat de ceea ce s-a întâmplat anterior? Prin urmare, eu te-am lovit pentru că, să zicem, doream să-ți captez atenția. Și doream asta, pentru că picoteai. Și picoteai pentru că… ei bine, bănuiesc că asta nu-i treaba mea, așa-i?

Colegii de clasă chicotesc. Mai puțin roșcata, care surâde și arcuiește o sprânceană.

— Dar, continuă profesorul, eu n-am liber arbitru? Nu pot să iau decizii imprevizibile, indiferent de ce s-a întâmplat anterior?

Ești pe punctul de a vorbi, când îți vine brusc o idee.

Dacă ți se pare că înțelegi cum pot coexista liberul-arbitru și determinismul și că aparentul lor conflict este doar superficial, mergi la secțiunea 132.

Dacă îți spui că filosofia este un rahat și după prânz renunți la curs, iar în scurt timp decizi să abandonezi universitatea și să devii muzician profesionist, mergi la secțiunea 390.

390

Petreci încă două săptămâni în spital. Asistentele te învață cum să-ți schimbi pansamentele. Terapeutul îți dă o listă de exerciții pe care să le faci și o minge din cauciuc.

La externare încerci să-ți lași chitara acolo. Dar asistenta cu pistrui te silește s-o iei.

Șofezi — bineînțeles că poți șofa, ești dreptaci — la slujba memorială pentru Paul. Lisa, soția lui, văduvă, te îmbrățișează strâns, evitându-ți cu grijă mâinile bandajate. Îi răspunzi la îmbrățișare, dar, când vă despărțiți, vezi în felul

cum te privește ceva care nu ți se pare înțelegător. Sau prietenos.

Te așezi în ultimul rând de scaune pliante. Sala se umple de oameni care stau nemișcați, privind și ascultând. Antebrațele ți se crispează mereu înaintea unui concert și așa se întâmplă și acum. Dar de data aceasta ți se încordează și picioarele și încep să-ți tremure.

Cineva ia o chitară ca să cânte unul dintre cântecele lui Paul. Inima îți bubuie într-un tempo de două ori mai rapid ca al cântecului, când îți împingi scaunul spre înapoi și te furișezi afară.

Ajungi în apartament când apune soarele. Rezemi cutia chitarei de raftul ei obișnuit. Ești ușurat să te prăbușești finalmente pe propria ta sofa, înconjurat de dezordinea ta confortabil de familiară. Apoi, după câteva minute, te uiți mai atent la dezordinea familiară. CD-uri, partituri, revistele *Guitar Player* și *Dirty Linen*, pene împrăștiate, corzi rupte. Apartamentul nu ți se mai pare așa confortabil acum.

O vreme privești fix telefonul. Însă toți prietenii tăi sunt muzicieni. Nu vrei să-i vezi cum încearcă să spună cuvintele corecte. Cum încearcă să nu-ți privească mâinile.

Dacă îi telefonezi totuşi unuia dintre ei, mergi la secțiunea 402.

Dacă ieşi să şofezi şi după o oră revii cu trei sticle de trei sferturi de scotch, mergi la secțiunea 429.

429

Economiile tale — mai precis banii pe care nu-i cheltuiești pe whiskyul tot mai ieftin care te ajută să nu-ți auzi propriile gânduri — îți îngăduie să mai păstrezi trei luni apartamentul. Chitarele și mandolina îți mai cumpără două luni. Mai trec încă aproape două luni înainte ca poliția să sosească pentru evacuare.

Este de acum sfârșitul primăverii, așa că nu-i chiar atât de prost. Mâna te doare însă rău și

rețetele se termină mai repede… iar noua ta farmacie, cu care te întâlnești în fiecare miercuri în fundătura dinapoia sex shopului, nu-i interesată de cardul tău Medicaid.

Cutia chitarei… încă o ai. Ți-a salvat viața și toate celelalte. Ai legat o sfoară de cioturile curelei, pe care o poți trece peste umăr; toate bunurile tale sunt înăuntru. Cutia te izbește în șold când mergi, dar nu-i foarte rău, iar dacă sticlele dinăuntru cloncăne lovindu-se între ele — în fericitele ocazii când nu-i decât una singură —, le spui oamenilor că astfel creezi muzică.

Dacă în azil cunoşti pe cineva care te convinge să începi tratamentul, mergi la secţiunea 440.

Dacă-l bagi în mă-sa pe individ, mergi la secţiunea 472.

472

Ar trebui, cumva, să pleci în sud înainte de sosirea iernii. În noaptea trecută un cretin ți-a furat căruciorul pentru cumpărături în timp ce dormeai, așa că singurul obiect pe care-l ai acum și pe care nu-l porți pe tine este pancarta de rahat prin care-i rogi pe oameni să ajute un veteran. (Este destul de evident că nu toți sunt convinși când te privesc prima dată. Dar ai ținut întotdeauna pancarta cu mâna stângă, arătând clar și explicit, și după aceea nimeni n-a mai întrebat nimic.)

În după-amiaza aceasta ai pierdut cumva măsura timpului și, când ai ajuns în cele din urmă în azil, era plin. Așa că acum te îndrepți spre podul de peste râu, unde vei fi cel puțin ferit de vânt.

Probabil însă că ai greșit drumul la un moment dat, pentru că mergi paralel cu râul înghețat. Ridici ochii, privești în jur și în cele din urmă zărești podul, hăt departe, la dracu-napoia ta.

Când te întorci, piciorul îți lunecă pe gheață. Care nu-i așa de groasă pe cât părea. Ți-l retragi totuși repede și nu-l simți ud. Desigur, ambele picioare îți erau deja aproape amorțite de frig.

Dacă te gândești că poți să ajungi până la pod, mergi la secțiunea 476.

Dacă ideea de a te întinde pe jos chiar aici și de a dormi până la amiază este prea ispititoare pentru a renunța la ea, mergi la secțiunea 491.

491

Te trezești în zgomot și lumină. Pieptul te doare. Mijești ochii împotriva strălucirii și ridici capul într-atât încât să vezi că un cretin ți-a furat atât cele două haine amărâte, cât și toate cămășile, și că te-a părăsit aici, acoperit numai cu un cearșaf, ca un cadavru. Încerci să te prinzi de grilaje și să te scoli în capul oaselor, dar încheieturile îți sunt prinse în niște curele și brațele nu ți se mișcă.

— Hei! răcnești. Hei! Hei!

Cineva te prinde de umăr. Halat roșu de spital. O asistentă, îți spui.

Ambii umeri îți sunt lipiți de saltea.

— Ușurel, face asistenta.

— Cutia mea, rostești. Unde mi-e cutia?

Te răsucești ca să-i vezi pistruii, dar este prea departe înapoia ta.

— E la noi, nu te speria.

Bineînțeles că nu te-ai speriat.

— Paza de Coastă, îi explici.

— Sigur că da, zice ea. Ușurel.

La naiba, nici măcar nu te-ascultă.

— Paza de Coastă! repeți tu. Ei trebuiau să-mi aducă cutia!

Dacă încerci în continuare să stabilești contact cu ea, până când o căldură ți se prelinge în braț și apoi te simți somnoros, mergi la secțiunea 501.

Dacă taci pentru un minut, privești în jur și-ți dai seama că nu te afli acolo unde credeai că te afli, apoi o întrebi încet pe asistentă dacă n-ai putea sta aici câteva zile și căpăta ajutor, mergi la secțiunea 525.

501

Stai într-un scaun din plastic, într-un cerc de oameni care stau în scaune din plastic, într-o cameră luminoasă de spital cu pereți bleu-pal. Un televizor este montat sus pe un perete, dar acum nu funcționează.

— Bine, spune tipul care stă într-un scaun.

Este singurul care poartă pantofi. Nu șosetele voastre scurte cu tălpi dublate, cel puțin dacă le încalți așa cum trebuie.

Tipul rostește:

— Despre ce am discutat noi în ultimele două zile aici, în grup? Despre alegeri, da? Despre alegeri. Acum aș vrea să-ncercați ceva. Eu voi tăcea în următoarele zece minute și vă invit să vă gândiți la ceea ce vă voi explica imediat. De asemenea, trebuie să tăceți toți, altfel nu-i cinstit pentru ceilalți. În regulă?

Așteaptă până când toți, inclusiv tu, spun „da", „în regulă" sau cel puțin aprobă din cap.

— Bun, deci iată care-i treaba. Toți am trecut în viață prin momente în care ne-am confruntat cu o alegere. Și am luat o decizie, iar alegerea aceea ne-a trimis viața pe un anumit făgaș. Iar una duce la alta, așa că, în cele din urmă, iată-ne aici, pe toți.

Se uită în jurul cercului și privirea i se oprește pe rând asupra fiecăruia. Când ajunge la tine, îi întorci privirea și el îți zâmbește scurt, așa cum face uneori. După aceea termină de parcurs cercul cu ochii, clatină din cap și spune:

— Iată-ne aici pe toți futuții.

Toată lumea chicotește. Este un tip de treabă. Ți-a spus că drogul lui preferat, demult, pe când nu purta pantofi în grup, era metamfetamina. În mod obișnuit nu-i poți suporta pe consumatorii de metam. El însă e de treabă.

— Așadar, rostește tipul, iată ce vom face în următoarele zece minute. Fiecare dintre noi se va gândi la o alegere pe care a făcut-o cândva, la o decizie care, la momentul respectiv, era logică, dar pe care, de atunci, își dorește s-o fi putut schimba.

În regulă? Acum vă invit pe toți să stați aici și să vă întoarceți cu mintea la momentul acela. Însă de data aceasta, de data aceasta veți inversa lucrurile. De data aceasta veți face altă alegere. Iar în următoarele zece minute — dacă vreți, puteți să închideți ochii —, în următoarele zece minute veți vedea cum vi se desfășoară viața, pas cu pas, după această alegere diferită. Urmați-o pur și simplu fără grabă. În regulă? Oferiți-i șansa aceasta. Bun, îi dăm drumul! Eu voi tăcea pentru zece minute.

Privești în jurul cercului. Majoritatea celorlalți fac la fel. Câțiva au închis ochii.

Ce dracu'! Închizi ochii.

Dacă-i ceri prietenului lui Paul să vă lase să petreceți noaptea în apartamentul lui de aici din oraș, mergi la secțiunea 304.

Dacă asta ți se pare prea evident — prea previzibil — și ești mai degrabă curios cum pot coexista liberul-arbitru și determinismul, mergi la secțiunea 132.

132

Alegi o masă goală și-ți așezi tava pe ea, continuând să te gândești la dialogul cu profesorul. Când muști pentru a doua oară din burger, roșcata din clasă se așază în fața ta.

— Bună, zice. Eu sunt Kerry.

Nu mai apuci să termini burgerul.

Discutați despre cum liberul-arbitru va diferi de imprevizibil. Despre cum predeterminarea nu-i totuna cu constrângerea. Despre cum pumnii pot avea liber-arbitru pentru că n-au creier și despre supraestimarea creierului.

Kerry este într-un an superior și are ca materie principală matematica. (Ea a introdus termenul *congruent* în conversația voastră.)

Încerci să nu fii prea bătător la ochi, lăsându-ți privirea să rătăcească peste ceea ce poți vedea din trupul lui Kerry. Ți-ar plăcea să vezi mai mult.

Apoi ea face o afirmație stupidă despre deosebirea stabilită de Boetius între fatalism și

omniscienţa divină.

Dacă revii cu conversaţia la supraestimarea creierului, mergi la secţiunea 138.

Dacă te simţi frustrat, încercând să explici în ce constă stupizenia afirmaţiei lui Kerry, mergi la secţiunea 155.

138

Tu şi Kerry aţi petrecut toate serile împreună în bibliotecă, iar după aceea în crama Rathskeller sau, pur şi simplu, plimbându-vă prin campus şi discutând. Deocamdată lucrurile n-au trecut însă de ţinerea de mână şi săruturi. Adevărat, săruturi destul de intense, dar haide!

Se pare că cei care au matematica drept materie principală sunt timizi.

În seara asta însă vă rostogoliţi amândoi pe patul tău şi multe piese de îmbrăcăminte au fost înlăturate. Acum câteva minute aproape că ai zis ceva despre speranţa că Dumnezeul lui Boetius se uită altundeva, dar ţi-ai suprimat impulsul.

Când îţi smulgi o şosetă, Kerry se îndepărtează brusc şi spune:

— Ai cumva… vreau să zic că eu nu am, nu am la mine…

Nici tu n-ai, dar în momentul acesta nu eşti atras de un Dialog Filosofic.

— O să cumpăr mâine, spui şi te întinzi spre umărul ei.

— Stai.

Kerry te priveşte cu alţi ochi.

Dacă spui „Numai de data asta”, mergi la secţiunea 160.

Dacă îi oferi un zâmbet de scuză şi suspini, apoi, cu gesturi deliberate, dar blânde, îţi tragi înapoi şosetele, mergi la secţiunea 144.

144

Asculţi cântecele matinale ale păsărilor. Dormitorul lui Kerry este la marginea campusului, lângă parcul dendrologic, aşa că dimineţile sunt mai sonore aici decât în camera ta. O pasăre repetă

acest micuț arpegiu cu o sincopă pe ultima notă, pe care încerci s-o memorezi, ca s-o poți încerca ulterior pe chitară.

Încerci, de asemenea, să memorezi cum arată Kerry în timp ce doarme. Pur și simplu pentru că apreciezi că va fi o amintire bună.

În cele din urmă alarma sună și trebuie să coborâți din pat.

Puțin mai târziu, vă priviți față în față peste tăvile cu micul dejun. (Este prima dată când mâncați împreună micul dejun și descoperiți că vă plac amândurora fulgii de ovăz — cu stafide și în mod clar fără zahăr brun — și că niciunul dintre voi nu-i amator de cârnați la această masă a zilei.)

— Nu ți-ai dat încă seama? întreabă Kerry.

Ai învățat-o ceva teorie muzicală de bază și în contrapartidă te învață despre teoria mulțimilor. Aseară ți-a dat o problemă: Să presupunem că primești niște mulțimi arbitrare. Nu contează câte sunt sau din ce sunt alcătuite. Poate că una conține toate numerele pare, iar alta conține mașini de pompieri roșii, iar o a treia conținutul buzunarelor pantalonilor tăi în dimineața celei de-a paisprezecea aniversări. Nu contează! Trebuie să demonstrezi că, fără să știi exact ce anume se află în fiecare mulțime, există o altă mulțime care are cel puțin un element în comun cu fiecare dintre mulțimile date — dar care nu este simpla lor reuniune, ca și cum ai fi trântit toate mulțimile originale într-un sac mare.

De fapt, ai descoperit soluția aseară, pe când te spălai pe dinți. Apoi însă voi doi ați fost distrași de alte probleme, mai antrenante.

— Bine, îi spui. Iau câte un element din fiecare mulțime pe care mi-o dai. Noua mea mulțime este definită ca fiind mulțimea care are exact elementele respective. Ta-dam!

Kerry încuviințează cu sucul de portocale în mână.

— Bravo!

Zâmbești, dar ea n-a terminat.

— Cine ți-a dat însă permisiunea de *a lua* câte un element din fiecare mulțime? Nimic din regulile de bază ale teoriei mulțimilor — axiomele — nu spune că poți să faci așa ceva.

Te încrunți.

— Ba poți, cum să nu. Este evident.

Kerry arcuiește o sprânceană.

— Bine, continui tu. Aleg elementul cel mai mic din fiecare mulțime — așa ceva este bine definit, corect?

— Și dacă o mulțime este alcătuită din toate numerele subunitare mai mari decât zero? Care dintre numerele acelea este cel mai mic?

Kerry se întinde spre felia ta de pâine prăjită, pe care ai neglijat-o.

Iritat, ești gata să oferi o contrapropunere. Te oprești însă când îi vezi punctul slab. Care sugerează o soluție diferită… dar nu, nici asta nu merge…

În cele din urmă, Kerry spune:

— Într-adevăr, pare firesc să poți lua elemente din mulțimi. Dar se dovedește că nu există niciun mod prin care să demonstrezi că poți face asta, în general, bazându-te pe axiomele teoriei mulțimilor. Majoritatea matematicienilor sunt însă de acord cu tine că ar trebui permis așa ceva și de aceea au adăugat o regulă nouă, care afirmă în mod explicit că o poți face. Se numește Axioma alegerii.

Te simți din nou iritat.

— Și de ce nu mi-ai spus de la bun început? Dacă această Axiomă a alegerii face parte din reguli, de ce mai discutăm despre ea?

Kerry se apleacă înainte și un cot aproape că-i alunecă în cafeaua vărsată pe masă.

— *Nu face parte* din reguli. Oricum, nu-i una dintre axiomele fundamentale, definitorii. Poți să clădești un sistem matematic complet și logic care să nu includă Axioma alegerii. Dacă o adaugi,

sfârșești cu un sistem ușor diferit, ce include multe rezultate noi și interesante, care în majoritate *par* corecte. De aceea cei mai mulți matematicieni n-au nimic împotriva demonstrațiilor ce depind de Axioma alegerii.

Te uiți la ceas. Amândoi veți întârzia la cursuri, dacă nu vă ridicați tăvile și plecați. Totuși, un colțișor al argumentației lui Kerry ți se pare vulnerabil.

— Așadar, rostești tu, poți să faci matematică fie cu această axiomă, fie fără ea.

— Exact.

Kerry se ridică.

Tu rămâi așezat.

— Atunci asta-nseamnă că fiecare matematician trebuie *să aleagă* dacă să folosească sau nu Axioma alegerii.

Kerry se oprește și te fixează cu privirea.

După care, foarte lent, încuviințează din cap și împinge cele două tăvi în direcția ta. Ca și cum ți-ar acorda un premiu.

— Cred, rostește ea, că asta afirmă ceva despre regulile sistemului *superior*. Cel în care trăim noi.

Dacă iei ambele tăvi și le duci la bucătărie, mergi la secțiunea 147.

Dacă împingi înapoi tava lui Kerry și mormăi despre matematicienii ipocriți, mergi la secțiunea 170.

147

În seara aceea, după ce te strecori sub pătură, Kerry se apropie de pat, în pielea goală.

— În seara asta, zice ea, vreau să stai complet nemișcat. Ai înțeles? Acum fii atent. Aici este mâna mea. Iar aici este gura mea. Iar aici — Kerry se retrage un pas, pentru ca s-o poți privi cu adevărat în întregime — este restul meu.

Kerry prelungește momentul.

— Alege.

Dacă

502

— Gata, au trecut zece minute.

Deschizi ochii și vezi un cerc de oameni care stau în scaune din plastic, într-o cameră luminoasă cu pereți bleu-pal.

— Bun, spune tipul cu pantofi. Cine vrea să împărtășească ceva din experiența avută?

Dacă după câteva secunde ridici brațul, mergi la secțiunea 511.

Dacă ți se pare că terapia asta-i de rahat, mergi la secțiunea 550.

550

Consiliera stă în picioare în camera ta și pare Foarte Serioasă.

— Nu putem reuși fără cooperarea ta, zice.

Are în jur de patruzeci de ani, poartă părul negru împletit în cozi, care sunt strânse în vârful capului. Ai decis că legănarea din glasul ei provine din Jamaica.

Stai complet nemișcat.

Ea oftează.

— Poți să-ți păstrezi patul doar dacă participi efectiv la activitățile salonului. Mă-nțelegi? Ca să rămâi aici, trebuie să te scoli, să ieși din cameră și să interacționezi cu alți oameni.

Așteaptă să-i răspunzi. De parcă ar conta ce ai putea spune.

Oftează din nou.

— Vino în sala comună cel puțin pentru prânz.

Dacă ideea prânzului îți oferă în cele din urmă un motiv ca să te scoli din pat, mergi la secțiunea 557.

Dacă înțelegi în cele din urmă că nu tu ești cel care ia decizii în viața ta, mergi la secțiunea 601.

601

Cineva a aprins niște pancarte vechi dintr-o campanie electorală, pe care le-a luat dintr-o pubelă, și te alături celorlalți care se strâng în jurul

focului. Suporturile podului opresc în mare parte vântul și după un timp, pentru prima dată azi, te oprești din tremurat.

— Frumoasă căciulă, rostește amenințător un individ voinic.

Ți-a dăruit-o cineva din spital, când te-au dat afară. Este căptușită cu lână și are urechi îmblănite; este obiectul tău cel mai călduros.

Dacă-i tragi individului un șut în testicule și fugi, mergi la secțiunea 615.

Dacă rămâi pe loc și aștepți să vezi ce te va împinge sistemul superior să faci, mergi la secțiunea 620.

620

Stai la coadă la misiunea creștină și te rezemi de tejghea, ca să-ți odihnești picioarele. O doamnă te întreabă dacă vrei zahăr brun la fulgii de ovăz.

Dacă clatini din cap și te târăști mai departe cu coada, mergi la secțiunea 634.

Dacă rămâi locului, așteptând, până când cineva îți trânteşte o bucată de zahăr brun peste fulgii de ovăz și te împinge mai departe, mergi la secțiunea 652.

652

Pancarta ta n-are deloc succes azi. Cobori privirea în poală și vezi că ții pancarta cu mâna sănătoasă. Ești un idiot!

Pe trotuarul crăpat, drept în fața ta, cade un portofel de piele maronie. Bărbatul care probabil l-a scăpat își continuă drumul neatent, înfulecând un covrig mare.

Chiar și fără să te apleci spre el, poți să vezi înăuntru o mulțime de bancnote. Probabil și carduri de credit… poate că pe ele le-ai putea vinde.

Dacă ridici portofelul și-l bagi sub haină, mergi la secțiunea 664.

Dacă stai locului până când altcineva observă portofelul și-l ridică, mergi la secțiunea 701.

701

Cerul este acoperit azi de nori pufoși. Îi vezi perfect printre crengi de copac. Probabil că te-ai culcat pe o bancă din parc azi-noapte, fiindcă acum te găsești acolo. Nu-ți poți însă reaminti detaliile.

Dacă intenționezi să zaci acolo toată ziua, mergi la secțiunea 701.

Dacă te plictisești totuși în asemenea măsură încât să te ridici în capul oaselor, mergi la secțiunea 702.

702

Este dimineață foarte devreme și la început ești singur în partea asta din parc. În scurt timp însă tot mai mulți oameni care merg la serviciu trec pe lângă banca ta. Unii te privesc pentru o secundă, apoi își ridică paharul de cafea sau telefonul ca să acopere imaginea.

Dacă îl întrebi pe unul dintre ei la ce se holbează, mergi la secțiunea 708.

Dacă nu faci altceva decât să aștepți să vezi ce se va întâmpla în continuare, mergi la secțiunea 721.

721

Numărul celor care merg la serviciu a scăzut, însă le-au luat locul copiii, cei care fac jogging și beții.

Dacă te întinzi înapoi pe bancă, mergi la secțiunea 724.

Dacă pumnul tău lovește pe cineva în umăr fără niciun motiv, mergi la secțiunea 801.

801

— Au! exclamă femeia care tocmai se așezase lângă tine pe bancă. De ce-ai dat?

Îți privești pumnul.

— Fără motiv, îi răspunzi.

— Așa?

Mijește ochii și te privește câteva secunde. Apoi te lovește cu pumnul în braț. Ba chiar destul de tare.

— Hei!

— Dacă am terminat cu asta, spune ea, îți fac o propunere.

O privești mai atent. Are treizeci și patru–treizeci și cinci de ani. Este îmbrăcată ca multe dintre femeile pe care le-ai cunoscut cândva, cu fustă plisată, lungă și neagră, și un top cu dungi viu colorate din Peru, Mexic sau alt loc de felul acela. Părul îi coboară ușor ondulat până la baza gâtului.

Părul este roșcat.

— Sunt de la Căminul Comunitar, poate ai auzit de noi. Unul dintre rezidenți a fost dat afară azi-noapte, așa că azi e ziua ta norocoasă. Capeți o cameră numai a ta și trei mese pe zi. Există doar două reguli: nu faci nimic ilegal în cămin și nu-i enervezi pe toți.

Mijești ochii.

— De ce m-ai ales tocmai pe mine?

Ea arată din ochi spre pumnul tău încă încleștat.

— Fără motiv. Haide!

Se ridică și începe să meargă.

Dacă n-ai nimic împotrivă ca femeia să ia deciziile, mergi la secțiunea 808.

Dacă te întinzi înapoi pe bancă, mergi la secțiunea 815.

808

În a treia după-amiază pe care o petreci în Căminul Comunitar, Irene — roșcata — te invită să vizionezi împreună cu ceilalți un film.

În mintea ta vezi o sală cufundată în întuneric, plină de oameni care stau nemișcați, privind și ascultând. Brațele ți se încordează și începi să tremuri din tot corpul.

După un minut, Irene spune că poate că azi ar trebui să rămâi în cameră.

Dacă insiști să te alături celorlalți, mergi la secțiunea 815.

Dacă n-ai nimic împotrivă ca Irene să ia deciziile, mergi la secțiunea 822.

822

După două seri, tu și alte câteva persoane sunteți în living și vă uitați la televizor. Când emisiunea se termină, Irene se ridică și închide aparatul. Nimeni nu obiectează.

— O să vă citesc ceva, spune.

Traversează încăperea spre un fotoliu, oprindu-se lângă combina stereo ca să pună un CD.

Tobele răpăie încetișor, apoi se aude basul. Un slide bottleneck de chitară începe un delta blues.

Începi să tremuri și te ridici să pleci.

— Stai puțin, îți spune ea părând îngrijorată.

Oprește CD-ul și privește în jurul camerei spre ceilalți.

— Cred că o să-mi fac un ceai. Vino, te rog.

O urmezi în bucătăria pustie. Toarnă apă în ceainic. Fără să te privească, rostește:

— Muzica. Ai o problemă?

Nu te simți tocmai sigur pe picioare, așa că te așezi pe un scaun de lemn.

Ea aprinde un ochi al aragazului și pune ceainicul pe foc.

— Mai ales chitara.

Expiri prelung răsuflarea pe care nu știuseși c-o reținuseși.

— Am cântat și eu, zici.

Irene trage scaunul de alături și se așază.

— După aceea ai avut accidentul la mâini.

Încuviințezi din cap. Nu știi însă dacă ea te privește, fiindcă te uiți în poala ta, unde mâinile se țin una de cealaltă. Pe cât pot mai bine.

Ai mai purtat conversația asta de destule ori, pe vremea când ai fost în spital, ca să știi că ea te va întreba după aceea cum te simți din cauza asta. După care veți purta un Dialog Terapeutic.

Aștepți, dar ea nu spune nimic pentru câteva secunde.

— Ce mai căcat, zice Irene în cele din urmă.

După un minut, ceainicul începe să fluiere și ea se ridică. O auzi deschizând un dulăpior.

— La naiba! Nu mai avem ceai verde. Bei de mușețel?

Dacă aștepți în tăcere să-ți dea ceaiul și apoi îl ridici grijuliu cu mâna stângă, mergi la secțiunea 831.

Dacă ridici ochii și spui „Sigur că da. Mulțumesc!”, mergi la secțiunea 845.

845

După o săptămână se organizează o vizită la o galerie de artă.

Mergi și tu.

Dacă atunci când stai într-o încăpere aglomerată, unde toți fixează atenți cu privirea același tablou mare, inima începe să-ți bubuie și trebuie să pleci, mergi la secțiunea 859.

Dacă nu pleci, mergi la secțiunea 870.

870

Au trecut trei luni de când stai în Căminul Comunitar. Uneori o ajuți pe Irene sau pe alți membri ai personalului la cumpărături. Adesea, la gătitul mâncării. În ultima vreme ai izbutit să rămâi pe loc când cântă CD-urile, iar cum câteva seri ți-ai dat seama că mâna ta dreaptă ciupea în gol pe notele unui cântec al lui Ry Cooder. (Deși, când ți-ai dat seama, a trebuit să părăsești livingul și în următoarele două ore ai simțit ca și cum toate degetele pe care nu le mai ai erau cuprinse de spasme în apă clocotită.)

Dar ceea ce te surprinde cel mai mult, ceea ce te uluiește cu adevărat este că în ultima vreme unii dintre rezidenți au întrebat dacă pot sta de vorbă cu tine. Ți-au cerut părerea despre problemele lor. Ca și cum ar conta ceea ce spui.

În după-amiaza asta stai la masa din bucătărie cu Irene și completați plicuri pentru finanțarea

fundației. Simți soarele cald pe ceafă. Păsările fac arpegii dincolo de plasa anti-țânțari.

— Săptămâna viitoare merg la un concert. Un folkist canadian, rostește ea, apoi pune un timbru pe colțul unui plic și-l apasă cu degetul mare. Vii cu mine?

— Sigur că da. Mulțumesc.

Dacă iei o foaie din teanc și o împăturești cu grijă pentru a o pune în plic, concentrându-ți toată atenția asupra sarcinii și străduindu-te să nu te gândești la absolut nimic altceva, mergi la secțiunea 884.

Dacă nici prin cap nu-ți trece s-o lași să te târască la concertul acela, mergi la secțiunea 896.

896

Ar putea fi mai rău, gândești în sala cufundată în întuneric. Stilul chitaristului este rudimentar, dar versurile lui sunt inspirate. Și are o voce interesantă, scrâșnitoare, pe care o expediază pe traiectorii surprinzătoare. Se răsucește și urcă până ce, mai devreme sau mai târziu, sfârșește mereu prăbușindu-se de unde a pornit.

Irene își afișează nonșalanța obișnuită. Ai observat totuși că la fiecare două–trei minute privește în direcția ta. Te gândești să-i zici că se poate relaxa, că te descurci perfect. Apoi simți cum reducerea cu un semiton a cântărețului a răsunat ca un ecou pe fantoma gâtului de chitară din mâna ta stângă și-ți spui că poate ar fi mai bine să aștepți puțin și să vezi ce se mai întâmplă.

Folkistul își prezintă următorul cântec, explicând că-i vorba despre un bărbat care pleacă într-o călătorie lungă și o lasă pe femeia iubită să-i aștepte întoarcerea.

— Acum două luni, spune el, după un spectacol a venit la mine un tip care arăta trist de tot. Mi-a povestit că prietena lui urma să plece pentru un an în Europa, așa că trebuia neapărat să mă-ntrebe despre călătorul din cântecul meu. „S-a

mai întors el?” Și i-am răspuns: „Bineînțeles că s-a-ntors! Ăsta nu-i un blues!” Mi-a mulțumit.

Toți chicotesc. Apoi, tocmai când folkistul se apleacă înainte și este pe punctul de a începe să cânte, se aude un glas încet:

— Uneori ei nu se mai întorc.

La două rânduri de scaune înapoia ta stă o femeie al cărei chip nu-l poți distinge în beznă. Nu poți să fii sigur dacă ea a vorbit. Crezi însă că este Lisa Muroni, soția lui Paul, văduvă.

Dacă te afunzi în scaun și speri că Lisa nu te va recunoaște, mergi la secțiunea 898.

Dacă te îndrepți în scaun și încerci să fii atent la folkist, gândindu-te că, într-un fel, îi datorezi asta lui Paul, mergi la secțiunea 901.

901

Stai pe trotuarul din fața clubului și te uiți la mașini și pietoni. După primele două cântece de după pauză, i-ai spus lui Irene că simți nevoia să ieși la aer și ai rugat-o să rămână să asculte recitalul până la capăt. Te-a cântărit din ochi câteva secunde, apoi a aprobat din cap.

Te gândești la oamenii care pleacă. La cei care nu se mai întorc niciodată.

Și la cei care se întorc. Chiar dacă au nevoie de mult, mult timp.

Concertul se termină. Irene se așază pe trotuar lângă tine și te ajută să privești traficul. Îți întinde cutia ei cu bere de ghimbir. Sorbi o dată și i-o restitui.

După un timp nu mai sunt pietoni și nici prea multe mașini. Irene se scoală.

— Haide-napoi la Cămin, spune ea.

Ridici privirea spre Irene.

— Și dacă nu vin? întrebi.

Pentru câteva clipe, mijește ochii la tine.

Apoi, încet, încuviințează. Îți întinde cutia goală, ca și cum te-ar răsplăti cu un trofeu.

— Cred că asta trebuie tu să descoperi.

Întinzi mâna stângă și apuci cutia între degetul mare și mijlociu. Cutia se leagănă în prinsoarea ta nesigură, răsfrângând razele unui felinar stradal din apropiere. Iar în scânteierea aceea, pentru o clipă, viața ta se retrage un pas, pentru ca s-o poți privi cu adevărat în întregime.

Dacă te întorci cu ea la Cămin, iar în zilele următoare înțelegi că poți învăța să fii realmente priceput în a-i ajuta pe alții…

Dacă vizionarea concertului din seara asta te-a făcut să te întrebi dacă n-ai putea învăța să cânți cu stânga la chitară sau poate să înveți să cânți la alt instrument, ori să iei lecții de canto, fiindcă-ți dai seama că în acești ultimi doi ani în tine au crescut o mulțime de cântece noi…

Dacă apreciezi că ar trebui să te reîntâlnești cu unii dintre prietenii tăi cei mai vechi, poate chiar s-o cauți pe iubita aceea de acum patru, ba nu, de acum șase ani…

Dacă ți se pare că este momentul să dai în sfârșit uitării vechea ta viață și să faci autostopul până la Minneapolis, să zicem, sau la Seattle, și să-ți găsești o slujbă, poate să urmezi niște cursuri (începând, te gândești, cu filosofia)…

Pui cutia goală pe caldarâm.

Și alegi.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

POVESTEA DE CLUB

JOHN CLUTE

A fost mai mult decât doar încântător să stau alături de Octavia Butler în una dintre substanțialele lumi ipotetice pe care le creăm noi și să primesc un Premiu Solstice anul acesta; și de aceea sunt foarte fericit să ofer o mostră din materialele mele la invitația lui Catherine Asaro. Cu toate acestea… Problema cu majoritatea non-ficțiunilor pe care le-am scris este că au în general formă de recenzii, care sunt republicate altundeva și care oricum nu sunt complet potrivite pentru acest context. Problema cu majoritatea non-ficțiunilor mele non-recenzii este că fie se ocupă de un subiect prea restrâns, fie sunt prea lungi pentru a fi publicate aici — și, oricum, cele mai multe dintre eseurile generale pe care am dorit să le păstrez au fost deja strânse într-o antologie publicată anul trecut de Beccon Publications: Pardon This Intrusion: Fantastika in the World Storm*. Iar problema cu preluarea unui material din* The Encyclopedia of Science Fiction, *ale cărei versiuni mi-au ocupat mare parte din ultimii 35 de ani, este că ceea ce scriu acolo sunt, în general, articole enciclopedice: nu tocmai eseuri. După ce m-am gândit atent, mi-am dat seama că existau și câteva articole extinse, ca* Edisonade *sau* Hitler Wins*, care s-ar putea potrivi. Până la urmă am ales* Povestea de club *(*Club Story*), un articol enciclopedic (și un instrument pentru descrierea genului) care părea să devină aproape zilnic tot mai mare (și cu mai multe de descris).*

Iată-l, așadar, înainte de a deveni prea lung, modest modificat pentru a putea fi citit și în afara contextului de la care a pornit. M-am limitat în principal la eliminarea hiperlegăturilor din text. Autorii au intrări cu hiperlegătură în SFE, iar cuvintele scrise cu majuscule, ca Time Opera, au hiperlegături la articolele respective. Am redus, de asemenea, în mod drastic citarea titlurilor și a datelor lor de apariție. Eseul este împărțit în două părți. Partea a II-a este cea în care devin dezorientat. Vă mulțumesc pentru răbdare.

Povestea de club

1. Culegerile de povestiri relatate în cadrul unei alte povestiri și adresate unui grup de companioni dintr-un local n-au fost dintotdeauna cunoscute ca „povești de club”, un termen care provine din secolul al XIX-lea și care poate că nu cuprinde foarte adecvat *Decameronul* (circa 1372) de Giovanni Boccaccio sau *Povestirile din Canterbury* (scrise înainte de 1400) de Geoffrey Chaucer. De altfel, doar printr-o privire retrospectivă termenul poate fi extins în privința cunoașterii de către noi a formatului colocvial folosit de Sir Thomas More pentru a detașa zugrăvirea *Utopiei* (1516) de orice registru prestabilit de seriozitate sau pledoarie. Poate fi însă aplicat, cu multă prudență, proceselor-verbale reale ale Clubului Scriblerus (înființat în 1712, desființat în 1742), printre ai cărui membri s-a numărat Jonathan Swift (a cărui operă a fost aproape total distanțată prin folosirea măștilor satirice), și pentru a sugera natura publicărilor ocazionale sub numele Martin Scriblerus, scrise în majoritate de John Arbuthnot. Povestea de club continuă totuși să fie un termen de utilitate doar tangențială până în secolele recente — deși există în mod clar un fir subțire de conexiune între dialogurile platoniciene și întrunirile imaginare din secolul al XIX-lea —, când a ieșit la suprafață prin, de exemplu, omagiul explicit adus de Robert

Louis Stevenson în titlul cărții sale *New Arabian Nights* (1882) și volumul care i-a urmat, *More New Arabian Nights: The Dynamiter* (1885), scris împreună cu Fanny Van de Grift Stevenson, poate cea dintâi culegere de povestiri în limba engleză care a exprimat pe de-a întregul ambianța formei secolului al XIX-lea. Povestea de club familiară — așa cum au schițat-o Charles Dickens în *Master Humphrey's Clock* (1840-1841) și Edgar Allan Poe, deși cu un singur ascultător, clar exploatată în *O pogorâre în Maelström* (*Graham's Lady's and Gentleman's Magazine*, mai 1841), și pe care Stevenson și cei pe care i-a influențat au adus-o la maturitate — se găsește foarte departe de mărețele culegeri de materiale medievale europene din care s-au inspirat creatori ctitori de cultură ca Boccaccio și Chaucer. În același timp, povestea de club modernă nu refractă în mod normal modele orientale complexe — de la *Panciatantra* din secolul al V-lea, la *1001 de nopți*, cu multiplele lor surse —, în care un personaj ca Șeherezada repovestește la poruncă o serie de istorii; exemplele europene ale acestei categorii nu par foarte numeroase, deși *Pentameronul* (1634-1636) de Giambattista Basile se potrivește în mod aproximativ modelului. Orice studiere a acestor culegeri de povestiri, care creează culturi și cuprind lumi întregi, dovedește că aria acoperită de termenul „poveste de club" nu poate fi abordată prin preluarea ca șablon a modelului din secolul al XIX-lea. Descrierea formei ca fiind o poveste vânătorească narată de un bărbat altor bărbați într-un sanctuar limitat la cei din aceeași clasă și cu același aspect, care convin să accepte povestea pentru satisfacția lor reciprocă și care ei înșiși pot (sau nu) să relateze o poveste vânătorească, înseamnă ca o tradiție întinsă și profundă să fie supusă unei înțelegeri foarte înguste. În sine, termenul rămâne totuși util.

Culegerile de povești de club cu un unic narator *nesilit* — ele au apărut abia în ultimul secol — nu sunt de fapt foarte obișnuite, deși seriile cele mai faimoase — seria Mulliner de P.G. Wodehouse, care a început cu *Meet Mr Mulliner* (1927) și a continuat câțiva ani, și cele cinci culegeri Jorkens de Lord Dunsany, care a început cu *The Travel Tales of Mr Joseph Jorkens* (1931) și a continuat două decenii — se opresc într-adevăr asupra unui singur povestitor, care narează mai multe istorii; în unele joacă el însuși un rol, altele repovestesc întâmplări fantastice situate în mediul urban sau situații neverosimile. Atât Mulliner, cât și Jorkens sunt însă voluntari. Ca naratori, ei nu prezintă încredere în mod inerent, deși formatul poveștii de club, chiar dacă nu susține adevărul istoriilor lor, cel puțin aprobă relatarea lor într-un spațiu închis și sigur.

Relatarea într-un spațiu sigur este vitală pentru povești de club atât de îngust definite, indiferent dacă sunt sau nu narate de un singur povestitor. Popularitatea formei în Marea Britanie spre sfârșitul secolului al XIX-lea n-a fost cu certitudine o coincidență, pentru că *textura* Occidentului începuse să dovedească urme de destrămare în jurul acelui reper temporal, un efect care se intensificase gradat pentru mai bine de un secol. În perioada *fin de siècle*, care și-a cunoscut apogeul prin decesul reginei Victoria, dar și în anii premergători Primului Război Mondial, mărețul marș progresist al istoriei occidentale începuse să pară tot mai problematic, iar ficțiunea — și mai ales literatura fantasticului — caracteriza într-o măsură tot mai mare imperiile dilatate ale Europei ca fiind entități fatalmente vulnerabile la infecții. Pentru masculii albi britanici dominatori social, a căror realitate începuse să se destrame sub asaltul femeilor și al lui Darwin, alături de fiorii întunecați sosiți dinspre Marx, Freud, Flaubert și Zola, povestea de club a creat un soi de polder

psihic împotriva insecurităților epistemologice ale zorilor noii lumi. Prin aducerea în prim-plan a sentimentului de sanctuar, autorii și cititorii puteau exclude aspectul credibilității poveștii vânătorești, iar povestea putea așadar fi acceptată de masculii cărora le era adresată nu pentru plauzibilitatea ei intrinsecă, ci — sfidător — ca parte dintr-o conspirație împărtășită pentru a menține un consens reciproc susținător și orientat spre interior, potrivit căruia lumea exterioară putea fi bârfită și manipulată în siguranță, în continuare. Majoritatea poveștilor de club sunt situate literalmente în porturi ferite de griji, majoritatea sunt narate de bărbați altor bărbați și majoritatea sunt conservatoare atât în stil, cât și în conținut, deși sunt relatate pe un ton de autoironie moderată, un exemplu în această privință fiind culegerea *After Supper Ghost Stories* (1891) de Jerome K. Jerome, care, deși nu este plasată într-un club, ci în jurul mesei după cina de Crăciun, parodiază blând formatul poveștilor de club și istoriile relatate în cadrul lor. Majoritatea culegerilor de povești de club înclină mai degrabă spre fantasy decât spre science-fiction, deși multe încorporează și ceva science-fiction. Unele dintre întâmplările povestite în *The Disentanglers* (1902) de Andrew Lang prezintă totuși interes pentru SF, deși exemple ale formei — bunăoară, *The Club of Queer Trades* (1905) de G.K. Chesterton — se citesc mai frecvent ca satiră, decât ca fantasy.

Alte exemple dinaintea celui de-al Doilea Război Mondial sunt *Roger Camerden: A Strange Story* (1887) de John Kendrick Bang, *The Cassowary: What Chanced in the Cleft Mountains* (1906) de Stanley W., *Tales of the Mermaid Tavern* (1914) de Alfred Noyes, o serie de poeme narative povestite în taverna lui Shakespeare, *Zeppelin Nights: A London Entertainment* (1916) de Ford Madox Ford și Violet Hunt, și *Foe-Farrell* (1918) de Sir Arthur Quiller-Couch — aceste ultime două

exemple fiind povești care se apropie de o reprezentare nici pe departe consolatoare a Primului Război Mondial —, *Hew-Heu; Or, the Monster* (1924) de H. Rider Haggard, *Only Men on Board* (1933) de Cameron Blake, *The Salzburg Tales* (1934) de Christina Stead, care-l evocă pe Boccaccio, așa cum face o serie de antologii anterioare, *The New Decameron* (1919-1929) și *Count Your Dead — They Are Alive!; Or, a New War in the Making* (1937) de Wyndham Lewis, ai cărui participanți simple marionete prevestesc al Doilea Război Mondial. Din genul mai clar stabilit fac parte *The Chronicles of Clovis* (1907) de Saki, deși mult mai puțin uniform introdus în formatul poveștii de club decât cartea sa non-fantastică *Reginald* (1904), *The Runagates Club* (1928) de John Buchan și *Gone to Ground* (1935) de T.H. White, care — întrucât sunt relatate de supraviețuitorii unui Holocaust final — seamănă cu volumele Ford/Hunt și Quiller-Couch citate mai sus, împingând la limită capacitatea formei de a oferi confort.

În *Sites for Sore Souls: Some Science-Fictional Saloons* (*Extrapolation*, toamna 1991), Fred Erisman atacă argumentul de mai sus după care povestea de club poate fi înțeleasă în termeni de negare; el sugerează că poveștile de club science-fiction — sau, potrivit terminologiei sale, povești de saloon — răspund în mod mai direct unei nevoi omenești pentru locuri în care să poată fi dusă o „viață publică neoficială”. Deși Erisman consideră că insuficiența unor asemenea locuri în SUA este reflectată în Marea Britanie și ca atare subevaluează în mod important ambianța nerostită, dar clar percepută a barului din intimele și recursivele *Tales from the White Hart* (1957) de Arthur C. Clarke, comentariile lui sunt în mod clar utile pentru înțelegerea persistenței poveștii de club în science-fictionul american. Începând cu *Tales from Gavagan's Bar* (1953) de L. Sprague de

Camp și Fletcher Pratt, ele au fost timp de aproape jumătate de secol o caracteristică a revistelor science-fiction, poate pentru că saloonurile americane imaginare și locurile de felul convențiilor — unde tind să se adune grupări cu afinități reale, care generează și consumă science-fiction american — sunt tipuri similare de spații publice neoficiale. Alte exemple ale poveștii de club în SUA, nu toate plasate în „saloonuri", sunt antologate în *Tales of the Flying Mountains* (1970) de Poul Anderson, *The Peculiar Exploits of Brigadier Ffellowes* (1972) și *The Curious Quests of Brigadier Ffellowes* (1986) de Sterling Lanier, câteva volume de povestiri polițiste nefantastice din seria *Black Widowers*, începând cu *Tales of the Black Widowers* (1974) de Isaac Asimov, ciclul *Callahan* de Spider Robinson, începând cu *Callahan's Crosstime Saloon* (1977), poveștile de la *Draco Tavern* de Larry Niven, care apar în majoritate în *Convergent Series* (1979) și *Limits* (1985), și *Tales from the Red Lion* (2007) de John Weagly. O altă povestire de Poul Anderson, *The Master Key* (*Analog*, iulie 1964) cu eroul Nicholas van Rijn, pastișează folosirea de Rudyard Kipling a formatului poveștii de club. Există multe alte exemple; unele povestiri individuale sunt reunite în *Tales from the Spaceport Bar* (1987) și *Another Round at the Spaceport Bar* (1989) de Darrell Schweitzer și George Scithers. În mod aproape cert, cel mai important roman science-fiction care a fost structurat în jurul formatului poveștii de club este opera temporală *Hyperion*[7] (1989) de Dan Simmons, care se bazează foarte aproximativ pe *Povestirile din Canterbury* de Geoffrey Chaucer, iar *Tokyo Cancelled* (2005) de Rana Dasgupta aplică în mod foarte eficient modelul asupra lumii contemporane.

2. Forma poveștii de club nu se limitează la capacitatea sa de a fixa narațiuni în sanctuare unde este sigur să pretinzi că le dai crezare. Fixarea

spațială a unei povești poate fi o sabie cu două tăișuri. În mod superficial, fixarea unei povești în momentul relatării ei poate părea să constituie o insistență naratologică potrivit căreia *înțelesul* poveștii în sine este controlat de vizibilitatea relatării ei; în realitate însă, vizibilitatea unei povești este periculoasă din minimum trei motive. Primul motiv: absolut toate poveștile de club reprezintă o aducere în prezent a mărturiei unei povești care, se susține, *s-a petrecut deja*, ceea ce înseamnă că lumea ascultătorilor era cumva falsă sau incompletă *înainte de spunerea adevărului*. Povestea de club aduce laolaltă trecutul și viitorul. Al doilea motiv: se poate argumenta că pe măsură ce o poveste este mai vizibilă, orice abstracție perifrastică a ei va fi mai puțin demnă de crezare, deoarece în mod aproape inevitabil parafraza expune caracterul evaziv al poveștii, ceva ce putem numi „polisemia vizibilului când este narat”. Al treilea motiv: pare clar că pentru a face o povestire vizibilă într-un cadru de tip poveste de club trebuie în primul rând impus nu înțelesul, ci calitatea de *martor*, fiindcă acum povestea *a fost spusă* spectatorilor, a căror atenție în sine definește lumea povestibilă: în mod clar, este imposibil ca existența unei povești să mai fie negată după ce a fost narată în acest fel, în acest context. Povestea de club este un recipient modelat explicit pentru receptarea obligatorie a poveștii prime. Există puține povești de club cu adevărat mărețe, dar toate sunt amenințătoare.

Nu este doar un simplu gest retoric să observăm că cel puțin două creații paradigmatice în tărâmul aproape nou-născut al fantasticului, monstrul Frankenstein și vampirul — ambele, personaje transgresive, centrale pentru evoluția genurilor science-fiction, fantasy și horror — au fost create în contextul poveștii de club. În mijlocul unei faimoase drumeții întreprinse în anul 1816 prin Elveția, Lord Byron, John Polidori,

Mary Wollstonecraft Shelley și Percy Bysshe Shelley au fost siliți de ploaie să se adăpostească în Villa Diodati de pe malul lacului Geneva. Seara, după o serie de lecturi preluate dintr-o culegere de povești *Schauerroman* relatate într-un format poveste de club — *Das Gespensterbuch* (*Cartea fantomelor*) (1811-1815) de Johann August Apel și Friedrich August Schulze scriind împreună sub pseudonimul Friedrich Laun —, Byron a sugerat ca toți membrii grupului să creeze povești similare care să fie spuse în serile următoare. Deși nu există dovezi clare despre ce anume s-a povestit oral, textele lui Polidori și Mary Shelley care au fost publicate până la urmă — *The Vampyre: A Tale* (1819) și *Frankenstein sau Prometeul modern* (1818) — au provenit din acel moment de poveste de club și ambele prezintă intruziunea — primele cuvinte rostite de „monstrul" lui Frankenstein sunt „Iertare cer că vă tulbur" — poveștilor care necesită martori. (Se poate observa că *Bântuiții*[8] (2005) de Chuck Palahniuk — care tratează în mod sugestiv un atelier/tabără de creație literară în termenii poveștii de club — se petrece într-un „teatru" la care se face referire ca fiind Villa Diodati.) Cam în aceeași perioadă, în Germania, autori transgresivi ca E.T.A. Hoffmann — a cărui carte *Die Serapionsbruder* (*Frații Serapion*) (1818-1821) este o culegere de tip povești de club — și Ludwig Tieck — a cărui *Phantasus* (1812–1816) este, de asemenea, prezentată în forma poveștii de club — au fost lucrări de putere onirică, care au lovit cu adevărat sub centură.

Deși *A Strange Manuscript Found in a Copper Cylinder* (1888) de James de Mille este un precursor puternic și acționează ca demolator coroziv al privirii exploatatoare a imperialismului asupra lumilor ce-i comentează pretextele, perioada măreață pentru povestea de club, pentru povestea de club care nu consolează, ci amenință, a sosit destul de târziu: în anii 1890, exact când

autorii combativi de povești de club începeau să construiască poldere împotriva senzației că imperiul occidental devenise fragil. Cele mai mari patru nuvele ale deceniului aceluia sunt probabil *The Great God Pan* (1894) de Arthur Machen, *Maşina timpului* (1895) de H.G. Wells, *O coardă prea întinsă*(1898) de Henry James și *Inima întunericului* (în *Youth: A Narrative; and Two Other Stories*, 1902) de Joseph Conrad. Toate sunt povești de club. Toate sunt mărturii împotriva oricărei înțelegeri stabile a unei lumi care se întuneca. Cazul *Maşinii timpului* este central pentru istoria science-fictionului: povestea cu inflexiuni de romanț științific a declinului prelung și inevitabil este relatată de exploratorul timpului unui grup de ascultători care sunt siliți s-o admită prin virtutea faptului că el revine ca un erou cu o mie de chipuri inversat, pentru a o *spune* în mod incontestabil. În *Inima întunericului* — ale cărei decor și ton reflectă caracterul de martor contemplativ al neozeelandezului lui Gustave Doré, care privește peste aceeași Tamisă mohorâtă pe care navigaseră Marlow și ascultătorii lui —, Marlow, al cărui pelerinaj în inima întunericului din Congo îl albește sepulcral, narează, la răstimpuri cumva confuz, o poveste aproape total rezistentă la analiză perifrastică; strigătul „Oroare! Oroare!” al lui Kurtz este de fapt — după decenii de analiză critică — mai presus de orice înțelegere, deși noi *suspectăm* că el vede ce ascunde viitorul. Exprimându-și calitatea de martor prin strigătul acela copleșitor și impunând experiența aceasta profetică ascultătorilor săi martori, *Inima întunericului* exemplifică perfect puterea profundă existentă în formatul poveștii de club. Odată spusă, povestea de club nu mai poate fi des-spusă.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

7 Ed. Nemira, 2009. (*N.t.*)

A

8 Ed. Polirom, 2007. (*N.t.*)

CE AM DESCOPERIT

GEOFF RYMAN

Nu pot dormi. E încă întuneric. Aștept lumina de la est.

Cocoșul meu cârâie. Știe că e ziua nunții. Aud porcul fornăind pe afară. Porcul, darul tradițional pentru familia noii mele soții. Nu pot adormi pentru că în beznă nu mă mai oprește nimic să descoper că, în fond, nu vreau să mă căsătoresc. Ei bine, Patrick, nu ai mult timp să iei o decizie.

Noaptea se rumenește neagră în jurul meu. Trei și jumătate dimineața. În trei ore, la biserica de la capătul drumului se vor auzi cântece. Două ore mai târziu, toți cei din ambele familii se vor îngrămădi în curtea mea.

Cocoșul cucurigă din nou. Toate nevestele lui se află în spațiul mic din spatele casei. Locul e încă plin cu sticle sparte, de când tata a ornat zidul acela cu cioburi.

Unul dintre momentele lui bune, când purta pantaloni și pălărie și dădea ordine. Am amestecat cimentul și l-am trecut, în găleți, fratelui meu mai mare, Matthew. Stătea călare pe zid și împingea sticlă prin ciment. Raphael citea la umbra verandei.

— Nu-mi pierd vremea cu așa ceva, a zis el. Cum o să împiedice niște cioburi un hoț care vrea să intre?

Mereu mă făcea să râd; nu știu de ce. Nimeni altcineva nu mai zâmbea.

Când eram mici, tata ne ținea pe canapeaua țepoasă, încisă, pe întuneric, fără lumină electrică

sau televizor, pentru că îl înnebunea zgomotul generatorului. Cu ochii deschiși larg, tremura încordat ca un fir, așteptând cu urechile ciulite să înceapă iar mașinăria. Mama a încercat să vorbească, dar el a spus:

— Șșș! Auzi-l cum pornește iar!

— Jacob, mașina nu pornește singură.

— Șșșș, șșșș!

Nu ne lăsa să ne mișcăm. Aveam cam șapte ani și eram îngrozit. Dacă generatorul era suficient de rău să-l sperie pe tatăl meu cel mare și puternic, atunci ce-avea să-mi facă mititelului de mine? O tot întrebam pe mama ce face generatorul.

— Nimic. Tata e doar foarte precaut.

— Terhemba e un laș, a zis fratele meu Mathew, folosind numele meu de tiv.

Mama i-a spus să tacă, însă ochii jucăuși ai lui Matthew au lucit spre mine: *Am să te chinui mai târziu.* Raphael s-a desfăcut din strânsoarea mamei și a tropăit de-a lungul podelei din sufragerie.

○ ○ ○

Oamenii cred că Makurdi este un punct mort, însă acum avem tot ce ne trebuie să ducem o viață civilizată. Bănci minunate, cu uși securizate, sistem de recunoaștere a retinei și aer condiționat; drumuri noi, panouri solare pe toate stâlpurile de iluminat public, iar telefoanele noastre sunt pline de cărți electronice. Pe una dintre insulele râului s-a contruit un spital nou, iar universitatea la care am mers are o facultate de medicină, toată roz, cu laboratoare finanțate de stat, la fel de bune ca oricare altele. Suficient de performante ca să permită experimentele pe șoareci.

Asistentul meu de cercetare, Jide, este un yoruba, iar oamenii ca el cred că primul născut după moartea bunicului său va relua viața celui dispărut. Jide susține că am descoperit adevărul acestei credințe. Constituie o problemă pentru

nigerienii creștini, pentru că asta înseamnă că răul dăinuiește.

La șoareci am descoperit următorul lucru: dacă îl privezi pe un rozător de căldura maternă, dacă îl deranjezi în timpul evoluției, creierul lui se metilează. Nivelurile mari de metil dezactivează o genă ce produce o neurotropină esențială în dezvoltarea memoriei și a echilibrului emoțional, deopotrivă la șoareci și la oameni. Schizofrenicii au un nivel scăzut din această substanță.

E un miracol dumnezeiesc că odată cu noua generație genele noastre sunt curățate. Există un nou început. Știința a considerat că, astfel, caracteristicile unei vieți nu vor fi moștenite de o alta.

Am mai descoperit că nivelurile mari de metil afectează spermatozoizii. Metilarea este trecută mai departe prin intermediul lor și de aici provine dezactivarea genei. Traumatismele bunicului sunt moștenite pe linie masculină până la a treia generație.

Jide spune că am aflat cum este continuată viața tatălui de fiii lui. Iar de asta îmi e frică să mă însor.

Tata se plimba de colo-colo toată noaptea. Cei trei fii mai mari dormeau într-o singură cameră. Ușa obișnuia să clănțăne când o deschidea, iar el rămânea în prag, uitându-se lung, la mine în special, cu ochii holbați și distrați, de parcă săvârșisem ceva revoltător. Era dezbrăcat; înălțimea lui copleșitoare și umerii lați mă umileau, mă făceau să mă simt firav și vulnerabil. Am un cap croit ciudat. Pe frunte am gravat un V ce-mi pleacă în jos, spre nas. Oamenii spun că e din vina forcepsului cu care m-au scos: a fost o naștere dificilă. Probabil de aceea am început așa târziu să vorbesc și am avut un ritm lent de învățare. Tata îi credea.

Mama încerca să-l cheme înapoi, pe mutește, în dormitorul lor. Uneori se îmblânzea și se lăsa

atras; ba chiar chicotea, de parcă ar fi fost într-un joc, și o îmbrățișa. Alteori izbucnea în țipete și-și arunca brațele în toate părțile, numind-o muiere, vrăjitoare sau demon. Odată, mama a șoptit: „În tine e demonul; demonul a pus stăpânire pe tine, Jacob”.

Câteodată, tata trecea somnambul, tiptil, pe lângă ușa noastră și ieșea în strada Guvernului, spre rușinea lui și a întregii familii.

În acele vremuri, era de datoria soției să spele rufele murdare ale familiei în sânul gospodăriei. Mama încuia toate ușile din interior, chiar și în timpul zilei, pentru a-l împiedica să iasă, ținându-l departe de vizitatorii bisericii sau de rudele ce treceau pe la noi în drumul lor spre Abuja. Dacă tata o lua razna în sufragerie, ea ne înghesuia iar în dormitor sau ne făcea vânt cu mătura în curte. Îi dădea whisky, dacă tata cerea, ca să-l adoarmă. Femeia nu putea vorbi cu nimeni despre aceste lucruri, nici măcar cu propria mamă, darămite cu noi.

Noaptea îl auzeam făcând zgomote. Gemea, ca și cum avea dureri sau pălmuia pe cineva. Bebelușul dormea în camera părinților și copilul începea să plângă. Eu mă holbam prin beznă: oare baba îi făcea rău noului meu frățior? Dimineața, propria lui față era cea umflată. Raphael îndrăznea să comenteze. Prima oară când am auzit vocea aceea de divă a fost când băiatul a întrebat-o pe mama, scurt și cuprinzător:

— De ce se lovește singur omul ăla?

Mama s-a înfuriat și i-a împins fața cu palma. Nu se putea spune că-l plesnise; îi părea teribil să vadă cum problema cu care se confrunta îi era limpede și unui copil de cinci ani.

— Lui taică-tău nu-i spui „omul ăla”! Cine ești tu să pui întrebări? Văd că a venit vremea să te pun la muncă, cum se întâmpla pe vremea mea. Nu știi ce noroc ai să te fi născut în familia asta.

Raphael i-a întors privirea, ținând-și buzele strânse.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

Mama s-a enervat pe el, a strigat multe lucruri. După aceea, băiatul a părut așa mic și trist, că l-am tras mai aproape de mine, pe canapea. S-a cocoțat în poala mea și a rămas acolo.

— Mi-aș dori să fim mai aproape de râu, a zis el, ca să putem merge să ne jucăm.

— Mamamimi zice că râul e periculos.

Numele mamei mele era Mimi, care înseamnă „adevăr”, astfel Mama Adevărului devenise un soi de titulatură.

— Totul e periculos, a spus el, lăsându-și buza de jos să atârne în afară.

Un țânc de cinci ani nu ar trebui să aibă o fețișoară atât de mohorâtă.

Până să împlinesc nouă ani, Baba obișnuia să ne împingă în pereți, vrându-ne parcă ascunși sau dispăruți. Mâinile lui mari ne acopereau cefele sau umerii și ne frecau fețele de tencuială. Raphael arăta ca o boabă zdrobită, dar urla în gura mare: „Nu! Nu! Nu!”

Cu toate astea, tata purta costum și-și conducea mașina la muncă. Jacob Terhemba Shawo lucra ca inspector fiscal și membru al comisiei electorale.

Oare alți angajați ai guvernului se purtau în același fel? În timpul serviciului îmbrăcau o armură de serenitate? Era chemat la întâlniri importante în Abuja și rămânea acolo câteva zile. Odată, Mamamimi a stat la masă, cu bucata de pâine albă neatinsă, în față, nepăsându-i ce auzeau copiii.

— De ce te duci în Abuja? Cu cine te culci acolo, sălbaticule? Ce boli aduci în casa mea?

Ne-am coborât cu toții privirile la porția noastră de pâine prăjită și ceai, uimiți să auzim asemenea vorbe.

— M-ai păcălit să mă căsătoresc cu tine. Deplâng ziua în care te-am acceptat de soț. Nu mi-a spus nimeni că ești nebun.

Tata nu era omul care să se lase călcat în picioare în propria lui casă. Îmbrăcat în costumul lui de funcționar, s-a ridicat.

— Dacă nu-ți place, pleacă! Să vedem cine te mai vrea, după ce ți-ai părăsit bărbatul. Să vedem cine te vrea fără toate hainele și bijuteriile pe care ți le-am cumpărat. Poate ți s-a urât de casa asta comodă. Poate nu îți place mașina. Te pot trimite înapoi în sat și nu m-ar învinovăți nimeni.

Mama a intrat valvârtej în bucătărie și a început să trântească oalele. Nu a plâns. Nici ea nu se lăsa dominată, dar știa că nu avea cum să schimbe situația. Tata s-a urcat în SUV-ul ce-l ducea în Abuja, în costumul lui special, scorțos, ce nega dreptul la orice întrebare, cu țeasta lui lucioasă și servieta pătrățoasă. Mașina a uruit în jos, pe strada Guvernului, ornamentată cu arbori. În urma lui nu avea cine să facă semne cu mâna.

○ ○ ○

Numele complet al lui Jide era Babajide. În limba yoruba înseamnă Tatăl Se Trezește. Pe fiul lui îl cheamă Babatunde, Tatăl Se Întoarce. E un lucru pe care mulți îl cred în amestecul de popoare pe care-l reprezintă Nigeria.

Studiul meu pe șoareci a fost publicat în revista *Nature* și citat foarte mult. Caracterul poate fi moștenit — asta-și doreau oamenii să audă; că tații cu probleme își transmiteau incapacitățile nepoților. Părea să deschidă o ușă spre caracteristicile moștenite, poate o teorie modificată a evoluției. Experimentele noastre fuseseră clare: nu numai că se transmiteau tendințele emoționale non-genetice, dar puteam chiar măsura obiectiv nivelurile de metil.

Tata s-a născut în 1965, cu un an înainte ca populația tiv să se răscoale împotriva a ceea ce credeau a fi incursiuni musulmane. A fost o

perioadă a reacției și contrareacției. Violența l-a determinat pe bunicul meu să plece din Jos și să se mute cu familia în Makurdi. Au mers pe picioare, împingând câteva dintre bunurile lor și pe tatăl meu, încă bebeluș, într-un cărucior. Războiul civil a adus trenurile pline de igboi fără minte, zăngănind în drumul lor spre est, și atacuri aeriene asupra orașelor noastre. Cei de vârsta mea spun: „Ah, vechile războaie! Ce legătură mai poate avea Biafra acum cu noi?”

Ce-am descoperit a fost că un an precum 1966 poate ajunge să-ți marcheze mintea și să ți se lase în testicule și astfel să-ți păteze copiii în culoarea sângelui. Tu transmiți războiul mai departe. Bătrânii țâfnoși din sate, lipsa muzicii live din cluburi, neîncrederea dintre oameni, soldații din tot locul, crimele colonialismului încastrate în tiparul drumurilor noastre. Trăim viețile bunicilor noștri.

Stelele sclipesc afară. Va fi o zi frumoasă și senină. Hainele mele tradiționale atârnă detestate în șifonier și mă tem pentru viața oricărui fiu pe care l-aș avea. Ce voi transmite eu? Cine și-ar dori ca fiul să repete viața tatălui meu, a fratelui meu? Chiar trebuie să mă însor? Afară, în curte, ude de rouă, scaunele albe din plastic stau aliniate, în așteptarea musafirilor.

○ ○ ○

Bunica mea, Iveren, obișnuia să ne viziteze fără să-și anunțe venirea. Numele ei însemna „binecuvântare”, ceea ce pentru noi era o glumă cam amară. Bunica Iveren își vizita, pe rând, toți copiii, indiferent cât de departe se mutau pentru a scăpa de ea: Kano, Jalingo sau Makurdi.

Un taxi oprea și auzeam o bătaie la poartă. Unul dintre noi, băieții, alerga să deschidă și o găseam acolo, așteptând ca o prințesă.

— Mergeți și spuneți-i fiului meu să plătească taxiul. Aduceți-mi bagajele, vă rog.

Ne mâna în sufragerie, cu vârful aprins al țigării, inspectându-ne, ca și cum totul părea incomplet. Frigiderul care doar ținea lucrurile reci, aragazul pe gaze, raftul cu legume, multele cutii cu lapte praf, carpeta mototolită, pătura ce se afla încă pe canapea, televizorul lăsat deschis toată ziua pe Africa Magic. Obișnuia să-l oprească, oftând pe când pășea: „Educația”, zicea, clătinând din cap. Studiase literatura la Universitatea din Madison, în Wisconsin, și se folosea de acest fapt cum se folosea de țigări. Iveren era măruntă, slabă, foarte drăguță și elegant îmbrăcată în rochii lucitoare albastre sau violete, cu pălării asortate.

Mama mamei mele ne vizita și ea, cosând haine la mașina ei. Mamagrand — așa o numeam. Cele două femei simulau politețea chiar zâmbind. Tata se întorcea, mergând greoi cu valizele; cele două bunici se prefăceau că nu le păsa unde dorm, dar Iveren primea mereu dormitorul din spate, iar Mamagrand, canapeaua. Apoi tata se așeza, holbându-se la genunchi, cu fălcile strânse ca ale unei țestoase. Fiii lui presupuneau că așa fac toți copiii, iar mamele întotdeauna păstraseră ordinea, în acest fel.

După ce înceta să ne mai urmărească prin propria noastră casă, bunica ofta, se așeza pe canapea și aștepta nerăbdătoare ca mama să-i aducă mâncarea. Mamamimi se achita cuminte de datorie — familia e familie — și apoi stătea jos, cu chipul împietrit și brațele încrucișate.

— Ar trebui să știi ce crede familia despre tine, zicea uneori bunica, zâmbind mieros. Spun că l-ai infectat pe fiul meu, că ești necurată, în urma unui avort.

Adăuga că mătușa Judith nu avea să o primească pe Mamamimi în casa ei și că plătise o femeie să pună o vrajă asupra mamei mele, pentru a o ține departe.

— Un lucru oribil. Vraja poate fi îndepărtată doar dacă e tăiată cu lamele. Bunica Iveren arăta

ca și cum i-ar fi plăcut să ajute.

— Mulțumesc lui Dumnezeu că un astfel de lucru nu se poate întâmpla într-o gospodărie creștină, răspundea mama.

— Îmi poți da ceva de băut?

Din momentul în care sosea bunica, tot alcoolul din casă începea să dispară: sticluțe servite în avion, whisky de la șeful tatălui meu, chiar și coniac, pe care baba îl cumpărase din Londra. Și nu doar alcool. Bunica se oferea să o ajute pe Mamamimi la curățenia dormitorului; iar mărunțișuri se evaporau din el pentru totdeauna — bijuterii sau eșarfe sau mici statuete din bronz. Vindea lucrurile pe care le șterpelea, pentru a-și susține stocul de rochii și parfum.

Nu e ca și cum copiii ei își neglijau îndatoririle. Era hrănită și găzduită atâta timp cât putea suporta fiecare. Chiar și așa, tot fura și ascundea toată mâncarea din casă. Mama își lua o expresie sumbră și ridica saltelele să scoată la iveală conservele și sticlele ascunse sub ele. Pe raftul de sus al șifonierului din dormitor se regăsea oala cu tocana din acea seară, ce dispăruse.

— E nefăcută! se stropșea mama la ea. Nu-i nici măcar gătită! Vrei să putrezească în căldura asta?

— Nu mi se dă niciodată de mâncare în casa asta. Sunt urmărită cu ochi de vultur! se plângea Iveren, întorcându-și privirea spre fiul ei uriaș.

Mamamimi avea strategii. Se prefăcea că se retrage, bolnavă, în cameră și împacheta carnea într-un cufăr răcoros și îl ținea sub pat. Împotriva tuturor obiceiurilor, mai ales când tata nu era acasă, refuza uneori să gătească. Pentru ea, pentru bunica sau chiar și pentru noi.

— Sunt în grevă! a anunțat ea odată. Uite bani. Mergeți și cumpărați hrană! Mergeți și gătiți!

Mama ne-a îndesat banii îndoiți în mâini. Raphael și cu mine am făcut o tocană de pui,

chicotind tot timpul. Fusesem avertizați asupra talentelor gastronomice ale lui Iveren.

— Buni băieți, să ia ei locul mamei, a spus, răsucindu-ne părul pe degetele ei.

Un comportament așa obraznic, de toate părțile, îl făcea pe Raphael să râdă. Îi plăcea când ne vizita Iveren, cu fustele ei foșnitoare și purtarea melodramatică și poticnirile induse de alcool; adora când Mamamimi se purta urât, iar casa se umplea de războiul tăcut al voințelor contrarii.

Bunica obișnuia să-i spună mamei lucruri de genul:

— Am știut că nu te ridici la nivelul nostru, dar am crezut că ești o fată simplă de la țară și că inocența ta îi va face bine.

Chicot.

— Dacă am fi știut.

— Dacă aș fi știut, replică mama.

Frații tatălui nostru ne spuseseră povești despre mamaia. Când erau tineri, le cocea prăjituri cu sare, în loc de zahăr și râdea când mușcau din ele. Făcea tocană doar din oase, după ce aruncase capra întreagă. Gătea fără mirodenii, astfel încât parcă mâncai apă, iar altă dată punea așa multe condimente, că parcă era jăratic.

Când unchiul Eamon a încercat să-și vândă mașina, bunica a furat motorul de pornire. L-a desfăcut ea însăși cu o cheie ajustabilă și l-a făcut dispărut. Mașina se îneca și hârâia când potențialii cumpărători întorceau cheia în contact. Când unchiul n-a fost prin preajmă, femeia a pus piesa la loc și a vândut ea singură autovehiculul. I-a spus lui Eamon că fusese furat. Când Eamon a văzut pe cineva conducându-l, l-a denunțat pe bietul om, care a fost arestat și astfel toată povestea a ieșit la suprafață.

Celălalt unchi, Emmanuel, a fost ofițer în Forțele Aeriene. Un bărbat bine în uniformă. Când a plecat prima dată să ia parte la antrenamente, bunica le-a spus tuturor vecinilor că era un ingrat

de doi bani, care își neglijează mama, că nu o sună niciodată și nu-i face cadouri.

Femeia i-a întors pe toți atât de rău împotriva lui, că atunci când omul a revenit acasă, în sat, bătrânii au ridicat bețele asupra lui și au strigat: „Cum îndrăznești să-ți arăți chipul aici, după felul în care ți-ai tratat mama?!” Cine s-ar fi gândit că o mamă ar spune așa ceva despre fiul ei, fără niciun motiv?

Tot bunica l-a anunțat voioasă pe Emmanuel că soția lui era seropozitivă.

— Ar trebui să te testezi și tu. Ce rușine că nu ești suficient de bărbat să-ți satisfaci nevasta și să o ții lângă tine. Fumatul te-a făcut impotent.

Trebuie să fi fost o vrăjitoare, a zis unchiul Emmanuel. Altfel de unde știa, când el însuși n-avea habar de așa ceva?

Raphael se amuza de vechiturile ei. Băiatului îi plăcea la nebunie când ne cerea tuturor cadouri — până și orfanei care locuia cu noi. Iveren întreba dacă nu se putea să ia acasă fețele de pernă sau măcar o curea. Raphael urla de râs și-și plesnea palmele. Bunica clipea nedumerită. Ce i se părea așa de amuzant? O plăcea fratele meu?

Cu mine știa ce să facă: tăcut, cuminte. Reprezentam o eventuală victimă.

Am învățat curând cum să mă port în preajma ei. Stăteam în picioare, nu jos, în tăcere, îmbrăcat în cămașa mea albă și pantalonii scurți albaștri.

— Urmele alea în capul lui, i-a zis ea odată mamei, în timpul unei competiții de stat pe canapea. De aia e așa de încet și prost?

— Așa are capul. Nu e încet.

— Pf! Primul tău născut, monstrul, nu și-a dorit un alt frate și l-a blestemat în pântec.

Ochii ei au lucit, acoperindu-mă. Zâmbetul îi era strâmb.

— Băiatul nu poate să vorbească normal. E ca un idiot.

Mama a replicat că pentru ea eram perfect, un băiat bun cu note mari la școală.

Tata ședea, tăcând jenat. Oare ce a însemnat că tata nu mi-a luat apărarea? Eram prost?

— Uită-te la propriii tăi copii, i-a răspuns mama. Fiul tău nu se descurcă bine la serviciu și îi întârzie plata. Așa că avem foarte puțini bani. Mi-e teamă că nu-ți putem oferi altceva în afară de apă din fântână. Mă doare spatele. Ai fi așa drăguță să aduci apă singură, din moment ce fiul tău nu te servește cu nimic?

Bunica a chicotit ușuratic, ca și cum mama era o naivă și avea să-și dea seama singură, destul de curând.

— Ce prost-crescută. Sărmanul meu fiu. Nu-i de mirare că plozii tăi sunt atât de speriați.

În aceeași zi, mama m-a luat cu ea în spatele casei, unde-și cultiva ierburile. S-a aplecat și s-a uitat în ochii mei, m-a prins de umeri și a zis:

— Patrick, tu ești un băiat pe cinste. Tu faci totul bine. Nu-i nimic în neregulă cu tine. Îți faci lecțiile corect și uite cum ai spălat mașina azi-dimineață, fără ca măcar să-ți ceară cineva.

Raphael a fost cel care i-a pus capac bunicii. Stătuse la noi timp de trei luni. Părul tatălui meu era răvășit în toate părțile, iar în ochi îi ardea o lumină captivă. Ne apucaserăm cu toții să ne gătim propria mâncare și fiecare lingură și cuțit din casă dispăruseră.

— Ieși din casa asta, vrăjitoare hoață! Dacă ai fi drăguță cu familia ta, te-ar lăsa să stai și ți-ar da tot ce vrei. Dar tu nu te mai saturi de furat lucruri.

Băiatul chicotea.

— De ce spui minciuni și faci necazuri? Ar trebui să fii bună cu fiii tăi și să le arăți că-i iubești.

— Iar tu ar trebui să înveți să fii politicos.

Tonul bunicii era slăbit din cauza surprizei.

— Ha-ha! Și tu la fel! Ne spui lucruri groaznice. Niciunul dintre copiii tăi nu crede o iotă

din ce zici. Vii aici doar când nimeni altcineva nu te mai suportă, când știi că ai otrăvit fântâna așa de tare, că nici tu nu mai poți bea din ea. Nu-i foarte isteț din partea ta când depinzi de noi ca să te hrănești.

A scos-o afară din casă, ținând-o una și bună, până ce o altă finalitate a părut să nu mai existe.

— Binecuvântarea noastră, a sosit taxiul! zicea el, gonind-o spre poartă în batjocură.

Până și Matthew a început să râdă. Mama a trebuit să-și astupe gura. Băiatul a ținut ușa mașinii deschisă pentru ea.

— Ai face bine să citești Biblia și să nu-ți mai vinzi toate poțiunile de doi bani.

Tata l-a prins pe Raphael cu blândețe de încheieturi.

— Suficient, a spus. Bunica a trecut prin multe lucruri rele.

Nu o spunea furios. Nu o spunea ca un nebun. Ceva sobru din vocea lui l-a calmat pe Raphael.

— Te-ai dat jos direct din copac, a zis bunica, aproape imperturbabilă. Nu-i de mirare că sărmanul meu copil își pierde mințile.

S-a uitat drept la Raphael.

— Vechile obiceiuri au funcționat.

Bizar, însă el a fost singurul pe care ea l-a confruntat direct.

— S-au destrămat.

○ ○ ○

Ceva s-a petrecut cu cercetarea mea.

La început, studiile repetate au indicat un efect mai puțin pregnant, un nivel de stres moștenit mai mic, cantități mai reduse de metil. Dar în curând nu am mai putut reproduce rezultatele deloc.

Noile cercetări m-au demoralizat, m-au făcut să-mi doresc moartea. Simțeam că obținusem ceva cu lucrarea mea, îmi recuperasem toate defectele, făcusem ceva de care familia mea avea să fie mândră, dacă mai trăia.

Metilarea îmi adusese statutul de profesor cu drepturi depline. Site-ul Universității din Benue a găsit spațiu pentru a mă prezenta ca un exemplu de excelență în cercetare. Am căutat defecte de construcție în studiile ulterioare; acela a fost singurul lucru pe care l-am publicat. Toată viața mă luptasem să demonstrez că nu sunt lent sau cel puțin să o ascund prin multă muncă. Iar aici, în fața întregii lumi, eram făcut să par un șarlatan.

Apoi am citit cartea lui Jonathan Schooler. Pățise același lucru. Cercetarea lui arăta că descriind o amintire destul de clar, încetai să ți-o mai amintești. Simplul act de a descrie chipuri redusese abilitatea subiecților săi la a nu mai fi în stare să le recunoască mai târziu. Efectele înregistrate au fost așa de importante și de clare, că oamenii au fost intrigați de implicațiile a ceea ce el numea eclipsare, iar lucrarea lui a fost citată de patru sute de ori.

Treptat a devenit imposibil să reproducă rezultatele. De fiecare dată când făcea experimentul, efectul se micșora cu treizeci la sută.

L-am contactat pe Schooler și am început să verificăm înregistrările. Am descoperit că până și în anii ’30, rezultatele experimentelor asupra percepțiilor extrasenzoriale, făcute de Joseph Banks Rhine, se denaturaseră. La repetare, descoperirile lui șocante se evaporau, preschimbându-se în ceva ce se deosebea doar vag de purul noroc. Era ca și cum adevărurile științifice își pierdeau tăria, ca și cum actul observației lor le reducea efectul.

Jide a râs și a scuturat din cap.

— Gândim același lucru! a spus el. Noi întotdeauna zicem că adevărul se destramă odată ce e grăit.

De aceea stau aici, scriind, îngrozit de sunetul primei mașini ce ajunge, al primei ciocănituri la poartă.

Scriu pentru a-mi distruge atât memoria, cât și adevărul.

○ ○ ○

De fiecare dată când tata era plecat sau, uneori, ca să scape de Iveren, Mamamimi ne ducea în satul nostru natal. Se numește Kawuye, pe drumul spre statul Taraba. Prietena ei, Sheba, ne conducea la stația de autobuz din piață și așteptam sub adăpost, unde femeile găteau orez și pui și vindeau doze umede de coca-cola. Apoi ne înghesuiam în dubă, lângă vreun afacerist gras, ce sperase să ocupe singur un întreg rând de locuri.

Matthew era primul născut și încerca să facă pe șeful cu toată lumea, chiar și cu Mamamimi. Se unise cu bebelușul Andrew din momentul în care se născuse. Andrew era prea micuț ca să reprezinte o amenințare pentru el. Cei patru frați au format două echipe, iar Mamamimi a trebuit să arbitreze, să antreneze, să organizeze și să pedepsească.

Dacă Matthew și cum mine eram înghesuiți unul în celălalt, ne luam la bătaie. Îi puteam suporta înțepăturile și spiritul autoritar doar o pentru vreme, apoi, pe mutește, începeam să-l lovesc cu pumnii. Asta făcea ca eu să fiu cel pedepsit. Mamamimi mă plesnea peste creștet, iar ochii lui Matthew îmi transmiteau că o făcuse intenționat.

Era cald și înghesuială în autobuze, cu cele trei rânduri de cucoane transpirate și băgate una într-alta, de bărbați slăbănogi balansând pe genunchi ziare de livrat și mame legănând în brațe copii amețiți de zăpușeală. Nu era deloc suportabil să ai în preajmă patru băieți ce se înghionteau, se loveau cu genunchii sau se zgâriau.

Mamamimi a început să ne ducă ea însăși cu mașina verde. Îl punea pe Matthew în față, ca să-l facă să se simtă șef. Raphael și cu mine stăteam în spate, citind, în timp ce lângă noi Andrew cerșea zgomotos atenția lui Matthew.

Să conducă singură era un act de curaj. Drumurile cu marginile sfărâmate erau blocate cu bușteni trași de-a lungul lor — li se spunea puncte de control — și soldați. Făceau semn să treacă dubelor supraîncărcate, însă opreau o femeie ce conducea împreună cu cei patru copii ai ei și se holbau în mașină. Arătam oare a infractori sau teroriști? Îi puneau întrebări, ne căutau în bagaje și mormăiau lucruri pe care nu prea reușeam să le auzim. Nu sunt sigur că ce spuneau era întotdeauna politicos. Raphael obișnuia să răsfoiască zgomotos printre paginile cărții lui. „Nu putem face nimic”, șoptea el. După ce le strecura niște bani, mama își continua drumul.

Ca luați prin surprindere, ne cățăram pe un deal și coboram, ca pe un roller-coaster, printre câmpurile de porumb, în Kawuye. Îmi plăcea acolo la nebunie. Casele erau cele mai potrivite pentru Nigeria și tipice poporului tiv, rotunde și cu ziduri groase, cu acoperișuri înalte și ascuțite și ferestre mici. Căldura nu avea cum să intre, iar pereții transpirau ca un om, ca să păstreze răcoarea. Acolo nu existau nebuni așteptând la cotitură și nici bunici otrăvitoare. Unchiul Jacob — e un nume comun în familia mea — repara mașini cu răbdarea unui greier, desfăcând, tăind, topind și reunind. O dată a reparat un vehicul înlocuind cureaua de la ventilator cu elastice de la lenjeria intimă a mamei mele.

Raphael și cu mine cumpăram lemne de foc, dând câteva la schimb pentru ouă, ghimbir și yami. O ajutam, de asemenea, pe mătușica noastră în afacerea ei cu porci la frigare. Ca să-i pârlim, îi coboram deasupra unei flăcări și urmăream cum firicele de roșu se târau pe fiecare șuviță. Mirosea a păr ars, iar Raphael și cu mine ne prefăceam că eram pirați ce prăjesc oameni. Apoi întorceam porcul în frigare până trosnea. Noaptea ne preschimbam în adulți, servind bere și încasând bani.

Ne-am îngrășat amândoi, pentru că plata ne era o parte din porc și, dacă nu se uita nimeni, la fel era și berea. Mâncam pentru că trebuia să mă fac tot atât de mare ca Matthew. Serile, generatorul revenea, tușind, la viață, iar în sat mirosea a petrol, iar eu jucam fotbal, desculț, în lumina electrică. Existau jurisdicții și neînțelegeri, dar și unchi veseli care să judece cu înțelepciunea unui Solomon. Așa că până și noi patru ne plăceam mai mult în Kawuye.

Apoi, după săptămâni întregi de viață normală, telefonul mamei începea să cânte pe vocea lui Mariah Carey și a unei prezicătoare americane. Pe când se lumina ecranul, chipul mamei se încrunta. Știam că apelul însemna că tata revenise acasă și ne cerea să ne întoarcem.

Unchiul Jacob schimba uleiul și verifica anvelopele iar noi conduceam mașina înapoi, traversând câmpuri, pietre și gropi spre drumul principal. La intersecții, copiii mișunau în jurul mașinii, vârându-și mâinile prin ferestrele deschise, vânzând pungi de plastic umplute cu apă sau banane umede. Ochii lor îi fixau pe ai noștri. Cumva, mă simțeam rușinat. Raphael închidea geamul și striga la ei: „Plecați și nu vă mai holbați. Nu e nimic de văzut!”

Baba ne aștepta citind *This Day*, bățos de parcă ar fi avut cozi de mătură în loc de oase, fără a ne adresa niciun cuvânt.

După drumul lung, mama se apuca în liniște de gătit. Raphael îl certa.

— Nu e corect din partea ta, tăticule, să o faci să muncească. Tocmai ce ne-a adus înapoi toată calea aia anevoioasă, doar că să fie drăguță și să ne distreze la țară.

Privirea tatălui nostru insista să-l fixeze, ca încercările la un proiect de bricolaj.

Asta îl amuza pe Raphael.

— Din moment ce tu alegi să stai departe de noi, ea trebuie să facă toată treaba. Iar tu stai doar

acolo.

Tata foșnea ziarul și nu răspundea nimic. Raphael avea doisprezece ani.

○ ○ ○

Eram bun la fotbal, așa că am supraviețuit în școală destul de bine. Dar fratele meu era legendar.

La ora de engleză citeau *Bătrânul și marea*, iar Raphael a izbucnit în fața profesoarei. Ea zicea că leii reprezintă imaginea exacerbată a unui Hemingway mai tânăr. A mai spus și că bătrânul pescar ce-și duce catargul este de fapt un fel de Isus cărându-și crucea. Raphael i-a replicat că are capul împuiat cu prostii. Îl și văd. Ar fi izbucnit într-un râs cadențat, ar fi săltat, așezat în scaun, și ar fi declarat, încântat:

— E o blasfemie! E doar o poveste despre un bătrân. Hemingway era o persoană destul de isteață să scrie o istorioară despre Isus, dacă asta ar fi vrut!

Directorul l-a plesnit aproape de ureche. Raphael a clătinat din cap spre el ca și cum ar fi mișcat un deget, dezaprobator.

— Faptul că mă lovești nu înseamnă că nu am dreptate.

Niciunul dintre ceilalți elevi nu s-a mai luat de noi după aceea. Raphael a luat în continuare doar calificative de A.

În micile noastre librării lenețe, din lemn și îndesate prin cotloanele piețelor, se știa că dacă aveau o carte de chimie sau genetică i-o puteau vinde lui Raphael. A pus pe picioare o afacere din a vinde manuale despre care știa că vor fi recomandate la Universitatea Benue. La șaisprezece ani, stătea pe băncile de la universitate sorbind băuturi reci și vânzând cărți, eseuri din anii trecuți și prezervative. Toți presupuneau că merge deja la școală acolo. Studenții înalți și arătoși îl numeau „sah”. O fată drăguță l-a poreclit „prof”. Avea părul lung, de culoarea mierii, și o bluză lucitoare, ce atârna pe un umăr.

— Sunt fratele lui, i-am zis eu mândru.

— Deci tu ești cel chipeș, a răspuns, încercând să fie amabilă cu cel pe care-l credea a fi mezinul.

Am purtat-o în suflet timp de multe săptămâni.

Acoperișul bungalow-lui nostru pus la dispoziție de guvern era plat, iar Raphael și cu mine am ajuns să trăim pe el. Dormeam acolo; ne cățăram pe scară chiar și cu farfuriile de mâncare. Citeam la lumina lanternelor, instalam plasele de țânțari și ne conectam telefonul mobil la netbook. Lumea se revărsa în aparat; paginile web ale minunatelor noastre ziare nigeriene, BBC, Al Jazeera, *Nature*, *New Scientist*. Piratam filme producție Nollywood. Aveam slashdotcom; spărgeam site-urile revistelor științifice și descărcam gratis toate PDF-urile de zece dolari bucata.

Ne ridicam deasupra vieții înnegurate de familie. Raphael citea tare pe diverse voci, majoritatea parodice. Chicotea parcurgând știrile.

— A, uite-o chestie! Acum spun că Fashola e corupt. Hi, hi, hi! Cei corupți spun, ca să-i pună pe ai lor în loc.

— A, asta e interesant! exclama și citea despre descoperirile unor indieni de la Caltech în legătură cu lentilele gravitaționale.

Dezbrăcat, tata mergea la culcare ca un leu bătrân și jigărit și se holba în sus la noi, părând zăpăcit, ca și cum ar fi vrut să ni se alăture, dar nu știa exact cum.

— N-ar trebui să stai acolo fără haine pe tine, îi zicea Raphael. Ce s-ar întâmpla dacă ar veni cineva în vizită?

Tata arăta la fel de jalnic ca un câine abandonat.

○ ○ ○

Jacob Terhemba Shawo a fost obligat să se pensioneze. Avea doar patruzeci și doi de ani. A

trebuit să părăsim zona rezervată lucrătorilor guvernamentali. Numele nostru de familie înseamnă „sus pe deal” și acolo trăisem până atunci. Îmi amintesc că fântâna noastră era așa de adâncă, încât într-o zi am scăpat găleata și nu am reușit să ajung cu nimic la ea. A trebuit ca un băiețel să se agațe de pietre, pe zidul puțului, pentru a o aduce.

Ne-am mutat în casa în care trăiesc acum, un bungalow respectabil, în partea cealaltă a orașului, înconjurat de ziduri înalte. Avea un acoperiș înclinat, astfel încât eu și Raphael nu mai puteam urca.

Aleea de la intrare nu mai lăsa pic de loc grădinii de ierburi a lui Mamamimi, astfel că am cumpărat o bucată de pământ învecinată, dar nu ne-am putut permite nisipul și cimentul pentru a o împrejmui. Elevii aveau obiceiul să se aventureze pe deal direct în porumbul nostru, culegându-l sau uneori făcându-și nevoile.

Școala fusese construită din donații publice, iar singurul teren suficient de ieftin era cel din mlaștină. În mare parte a anului, clădirea nouă cu etaj s-a tot ridicat dreaptă dintr-un lac, precum un castel. Arăta ca insulele scoțiene din calendarele tatei. Fetele pluteau cu barca spre intrare și acolo se suiau pe o estradă. Puțin mai încolo se afla o mlaștină, cu bălți, păsări și nuferi: era frumoasă, dar mirosea a canal și a trestie putrezită.

Pentru slujbe am continuat să mergem la catedrală. De la înălțimea tavanului atârnau niște draperii albe, iar ușile cu vitraliu se deschideau în lături pentru a lăsa aerul să pătrundă. Printre participanți se numărau oficialități locale, ce dădeau aprobator din cap când familia noastră se alinia pentru a primi împărtășanie și a-și oferi darurile bisericii, smerindu-se în fața zeilor onorabilității clasei mijlocii.

Dar biserica de la capătul drumului nostru nepavat era din beton simplu, cu ferestrele mereu

deschise. Oamenii treceau încet pe lângă geamul dormitorului meu, iar sunetul imnurilor se amplifica odată cu zorile. Unele dintre casele de acolo erau clădiri sătești, presărate printre vilele urbane dărăpănate.

Puii cloncăneau încă în noua noastră curte îngustă, din spate. Dacă scăpai o găleată în fântâna asta, tot ce trebuia să faci era să te apleci după ea. Problema e că trebuia să oprești apa să nu inunde casa. Betonul unei curți interioare era crăpat, iar pătratul restrâns și încins nu era niciodată folosit. Doar Raphael își mai sprijinea greutățile făcute din bare de fier și saci de ciment. Mărunt și corpolent, visa să devină culturist. Pe ecranul calculatorului său apărea imaginea unui campion nigerian în slip. Inima mi se strângea a jenă de fiecare dată când erau alte persoane de față. Ce credeau oamenii despre el, când vedeau bărbatul ăla dezbrăcat pe netbook?

Tata a început să plesnească după muște tot timpul. Avea fâșii lungi de hârtie lipicioasă și le agăța pretutindeni — prin dormitoare, de tavane, la ferestre. Ni se prindeau în păr, pe când duceam mâncarea din bucătărie. Tot ce vedeam în jur erau doar muște pe bucăți de hârtie. Ne trezeam noaptea doar ca să-l auzim pocnind în pereți cu vreo carte și bombănind: „Muște, muște, muște”.

Casa avea un acoperiș din tablă, iar înăuntru ne coceam precum pâinea în cuptor. Pentru Raphael devenise o problemă personală. Era grăsuț și simțea acut căldura. Părinții instalaseră singurul aparat de aer condiționat din casă în camera lor. Raphael a intrat fără probleme cu o cheie și o șurubelniță și l-a furat. A ieșit din cameră bocănind picioarele, târând cablul în urma lui. Mama își frământa mâinile și plângea.

— Băiatul ăsta! Băiat nebun! Jacob! Vino și vezi ce face fiul tău!

Raphael a strigat:

— Cumpărați altul! Vă permiteți!

— Nu putem, Raphael! Știi doar! Nu putem!

— Nu vă las să mă trageți după voi, a răspuns el.

De acum, Matthew avea aproape nouăsprezece ani și renunțase să meargă la universitate. Vocea lui se-ngroșase de curând și suna trist.

— Raphael! Toată familia are necazuri. Tuturor ne-ar plăcea să avem aer condiționat, dar dacă Baba nu are parte de el, o să umble pe străzi, iar asta e o altă problemă.

Nu mi-a plăcut că Raphael l-a luat de la părinții noștri fără permisiune. Cu chipul marcat de rușinea de a-l fi trădat, l-am ajutat pe Matthew să potrivească aparatul din nou în fereastra părinților noștri.

Raphael s-a repezit la mine și m-a înghiontit cu degetul.

— Ar trebui să mă ajuți pe mine, nu să fugi cu coada între picioare!

S-a întors cu spatele și a spus:

— Nu mai vorbesc cu tine.

Trebuie să fi arătat tare trist, pentru că mai târziu i-am auzit papucii târșâindu-se în spatele meu.

— Ești fratele meu și normal că voi vorbi mereu cu tine. Mă doboară rușinea că ți-am zis un asemenea lucru.

Raphael era un geniu și la a-și cere scuze.

○ ○ ○

Când Andrew avea doisprezece ani, tata l-a dus la Abuja și l-a lăsat acolo cu niște oameni; un soi de mătușă pe care nu o cunoșteam. Femeia nu avea copii, iar Andrew se întorsese fericit din prima lui vizită purtând niște pantofi noi de sport. Mătușa îi cumpărase înghețată din Piața Centrală. Băiatul s-a dus înapoi.

Într-o noapte, Raphael i-a auzit pe mama și pe tata vorbind. A ieșit pe verandă, cu fața lui grăsună radiind.

— Am aflat o bârfă, mi-a zis. Mamamimi și tata l-au vândut pe Andrew!

„L-au vândut” era o exagerare. Îl angajaseră și îi luau salariul. În schimb, avea să trăiască într-o casă cu aer condiționat. Raphael a chicotit.

— Ce neobrăzat din partea lor!

M-a apucat de mână și m-a tras după el drept în dormitorul părinților.

Amândoi erau decent îmbrăcați, lungiți în pat, având în mână câte o carte. Raphael a anunțat foarte mândru de sine.

— N-o să-mi vindeți fratele ca pe un servitor pe contract. Doar pentru că a fost o greșeală și nu l-ați vrut și acum țineți să scăpați de el.

Mamamimi a sărit la el. Băiatul a fugit râzând cu poftă, cu mâinile balansându-i-se dintr-o parte în alta. Doar atunci am văzut că avea cheile SUV-ului în palmă. M-a tras după el în curte și apoi mi-a făcut vânt în față.

— Deschide poarta!

S-a aruncat pe scaunul șoferului și a pornit, uruind, motorul. Mamamimi a venit împleticindu-se în urma lui. Mașina a vuit înainte, poarta mare din metal a gemut în timp ce s-a deschis, iar câinii au început să latre. Raphael a scos brusc SUV-ul din curte și a deschis portiera pentru mine. Mamamimi se afla chiar în spate și nu voiam să fiu din nou cel pedepsit, așa că am sărit înăuntru.

— La revedereeee! a strigat Raphael pe un ton melodios, rânjindu-i în față.

Într-un fel sau altul, am ajuns vii la Abuja. Raphael nu știa să conducă, iar diverse camioane tot continuau să alunece pe partea noastră de drum, accelerând și claxonând. Noi viram când într-o parte, când într-alta, fentând moartea, trecând pe lângă cadavrele transportorilor morți, aliniați la marginea drumului. Până și eu am râs ca un apucat, auzind vaietul camioanelor ce ne ratau cu doar câțiva centimetri.

Folosind GPS-ul, Raphael a dibuit drumul la casa femeii. Andrew ne-a dat drumul înăuntru; lucra ca fiul ei, îmbrăcat frumos, într-o cămașă albă și blugi, cu sandale din fâșii împletite de piele tăbăcită. Am pășit înăuntru, iar Raphael a spus, la început foarte amabil:

— Bună ziua! *M'sugh!* Ce faceți? Eu sunt fiul lui Jacob, fratele lui Andrew.

Mi-am dat seama imediat că era o femeie drăguță. Era uriașă, ca un balon, cu un zâmbet împăciuitor. Ne-a urat bun-venit și l-a tras pe Andrew în brațele ei.

— Le-ați dat vreun avans părinților mei pentru munca lui Andrew? Pentru că ei îl vor înapoi; le e tare dor de el.

Pe femeie nu părea să o deranjeze.

— Ah, s-au răzgândit. Păi, normal că s-au răzgândit, Andrew e un tânăr încântător. Ei bine, Andrew, se pare că frații tăi te doresc înapoi!

— I-am făcut eu să se răzgândească.

Raphael își cosea mereu cuvintele din neant, ca un croitor ce meșterește la un veșmânt făcut pe comandă. Andrew părea confuz și-și ținea ochii pironiți pe broderia blugilor.

Andrew trebuie să fi știut ce se întâmplase, pentru că nu a întrebat de ce venisem noi doi să-l luăm de acolo. Raphael îl salvase, nu primul-născut, Matthew — asta dacă-și dorea să fie salvat de hainele plăcute și cumpărăturile în Abuja.

Când ne-am întors acasă, nimeni nu a amintit nimic de cele petrecute. Cu excepția lui Raphael, care mi-a spus mai târziu:

— Foarte interesant, nu, că nu au scos niciun cuvânt. Știau că ce fac e greșit. Cum s-ar fi simțit să fie ei copii și să știe că părinții i-au trimis la muncă?

Nici Matthew nu a comentat. Fuseserăm bogați; acum eram săraci.

○ ○ ○

Jide și cum mine am măsurat gradul de declin în situațiile reproduse.

Am repetat experimentul inițial o dată și încă o dată și am descoperit că nivelurile de metil descreșteau fără un motiv anume. Apoi am crescut cantitatea de stres exercitat. Săracii șoareci! În numele științei, i-am privat de mamă și apoi de surogatele drăgăstoase. I-am supus unui regim de hrănire haotic, la perioade aleatorii de lumină și întuneric și, în final, la șocuri electrice.

Nu exista nicio îndoială. Indiferent de cantitatea de stres la care îi expuneam, după primul rezultat spectaculos, nivelurile de metil scădeau cu fiecare nouă încercare. Și nu doar atât, dar se reducea, de asemenea, și incidența asocierii dintre metil și suprimarea neurotropinei — măsurată obiectiv, cantitatea de metil și efectele ei asupra producției de neurotropină erau mai mici la fiecare nou studiu. Demonstrasem efectul descendent. Adevărul se degrada. Sau, cel puțin, adevărul științific.

Am publicat. Celorlalți le-a plăcut ideea și am fost citați de nenumărate ori. Jide a devenit lector și un coleg neprețuit. Oamenii au început să vorbească despre ceva numit Dependența Cosmică. Vechile căi nu mai funcționau. Iar eu aveam treizeci și șapte de ani.

○ ○ ○

Când aveam musafiri, lui Raphael îi plăcea să se poarte civilizat, să fie o altă persoană. Drăguț și sociabil, obișnuia să spună „*M'sugh*” — amestecul nostru de „bună ziua”, „la revedere” și „scuze”. Adora să le aducă pe tăvi pahare cu apă rece din răcitor. Își amintea numele și datele de naștere ale tuturor. Ura să danseze, dar îi plăcea să se îmbrace de petrecere. Musa, croitorul, îi făcuse niște robe minunte, fomate din cămăși lungi, pantaloni asortați și șaluri.

Și tatei îi plăcea compania altor persoane. Ba, după declinul său, i-a plăcut încă și mai mult.

Brusc se ridica drept și zâmbea cu entuziasm. Jur că deodată cămașa îi părea călcată și pantofii lustruiți. Eram invidios pe ceilalți, pe oamenii obișnuiți de la fostul loc de muncă. Ei îl puteau auzi pe tata râzând. Atunci arăta tânăr și vesel și-și plesnea dosul mâinii de palmă, săltând să dea berea mai departe. Îmi doream să râdă cu mine.

Matthew a anunțat, ca din senin, că urma să se căsătorească. Știam că aceea era calea lui de a evada. După nuntă, el și mireasa aveau să se mute cu soțul surorii ei. Urma să-i ajute cu pescăria și plantația de arbori nym. I-am respectat dorința: nu am angajat cântăreți, dar am servit mâncare aleasă. Tata s-a umflat în pene despre cât de puternic era Matthew, întotdeauna un căpitan. De la vârsta de doisprezece ani citea știrile despre afaceri cum citesc băieții povești de aventuri. Matthew, a zis el, avea să devină un conducător.

Tata m-a zărit stând tăcut și și-a ridicat deodată brațele.

— Și acolo e Patrick, ce stă așa liniștit. Am doi băieți deștepți, care țin isonul celui puternic.

Mâna lui era caldă pe spatele meu.

Până la miezul-nopții se făcuse răcoare și toată lumea se afla afară, dansând. Ieșise chiar și Raphael, care rânjea, executând mișcări circulare din coate și înfigându-și picioarele cât putea de zdravăn, ca piloni de susținere.

Tata a plutit spre mine, ca un miraj din deșert, ținând în mână o doză de High Life. Mi-a stat alături, urmărind dansul și stelele.

— Știi, a zis el, fratele tău mai mare ți-a fost trimis de Isus.

Inima mi s-a strâns. *Da, știu, ca să conducă familia, să fie un exemplu.*

— A fost așa de nefericit când te-ai născut. Te-a văzut în brațele mamei tale și a început să urle. Se simte amenințat de tine. Isus ți l-a trimis pe Matthew pentru a ști ce înseamnă să lupți să ajungi mare. Și tu ai învățat. Devii un om mare.

Regăsesc în mine un sentiment de bunătate; dintr-odată, între patru ochi, fără să audă nimeni sau să pună la îndoială bunătatea, ca și cum ar fi un lucru de rușine.

M-am întors pe verandă și l-am găsit acolo pe Raphael, arătând ca un patriarh cocoșat și imens, între două vârste. Auzise vorbele tatei.

— Ei, cine l-a învățat pe Matthew să fie prost? De ce nu i-a spus niciodată să te lase în pace?

○ ○ ○

Tenul tatei pălise. Fusese dintotdeauna foarte întunecat, atât de negru că folosea un fond de ten pentru a-l deschide, ca substanță hidratantă, dar fără nici cel mai mic efect. Acum, deodată, chipul îi devenise de culoarea mierii; părul i se înnodase într-o masă de un maro ca al nămolului. O depunere albă de salivă uscată amenința mereu să-i lipească buzele laolaltă. Ochii i se stricaseră, scoși din orbite și rotunzi, încercuiți cu pungi mari, ca ai unei broaște. Pe nas îi crescuse o pereche de ochelari cu lentile groase și bărbatul trebuia să-și aplece capul în față pentru a vedea, clipind încontinuu. Nu-și mai amintea cum să ajungă din sufragerie la toaletă. În final, se lăsa pe vine în spatele bungalow-ului, cu găinile, apoi, pe când lucrurile s-au înrăutățit, pe verandă, în fața casei. Mamamimi a zis:

— Mă gândesc că până la urmă e vorba de vrăjitorie.

Fața ei s-a umflat și s-a împietrit, până a ajuns să semene cu o stâncă.

În noaptea de joi, înainte să moară, tata a revenit pentru un scurt timp în lumea noastră. Înalt, îmbrăcat în pantaloni, atât de slab că părea iar tânăr. A luat cina civilizat, îmbibând cu grijă fou-fou în supă, astfel încât mâncarea nu i-a ajuns deloc pe degete. Afară, pe verandă, a început să vorbească, recapitulând numele tuturor fraților lui.

Apoi ne-a spus că bunica nu era mama lui adevărată. Îl născuse o altă femeie, rămasă însărcinată în timp ce se stingea de cancer. Bunicul știa că sarcina avea să o omoare, dar reușise să o aducă la termen. Ea îi purta primul lui fiu.

La două săptămâni după ce s-a născut tata, mama lui adevărată a murit, iar bunicul s-a căsătorit cu femeia numită Binecuvântare.

Sare în loc de zahăr. Lui Iveren îi plăcea să pretindă că ea oferise familiei primul băiat. Dădea bine, pe când se aliniau toți trei în biserică. Dar nu avea lapte pentru copil. Jacob Terhemba Shawo și-a petrect primii cinci ani lipsit de dragoste, în miezul unui război.

Tata a murit cu trei zile înainte de nașterea primului copil al lui Matthew. Fratele meu și soția lui au adus fetița acasă la noi, pentru a-i oferi mamei un lucru vesel, care să-i distragă atenția.

Copilei i-au pus numele creștin de Isobel. Costumul de bebeluș avea trei prințese Disney matlasate pe el, iar părul ei era de un roșcat deschis.

Matthew a râs.

— Nu-ți face griji, Mamamimi, nu poate fi bunicul, e o fetiță.

Raphael a zâmbit.

— Poate e bunicul renăscut în trup de femeie.

Soția lui Matthew a plesnit din limbă. Nu ne plăcea și cu siguranță nu agrease lucrurile pe care le auzise despre Raphael. Și-a îndreptat spatele și a replicat.

— Numele ei e Iveren.

Matthew și-a privit mâinile; Mamamimi a înghețat; Raphael a început să dănțuiască de atâta râs.

— A fost numele mamei mele, a răspuns soția.

— Ah! a strigat Raphael. Două la fel, Matthew. Două Iverene! Oh, ce mai noroc pe capul tău!

Mi-am dat seama după chipul impasibil al mamei și dintr-o mișcare a degetelor — un gest de lehamite — că îi va lăsa pe copil și pe Matthew în grija celeilalte familii. Nu o interesase niciodată cu adevărat soarta micii Iveren.

Dar bunica pesemne crezuse că botezaseră bebelușul după ea. Mai târziu, a mers să locuiască cu ei, îndeplinind astfel tocmai genul de urare pe care i-aș fi făcut-o lui Matthew.

○ ○ ○

Raphael a devenit mai tăcut, mai preocupat, ca și cum în jurul capului îi bâzâia un roi de muște invizibile. Îmi spuneam că muncim prea mult. Încercasem amândoi să obținem stagii de practică la o companie petrolieră. Îmi doream să mergem împreună la cele mai bune universități: Lagos sau Ibadan. Mă gândeam la toți acei străini din state formate în majoritate din neamurile igbo sau yoruba, poate chiar musulmani. Eram sigur că formam o echipă.

Pe biblioteca din hol a apărut un bilet. NU-MI ATINGE CĂRȚILE. EU NU MĂ BAG ÎN MUNCA TA. LASĂ TOATE CĂRȚILE ÎN ORDINE.

Nu erau doar ale lui.

— Pot măcar să mă uit la ele?

Fratele meu m-a privit cu răutate.

— Dacă ceri mai întâi voie.

I-am verificat arhiva de materiale descărcate de pe internet și am descoperit că erau numai filme porno. Am văzut titlurile oribile ale câtorva fișiere, ce prin ele însele erau rasiste și abuzive. Un băiat cuminte, creștin. Eram șocat și îngrozit. I-am bătut un apropo, iar el a pufnit cu încăpățânare.

— Nu trăiesc după regulile altor oameni.

A pus o nouă parolă computerului, astfel încât să nu mai am acces la el. Protestele mele au fost în zadar.

— Trebuie să învăț, Raphael!

— Învățatul te depășește, a răspuns. Nu te poate ajuta.

În cel mai prost moment al vieții lui, profesorii au intrat în grevă pentru că nu erau plătiți. Raphael își petrecea tot timpul clămpănind pe tastatură, nesinchisindu-se nici măcar să se îmbrace. Vocea i-a devenit mai blândă, slabă și dulceagă, însă se exprima doar monosilabic: „Da. Nu. Nu știu”. Nu părea furios, ci doar nițel plictisit.

În acel post al Crăciunului, Mamamimi, Andrew, Matthew și familia au mers la catedrală, dar mama m-a rugat să rămân acasă și să am grjă de Raphael.

— Calmează-l, mi-a zis, iar pentru un motiv sau altul vorbele ei mi-au adus lacrimi în ochi.

S-au dus la biserică și eu am rămas singur în camera principală. Stăteam pe vechea canapea, uitându-mă la niște emisiuni dezgustătoare de la televizor, despre țăranii ce mergeau în Lagos.

Deodată, Raphael a ieșit din dormitorul nostru, mergând cu pași mici, de japonez, îmbrăcat într-una dintre rochiile mamei. În jurul capului își înfășurase o bucată de pânză, în forma unei flori uriașe. Chipul îi era alb de la machiaj. Probabil că arătam oripilat: expresia mea l-a făcut să izbucnească într-un râs zgomotos.

— Ce poartă diva bine îmbrăcată sezonul ăsta.

Singurul gând ce mi-a trecut atunci prin minte a fost: *Raphael, nu mă părăsi!* M-am ridicat și m-am dus către el, făcându-l să dea înapoi; ca și mama, mi-era teamă să nu avem musafiri.

— Dă-o jos, dă-o jos! Ce faci?

— Nu-ți place? m-a întrebat și a clipit des din gene.

— Nu, nu-mi place! Ce te-a apucat?

— Raphael nu e asistentă! Raphael nu trebuie să se poarte frumos!

L-am implorat să-și scoată rochia. Continuam să mă uit la telefon, verificând cât e ceasul, îngrijorat că ceilalți aveau să se întoarcă. Mai presus de orice, nu-mi doream ca mama să afle că-i luase lucrurile.

A lăsat rochia să alunece pe lângă el și a pășit din cercul ei, a lăsat podoaba împăturită din păr să atârne în urmă, căzând pe podea. Le-am cules în grabă, le-am verificat de pete de murdărie sau machiaj și le-am împachetat pe cât de îngrijit am putut.

M-am întors în dormitor, iar el stătea în boxeri și papuci, holbându-se la ecranul calculatorului și, cu totală nonșalanță, își făcea ceva.

Am pus cea mai prostească întrebare:

— Ce faci?

— Ce ți se pare că fac? E distractiv. Ar trebui să mi te alături.

Apoi a râs. A întors ecranul spre mine. În film, un bărbat penetra fundul unei femei. Habar n-aveam că oamenii se dedau la asemenea lucruri. Am urlat și mi-am acoperit gura, râzând din cauza șocului. Am fugit din cameră și l-am lăsat să termine.

Rămas fără Raphael, nu aveam la cine să mai apelez și nu-mi permiteam să fiu văzut plângând. Am mers afară și am înțeles că eram singur. Ce-i puteam spune mamei? Raphael al nostru a înnebunit? Pentru ea fusese oricum țicnit. Doar eu îl plăcusem cu adevărat, iar acum el devenea altcineva și eu eram așa de încet, că rămâneam mereu la urmă, solitar.

A contractat o boală ciudată ce-i făcea pielea să lucească, dar nu a avut febră. Așa pățise și tata: avea boli ce nu erau neapărat legate de o cauză fizică. A încetat să-și mai îngrijească părul. Șuvițele de păr i se răsuceau pe scalp înnodate și arăta ca un cerșetor.

De-abia mai puteai spune că se îmbrăca pe de-a întregul. Se învârtea prin casă doar în chiloți și papuci. Am devenit o Mamamimi numai pentru el, încercând să păstrez secretul de restul familiei și să-l țin în cameră. Obișnuia să se trezească în toiul nopții. Odată m-am ridicat în capul oaselor și am văzut că nu mai era acolo. M-am strecurat afară din casă, vrând să-l găsesc, dând ocol străzilor noastre întunecate. Nu e un lucru înțelept în localitatea noastră. Băieții din serviciul de protecție al cartierului patrulau, apărându-ne de hoți sau străini și puteau fi duri dacă nu-ți recunoșteau chipul.

— Sunt Patrick, m-am mutat în casa de deasupra școlii. Încerc să-l găsesc pe fratele meu, Raphael.

— Și cum zici că l-ai pierdut?

— Nu-i e bine, are febră, umblă singur.

— Familia aceea plecată cu sorcova, a remarcat unul dintre ei.

Lanternele lor mă bulversau, dar îi puteam zări aruncându-și ocheade.

— Se referă la băiatul ăla pervers.

Așa vorbeau despre Raphael?

— E fratele meu. Nu se simte bine.

Am rămas afară până mi l-au adus înapoi, legănându-și puștile AK-47. Ar fi putut fi așa de ușor împușcat. Aproape că era complet dezbrăcat, amețit ca un somnambul, iar părul era într-o dezordine totală. Raphael fusese mereu vanitos. Își ungea pielea cu ulei de trandafiri, purta cămăși drepte, făcute să fie purtate peste pantaloni și să-i ascundă abdomenul, unghiile mereu tăiate. Acum arăta ca un muncitor ce avea nevoie de o baie.

În final, într-o noapte, luna era prea puternică, iar băieții l-au adus prea aproape de casa noastră. Mama a ieșit, dând buzna pe poarta ce gemea.

— Patrick, Patrick, ce s-a întâmplat?

— Băieții ne-au ajutat să-l găsim pe Raphael, a fost tot ce am spus.

M-am simțit rușinat și frustrat pentru că nu reușisem să-l liniștesc, să-l găsesc singur, să păstrez secretul, mai ales față de Mamamimi.

— Sălbatic! a șoptit când l-a văzut, iar cuvântul l-am simțit ca pe un curent rece care m-a străbătut.

Dăduse glas unui lucru pe care-l știusem, dar nu voisem a-l recunoaște. Din nou. Se întâmpla din nou, mai întâi tatălui, apoi fiului.

L-a dus în pat, ținându-l de brațe și arătându-i calea. Camera noastră era rece ca pe vârful unui munte. M-am întors în căldura de afară, iar Mamamimi mă aștepta acolo, părând îmbătrânită.

— Fumează gbana? a întrebat ea.

I-am spus că nu credeam.

— Dar nu-l mai recunosc.

Raphael, întoarce-te! repetam în mintea mea. Uneori, mama mă împungea cu privirea să fac ceva. O asemenea grozăvie nu trebuia să cadă asupra familiei de două ori.

○ ○ ○

Makurdi supraviețuia doar de pe urma râului. Benue se scurge în marele Niger. Este de un verde-cenușiu, are plaje fine, săpate în fața betoanelor și a curenților atât de năprasnici, că arată ca niște jeleuri topite ieșind la suprafață de dedesubt. Nu înoată nimeni acolo, cu excepția momentelor de la amurg, când în locurile mai puțin adânci merg să se spele muncitorii, intrând în apă în chiloți.

Raphael dispărea la apus și cobora pantele pentru a-i admira pe bărbați. Era singura dată când se îmbrăca: cămașă galbenă, pantaloni maronii și pantofi buni. Pășea respectuos pe nisip și cânta despre bărbați, îi tachina și chicotea. Încerca să îi fotografieze. Oamenii îl priveau cu frică sau îl ignorau ca pe copacii încovoiați, iar uneori aruncau cu pietricele în el, pentru a-l face să plece. Lucrurile pe care le spunea erau nebunești. Matthew și cu mine eram trimiși să-l aducem. Matthew ura asta. Venea îmbrăcat în costumul lui

de la bancă, conducând mașina ce se umplea de nisip.

— Lasă-l să stea acolo! Nu se face de rușine decât pe el însuși!

Dar nu-l puteam lăsa pe fratele nostru să fie bătut cu pietre. Ședea pe plajă râzând de propria lui rătăcire, cântând imnuri frumuseții celor ce se îmbăiau, întrebându-i cum îi cheamă și unde locuiesc. Matthew și cu mine eram zăpăciți de rușine.

— Hai acasă, hai acasă, îl îndemnam, iar muncitorilor le spuneam: vă rugăm să ne scuzați, suntem buni creștini, el nu e în apele lui.

Nu ne puteam îndura să-l numim fratele nostru. Râdea și fugea departe de noi. Când îl prindeam, se așeza pe pământ și ne obliga să-l ridicăm cu forța și să-l cărăm la mașina lui Matthew. Era făcut din altceva decât din carne; oasele lui erau de plumb, sângele din mercur.

— Nu mai suport, a zis Matthew.

S-a terminat așa de brusc că ne-a lăsat siderați. Dispăruse din casă, ca de obicei. Mamamimi l-a amenințat pe Andrew să stea departe de problemă și l-a sunat pe Matthew. A parcat în fața porților noastre, așa că la întoarcere am trecut pe lângă universitate și grădina zoologică unde ne dusese Baba pe când eram copii, apoi în jos, după vechiul pod. Era la fel rău ca în dățile trecute. Purta una dintre rochiile lui Mamamimi, hoinărind printre muncitori cu o umbrelă de soare, râzând din toate puterile pe când cânta.

Ne-a zărit și ne-a chemat, făcându-ne cu mâna.

— *M'sugh!* Fraților! Frații mei dragi! Mă duc să înot.

A fugit de noi ca un copil și s-a scufundat în râu. S-a luptat cu valurile puternice, verzui, chiuind ca un puști, poate de plăcere, pe când curenții îl răcoreau. Marea rochie a ieșit înflorită

deasupra, apoi s-a afundat. S-a împiedicat de niște pietre de sub picioare, a alunecat sub apă și nu a mai fost văzut.

— Mergi și adu-l! a zis Matthew.

Nu am răspuns nimic, nu am făcut nimic.

— Hai, ești singurul care-l place.

A trebuit să mă împingă.

Am pășit încet pe marginea apei. L-am strigat așa de slab, că parcă nu-mi doream cu adevărat să se întoarcă. Eram furios pe el, ca și cum chiar atunci ar fi jucat un joc extrem de enervat. În cele din urmă am înaintat parțial în valuri, astfel încât Matthew să-i poată spune mamei că m-am luptat să-l găsesc. Am început să-l strig tare, nu atât din speranța de a-l găsi, cât din dorința de a face noua realitate să dispară. *Raphael! Raphael!* am țipat, înțelegând prin asta că nu putea să fie adevărat, nu atât de simplu și rapid. În final m-am scufundat. Am simțit curentul trăgându-mă departe, de călcâie. M-am luptat să ajung înapoi pe mal, dar știam că nu făcusem suficient, nici măcar pe departe. Știam că fusese deja dus mult în larg.

Pe mal, Matthew mi-a spus:

— Poate e mai bine că a dispărut.

De atunci, nu am mai fost în stare să-i adresez mai mult de cinci cuvinte consecutive.

Asta transmitea familia, deși nu prin cuvinte. Mai bine că se dusese. Biblioteca se afla tot acolo, cu biletul de la el. Știam că eram blestemați. Știam că aveam să fim cu toții duși de curent.

Ah, povești, părea să-mi spună Raphael. *Vrei doar să fii nefericit, ca să ai scuze pentru eșec*.

Avem nevoie de un corp, să-l îngropăm, i-am răspuns amintirii lui.

Nu prea contează, nimeni din familie nu o să jelească. Au prea multe probleme personale. Va trebui să ai singur grijă de tine, de acum. Nu-l mai ai pe frățiorul tău să-ți păzească spatele.

Soarele a apus. Toți ceilalți erau în casă. Voiam să mă cațăr pe acoperiș sau să stau călare pe

zid. Am conectat telefonul mobil la laptop, dar în hăul mlaștinii noastre nu aveam semnal. M-am întors în holul încins și neluminat și am tras cărțile afară, dar erau de necitat, fără Raphael. Cine avea să mai râdă pentru mine, căci eu nu râdeam niciodată? Cine ar mai fi știut să se poarte bine cu oaspeții, civilizat, într-o lume sălbăticită? Am ales cartea noastră de genetică și am mers pe creasta dealului, m-am așezat în refugiul întunecos al unei biserici și am încercat să o citesc, profitând de ultimele raze portocalii. Mi-am zis: Patrick, tu nu ești civilizat și nu-i poți face pe alții să râdă, dar poți face asta. Reprezintă o părticică din Raphael pe care o poți duce mai departe.

Am citit cu voce tare, ca un copil ce repetă cuvinte doar pentru a le transforma în fapte. Mi-am dat seama târziu că încercam să citesc pe întuneric, în biserică. Intonasem în gura mare baliverne de genul GATTACA, fără să văd nimic, cu ochii plini de lacrimi. Dar recunoscusem față de mine un adevăr greoi și îl urmam. Am studiat mulți ani.

De fiecare dată când mă simțeam slab, deprimat sau singur, Raphael îmi vorbea în interiorul capului meu marcat. Îi păstram cărțile în ordine. Cartea de chimie, cea de gentică umană. Am mers afară în curtea din beton spart și am ridicat barele de fier cu bile din ciment, pe care le făcuse el. Acum arăt precum culturistul de pe netbookul său. Tot ce sunt, am devenit datorită fratelui meu.

Nu vorbeam prea mult cu altcineva. Nu voiam. Undeva, ce a mai rămas din plumbul și mercurul lui Raphael s-a împletit cu trestiile sau lucește în nisip.

○ ○ ○

În acele vremuri, pentru a plăti taxa de înscriere la o bursă trebuia să cumperi un loz de la bancă. Eu cumpărasem o mulțime. Nici nu-mi amintesc să-mi fi depus candidatura la Comisia de

acordare a burselor din cadrul Universității de Stat Benue. Mi-au oferit un salariu micuț, suficient cât să stau acasă și să muncesc în construcții. Am devenit unul dintre lucrătorii din adânciturile din pământ.

Niște foști colegi de-ai tatei i-au găsit lui Matthew o slujbă ca funcționar într-o bancă din Jos. Matthew a mers să locuiască alături de unchiul Emmanuel. Andrew și-a dat drumul la gură, cerând să i se dea voie să meargă cu el. Știa cum aveau să evolueze lucrurile. Și Mamamimi știa și vedea motivația, așa că a dat din cap, în liniște, în semn de aprobare. Matthew a devenit tatăl lui Andrew.

Ne-am aliniat cu toții în curte, în căldura aproape sonoră, pentru a-i da voie lui Matthew să-și preia moștenirea — SUV-ul. I-am făcut cu mâna, ca și cum jumătate de familie pleca doar într-o călătorie scurtă în satul natal sau până la brutăria chinezească, pentru a cumpăra chifle. Mașina noastră a accelerat pe dealul roșiatic, pe lângă biserică și a apoi a dispărut. Mamamimi și cu mine eram singuri cu țârâitul insectelor și al căldurii și am pășit împreună, la fel, înapoi spre casă, târșâindu-ne picioarele. Nu am scos un cuvânt toată ziua. Nici televizorul nu era pornit. În bucătărie, pe întuneric, Mamamimi m-a întrebat:

— De ce nu ai mers cu ei? Să studiezi la o universitate cum trebuie?

— Pentru că trebuie să te ajute cineva.

— Nu-ți face griji pentru mine.

Nu cu mult după aceea, a luat mașina verde și ruginită și s-a întors pentru ultima oară în Kawuye. A trăit alături de unchiul Jacob și bătrâni. Am rămas singur în casa aceasta ce murmură.

○ ○ ○

În campusul nostru neglijat, nefinanțat și lovit de greve se afla un matematician. Un bătrân deranjat mintal, ce-mi amintea de Raphael. Era din neamul idoma și se numea Thomas Aba. Ne-a adus

mie și lui Jide caietul lui și apoi a desfășurat o pagină cu ecuații.

Aceste ecuații descriau, spunea el, cum actul observării evenimentelor la un nivel cuantic schimbă faptele analizate. A întors foaia. Acum, a continuat el, uite cum aceleași ecuații descriu cum observarea alterează efectele la nivel macro.

Ne arătase prin mijloace matematice cum simplul act al reproducerii observațiilor schimba lumea reală.

Am publicat în *Nature*. Oamenii voiau să creadă că cineva care lucra pentru ei putea să revoluționeze cosmologia cu un simplu set de ecuații. Dintre noi toți, Thomas Necredinciosul era geniul. Universitatea Tsinghua din Beijing i-a oferit un post de profesor și ne-a părăsit. Trimiterile la articolul nostru curgeau cu nemiluita; Google nu putea ține pasul. Oamenii voiau să afle de ce se modifica totul, vrând să explice atât dezbaterile pe tema schimbărilor climaterice, cât și sfârșitul miracolelor.

Mai simplu, știința găsise adevărul și, găsindu-l, îl schimbase. Știința se denatura pe sine, într-un ciclu nesfârșit.

Într-o zi, teoria evoluției nu va fi mai adevărată, iar legea conservării energiei nu va mai funcționa. Cine știe, poate că ajungem până la urmă să călătorim cu viteza luminii?

Thomas încă îmi scrie despre munca lui, deși este proprietatea intelectuală a universității Tsinghua. Acum poate calcula cât durează până ce observația schimbă lucrurile. Rotația Pământului în jurul Soarelui e așa de bine înstăpânită în univers, că îi va lua patru mii de ani până să se deterioreze. Ce fel de paradigmă o va înlocui? Oare Pământul, Soarele și celelalte stele se suprapun? În afara celor patru dimensiuni ele ocupă același punct matematic?

Atât de multe lucruri există doar ca metafore și numere. Atomilor le vor trebui doar încă

cincizeci de ani până să dispară, luând cu ei quarcurile și mezonii și celelalte particule. Acceleratorul de particule nu va reuși decât să le grăbească sfârșitul.

Thomas a calculat cât va dura până ce observația va degrada propria sa observație. Apoi, zice el, universul va fi din nou stabil. Istoria se estompează și apoi revine.

Logodnica mea e o fată simplă de la țară, ce vrea un profesor de soț. Știu la ce duce asta. La Mamamimi. Probabil nu-i un lucru rău. Abia o cunosc. Poartă rochii lungi în loc de blugi și are un zâmbet drăguț. Familia mamei o cunoaște.

Au început cântecele de la biserică, crescând în intensitate odată cu zăpușeala și lumina soarelui. Costumul meu frumos, lucios, cu arcade albastre și aurii reflectă razele. Bumbacul lui va fi răcoros, mai rece decât veșmântul croșetat și plin de noduri din Indonezia.

Avem două nunți: una nouă, una veche. Așa că trec prin toate astea de două ori: săptămâna viitoare, biserica și marea rochie albă. Va trebui să mimez iubirea și fericirea; fotografiile vor fi folosite pentru amintirile acelea înrămate: „Patrick și Leticia: iubirea adevărată durează pentru totdeauna”. Matthew și Andrew vor veni aici cu familiile lor pentru prima dată după mulți ani și descopăr că doare să am frați cărora nu le pasă deloc de mine.

Îl aud pe tata spunând că soția mea de la țară ar face bine să fie recunoscătoare pentru tot ce-i ofer. Îl aud cum îi spune să plece dacă nu e fericită. De data asta însă, vorbește cu propria mea voce.

Voi pălmui pereții toată noaptea sau doar propria mea față? Voi înnebuni și voi dansa pentru muncitori într-o rochie de femeie? Voi găti tocănițe așa de picante că doar eu le voi putea mânca? Mă uit la trupul meu, vizibil prin bumbacul alb, trupul

pe care l-am făcut perfect, pentru a compensa defectele minții.

Să am un copil cu fruntea ridată? Va purta el pălăria prăfoasă a tatei? Va merge el prin somn, va plânge noaptea sau va râde fără niciun motiv? Dacă îi dau un nume, va trăi din nou viața bunicului său? Ce otravă voi transmite?

Încerc să mi-i imaginez pe toți invitații la nuntă și cum le-ar cădea fețele dacă aș pleca pur și simplu sau aș păși larg, ca Raphael, răcnind de plăcere: „Nicio nuntă! Nu mă însor, așa să știi, José!" Zâmbesc; îl aud spunând-o; îl văd cum s-ar împăuna.

Îl aud mereu zicând: *Ce altceva o să facă cineva ca tine decât să se căsătorească? Eşti prea tăcut şi de casă. Un articol în* Nature *n-o să-ți facă de mâncare. Nici n-o să-ți bage femei în pat.*

Mă gândesc la viitorul meu fiu. Numele lui creștin va fi Raphael, dar numele personal va fi Ese, care înseamnă Șters. Adică Dumnezeu va șterge trecutul cu toate temerile lui.

Dacă vrăjitoria a mers o dată, iar știința se degradează, atunci mi se pare că Dumnezeu ține la libertatea noastră mai mult decât la adevărul de nestrămutat. Dacă voi avea un fiu eliberat de trecut, atunci voi ști că Dumnezeu mă iubește și pe mine.

Așa că mi-l pot imagina pe Ese, primul meu copil. Poartă pantaloni scurți și aleargă cu un zmeu pe urmele lui, fericit, curat și liber, iar noi, Shawonii trăim iar pe deal.

Mă gândesc la Mamamimi, cum îngenunchează să mă privească în ochi și-mi spune: „Patrick, tu ești un băiat pe cinste. Tu faci totul bine. Nu-i nimic în neregulă cu tine". Mi-l amintesc pe tata, lucid pentru o vreme, odihnindu-și o mână pe șalele mele și zicând: „Devii un om mare".

Cel mai mult mă gândesc la Raphael, vorbindu-le deschis lui Matthew, bunicii, chiar și

tatei, dar niciodată mie. Îmi trece cărțile, scăldat în lumina crepusculului, iar eu îi ofer ceai și el zice, ca și cum ar fi surprins: *Drăguț. Mulțumesc!* Chipul lui lucios radiază de iubire.

Trebuie să am încredere că pot transmite mai departe și iubirea.

Traducerea: Oana Chițu

PRINTRE CEILALȚI (FRAGMENT)

JO WALTON

1 mai 1975

Fabrica de cărbune Phurnacite din Abercwmboi a distrus toți copacii pe o rază de șase kilometri. Am măsurat distanța cu ajutorul contorului. Părea ceva ieșit din măruntaiele iadului, întunecat și amenințător, cu furnale de foc care se oglindeau într-un iaz păcuriu ce curma viața oricărui animal sau păsări ce se adăpa din el. Duhoarea era de nedescris. Când treceam pe-acolo, trăgeam până sus geamurile mașinii și ne țineam respirația. Grampar spunea că nimeni nu-și poate ține respirația atât de mult și avea dreptate. Se simțea iz de sulf, substanța iadului, după cum spun unii, și alte miasme îngrozitoare, de metal topit și ouă stricate.

Sora mea o botezase Mordor și era pentru prima oară când o vizitam neînsoțite. Împlinisem deja zece ani, dar chiar și așa măricele cum eram, ne-am ținut de mână de cum am coborât din autobuz și-am dat cu ochii de ea.

Soarele era la asfințit, iar fabrica prindea contururi tot mai întunecate și mai amenințătoare pe măsură ce ne apropiam. Șase dintre furnale ardeau de zor, iar patru din ele scuipau aburi otrăvitori.

— Cu siguranță e un șiretlic al Inamicului, am murmurat eu.

Mor nu s-a prins în joc.

— Crezi c-o să meargă?

— Zânele ne-au dat asigurarea lor, am încercat s-o liniștesc.

— Știu, dar uneori mă-ntreb cât înțeleg ele din lumea reală.

— Și lumea lor e reală, am spus eu. Doar că în alt fel. O altă înfățișare.

— Așa-i.

Se holba în continuare la monstrul cu furnale, care se făcea tot mai mare și mai înfricoșător cu fiecare pas.

— Nu știu însă cât înțeleg ele despre înfățișarea lumii obișnuite. Și asta cu siguranță e lumea obișnuită. Copacii sunt morți. Nicio zână nu trăiește aici.

— Tocmai de-aceea am venit.

Am ajuns la gard, trei sârme încâlcite din care cea de sus era ghimpată. Pe plăcuță scria „Accesul Interzis Persoanelor Neautorizate. Atenție la Câinii de Pază!" Poarta era de partea cealaltă a complexului, ascunsă vederii.

— Crezi că sunt câini pe-aici?

Mor se temea de câini, iar ei simțeau. De regulă, cei cu care eu mă jucam o lătrau pe ea în draci. Mama zicea că în felul ăsta ne pot deosebi oamenii. Ar fi funcționat, ce-i drept, dar, ca orice propunerea de-a mamei, era nespus de răutăcioasă și teribil de ineficace.

— Nu, am răspuns.

— De unde știi?

— S-ar duce totul de râpă dacă ne-ntoarcem acum, după ce ne-am chinuit să ajungem până aici. Unde mai pui că suntem într-o misiune, și nu poți abandona o misiune fiindcă ți-e frică de câini. Nu știu ce-ar zice zânele. Gândește-te la ce încercări sunt supuși oamenii care pleacă în misiuni.

Vedeam că nu funcționează. În timp ce vorbeam, încercam să străpung umbrele cu privirea. Mor își înteți strânsoarea.

— La urma urmei, și câinii sunt tot animale. Chiar și câinii de pază vor încerca să bea din balta

aia și vor muri. Dacă ar fi pe-aici, am fi zărit câteva leșuri pe marginea apei, și eu nu văd nimic. E o păcăleală.

Ne-am strecurat pe sub gard, ridicând pe rând sârma. În luciul nemișcat și plumburiu al apei se oglindeau în chip diform flăcările furnalelor, ca niște dâre văluroase. La baza lor se zăreau luminițe, unde lucra probabil schimbul de noapte.

Nicio urmă de vegetație, nici măcar copaci morți. Tăciunii scrâșneau sub tălpile noastre, iar bulgării de zgură ne puneau gleznele la grea încercare. Cu excepția noastră, locul părea complet mort. Streșinile ferestrelor de pe dealul opus fabricii păreau ridicol de îndepărtate. O colegă de școală locuia acolo și ne invitase mai demult la o petrecere. Mirosul pătrundea chiar și în acele case. Tatăl ei lucra la fabrică. Oare era înăuntru?

Ne-am oprit la marginea bălții. Niciun firicel de apă naturală nu perturba luciul încremenit. Mi-am vârât mâna în buzunar, după floarea magică.

— O ai pe-a ta?

— E cam strivită, constată ea după ce o scoase la iveală.

Și a mea era cam strivită. Niciodată nu cred c-am făcut ceva mai prostesc și mai copilăresc decât în acea clipă, în mijlocul pustiului, la marginea unui iaz mort, ținând în mână două scânteioare strivite care urmau să distrugă fabrica, după cum ne spuseseră zânele.

N-am găsit nimic potrivit de zis.

— Ei bine, un, dai, tri!

Ca întotdeauna, la „trei” am aruncat florile în balta plumburie, care le-a înghițit fără să lase vreo urmă.

Nu s-a întâmplat nimic. Am auzit un lătrat îndepărtat, iar Mor s-a răsucit și a luat-o la goană. Eu după ea.

— Nu s-a întâmplat nimic, mi-a spus când am ajuns la stradă, după ce străbătusem drumul de întoarcere de patru ori mai iute ca înainte.

— La ce te așteptai? am întrebat.

— Mă așteptam să cadă fabrica și să lase un crater în urmă, rosti ea pe cel mai prozaic ton din lume. Sau la huorni.

La huorni chiar nu mă gândisem și le-am simțit teribil lipsa.

— Credeam că florile se vor dizolva și undele se vor împrăștia, iar fabrica se va prăbuși și copacii și iedera vor năpădi ruinele ei, apoi sub ochii noștri balta se va preschimba în apă adevărată și o pasăre va coborî să bea, iar zânele vor veni să ne mulțumească și să-și facă un palat aici.

— Dar nimic nu s-a întâmplat, zise ea oftând. Mâine va trebui să le spunem că n-a funcționat. Haide, mergem pe jos sau așteptăm autobuzul?

Și totuși a funcționat. A doua zi, pe prima pagină din *Aberdare Leader* a apărut următoarea știre: „S-a închis fabrica Phurnacite. Mii de muncitori concediați”.

○ ○ ○

Încep cu povestea asta pentru că e scurtă și la obiect și are noimă, spre deosebire de ceea ce va urma.

Priviți-o ca pe o culegere de amintiri. Priviți-o ca pe una dintre acele biografii discreditate ulterior, spre groaza cititorilor, pentru că autorul a mințit și se dovedește a fi de altă rasă, gen, stare socială și credință decât reieșea din mărturiile sale. Eu mă confrunt cu o problemă diametral opusă. Mă chinui să nu par atât de normală. Ficțiunea e bună. Ficțiunea îți permite să selectezi și să simplifici. Nu e o poveste drăguță, nici o poveste ușoară. Dar e o poveste despre zâne, așa că tratați-o ca atare. Oricum, nu mă aștept s-o luați de bună.

Mori Phelps 1979 Strict Confidențial. Acesta NU e un vocabular!

„Et haec, olim, meminisse iuvabit!”[9]Vergiliu, *Eneida*.

Miercuri, 5 septembrie 1979

— Ce bine-ți va prinde aici la țară, mi-au spus ele. Mai ales că vii dintr-un loc așa de, ei bine, industrializat. Școala e în natură, or să fie vaci și iarbă și aer curat.

Vor să scape de mine. Mă trimit fain-frumos la internat și pot să pretindă în continuare că nu exist. Nu mă priveau deloc. Se uitau prin mine sau cumva chiorâș. Eram genul de rudă pe care n-ar fi ajutat-o decât dacă n-aveau de ales. *El* s-ar fi putut să mă privească, nu-mi dau seama. Nu mă pot uita drept la el. Îi aruncam priviri furișe, încercând să-i văd cu ochiul minții, barba, culoarea părului. Se uita la mine? Nu știu.

Avea trei surori mai în vârstă decât el. Le-am văzut într-o fotografie de demult, dar erau neschimbate la chip, îmbrăcate ca domnișoare de onoare, și alături de ele mătușa mea, Teg, mai maronie la față decât un bob de cafea. Apare și maică-mea în poză, în rochia aceea oribilă de mireasă de culoare roz — pentru că era decembrie iar noi ne-am născut în iunie anul următor și s-a simțit puțin rușinată —, dar *el* nu apare. După ce a părăsit-o, l-a tăiat, decupat sau ars din toate pozele de nuntă. N-am văzut niciodată o poză cu el. Nici una. În *Jane of Lantern Hill* de L.M. Montgomery, o fată ai cărei părinți divorțaseră își recunoaște tatăl într-o fotografie din ziar, fără să-l fi știut dinainte. După ce-am citit cartea ne-am uitat la niște fotografii, dar n-am găsit nimic. Sinceră să fiu, nu ne gândeam aproape deloc la el.

Până și când mă aflam în casa lui am fost aproape surprinsă să constat că e real, cum erau și surorile lui vitrege și despotice, care m-au rugat să le spun „mătușă”.

— Nu „tușă”, mi-au zis ele. „Tușă” e prea obișnuit.

Așa că le-am spus „mătușă”. Știu că se numesc Anthea, Dorothy și Frederica, așa cum știu

și alte lucruri, deși o parte din ele sunt minciuni. Nu cred în ce-mi zice maică-mea până nu verific. Unele lucruri însă nu le poți verifica în cărți. Oricum nu contează cum le cheamă, pentru că nu le pot deosebi, așa că le spun doar „mătușă”. Ele mă strigă, foarte formal, „Morwenna”.

— Arlinghurst e printre cele mai bune școli de fete din țară, rosti una dintre ele.

— Toate trei am fost acolo, adăugă alta.

— A fost o perioadă minunată, completă a treia.

Felul ăsta de a se exprima părea să fi fost un obicei de-al lor.

Stăteam lângă șemineu, cu privirile pierdute printre firele bretonului, sprijinindu-mă în baston. Încă un lucru pe care preferau să-l ignore. Când am coborât din mașină am zărit milă în ochii uneia dintre ele. Urăsc asta. Mi-ar fi plăcut să mă așez, dar n-aveam de gând să le spun și lor. Mă descurc mult mai bine acum pe picioare. O să mă însănătoșesc, indiferent ce spun doctorii. Îmi doresc așa mult să alerg, încât uneori mă doare mai tare că nu pot s-o iau la goană, decât că mă doare piciorul.

M-am întors și m-am uitat la șemineu, încercând să alung gândurile negre. Era din marmură, sculptată cu migală, iar vatra era decorată cu frunze de mesteacăn din cupru. Totul era foarte curat, dar nu foarte confortabil.

— Mergem chiar acum la Shrewsbury să-ți luăm uniforma și mâine te ducem la internat.

Mâine. Abia așteaptă să se scape de mine, de groaznicul meu accent galez, de piciorul meu șchiop și, mai rău decât orice, de existența mea incomodă. Nici eu nu-mi doresc să fiu aici. Problema e că n-am altundeva unde să stau. Am aflat la Cămin că n-ai voie să locuiești singur decât după ce-mplinești șaisprezece ani. Și, la urma urmei, e tatăl meu, chiar dacă nu l-am văzut până acum. Într-un fel, femeile astea chiar sunt mătușile

mele. Asta mă face să mă simt mai singură și mai departe de casă decât m-am simțit vreodată. Mi-e dor de adevărata mea familie, cea care m-a dezamăgit.

Restul zilei am fost la cumpărături cu cele trei mătuși, dar fără el. Nu știu dacă mi-a părut bine sau m-a întristat faptul că n-a venit. Uniforma pentru Arlinghurst se găsea doar într-un magazin special, la fel ca și uniforma pentru școala de gramatică. Ce mândrie când am luat examenul de sfârșit de an. Crema Văilor ni se spunea. Duse-s vremurile alea, acum mă obligă să merg la școala asta distinsă, cu cerințele ei ciudate. Una dintre mătuși avea o listă și am cumpărat tot ce scria acolo. Am observat că nu se prea uită la bani. Nimeni n-a cheltuit atât pe mine până acum. Păcat că totul e așa oribil. Sunt multe truse pentru jocuri. Nu le-am zis că n-o să mă ating prea curând de ele sau poate niciodată. Încerc să alung gândul ăsta. Fugeam de când eram mică. Am câștigat împreună curse. În majoritatea curselor școlare ne-am întrecut noi două, lăsându-i pe ceilalți mult în urmă. Grampar vorbise de olimpiadă, în treacăt, dar vorbise. Zicea că nu participaseră niciodată gemeni la olimpiadă.

Cum a venit vorba de pantofi, au apărut și problemele. Le-am lăsat să cumpere pantofi de hochei, adidași și teniși pentru gimnastică, pentru că s-ar putea să-i folosesc odată. Sau nu. Dar când s-a pus problema pantofilor școlari, a trebuit să le opresc.

— Am un pantof special, le-am spus, fără să mă uit la ele. Are o talpă specială. Trebuie făcuți la ortoped. Nu pot să-i cumpăr așa.

Vânzătoarea a confirmat că nu puteam să-i cumpărăm pe modelul școlar. A ridicat un pantof de școală, urât și nu foarte diferit de papucii butucănoși pe care-i purtam.

— N-ai putea să-i porți pe ăștia? m-a întrebat o mătușă.

Am luat un pantof în mână și l-am inspectat.

— Nu, am răspuns, întorcându-l pe toate părțile, are toc.

Nu puteam să mă tocmesc cu ele, deși școala gândea probabil că o adolescentă respectabilă va purta cel puțin pantofi cu tocuri.

Nu cred că intenționau să mă umilească total cu comentariile lor aprobatoare la adresa mea, a pantofilor mei și a tălpii ortopedice. A trebuit să-mi repet lucrul ăsta în timp ce stăteam acolo ca un bolovan, cu o jumătate de zâmbet chinuit întipărit pe chip. Ar fi vrut să mă-ntrebe ce probleme am la picior, dar privirea mea insistentă le-a înăbușit curiozitatea. Asta m-a mai înviorat puțin. S-au dat bătute în privința pantofilor și-au hotărât că școala va trebui să accepte situația.

— Oricum, pantofii mei nu-s roșii și strălucitori, să atragă privirile.

Mare greșeală, căci în acel moment toate s-au holbat la pantofii mei. Pantofi pentru infirmi. Am putut să aleg la acest model de pantofi de damă pentru infirmi între maro și negru și am ales maro. Bastonul e de lemn. Îi aparținuse lui Grampar, care e încă în viață, în spital, și încearcă să-și revină. Dacă se însănătoșește, s-ar putea să mă întorc acasă. Puțin probabil, după cele întâmplate, dar speranța moare ultima. De fermoarul jachetei atârnă brelocul meu de lemn, tăiat dintr-un copac, cu tot cu scoarță. E din Pembrokeshire. Îl am de dinainte. L-am atins, ca să simt lemnul, și le-am văzut privirile. Am văzut cu ochii lor, o micuță adolescentă nostimă, cam țepoasă și infirmă, cu o bucată de lemn uzat în mână. Ar fi trebuit să vadă doi copii încrezători și strălucitori. Eu știu ce s-a întâmplat, ele nu știu nimic și oricum n-ar înțelege.

— Sunteți englezoaice din cap până-n picioare.

Au zâmbit. În țara mea, „saes” e o insultă, un cuvânt teribil de jignitor, cel mai urât cuvânt pe

care i-l poți adresa cuiva. Înseamnă „englez”. Dar acum sunt în Anglia.

Am mâncat cina la o masă la care ar fi încăput și șaisprezece persoane, cu un al cincilea loc stingher pregătit pentru mine. Totul se asorta, împletiturile de rafie, șervețelele, farfuriile. Complet diferit față de-acasă. După cum mă așteptasem, mâncarea era groaznică. Carnea era tare, cartofii apoși și legumele în formă de suliță aveau gust de iarbă. Cunoscuții mi-au spus mereu că bucătăria englezească e oribilă și uite că aveau dreptate. Mătușile vorbeau despre școli și internate, prin care trecuseră deopotrivă. Știu totul despre ele. Nu degeaba citisem Greyfriars și Mallory Towers și operele complete ale Angelei Brazil.

După cină, *el* m-a rugat să-l însoțesc în birou. Mătușile nu păreau foarte încântate de idee, dar n-au zis nimic. Biroul m-a lăsat mască, fiindcă era plin de cărți. După cum se prezenta restul casei, mă așteptam să găsesc ediții frumos aranjate și învelite în piele ale clasicilor, Dickens, Trollope și Hardy (bunica se dădea în vânt după Hardy), dar rafturile erau ticsite cu ediții necartonate, majoritatea SF-uri. M-am destins pentru prima oară de când intrasem în casă, pentru prima oară și în prezența lui, întrucât cărțile făceau lucrurile să nu pară așa rele. Mai erau și alte obiecte prin încăpere, scaune, un cămin, o tavă de băutură, un pick-up, dar nu le-am dat importanță, ci m-am avântat fără grație spre raftul de literatură SF.

Am găsit o droaie de Paul Anderson pe care nu le citisem. Îndesată pe-acolo era și *Dragonquest* de Anne McCaffrey, ce părea să fie continuarea de la *Weyrsearch,* pe care-am citit-o într-o antologie. Pe raftul de dedesubt era un John Brunner pe care nu-l știam. Mai bine chiar, două Brunnere, ba nu, trei pe care nu le citisem. Ochii începuseră să mi se umezească.

Îmi petrecusem vara văduvită de cărți, cu excepția celor pe care le-am luat cu mine când am fugit de maică-mea — cele trei volume necartonate din *Stăpânul inelelor,* firește, *The Wind's Twelve Quarters* de Ursula K. Le Guin, volumul 2, pe care o proclam în fața oricui drept cea mai bună culegere de povestiri din toate timpurile, până la sfârșitul lumii, și *The Last Starship From Earth* de John Boyd, unde ajunsesem pe la mijloc, dar nu mai avea același farmec la a doua lectură. Totodată citisem, fără să o iau însă cu mine, *When Hitler Stole Pink Rabbit* de Judith Kerr, iar comparația cu copilul care ia cu el o jucărie nouă când părăsește Germania nazistă, și nu pe iubitul său Iepure Roz îmi dă un sentiment de neliniște de fiecare dată când mă uit peste Boyd în ultima vreme.

— Pot să…, am început eu.

— Poți să împrumuți orice vrei, atâta vreme cât ai grijă de ele și le-aduci înapoi, mi-a spus el.

Am înșfăcat volumul lui Anderson, pe McCaffrey, cele trei Brunnere…

— Ce-ai luat acolo?

M-am întors și i-am arătat. Amândoi aveam privirile fixate în cărți.

— Ai citit primele din seria asta? m-a întrebat, indicând volumul de McCaffrey.

— Le-am împrumutat de la bibliotecă, i-am explicat.

Citisem întreaga colecție de science-fiction și fantasy existentă în biblioteca din Aberdare, de la *Ensign Flandry* a lui Anderson până la *Creatures of Light and Darkness* a lui Roger Zelazny, ciudată alegere pentru a încheia lista, de care nu sunt în totalitate convinsă.

— Ai citit ceva Delany? m-a întrebat.

Își turnă niște whisky și îl sorbi câte puțin. Avea un miros ciudat, groaznic. Am negat din cap. Mi-a înmânat un volum dublu publicat de Ace, jumătate din el fiind *Empire Star* de Samuel R.

Delany Jr. L-am întors să văd și cealaltă jumătate, dar el țâțâi nerăbdător, iar eu m-am uitat la el pentru câteva clipe.

— Cealaltă jumătate e o prostie, a rostit cu un aer indiferent, stingând țigara cu prea multă forță. Ce zici de Vonnegut?

Citisem tot ce publicase Kurt Vonnegut Jr. până la acea dată. Câteva le citisem în librăria Lears din Cardiff. *Fii binecuvântat, domnule Rosewater*[10] e foarte ciudată, dar *Leagănul pisicii*[11] e printre cele mai bune cărți citite vreodată.

— O, da, am zis eu.

— Ce-ai citit de Vonnegut?

— Tot.

— *Leagănul pisicii?*

— *Micul dejun al campionilor*[12]*, Bun venit printre maimuțe*[13]*...*, am înșirat iute toate titlurile.

A zâmbit. Părea mulțumit. Cărțile erau drogul și mângâierea mea, dar nimeni nu fusese mulțumit de mine până acum.

— Dar *Sirenele de pe Titan*[14]? m-a întrebat, după ce m-am domolit.

Am clătinat din cap.

— N-am auzit de ea!

A lăsat paharul din mână, s-a aplecat, a scos cartea fără să se uite la raft și a așezat-o pe teancul meu.

— Dar Zenna Henderson?

— *Pilgrimage,* am spus dintr-o răsuflare.

Cartea asta mă atinge profund. O iubesc. N-am cunoscut pe nimeni care s-o fi citit. N-am luat-o de la bibliotecă. O avea maică-mea, o ediție americană cu o gaură în copertă. Nici nu cred că există o ediție britanică. Henderson nu figura în catalogul bibliotecii. Pentru prima oară am înțeles că dacă el e tatăl meu, și într-un fel era, o *cunoscuse* cu mult timp în urmă. Se însurase cu ea. Avea continuarea la *Pilgrimage* și două culegeri.

Le-am luat pe toate, nesigură în privința lui. Nu puteam să le țin pe toate într-o mână. Le-am vârât în ghiozdan, care era la locul lui, pe umăr.

— Cred că mă duc să mă culc, am spus.

Mi-a zâmbit. Avea un zâmbet plăcut, diferit de ale noastre. Toată viața mi s-a spus că semănăm cu el, dar eu nu văd asemănarea. Dacă e cu adevărat Lazarus Long pentru mine și Lorelei[15], mă așteptam să aducă mai mult cu noi, dar în afară de culoarea ochilor și a părului nu văd nimic. Nu contează. Am cărți, cărți noi și câtă vreme am cărți pot îndura orice.

Joi, 6 septembrie 1979

Tata m-a dus la școală cu mașina. Pe bancheta din spate era o valiză elegantă — n-o mai văzusem până atunci —, în care una dintre mătuși mi-a spus că mă așteaptă uniforma, frumos împăturită. Alături era o geantă de piele, care aparent conținea rechizite. Amândouă erau în stare perfectă și mă gândesc că erau noi. Costaseră probabil o avere. Ghiozdanul meu conținea lucrurile cu care fugisem de-acasă și cărțile împrumutate. Au încercat să-l pună cu restul bagajelor, dar l-am ținut strâns la piept până m-au lăsat în pace. Am dat ușor din cap, incapabilă să rostesc un cuvânt. Curios cât de greu e să verși lacrimi sau să te exteriorizezi cu oamenii ăștia. Nu sunt oamenii mei. Nu sunt ca oamenii mei. Parcă erau primele versuri dintr-un poem și ceva mă îndemna să le aștern pe caiet. Am urcat în mașină cu oarecare dificultăți. M-a durut. Măcar puteam să-mi întind piciorul odată ce eram așezată. Observasem de ceva vreme că scaunul din față e mai confortabil decât bancheta din spate.

Am reușit să zic mulțumesc și la revedere. Mătușile m-au sărutat pe obraz.

Tata nu se uita la mine în timp ce conducea, astfel că puteam să-i arunc priviri piezișe. Fuma, aprinzându-și fiecare nouă țigară cu chiștocul celei terminate, la fel ca mama. Am coborât geamul, să respir niște aer curat. Cred în continuare că nu

seamănă deloc cu noi. Nu-i vorba numai de barbă. M-am întrebat ce părere și-ar fi făcut Mor despre el, dar am alungat gândul repede din minte.

— Te-am trecut Markova, mi-a spus după o vreme, printre aburii de fum.

Așa îl cheamă. Daniel Markova. Știam de mică. E numele care apare pe certificatul meu de naștere. A fost căsătorit cu mama. E numele ei. Dar nu l-am folosit niciodată. Numele meu de familie e Phelps și așa mă știau și la școală. Phelps înseamnă ceva, cel puțin în Aberdare, unde sunt bunicii mei, familia mea. Doamna Markova înseamnă nebuna aia de maică-mea. În Arlinghurst n-are nicio însemnătate.

— Morwenna Markova, ce cârnați complicat, am spus după o lungă tăcere.

— Asta am zis și eu când te-ai născut, m-a aprobat el râzând. Morwenna și Morganna.

— Mama zicea că tu ai ales numele, am rostit cu glas scăzut în timp ce mă holbam la succesiunea de parcele cu cereale.

Unele fuseseră arate, altele doar secerate.

— Cam așa e, a recunoscut. Maică-ta avea listele alea și m-a pus să aleg. Erau toate foarte lungi și foarte… galeze. I-am spus că o să iasă un cârnat, dar ea m-a asigurat că oamenii or să-i găsească o prescurtare. Au găsit una?

— Da, am spus, fără să-l privesc. Mo, sau Mor. Sau Mori.

Mori Phelps voi semna când voi ajunge o poetă celebră. Așa mă semnez în caietele mele. Ex libris Mori Phelps. Ce-are de-a face Mori Phelps cu Morwenna Markova și ce-o așteaptă oare în noua ei școală? Într-o zi o să râd despre pățania asta, mi-am zis. O să râd cu niște oameni atât de inteligenți și rafinați, încât mi-e greu să mi-i închipui acum.

— Și surorii tale îi spun Mog? m-a întrebat.

Până acum n-o adusese în discuție. Am clătinat din cap, dar am priceput îndată că nu se

uita la mine.

— Nu. Amândouă suntem Mo sau Mor.

— Dar cum vă deosebesc atunci?

Nu se uita deloc la mine. Tocmai își aprindea o nouă țigară.

— Nu au cum, am rostit, zâmbind în sinea mea.

— Te deranjează că vei fi Markova la școală?

— Nu-mi pasă. Oricum, tu plătești pentru școală.

Își întoarse privirile spre mine pentru o clipă, apoi se concentră din nou la drum.

— Surorile mele plătesc. Eu n-am bani, decât ce-mi dau ele. Ești la curent cu situația mea familială?

De ce-aș fi? Nu știam mai nimic despre el, cu excepția faptului că era englez, prilej de nenumărate ciondăneli cu colegii de joacă, apoi se căsătorise cu maică-mea la nouăsprezece ani și o părăsise doi ani mai târziu când ea era în spital, însărcinată, iar copilul a murit din cauza șocului.

— Nu, am răspuns.

— Mama a fost căsătorită cu un bărbat pe nume Charles Bartleby. Era destul de înstărit. Au avut trei fiice. Apoi a venit războiul. A plecat să lupte în Franța, în 1940, unde-a fost capturat și băgat într-un lagăr de prizonieri. Mama le-a lăsat pe surorile mele în grija bunicii Bartleby, în Old Hall, casa din care tocmai ce-am ieșit. S-a angajat la o cantină a aviației, încercând să ajute cum putea. Acolo l-a cunoscut și s-a îndrăgostit de un ofițer polonez de aviație, pe nume Samuel Markova. Era evreu. Eu m-am născut în martie 1944. În septembrie 1944, Bartleby a fost eliberat din lagăr și s-a întors în Anglia, unde a divorțat de mama. Ea s-a căsătorit cu tata, care tocmai aflase că toată familia lui din Polonia fusese ucisă.

Oare avusese soție și copii? Așa-mi spunea instinctul. Un evreu polonez! Sunt pe sfert poloneză. Pe sfert evreică? Tot ce știu despre

iudaism am aflat din *Cantică pentru Leibovitz*[16] și *Dying Inside*. Poate și din Biblie.

— Mama avea niște bani puși deoparte, dar nu foarte mulți. După război, tata a plecat din aviație și s-a angajat la o fabrică din Ironbridge. Bartleby a lăsat averea și casa surorilor mele. Mama a murit într-un accident când aveam treisprezece ani. Surorile mele, acum femei în toată firea, au venit la înmormântare. Anthea s-a oferit să-mi plătească școala și tata a fost de-acord. De-atunci m-au tot întreținut. După cum bine știi, m-am căsătorit cât eram încă la facultate.

— Ce s-a ales de Bartleby? am întrebat.

M-am gândit că nu putea fi mult mai în vârstă decât bunicul meu.

— Când fetele au împlinit douăzeci și unu de ani, s-a împușcat, a rostit el pe un ton care nu lăsa loc de alte întrebări.

— Și tu… cu ce te ocupi?

— Mătușile sunt cu finanțele, dar eu mă ocup de moșie.

Aruncă un chiștoc în scrumiera plină-ochi.

— Mă plătesc pentru serviciile mele și locuiesc acolo. Foarte victorian, dacă stai să te gândești.

— Acolo stai de când ai părăsit-o pe mama?

— Da.

— Dar surorile tale ziceau că nu știu nimic de tine. Bunicul meu a bătut tot drumul ăsta să discute cu ele, am spus indignată.

— Au mințit.

Nu dădea ochii cu mine.

— Ești supărată că am fugit de-acasă?

— Și eu am fugit de ea.

Nu era un răspuns la întrebarea lui, dar se mulțumi cu atât.

— Știam că or să aibă bunicii voștri grijă de voi.

— Au avut. Nu trebuia să-ți faci griji.

— A! făcu el.

Am înțeles atunci, plină de remușcări, că simpla mea prezență în mașină era o uriașă acuză la adresa lui. În primul rând, eram doar eu, iar el părăsise două gemene. În al doilea rând eram infirmă. În al treilea rând, faptul că mă aflam acolo. Am fugit de-acasă. Am fost nevoită să cer ajutor și, mai rău, a trebuit să apelez la serviciile sociale ca să dau de el. În mod evident, nu se gândise prea bine la cum o să trăim. Simpla mea prezență îi reamintea ce părinte denaturat e. De fapt, este un părinte denaturat. Fără s-o punem la socoteală pe maică-mea, nu se face să părăsești doi bebeluși, iar să-i lași în îngrijirea ei e un lucru mai mult decât iresponsabil. Dar acum fugisem și eu de-acasă.

— N-aș fi vrut să cresc altfel, am spus.

Bunicii mei. Valea. Casa.

— Sincer. Îmi sunt atât de dragi amintirile astea. Am avut cea mai frumoasă copilărie posibilă.

— În curând o să-ți fac cunoștință cu tatăl meu, poate la jumătatea trimestrului, rosti el.

Viră la dreapta, printre doi ulmi muribunzi, pe un drum cu pietriș ce scrâșni sub presiunea roților. Ajunsesem la Arlinghurst.

Prima pățanie la școală a fost cearta legată de chimie. E o clădire mare și elegantă, cu aspect impunător, victorian. Dar miroase a școală, a cretă, a varză călită, a dezinfectant și a transpirație. Doamna directoare e manierată și rece. Nu i-a dat voie tatei să fumeze, fapt care l-a pus într-o situație jenantă. Scaunele din biroul ei sunt prea joase, dovadă că abia am reușit să mă ridic din al meu. Mărunțișuri care n-ar fi contat dacă n-aș fi văzut orarul. În primul rând, trei ore de jocuri în fiecare zi. În al doilea rând, arta și religia sunt obligatorii. În al treilea rând, sunt obligată să aleg între chimie și franceză sau latină și biologie. Între fizică și economie sau istorie și muzică nu mi-a fost greu să aleg.

În *Have Space Suit, Will Travel*, Robert Heinlein afirmă că singurele discipline ce merită studiate sunt istoria, limbile și știința. Mai adaugă și matematica, dar, sincer să vă spun, cred că au uitat să-mi bage aparatul de calculat în creier. Mor e bună la matematică. Altfel, eram identice, fie înțelegeam un subiect din prima, fie trebuia să-l bagi cu burghiul în capetele noastre. „Cum poți să pricepi logica booleană dacă nu te descurci cu algoritmii de divizibilitate?" m-a întrebat odată profesoara de mate, cu disperare. Diagramele Venn sunt ușoare în comparație cu algoritmii de divizibilitate. Cel mai greu era de rezolvat ecuația oamenilor care făceau lucruri de neînțeles, aparent fără motiv. Gândurile îmi zburau de la algoritmi și mă întrebam de ce le pasă unora în ce moment se intersectează două trenuri (spioni), de ce sunt atât de năzuroși în privința locurilor (oameni recent divorțați) sau, una pentru care încă n-am vreo explicație, de ce fac unii baie fără dop.

Istoria, limbile și știința nu ridică astfel de probleme. Când trebuie să folosești calcule matematice în știință, totul e limpede și, pe deasupra, te lasă să folosești calculatorul.

— Vreau să fac și latină, și biologie, și franceză, și chimie, am rostit, ridicând privirile din orar. Dar n-am nevoie de artă sau educație religioasă, așa că putem schimba cu ușurință.

Directoarea se făcu foc și pară la auzul propunerii mele, pentru că aparent orarele sunt sfinte sau așa ceva. N-am ascultat-o cu prea mare atenție.

— Sunt cinci sute de fete în școala asta, ai de gând să le schimbăm tuturor orarul ca să-ți fie ție bine?

Tatăl meu, care-l citise fără îndoială pe Heinlein, mi-a ținut partea. Aș asculta de părerea lui Heinlein mai degrabă decât a oricărei directoare. În cele din urmă am ajuns la un compromis, în care dacă renunțam la biologie

aveam acces la celelalte trei, cu schimburi de clasă. Chimia urmează s-o studiez cu altă clasă, dar nu-mi pasă. Eram deocamdată mulțumită de victoria obținută și am acceptat să fiu condusă la dormitor, unde aveam să-mi întâlnesc profesorul supraveghetor și „noile mele prietene”.

Tata m-a sărutat pe obraz când și-a luat rămas bun. L-am însoțit cu privirile până la poartă și am văzut că și-a aprins o țigară de cum a ieșit.

Vineri, 7 septembrie 1979

Viața la țară e o glumă aici.

Cu un strop de adevăr. Arlinghurst stă solitară în mijlocul câmpului, înconjurată de teren agricol. Nu există o bucățică de pământ pe-o rază de treizeci de kilometri care să nu fie dată în folosință cuiva. Sunt și vaci pe-aici, proaste, urâte și alb-negre, nu maro, cum sunt cele autentice, văzute în vacanță. (Aho, aho, vacă maro! Cu astea nu se poate vorbi.) Se fâțâie pe pășune până la muls, când fac coadă în fața fermei. Mi-am dat seama în după-amiaza asta, când mi-au dat voie să mă plimb prin împrejurimi, că vacile sunt proaste. Boule! Sau vaco! Cunoșteam expresiile, dar nu știam cât de bine descriu prostia.

Eu am venit din văile galeze. Există un motiv întemeiat pentru care poartă numele ăsta. Sunt niște văi înguste, abrupte, cu dâre subțiri de teren plat. E plină Țara Galilor de asemenea văi. Majoritatea au o biserică, câteva ferme și nu mai mult de o mie de oameni în toată valea. Nu pot susține mai mult de-atât. Valea Cynon, de unde vin eu, ca și văile învecinate, au peste o mie de locuitori, care locuiesc în case victoriene, dispuse în terase asemenea viilor, pe rânduri și atât de strâns lipite una de alta, că abia ai loc să-ți agăți rufele la uscat. E o înghesuială de nedescris, ca la oraș, mai rău ca la oraș, și nici măcar nu poți să-i spui oraș. Dar de cum ieși din îngrămădeala de case, te întâmpină sălbăticia. Și chiar dacă te afli

printre case, poți mereu să-ți îndrepți privirile spre cer.

Poți să-ți ridici ochii spre dealurile de unde vine ajutorul — un psalm care vorbește de la sine, în opinia mea. Dealurile sunt minunate, verzi și împânzite de arbori și turme de oi, mereu acolo când ai nevoie de ele. E sălbăticie, adică oricine poate să le colinde când are chef. Nu aparțineau nimănui, spre deosebire de pajiștile plate și îngrădite din jurul școlii. Dealurile aparțineau tuturor. Iar în văi erau râuri, păduri și ruine, ruinele fabricilor abandonate, năpădite de vegetație, reintegrate în sălbăticie pentru a oferi refugiu zânelor. În final, speranțele noastre legate de fabrica Phurnacite s-au împlinit. Doar că a luat mai mult decât ne închipuiam.

Ne-am petrecut copilăria jucându-ne printre ruine, uneori doar noi două, alteori cu ceilalți copii sau cu zânele. Mult timp n-am înțeles ce se-ntâmplase cu ele. Era vechea turnătorie lângă casa mătușii Florrie, unde ne jucam tot timpul. Veneau și alți copii pe-acolo și ne jucam uneori cu ei, de-a v-ați ascunselea sau prinsa. Nu știam pe-atunci ce-i aia turnătorie. Dacă m-ar fi tras cineva de limbă, m-aș fi jucat cu etimologia cuvântului și-aș fi zis că cineva turna acolo pe vremuri, dar nu m-a întrebat nimeni ce. Era un loc. O chestie. Toamna, ruinele erau acoperite cu răscoage. Mi se pare curios că știam denumirea asta.

Majoritatea ruinelor de prin pădure, pe unde ne jucam, nu aveau nume și puteau să fie orice doream noi. Le-am numit coliba vrăjitoarei, castelul uriașului, palatul zânelor și ne închipuiam că sunt fie ultima redută a lui Hitler, fie zidurile fortăreței Angband, dar în realitate erau doar vestigiile năruite ale industriei. Nu zânele le ridicaseră. Zânele le luaseră în stăpânire după ce oamenii le lăsaseră în paragină. Zânele nu puteau construi nimic, nimic real cel puțin. Erau neputincioase. De-aia aveau nevoie de noi. Noi nu

știam asta. Nu știam noi multe, și nici nu ne gândeam să întrebăm. Înainte să apară oamenii, presupun că zânele trăiau în copaci și n-aveau case. Poate că țăranii le ademeneau cu lapte. Nici nu cred că erau prea multe.

Oamenii se așezaseră în văi, sau mai degrabă strămoșii lor, la începutul erei industriale. În măruntaiele munților se găseau fier și cărbune, iar văile atrăgeau în vremea aia mii și mii de muncitori. Mult mai puțini galezi au emigrat spre Americi în comparație cu scoțienii sau irlandezii, și nu fiindcă au refuzat să-și abandoneze fermele, ci fiindcă aveau un loc al lor unde se duceau. Cel puțin credeau că-i al lor. Au venit și englezii. Limba galeză s-a pierdut. Era limba maternă a bunicii mele, a doua limbă a mamei mele, iar eu de-abia pot să îngân trei vorbe în galeză. Familia bunicii mele se trage din vestul țării, din Carmarthenshire. Aveam încă rude acolo, Mary-de-la-țară și familia ei.

Asemenea celorlalți, strămoșii mei au sosit după ce s-au descoperit primele zăcăminte de fier și cărbune. Au ridicat de-ndată topitorii, căi ferate pentru transport, case pentru muncitori, apoi alte topitorii, mine și tot mai multe case, până ce văile erau împânzite de construcții, de sus până jos. Dealurile erau dintotdeauna acolo și probabil acolo s-au ascuns și zânele. Apoi s-a terminat fierul, sau altcineva îl scotea mai ieftin și, cu toate că extracția de cărbune n-a încetat, boomul din urmă cu o sută de ani a devenit o amintire îndepărtată. Fabricile au fost abandonate. Galeriile s-au închis. Unii au plecat, dar majoritatea au rămas. Valea era deja casa lor. Pe când m-am născut eu, șomajul era o realitate atotprezentă și zânele se furișaseră iar în văi și luaseră în stăpânire ruinele pe care nu le mai dorea nimeni.

Am copilărit jucându-ne fericiți printre ruine, fără să avem habar de istoria lor. Era un loc minunat pentru copii. Totul era lăsat pradă uitării și

ierburilor și de cum ieșeai din casă te întâmpina un peisaj sălbatic. Puteam oricând să urcăm dealurile și să dăm de adevărata lume rurală, cu stânci și copaci și oi cenușii, de la praful de cărbune. (Nu înțeleg cum se pot atașa unii oameni de creaturile astea. Obișnuiam să strigăm „Sos de mentă!” ca să le speriem. Mătușa Teg se înfiora când ne auzea și ne certa, dar noi strigam în continuare. Când coborau oile-n vale, făceau prăpăd în grădinile oamenilor și dărâmau tomberoanele. Din cauza lor oamenii țineau porțile încuiate.) În vale, șiruri nesfârșite de arbori și construcții părăginite șerpuiau prin oraș și împrejurul lui. Nu era însă singurul peisaj pe care-l cunoșteam. De sărbători mergeam în Pembrokeshire sau sus, pe munții adevărați, la Brecon Beacons sau în Cardiff, oraș cu prăvălii de oraș. Valea era casa noastră, peisajul nostru cotidian, și nu puneam asta în discuție.

Zânele n-au susținut niciodată că ar fi construit ruinele. Mă îndoiesc că le-am întrebat, dar dacă am fi făcut-o, probabil ne-ar fi râs în nas, ca întotdeauna. Pur și simplu, erau acolo, inexplicabil, la fel de inexplicabil ca-n zilele în care nu erau de găsit. Uneori ne vorbeau, alteori fugeau de noi. Ne puteam juca cu ele sau fără ele. La fel și cu ceilalți copii. Era suficient să fim noi două și imaginația ne purta pe aripi.

Locurile copilăriei mele erau legate prin poteci magice, pe care majoritatea adulților nu le foloseau. Ei aveau străzile lor, noi, cărările noastre, destinate mersului pe jos, diferite și speciale, mai largi ca o potecă obișnuită, dar nu suficient de late pentru o mașină. Uneori mergeau alături de drum, alteori de nicăieri până niciunde, de la o ruină elfească până la labirintul lui Minos. Le găseam diferite nume, dar știam cu precizie că numele lor adevărat era „drumeferuri”. Dacă aș fi mestecat puțin cuvântul i-aș fi descoperit încă de pe-atunci originea: drum de fier. În galeză, formarea cuvintelor prin compunere e un procedeu obișnuit.

Toate limbile îl folosesc, dar un galez îți poate compune un cuvânt cât ai clipi. Drumuri de fier. Odinioară, pe șinele drumeferurilor circulau vagonete care transportau minereu de fier sau cărbune. Odată fuseseră șine de tren, dar acum erau părăsite și acoperite de-un covor de frunze, folosite doar de zâne și copii.

Știam și istorie, nu-i vorbă. Chiar dacă punem la socoteală numai istoria reală, tot știam mai multe decât majoritatea oamenilor. Învățasem despre omul peșterilor, despre normanzi și dinastia Tudorilor. Știam despre greci și romani. Știam o droaie de istorisiri reale despre al Doilea Război Mondial. Știam destule și despre istoria familiei noastre, doar că niciunul din lucrurile astea nu se lega de peisaj. Și până la urmă peisajul ne-a format, ne-a făcut să fim ceea ce suntem astăzi, ne-a schimbat viața. Ne închipuiam că trăim într-o lume fantastică, când de fapt trăiam într-un univers science-fiction. În orbirea noastră, ne închipuiam în lumea elfilor și a uriașilor și dădeam iama în palatele zânelor. Am botezat drumeferurile după diferite locuri din *Stăpânul inelelor*, deși ar fi trebuit să-mi dau seama că sunt mai degrabă din *The Chrysalids.*

Este uimitor că, oricât de mari ar fi niște lucruri, tot le poți trece cu vederea.

Traducere: Alexandru Maniu

9 „Într-o zi vă veți bucura poate și de amintirea lor.“ Vergiliu, *Eneida,* traducere de E. Lovinescu, Editura pentru literatură, 1964. (*N.t.*)

10 Ed. Polirom, 2003. (N.t.)

11 Ed. Polirom, 2004. (*N.t.*)

12 Ed. Polirom, 2008. (*N.t.*)

13 Ed. Humanitas, 2008. (*N.t.*)

14 Ed. Humanitas, 2007. (*N.t.*)

15 Lazarus Long, personaj al lui Robert A. Heinlein, ale cărui descendente, gemenele Lapis Lazuli și Lorelei Lee, au fost clonate

din materialul său genetic. (*N.t.*)

16 Ed. RAO, 1997. (*N.t.*)

MIȘCARE

NANCY FULDA

E apusul soarelui. Cerul e splendid, așa cum se vede prin geamurile ferestrei dormitorului meu; straturi tălăzuite de nori cumulus care ard în vâlvătăi de roșuri și portocaliuri reflectate. Cred că, dacă n-ar fi fost fereastra, aș fi putut să mă-ntind și să-i ating, poate chiar să las propria mea dâră de turbulență în modelele învârtejite care, în curând, vor deveni mai profunde și se vor transforma în violet.

Dar e fereastra acolo și mă simt prinsă-n capcană.

În spatele meu, părinții mei și un specialist de la un institut de cercetare neurologică stau pe niște scaune pliabile pe care le-au adus din bucătărie și discută încetișor despre viitor. Nu au habar că îi ascult. Ei cred că, doar pentru că nu aleg să le răspund, nu bag de seamă că sunt aici.

— Vor exista efecte secundare?

Tata a întrebat. În arșița apăsătoare a serii, aud tăcutul *zzzap* al laserului de la umărul său care țintește în țânțari. Aparatul nu mai e la fel de eficient ca în urmă cu doi ani: țânțarii au devenit mai rapizi.

Tata crede cu religiozitate în tehnologie și de aceea a și contactat institutul de cercetare. Vrea să mă repare. E absolut convins că există o cale.

— Nu vor exista efecte secundare în sensul tradițional al cuvântului, explică specialistul.

Îmi place de el, deși prezența lui mă stânjenește. Își alege cuvintele cu acuratețe:

— Vorbim aici despre altoire sinaptică directă, nu despre medicamente. Procesul e înrudit cu îndoirea unui lăstar pentru a influența forma copacului mare, crescut de mai târziu. Noi intensificăm puterea unor conexiuni dendritice majore și permitem ca dezvoltarea creierului să continue în mod natural. Neuronii tineri sunt foarte maleabili.

— Și-ați mai făcut asta înainte?

Nici măcar nu trebuie să mă uit ca să știu că mama e încruntată.

Mama mea nu are încredere în tehnologie. Ea și-a petrecut ultimii zece ani încercând, cu șoșele, cu momele, să mă convingă să adopt un comportament social prin metode mai blânde. Mă iubește, dar nu mă înțelege. Crede că nu pot fi fericită decât dacă zâmbesc și râd și alerg de-a lungul plajei cu alți adolescenți.

— Procedura e încă nouă, dar primul nostru subiect a fost o tânără cam de aceeași vârstă cu fiica dumneavoastră. După operație, s-a integrat de minune. N-a fost niciodată o elevă excepțională, dar a început să vorbească mai mult și s-a descurcat cu mai multă ușurință când venea vorba să urmeze tot ce avea de făcut în clasă.

— Și cum rămâne cu toate… talentele lui Hannah? întreabă mama.

Știu că se gândește la dansul meu și, de asemenea, la modul în care-mi aduc aminte fapte și numere fără să mă străduiesc măcar.

— Le va pierde?

Vocea specialistului e foarte hotărâtă și-mi place modul în care livrează faptele fără să încerce să le îndulcească:

— E o chestiune de troc, doamnă Didier. Creierul nu poate fi optimizat pentru absolut tot deodată. Fără tratament, unii copii precum Hannah se dezvoltă pentru a se transforma în indivizi extraordinari. Ei devin celebri, schimbă lumea, învață să-și integreze capacitățile în structura

societății. Dar numai câțiva, foarte puțini, sunt atât de norocoși. Ceilalți nu învață niciodată să-și facă prieteni, să mențină o slujbă sau să trăiască în afara unui ospiciu.

— Și… *cu* tratament?

— Nu vă pot promite nimic, dar există șanse foarte mari ca Hannah să ducă o viață normală.

Mi-am apăsat mâna de fereastră. Geamul pare rece și neted sub palmă. Pare nemișcat, deși eu știu că, la nivel molecular, plutește. Atomii lui alunecă unii pe lângă alții, încet, atât de încet! O transformare care, deși lentă, nu e mai puțin inevitabilă. Îmi place sticla — și, de asemenea, piatra — pentru că nu se schimbă foarte repede. Voi fi moartă și la fel vor fi toate rudele mele și urmașii lor înainte ca deformările să devină vizibile fără ajutorul microscopului.

Simt mâinile mamei pe umeri. A venit în spatele meu și acum mă întoarce astfel încât va trebui fie să mă uit la ea, fie să scap de ea. Mă uit în ochii săi pentru că o iubesc și pentru că sunt suficient de calmă acum pentru a-i face față. Vorbește încet și cu blândețe:

— Ți-ar plăcea, Hannah? Ți-ar plăcea să semeni mai mult cu ceilalți adolescenți?

Nici „nu”, nici „da” nu par potrivite, așa că nu spun nimic. Cuvintele sunt niște lucruri așa trecătoare, nedefinite. Alunecă printre spațiile dintre gândurile mele și se pierd.

Ea continuă să se uite la mine și mă gândesc să îi dau un răspuns pe care l-am tot păstrat. Cu două săptămâni în urmă m-a întrebat dacă mi-ar plăcea o nouă pereche de poante și, dacă da, ce culoare. Am colecționat cuvintele potrivite în mintea mea, netede și stabile ca niște pietricele, dar mă hotărăsc că nu merită să le rostesc. De obicei, până răspund eu la o întrebare, oamenii au și uitat ce mă întrebaseră.

Denumirea pe care au inventat-o pentru boala mea e „autism temporal”. Nu îmi place pentru că

nu sunt sigură că am ceva în comun cu autiștii, dincolo de o repulsie față de vorbire.

Au însă dreptate în legătură cu partea temporală.

Mama așteaptă douăsprezece virgulă cinci secunde înainte de a-mi elibera umerii și de a se reîntoarce pentru a se așeza pe scaunul pliabil. Pot spune că e nefericită din cauza mea, așa că mă dau jos cu greu de pe pervazul ferestrei și mă întind după punga de hârtie pe care o țin ascunsă sub pat. Mânerele sunt din sfoară, dure și reale sub degete. Îmi apăs punga de piept și mă strecor pe lângă oamenii care stau de vorbă în dormitorul meu.

La picioarele scărilor deschid ușa din față și mă holbez la cerul care îți taie răsuflarea. Știu că n-am voie să ies singură din casă, dar nici nu vreau să mai stau înăuntru. Deasupra mea se mișcă văzduhul. Norii se învârtejesc ca niște frunze într-un uragan: tălăzuiesc, dispar, se dau de-a rostogolul și se despart, apoi se restructurează; un haos letargic și, cu toate acestea, incontestabil.

Aproape că pot să simt cum se învârte Pământul sub picioarele mele. Mă prăbușesc prin spațiu, un fir de praf prea mic pentru a rezista imensității forțelor care mă înconjoară. Îmi strâng mai tare degetele împrejurul mânerelor de sfoară ale pungii pentru a mă împiedica să mă răsucesc până la ieșirea în stratosferă. Mă întreb cum e să fii fericit de orb la modul în care timpul dă formă existenței noastre. Mă întreb cum e să fii la fel cu toți ceilalți.

○ ○ ○

Mă aflu sub mărețul cer strălucitor acum, iar hârtia groasă a pungii foșnește în timp ce se leagănă pe lângă piciorul meu. Țin mânerele atât de strâns, că sfoară îmi taie degetele.

La picioarele mele, florile de dionea se deschid, cu inflorescențele lor spinoase întinzându-se în sus dintre ciobiturile și crăpăturile pavajului. Sunt o varietate domestică sălbăticită însă și le

merge bine în mediul hrănitor al acestei părți a orașului. Strada noastră găzduiește o mare agitație de cafenele revărsate pe trotuare, așa că inflorescențe de mărimea pumnului se deschid în fiecare seară pentru a prinde-n capcană firimituri de pâinici sau fragmente de cârnați purtate de vânt de la mesele din apropiere.

Plantele de dionea mă fac să fiu nervoasă, deși mă îndoiesc că i-aș putea comunica vreodată cuiva de ce. Le simt într-o mare măsură la fel ca pe norii care șiroiesc în șuvoaie deasupra capului în umbre strălucitoare de oranj și chihlimbariu: mereu în schimbare, mereu luând forme noi.

Plantele și-au depășit numele. Arareori se mai hrănesc cu muște-n zilele noastre. Jocul de-a evoluatul mai repede decât prada lor pentru a-i fi superioare a devenit nerentabil, așa că au învățat să supraviețuiască încercând să le pară simpatice oamenilor. Modelele pistruiate de pe inflorescențe devin tot mai complicate de la an la an. Miezurile lor se-nchid cu zgomot atât de spectaculos când o bucățică de proteină sau carbohidrați cade în stăpânirea lor, că de-ndată copiii se pun pe chicotit și sau fuga să le mai aducă și altele.

O dionea, în special, îmi atrage atenția. Are o floare magnifică, mai mare și mai colorată decât oricare alta pe care-am văzut-o vreodată, dar tulpina obișnuită e prea fusiformă pentru a susține această invenție. Floarea zace strivită de plantele mai mici, dar mai zdravene care se-ngrămădesc deasupra ei.

E un punct de legătură critic în lanțul evoluționist și vreau să mă uit și să văd dacă planta va trăi pentru a-și transmite genele. Deși plantele de dionea mă neliniștesc în general, aceasta e plăcută. E asemenea spațiului dintre o bucată muzicală și alta: ceva e cât pe ce să se-ntâmple, dar nimeni nu știe exact ce anume. Planta poate să dispară în tăcere sau poate să trăiască pentru a procrea următoarea generație de dionea, o

generație mai straniu și unic adaptată pentru a supraviețui decât oricare alta dinaintea ei.

Vreau să supraviețuiască, dar pot spune, după culoarea bolnăvicioasă a frunzelor ei, că nu prea e probabil să se întâmple. Mă întreb: dacă plantei i s-ar fi oferit siguranța mediocrității în schimbul șansei de a atinge măreția, oare ar fi acceptat-o?

Încep să merg din nou pentru că mă tem că o să încep să mă pun pe bocit.

Sunt mult prea tânără. Nu e corect să mi se ceară să iau o asemenea hotărâre. Și e, totodată, nedrept ca altcineva să o ia pentru mine.

Nu am habar ce ar trebui să îmi doresc.

○ ○ ○

Bătrâna catedrală, atunci când se ivește la capătul bulevardului, mă alină. E ca o piatră în mijlocul unui râu învolburat, uzată până când colțurile i-au devenit netede, dar, în cea mai mare parte, imună la curenții capricioși ai timpului. Privind-o, mă gândesc la Daniel Tammet. A fost un savant autist din secolul al douăzeci și unulea care știa fiecare număr prim de la 2 la 9 973 după felul în care mintea sa le asemăna pietricelelor. Arhitectura istorică mi se pare așa cum trebuie să i se fi părut lui Tammet numerele prime.

Preotul din interiorul clădirii mă întâmpină cu blândețe, dar nu așteaptă niciun răspuns. S-a obișnuit cu mine, iar eu mă simt confortabil în prezența lui. Nu-mi cere să îmi pierd timpul cu lucruri trecătoare, fără noimă, cum ar fi părticelele de conversație care sunt măturate din cale de marele iureș al timpului, fără să mai lase în urmă nicio înrâurire de durată. Alunec pe lângă el în încăperea pustie unde ferestrele colorate aruncă umbre de lumină pe pereți.

Pașii mei răsună cu ecou când trec de ușă și, deodată, mă simt singură.

Știu că mai sunt și alții ca mine, majoritatea de aceeași etnie, ceea ce sugerează că suntem rezultatul unei mutații recente. Nu am cerut

niciodată să îi întâlnesc. Nu mi s-a părut important. Acum, în timp ce stau sprijinită de pereții colbuiți și îmi scot pantofii de stradă din picioare, cred că poate a fost o greșeală.

Punga de hârtie foșnește când scot din ea perechea mea de pantofi de dans. Sunt *poante*, papuci întăriți pentru un mod de a dansa pe care anatomia umană nu-l poate realiza singură. Îmi furișez piciorul în poziția potrivită de-a lungul bucății rigide, iar degetele de la picioare mi se cuibăresc în forma familiară pentru degete. Îmi înfășor cu atenție panglicile, asigurându-mă că piciorul este susținut cum se cuvine.

Alți oameni nu văd pantofii la fel ca mine. Ei nu zăresc decât satinul decolorat, uzat atât de mult, încât s-a jerpelit, și lemnul dur al întăriturii din vârf, care iese prin găuri. Nu văd cum pielea ponosită s-a potrivit singură pe forma piciorului meu. N-au habar cum e să dansezi în poante care par o parte a trupului tău.

Încep să îmi încălzesc mușchii, profund conștientă de cărările pe care umbrele le trasează de-a lungul pereților pe măsură ce amurgul se topește în beznă. Când îmi termin și cele din urmă *plieuri* și *jeteuri*, stelele licăresc prin geamul colorat al ferestrelor, amețindu-mă cu înaintarea lor. Mă prăbușesc prin spațiu, parte a unui sistem solar care se năpustește spre marginea exterioară a galaxiei. E dificil să respiri.

Adesea, când curgerea timpului devine prea puternică, mă târăsc în spațiul întunecat de sub patul meu și îmi trec degetele peste pietrele dure și cioburile de sticlă zimțate pe care le-am colecționat acolo. Dar, azi, poantele sunt cele care mă leagă de pământ. Mă mișc către centrul încăperii, mă ridic complet pe vârfuri…

Și aștept.

Timpul se lățește și se învârte ca melasa, trăgându-mă în toate direcțiile deodată. Sunt ca tăcerea dintre părțile unei opere muzicale, ca o

picătură de apă prinsă la jumătatea drumului într-o cascadă care a rămas înghețată în timp. Forțele mă apasă, învolburându-se, învârtejindu-se, mugind din cauza sunetului realității care se schimbă. În încăperea pustie îmi aud inima cum bate. Mă întreb dacă așa se simțea și Daniel Tammet când contempla infinitul.

În cele din urmă, îl descopăr, găsesc modelul în haos. Nu este chiar muzică, dar e foarte asemănător. Desferecă oroarea care-mi încleștase mușchii și nu mai sunt un fir de praf într-un uragan. Sunt uraganul însuși. Picioarele mele agită praful de pe podea. Trupul mi se mișcă în concordanță cu voința mea. Aici nu mai există niciun cuvânt. Nu mai sunt decât eu și mișcarea, învârtejindu-ne în modele pe cât de complexe, pe atât de nestatornice.

Viața nu este singurul lucru care evoluează. Dansul meu se schimbă în fiecare zi, uneori în fiecare secundă, fiecare secvență repetându-se sau pierind în funcție de cât de mult mă satisface. La un nivel mai înalt în fractal, formele dansului se modifică și mor. Oamenii denumesc baletul o artă atemporală, dar baletul care este interpretat în teatrele moderne este foarte diferit de cel care a apărut inițial în Franța și Italia.

Al meu este o specie pe cale de dispariție în ierarhia interpretării: o variantă neoclasică de care nimeni nu își aduce aminte, pe care nimeni nu plătește să o vadă, și doar câteve grupuscule de dansatori o imită vreodată. Este singuratic, frumos și sortit nimicirii. Îl iubesc tocmai pentru că soarta îi este pecetluită. Timpul nu mai are nicio stăpânire asupra lui.

Când mușchii mei își vor pierde forța, mă voi dezbăra de iluzia de a controla ceva și mă voi reîntorce la a fi doar o altă particulă în haosul năvalnic al universului, spectatoare la propria mea existență. Dar, pentru moment, nu sunt conștientă de nimic altceva decât de propria-mi mișcare și de

energia care dă năvală prin vasele mele de sânge. Dacă nu ar exista limitările fizice, aș dansa veșnic.

○ ○ ○

Fratele meu e cel care mă găsește. Mă aduce adesea aici și mă așteaptă, cu electronicele lui licărindu-i la tâmple în timp ce dansez. Îmi place de fratele meu. Mă simt confortabil cu el pentru că nu se așteaptă să fiu altceva decât ceea ce sunt.

Până îngenunchez să îmi desfac poantele, părinții au ajuns și ei. Nu sunt calmi și tăcuți ca fratele meu. Sunt năduși din cauza aerului nopții și vorbesc în fraze agitate, nervoase, care se învălmășesc una deasupra celeilalte. Dacă și-ar bate capul să aștepte, aș putea găsi cuvintele care să le aline bâlbâiala frenetică. Dar ei nu știu cum să vorbească pe scara mea de măsurare a timpului. Conversațiile lor sunt ritmate în secunde, uneori în minute. Ca bâzâitul țânțarilor în urechile mele. Eu am nevoie de zile, uneori chiar de săptămâni pentru a-mi pune în ordine gândurile și a descoperi răspunsul perfect.

Mama e aproape de chipul meu și pare tulburată. Încerc să o liniștesc cu răspunsul pe care l-am păstrat.

— Fără pantofi noi, spun. Nu aș putea dansa la fel în pantofi noi.

Îmi dau seama că acestea nu sunt cuvintele pe care le aștepta, dar s-a oprit și nu mă mai dojenește cu asprime pentru că am părăsit casa neînsoțită.

Și tata e furios. Sau poate că se teme. Vocea îi e prea tare pentru mine și degetele mi se încleștează în jurul pungii de hârtie pe care o țin în mână.

— Luna norului mă-sii, Hannah, ai vreo idee cât ne-a luat să te căutăm? Gina, va trebui să facem ceva cât mai curând. S-ar putea rătăci cutreierând prin Cartierul Roșu sau ar fi putut fi lovită de-o mașină…

— Nu vreau să fiu zorită-n chestia asta! răspunde mama cu voce mânioasă. Doctorul

Renoit își începe noua terapie de grup săptămâna viitoare. Am putea…

— Habar n-am de ce-oi fi atât de încăpățânată! Nu vorbim aici despre medicamente sau despre vreo operație chirurgicală. E o procedură simplă, noninvazivă.

— Una care n-a fost testată încă! Am văzut deja progresele realizate cu ajutorul terapiei bazate pe analiză comportamentală aplicată. Nu-s dispusă să mă lepăd de ea doar pentru că…

Aud cum laserul de pe umărul tatei face *zzzap*. Deoarece nu am auzit și văitatul unui țânțar, știu că a luat în cătare un fir de praf. Nu mă surprinde. În anii care au trecut de când tata a cumpărat laserul, țânțarii s-au schimbat, dar praful e același care a fost și cu milenii în urmă.

Un moment mai târziu o aud pe mama înjurând și pocnindu-și cămașa. Țânțarul bâzâie pe la urechea mea și scapă. În decursul anilor am urmărit statistic problema. Abordarea tradițională a mamei față de țânțari nu e mai eficientă decât cea hi-tech a tatei.

○ ○ ○

Fratele meu mă duce acasă în timp ce părinții se ceartă în legătură cu viitorul. Mă așez în camera lui în vreme ce el se întinde și își activează implanturile de la tâmple. Luminițe cât vârful acului îi scânteiază peste frunte, licărind pentru că e conectat la Vastitate. Acum mintea îi este lărgită. E largă și se tot lățește; orizonturi fără de sfârșit. Fiecare puls al neuronilor lui pâlpâie de-a lungul rețelelor-de-gând pentru a stimula neuronii altora, tot așa cum ai lor îi stimulează pe ai lui.

Patruzeci de minute mai târziu, bunicii mei se opresc în fața ușii deschise. Bunicii mei nu înțeleg Vastitatea. N-au habar că saliva băltește pe obrazul lui pentru că e greu să percepi mesajele vagi care vin dinspre corp atunci când mintea ți-a luat foc din cauza atâtor stimuli. Nu văd decât trândăvia și destinderea mușchilor, ochii sticloși care se

holbează în sus și nu știu decât că el e tare, tare departe de noi, dus undeva unde nu îl pot urma și cred că asta e musai să fie ceva malefic.

— Nu-i bine, murmură ei, să-ți lași mintea să putrezească-n halul ăsta. Părinții n-ar trebui să-l lase să petreacă atât de mult timp în chestia aia.

— Îți mai aduci aminte cum era pe vremea noastră? Cum ne îngrămădeam toți de jur împrejurul unei console de jocuri? Toți în aceeași cameră. Toți văzând același ecran. Aia da împrietenire! Aia da distracție sănătoasă!

Își clatină capetele.

— E păcat că tinerii nu au habar cum să mai ia legătura unul cu altul.

Nu vreau să-i ascult cum vorbesc, așa că mă ridic și le închid ușa în față. Știu că vor considera această acțiune drept neprovocată, dar nu îmi pasă. Doar cunosc termenul de autism temporal, nu înțeleg și ce înseamnă. În sinea lor, tot mai cred că nu sunt decât prost-crescută.

Slab, de dincolo de ușă, îi aud cum își vorbesc unul altuia despre cât de diferiți sunt tinerii de felul în care obișnuiau să fie pe vremuri. Îmi este de neînțeles frustrarea lor. Nu pricep de ce oamenii se așteaptă ca generațiile tinere să rămână nemișcate, de ce cred, într-o lume atât de plină de freamăt, că toți copiii ar trebui să se joace aceleași jocuri pe care le jucau bunicii lor.

Privesc la luminile ce fulgeră pe tâmplele fratelui meu, un model stocastic care îmi aduce aminte de nașterea și moartea sorilor. Chiar în clipa asta, el folosește un procent mai mare din țesutul lui neuronal decât și-ar putea imagina măcar cineva născut cu o sută de ani în urmă. El comunică acum cu mai mulți oameni decât a cunoscut tata în toată viața lui.

Cum o fi fost, mă întreb, când *homo habilis* a rostit pentru prima oară zgomotele care vor conduce la limbajul modern? Erau, oare, pruncii aceia care scoteau sunete ciudate considerați

anormali, cu defecte, asociali, nepotriviți pentru a interacționa cu semenii lor? Cât de multe variații genetice s-au învecinat cu vorbirea înainte ca una dintre ele să dea peste suficientă acceptare pentru a se perpetua?

Bunicii spun că Vastitatea îi deformează mintea fratelui meu, dar eu cred că e exact pe dos. Mintea lui e astfel construită încât să caute Vastitatea, tot așa cum mintea mea e acordată la amețitoarea scurgere a secundelor și a secolelor.

○ ○ ○

Noaptea intră în coliziune cu dimineața și pe undeva, pe drum, adorm. Când mă trezesc, cerul de dincolo de fereastra din dreptul fratelui meu e strălucitor de la lumina soarelui. Dacă îmi apropii fața de geam, pot zări abia-abia dionea cu floarea ei magnifică și cu tulpina încovoiată. E prea devreme pentru a spune dacă va supraviețui și zilei acesteia.

Afară, vecinii se salută; cei bătrâni cu politicoase înclinări din cap sau gesturi cu mâinile, adolescenții, cu zbierete și gesturi ale căror semnificații numai ei le cunosc. Mă întreb care dintre noile saluturi se vor consolida, săpându-și tranșee de netrecut și devenind parte a vocabularului viitorului.

Structurile sociale își urmează propria cale a evoluției — variații apar la infinit, intră în competiție și se sting în clocotul răzmeriței. Catedrala de la capătul străzii noastre va găzdui într-o bună zi oameni care vor vorbi o limbă diferită, care vor avea obiceiuri complet diferite de ale noastre.

Totul se schimbă. Totul se tot schimbă în permanență. Pentru mine, procesul e foarte asemănător valurilor care lovesc stâncile în timpul fluxului: vârtej, învolburare, împroșcare, vârtej… Inevitabilul haos în toată consecvența lui.

Nu ar trebui, așadar, să fie surprinzător că, pe drumul dinspre ceea ce suntem spre ceea ce vom

deveni, e obligatoriu să existe fricțiuni și începuturi false. Zgomotul este intrinsec schimbării. Progresul e, în mod inerent, haotic.

Mama mă strigă la micul dejun, apoi încearcă să înceapă o conversație în vreme ce îmi mănânc pâinea prăjită cu unt. Crede că nu îi răspund pentru că nu am auzit-o bine sau, poate, pentru că nu îmi pasă. Dar nu despre asta e vorba. Sunt ca fratele meu când e conectat la Vastitate. Cum aș putea să joc jocul de-a dragarea după răspunsuri memorate la întrebări care nu au niciun sens când lumea se schimbă cu așa o repeziciune? Cerurile curg prin fața ferestrelor, plăcile tectonice se mișcă sub picioarele mele. Totul în jurul meu fie crește, fie se destramă. Comparativ, cuvintele par fade și lipsite de sens, neimportante.

Toată dimineața, mama și tata au evitat să discute unul cu celălalt despre altoirea sinaptică, un indiciu clar că strategiile lor de comunicare trebuie să evolueze încă o dată. Conversațiile lor despre mine au fost întotdeauna încordate. Frazele controversate au pierit din vocabularul familiei noastre, iar părinții mei trebuie să inventeze în mod constant unele noi pentru a umple golurile lăsate.

Și eu evoluez, în propriul meu fel mărunt. În creierul meu conexiunile se formează, supraviețuiesc și pier și, cu fiecare alegere pe care o fac, modific genotipul sufletului meu. Acesta este, cred, lucrul pe care părinții mei dau greș și nu reușesc să îl vadă. Nu sunt statică, nu mai mult decât fereastra mare cu geamuri care luminează masa pentru micul dejun. Zi de zi învăț să mă modelez, să mă mulez pe o lume care nu mă întâmpină cu brațele deschise.

Îmi apăs mâinile pe fereastră și îi simt netezimea rece sub piele. Dacă îmi închid ochii, aproape că percep cum se mișcă moleculele ei. Lăsați acest proces să continue pentru suficient timp și geamul își va descoperi, într-o bună zi,

propria formă, una care nu mai este constrânsă de mâinile oamenilor, ci de legile universului, de propria sa natură.

Descopăr că am ajuns la o decizie.

Nu vreau să trăiesc mărunt. Nu vreau să fiu asemenea tuturor celorlalți, ignorantă față de mărețul iureș al timpului, prinsă în cursa frazelor care gonesc frenetic. Vreau altceva, ceva pentru care nu pot găsi un cuvânt care să îl descrie.

O trag pe mama de braț și bat în fereastră, să-i arăt că sunt fluidă înăuntru. Ca de obicei, nu înțelege ceea ce încerc să îi spun. Mi-ar plăcea să o lămuresc, dar nu găsesc nicio cale. Îmi trag poantele din punga de hârtie foșnitoare și le pun pe creștetul pachetului informațional lăsat de neurolog.

— Nu vreau pantofi noi, spun. Nu vreau pantofi noi.

Traducerea: Alina Sârbu

STAȚIA VERZEI-MURATE

FERRETT STEINMETZ

— Varza murată ne face speciali, a explicat Lizzie când a deschis ușa din plastic pentru a-i arăta lui Themba unitățile hidroponice.

A ridicat de pe nisipul umed o căpățână de varză verde-pal și a pus-o cu grijă în palmele făcute căuș ale băiatului.

Și-a ținut răsuflarea, când Themba a legănat-o în palmă, sperând: *Te rog! Te rog, nu-mi spune c-așa ceva aveți și voi acasă*.

Themba a trecut un deget cafeniu-închis în lungul vinișoarelor verzi, apoi i-a dat drumul cu un suspin de uimire.

— *Grozav*, a rostit el.

Lizzie și-a umflat pieptul. Themba absolvise ultimul ei test. La zece ani, băiatul era cu doi ani mai mic, cu cincisprezece centimetri mai scund și cu opt nuanțe de culoare mai întunecat decât Lizzie, iar ea îl cunoscuse de trei zile și nouă ore, un timp record. Asta îl făcea prietenul ei cel mai bun din toate timpurile.

Themba s-a aplecat prin chepengul de acces ca să ridice altă varză, dar una dintre escortele lui l-a tras înapoi, prinzându-l de gulerul caftanului roșu-auriu. Lizzie a fost sigură că Themba va protesta de data asta, însă el le-a ignorat ca întotdeauna.

— Voi creșteți astea aici? a întrebat-o. În *spațiu*?

— Exact, a încuviințat Lizzie mândră, privind cum escortele inspectau bazinul hidroponic în

căutare de capcane. Mam spune că-n Spirala Vestică există mii de stații de realimentare, dar numai *noi* avem varză murată autentică, de casă: un borcan la zece indo-dolari, patru borcane la treizeci. Cunosc căpitani care-și adaugă o escală suplimentară pe hărțile de salturi, doar ca să poată cumpăra kimchi de la noi, da-da!

— Să-mi zici și mie cum se face!

Themba a strecurat un deget în borcanul de varză murată — escortele îl testaseră deja — și a lins zeama de pe el.

— Bineînțeles, dacă nu-i cumva vreun secret de fabricație sau mai știu eu ce.

— E destul de simplu, a răspuns Lizzie — deși s-a întrebat dacă Mam nu se va supăra *totuși* că destăinuie rețeta. Îți pot arăta și-acum, dacă ăștia nu mi s-ar băga-n cale.

— Sunt de treabă, să știi. Haideți, băieți, lăsați-ne niște spațiu. Au trecut trei zile — n-o să-mi ia gâtul tocmai *acum*.

Escortele au ieșit fără chef din bucătăria stației, un colțișor confortabil și suficient de mare pentru ca două persoane să poată decongela prânzuri prefabricate pentru oaspeții zilnici. Lizzie le-a văzut mușchii flexionându-se când s-au așezat pe băncile din aluminiu ale cantinei, fulgerând-o din priviri prin ferestruica de servire.

Escortele îi dădeau fiori; aveau chipuri perfect netede și nu zâmbeau niciodată. Nu semănau deloc cu Themba, a cărui față lătăreață cu nas aplatizat era atât de expresivă, încât trecea de la surâsurile răutăcioase la tristețea pocăită cât ai clipi din ochi. Băiatul purta un veșmânt larg, unduitor, viu colorat, iar părul împletit în codițe spic îi era presărat de mărgele; bodyguarzii lui aveau uniforme scrobite de-un albăstrui-metalic.

— Eu n-am gătit niciodată! a anunțat el, frecându-și palmele încântat înaintea libertății aceleia neașteptate. Toată mâncarea-mi este adusă. Așa că, atunci când voi sta cu șefii de stat din

Giner, le voi face varză murată. Ei or să mă-ntrebe: „De unde ai învățat rețeta asta grozavă?” Și eu o să zic: „Din *spațiu*”.

— Asta o să-i impresioneze?

— Glumești? Când or s-audă că o mâncare reală, crescută natural, provine de la un avanpost? Dintr-un sistem fără planete locuibile? Când o să termin, toți or să vrea să locuiască în stații spațiale.

— Ești *grozav*, a zis Lizzie izbucnind în râs. Sper ca nava să nu-ți mai fie reparată niciodată.

Băiatul s-a înroșit la față.

— Îmi place-aici, dar trebuie să mă duc să-mi iau răsplata.

— Care-i răsplata?

— O să fiu…

Un bodyguard s-a sculat atât de rapid, că și-a izbit genunchiul de mesele din cantină. Themba a privit într-acolo cu un aer nervos.

— I-un secret, a șoptit el. Un secret *de stat*. Dar va fi a-ntâia.

Dacă Themba spunea că era a-ntâia, Lizzie îl credea. Themba era singurul vizitator al Stației Verzei-murate care înțelesese vreodată cât de a-ntâia era căminul ei.

Una dintre îndatoririle ei era de a-i plimba prin stație pe copiii oaspeților în cele câteva ore cât aveau nevoie Bunca și Mam să le realimenteze navele. Călătoriile spațiale erau atât costisitoare, cât și consumatoare de timp, așa încât copiii erau răsfățați și capricioși. Mulți strâmbau din nas și spuneau că în stație puțea, ceea ce *nu* era adevărat — Lizzie trăise aici toată viața și era sigură că ar fi remarcat orice mirosuri ciudate.

Doritoare să arate cât de minunată era viața în spațiul cosmic, le oferea întotdeauna turul integral, prezentând toate miracolele ce-i țineau familia în viață în vid.

Îi ducea în plimbare prin tot covrigul coridorului principal, explicând că axa centrală în formă de trabuc se rotea pentru a asigura Stației

Verzei-murate gravitația artificială. Le povestea că stația semăna cu o umbrelă mare — fata nu știa ce era o „umbrelă”, dar lutoșii încuviințau întotdeauna —, pentru că axa avea la capăt o uriașă calotă termică cu panouri solare, care-i proteja de soare. Calota oprea căldura, fiindcă altfel ar fi fiert de vii, *și în același timp* genera electricitate pentru funcționarea serverelor — un design inteligent pe care-l născocise stră-străbunca.

Iar la sfârșit le arăta verzele, care aveau nevoie de mult timp și multă energie prețioasă ca să crească.

— Avem verze și-acasă, ziceau ei căscând. Nu putem ieși să ne plimbăm prin spațiu? Sau să ne uităm cum andochează navele?

Bineînțeles că nu puteau ieși în spațiu. Lizzie *însăși* ieșise în spațiul cosmic abia după luni de antrenamente și, ținând seama de faptul că Stația Verzei-murate primea doar cinci nave pe săptămână în sezonul activ, era improbabil să vadă și alte nave.

Ca atare, în mod invariabil, oaspeții coborau să-și lipească nasurile de fereastra punții de observație — singura din stație care dădea spre exterior. Asta o uimea pe fată; de ce ar fi vrut cineva să se uite la o centură de praf veche și plictisitoare? Ei nici măcar nu știau constelațiile.

Themba nu strâmbase din nas.

Mam remorcase nava lui avariată de la marginea puțului gravitațional al sistemului și băiatul intrase în stație cu o uimire prudentă, oscilând la marginea venerației. Iar când Lizzie îi arătase bateriile de magneți ce țineau la distanță radiațiile cele mai nocive, el îi pusese tot soiul de întrebări.

Când fata se oferise să-i arate costumele model EVAC, ceva ce nu mai făcuse cu nimeni, niciodată, Themba ridicase brațul și-o oprise.

— Tata zice că chestiile turistice sunt peste tot la fel. Navele-s nave. Importanți sunt oamenii care le conduc. *Tu* cum te distrezi?

Așa că Lizzie îl dusese pe puntea de observație să-i arate trupul lui Tati al ei. Îi spusese că avea o orbită de patruzeci și șapte de zile și că întotdeauna îi aprindeau o lumânare.

Themba îl salutase pe tatăl lui Lizzie cu solemnitate și tristețe reală, ca un soldat. Nu-i spusese că era extrem de bizar, ci o întrebase cum fusese Tati.

Lizzie îi arătase constelația lui Tati. Îi urmărise cu degetul formele familiei pe hubloul îngust și zgâriat al punții de observație: constelația-urs a lui Tati, constelația-turbină a Buncii, nava de război a lui Mam. Themba începuse să-și facă propriile constelații, până ce Lizzie îi explicase că aveai voie să-ți alegi constelația doar după ce împlineai treisprezece ani.

El se oprise. Fetei îi plăcuse.

De aceea îi arătase cum să-ți pui dorințele la micro-scuturi, unde rosteai o întrebare cu glas tare de trei ori și dacă un meteorit era distrus înainte să fi ajuns cu numărătoarea la treizeci, atunci dorința ți se împlinea. Iar până ce Themba și Lizzie terminaseră turul, ultima dorință a fetei fusese ca Themba să rămână aici definitiv.

Deși era cu doi ani mai mic decât ea, părea mai vârstnic, pentru că tatăl lui îl purta prin galaxie în călătorii diplomatice. Cunoștea o mulțime de povești nebune. Și cu toate că Lizzie nu știa foarte clar cum se desfășura *de fapt* viața pe o planetă, Themba nu se plictisise nicio clipă să-i răspundă la întrebări.

Acelea erau motivele pentru care ea avea să-i arate cum să pună varza la murat. Poate că Mam nu dorea ca Themba să știe; poate că era un secret. Totuși prietenia băiatului merita supărarea lui Mam.

— Bine, a zis Lizzie.

A luat căpățâna de varză din mâna lui Themba, a așezat-o pe suprafața de tăiere și s-a întins după un cuțit.

— O…

Una dintre escortele lui Themba a prins-o de încheietură. Lizzie a dat un țipăt și a scăpat cuțitul. S-a uitat la cantină — cum putuse intra atât de rapid prin ușa bucătăriei?

— Băieți, *băieți*! a strigat Themba, făcându-le semn să plece. Haideți, asta-i o bucătărie unde-i normal să existe cuțite — care-i problema?

Bodyguardul a lovit cuțitul cu piciorul, trimițându-l către camaradul lui, care l-a examinat cu atenție.

— Ești bine, Lizzie?

Themba i-a frecat mâna. Degetele lui erau plăcut de calde.

— E bine, a zis fata.

Așa și era. Dacă escortele n-ar fi fost atât de stupid de paranoice, ar fi lăsat-o pe Bunca să le repare nava în docul mecanic, în loc să aștepte sosirea propriilor lor mecanici personalizați. Și atunci Themba ar fi plecat în șapte ore, nu în nouăzeci și una.

— Haideți, a insistat băiatul. Dați-mi cuțitul.

Escortele au schimbat priviri inexpresive. După aceea au împins-o pe fată, s-au interpus între Lizzie și Themba, și abia apoi i-au întins cuțitul, cu mânerul înainte.

— Cred că e-n regulă, a zis el și ridicat din umeri. Ce să fac?

— Ia varza, a spus Lizzie, aplecându-se pentru a privi pe sub subsuoara escortei. Tai-o în trei…

Lizzie nu mai învățase până atunci pe nimeni, dar și așa i se părea că Themba era cam neîndemânatic. Fusese gata să se taie în două rânduri, însă escortele se întinseseră, iuți ca un meteorit, și înhățaseră lama înainte să-l cresteze.

— Te descurci foarte bine, a spus fata.

Themba a surâs. Chiar și cu escortele între ei, momentul se simțea… special. Munca era simplă, tăiai și puneai în borcan, dar producerea verzei murate era ca grinzile din metal care încadrau stația, ceva fundamental și puternic; până atunci Lizzie nu-și mai împărtășise niciodată partea aceea a ei.

— E amuzant, a comentat Themba. Acum ce pun? Morcovi?

A vărsat ultimele ingrediente într-un cilindru din plastic, apoi l-a ridicat cu mândrie.

— Și-acum?

— Păi, acum trebuie să fermenteze, a zis Lizzie.

Băiatul și-a mușcat buza.

— Asta cât va dura?

Când Lizzie a șovăit, știind că era mai mult decât aveau ei la dispoziție, Themba a prins-o de braț.

— Promite-mi c-o s-o păstrezi, a rostit el părând absurd de serios. S-o păstrezi aici până mă-ntorc. Te rog!

— Va trebui s-o ascund, altfel Mam o s-o vândă.

— Arată-mi unde.

Au trecut pe lângă escorte și au intrat în ecluza minusculă spre camerele de fermentație, care erau ținute pe un circuit de ventilație separat. Mirosul acru și umed de iaurt oțetit aproape că l-a dărâmat pe Themba.

Camerele erau mici și reci, pline cu tuburi gigantice din plastic în care bolborosea varză murată înspumată. Lizzie a căutat spațiul perfect în care să-l depoziteze pe al lui Themba. Escortele băiatului s-au lovit cap în cap, străduindu-se să privească prin hubloul micuț.

— Vino cu mine când plec, Lizzie, a șoptit Themba. Ei n-or să vrea, dar pun prinsoare că, dacă-i rog, te vor lua.

Fata a încremenit; nu se gândise nicio clipă că ar fi putut pleca altundeva. Avea să crească și să moară în Stația Verzei-murate, precum cinci generații de Denahue înaintea ei.

— Unde… unde te duci?

— Voi fi *ostatic*, a răspuns Themba și, din felul visător cum a vorbit, Lizzie a știut că acela era lucrul cel mai bun din tot ’versul. O să-mi dea paturile cele mai moi și mâncarea cea mai bună și toate jocurile pe care le vreau, în timp ce Tati vorbește cu Ginerul. El zice că voi fi tratat ca un rege cât timp va lipsi, dar s-ar putea să dureze ani. O să fiu singur. Cu tine, am putea să gătim mâncare, să jucăm hochei RV…

Lizzie a bâjbâit după un marker și a mâzgălit un „T” mare pe capacul tubului lui Themba.

— Mă placi atât de mult?

— Toți sunt bățoși acolo unde trăiesc eu. Dacă la cină iei furculița greșită, te comentează o săptămână. Tu însă, tu ești pur și simplu… cool.

Lizzie s-a îmbujorat și i-a împins tubul sub un maldăr de containere cu varză destul de veche. Nimeni nu-i mai spusese niciodată că ar fi fost cool. Însă acum nu se putea gândi decât la Mam și la Bunca și la felul cum o băgaseră în viteză pe Lizzie ca să-și ocupe locul în stația aceasta cu trei membri. Mam ar fi putut angaja pe cineva nou care să ia locul lui Tati, când murise acum cinci ani. Bunca o bătuse destul la cap în privința aceea, dar Mam se menținuse fermă: familia urma să se descurce fără outsideri.

Din fericire, în clipa aceea, escortele lui Themba au intrat cu forța prin ecluză și au rulat o scanare medicală peste corpul băiatului.

În restul zilei, Themba s-a purtat ca și cum n-ar fi zis nimic, dar Lizzie se simțea de parcă mâncase un baton de zahăr. Când s-a dus să se culce, trepida toată din cauza secretului.

Mam i-a periat părul, așa cum făcea întotdeauna înainte de culcare.

— Ce-i cu tine, Elizabeth? a întrebat-o. Ești numai încâlceli și vârtejuri, și nu numai în păr.

Bunca încercase s-o perie odată și, deși era grozavă la motoare și îmbrățișări, era jalnică în privința părului. Mam însă era extrem de metodică, trăgea ușurel de fiecare încâlcitură și când termina o lăsa pe Lizzie cu părul cel mai curat și mai liber pe care ți-l puteai închipui. Era un sentiment extraordinar de liniștitor să fii în mâinile lui Mam.

Însă de când Tati se lansase pe orbită, Mam devenise fragilă. Moartea lui nu era vina ei și Lizzie înțelesese de când avea șase ani — Tati era un simplu bucătar și n-ar fi trebuit să iasă pe carcasă. Dar Mam fusese foarte bolnavă din cauza unei gripe cu care se molipsise de la cineva sosit cu o navă; Tati fusese îndeajuns de idiot să încerce să facă treaba unei femei, să repare scurgeri de aer, și în graba lui uitase să se ancoreze.

Pe atunci Mam o strângea în brațe; acum dădea ordine. Singura urmă a lui Mam cea veche și iubitoare era perierea aceea atentă și Lizzie se temea că dacă ea ar fi plecat — sau dacă ar fi menționat măcar plecarea —, Mam ar fi încetat să-i mai perie părul.

— Când pierzi pe cineva drag ție, începi să te distanțezi, îi spusese Bunca. Ea continuă să te iubească, dar se teme teribil să nu te piardă. Trebuie să te apropii de ea exact așa cum trebuie, altfel se va închide înaintea ta ca un server căzut.

Lizzie a încercat să se gândească la un fel cât mai inofensiv în care să prezinte lucrurile, dar nu i-a venit nimic în minte. Așa că a rostit direct:

— Themba vrea să fiu ostatică.

Mam s-a oprit în mijlocul perierii.

— Așa vrea?

Lizzie s-a lăsat pe spate și s-a apăsat cu capul de mâna ei, sperând să reînceapă perierea, dar nu s-a întâmplat nimic. Atunci s-a întors cu fața la ea și a zis:

— Spune că vrea tovărășie.

Nu părea totuși un motiv suficient pentru a părăsi stația, de aceea a adăugat:

— Este prietenul meu cel mai bun, Mam.

— Sunt sigură, Lizzie.

Mam se uita la metalul îndoit al peretelui dormitorului, așa cum făcea adesea în zilele acestea.

— O să am nevoie de tine aici, a adăugat ea după aceea și fata a simțit cum i se sfâșie inima, dar peria a reînceput să i se miște liniștitor și grijuliu prin păr. Mâine dimineață, comand niște ferme hidroponice prefabricate și trebuie să m-ajuți să le instalez. Și este momentul să înveți să pilotezi.

Aceea era o bonificație la care se așteptase; de ani de zile o bătuse pe Mam la cap să-i dea voie să învețe pilotarea, însă îi spusese că fetele sub paisprezece ani n-ar trebui să zboare neasistate în apropierea unei centuri de praf. Era pe cât se putea apropia noua Mam de o scuză.

— Asta-i frumos din partea ta, a spus Lizzie politicos.

— Se apropie schimbări, a replicat Mam și a sărutat-o pe obraz.

Lizzie aproape că uitase cum era un sărut.

În după-amiaza următoare, mecanicii speciali ai lui Themba au andocat la stație într-o navă mare, cu specificații militare, care lua ochii cu armamentul ei. Lizzie sperase că tehnii vor avea poate nevoie de săptămâni pentru a repara nava, dar Bunca îi spusese deja că era ceva simplu; atât doar că pe ea n-o lăsau s-o atingă fără o autorizație de securitate de Nivel IV Giner.

Într-adevăr, la șase ore după sosirea mecanicilor, Themba a venit să-și ia rămas-bun. Fata l-a îmbrățișat strâns, încercând să depoziteze amintirea aceea pentru nopți viitoare.

— Vii deci? a șoptit el.

— Nu pot. Familia mea are nevoie de mine.

El a încuviințat din cap.

— Mă gândisem eu, a rostit. Cred totuși că-i bine așa. Eu îl ajut pe Tati să încheie prietenii, tu o ajuți pe Mam să-și păstreze afacerea. Părinții noștri au nevoie de noi. Asta-i bine, nu?

Lizzie a încercat să spună „da”, însă a izbucnit în lacrimi, apoi Themba și-a îngropat fața în gâtul ei.

— Te-ntorci când o să termini?

Themba și-a pus palma pe pieptul viu colorat al caftanului și a promis. Apoi Lizzie a privit cum a plecat cel mai bun prieten al ei vreme de patru zile, optsprezece ore și douăzeci și trei de minute.

A sperat să-l revadă, însă se îndoia. În spațiul cosmic, lucrurile aveau obiceiul să dispară.

○ ○ ○

Oaspeții Stației Verzei-murate îi povesteau lui Lizzie despre o lume fără întreținere. I se părea de neînțeles. Cum putea răsări o grădină dacă nu aveai grijă de ea?

Când fusese mai mică, îi întrebase pe clienți despre lumile acelea, crezând că dacă va întreba suficienți oameni, până la urmă unul dintre ei va ceda și va recunoaște că, da, totul era o minciună, la fel ca Viperele Vidului, despre care Tata îi spusese că-și făceau cuibul în costumele spațiale ale fetițelor neatente, așteptând să muște pe oricine nu-și controla cu atenție costumul AEV.

Lucrurile nu stăteau însă așa; businessmeni sobri și artiști ambulanți deopotrivă o asiguraseră că era adevărat: apa picura liber din aer și zânele-albine ajutoare purtau semințele în zbor în toate colțurile. În cele din urmă, Bunca o dusese pe fată jos, în cabina recreațională, unde clienții plăteau pentru a-și ridica picioarele pe cele opt suporturi pedestre masive și a-și coborî pe capete măștile-ecran închiriate, ca să-i arate filmele aventurilor ei planetare. Trebuise să fie foarte convingătoare până ce Lizzie crezuse că nu era o șmecherie de efecte speciale.

Cum ar fi să trăiești într-o lume care se putea descurca perfect și fără tine? Lumea lui Lizzie rămânea întreagă grație listelor de control cu corvezi și întreținere. Lumea lui Lizzie *avea nevoie* de ea.

Pentru prima dată însă, lumea ei indispensabilă nu părea să fie îndeajuns.

În fiecare cabină găsea câte ceva despre care uitase să-i spună lui Themba. Lista ei de sarcini zilnice a devenit o litanie de lucruri pe care nu le zisese băiatului, o durere constantă cauzată de întrebarea ce ar fi crezut Themba despre ele.

Când aranja cușetele înguste ce culisau din dulapuri din cele douăsprezece cabine pentru oaspeți, i-ar fi povestit despre toate lucrurile nebune pe care oamenii le lăsau în urmă: ansibluri, drive-uri de venă încriptate, ba chiar și o carabină aciculară. Când reîndrepta sifoanele de la cabinele de duș, care asigurau șuvițe de apă călduță pentru clienți în schimbul unei taxe, se gândea că Themba ar fi dorit să vadă sistemul de încălzire centralizată și s-ar fi strecurat în axa centrală ca să se uite la boiler. Iar corvoada cea mai detestată de ea ar fi fost o încântare în prezența lui Themba; în mod normal, Lizzie detesta să tragă de lângă pereți toate containerele cu piese de rezervă ale Buncii, pentru ca să poată scana pereții, căutând semne de oboseală a metalului.

Dar împreună cu băiatul ar fi ridicat placa grea de metal din podea, pentru a dezvălui compartimentul secret plin cu materiale pentru cazuri de excepționale. Apoi i-ar fi șoptit despre compartimentul secret *secret* de sub acela, pe care nu îndrăzneau niciodată să-l deschidă, ca să nu înalțe praful de pe jos.

Iar după aceea, ea, Themba și Bunca ar fi suit toți, zăngănind, în nava care era înțepenită pieziș în grinzile din plafonul compartimentului de andocare — colecția controversată de piese de rezervă pe care Mam o numea „hârb”, dar despre

care Bunca insista că era un vehicul clasic, ce aștepta să fie restaurat. Iar Bunca i-ar fi îmbrățișat pe amândoi și i-ar fi spus lui Themba povestea străbuncii și a piraților.

Toate astea erau însă prostii. Tatăl lui îl dusese pe Themba pe sute de planete. De ce ar fi fost băiatul impresionat de un compartiment secret? Varza murată fusese o noutate pentru el prima dată… dar avea să mai surâdă oare când mâinile aveau să-l usture după ce tocase o sută de căpățâni? Ar mai fi dorit el să rămână când umerii aveau să-l doară după servirea de cârnați decongelați și chifle insta-orez oaspeților care staționau șase ore?

Bineînțeles că nu. El avea acum bucătari-șefi.

Iar când glasul lui Mam a bubuit în jos din turnul de pilotaj, anunțând-o că soseau alți oaspeți, Lizzie și-a ocupat postul de lângă ecluza stației cu un punct de vedere nou. Mam îi spunea întruna că oaspeții erau obosiți după aproape o lună petrecută în navele de tranzit și că doreau un zâmbet voios, o mâncare gătită de casă, o atingere pe umăr. Lizzie îi văzuse ca pe altă corvoadă.

Acum, când ecluza a șuierat și a lăsat să pătrundă prima rafală de aer cu mirosuri de corpuri omenești și ganja, Lizzie a inspirat profund. Când oaspeții au ieșit, întinzându-și brațele și privind în jur, clipind uimiți, fata nu i-a mai văzut ca pe o corvoadă, ci ca pe oameni. De unde sosiseră? *Încotro* se îndreptau și cum ar fi fost să trăiești în locurile acelea stranii și frumoase?

Plutind încet spre somn, Lizzie și-a lipit obrazul de fanta de ventilație și și-a închipuit o briză — un vânt pus în mișcare nu de ventilatoare, ci doar de frumusețea lumii în sine. Și a tânjit, s-a simțit *mistuită* de dorința de a simți vântul acela pe pielea ei, de a simți soarele nefiltrat de vizoarele din sticlețel.

Trebuia să stea de vorbă cu Bunca.

Bunca era ocupată cu depistarea scurgerilor din motorul hârbului, însă a coborât scara din lanțuri înnodate și a invitat-o pe fată să suie în cockpitul strâmt — spațiul lor privat de taclale. Și-a scos masca de protecție, și-a scuturat părul sur și lung și a bătut ușor cu palma în poala salopetei pătate de ulei.

Lizzie s-a ghemuit în brațele ei, suindu-și cizmele pe tabloul de bord curbat al hârbului. Mam era pragmatică și-i oferea fetei prelegerea biologică a motivului pentru care nu te joci niciodată de-a doctorul cu clienții… dar Bunca îi povestise cum se îndrăgostiseră Mam și Tati unul de celălalt și cum o făcuseră pe Lizzie.

— Bunca, a întrebat ea, cum a fost când ai fugit tu de-acasă?

— Se pare că cineva s-a îmbolnăvit de Febra Stației, a replicat Bunca. Încă n-ai numărat pereții, fato?

— 228, a zis Lizzie.

— În Stația Verzei-murate sunt doar 228 de pereți, a încuviințat Bunca, plescăind înțelegător din limbă. Toți pereții pe care i-ai văzut tu vreodată. Și fiecare dintre pereții aceia pare că te-ar strivi. Afară, în spațiu, trebuie să existe un loc mai mare, iar tu simți că mori dacă n-o să pășești acolo. Asta e?

Lizzie a încuviințat energic, simțind că Bunca tocmai deschisese o ecluză în interiorul ei.

— Este perfect normal la vârsta ta, a concluzionat Bunca. E vorba despre puștiul ăla care ți-a plăcut?

— Themba.

Bunca a fluturat din mână prin aer, ca și cum ar fi încercat să alunge niște fum.

— Themba… mă rog. El nu-i important în specificații — pentru mine, a fost unul din marina comercială. Păr verde ca marea, ochi suri ca furtuna, numai aventură și flacără. Important este

că el m-a făcut să mă gândesc *la alt loc*. Și atunci a trebuit să plec.

— Tati a spus c-ai înfuriat-o pe Mam a ta.

— Oho-ho și încă cum!

Ochii cenușii ca titanul ai lui Bunca au scăpărat.

— Am lăsat-o doar cu fratele meu: un echipaj din doi oameni pentru o stație de trei. Au trecut ani de zile până m-au iertat.

— Cred c-ar fi rău din partea mea să vă las cu toată munca asta, a spus Lizzie, însă Bunca și-a pironit degetul în mijlocul pieptului ei.

— Fericirea mea n-ar trebui să intre în socotelile tale, a rostit ea apăsat. Numai tu știi ce anume te va face fericită. De aceea ar trebui să pleci, dacă simți nevoia — trebuie să-ți urmezi visurile.

Lizzie s-a simțit absurd de recunoscătoare.

— *Totuși*, a continuat Bunca, planetele sunt mari și nepăsătoare. O să-ți spun ce i-am spus și lui Mam a ta: acolo vei fi înghițită. I-atât de mult spațiu gol, încât oamenii rătăcesc, pur și simplu, dintr-un loc în altul. N-au nevoie de tine, așa cum au nevoie cei din stație. Iar noi, spațialii, suntem niște idioți acolo — ai văzut cum ne iau peste picior în RVD-uri. Au râs de mine fiindcă reciclam urina, fiindcă refuzam să fac baie mai des de o dată pe lună, fiindcă săream cât colo când șuiera vântul. Până la urmă, singurătatea m-a ros pe dinăuntru și m-am furișat înapoi acasă, să-mi ling rănile. Familia m-a iertat — asta-i menirea familiilor —, dar eu nu m-am iertat niciodată pe mine însămi.

Lizzie s-a gândit cât de ușor păruse totul din spusele lui Themba. Bunca și-a țuguiat buzele gânditor, apoi a adăugat:

— Nu-mi place s-o spun, dar probabil că Themba te-a uitat de acum.

— Themba nu m-ar uita *niciodată*!

Lizzie nu dorise să strige. Bunca s-a mulțumit să încuviințeze obosită.

— Exact așa am gândit eu despre marinarul meu, ’Lizabeth.

Lizzie știa că de fapt Bunca nu gândea așa. Ori de câte ori vorbea despre bărbatul fără nume din marina comercială, care era tatăl lui Mam a ei, o făcea cu o duioșie plină de regret. Era o durere, Lizzie putea spune, însă o durere utilă, așa cum te dor mușchii după o zi întreagă de șters panouri solare.

Mam trebuie să-i fi observat însă singurătatea, pentru că după câteva zile corvezile au început să se adune. Au sosit livrări de cablaje și butelii de apă, iar Lizzie a petrecut zile întregi în costumul AEV, fixând containere cu produse neafectate de vid în cârligele de stocare de pe carcasă.

Iar într-o bună zi a văzut un remorcher uriaș de construcții acoperind stelele, o navă îndeajuns de mare pentru a conține în pântece stații întregi, și la puțin timp după aceea un șlep le-a adus două cabine uriașe, noi și strălucitoare, care sclipeau în soare. Mam a explicat că sosiseră noile module hidroponice, două cabine noi și doisprezece pereți noi pe care să-i verifice Lizzie.

Era o muncă incitantă și periculoasă, deoarece adăugarea de cabine noi la arhitectura stației putea cauza o mulțime de pericole: perforări ale carcasei, modificări ale orbitei, reducerea puterii electrice. Ultima dată adăugaseră o cabină cu mult înainte de nașterea lui Lizzie.

— De ce avem nevoie de mai multe hidroponice, Mam?

— Ne trebuie mai multă independență. Așa vom beneficia de oxigen suplimentar și de mai multă hrană, când vor începe penuriile.

— Ce penurii?

Dar Mam a refuzat să vorbească. Bunca a încuviințat sumbru.

Pregătirea pentru adăugirile acelea a însemnat multă muncă: Lizzie și Mam au trecut peste carcasă cu lavete electrostatice pentru a o curăța de particule mari, apoi au întins un strat de material de etanșare proaspăt, astfel ca suprafața să fie netedă și gata de montaj. După aceea toate trei au manevrat unitățile masive spre carcasă cu grijă, încât *aproape* că au atins-o — o singură ciocnitură ar fi fost suficientă ca să se lipească într-un loc greșit —, după care au prins și au sudat metalul în vid.

Iar abia apoi a început adevărata sudare, pe care Mam n-o lăsa pe Lizzie s-o execute, deoarece flacăra putea să treacă prin mâneca unui costum EVAC.

În continuare au umplut cabinele cu heliu ieftin pentru testări, ca să vadă dacă existau scurgeri, care bineînțeles că existau și au determinat aplicarea minuțioasă a altor materiale pentru etanșare. În sfârșit, a sosit pericolul cel mare, când au oprit funcționarea stației pentru o zi; au etanșat prin ecluze restul stației, au desigilat cabinele noi și au deschis cu grijă cabinele vechi, una câte una, până s-au asigurat că sudurile și etanșările rezistau și nu aveau să piardă oxigen prețios. Urechile lui Lizzie au pocnit, până au pompat înăuntru suficient oxigen nou, care să restabilească echilibrul.

Lizzie era istovită, pentru că niciuna dintre celelalte corvezi ale ei nu încetase. Tot trebuia să-i primească pe oaspeții care soseau, să umple rezervoarele cu varză murată și să servească mesele. La un moment dat a adormit cu capul pe tejghea chiar în timpul servirii unei cine. S-a trezit și a văzut-o pe Mam zâmbind de parcă nu abia încheiase o zi de muncă de douăzeci de ore, întinzând farfurii cu crenvurști dezghețați călătorilor recunoscători. Lizzie s-a simțit rușinată pentru că fusese atât de slabă, deși Mam nu

spusese asta niciodată, așa încât a lucrat în schimburi triple.

După ce au terminat extinderea stației, a trebuit să amorseze hidroponicele: să umple sistemul de circulație cu apă cu substanțe nutritive, să căptușească tăvile cu prundiș din diatomit și să planteze semințele micuțe. Au instalat până și încuietori, ceea ce era straniu, deoarece incinta veche nu avusese niciodată încuietori.

În ziua inaugurării noii hidroponice, Lizzie a fost încântată să constate că Mam permisese o prăjitură cu zahăr. Toate au purtat coifuri de petrecere din magazie, iar Mam i-a dat fetei o veste minunată: Lizzie avea să se ocupe de toate hidroponicele.

— Ai crescut verzele alea mai bine decât aș fi putut eu, a rostit Mam mândră. Ai degetul mare nativ al tatălui tău.

Asta a făcut-o pe Lizzie să radieze de mândrie și a rămas și după ciclul de oprire, ocupându-se de mlădițele firave de soia și de iederă dătătoare de oxigen.

Când a cules primul ei știulete de porumb, s-a dus pe puntea de observație și l-a prins cu bandă adezivă de fereastră, pentru ca Tati să-l vadă la următoarea lui orbită.

În fiecare zi se gândea totuși la Themba. A întrebat-o pe Mam dacă n-ar fi putut să-i expedieze un text, dar Mam a spus că transmisiunile de texte intraplanetare erau scumpe. Și oricum toți banii le erau blocați în noile hidroponice.

Atunci a venit ginerul.

Lizzie a mers să-i primească pe clienții care sosiseră, dar când ecluzele au ciclat, n-a simți miros de corpuri umane și droguri, ci de ozon și lubrifiant. A început să spună ca întotdeauna „Bun-sosit în Stația Verzei-murate, căminul dintre stele”, dar în clipa aceea dinăuntru s-a auzit „’ARȘ!” și zece soldați au ieșit tropăind în șir ordonat.

Felul cum au făcut-o aproape că semăna cu un dans; toți aveau frunțile bombate ale escortelor lui Themba, un semn sigur al celor crescuți în cuve. Și, tot ca escortele lui Themba, purtau uniforme de-un albastru-metalic cu însemne din plastic auriu pe umeri, deși uniformele acestora erau ponosite, uzate; unele aveau chiar și găuri mici, neregulate.

Spre deosebire de escortele lui Themba, strângeau în mâini arme aciculare negre. S-au dispus în șablon triunghiular în fața ecluzei, iar când ochii li se mișcau, vârfurile armelor le urmau privirea, gata să împroaște moartea spre orice ar fi văzut. Lizzie a tremurat când țevile carabinelor au trecut peste ea, dar s-a silit să-și strângă genunchii laolaltă, decisă să nu arate lipsă de respect față de un oaspete care plătea.

După ce au terminat, soldații au răcnit:

— LIBER!

Comandanta a apărut din spate, pe atât de calmă, pe cât de încordate îi erau trupele. Avea fruntea plată, cu pielea perfect întinsă, ca a unei tobe, cu părul roșu împletit în coadă lungă, legată strâns în jurul mijlocului. Costumul îi era imaculat, ceea ce ar fi putut însemna că nu participase niciodată la vreo luptă, dar pentru Lizzie părea inimaginabil; era zveltă și alertă.

Comandanta s-a plecat adânc, lipindu-și palmele laolaltă.

— Nu te teme, micuțo, a rostit ea. Întăririle v-au sosit gratis și gata să-și sacrifice sănătatea în schimbul securității. Vrei să mă conduci la mama ta, pentru a o putea informa oficial despre transfer?

Lizzie a copiat perfect politețea sobră a comandantei. Când a ajuns însă cu aceasta în cabina de comandă, Mam a tresărit. Și-a îndreptat statura pentru a o saluta pe comandantă… deși creștetul capului abia dacă-i ajungea la gâtul celeilalte.

— Mulțumesc pentru ajutor, a zis Mam, dar regret să vă spun că nu vom avea nevoie de el.

— Cred că în lunile următoare veți descoperi că veți avea foarte multă nevoie de ajutorul nostru. Am auzit detalii despre devastările abătute de Rețeaua Intraconectată asupra unor stații locale lipsite de apărare. Aș putea împărtăși aceste avertismente la precauție în privat, fără…?

Comandanta a făcut semn din bărbie spre Lizzie.

— Fiica mea face parte din structura terțiară de comandă și participă la toate conversațiile, s-a răstit Mam, ceea ce a surprins-o pe fată. Și deși apreciez ce încercați să faceți, nu veți reuși decât să ne îndepărtați.

— Doamnă Denahue, știi că războiul a fost declarat, a spus comandanta. Ți-ai ales bine poziția: stația voastră este una dintre cele trei aflate între Imperiul Giner și Triplul Manifest. A fost benefic pentru turism, dar când începe un război… chiar *crezi* că Rețeaua Intraconectată îți va respecta capitalismul mic întreprinzător?

— Străbunca mea a fost cea care a ales poziția, a spus Mam apăsat. Și știți că susținem Ginerul. Dar dacă ne înconjurați cu nave înarmate, nu veți face din noi o escală, ci o *țintă*. Rețeaua Intraconectată poate sau nu să ne respecte neutralitatea, dar în mod sigur va deschide focul dacă ne veți disputa. Este posibil ca voi să câștigați bătălia aceea, dar noi vom pierde totul.

— Avem o linie nouă de nave special concepute pentru a apăra stații ca aceasta. Iar dacă se întâmplă ceva, vă vom despăgubi pentru orice pierderi cauzate în luptă…

Mam a râs aspru.

— După care vom fi cunoscute ca o stație a Ginerului și vom fi târâte în toate războaiele ce vor urma. Fără supărare, comandanto, dar gândești pe termen scurt. Familia mea este aici de cinci

generații și vreau să mai existe aici alte cinci generații. Nu mă las atrasă.

Comandanta a țuguiat buzele.

— Și dacă decidem să transformăm stația în garnizoană?

Lizzie nu știa ce însemna „garnizoană”, dar intenția era suficient de clară ca s-o înghețe. Mam însă a părut pur și simplu tristă, așa cum făcea când prindea clienți care încercau să fure timp gratuit de la aparatele RVD.

— Chiar atât de disperată este situația? Atât de iute?

— Suntem încrezători în șansele noastre, totuși ar fi util dacă am ocupa locul acesta.

Mam și-a strecurat mâna în buzunar, strângând ceva.

— Credința mea este în Giner, a rostit, dar ține mâna mereu pe comutatorul de autodistrugere.

Comandanta s-a încruntat și pe pielea imaculată i-au apărut linii noi.

— Uite cum stă treaba, a continuat Mam repede, atingându-și pumnul de sânul stâng. Eu vă susțin pe voi, așa cum inima îmi este pentru Dumnezeu. Atâta timp cât mențineți discreția, vă voi da șase procente din toate încasările de realimentări, ca să aveți un avantaj față de pericolul acela al Rețelei Intraconectate.

— Douăzeci.

— Douăzeci este foarte mult în vreme de război. Am putea… Elizabeth, vrei să-i aduci comandantei niște varză murată?

Negocierile au durat câteva ore. Mam a chemat-o pe Bunca s-o ajute în stabilirea termenilor și a lăsat-o pe Lizzie să le servească soldaților hotdogi și varză. Soldații nu s-au destins însă; au înfulecat de parcă se așteptau ca mâncarea să le fie smulsă de la gură dacă ar fi cerut un supliment.

Când au părăsit stația, toți erau epuizați. Mam și-a făcut totuși timp să-i perie părul lui Lizzie.

— Îi urăsc, a spus fata. Sunt răi.

— Cine? a întrebat Mam surprinsă. Ginerii?

— Au fost răi cu tine și răi cu Themba. Au încercat să ne ia casa.

— Iubito, să știi că am vorbit serios când am spus că Rețeaua Intraconectată este periculoasă. Nici oamenii lui Themba nu-s mai buni…

— *Themba* n-ar fi încercat să preia conducerea stației noastre.

Mam a înălțat din umeri.

— Nu ne alegem aliații, a rostit ea. În felul ăsta străbatem furtunile. Într-o bună zi vei înțelege.

Lizzie simțea totuși cum ardea în ea ura față de gineri. Erau oameni cruzi, foarte cruzi și brusc s-a temut pentru Themba.

○ ○ ○

În săptămânile următoare traficul s-a îndesit și nave au andocat zilnic, ducând oameni cu chipuri speriate cât mai departe de războiul care se apropia. Mam a fost nevoită să raționalizeze combustibilul.

În mod previzibil, ginerii au început să zbiere când Mam a spus că putea oferi doar atâta material fisionabil, cât să-i ducă la Stația Spatele-rotund, la numai cinci sisteme depărtare. Iar când s-au oprit din zbierat, au început să cerșească, îndesându-i bani-gheață în mâini, convinși că totul era de vânzare. Mam nu-și putea totuși permite să stocheze prea mult dintr-o valută anume.

Cei din Rețeaua Intraconectată au fost dezamăgiți, dar au acceptat vestea cu resemnare încruntată. Erau obișnuiți cu lipsurile.

Din Rețea sau din Giner, toți oaspeții erau disperați după alimente… mai ales când Lizzie povestea cât de bună ieșise varza murată. Cumpărau borcane uriașe, așa încât fata trebuia să stea trează până noaptea târziu, tocând și mai multă varză.

În același timp însă cei din Rețea păreau întristați să fie nevoiți să cheltuiască bani pe

mâncare; ei suspinau și fețele ciupite de vărsat le păleau, căpătând nuanța cafelei cu prea mult lapte, din cauza săptămânilor cât stătuseră închiși în nave întunecoase.

— Intraconectații obișnuiau să aibă grijă de cetățenii lor, spuneau ei gesticulând către familiile care se gârboveau jalnic îndărătul lor. Eu sunt mecanic de prese de ștanțare, nu soldat! Au încercat să mă convingă să-mi schimb meseria. Au spus că se va avea grijă de copiii mei, în eventualitatea improbabilă a morții mele… dar n-am putut. N-am putut risca…

Erau atât de politicoși, atât de pașnici și atât de asemănători lui Themba, încât Lizzie le dădea câte o lingură suplimentară de varză murată.

Ginerii erau mai agresivi. Fețele lor netede erau încărcate de fard, deoarece bărbații și femeile deopotrivă se machiau pentru a ascunde imperfecțiunile apărute după ce nu mai putuseră căpăta tratamentele genetice săptămânale. Lizzie nu vedea nimic rău într-un coș, dar ia să-i fi spus asta unui giner! Valizele le erau ticsite cu lucruri inutile — console de jocuri și încrețitoare electrice de păr — și se lamentau că nu putuseră lua mai multe cu ei.

În valize aveau însă și fotografii de familie și le plăcea să-i povestească lui Lizzie despre casa frumoasă pentru care economisiseră și despre soțul iubit pentru care negociaseră cu atâta iscusință ca să-și obțină autorizația de căsătorie. Când vorbeau despre trecut, mângâiau imaginile cu degetele de parcă ar fi frecat lampa unui duh pentru a-și pune o dorință… după care îi povesteau lui Lizzie cum locuința le fusese bombardată și transformată într-un morman de sfărâmături, cu soțul strivit sub ruine.

Fata încerca să-și repete că fusese numai vina ginerilor. Apoi însă își imagina cum ar fi fost să-și piardă *ea* casa, s-o vadă pe Mam a *ei* moartă, și furia i se destrăma în compătimire.

— Nu poți să stai și să le asculți poveștile, i-a spus Mam. Durează prea mult. Trebuie să-i expediem din stație cât mai repede.

Erau apoi soldații. Din Rețea sau din Giner, toți aveau membre suple, erau îngrijiți și zeloși; îi povesteau lui Lizzie că războiul fusese început de cealaltă tabără și agitau din pumni la ideea împărțirii de justiție reală.

Lizzie își mușca buza când soldații gineri vorbeau urât despre Rețea. Comentariile depreciative nu erau bune pentru afacere.

După câteva luni, un giner cu chip mohorât și mustață albă stufoasă a șchiopătat din ecluză. Costumul alb și peticit îi atârna în pliuri deloc măgulitoare de pe corpul slab ca un băț. Trăgea furios dintr-o țigară ganja, iar obrajii ridați i se umflau și dezumflau ca niște foale.

A adulmecat aerul și s-a strâmbat.

— Pute a băsănău, a comentat el.

— Aici am trăit toată viața, a replicat prompt Lizzie, uitând de politețe, și dacă ar fi existat un miros, l-aș fi simțit.

Bărbatul a chicotit amuzat, ceea ce a scos-o din sărite pe Lizzie.

— Voi, șoriceii de spațiu, sunteți superb de *drăgălași*, a spus el și i-a ciufulit părul. Eu sunt Doc Ventrager și probabil că tu ești ucenica mea, Elizabeth. Anunț-o pe Mam a ta c-am sosit și mai spune-i că nu pot examina pe nimeni în locul ăsta de vărzari bășinoși până n-am un dezodorizant nou-nouț în cabina mea.

Mam era pe jumătate întinsă peste consola de comunicații, pe jumătate adormită.

— Așa-i, a rostit ea sorbind dintr-o ceașcă cu ceai. Am uitat că sosea. E timpul să-nveți medicină, Lizzie; în vremurile astea e bine să ai la-ndemână un chirurg. De-acum înainte îți vei petrece tot timpul liber cu Doc Ventrager.

Lizzie aproape că s-a sufocat de inechitatea situației.

— Dar parcă trebuia să-nvăț să *pilotez*!

— Circumstanțele s-au schimbat și trebuie să te schimbi și tu, Elizabeth. În loc să ne plătească chirie, doctorul își va achita costurile învățându-te să-ndrepți oasele și, din păcate, amândoi veți avea multă treabă aici. Acum arată-i infirmeria.

Deși Lizzie rulase conștiincios în fiecare lună rutinele de verificare a sistemelor, nu avea habar ce făceau în realitate căștile integrale și baghetele din plastic din infirmerie, dar, judecând după pufnetele scoase de Doc Ventrager pe măsură ce le ridica și trântea înapoi, bănuia că nu era impresionat. Mam l-a urmat, mușcându-și buza neliniștită. Doc i-a cerut lui Lizzie să descuie ușițele dulăpiorului de medicamente, apoi a examinat rândurile ordonate de antibiotice, opiate și materiale chirurgicale.

— Ei bine, a spus el, măcar *ăsta* e bine dotat.

— Străbunca mea le-a instalat personal pe toate, după venirea piraților, a protestat Lizzie. Totul funcționează.

El a scuturat scrum pe podea.

— Slavă stelelor că-n ciuda predilecției lor pentru ingineria genetică, ginerii n-au modificat în ultimul secol organele esențiale din corpul uman. S-a întors către Mam. Instalați dezodorizantul ăla, dă-mi mână liberă în fixarea tarifelor și-o să-ți educ copila cu antichitățile astea.

— Am bătut palma, a zis Mam.

Lizzie n-a comentat nimic. Nu era sigură dacă dorea să intre sub tutela lui Doc Ventrager.

Medicul își adusese propriul lui echipament și Lizzie a trebuit să i-l transporte. A indicat unde să-i pună tolbele din piele și cuvele, în timp ce fata se clătina sub greutatea lor. În timp ce ea făcea drumuri la nava lui Doc Ventrager, acesta părea să însumeze tot ce era neplăcut la gineri… chiar dacă fața lui ciupită de vărsat înseamnă că nu era tocmai un giner normal.

A doua zi dimineață Lizzie a verificat hidroponicele, după care s-a dus la infirmerie.

— Perfect, a spus Doc și a indicat o cuvă în care obiecte de mărimea unor copii cu piele cenușie zbârcită pluteau într-un fluid verde și puturos. Haide să vedem din ce material ești făcută. Pescuiește unul și pune-l pe masă.

Erau atât de mici, încât Lizzie a crezut că erau *cu adevărat* copii… după care a văzut că urechile și nasurile le erau ciudate. Și-a trecut palma peste carnea încremenită și le-a simțit membrele tari, cornoase, urechile ca niște antene parabolice, bucățica de carne de pe șezut care semăna cu rămășița unei turnări în vid nereușite.

— Ce-s astea? a întrebat fata.

— Sunt porci, a răspuns Doc. În tot cazul sunt mai ieftini decât clonele pentru anatomie.

Lizzie s-a încruntat.

— Crezusem că mă vei învăța despre oameni.

— Oasele și organele porcilor sunt îndeajuns de aproape de specificațiile umane pentru elemente de bază privind tratarea rănilor, a răspuns Doc, ștergând pe halat cu un aer absent un cuțit ascuțit. Știi să coși o rană? Să îndrepți un os?

— Nu.

El i-a înmânat cuțitul.

— E timpul să-nveți. Acum, taie.

○ ○ ○

Doc Ventrager era un șef dur, însă eficient; Lizzie a aflat că petrecuse ani de zile instruind fete și băieți din stații din tot ’versul.

— Ești a naibii de băftoasă, a spus el după o zi întreagă în care trataseră răni simulate de decompresiune. Majoritatea puștilor trebuie să-nvețe toate astea teoretic. Nu mă pot chema când se rupe costumul AEV al cuiva; aș avea nevoie de trei săptămâni s-ajung până acolo. Așa că prima lor operație majoră este asupra lui Mam a lor muribunde — s-o țină apăsat în timp ce ea se zbate și țipă, îmbibată în sânge stacojiu…

Lizzie a simțit testul camuflat în cuvintele lui Doc; încerca s-o sperie cu gânduri despre Mam a ei. N-a spus nimic.

Doc a aprobat din cap și a tras adânc din țigara lui cu marijuana, exhalând fumul dulceag în cabină, pentru a camufla „duhoarea cangrenoasă" pe care afirma că o simțea.

— Tu însă, domnișoară, a zis și a arătat-o cu țigara, o să ai ocazia să urmărești *adevăratul* spectacol. Până când se va domoli conflictul ăsta, tu însăți vei fi calificată să-i înveți pe alții.

Lizzie a aflat ce însemnau cuvintele acelea când a sosit prima navă de război gineră, cu un motor făcut aproape bucăți.

Bunca a început imediat o estimare a reparației, dar sergentul era mai interesat să-l abordeze pe Doc.

— Am fost supuși unor tiruri dure în lupte de ariergardă, a explicat el. A trebuit să fugim înainte să putem reaproviziona și câțiva soldați au infecții netratate care s-au acutizat. Care-i tariful pentru curățarea cangrenei?

— Să mă benoclez mai întâi, a zis Doc părând mulțumit pentru prima dată de când îl cunoscuse Lizzie.

A intrat plin de încântare în nava de război, unde fetei aproape că i-a venit să vomite din cauza miasmelor.

Douăzeci de soldați erau întinși pe paleți lângă perete, majoritatea cu membre rupte, care se vindecaseră în moduri oribile. Mușcau din bucăți de plastic, încercând să nu țipe; ultimele sedative fuseseră terminate de săptămâni.

— Oho-ho, a rostit Doc frecându-și palmele, asta chiar că-i porcăria *naibii*. Tariful este de unu nouăzeci pe cap de om.

— *Unu nouăzeci?* a exclamat sergentul. Asta-i de trei ori mai mult decât tariful normal.

— Ai alternative mai bune? Nu. N-ai. Poți să-i coși acum și să se vindece în drum spre

următoarea bătălie sau poți să-ți ții banii în buzunar și să-i tai de pe listă. Mie-mi este totuna.

— Unu nouăzeci este șantaj curat.

— Scuză-mă, a intervenit Lizzie politicos, aparent către Doc Ventrager, însă vorbind suficient de tare ca s-o poată auzi sergentul. Nu uita că Mam a spus că ginerii au o reducere de opt la sută în Stația Verzei-murate.

— N-am auzit niciodată de-așa ceva. Și chiar dac-aș fi auzit, nu mi s-ar aplica mie.

— Ești în stație, nu?

— La dracu', a mormăit bărbatul. O să vorbesc cu Mam a ta.

N-a făcut-o, ci a coborât prețul la unu șaptezeci. Lizzie a simțit o mândrie malițioasă, văzând cum îi fusese strivită lăcomia.

Și a simțit mândrie când a curățat primul ei lot de răni. Deși drenase puroi pe porci morți, nu fusese sigură cum se va comporta când va lucra pe oameni vii. Judecând după reacțiile plăcute ale sergentului, a făcut o treabă bună.

Doc a mormăit nemulțumit că trebuia să lucreze pentru tarife așa mici și s-a răstit la toți, de parcă rănile nu erau decât vina lor.

— Voi ați vrut război! șuiera el.

Pe de altă parte, Lizzie a încercat să fie drăguță, chiar dacă aceștia erau soldați idioți, care-l urau pe Themba.

Au sosit apoi și mai multe nave, atât din Rețea, cât și din Giner, toate pline de răniți, atât de repede una după alta, încât fata aproape că a uitat să se îngrijească de hidroponice. A diagnosticat complicații cauzate de arsuri de sudură, a pus atele la picioare rupte în urma căderilor, a irigat arsuri chimice pulmonare, a tratat efecte ale exploziilor în vid. Când clătea verzele, se spăla și de petele de sânge.

Ar fi dorit să fi fost încântată de suferințele soldaților gineri, spunându-și că erau pedepsiți fiindcă atacaseră Rețeaua. Însă toți soldații răcneau

când erau răniți, iar când mureau toți doreau să vorbească cu Mam a lor sau cu frații sau cu soțiile. Toți voiau să-și vadă familiile pentru ultima dată.

Lizzie plângea atât de mult, încât simțea că se deshidratează complet. Dar niciodată în fața soldaților.

Mam îi peria părul și-i spunea cât de mândră era de ea.

— Însă trebuie să-l faci pe Doc să lucreze mai repede, i-a zis. Ei trebuie să plece a doua zi.

Lizzie n-ar fi dorit s-o contrazică, dar dacă îl zorea pe Doc Ventrager, mureau oameni. Când rămânea singură, fata încleșta pumnii atât de strâns, încât unghiile îi lăsau semne adânci în palme.

După câteva luni de asistență chirurgicală, Doc a lăsat-o pe Lizzie să facă operațiile minore. I-a atras totuși atenția că deși ea îndeplinea acum sarcini de medic, orice profituri din operații îi reveneau tot lui. Asta era mai bine; chirurgia era ca orice altă activitate de reparații. Erai grijuliu și măsurai de două ori înainte să tai o dată. Faptul că fata petrecuse în ultimele cinci luni câte patru ore pe zi în sala de operații o ajuta și acum putea lucra cu propria ei viteză.

Soldații intrau însă întotdeauna în panică atunci când fetița de doisprezece ani îi conecta la aparatul de anestezie. Ea îi liniștea că nu era mare lucru, trebuia doar să extragă un glonț îngropat lângă un plămân, mai făcuse asta de douăzeci de ori până atunci. Iar dacă ei se zbăteau în curele, camarazii râdeau și spuneau: *Haide, băi, n-ai auzit de Îngerul din Stația Verzei-murate*? *Calmează-te, moșule, ea face minuni*.

Totuși, oricât de multă treabă ar fi fost, în fiecare seară Mam îi peria părul lui Lizzie.

— Navele alea sunt capcane letale, Mam, se plângea ea tulburată. N-au medicamente; sunt închiși acolo și fierb în propriile lor boli. De ce nu

construiesc, pur și simplu, o singură navă mare, cu spital și farmacie?

— Pentru că ar fi suficientă o singură bombă atomică să-i vină de hac. Sau, la naiba, un kamikaze! Navele spațiale sunt fragile interconectate — de fapt, sunt precum corpurile. Cu cât adaugi mai multe cabine, cu atât crește posibilitatea ca o singură lovitură să se repercuteze prin toate.

— Dar…

Mam a țuguiat dezaprobator buzele.

— Navele mici sunt ușor de produs, Lizzie. Cu ele poți coborî soldați pe o suprafață mai mare. Sunt construite ieftin și de unică folosință, pentru a transporta mărfuri ieftine și de unică folosință.

Lizzie a înțeles brusc ceva.

— Am avut nave cu soldați din Rețea, a spus ea. Și nave cu gineri.

Mam a surâs aprobator.

— Ai observat.

— Dar niciodată simultan.

— Navele interstelare sunt foarte lente și șansele ca doi inamici să apară în aceeași zi sunt reduse.

— Și dacă s-ar întâmpla?

Mam a sărutat-o pe creștet.

— Tu de ce crezi că te-am bătut atâta la cap să-i trimiți pe toți cât mai repede afară din stație?

Gândul acela o ținea uneori trează nopțile pe Lizzie. Dar nu pentru mult timp, deoarece lucra câte optsprezece ore pe zi la operații, varza murată și hidroponice. Dormea bușteан.

Nu putea totuși să doarmă mult timp; stația era atât de ticsită de oameni, încât gemetele lor o deșteptau regulat. Dormeau cu întreruperi pe coridoare, cu capetele pe ranițe, și când se trezeau întotdeauna urlau. Iar când se trezea ea însăși, speriată, simțea miasmele de răni infectate, duhoarea de trupuri și — da, exista într-adevăr — mirosul de varză murată care răzbătea prin

ventilație. Izul ei sărat se distingea clar pe fundalul tuturor celorlalte mirosuri reciclate.

Doc avea dreptate. Stația Verzei-murate *duhnea*. L-a urât pentru revelația aceea. Și ura felul cum continua să crească tarifele.

— N-am decât două mâini, a spus după ce a trimis altă soldată din Rețea înapoi la pierire. Și așa timpul îmi este extrem de prețios.

— Ți-ar fi fost de ajuns o mână și trei minute, a replicat Lizzie. Fetei ăleia nu-i trebuia decât un implant de material de etanșare intestinal bine făcut.

Lizzie era surprinsă cât de directă și tăioasă putea fi cu Doc. Însă în ultima vreme ea făcea jumătate din treabă și majoritatea chestiilor mai delicate.

Doc a privit-o iritat.

— De ce să nu procedez astfel încât să am de câștigat? Sunt un om bătrân. Războiul este unicul moment când îmi pot umple sipetele.

— Trebuie să am grijă de hidroponice, a răspuns Lizzie și și-a scos mănușile chirurgicale.

A coborât în salonul în care gemeau soldații răniți din Rețea. Sergenții lor le dădeau sedative diluate, care n-aveau să le oprească însă intestinele sfârtecate să le inunde corpurile cu infecții.

Toți erau complet pleșuvi și cu pielea neagră. Era ca și cum ar fi văzut un șir de Themba asudând în agonie.

— Șșș, a spus fata și a îngenuncheat, scoțând de sub cămașă hipodermica cu etanșator pe care o furase. O să vă repar eu.

Privirea din ochii lor era atât de recunoscător patetică, încât ar fi meritat furia lui Mam.

○ ○ ○

Doc o târâse pe Lizzie de ureche până la turnul de comandă.

— Fata îmi face *concurență*! a răcnit el lui Mam. Lucrează pe gratis! Soldații din Rețea o așteaptă pe *ea* să-i trateze!

Lizzie a stat dreaptă, pregătindu-se pentru palmă. Mam o lovise doar de două ori în viața ei, în ambele rânduri fiindcă fusese neglijentă în condiții de vid… totuși, până acum nu fusese niciodată neascultătoare în mod așa flagrant.

Palma n-a sosit însă, ci colțul gurii lui Mam s-a ridicat ușor în surâs.

— Lucrează pe gratis, a repetat ea. Este ucenică, nu?

Doc s-a înroșit la față.

— Da… dar…

— Își asumă cazuri suplimentare. De aceea te-am adus la bord, ții minte — ca s-o înveți.

— Nu pe cheltuiala *mea*! N-am venit aici să am concurență, la dracu'… ci ca să stabilesc un monopol.

— Nu ți-am promis nicio clipă că vei fi unicul medic de la bord, a replicat Mam rece. Ți-am promis cazare și masă gratuită atâta timp cât vei lucra ca medic. Verifică-ți contractul.

— Asta-i litera legii, s-a răstit Doc. Astea-s discuții *planetare*. Merit mai mult decât…

— Domnule Ventrager, l-a întrerupt Mam, am fost destul de mulțumită de serviciile dumitale aici. Dacă nu ești însă satisfăcut, contractul nu prevede nicio limită de timp.

Mâinile lui Doc Ventrager au tresărit, de parcă s-ar fi gândit să-i tragă una. Mâna lui Mam a coborât spre taser.

— Perfect, a zis el mușcând atât de tare din trabuc, încât s-a rupt în două. Îți prezint atunci demisia mea oficială.

— Succes în viață, domnule Ventrager, a spus Mam politicos și Doc a ieșit furios din cabină.

Fata a făcut un pas înainte ca s-o îmbrățișeze, dar Mam avea o expresie neașteptat de solemnă.

— Ei bine, Lizzie, a rostit ea, acum ești medicul navei. Ești pregătită?

Lizzie nu era sigură. Și-a dat seama însă că nu avea alternativă.

○ ○ ○

Ca o ironie a sorții, peste numai câteva săptămâni Lizzie cerea tarife la fel de mari ca ale lui Doc Ventrager. Nu era însă vina ei, ci pur și simplu nu mai aveau medicamente.

Rutele comerciale secătuiseră. Cei din cargoboturi le-au spus că piraților și corsarii o luaseră razna. Oficialitățile din Rețea și din Giner se lamentau amar la fiecare atac al lor, însă toți știau că piraților li se îngăduia să opereze doar dacă dădeau o cotă parte guvernului care-i sponsoriza, iar corsarii purtau însemne care-i autorizau să fure.

Din fericire, după ce le făcuse străbunca cu mult timp în urmă, pirații nu se mai atingeau de Stația Verzei-murate. Mam se întreba totuși cât timp povestea *aceea* străveche avea să-i mențină la depărtare, mai ales acum, când situația devenea disperată.

Între timp Lizzie negocia dur în rarele ocazii când găsea vreun comerciant cu o ladă de Baxitrin sau Rosomn. Le lua la prețuri care erau considerate bune în zilele acestea. Nu-i plăcea să-i trimită la plimbare cu rănile netratate pe soldații săraci, dar a constatat că era mai ușor să stabilească un preț și să-i refuze pe cei care nu-l puteau plăti. Când alegea pe cine să subvenționeze într-o săptămână, devenea responsabilă pentru cei care mureau.

Și hrana se împuținase. Soldații din Rețea purtau zvonuri despre alte stații de realimentare deservite de familii cu număr redus de membri, care erau dispuși să schimbe materiale fisionabile pentru o ladă cu batoane proteinice. Lizzie se îngrijea de legumele din incintele hidroponice cu și mai multă atenție, recunoscătoare pentru intuiția lui Mam.

Ocazional îi ciupea cu paralizatorul pe soldații flămânzi care forțau încuietorile magaziei cu alimente — în general, mizerabili din Giner, așa

cum se așteptase. Dacă erau din Rețea, le ținea o morală aspră, expediindu-i de acolo cu capetele plecate de rușine.

Din fericire, navele erau mai puține. Războiul părea că se dispersează. Soldații însă deveneau mai duri.

La început toți avuseseră chipuri proaspete și blajine și vorbiseră nostalgic despre casă și familie; fețele noilor soldați erau ascunse sub bărbi zbârlite și cicatrice încrețite. Nu vorbeau decât despre război.

Soldații gineri țipau la ea, fiindcă blestemata de stație uscată ca iasca nu avea alcool de vânzare. Rețeaua urla, întrebând unde fusese Îngerul Stației Verzei-murate când Ghalyela primise un glonț în cap?

Lizzie încerca să fie amabilă, dar „amabilitatea” luneca pur și simplu peste ei. Soldații pierduseră ceva vital în bătălii.

Ambele părți au amenințat-o când a încercat să le explice că trebuiau să plătească pentru Baxitrin. Cei din Rețea au mârâit, dar veteranii au explicat rapid că fata era Îngerul Stației Verzei-murate; pe timpuri, când putuse, lucrase pe gratis. Își trăgeau prietenii îndărăt și-și cereau scuze.

Soldații din Giner o cunoscuseră însă doar ca asistenta lui Doc, iar cruzimea lui Ventrager devenise legendară.

— Îți pot acorda o reducere de șase la sută, explica ea mereu, uitându-se cu ochii cei mai rotunzi și mai copilărești de care era în stare. Dar, pur și simplu, nu există îndeajuns pentru toți. Înțelegi, nu?

Explicația aceea a mers până când un soldat rănit la cap a vrut s-o lovească.

Din fericire Mam o învățase cum să folosească un pistol paralizant încă de la șase ani. Fata s-a lipit cu spatele de perete, pe când ceilalți opt soldați răniți s-au uitat inexpresiv la bărbatul

care se zbătea pe jos, apoi au privit-o pe Lizzie care încerca cu disperare să reîncarce pistolul…

În cele din urmă au izbucnit în râs, un soi de tuse disprețuitoare și lipsită de veselie.

— Să te facă o *puștoaică*, au chicotit ei ajutându-și amicul să se scoale. Nu-i de mirare că găozarul ăsta a ajuns pe mâna doctorilor.

Au glumit pe seama lui Freddie, spunându-i ar putea s-o-ncaseze și de la un ursuleț de pluș, ca bis. Însă niciunuia nu i s-a părut anormală ideea de a încerca s-o lovească pe Lizzie.

Zguduită, fata a tratat gratuit toată trupa aceea, distribuind rezerve prețioase de parcă ar fi fost varză murată.

După acea și-a cerut scuze lui Mam deoarece consumase atât de multe medicamente cu o pierdere netă. Mam n-a spus nimic, ci doar a îmbrățișat-o. Lizzie a încremenit față de gestul neașteptat; nu mai ținea minte când îi simțise ultima dată mirosul părului.

— Se-nrăutățește treaba, a încuviințat Mam. Dacă aș putea, aș instala un comutator „om mort” care să trimită gaz soporific în cabine, pentru ca tu să fii în siguranță, dar…

— Nimeni n-are așa ceva, a terminat Lizzie în locul ei.

— Ar putea fi și mai rău, a spus Mam afișându-și expresia cea mai amuzată. Ia gândește-te ce s-ar fi întâmplat dacă rămânea Doc Ventrager.

Cu toate acestea, Lizzie alterna între a se detesta pe sine pentru că era paranoică și a detesta stația pentru că necesita paranoia. Acum îi număra pe cei de pe coridoare și trecea iute dintr-o cabină în alta, ca să nu fie niciodată copleșită numeric; strângea atât de tare plăselele cauciucate ale taserului ei, încât se uzaseră și metalul apăruse pe dedesubt. Suspina de ușurare de fiecare dată când primeau cel mai recent lot de nave de dincolo de Norul lui Oort.

Încerca să recupereze ceva din somnul pierdut până la sosirea următoarei nave de patrulare, când s-a trezit din cauza unui pocnet sfârâitor. Părul îi unduia; un curent slab i-a bâzâit prin corp. Fanta de ventilație de lângă patul ei a pufăit ozon stătut, după care a tușit, oprindu-se.

Când a deschis ochii, n-a văzut nimic. *Să mă fi orbit curentul ăla?*

După aceea a auzit tăcerea înfiorătoare, un vid atât de absolut, încât a avut nevoie de un moment ca să-i pună un nume:

Se opriseră motoarele.

Giroscoapele nu mai pârâiau, apa nu mai șuiera prin țevi, scuturile anti-meteoriți nu mai zumzăiau. Era sunetul spațiului cosmic, un nimic oribil, mort și gol într-un loc unde ar fi trebuit să se miște un milion de părți pentru ca s-o țină pe ea în viață.

— Mam?

A încercat să țipe, dar gura i se uscase.

Lizzie a bâjbâit cu încuietorile genții ei de urgență, pentru a scoate o lanternă, și s-a lovit la genunchi. *Este o defecțiune mecanică*, și-a spus, *o s-o reparăm și totul va fi-n regulă*. Atât doar că pe coridoare nu se reflecta nicio lumină. Pereții erau din metal strălucitor și în mod obișnuit toate cabinele străluceau de panouri de comandă și leduri; acum nu vedea nicio licărire.

A apăsat butonul lanternei. Ledul i-a rămas negru.

— *Mam!*

De data aceasta a fost un țipăt.

— Prăjitoare de circuite! a răsunat glasul Buncăi de pe coridor. Trebuie să fie piraţi — la dracu', nimeni nu utilizează *așa ceva* asupra unor ținte civile!

— Sistemele ne sunt arse, Lizzie, a strigat Mam din turnul de control. Până și autodistrugerea e moartă. Mă duc la cutie.

— Ce cutie? a întrebat Bunca cu glas ascuțit. Nu — nu, iubire, e prea devreme. Nu-ți arăta atuul înainte s-auzim ce-au ei de zis.

Lizzie a înghițit fierea care i se ridicase în gură. A întins mâna și a înaintat nesigură, sperând s-o îmbrățișeze pe Bunca, dar, în absența luminii, ecourile din coridor păreau că răsună în toate părțile.

A urmat zăngănitul surd al unei carcase ce le-a lovit carcasa. Fata a fost proiectată în peretele opus. Nu era o andocare lină, în care computerele te dirijau în micromișcări, ci o andocare manuală, un impact dur care strivea manșoanele ecluzei și risca depresurizarea. Giroscoapele centrale au trosnit în semn de protest.

Lizzie a încercat să pornească spre turnul de pilotaj, dar totul era derutant în beznă. A urmat pereții pe cât a putut de bine, însă distanțele păreau infinit de mari. În tot acel timp Bunca țipa: *Stați calme, putem discuta*…

Alte zăngănituri. Un șuier. Nu era lângă turnul de pilotaj, ci se rătăcise și ajunsese la ecluză. S-a întors și a luat-o la fugă, dar o serie de fascicule de lanterne orbitor de albe s-au spart pe pereți, țintind-o. Ceva a explodat lângă perete, trimițându-i schije de șrapnel în picioare…

— I-un copil! a strigat cineva. Nu trageți! Nu trageți!

Cineva a prins-o de umeri și i-a răsucit brațele la spate. Cu o clipă înainte de a-i trage gluga peste cap, a văzut uniforma verde de camuflaj a unui soldat din Rețeaua Intraconectată.

○ ○ ○

Cei din Rețea au cercetat coridoarele cu detectoare IR, căutând alți oameni. Bunca, Mam și Lizzie au stat în cantină cu mâinile încrucișate modest în poală, evitând în mod deliberat să-i privească pe soldații care ațintеau arme aciculare spre inimile lor.

Când soldații au spart încuietorile dulapurilor din bucătărie, Lizzie a simțit o lovitură fizică; instalase ea însăși încuietorile acelea. Și Mam a schițat o grimasă. Când soldații trași la față au întins mâini scheletice și au mestecat cu satisfacție varză crudă, Lizzie a vrut să protesteze, dar n-a cutezat. În lumina puternică a spoturilor portabile, cei care le păzeau pe ele păreau invidioși și furioși; nu-și puteau desprinde ochii de la umbrele ce dansau în cabina vecină, unde se înfuleca mâncare. Iar când și-au întors ochii către Lizzie, Bunca și Mam, care erau slabe, dar nu atrofiate ca ei, frunțile întunecate s-au îngustat încruntate.

Comandanta, o negresă leonină cu părul presărat de șuvițe sure, a intrat în cantină.

— Locu-i sigur, s-a adresat ea gărzilor. Intrați și umpleți-vă burțile. Eu o să discut cu noile noastre cetățene.

Respirația îi mirosea a cetonă, tipic pentru o femeie înfometată, totuși și-a tras un scaun cu gesturi calme, ca și cum ar fi beneficiat de tot timpul de pe lume.

— Ăăă… poate c-ar trebui să mănânci mai întâi, a spus Lizzie.

Comandanta a zâmbit și i-a mângâiat părul. Avea o atingere ușoară, delicată, liniștitoare; o atingere de mamă.

— Fii binecuvântată, copilo, a replicat ea. Mă tem că, da, vă vom mânca alimentele. Aceasta este o filosofie pe care va trebui s-o înveți.

Mam a făcut un rictus.

— Înțeleg că războiul nu merge bine.

— Executăm o retragere tactică. Stația voastră a fost utilă ca escală, dar în etapa actuală nu ne putem permite ca inamicul nostru să beneficieze de ea. Dacă vă lăsăm pur și simplu aici, îi veți da materiale fisionabile, alimente — nu putem îngădui.

În spatele ei, soldații jefuiau bucătăria. Nou-sosiții își vârau ambele mâini în tuburile de varză

murată, îndesându-și în guri varză tocată cu o satisfacție sălbatică și înspăimântătoare. Cei cu burțile pline începuseră să transporte alimente spre ecluză, mișcându-se repede.

— N-o să le dăm nimic, a implorat Lizzie. Noi eram de partea voastră, nu vrem să-i ajutăm pe ginerii ăia oribili…

Comandanta a zâmbit obosită.

— Știu că așa ai face, copilo, dar nu vă puteți impune voința. Dacă veți refuza să le dați, vor lua cu forța. Sunt la fel de disperați ca noi. Nu ne putem permite să vă lăsăm aici.

— Și-atunci o să ne omorâți? a întrebat Mam, trecându-și brațul în jurul lui Lizzie.

— În ciuda propagandei ginerilor, nu suntem barbari, s-a răstit comandanta. Trupele mele vor curăța avanpostul acesta până la metalul simplu… și vă vom lua și pe voi. Vă vom duce până la cea mai apropiată bază a Rețelei, unde veți fi în siguranță.

— Între două misiuni de luptă? a spus Bunca. Asta ar putea dura ani.

— Rețeaua este mai eficientă decât credeți. Vestea bună este că vom considera materialele navei voastre drept taxe de intrare în Colectivitatea Intraconectată — acum sunteți cetățene. Va fi o viață mai bună, copilo; nu veți mai avea grija aerului, a hranei sau a hainelor. I-a ciufulit părul lui Lizzie, ca și cum asta ar fi dovedit ce lume minunată va fi. Vă vom asigura hrana, la fel cum ați făcut-o voi, azi, pentru noi. Eu personal te voi recomanda pentru o carieră de chirurg după asolizarea pe planetă.

Lizzie s-a simțit ca lovită în piept. Visase să plece, da… însă Stația Verzei-murate să fi rămas locului, astfel ca să poată reveni la ea. Comandanta vorbea despre relocare forțată, despre ducerea ei într-un loc plin de străini și despre confiscarea drept plată a tot ce iubise fata.

Soldații au spart ușa de la incinta de fermentare. Mam și Bunca au clipit des, oprindu-și lacrimile. Lizzie știa motivul; Mam instalase ecluza aceea când avusese vârsta ei de acum — fusese prima dată când Bunca îi încredințase aparatul de sudură.

Totul din stație era dreptul ei prin naștere, achiziționat de un Denahue și instalat de altul. Rețeaua avea să ia istoria aceasta și s-o dea altcuiva ca un produs second-hand. Iar tot ce construiseră cinci generații de Denahue aveau să fie tot atâtea gunoaie plutitoare prin spațiu.

Stăvilindu-și lacrimile, Lizzie s-a uitat la soldații care scoteau tuburile cu varză murată… și atunci l-a văzut.

Un container mic pe care era mâzgălită litera „T”.

— NU ĂLA! a zbierat ea, sărind de pe banchetă înainte s-o poată opri cineva.

A intrat cu toată forța în soldat și o stivă de tuburi a zăngănit pe podea; a prins varza murată a lui Themba și a strâns-o la piept.

Comandanta i-a îndoit încheieturile mâinilor spre înapoi, pentru a o sili să-i dea drumul; alt soldat a luat recipientul.

— ĂLA-I AL LUI THEMBA! a țipat ea. PE-ĂLA NU-L PUTEȚI LUA! TREBUIE SĂ I-L PĂSTREZ PENTRU CÂND… PENTRU CÂND SE-NTOARCE…

Lizzie plângea deja în hohote când comandanta a dus-o înapoi la masă și i-a pus-o lui Mam în brațe.

— Înțeleg dificultățile de a fi părinte, a rosti ea sever, iar fiica ta s-a dovedit o aliată. Dar fie *o potolești*, fie o așteaptă cătușele.

A desprins de la centură o pereche de cătușe și le-a rotit ușor pe vârful unui deget.

Mam a mângâiat părul lui Lizzie și a strâns-o puternic în brațe. Fata a plâns până ce containerul

lui Themba a dispărut din vedere… după care i-a venit o idee.

— N-ați putea cel puțin să ne relocați la locuința lui Themba? a întrebat ea. Este prietenul meu cel mai bun.

Comandanta a șovăit.

— Un cetățean al *Rețelei* este prietenul tău cel mai bun? De aceea… de aceea ai fost numită Îngerul?

— Da, a încuviințat imediat Lizzie. Ne-am jucat împreună patru zile întregi. M-a întrebat dacă nu voiam să vin cu el… va fi încântat să-mi arate casa lui, o știu.

— Este o… cerere neobișnuită…

— *Te rog!* a implorat ea.

S-a uitat spre Mam căutând ajutor, dar Mam și Bunca își examinau vârfurile cizmelor.

— Dacă pot să fiu din nou cu Themba, este… în regulă.

— Nu pot promite nimic. Totuși… Themba este un nume comun. Poți să-mi dai mai multe detalii?

— Era ostatic.

Comandanta a tresărit. Cătușele au căzut pe podea.

Bunca a scos un strigăt înăbușit. Mam s-a întins și atât Mam, cât și Bunca plângeau acum, iar asta a speriat-o pe Lizzie mai mult decât orice altceva.

— Scumpo… a zis comandanta și s-a întins și a apucat-o pe fată de mâini. Noi le-am dat ginerilor pe fiii noștri inocenți ca dovadă a bunelor noastre intenții. Ne-am gândit că dacă le vom arăta copiii noștri frumoși va fi de folos în a ne răspunde fără intenții ascunse. Dar… dar când Ginerul a încălcat tratatele, probabil că ostaticii au fost împușcați. Asta-i soarta lor.

Simțindu-se trădată, Lizzie a privit de la Bunca la Mam.

— Voi *ați știut*?

— A zis „probabil”, iubito, a răspuns Bunca suflându-și nasul. Noi am scanat știrile, dar nu i-am găsit niciodată numele…

Lizzie a simțit lacrimile pe obraji înainte de a-și da seama că plângea din nou în exhalări uriașe de durere ce păreau că irup din ea ca aerul țâșnind în rafale în vid. Până atunci zăgăzuise totul, toate chinurile războiului, iar acum, când totul fusese pierdut, ea se dezagrega și zbura în neant, cu totul în neant.

— Vă vom găsi un loc bun, a promis comandanta.

Lizzie a pălmuit-o.

— Ați ucis *totul*! a țipat ea. *Ați transformat totul-n moarte!*

Comandanta a ridicat degetele cu neîncredere către obrazul care i se umfla. Îndărătul ei, soldații încremeniseră; țineau stângaci containerele cu varză murată la piept, neștiind dacă să-și continue drumul sau să pună mâna pe arme.

Ținând-o protector pe Lizzie în brațele ei, Mam i-a fulgerat din priviri.

— I-ați luat totul acum, a rostit ea. Până și ultimele iluzii. O să-i luați până și casa? *Astfel* de oameni sunteți?

— O *să muriți!* a răcnit comandanta exasperată. Circuitele vă sunt distruse și ginerii ne urmăresc îndeaproape, așa că nu vă putem lăsa cu materiale fisionabile, alimente sau medicamente. Trebuie să plecăm *imediat* și nu mai aveți decât un tub din metal umplut cu aer. Ați prefera să muriți în spațiu, decât să trăiți în Commonwealthul Intraconectat?

Lizzie s-a întors către Mam, întrebându-se ce va răspunde… și a fost surprinsă să vadă că Mam era cea care aștepta răspunsul *ei*. Și cu toate că fața îi era răbdătoare și blajină, Lizzie a putut citi în ochii ei:

Mam ar fi preferat să moară aici.

Petrecuse patruzeci și trei de ani în Stația Verzei-murate. Aici era comandantă; în colectivă, ar fi fost o vecină excentrică. Adusă pe lut, Mam ar fi devenit asolizata tipică, ținta tuturor bancurilor de RVD, îngrozită de cerul liber, încremenită înaintea alegerilor copleșitoare din supermarketuri. Cea de care râdeau toți.

Totuși privirea lui Mam spunea adevărul: *Aș îndura toate astea. Pentru tine*.

Lizzie s-a gândit la toate astea, apoi a strâns mâna mamei. Mam a strâns mâna Buncăi. Trei generații de Denahue s-au întors către comandantă.

— Asta-i casa noastră, a zis Lizzie.

○ ○ ○

Trupele Rețelei au plecat, îngropându-le în negru. În beznă, Mam și Bunca au ținut-o strâns în brațe.

— Ești o adevărată Denahue, a rostit Mam, udându-i cu lacrimi gâtul.

— Am fost mândre de tine, a asigurat-o Bunca, cuprinzându-le pe amândouă în brațele ei puternice și vânoase.

— Atât doar că voi fi o Denahue *moartă*, a spus Lizzie. O să ne sufocăm în cutiuța asta de conserve…

Mam a suspinat, un curent cald de respirație care a legănat părul fetei.

— Avem speranțe, Lizzie. Nu multe, totuși există.

— Ce vrei să spui?

Bunca a prins-o pe fată de mână și, împreună, au bâjbâit cu grijă spre atelierul mecanic. Bătrâna a așezat palmele lui Lizzie pe peretele din spate al magaziei ascunse, acum complet golită.

— Ia spune tu, Lizzie, a rostit Bunca cu glas tremurător. Știu c-au găsit compartimentul secret. Dar l-au găsit și pe celălalt?

Compartimentul secret *secret*! Lizzie uitase. Iar când și-a trecut palmele peste el, a dat un chiot de bucurie dându-și seama că era intact.

— Cred că mai este acolo, a încuviințat Mam. Acum vom vedea dacă scutul protector a rezistat.

— A rezistat, a spus Bunca ferm. Mam a *mea* l-a construit.

— Da, însă nu l-a putut testa, a replicat Mam. Cum ar fi putut, fără să prăjească stația? Iar noi n-am mai verificat integritatea hardware-ului de rezervă din… ehe, cel puțin dinainte să se fi născut Lizzie.

Bunca nu era îngrijorată.

— Mam a stocat chestii care să reziste.

Mâinile transpirate ale fetei au desfăcut ultima încuietoare secretă. A aruncat panoul în lături cu un zăngănit. *Haide*, a gândit, purtându-și vârfurile degetelor în jurul unui dulap similar celor de urgență. A aprins ceva ce părea a fi o lanternă.

Un pâlpâit albăstrui a iluminat atelierul mecanic.

— Să dea dracii, da! a țipat ea, iar Mam nici măcar n-a țâțâit la auzul înjurăturii.

Lumina era slabă, abia străpungând bezna, însă Lizzie a îndreptat-o către dulap. În acesta, așezate una lângă alta, perfect îmbucate ca piesele unui puzzle, se aflau un set de butelii de oxigen, două servere de rezervă, o casetă cu fisionabile protejate, o trusă de scule electrice, alimente pentru o lună și un kit complet pentru scut anti-meteoriți. Lizzie a mai dat un chiot și s-a întors s-o îmbrățișeze pe Mam.

Mam a împins-o însă, încruntată.

— Scumpo, a șoptit ea, probabil că tot vom muri.

Lizzie s-a cutremurat. Era adevărul.

○ ○ ○

Partea cea mai proastă cu plecarea lui Mam și a Buncăi era că Lizzie nu putea nici măcar să fluture din brat în semn de rămas-bun. A rămas de cealaltă parte a ușii sudate, calculând pentru ultima dată. În ultimele nouăzeci și patru de ore nu făcuse

altceva decât calcule, iar rezultatele erau nemiloase.

Ca ipoteză generală de lucru, Lizzie știa că un om obișnuit consumă zilnic cincisprezece metri cubi de aer. Ele erau trei. Stația avea 2 814 metri cubi de aer, fără să țină seama de pierderile prin ecluze. Întrucât epuratoarele de oxigen fuseseră scoase din funcțiune, la un loc cu toate celelalte echipamente, asta însemna că dispuneau de două luni înainte de a se sufoca din cauza bioxidului de carbon.

Nu aveau însă alimente pentru două luni.

Lizzie cerșise cu disperare și comandanta le lăsase rații pentru două săptămâni. În compartimentul dublu secret se găseau batoane proteinice pentru un an, dar mucegaiul se infiltrase și le rosese în majoritate, transformându-le într-un puf uscat și necomestibil. Rezervele de apă erau și mai jalnice: doar 110 litri.

Și nici chiar toate astea n-ar fi contat, dacă nu puteau repune în funcțiune scutul anti-meteoriți. Fără el, așa cum plastic se exprimase Bunca, stația urma să fie o coșmelie din tablă pe un poligon de artilerie. Prima prioritate era montarea lui — care a durat douăzeci de ore în care n-au închis ochii. (Din fericire, așa cum a atras atenția Bunca, stră-străbunca fusese într-adevăr înțeleaptă, cheltuind banii suplimentari pentru un scut care putea fi schimbat fără să ieși din navă.)

După ce terminaseră treaba, Mam și Bunca se prăbușiseră într-un somn de numai patru ore, care trebuia să le țină treze pentru alte treizeci de ore, însă Lizzie avusese o idee. Bâjbâise prin beznă, economisind bateriile lanternei.

Când ieșise din cabina cușetelor, se lovise cu capul de rama ușii.

Gravitația stației era artificială, creată de un tambur care se rotea aproape fără frecare; judecând după noile scârțâituri care se auzeau și după reducerea treptată a forței gravitaționale. Fata

apreciase că impactul navei Rețelei defectase ceva din tambur, creând frecare. Peste câteva zile gravitația avea să dispară.

Așadar, alt termen-limită.

Lizzie țopăise cu grijă aidoma unui balon spre cabina hidroponicelor, apoi își afundase mâinile în incintele de creștere.

Încheieturile îi fuseseră cuprinse de nisip umed și rece.

Oftase ușurată. Rețeaua Intraconectată golise rezervoarele de apă, dar *nu extrăsese* și apa conținută în prundișul din diatomit. Lizzie nu știa cu exactitate câtă apă exista acolo, totuși era îndeajuns ca să alimenteze șaizeci și cinci de metri pătrați de plante. Nu trebuia decât să separe mâlul, utilizând un cearșaf și o găleată înainte de a dispărea gravitația.

În ziua următoare, examinaseră naveta de salvare a Buncăi, înțepenită atât de sus între grinzi și părând atât de avariată, încât Rețeaua nu-și mai bătuse capul cu ea. Bunca a rulat un test rapid; mare parte din echipamente fuseseră prăjite, totuși circuitele vechi ale hârbului nu erau atât de fragile ca modelele mai recente.

— Vreau s-aud! se împăunase Bunca.

Mam plecase fruntea.

— A fost o idee bună să păstrezi hârbul, Mam.

Hârbul fusese proiectat pentru salturi scurte până la marginea sistemului solar, dar Bunca îi putea face niște improvizații rapide pentru a traversa sistemul. Presupunând că în compartimentul dublu secret se găseau suficiente provizii… Presupunând că un motor improvizat n-avea să cedeze în mijlocul unui salt, lăsându-le plutind în derivă prin spațiu cosmic pustiu… Lizzie știa că hârbul era deja problematic, având scurgeri scandalos de mari de energie reziduală.

După aceea fata se gândise cât de aglomerat fusese interiorul navetei, când doar ea și Bunca se

înghesuiseră înăuntru. Își imaginase cum ar fi fost să stea toate trei acolo, plus alimentele și apa necesare, cu epuratoarele de aer străduindu-se să facă față unei sarcini triple…

Chiar dacă, așa cum subliniase Mam — *dacă* —, efectuau cu succes saltul până la Stația Spatele-rotund, nu exista nicio garanție că Rețeaua n-o jefuise și pe aceea. Lizzie atrăsese atenția că ar fi fost un salt către centru, prin care se îndepărtau de teritoriul Rețelei, dar Mam replicase că materialele fisionabile fuseseră deja puține. Nu exista nicio garanție că cei din Spatele-rotund, despre care umbla vorba că ar fi fost o familie de mercenari, le-ar fi împrumutat fisionabile pentru saltul lung de o săptămână până la asolizarea pe Mekrong.

Și Mekrong? Oare Mekrong avea rezervele necesare pentru reutilarea Stației Verzei-murate? Și dacă da, își putea permite Mam să le cumpere?

Lipsa unei singure verigi a lanțului acela însemna fie moartea, fie falimentul. Aici, în spațiul cosmic, cele două erau cam unul și același lucru.

— Și chiar dacă *ne-am putea* înghesui toate acolo, zise îngrijorată Mam lăsându-și fața în palme. Nu, n-am putea! Rețeaua fugea dinaintea unei forțe urmăritoare. Asta-nseamnă că și Ginerul va sosi în scurt timp aici — știm deja că ei ne doreau stația. Dacă rămânem toate aici și așteptăm ajutor, nu-i deloc probabil ca ginerii să ne ofere mai mult ajutor decât Rețeaua. Pe de altă parte, dacă vom pleca toate trei, Ginerul poate să revendice stația și s-o reutileze pentru nevoile sale.

— Nu-i rău să rămânem, reflectase Bunca. Poate că stația nu-i confortabilă, dar e stabilă. Avem o baliză de SOS funcționabilă, pe care o vor auzi.

— Nu există însă certitudinea că se vor opri, zisese Mam. Nu în timpul războiului. Nu pentru o stație moartă.

— Este adevărat, intervenise Lizzie, dar pun prinsoare că se vor opri pentru o fetiță.

Tăcerea fusese punctată doar de gemetele axei navei care încetinea.

— Nu mai spune asta, Lizzie, rostise Mam cu glas răgușit.

— Trebuie, replicase fata simțindu-se amețită, dar neașteptat de sigură pe ea. Puteți lua cu voi provizii pentru două săptămâni, cât este nevoie să ajungeți la Spatele-rotund. Iar acolo *trebuie* să meargă două persoane, pentru că nu mai avem contul nostru bancar obișnuit din care să retragem — una dintre voi poate fi nevoită să rămână în stație ca garanție. Iar cineva trebuie să rămână aici, pentru că altfel pare că am fi cedat stația Rețelei. Calculele matematice spun că trebuie să rămână o singură persoană. Iar aceea sunt eu, adăugase cu glas care-i tremura doar puțin. Sunt cea mai mică. Mănânc mai puțin și respir mai puțin. Lăsați-mă cu toate batoanele proteinice și apa din nisip și pun prinsoare că aș putea rezista trei… poate chiar patru luni. Până atunci cu siguranță va apărea cineva.

Lizzie încercase să pară mai stăpână pe sine decât se simțea. Planul ei pornea de la ipoteza că stația nu avea să mai pățească nimic. Că Lizzie însăși nu avea s-o ia razna, prizonieră într-o navă lipsită de lumini. Că soldații care aveau să răspundă apelului ei de ajutor nu erau dintre cei care considerau perfect normal să snopească în bătaie o fetiță. Însă viitorul îi era o stivă de incertitudini care se clătina nesigură; planul acesta era cel mai bun dintr-o suită de planuri proaste.

Mam argumentase energic o vreme… cu atâta furie, încât Lizzie înțelesese că ea se gândise deja la planul acela. Atât doar că nu voise să-i recunoască posibilitatea. Iar când a fost silită să admită că nu exista altă cale, Mam o strânsese tare-tare în brațe și plânsese. Era a doua oară că Lizzie o văzuse plângând după moartea lui Tati, iar

cele două episoade se petrecuseră în aceeași zi, ceea ce o speriase enorm.

Mam o luase pe Lizzie în poală și-i periase părul pentru ultima dată, în timp ce Bunca termina să sudeze hârbul.

— Știi că te iubesc, așa-i?

Lizzie știa, dar fusese bine s-o audă din nou, atunci. Își îngropase fața în pieptul lui Mam, străduindu-se să-i inhaleze parfumul atât de adânc, încât să-l poarte cu ea prin întuneric și teroare. De când se știa pe lume, Mam fusese la cel mult două cabine depărtare; acum urma să fie la sisteme depărtare, traversând vidul într-o navă pe jumătate moartă și Lizzie n-avea de unde să știe ce se întâmplase.

— Poate că trebuia să fi asolizat, murmurase Mam frecându-și palmele de pantaloni. Poate c-ar fi trebuit…

Îndoielile acelea fuseseră cele mai groaznice din toate. Mam nu se îndoise *niciodată*.

— E-n regulă, spusese Lizzie. Tati este afară și-o să mă apere.

Mam păruse tristă, apoi disperată, după care plutise împreună cu Lizzie spre fereastra de observație — rămasă acum unica sursă de lumină din toată stația — și-și răschirase degetele peste fereastra zgâriată.

Mam zisese și alte lucruri înainte de plecare, dar asta era ceea ce-și reamintea Lizzie: spaima teribilă și dragostea când Mam șoptise neauzit o rugăciune pentru Tati, cu stelele reflectate în ochi.

Fără electricitate, ecluzele nu funcționau. De aceea Lizzie își luase rămas-bun, apoi își lipise urechea de perete, în timp ce Mam și Bunca se sudaseră înapoia unei uși, după care porniseră naveta, trecuseră ca un berbec printr-un chepeng slăbit și ieșiseră în spațiu. Singura confirmare a plecării lor fusese bubuitul metalic surd care reverberase prin pereții stației.

Fata se rugase să aibă succes. Dar, indiferent dacă erau vii sau moarte, pentru prima dată în viața ei Lizzie rămăsese singură.

○ ○ ○

În trecut, pe când avuseseră oaspeți, Lizzie se fălise că Stația Verzei-murate ar fi rămas locuibilă până la sosirea unor salvatori, chiar dacă toate serverele ar fi încetat să funcționeze în mod irevocabil. Calota termică ce acoperea axa ca o uriașă umbrelă tremurătoare era partea sclipitoare a designului stră-străbuncii. Ea intercepta toate emanațiile solare care ar fi putut prăji axa și transmitea atât căldură, cât și electricitate înapoi în stație. Era un design elegant, care necesita puțină monitorizare și circuite deloc complicate; centrul axei slujea ca sală a cazanelor, menținând stația la temperaturi locuibile de către oameni chiar și în frigul absolut al spațiului.

Panorama însă era jalnică, și-a spus Lizzie după prima zi.

Și-a lipit nasul de fereastra punții de observație, căutând semne ale lui Mam și Bunca. Era sufocant de negru; calota termică bloca toate razele solare, silind-o pe fată să-și mijească ochii înaintea iluminării slabe a reflecțiilor stelare. Singura lumină reală provenea de la rafalele purpurii sporadice ale scuturilor anti-meteoriți care distrugeau alte microparticule.

Acesta era însă unicul loc cât de cât luminat. În mod firesc, restul navei nu avea puncte slabe care să fie expuse vidului din exterior. Fiecare coridor era o temniță întunecată.

În prima zi Lizzie a trebuit să se lupte cu sine însăși pentru a nu aprinde lanterna.

A strâns la piept plasticul dur, tremurând. Pentru prima dată de când se știa, nimeni n-ar fi răspuns dacă ar fi strigat după ajutor. Pustietatea stației părea să aibă propria ei personalitate: un rânjet batjocoritor, ascuns în beznă.

În ziua a doua — cel puțin Lizzie credea că era ziua a doua, fiindcă îi venea greu să precizeze fără obișnuitele cicluri de lumină —, când fata a ajuns printr-o alternanță de sărituri și plutiri pe puntea de observație, locul i s-a părut că strălucea ciudat. Știa că se întâmpla din cauza ochilor ei care se adaptau, totuși se simțea pe punte ca pe vremea unei reduceri temporare a luminilor în navă.

O parte a ei dorea să stea tot timpul pe puntea de observație. O altă parte, mai înțeleaptă, înțelegea că dacă rămânea acolo, în lumină, în cele din urmă ar fi fost prea îngrozită ca să mai revină în vidul friguros din coridoarele Stației Verzei-murate și de aceea se silea, tremurând, să se întoarcă în locul unde se aflau rezervele de apă, patul și kiturile de reparații.

În a cincea „poate-zi”, Lizzie a fost pe punctul să moară.

Gravitația dispăruse aproape complet și dăduse drumul ramei ușii pentru a se împinge în perete. În beznă apreciase însă greșit poziția piciorului și, în loc să se lanseze în spațiu, călcase pur și simplu în gol.

Încercase imediat să se răsucească, să se prindă de ceva, dar dăduse zadarnic din brațe, pentru că nu atinsese nimic, nicăieri. Știa că plutea lent prin mijlocul coridorului central, spre puntea de observație. Nu putea să vadă însă absolut nimic; la adâncimea aceea din stație, practic nu exista nicio deosebire între a ține ochii larg deschiși sau complet închiși.

Puntea de observație se afla la vreo două sute de metri depărtare de locul acesta.

Cât de repede înaintase când dăduse drumul ramei? Nu putuse avea o viteză mai mare de cinci centimetri pe minut. Plutea, lent, ca un grăunte de praf, prin mijlocul unui coridor lung și pustiu.

A zbierat. Vocea i-a răsunat în ecouri, mai rece și mai stridentă, de parcă stația însăși i-ar fi azvârlit înapoi propriile cuvinte. A izbit cu pumnii,

a bătut din palme, a lovit din picioare în stilul bras, sperând să simtă durerea mâinilor ei plesnind metalul. Palmele n-au atins însă decât globulele de apă ce atârnau prin aer.

Nu exista nimic în care să se împingă. Nu exista nicio cale prin care să se elibereze.

— MAM! a țipat ea. BUNCA!

A văzut totul în minte; plutea exact prin centrul coridorului, lent ca un sirop vâscos. Până la urmă avea să atingă curbura lină a peretelui vestic… dar asta se putea întâmpla peste câteva săptămâni.

Era posibil să moară de foame înainte ca trupul să-i lovească metalul.

Și-a închipuit cadavrul lovindu-se de un perete, moale și inert ca o păpușă din cârpe, apoi ricoșând, un alt lucru mort într-o navă moartă. Doc îi povestise ce se întâmpla cu morții când putrezeau…

A continuat să urle, dar acum urla la Rețeaua idioată.

— V-AM SUSȚINUT! a zbierat ea. AM AVUT ÎNCREDERE ÎN VOI ȘI-ACUM M-AȚI LĂSAT SĂ MOR, IDIOȚILOR… IDIOȚI CRETINI! SPER SĂ MURIȚI TOȚI CA MINE, ÎN RĂZBOIUL VOSTRU ORIBIL!

Apoi și-a dat seama că trecuseră doar cinci zile, poate cinci zile, și Mam nu crezuse că Ginerul va apărea mai devreme de câteva săptămâni, iar ea avea să moară și să ricoșeze prin navă.

Lizzie n-a știut cât timp a plutit acolo, zbierând ca o nebună; i s-a părut că trecuseră ore. Dar după prea mult timp, s-a gândit în cele din urmă: *Proasto, ajunge să-ți scoți hainele*. Iar odată ce și-a aruncat pantofii cât colo, a căpătat suficient recul pentru ca să se izbească de un prag de ușă peste două minute.

Fusese o greșeală copilărească, din categoria celor pentru care Tati ar fi râs de ea. Însă panica momentelor acelea n-a părăsit-o niciodată. După

aceea s-a legat de pat când dormea și a avut permanent asupra ei o butelie micuță cu oxigen, ca să-i poată folosi jetul reactiv și să ajungă în siguranță.

Fără gravitație, mersul la baie era o corvoadă abominabilă, o mizerie care contamina aerul însuși. Peste tot duhnea a fecale umane și varză murată intrată în putrefacție. Asta făcea ca mâncatul în sine să fie un precursor al ororii, așa încât fata mânca doar când se simțea amețită de foame. A încetat să mai meargă pe puntea de observație, fiindcă plutirea printre mizeriile din hol o făcea să vomite.

Nu dorea nimic altceva decât să stea în pat. Dar atunci ce s-ar fi întâmplat cu mușchii ei?

Lucruri au început să se coaguleze din întuneric.

La început au fost scântei mici, ici-colo, dar acestea s-au preschimbat în constelații, apoi linii albe ca focurile de artificii au unit punctele între ele și le-au transformat în ecluze mari, argintii. Ecluzele au șuierat și s-au deschis. Iar când Lizzie s-a împins pe lângă rama strălucitoare a ușii, a lunecat într-o incintă hidroponică vastă, ale cărei ceruri erau nervurate cu tuburi de apă din care murmura în jos ploaie curată și răcoroasă.

A coborât ochii și vârfurile degetelor au atins minunății familiare; rânduri de verze pluteau sub ea. Verzele dansau voioase, mișcându-se straniu și grijuliu, ca două nave ce andocau. Mii de căpățâni verde-pal se legănau sub degetele ei, aidoma unor omuleți care făceau plecăciuni.

A întrezărit o strălufgerare de codițe castanii împletite.

— *Themba!* a strigat.

— Caută-mă, a spus Themba cu glasul la fel de voios și plin de viață ca întotdeauna, iar când țeasta lui cu codițe spic a coborât sub verzele dansatoare și-a dat seama că băiatul se juca de-a v-ați ascunselea.

Lizzie s-a lansat după el, râzând… și s-a izbit de un dulap.

S-a scuturat, alungându-și durerea, și întunericul a înghițit-o.

A încercat să se ancoreze de pat, dar în beznă a auzit *făpturi* care mișunau pe urmele ei. A simțit perișori fini, atingându-i pielea, sperând să găsească o priză acolo, pentru a-i sfredeli carnea și a se îngropa în ea.

A țipat și pereții stației s-au îndepărtat, iar ea umbla pe panourile carcasei exterioare.

Tati mergea alături de ea.

Mâna lui descărnată zornăia în interiorul costumului spațial perforat, dar el o ținea de încheietură, ca și cum ar fi mers la plimbare prin coridoare în timpurile minunate de altădată. Lizzie nu avea costum, însă nu conta; era o zi frumoasă. A închis ochii și a simțit căldura soarelui pe față.

— Ești pe moarte, Lizzie, a spus tata.

— Știu, a zis ea și a ridicat din umeri.

— Au trecut doar două săptămâni.

Fața îi era strivită spre interior, aidoma unei verze zdrobite — totuși rămăsese blândă.

— Trebuie să fii puternică. Crede-mă, Elizuca, știu prin ce treci.

A făcut un gest și s-a indicat pe sine, un punct îndepărtat în spațiu.

— Of, Tati! a spus Lizzie și l-a strâns puternic în brațe.

Îmbrățișarea ei a făcut ca un jet de aer mort, uscat, să răbufnească prin vizorul crăpat al bărbatului.

— Nu mai merge să te-mbrățișez, Tati, a rostit ea.

El a aprobat.

— Doar viii pot oferi alinare. De-aceea trebuie să rămâi în viață, Elizuca.

— Dar tu ai venit după mine, a protestat fata.

— Asta pentru că știu cât de pustiu este totul. Tu faci asta de numai paisprezece zile, pe când eu

sunt acolo, afară, de cinci ani. N-aș fi plutit însă acolo, dacă n-aș fi greșit fatal. Am alunecat și am plutit și poc! — m-am dus. Știi ce greu îmi este să te văd doar o dată la fiecare șapte săptămâni?

— Mi-e dor de tine, Tati, a spus ea și s-a întins pe panouri, închizând ochii. E frumos aici.

— Trebuie să ai ocupații, Lizzie, altfel o să-nnebunești mai rău. Ca să-ți ofer ceva de făcut, îți voi înrăutăți situația. S-ar putea ca asta să te omoare, dar ce nu te-ar omorî de-acum înainte?

Tati a îngenuncheat și a cuprins-o într-o îmbrățișare, apoi a sărit ca un balerin și s-a lansat în spațiul cosmic. S-a rotit precum un giroscop și a propulsat-o pe Lizzie înapoi în stație.

Ea a trecut prin carcasă cu un zăngănit oribil și a auzit un șuierat când aerul a început să țâșnească afară, iar Lizzie și-a dat seama că se zbătea în legăturile ce o fixau de pat.

În cabină se ivise o lumină nouă. O așchie de stele, care tremura îndărătul unui jet purpuriu care vibra.

Ceva perforase carcasa.

Un șuierat perfect real sosea de la un orificiu de diametrul unui deget care apăruse în perete. Un meteorit străpunsese aliajul de metal aidoma unui glonț tras din exterior. Dacă ar fi lovit cu un metru mai la dreapta, ar fi trecut prin stomacul fetei.

S-a întins către trusa de urgență de petice și etanșare de sub pat cu familiaritatea conferită de anii de antrenamente și alarme de străpungere a învelișului exterior. A aprins lanterna și a simțit că-i explodează capul; albul luminii a orbit-o în aceeași măsură în care o orbise negrul beznei.

Înainte să aplice petecul pe perete, a privit prin gaură, afară; plasma bâzâia. Scuturile funcționau.

Și atunci cum răzbătuse meteoritul?

După ce a terminat, a plutit spre puntea de observație. Lumina era acum atât de puternică,

încât aproape că nu putea distinge nimic: era un purpuriu pulsatoriu.

Cum putuse să creadă vreo clipă că era întuneric? Aici era de-a dreptul *radiant*.

Însă privind pe fereastră, a văzut meteoriți care sfârâiau, lovindu-se de scuturi. Veneau în ritmul de unul pe minut… *mult* mai des ca de obicei. Și-a lipit fața de geam, încercând să vadă dacă se schimbase ceva.

Constelația-urs a lui Tati lunecase într-o parte a ferestrei și putea să vadă doar cele trei stele de sus ale constelației-turbină a străbuncii. Dacă stelele își schimbaseră poziția, însemna că stația se abătuse de la orbita ei și plutea acum prin franjurile centurii de praf, spre centura de asteroizi din apropiere. Scuturile erau concepute să ardă particulele mici, însă puteau fi străpunse de cele mai mari. Fără jeturi direcționale care să oprească înaintarea navei către partea mai densă a centurii, scuturile nu puteau face față.

○ ○ ○

Lizzie a încercat să repornească jeturile, dar în zadar; chiar dacă ar fi avut destule materiale fisionabile pentru a porni o reacție, toate circuitele din reactor erau arse. S-a gândit să perforeze în mod controlat carcasa și să folosească jeturi de aer din interior pentru a reveni pe un curs sigur, dar câteva calcule mâzgălite pe o tablă albă murdară i-au arătat că aerul pe care l-ar fi putut evacua în felul acela n-ar fi fost suficient să afecteze major masa stației. Și chiar dacă ar fi izbutit să deplaseze stația, nu avea o idee clară despre direcția în care plutea în derivă. Era posibil să o afunde și mai mult în centură.

De când era micuță, Mam o învățase că totul se rezuma la curaj și creier, dar era fals: Lizzie era pur și simplu o pereche de zaruri amestecate într-un pahar și viața îi era determinată de aleatoriul pur. Nimic din ceea ce avea la îndemână nu putea împiedica meteoriții mai mari să treacă prin

scuturi. Fiecare pocnet anunța că un pietroi străbătuse carcasa și doar printr-un noroc chior n-o străbătuse și pe ea.

Era ca și cum ai fi încercat să adormi cu țeava unei arme apăsându-te în stomac.

Cu brațele durând-o, Lizzie s-a tras prin stație într-o pâclă de epuizare, străduindu-se să nu fie o țintă staționară. Stația părea să se dilate și contracte după cum avea chef, semnul unei inteligențe malițioase; uneori i se părea că ar fi un doc vast, iar ea era un liliac care bătea nebunește din aripi prin golul acela. Alteori totul era clădit numai din pereți și spațiul din exterior îi comprima. Uneori fata adormea în timp ce se trăgea cu brațele dintr-un loc în altul și nici măcar nu-și dădea seama până n-o trezea următorul zăngănit.

Zang! Supraviețuise. Din nou.

Avea de protejat 2 800 de metri cubi de aer neluminat. Universul ei era redus la peticire. Universul ei fusese dintotdeauna peticirea.

Nu avea timp de dormit; totul se desfășura într-o amnezie comatoasă. Avea coșmaruri cu peticirea unor găuri oribile, urlătoare, apoi își dădea seama că era trează. Odată a adormit în mijlocul sudării și s-a trezit cu părul arzând.

Stația șuiera ca un ceainic care fierbea.

În tot acel timp Tati și Mam, și Themba, și Bunca, și toate comandantele din Rețeaua Intraconectată și din Giner pluteau în urma ei ca tot atâtea baloane înșirate pe o sfoară, bolborosind în graiuri lipsite de înțeles. Îi spuneau că războiul se terminase și că toți plecau acasă. Îi spuneau să renunțe, că stația murea, la fel ca ea. Îi spuneau că toate amintirile ei erau vise — nu exista decât Lizzie singură în coridoarele curățate de orice, oarbe și inerte, mereu și de-a pururi.

Lizzie era praf. Era aer. Era gustul verzelor.

O explozie de lumină a răzbătut dinspre puntea de observație, atât de intensă, încât a

umplut stația. Fata a plutit într-acolo pentru a vedea, cu ochii înlăcrimați; tata era acolo, apăsându-și de fereastră chipul strivit, spunându-i că era în regulă, că un meteorit venea să-i pună capăt suferinței…

… Și a urmat zăngănitul catastrofic, cel uriaș, un sunet gigantic ca un baros care izbea în tot metalul din lume. Lizzie a fost proiectată în perete, scăldată în lumină, învăluită în asemenea durere și teroare, încât a țipat și a țipat și a continuat să țipe până ce Tati s-a divizat în patru și a târât-o jos în iad.

○ ○ ○

Lizzie a deschis ochii. Cu greu.

A fost orbită de strălucirea blândă a lămpilor fluorescente. Un piuit repetitiv și-a schimbat intensitatea, urmându-i ritmul inimii.

Simpla întoarcere a capului pentru a privi monitorul a făcut-o să transpire pe sub cămașa de noapte albastră și rigidă pe care o purta. A încercat să-și ridice mâna de pe cearșafurile scrobite, dar n-a izbutit decât să determine un vârf pe graficul cardiac. Gravitația o apăsa pe pat.

Cel puțin toate semnele ei vitale păreau în regulă.

— Este *nava mea*, a protestat folosindu-și toată puterea pentru a-și înălța capul de pe pernă. *Casa mea*.

— Știm.

Lizzie a tresărit. Un infirmier într-o uniformă a Ginerului mulată pe corp, cu crucea și secera roșii ca sângele brodate în față, cu părul lung pieptănat spre spate sub bonetă. Avea un surâs prietenos.

— Nava mea, nava mea, a repetat el punându-și palma răcoroasă pe fruntea fetei. Asta-i tot ce ai spus când te-am scos din epavă. Iar după toate câte ai făcut pentru a-ți asigura stilul acela glorios de viață, Elizabeth, generalii noștri cei mai de vază au decis că nu te putem lipsi de el. Ești o eroină.

Eroină? s-a întrebat Lizzie. Nu făcuse nimic altceva decât să supraviețuiască.

Infirmierul a chemat apoi două comandante ale Rețelei, femei vârstnice cu ochi triști, care i-au spus că fusese în comă indusă pentru aproape două luni, în timp ce restimulaseră creșterea țesutului osos și-i înlăturaseră excesul de radiații din corp. În acel timp, povestea ei fusese transmisă în toate colțurile galaxiei — descoperirea unei fetițe care trudise răbdător pentru a-și menține casa în funcționare pentru familie. Elizabeth „Lizzie" Denahue, au zis ele, era cunoscută acum ca un exemplu de tenacitate care putea fi generată doar de loialitatea față de familie.

— Dar eu nu sunt gineră, a protestat Lizzie.

— Nu contează, a răspuns infirmierul. Este o poveste frumoasă. După toate nenorocirile, oamenii duc dorul unei povești liniștitoare.

Ea s-a gândit la cuvântul „frumoasă" și, logic, exista un singur motiv pentru care ei o puteau considera așa.

— Deci unde-i Mam?

— Isteață fată, a rostit cu afecțiune o comandantă. Este înapoi în stație și o reechipează cu echipamentele primite ca donații. Am fost cât pe-aici să te omorâm când te-am remorcat înapoi; nu crezusem că vreun om ar mai putea fi viu în așa ceva și stația derivase mult de la orbită. Ne gândeam doar s-o renovăm… Însă tu erai înăuntru, Elizabeth. Aproape că nu mai exista aer, dar tu erai acolo.

Lizzie a încuviințat fără putere.

— Pot s-o văd pe Mam?

— Bineînțeles, dulceață, a răspuns infirmierul. Atât doar că trebuie s-o aducem aici de la stație.

Mam a apărut după vreo oră, părând trasă la față, speriată și mai frumoasă decât și-ar fi putut imagina Lizzie. S-au îmbrățișat, deși Mam a trebuit să ridice brațele fetei în jurul mijlocului ei.

— Mi-au spus ce s-a-ntâmplat, a zis Mam. Noi ne întorceam, jur — Bunca a fost nevoită să accepte un contract pe sol planetar ca să plătim pentru proviziile de urgență. Însă cei din Spatele-rotund au fost *cu-adevărat* de ajutor după ce le-am explicat ce se-ntâmplase. Le suntem datori în mod serios, Lizzie.

Fata a arătat cu mâna în jurul camerei.

— Și-atunci de ce sunt ginerii…?

— Războiul s-a terminat, Lizzie. Rețeaua folosea niște arme cu totul neconvenționale și Ginerul a făcut ceva… Mă rog, la fel de neconvențional ca să-i pună capăt. Ceva atât de mare, încât a fost necesară restructurarea întregii rețele de salturi din jurul ei. Partea bună este că asta înseamnă multe contracte pentru construirea de stații. Acum te afli într-o navă de salvare și reechipare, concepută pentru a găsi izolați ca noi.

— Războiul s-a terminat?

Mam a zâmbit și i-a pus o cârpă răcoroasă pe frunte.

— Da.

— Cine-a învins?

Mam a suspinat.

— Contează?

Lizzie a căzut pe gânduri. Nu conta. A strâns mâna lui Mam, fericită că avea ceea ce conta.

○ ○ ○

Erau multe de pus în ordine.

După ce trăise aproape două luni în imponderabilitate, Lizzie continua să fie slăbită, dar ginerii dispuneau de tratamente musculare, așa că la o zi sau două după ce fata a putut merge, Mam a pus-o la treabă. Trebuiau înlocuite circuite interne, carcasa trebuia ranforsată, hidroponicele reconstruite, aerul purificat. Din fericire, Mam și mecanicii de caritate terminaseră munca principală de reparare și pornire a giroscoapelor centrale; reechilibrarea unei stații era o treabă pentru zece oameni, nu pentru doi.

Era greu. Foametea și imponderabilitatea o marcaseră permanent; ochii ei aveau acum cearcăne adânci dedesubt, iar brațele îi amorțeau uneori, mai ales când folosea cheile fixe. Picioarele i se umflau mult și fără motiv.

Însă acum, când se ducea la culcare, Mam îi peria părul. Acela era unicul lux de care avea nevoie.

Deocamdată Bunca era blocată pe Mekrong. Până ce stația avea să fie complet funcțională, aveau nevoie de bani-gheață. Bunca își îndeplinea rolul pentru familie: lucra sub contract și trimitea banii acasă. Lizzie scria zilnic e-mailuri și nava de caritate le trimitea gratuit pe fascicul îngust.

În cele din urmă însă nava de caritate a plecat și navele au reînceput să andocheze. Călătorii de acum erau indivizi ciudați cum Lizzie nu mai văzuse niciodată; oportuniști în căutarea de ocazii noi, familii îndurerate ce reveneau la căminuri despre care nu erau sigure că mai existau, soldați răniți care se transformaseră în dependenți de adrenalină.

Cei din Giner și din Rețea se amestecau stingheri în cabinele de așteptare. Uneori se certau violent. Iar dacă glasurile se ridicau, Lizzie apărea șchiopătând și toți amuțeau când Îngerul Stației Verzei-murate îi fulgera din priviri.

— Războiul vostru mi-a făcut destule, spunea ea.

Nu mai șușotea nimeni.

Unii doreau s-o cunoască pe fetița care supraviețuise nouă săptămâni în vid și au părut dezamăgiți după ce ea n-a mai avut cicatrici vizibile. Lizzie a întrebat de ce se întâmpla așa și Mam a scos salopeta gri și murdară în care fusese ea găsită.

— Dacă vei purta astea, i-a spus cu chip inexpresiv, oamenii îți vor da banii lor.

Lizzie s-a uitat la zdrențe. Duhneau a amintiri.

— Nici pentru toți banii din lume, a replicat.

Mam a îmbrățișat-o mândră.

— Bună fată!

Apoi a aruncat zdrențele în incinerator și a apăsat butonul de pornire.

Lizzie a observat totuși că Stația Verzei-murate era numită acum Stația-supraviețuitor. Mam a păstrat câteva dintre peticele mai zdravene aplicate de fată pe carcasă și a pus deasupra lor plăcuțe pe care scria că Elizabeth Denahue peticise locurile acelea pentru a supraviețui în decursul chinului ei de nouă săptămâni în centura de asteroizi. Sub ele a montat casete pentru donații, cu eticheta „Ajutați reconstruirea stației". S-au umplut frumușel.

După câteva săptămâni au început schimburile de prizonieri și în stație au apărut din nou soldați — de data aceasta, epave cu aspect jalnic, care abia dacă scoteau un cuvânt. Puținii supraviețuitori fuseseră ținuți în lagărele de prizonieri de război și acum erau expediați acasă, ca niște refuzați stânjenitori.

Sufereau de scorbut, păduchi, inaniție. Majoritatea erau prea slăbiți ca să se clintească. Lizzie și-ar fi dorit să poată face mai multe, dar ei aveau nevoie în primul rând de adăposturi curate și de alimentație consistentă. Din păcate, niciuna dintre acelea nu părea să fie probabilă în viitorul lor.

Fata se afla într-o navă de prizonieri, purtând un costum HAZMAT nou-nouț și utilizând un scaner viral pentru a-i răsverifica pe ocupanții ei împotriva maladiilor transmisibile, când l-a văzut pe Themba.

Era ghemuit într-o grămadă de copii mai mari. Lizzie a fost surprinsă să i se pară mai bătrân, dar în vreme ce ea crescuse, Themba se micșorase. Scalpul cu codițe spic frumoase era presărat de abcese, iar veșmintele elegante fuseseră înlocuite cu o salopetă gri de prizonier.

Lizzie și-a lipit palma de fruntea lui și i-a simțit temperatura prin costum.

Themba delira, bolborosind ceva ininteligibil, repetând aceleași cuvinte, de parcă doar ele l-ar mai fi păstrat în viață.

Fata l-a îmbrățișat, după care s-a întors furioasă spre căpitanul din Rețea.

— Ce caută el aici? a întrebat. Era ostatic! Ar fi trebuit *s-aveți grijă* de el!

Căpitanul s-a foit de pe un picior pe celălalt.

— Nu știu nimic, a spus el consultând registrul. Aici spune că-i orfan. Îl expediam înapoi în colectivă. O să-i găsească un cămin bun.

— În *niciun* caz, a rostit Lizzie și a deschis ecluza.

L-a luat pe Themba în brațe, îngrozită de ușurința cu care l-a putut ridica și l-a scos din navă. L-a dus pe singura cușetă care trecea drept infirmerie în zilele acelea în stație și i-a pus pe frunte o cârpă muiată în apă rece.

Mam a intrat furioasă peste ea.

— Ce naiba faci? După toate prin câte am trecut pentru a ne păstra neutralitatea, *nu* ne vom implica în politică *acum*!

— Mam, a rostit ea, este *Themba*.

— Crezi că n-am știut? Lizzie, noi nu suntem o navă de caritate. Abia câștigăm cât să reechipăm stația așa cum este. Nu mai putem întreține încă o gură de hrănit.

— Tatăl lui a murit! Unde o să se ducă?

— Înapoi în Rețea. Acolo îi este locul.

— Cu străini?

— *Gândește*, Lizzie. Băiatul ăsta este — a fost — fiul unui diplomat. Outsiderii sunt o pacoste în stațiile spațiale. Ei sunt obișnuiți să beneficieze de spații nesfârșite, sunt obișnuiți să beneficieze de aer nesfârșit. Ei au tot *soiul* de probleme cu o viață ca a noastră. Dacă nu comit… dacă nu comit vreo greșeală idioată care să le sfârșească viețile, își petrec tot timpul simțindu-se

restricționați și disperați. Știu că tu crezi că-i faci un bine, Elizabeth, dar crede-mă: va urî viața asta.

— I-a plăcut aici.

— Pentru o zi. După câteva luni, ne va implora să-l lăsăm să plece. Și chiar dacă n-o va face, va trebui să-l instruim de la zero, să-l învățăm să supraviețuiască… și nici chiar atunci nu va fi la fel de bun ca noi…

— El nu-i așa, Mam… el…

Țipau una la cealaltă, dar cumva glasul ascuțit și șuierat al lui Themba a răsunat peste vocile lor repetând cu disperare ceea ce murmurase de când fusese îmbarcat în nava prizonierilor de război:

— *două căpățâni de varză feliate, chimen, saramură… două căpățâni de varză feliate, chimen, saramură…*

Mam s-a oprit și chipul i s-a boțit într-un amestec straniu de tristețe și fericire. După aceea s-a întors ca să se uite la peretele metalic fără ornamente al infirmeriei, însă Lizzie și-a dat seama în cele din urmă că se uita *pe lângă* pereți, pe lângă stație, mângâindu-și verigheta în timp ce privea stele pentru un răspuns.

Mam a înghițit un nod uriaș.

— Cred că ăsta-i felul în care merg lucrurile, a rostit apoi cu glas atât de încet, încât Lizzie abia a putut s-o audă. Bine. Este-n echipaj.

Mam a îngenuncheat și l-a sărutat pe Themba pe frunte. După aceea a ieșit din cabină ca să-l mituiască pe căpitan, ceea ce avea să le sărăcească și mai mult economiile amărâte, dar lui Lizzie nu-i păsa. L-a strâns în brațe pe prietenul ei cel mai bun, simțindu-i căldura pielii pe pielea ei.

Ochii lui s-au refocalizat, au privit-o… și băiatul a râs.

— Bun-venit acasă, Themba, a șoptit Lizzie fără să-i dea drumul. Bun-venit acasă.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

VIESPILE CARTOGRAFE ȘI ALBINELE ANARHISTE

E. LILY YU

Pentru o vreme cu mult mai îndelungată decât își putea cineva aduce aminte când începuse, sătucul Yiwei purtase, în livezile și sub cornișele sale, globuri de hârtie de culoarea lutului care șuierau și fâsâiau de viespi. De mulți ani, sătenii menținеau o pace tulbure cu vecinii lor, dând dovadă de un tact și o prudență fără de seamăn. Dar totul a luat sfârșit în ziua când un băiat, în timp ce săpa în albia râului, a dat peste o piatră ale cărei greutăți și echilibru i-au plăcut. Cu aceasta, s-a gândit el, aș putea atinge și vrabia-n zbor. Nu se zărea însă nicio vrabie pe nicăieri, dar o minge de hârtie atârna în apropiere, la mică distanță de pământ și teribil de îmbietoare. Băiatul s-a socotit o vreme, cu capul înclinat într-o parte, apoi a țintit și a aruncat.

Mult mai târziu, după ce fusese alinat și înfășat în plasturi de sus până jos, mama lui a opărit cuibul căzut până când viespile aflate într-o continuă agitație înăuntrul hârtiei au murit toate. Și astfel s-a descoperit că toate viesparele din Yiwei, dacă erau cufundate în apă fiartă, dădeau la iveală hărți minunat de exacte ale provinciilor din apropiere și de la mari depărtări, hărți desenate cu cerneluri din pigmenți vegetali și inscripționate într-o chineză îngrijită care se putea distinge sub lupa microscopului.

Atacurile ulterioare ale sătenilor înarmați cu văluri de protecție și cu ceainice pline cu apă fiartă

au diminuat în curând prospera populație la numai o mână de viespi. Sub comanda unei singure și încăpățânate fondatoare, supraviețuitoarele au împăturit un nou cuib sub forma unei corăbioare de hârtie, au aprovizionat-o cu caise căzute din copaci și cu flori strivite și s-au lansat la apă pe râu. Copiii care ciuguleau câte ceva și vacile care păștеau au rupt-o la fugă de pe malul râului în timp ce ele mergeau în josul acestuia, cântând cu voci ascuțite cântece de-ale lupilor de mare.

În cele din urmă, la șaizeci de kilometri sud față de punctul de plecare, ambarcațiunea lor s-a agățat de-o creangă ce se-nălța în sus din apă și s-a scufundat. Doar una singură s-a înecat în timpul evacuării, fiind trasă-n jos de rămășițele unei caise. S-au adunat din nou laolaltă pe o buturugă și s-au uitat în jurul lor.

— E un loc bun pentru debarcare, a spus fondatoarea cu glasu-i dulce de soprană, examinând primele hărți brute aduse înapoi de cercetași.

Erau o grămadă de omide, stejari cu gale de cerneală, rugi plini de fructe și niciun semn de alte viespi. O colonie de albine își făcuse stup într-un stejar despicat, la vreo trei kilometri.

— De îndată ce ne stabilim, vom trimite, desigur, o delegație pentru a aduna tribut de la ele, a continuat fondatoarea. Nu vom mai face aceeași greșeală pe care am făcut-o înainte. Suntem o rasă de exploratori și de oameni de știință, de cartografi și filosofi, iar pentru noi a ne odihni și a deveni trândavi înseamnă a muri. De îndată ce ne vom stabili aici, vom începe expansiunea.

Le-a luat două săptămâni pentru a desăvârși grădinițele copiilor, cu jucăriile lor din hârtie atârnate din tavan ce se mișcau încoace și-n colo, și apoi încă o lună pentru a reconstrui Marea Bibliotecă și pentru a-i umple compartimentele cu ceea ce-și puteau aminti cei mai bătrâni cartografi din hărțile lor pierdute. Venirile și ieșirile lor însă

nu au trecut neobservate. O ambasadoare din partea stupului de albine a sosit cu un ultimatum și a fost executată cu promptitudine: aripile ei au fost transformate în vitralii pentru camera de consiliu, iar acul a fost înapoiat roiului într-un plic de hârtie. Cea de-a doua ambasadoare a venit cu o atitudine schimbată și cu propunerea de a împărți regatul albinelor în părți egale între cele două guverne, reținând însă drepturile asupra polenului și apei pentru albine — „în semn de recunoaștere a revendicărilor preexistente ale oamenilor liberi la resurse naturale și la un teritoriu comun”, a bâzâit ea.

Viespile care făceau parte din consiliu au fost îngăduitoare și nu au deposedat-o pe reprezentanta diplomatică decât de acul său. Ea a supraviețuit destul de mult timp pentru a-și transmite relatarea stupului.

Cea de-a treia ambasadoare a sosit cu un bulgăre de ceară în vârful acului său și a fost mult mai bine primită.

— Înțelegeți, noi nu suntem refugiați care depun petiție pentru recunoașterea unei suveranități teritoriale simbolice, a spus fondatoarea, în timp ce slujitorii le serveau nectar din cornuri de hârtie, și nici nu negociem cu voi ca state egale. Acestea au fost presupunerile defunctelor tale predecesoare. Se înșelau.

— Nădăjduiesc că mă voi descurca mai bine decât ele, a spus, bățoasă, diplomata.

Era mai bătrână decât celelalte două, iar perișorii de pe toracele său erau rari și decolorați.

— Așa trag și eu nădejde.

— Spre deosebire de ele, dețin completa autoritate de a vorbi în numele stupului. Aveți propuneri pentru noi, acest lucru e destul de limpede. Suntem pregătite să le ascultăm.

— Oh, bun, atunci.

Fondatoarea și-a băut tot nectarul din corn și a luat altul.

— Societatea voastră e una veche și foarte cultivată, în ciuda indolenței conducătoarei voastre pe care o înțelegem a fi o tendință rasială mai degrabă decât una personală. Aveți legi și dansuri tradiționale, matematicieni și principii pe care, firește, le respectăm.

— Termenii voștri, vă rog.

Fondatoarea a zâmbit.

— De vreme ce există o populație locală de fluturi de mătase sălbatici pe care îi preferăm pentru incubație, nu este nevoie de nimic atât de nerepublican precum sclavia. Dacă vă abțineți de la pornirea unei răzmerițe, vă puteți menține autoguvernarea. Dar vom lua o cincime din proviziile voastre într-un an obișnuit și o zecime în anii secetoși și câte una din fiecare a o suta larvă.

— Pentru a o mânca?

Antenele ambasadoarei tremurau de repulsie.

— Numai și numai dacă mâncarea va fi puțină. Nu, vor fi crescute în mijlocul nostru și învățate obiceiurile și artele noastre, apoi vor sluji drept oficiali și birocrați printre voi. Va fi în avantajul vostru, înțelegeți.

Diplomata a șovăit o clipă, fără a se uita la nimic în mod special. În cele din urmă, a spus:

— O zecime într-un an bun…

— Termenii noștri, a subliniat fondatoarea, nu sunt negociabili.

Gărzile s-au mișcat, zornăindu-și plăcile armurilor și deplasându-și punctele strălucitoare ale acelor.

— Nu am nicio alternativă, nu-i așa?

— Alternativa este căderea în sclavie sau cooperarea, i-a explicat fondatoarea. Pentru stupul tău, vreau să spun. Tu, personal, ai putea alege și altceva, desigur, dar ele au zeci de mii cu care să te înlocuiască.

Ambasadoarea și-a plecat capul.

— Sunt bătrână, a spus. Mi-am servit toată viața stupul, în orice mod mi-a fost cu putință.

Loialitatea mea e față de stupul meu și voi face tot ce-i mai bine pentru el.

— Mă bucur atât de mult să aud așa ceva.

— Vă rog… vă implor… să așteptați trei sau patru zile înainte de a vă impune termenii. Voi fi moartă până atunci și nu va trebui să-mi văd surorile devenind un neam de sclavi.

Fondatoarea și-a strâns cleștii, făcându-i să pârâie.

— Ăsta e un obicei al vostru, să întârziați afacerile? Noi nu avem o asemenea practică. Vei avea onoarea de a ne urmări cum le ridicăm pe surorile tale pe înălțimi morale și tehnologice pe care nici nu ți le-ai putea imagina.

Diplomata a început să tremure.

— Du-te înapoi la regina ta, draga mea. Dă-i vestea cea bună.

○ ○ ○

A fost o adevărată criză pentru monarhia constituțională. O revoltă a izbucnit în Districtul 6, distrugând figurinele din ceară regale și dând de-a berbeleacul monumentele din oase de șoareci înainte de a putea fi suprimată cu brutalitate. Regina a trebuit să fie calmată cu doze mari de lăptișor de matcă după ce a izbucnit în lacrimi pe umerii miniștrilor ei.

— Maiestatea Voastră, a spus unul dintre miniștri, asta nu-i o problemă din cauza căreia să trebuiască să vă faceți griji.

— Aceia sunt copiii mei, a zis regina, trăgându-și nasul. Și ție ți-ar păsa de ei, dac-ai fi mamă.

— Din fericire, nu sunt, a spus ministrul abrupt, așa că hai să trecem la afaceri.

— Războiul iese din discuție, a intervenit o alta.

— Forțele lor ne sunt superioare.

— Dar le depășim numeric cu trei sute la una!

— Ele sunt luptătoare experimentate. Șaizeci de-ale noastre ar muri pentru fiecare de-a lor. S-ar

putea să le alungăm, dar ne-ar costa majoritatea stupului și, probabil, și regina noastră…

Auzind acestea, regina s-a pus din nou pe un plâns zgomotos și a trebuit să fie curățată și alinată.

— Avem și alternative?

A urmat o mică tăcere.

— Prea bine, atunci.

Termenii relațiilor au fost copiați, la indicațiile viespilor, pe mici bucăți din hârtie care au fost incastrate în propolis și ceară de jur împrejurul stupului. Cum hârtia și cerneala erau substanțe noi pentru albine, acestea s-au tot împins în afișe și le-au tot atins și gustat, până ce hârtia a căzut, făcută bucăți-bucățele. Viespile trimise să supravegheze instalarea lor n-au fost deloc încântate. Câțiva civili au murit înainte să se stabilească faptul că albinele nu puteau citi dialectul Yiwei.

După aceea, chimiștii stupului au fost însărcinați să combine niște feromoni suficient de complecși pentru a codifica termenii tratatului. Aceștia au fost aplicați pe hârtii, astfel încât ambele specii să le poată inspecta și să poată înțelege natura relației dintre cele două state.

Câtă vreme stupul dinainte de infestarea cu viespi fusese activ, dar mulțumit, de acum albinele trăiau într-o cruntă disperare. Durata naturală a vieților lor a fost scurtată mult de nevoia de a aduna suficientă miere atât pentru stup, cât și pentru viespar. Pe măsură ce călătoreau tot mai departe de casă, în căutarea nectarului, au încetat să mai cânte. Își dansau descoperirile posomorât, fără pic de bucurie. Regina însăși a devenit tot mai sfrijită și mai pricăjită de la atâta amar de reproducere a înlocuitoarelor și anumiți miniștri care înțelegeau lucrurile acestea au început să hrănească cu lăptișor de matcă cele mai puternice larve.

Între timp, viespile au devenit atrăgătoare și puternice. Escadroane de cărturari, cartografi, botaniști și soldați au fost expediate pe râu în mici viespare plutitoare călăfătuite cu ceară de albine și încărcate ochi cu rații de faguri pentru a trasa hărțile tărâmurilor necunoscute dinspre sud. Acelea care s-au întors au adus hărți minunate cu orașe și ferme și populații străine de viespi notate cu grijă cu cerneluri albastre și purpurii, iar acestea, de îndată ce erau studiate de către fondatoare și generalii săi, erau arhivate în străfundurile Marii Biblioteci, puse la păstrare pentru campania lor de înaintare spre sud din anul următor.

Albinele adoptate de viespi au fost, la început, instruite să execute munci de birou, dar, de îndată ce s-a constatat că puteau fi învățate să citească și să scrie, au fost numite să facă parte din anumite misiuni de recunoaștere. Cei mai străluciți studenți, cei cu talent la trigonometrie și unghiuri, au fost educați împreună cu cartografii înșiși și s-au dovedit a fi asistenți valoroși ai acestora. Au învățat să nu vadă omizile verzi și groase mânate de lanțuri din argint sau albinele moarte cu care erau alimentate progeniturile viespilor. Era mai ușor așa.

Când bătrâna regină a murit, nimeni nu a jelit-o.

○ ○ ○

Din cel mai desăvârșit accident, una dintre albinele instruite să devină asistenta unui cartograf era o anarhistă. E posibil să fi fost de vină toți factorii de stres la care fusese supus stupul sau e posibil să fi fost doar norocul, dar, de oriunde o fi izvorât, mutația era viabilă. Anarhista și-a vârât o mulțime din propriile ouă în ceară și hârtie de-a viespilor printre compartimentele din bibliotecă și a hrănit larvele cu laptele și pâinea lor în mare taină. Fiilor săi, în leagănele lor acoperite cu mătase — și erau cu toții fii —, le-a șoptit

preceptele pe care le dezvoltase în timp ce calcula rute de zbor și azimuturi: că nu trebuie să fie nicio regină și niciun stat și că, la fel ca în viespar, masculii trebuie să trudească și să aibă parte de beneficii în egală măsură cu femelele. În somnul și înceata lor transformare, ei i-au auzit învățăturile și instrucțiunile și, când și-au croit drum afară din celulele lor mușcând cu dinții și-au ieșit din viespar, s-au îndreptat către stupul de albine.

Stricăciunea produsă viesparului a fost, desigur, descoperită, dar până atunci anarhista murise de bătrânețe. Își făcuse treaba impecabil, a suspinat îndrumătorul ei, uitându-se peste filigranul inscripțiilor sale, dar cei strălucițierau supuși aberațiilor mintale, nu era așa? El și-a îngropat sub bombănituri nemulțumite și sub muncă grea afecțiunea față de cea dispărută, care devenise un motiv de mâhnire și o problemă politică, și de atunci nu a mai acceptat niciun student din stup care arăta vreo licărire de talent.

Deși aveau mirosul amar al viesparului în păr, celor douăzeci de fii ai anarhistei li s-a permis să rătăcească liberi prin stup, de vreme ce s-a presupus că erau fie spioni, fie însărcinați cu vreo afacere oficială. Atunci când a ieșit la lumină noua regină din cămara sa, ei s-au alăturat nebăgați în seamă celorlați trântori în zborul nupțial. Doi au reușit să se împerecheze cu ea. Aceia care au dat greș și au supraviețuit au vorbit apoi în șoaptă despre ceea ce se făcuse de dragul idealului. Înainte de a muri, au luat cerneală și propolis și au inscripționat pe buiandrugii stupului, într-un sistem de stenografie pe care-l dezvoltaseră, povestea primei anarhiste și a celor douăzeci de fii ai săi.

○ ○ ○

Anarhismul fiind o trăsătură moștenită la albine, o grămadă din fiicele noii regine s-au trezit că pun sub semnul întrebării scopul monarhiei. Două au fost luate de către viespi și învățate să

scrie și să citească. Într-una dintre vizitele lor la stup au zărit istoria strămoșilor lor și, fiind niște cărturărese excelente, și-au dat seama curând care era traducerea acesteia.

Ele au descoperit și alte surori în stup care nu aveau liniște în inimile lor și le-au șoptit straniile cunoștințe pe care le învățaseră de la viespi: astronomie, strategie militară, caracteristicile lumii de dincolo de cele mai îndepărtate zboruri ale albinelor. Până atunci educate doar ca dansatoare și arhitecte, doici și căutătoare de hrană, albinele erau acum pline de o nouă minune, mai ciudată chiar și decât prima zi când zburaseră din stup și simțiseră soarele pe spinări.

— Guvernați-ne! le-au cerut ele celor două anarhiste școlite de viespi, dar acestea le-au refuzat.

— O societate perfectă nu are nevoie de conducători, au spus ele. Cunoașterea și autoritatea trebuie să fie deținute în comun. Pentru a ne imagina o nouă existență, trebuie să ne eliberăm de structurile atât ale guvernului nostru decăzut, cât și ale hegemoniei de nejustificat a viesparului. Ascultați ce puteți asculta și învățați ce puteți învăța cât timp rămânem în mijlocul vostru. Dar fiți gata.

○ ○ ○

Aceea a fost prima vară din Yiwei fără bâzâitul din vremi străvechi al viespilor cartografe. În livezi, deși pielițele le crăpau de atâta dulceață, fructele căzute zăceau nemaltratate, iar copiii se jucau desculți fără teamă de consecințe. Una dintre fiicele sătenilor, care era în al treilea an de studii la o facultate de agronomie, a venit acasă în spatele unei camionete la sfârșitul lui iulie. Și-a trântit singura valiză de poartă înainte de a o deschide, pentru a împrăștia puii de găină, apoi a ridicat zăvorul și a împins ușa, dar a fost imediat înfășurată într-o îmbrățișare care-a ridicat-o-n zbor de la pământ.

De îndată ce s-a desprins de fratele și de părinții săi și a distribuit cu generozitate pupături, a ascultat veștile de care-i fusese atât de dor: despre cum mureau vacile fiindcă băuseră praful pietrarilor ajuns în pâraie, despre cum prețurile la grâu se prăbușeau peste tot, în ciuda secetei, despre cum fratele ei, prostuț cum era, doborâse un viespar și despre cum se alesese cu o față plină de bășici roșii și albe din cauza asta. Una dintre cele mai detaliate hărți de-ale viespilor ajunsese în capitală, i s-a spus, iar un birocrat venise la ei în sat într-o mașină neagră strălucitoare. Dar, pentru că viespile erau toate moarte, el n-a putut considera situația decât o farsă, o ciudățenie sau un miracol. N-au mai urmat și alte anchete.

Fratele său i-a adus să examineze cadavrele fierte și sfărâmicioase ale câtorva viespi, păstrate-ntr-un borcan de sticlă, împreună cu una dintre hărțile lor mititele. Ea l-a gâdilat până ce băiatul i-a predat trofeele, dar i-a promis în schimb un coș cu piersici și apoi a lăsat să fie hrănită până când a simțit că plesnește. Apoi, spre marea groază a familiei, a scris o scrisoare insistentă către Academia de Științe și și-a împachetat un rucsac cu haine și bani. Dacă putea să mai dea măcar de un viespar, a spus ea, asta i-ar aduce averi și faimă. Dar trebuia să se miște repede.

Dis-de-dimineață, înainte ca măcar cocoșii să se fi deșteptat și-n vreme ce văzduhul mai era încă purpuriu, studenta a sărit pe vechea sa bicicletă și s-a pus pe pedalat pe cărarea prăfoasă.

○ ○ ○

Albinele nu zboară noaptea și nici nu se mint una pe alta, dar anarhistele învățaseră de la viespi și una, și alta. Într-o seară limpede și călduroasă, ele au părăsit în cele din urmă stupul, zburând spre vest într-un norișor compact. De jur împrejurul lor se umflau vocile insectelor văratice, stranii și neliniștitoare. Câțiva kilometri mai la vest de fostul stup, într-un ulm fulgerat și plin de cicatrice,

anarhistele și-au construit o mică provizie de miere furată pecetluită în ceară și hârtie. S-au odihnit peste noapte, în alveole de ceară albă clară și, de dimineață, s-au ridicat pentru a-și construi orașul.

Prima treabă a noii colonii a fost depunerea de ouă, pe care s-a apucat s-o facă o grămadă de muncitoare, și asigurarea proviziilor pentru iarnă. Un ou de la bătrâna regină, adus din stup în fălcile unei anarhiste, a fost eclozat și larva crescută pentru a deveni noua mamă. Neîncoronată și lipsită de griji, a întins și ea mortar și ceară, a mestecat lemn pentru a face hârtie și a făcut vânt cu aripile sale în cămări.

Anarhistele trudeau în taină, dar cu repeziciune, cercetașele cot la cot cu muncitoarele, căci gustul de aramă al toamnei plutea deja în aer. Niciuna dintre ele nu mai văzuse până atunci o iarnă, dar memoria speciei e subtilă și de lungă durată, iar în inimile lor, în ciuda soarelui de vară, ele simțeau bezna iminentă.

Florile păleau pe câmpii. Cu fiecare zi anarhistele tot adăugau la cuferele lor de aur cald și-și construiau tot mai sus zidurile albe. Cu fiecare zi aerul devenea un pic mai rece, iarba un pic mai uscată. Ele cântau în timp ce munceau, uneori balade din vechiul stup, alteori imnuri ticluite de ele însele, și, pentru un timp, au fost fericite. Prea curând însă frunzele au căpătat culorile flăcărilor și au fost suflate din copaci, apoi n-a mai fost nicio floare pe nicăieri. Anarhistele au împins în jos capacul pe cea din urmă putină cu miere și s-au întrebat ce urma să vină peste ele.

La vreo șase kilometri depărtare, la primul semn de frig, viespile și-au închis ușile lor de hârtie lingându-le și au căzut în somn ghemuite-ntr-un nod strâns de jur împrejurul fondatoarei. În ambele stupuri, albinele s-au cuibărit una într-alta, treze și vigilente, încălzindu-se una pe cealaltă cu zăngănitul aripilor lor. Anarhistele și-au murmurat cuvinte de alinare:

— Vor mai veni și altele după noi. Se vor prăsi și altele.

— Noi nu suntem decât începutul.

— Vor fi mai multe.

Zăpada cădea în tăcere afară.

○ ○ ○

Zăpada ajungea până la glezne, iar râul înghețase bocnă de la un mal la altul când fata din Yiwei a ajuns la ramurile dezgolite ale unui stejar, a smuls și a dat jos castelul din hârtie al unui viespar. Viespile dinăuntru, amețite de frig, au bombănit, dar nu s-au agitat. În barăcile lor, soldații visau la sudul cel neexplorat și la bătălii purtate prin orașe ciudate, printre popoare ciudate, iar cercetașii visau la cadavrele căprioarelor moarte de foame și înghețate. Cartografii visau la schimbările pe care iarna le-ar putea aduce peisajului, la pâraiele deviate din albie și la copacii morți pe care vor trebui să-i marcheze pe hărți. Ei nici nu au simțit punga din pânză de sac care a fost așezată împrejurul lor și nici scârțâitul cauciucurilor pe drumul înghețat bocnă.

Studenta petrecuse săptămâni întregi bătând la pas zona rurală, luând la întrebări apicultorii și copiii sătenilor, examinând copacii și stupii, înainte de a da peste ultimele viespi din Yiwei. Apoi trebuise să aștepte iarna și frigul ei anestezic. Dar acum, înapoi în căldura propriei sale camere, a deschis paginile moi ale viesparului și a dat la o parte grămezile de viespi lucitoare, până ce a descoperit-o pe fondatoarea însăși, împleticindu-se pe picioruțe nesigure.

Când se va fi dezghețat, ea va prăsi noi fondatoare printre caișii sătucului. Scrisorile pe care le primise indicau o mare cerere pentru ele în capitală, mai ales în rândul generalilor de armată și ale conducătorilor expedițiilor de explorări științifice. În anii care aveau să vină, sătucul Yiwei va ajunge cunoscut pentru hărțile sale delicat inscripționate, cu legendele aproape prea mici

pentru a putea fi zărite, iar nu pentru orzul și ovăzul, caisele catifelate și perele sale sticloase.

○ ○ ○

Primăvara, vechiul stup de albine s-a deșteptat doar pentru a descoperi că viespile dispăruseră, ca un coșmar care se evaporă odată cu venirea zilei. Era greu de crezut, dar, atunci când nici cea mai măruntă bucățică de hârtie de viespe nu a mai putut fi găsită, întregul stup a cântat de încântare. Chiar și regina, care fusese instruită de pe când era nimfă în legătură cu detaliile statutului său de client și ale condițiilor în care avea să domnească, și care simțise, probabil, mai multă simpatie pentru viespi decât s-ar fi cuvenit, și-a dres glasul și a triluit o dată sau de două ori. Dacă nu a cântat la fel de tare sau de plin de bucurie ca și restul, doar vreo câțiva, prea puțini au băgat de seamă și, oricum, fusese o iarnă tare grea.

Hărțile dispăruseră odată cu viespile. Nu vor mai fi făcute altele. Acelea care studiaseră în mijlocul viespilor au început să schițeze memorandumuri și primele decrete independente ale reginei și ale consiliului său. Pentru a se apăra împotriva invaziilor viitoare, s-a decis că un detașament de albine va trebui să patruleze în zonele de graniță ale teritoriului lor și să aducă acasă rapoarte despre cele descoperite.

Și într-una dintre aceste patrulări a fost descoperit un stup mititel în furca unui ulm. Albinele zăceau moarte și sfărâmicioase de jur împrejurul lui, fără nicio regină identificabilă printre ele. Nicio urmă de miere nu mai rămăsese în cămară; ceara întunecată a zidurilor sale fusese ea însăși roasă și făcută ferfeniță. Până și alveolele de înmulțire fuseseră râcâite și curățate lună. Dar, în cel din urmă hexagon intact, ele au găsit, încolăcite și acoperite cu ceară, pagină mâzgălită după pagină mâzgălită, cuvintele unei revoluții. Cele două au citit în tăcere.

Apoi…

— Scrie, i-a spus una celeilalte, iar ea așa a făcut.

Traducere: Alina Sârbu

RAZĂ DE SOARE

BRAD R. TORGERSEN

Jake, șeful meu de echipă, mă aștepta la ușa sasului. Stătusem afară opt ore, studiind microfisurile din carcasa metalică. O muncă dificilă, migăloasă, așa că-mi închisesem comunicatorul din cască, fiindcă nu voiam să-mi distragă atenția. Expresia de pe fața lui Jake m-a îngrozit.

— Ce s-a-ntâmplat? l-am întrebat, cu apa de mare picurându-mi din părul bărbii.

— Jenna.

Atât am primit drept răspuns. Și a fost suficient.

Am închis ochii și m-am străduit să-mi păstrez calmul, strângând în pumni prosopul plușat jerpelit care-mi înfășura gâtul.

Pentru o scurtă clipă, activitatea din compartimentul de andocare, cu tot huruitul și zăngănitul ei, n-a mai existat, n-a mai rămas decât imaginea pe care-o aveam în minte, imaginea fiicei mele în poala mamei sale. La doi, cel mult trei ani. Un cuib încântător de cârlionți rebeli, pornind din pielea capului ei sub unghiuri bizare. Fusese un drăcușor împielițat încă din prima zi — iadul pe roate într-un spațiu închis ca Stația Abisală 12.

Jenna se făcuse între timp cu mult mai mare, dar amintirea aceea mi se întipărise în minte fiindcă atunci îmi văzusem ultima oară soția zâmbind.

— Spune, i-am cerut șefului meu.

Jake și-a trecut mâna peste barbă. Renunțaserăm cu toții la bărbierit cu ani în urmă, când ni se terminaseră gelul și crema și aparatele de ras de unică folosință.

— S-ar părea c-a plecat să facă o plimbare, cu un alt adolescent.

— Cum naiba au reușit să ia un submarin fără să le zică nimeni nimic?

— Băiatul familiei Evans, Bart, e destul de mare să-l conducă. L-am pus să-i însoțească pe ceilalți bărbați, prin rotație, vreme de câteva săptămâni, să vedem dacă se descurcă. Avem nevoie de tot ajutorul pe care-l putem primi.

— Da, da, sari peste asta, unde sunt acum?

Jake tuși și, pe moment, se feri să-mi întâlnească privirea.

— Nu știm. L-am trimis pe Bart până la Stația Abisală 4, în obișnuita călătorie pentru negociere și troc. Acum e — sunt amândoi — în întârziere, ar fi trebuit să se-ntoarcă de două ore.

— Dar dispozitivul acustic automat de emisie-recepție de la bord? am întrebat.

— Fie s-a stricat, fie l-au închis.

— Ce naiba, până și idioții știu că nu-i voie.

Jake s-a mulțumit să se uite la mine.

M-am răsucit pe călcâie și m-am pregătit să mă-ntorc de unde venisem. Aveam costumul de scafandru pe mine, nu era nevoie să mă schimb. Am înșfăcat primul submarin pe care-am putut să-l scot de pe suportul său. Și am zis, peste umăr:

— Indiferent cine-ar fi următorul care trebuie să iasă, spune-i că i-am dat liber astăzi.

— Unde-ai de gând să cauți? m-a-ntrebat Jake. Sunt o mie de kilometri de apă întunecată în toate direcțiile.

— Știu un loc, am răspuns. Jenna mi-a povestit cândva despre el.

○ ○ ○

Fiica mea avea patru ani când a-nceput să pună întrebările inevitabile.

— De ce nu trăim acolo unde e uscat și soare?

Stăteam, toți trei, cocoțați în jurul mesei minuscule a familiei din micul nostru compartiment. Lucille nici măcar nu și-a ridicat privirea din farfurie. Ca și cum n-ar fi auzit-o pe Jenna. După gustul meu, i se-ntâmpla mult prea des în ultima vreme. Dar am decis să nu deschid o discuție pe tema asta cu soția mea. Lucille devenise inconsecventă — fie zbiera ca o nebună, fie era tăcută ca un pietroi. Iar de urlete eram sătul, așa că am preferat tăcerea.

Mi-am încrucișat gânditor brațele la piept, meditând la întrebarea Jennei.

— Uscat și soare nu mai e nicăieri. Nu mai este.

— Dar Chloe și Joey se duc întotdeauna să se joace în parc, a obiectat fetița. Vreau să merg și eu în parc.

M-am strâmbat. *Chloe și Joey* era numele unei emisiuni pentru copii dinainte de… dinainte de toate. Lucille detestase s-o lase pe Jenna s-o urmărească, dar se dăduse bătută după ce devenise evident că singurii doi oameni — în fine, singurii doi ursuleți din filmele de desene animate — care-o puteau face pe fiica noastră să stea cuminte și în tăcere un timp îndelungat erau *Chloe și Joey*. Apelaserăm la ceea ce jură toți părinții că nu vor apela, și LCD-ul devenise dădaca fetiței noastre. Iar în clipa aceea ne mușca de fund.

Soția mea și-a înjunghiat frunzele de un verde întunecat de pe farfurie, cu dinții furculiței lovind zgomotos plasticul zgâriat.

— Pe vremuri existau parcuri, am spus. Dar acum e totul acoperit cu gheață. Și e întuneric, nu e soare. Soarele nu se mai poate vedea.

— De ce? a întrebat Jenna, abandonându-și tacâmurile pe masă.

Imaginea încăperii a devenit neclară și mi-am amintit pentru scurt timp de zilele când lucram la NASA. Fuseseră vremuri fericite. Chinezii

amenințau s-ajungă pe Lună și Washingtonul pompa bani în program.

Mă aflam pe stația spațială internațională când apăruseră brusc extratereștrii. Fusese amuzant. Ajunsesem să mă cred o celebritate, fiindcă realizatorii emisiunilor de știri mă intervievau de la distanță, așa cum erau intervievați și colegii mei de echipă.

Vreme de trei zile încheiate, în apropierea orbitei noastre staționase nava extraterestră mamut — o sferă netedă de nichel-fier, cu o circumferință de mulți kilometri. N-avea sisteme de propulsie vizibile, nici orificii pentru evacuarea reziduurilor. Nu făcea niciun zgomot și nu oferea niciun indiciu care să sugereze intențiile ocupanților săi.

Pe urmă, nava uriașă ieșise brusc de pe orbită și se îndreptase spre centrul sistemului solar, către Venus.

Șase luni mai târziu, soarele începuse să pălească…

— E greu de explicat, i-am răspuns Jennei, în timp ce remarcam că furculița soției mele plana deasupra ultimei îmbucături de varză hidroponică. Au venit niște oameni dintr-un alt loc — din lumea unei stele îndepărtate. Am crezut c-aveau să ne fie prieteni, dar nu ne-au vorbit. Au făcut să dispară strălucirea soarelui și totul a-nceput să se răcească într-adevăr foarte repede.

— Au închis soarele? a-ntrebat neîncrezătoare Jenna.

— Nimic nu poate închide soarele, am spus. Dar au pus ceva pe traseu — ceva care-mpiedică lumina lui s-ajungă pe Pământ, așa că suprafața e prea rece ca să mai putem trăi acolo.

Mi-am adus aminte că ni se ordonase să coborâm pe Pământ în iulie. Aterizaserăm în Florida. Ningea puternic. NASA își schimbase deja profilul — din ordinul președintelui — și concepea alternative de supraviețuire în cazuri extreme. Soarele nu mai era decât o umbră a lui însuși, chiar

și în miezul zilei. Am muncit cu toții, lansând în grabă ultima sondă planetară, care trebuia să meargă pe traiectoria navei extraterestre construite pe măsura unor Gargantua și să afle ce se întâmplase.

A descoperit, pe o orbită situată imediat în interiorul celei terestre, un nor mamut, alcătuit din nenumărate oglinzi minuscule, toate incredibil de subțiri și de rigide. Nu se zărea nicio navă extraterestră, dar norul de oglinzi era imens și creștea zi de zi. Fiecare oglindă luată în parte nu însemna nimic. Însă împreună ecranau cea mai mare parte a luminii solare. Cu puțin mai mult în fiecare săptămână.

— Așa că acum trebuie să trăim în fundul oceanului? a-ntrebat Jenna.

— Da, i-am răspuns. E singurul loc care mai oferă destulă căldură ca să poată supraviețui ceva.

Ceea ce putea sau nu să fie adevărat. În Islanda mizaseră pe habitaturi înălțate la suprafață, în apropierea vulcanilor. O acțiune riscantă. Era periculoasă fiindcă succesiunea erupțiilor nu respecta niciun tipar, motiv pentru care Statele Unite abandonaseră planul Insula Mare din Hawaii. În plus, precipitarea criogenică era un pericol, presupunând că lumina era blocată într-o măsură suficientă pentru apariția fenomenului. Mai întâi va ploua cu oxigen și în cele din urmă și cu azot. Motiv pentru care Statele Unite abandonaseră și planul Yellowstone.

Oamenii mureau pe întreaga planetă când NASA și Marina Militară demaraseră construcția stațiilor abisale. Rușii, chinezii, indienii, toată lumea începuse să facă la fel. La hotarele dintre plăcile tectonice era căldură. Viața învățase să-și continue existența în apropierea scăpărilor hidrotermale. Iar oamenii se puteau deprinde să trăiască acolo.

Ceea ce am și făcut, într-un anumit sens.

I-am explicat toate astea fiicei mele, cât de bine am putut.

S-a întristat foarte tare. Fața minusculă i s-a încruntat cu uimire.

— Nu vreau să mă mai uit la *Chloe și Joey*, a spus, încet.

Furculița lui Lucille a zăngănit pe podea când a ieșit din compartiment în fugă, suspinând.

○ ○ ○

Aparatura electronică, sistemul de ventilație și motorul de propulsie al Numărului 6 se amestecau într-un singur vaiet jalnic în timp ce împingeam vechiul submarin prin bezna eternă din fundul Pacificului. Din când în când, treceam pe lângă câte un fumegător negru — un coș creat prin depozitarea mineralelor expulzate de apa supraîncălzită de-a lungul crestei tectonice. Apa țâșnea din vârfurile fumegătorilor ca jeturile de cerneală. Viermii tubulari, crabii albi și alte creaturi fugeau din lumina farurilor mele.

Căutam, ca punct de reper, formațiunea de fumegători despre care-mi vorbise Jenna. Era una imensă, alcătuită din numeroase coșuri înălțate pentru a crea ceea ce numiseră copiii Coarnele lui Gak. Dan McDemott mi se alăturase și era la două sute de metri în spatele meu, căutând în lumina propriilor sale faruri, care acoperea un spațiu larg.

Ne-am descoperit ținta amândoi în același timp.

Mi-am putut de seama de ce le plăcea copiilor locul. La frumusețea bizară a Coarnelor se adăuga, la baza formațiunii, un șir de depresiuni puțin adânci — toate suficient de mari ca să poți plasa în ele un submarin. Confortabil. Intim.

Am zărit partea de sus a unui singur submersibil, abia înălțându-se deasupra pietroaielor și a nisipurilor.

I-am cerut lui Dan să se retragă în timp ce le trimiteam ocupanților săi un semnal cu sonarul cu rază mică de acțiune. N-am primit niciun răspuns,

așa că m-am deplasat până la marginea adânciturii, mi-am mărit intensitatea luminii farurilor și le-am îndreptat în jos, către emisfera de protecție a cabinei pilotului.

Am roșit și m-am grăbit să mă uit în altă parte.

Pe urmă am stins și am aprins de mai multe ori luminile până au înțeles cei doi ocupanți ce se întâmpla și s-au grăbit să se-mbrace. Unul dintre ei — o fată, cred, dar nu Jenna — s-a lăsat să cadă pe scaunul pilotului și, după ce a apăsat pe mai multe butoane, a-nceput să scârțâie și să tușească în stația mea radio de rază mică.

— Îmi pare rău că v-am stricat distracția, am spus.

— Cine ești? s-a auzit vocea încordată a fetei.

Prea tânără, m-am gândit.

— Nu sunt tatăl tău, dacă asta schimbă ceva, am răspuns.

— Cum ai ajuns aici?

— Cum ați ajuns și voi.

Capul unui băiat s-a săltat la vedere. A luat microfonul stației de la fată.

— Pleacă, ăsta e locul nostru, a spus, și vocea lui tânără a pârâit cu iritare.

Am fost tentat să-l îndemn să-și îndese ouăle vinete-n fund, dar mi-am adus aminte de mine însumi când eram tot atât de tânăr, am tușit încet, cu brațul la buze, calmându-mă, și am încercat să mă port cu diplomație.

— Jur că n-o să povestesc nimănui despre micul vostru cotlon. Nu vreau decât să-mi recuperez fiica și asta cât mai e încă în viață. Se numește Jenna Leighton. E cam de vârsta voastră.

— Jenna? a-ntrebat fata.

— O cunoști?

— Îi știu numele. E din Clubul Licăr.

Băiatul a-ncercat s-o facă să-și țină gura și i-a luat microfonul.

— Ăsta e un secret!

— Cui îi mai pasă? a zis fata. Oricum am fost prinși.

— Ce e Clubul Licăr? am întrebat.

Fata și-a mestecat o clipă buzele.

— Te rog, am insistat. Ar putea fi o chestiune de viață și de moarte.

— E probabil mai simplu dacă-ți arăt. Dă-mi câteva minute ca să-ncălzesc paletele. Pe drum o să-ți spun tot ce pot.

○ ○ ○

Jenna avea șase ani când a plecat Lucille să se stabilească pe Stația Abisală 8. La vremea respectivă, decizia a părut rezonabilă. O șansă pentru soția mea să scape de rutina de-acasă, să se afle printre oameni pe care niciunul dintre noi nu-i mai văzuse de ceva vreme și să-și recapete moralul. Oricum nu putea fi mai rău decât fusese, cu toate certurile și cu insomnia cronică. Doctorul spusese că avea să-i prindă bine, așa c-am ajutat-o să-și facă bagajele și ne-am luat rămas-bun cu fluturări de mână.

Pe peretele de lângă patul îngust al Jennei se afla, ca lumină de noapte, un LCD pe care rulau fotografii. La început, îl încărcasem cu personaje de desene animate, dar, odată ce s-a jurat că n-avea să se mai uite la *Chloe și Joey*, am lăsat-o să-și aleagă singură pozele din bogata bibliotecă digitală a stației.

Am constatat cu surprindere că-și adunase o colecție de răsărituri și apusuri de soare și de alte imagini ale astrului — ceva ce nu văzuse niciodată. Noaptea stăteam uneori în cadrul ușii spălătorului absurd de mic al familiei și o priveam pe Jenna, întinsă sub păturile ei și uitându-se lung, cu uimire, la fotografiile perindate fără grabă pe ecran.

— La ce te gândești? am întrebat-o la un moment dat.

— Cum de nu v-a ars? a zis ea.

— Ce?

— Profesoara ne-a spus că soarele e o minge imensă de foc.

— E adevărat.

— Atunci de ce n-a ars pe toată lumea?

— E prea departe pentru așa ceva.

— Cât de departe?

— La milioane de kilometri.

— Oh.

Alte câteva imagini s-au succedat în liniște, fiecare părând să-și amestece contururile pentru a o crea pe următoarea.

— Tăticule?

— Da? am spus, mângâind-o pe frunte.

— Eu o să văd vreodată soarele? De-adevăratelea?

Mâna cu care o alintam mi s-a oprit. Era o întrebare al naibii de bună. Și nu eram sigur că-i puteam da răspunsul corect. Combinată cu dispersia produsă de presiunea luminii din vântul solar, diferența dintre viteza orbitală a norului de oglinzi și cea a Pământului avea să scoată în cele din urmă Pământul de sub umbra letală. De cât de mult timp avea să fie nevoie sau dacă avea să se întâmple înainte de a se da bătuți ultimii dintre noi — cei câteva mii rămași dintr-o populație de peste zece *miliarde* — era un subiect de dezbatere.

— Poate, am spus. Suprafața e acum un ghețar imens. Nici măcar nu mai putem ieși să privim cerul, fiindcă gheața s-a închis deasupra ecuatorului și e prea groasă ca s-o mai poată străpunge submarinele noastre. Dacă soarele revine, o va topi. Dar o să dureze, probabil, foarte, foarte mult.

Jenna s-a răsucit în pat și s-a uitat lung la mine, cu ochi străpungători, așa cum erau ori de câte ori cădea pe gânduri.

— De ce-au făcut-o extratereștrii?

Am oftat. Dintre toate întrebările, o pusese pe cea mai grea.

— Nimeni nu știe, am răspuns. Unii cred că extratereștrii trăiesc foarte, foarte mult și că au mai venit pe Pământ pentru asta, o dată sau de două ori.

— Dar de ce să blocheze lumina soarelui? Mai ales când astfel omoară oameni?

— Poate ei nu știau că omoară oameni. Când s-a întâmplat ultima oară să-nghețe tot Pământul, ca acum, pe planetă nu erau oameni, așa că e posibil ca extratereștrii să nu fi știut.

— Dar voi ați încercat să-i salutați, a subliniat ea. Când erați pe stația spațială. Le-ați spus că vă aflați acolo. Ați încercat să vă-mprieteniți. Trebuie să fie într-adevăr răi ca să ia soarele după tot ce-ați făcut. Extratereștrii… sunt teroriști.

N-am putut s-o contrazic. Și mie îmi trecuse prin minte același lucru, și nu numai o singură dată.

— Poate că da, am spus. Dar nu puteam face mare lucru când au venit, și nu putem face mare lucru nici acum, nimic altceva decât ceea ce facem. Ne-am dat seama cum putem trăi pe fundul oceanului, unde încă e cald și unde extratereștrii nu pot ajunge. Și vom continua să găsim un mod de a trăi aici — oricât de mult va fi necesar.

Am fost ușor surprins de emoția cu care pronunțasem ultimele câteva cuvinte. Jenna s-a uitat la mine.

M-am aplecat și am sărutat-o pe obraz.

— Haide, e ora de culcare. Trebuie să ne trezim amândoi devreme mâine-dimineață.

— OK, tati, a răspuns ea, zâmbind ușor. Aș fi dorit să-mi poată spune și mami *noapte bună* cu o sărutare.

— Și eu aș fi dorit.

— Tati?

— Da?

— Mami o să fie bine?

Am ezitat, expirând cu încetineală.

— Sper că da, am răspuns, instalându-mă în patul aflat sub al fiicei mele — unul construit inițial pentru două persoane, pe care-l simțeam, în clipa aceea, izbitor de gol.

○ ○ ○

Clubul era, de fapt, un sector restaurat al Stației Abisale 3, abandonate cu mult în urmă, în primele zile ale înghețului.

Toate stațiile abisale erau construite sub forma unor inele demontabile — cilindri imenși de titan uniți la capete pentru a alcătui hexagoane și octogoane cu spițe. Cea cu numărul trei fusese golită și rămăsese abandonată după ce o decomprimare accidentală îi ucisese jumătate din echipaj. Luaserăm tot ce se putea lua și lăsaserăm carcasa la discreția forței distrugătoare a naturii.

Copiii munciseră într-adevăr din greu ca s-o facă din nou locuibilă.

Le-am admirat îndrăzneala în timp ce-mi conduceam submarinul de-a lungul segmentului readus la viață, cu hublourile scânteindu-i ușor în lumină. Reparaseră și reconectaseră un motor termic mai mic, ca să poată profita de emisiile craterelor hidrotermale din apropiere, și am reușit să cuplez manșonul de andocare al submarinului cu cel al secțiunii cu ușurința pe care mi-o doream.

Fata și băiatul de pe cealaltă stație n-au rămas să vadă ce facem. Ne-au adus pe mine și pe Dan până la o distanță suficientă ca să putem zări lumina îndepărtată a stației cândva lipsite de viață și s-au grăbit să plece. Nu i-am întrebat cum se numeau, dar nici n-aveam de ce. Le garantasem anonimatul în schimbul ajutorului și eram nerăbdător s-ajung la bord și să aflu ce se-ntâmplase cu fiica mea. Din câte știam, eram primul adult care auzise vreodată de existența acelui loc.

Numai că nu era nimeni acasă.

Dan a rămas afară, pentru o examinare sumară a Stației Abisale 3 cu luminile farurilor

sale și cu sonarul, în timp ce eu am străbătut pe îndelete porțiunea reactivată.

Era o scenă dintr-o lume fantastică.

Folosiseră brenere de tăiere cu flacără oxiacetilenică pentru îndepărtarea pereților despărțitori, lăsând intacte doar câteva traverse groase, pentru susținere. Podeaua fusese acoperită cu nisip moale, alb și uscat, iar plafonul concav fusese vopsit într-un azuriu aproape supranatural. Lumini indirecte îl făceau să strălucească, iar într-un capăt îi sudaseră o lampă termică imensă, care zumzăia ușor, proiectându-și lumina orbitoare asupra „plajei". Ici și colo, unde li se păruse copiilor că era potrivit, fuseseră plasate șezlonguri artizanale, rogojini de plajă și diverse piese de mobilier.

Mai multe LCD-uri autonome fuseseră cuplate în locașuri din pereți, cu potcoave de nisip răvășit în jurul lor. M-am apropiat cu grijă de unul dintre ele — cu costumul meu jilav adunând nisip pe picioare, până la genunchi. Trecându-i în revistă conținutul unității de memorie, am descoperit zeci de filme și de seriale de televiziune. Relicve informaționale de dinainte de venirea extratereștrilor. Filme despre zbor, despre surf, despre drumeții, despre excursii cu cortul, plus o mulțime de emisiuni despre natură.

M-am dus la alte două LCD-uri și am găsit conținuturi similare.

M-am oprit în mijlocul încăperii — dându-mi seama că nu mă mai aflasem într-un spațiu atât de vast, de deschis, de dinainte de coborârea în ocean — și mi-am folosit stația radio mobilă ca să-l chem pe Dan.

S-a conectat la manșonul de andocare din capătul opus al sectorului și a venit apoi înăuntru, sub „soare", unde s-a oprit brusc și-a fluierat încetișor.

— Îți vine să crezi că există așa ceva? l-am întrebat.

Dan era, ca și mine, un om mai în vârstă, din vremurile când existau astronauți. Însă n-avusese niciodată copii și, după ce îi murise soția în goana nebună către ocean din momentul când oglinzile făcuseră imposibilă supraviețuirea la suprafață, nu mai avusese nici măcar o prietenă.

— Au fost foarte ocupați, a comentat el. Mai e cineva aici?

— Nici măcar un singur suflet. Deși s-ar părea c-au plecat în grabă.

— Cum poți să-ți dai seama?

— Au lăsat luminile aprinse.

Mi-am plimbat din nou privirile în jurul încăperii, observând și cât de mulți adolescenți putea să adăpostească, și numărul mare al urmelor de pe nisip, și că rogojinile de plajă erau, cumva, încrețite.

— Frankie și Annette[17], muriți de ciudă! am spus.

Dan a mormăit și a zâmbit.

— Când eram la școala de aviație am fost și eu la o petrecere sau două de genul ăsta.

— Și eu, am recunoscut. Dar ceva-mi spune că n-au venit aici numai de dragul sexului. Stai să vezi la ce s-au uitat.

— Pornografie? a întrebat el.

— Nu… da. Dar nu de soiul la care te gândești tu.

Am deschis LCD-urile și am lăsat să ruleze ce-aveau în memorie. Spațiul s-a umplut busc de zgomot de valuri sparte de țărm, de muzică rock, de imagini ce redau momente de sky-diving și deltaplanorism, de vederi aeriene al regiunii Klondike și ale Saharei, toate filmate în zile senine. Cu foarte puțini nori pe cer. De la ecran la ecran la ecran, *strălucirea soarelui* era neîntreruptă.

Dan nu mai zâmbea. S-a holbat la lampa termică din plafon, la cerul fals și apoi din nou la nisip.

— Când erai copil, ai fost vreodată la biserică? m-a întrebat.

— Nu tocmai. Tata era ateu, iar mama, o catolică nepracticantă.

— Eu am fost. La biserica baptistă, apoi la cea metodistă, apoi la cea luterană. Tata era un client pentru spiritual. Oricum, oriunde am fi mers, anumite lucruri erau întotdeauna la fel. Amvonul, Biblia imensă deschisă la o anumită scriptură, băncile de lemn. Dar, mai mult decât atât, creau un anumit sentiment. Aveau o vibrație. Nu era nevoie să le-nveți doctrina ca să știi la ce servea clădirea respectivă.

— Ce legătură are asta cu orice altceva? am întrebat cu exasperare.

— Uită-te-n jur, omule, mi-a răspuns el, desfăcându-și larg brațele, ăsta e un lăcaș de cult.

M-am uitat la tot ce mă înconjura, fără să pricep nimic. Pe urmă, revelația a apărut brusc.

— Clubul nu e club.

— Ce?

— Clubul Licăr. Așa l-a numit fata. A spus că o mare parte dintre adolescenții de vârstă mai fragedă și câțiva dintre cei mai mari l-au înființat acum vreo doi ani. Din el nu făceau parte toți copiii, dar cei care nu erau membri auzeau zvonuri. Ca să fii primit în rândurile lor, trebuia să juri c-o să păstrezi secretul cu cea mai mare strictețe.

Tata avea tendința să-i considere țicniți pe toți adepții vreunei religii, dar era cuprins de o indignare deosebită la adresa acelora care făceau parte din ceea ce numea el secte: grupurile extremiste demente, cu credințe într-adevăr periculoase. Dădea Jonestown[18] drept exemplu didactic pentru nenorocirile care se pot întâmpla când oamenii nu-și mai pot controla credința.

Am simțit un fior rece alunecându-mi pe șira spinării.

— Nu se mai întorc, am spus.

— Unde s-ar fi putut duce? m-a întrebat Dan.

Dar eu traversam deja în fugă nisipul, în direcția trapei de la ieșire, ca s-ajung la submarinul meu.

○ ○ ○

Jenna avea zece ani când s-a sinucis mama ei.

Bineînțeles că niciunul dintre noi n-a fost de față când s-a întâmplat. În ultimele câteva luni, Lucille se tot mutase dintr-o stație abisală într-alta, fiindcă, rând pe rând, șefii de echipaj ai fiecărei dintre ele se săturaseră până peste cap de comportamentul ei. În cele din urmă, a intrat, fără costum de scafandru, într-un sas pe care l-a inundat înainte de a o putea opri cineva. Când au reușit să-l golească și s-o scoată de-acolo, era deja moartă. Iar eu am rămas să-i explic totul Jennei, care a plâns fără întrerupere patruzeci și opt de ore, după care a dormit o zi întreagă, într-o stare de epuizare fizică și emoțională completă.

Pentru mine a fost dureros — dar la modul detașat. Mă despărțisem de Lucille de mai mulți ani. Doctorii căzuseră de acord că o parte a problemei ar fi putut fi reprezentată de lipsa luminii solare. Li se mai întâmplase multor altora și, pentru compensarea depresiei, apelaseră cu toții la terapia cu lumină. În cazul Lucillei, terapia asta nu funcționase. De fapt, nimic nu păruse să poată frâna lunga ei cădere treptată în brațele disperării. Sperasem întruna că Jenna — altruismul instinctiv de care dă dovadă o mamă pentru binele copilului său — avea s-o salveze. Dar, în retrospectivă, părea limpede că, în realitate, Jenna înrăutățise lucrurile.

În săptămânile și lunile de după plecarea Lucillei din lumea celor vii, am păstrat aceste gânduri numai și numai pentru mine. Mi-am intrat în rolul de tată și am ținut-o pe Jenna în brațe în decursul multor nopți triste, când visele urâte și lipsa mamei o copleșeau și nu se putea întoarce decât spre mine. În cele din urmă, coșmarurile au

încetat și Jenna a început să redevină cea de mai înainte — ceea ce m-a umplut de o încântare atât de deplină, încât îmi venea greu s-o exprim în cuvinte.

La cea de a douăsprezecea ei aniversare, i-am dăruit o tabletă pe care reușisem s-o iau cu mine la coborârea în adânc, în ideea că avea să fie cândva de folos. Parcă ieșită din minți, fiica mea decorase jumătate din stație cu desene în cretă — fiindcă rezervele de hârtie ni se terminaseră de mult. Tableta era un model destinat pictorilor, îi punea la dispoziție o multitudine de stilusuri și de programe. A eliberat-o din spațiul limitat al diatomeelor-pe-metal și, destul de curând, picturile ei au dat viață tuturor LCD-urilor din micul compartiment al familiei noastre.

Erau impresionante. Iar ea picta dăruindu-se cu desăvârșire, așa cum nu mai făcuse niciodată ceva până atunci. Imagini panoramice și peisaje, stele și planete și oameni. O mulțime de oameni. O mulțime de reprezentări ale lui Lucille filtrate prin imaginația ei, de obicei cu fețe triste. Eu înregistram îndatoritor totul în unitatea portabilă de memorie a familiei, sperând că, într-o bună zi, dacă omenirea ieșea vie din gaura aia, lucrările Jennei aveau să-și găsească un public mai larg. Cucerise cu siguranță mulți oameni din Stația Abisală 12 și aflam că desenele ei fuseseră apreciate până și pe alte stații.

În retrospectivă, m-am gândit că ar fi trebuit probabil să remarc ceea ce era evident.

Cu rare excepții, toată arta Jennei avea un singur element tematic comun.

Înfățișa *soarele*. Într-o formă sau alta. Uneori se afla în centrul lucrării, însă de cele mai multe ori nu era decât un simplu element de decor.

Așa fac toții copiii, nu? Omniprezentul glob galben de pe cerul de cretă, cu linii la fel de galbene crescând din el? Numai că sorii desenați de Jenna erau mai calzi, mai diferențiați prin

culoare, prin nuanță. Propria lor forță îi transforma în personaje. Când a descoperit cum să folosească programele de animație ale tabletei, a trecut pe de-a-ntregul la construirea succesiunilor de imagini, creând răsărituri și apusuri care-ți tăiau răsuflarea; oameni și familii zburdând sub binevoitoarea pitică galbenă pe care-o numim soare.

Dacă extratereștrii care ne-au luat steaua au pătruns vreodată în mintea Jennei, asta n-a apărut niciodată în lucrările ei. Pe de altă parte, foarte puțini dintre noi se mai gândeau cu adevărat la extratereștri. Veniseră și, din câte știam, plecaseră. Să facem față unicei lor acțiuni apocaliptice devenise pentru noi ceva cu mult, mult mai important decât să ne ocupăm de ei înșiși.

Mi-am amintit toate astea în timp de Numărul 6 trosnea și gemea în jurul meu, cu toate luminile de avertizare ale indicatoarelor de presiune anunțându-mă că urcam prea repede — riscând o avarie esențială dacă nu eliminam diferențele de presiune dintre interiorul și exteriorul submarinului.

Dan nu mă mai însoțea. Îl convinsesem să se-ntoarcă și să le spună celorlalți despre Clubul Licăr, să le spună ce făcuseră copiii cu Stația Abisală 3 fără știrea noastră. Avea și misiunea să explice de ce nesocoteam ordinele directe ale unui șef de echipă, riscând viața mea și un submarin vechi în urmărirea adolescenților mânați de un impuls nebunesc prin vastul ocean întunecat.

Nu puteam fi sigur că aveam dreptate. Unicul meu indiciu era o scurtă conversație pe care-o purtasem cu Jenna la cea de-a cincisprezecea ei aniversare.

Era în etapa în care-și petrecea majoritatea timpului în compania celorlalți adolescenți din stație, așa cum s-au simțit întotdeauna îndemnați toți cei de vârsta lor, în întreg decursul istoriei. Când ajunsese la pubertate, eu, bătrânul, încetasem să mai fiu în centrul atenției ei.

Motiv pentru care ieșea în evidență discuția aceea.

— Tati, a zis ea. Se mai duce vreodată cineva să verifice?

— Ce?

— Suprafața. Ce se-ntâmplă sus.

— Obișnuiam să trimitem pe câte cineva, dar, pe măsură ce s-a îngroșat gheața — mai ales după ce s-a-nchis la ecuator —, a părut din ce în ce mai lipsit de sens. De aceea cred că n-a mai încercat nimeni, de mai mulți ani.

— De ce nu? Nu putem să ne dăm, pur și simplu, bătuți, nu-i așa? Adică de ce facem toate astea, dacă oamenii nu se vor mai întoarce niciodată la suprafață?

Punctul ei de vedere era corect. Mă tem că n-am fost în stare decât să-mi dreg glasul, ezitând, iar chipul Jennnei a rămas cu o expresie nedumerită și, cumva, nefericită. Dacă vreunul dintre prietenii ei a primit un răspuns mai bun de la părinții lui, eu n-am aflat niciodată. Însă acum bănuiam că marele nostru eșec, al adulților, fusese incapacitatea de a ne imagina că o viață petrecută scrijelind fundul oceanului n-avea să fie pe placul copiilor noștri.

Noi, cei care trăiserăm experiența înghețului de la suprafață, văzuserăm distrugerea și moartea aduse de noaptea eternă. Ne simțeam norocoși fiindcă ne aflam unde ne aflam. Fiindcă eram în viață.

Dar copiii noștri? Pentru ei, stratul de gheață devenise o legendă. Un monstru sperietoare, impenetrabil, dar invizibil, întotdeauna prezent în avertismente, însă niciodată văzut, nereprezentând nicidecum o experiență. Bănuiam că membrii Clubului Licăr ajunseseră într-un punct în care se întrebau dacă nu cumva toți adulții erau nebuni sau dacă nu conspirau cu toții, ca parte a aceluiași complot. Cum putea știi cineva că suprafața era

într-adevăr înghețată? Că extratereștrii blocaseră soarele?

Acceptăm orbește un adevăr fundamental social asupra căruia a căzut toată lumea de acord fiindcă asta ține de natura noastră umană.

Dar întotdeauna, în fiecare eră, oricât ar fi fost de întunecată sau de dominată de disperare, au existat oameni plini de speranță, care-au pus totul sub semnul întrebării.

○ ○ ○

Nu dormisem de aproape două zile și am simțit-o când m-am pomenit prăbușit peste manetele de comandă, cu bărbia în piept; pilotul automat primitiv al submarinului îmi țiuia cu jale în urechi.

Impulsurile de radiolocare ale sonarului încă nu-mi arătaseră niciun submarin.

Dar nu-mi arătaseră nici partea inferioară a stratului de gheață.

Am folosit computerul pentru niște calcule — bazându-mă pe ultimele măsurători ale grosimii gheții. Le-am utilizat pentru o a doua verificare a locului unde mă aflam, pe lângă cea furnizată de aparatura de bord, și m-am lăsat pe spate, chibzuind.

Presupunând că membrii Clubului Licăr urcaseră în grup, fără devieri semnificative — pentru că rezervele de aer și autonomia bateriilor nu le permiteau —, mă așteptam să le observ deja submarinele. Sau măcar să le aud. Mai multe pauze scurte, pentru captarea și analizarea zgomotului ambiental din apă, nu-mi oferiseră decât o tăcere deprimantă. Nici măcar strigătele balenelor nu mai umpleau oceanul, fiindcă și ele, și celelalte mamifere acvatice pieriseră deopotrivă.

Dacă extratereștrii n-aveau niciun strop de respect pentru înțelepciunea omenească, cum rămânea cu celelalte ființe inteligente cărora Pământul le fusese cândva casă?

Chiar dacă oceanul se redeschidea și oamenii recucereau planeta, aveau să descopere că era un loc înfiorător de pustiu.

Istovit, am continuat să urc.

○ ○ ○

Reflexiile impulsurilor sonarului m-au trezit pentru a doua oară. Acolo. Un singur obiect, cu aproximație de dimensiunile unui submarin. Se întorcea la fund în derivă, coborând extrem de încet.

Mi-am petrecut câteva minute ocupându-mă de ecolocalizare și la sfârșit mi-a înghețat sângele-n vene. Partea superioară a cabinei pilotului avea o crăpătură mare și trapa de acces de deasupra atârna deschisă. Deși mă temeam de ce-aș fi putut descoperi, mi-am îndreptat farurile către cabină și am inspectat interiorul micului submarin, pe toată lungimea. Mă așteptasem să văd cadavre și am răsuflat ușurat când am constatat că era gol. Fiind învățați de la cea mai fragedă vârstă cum să se salveze, copiii se strecuraseră afară din submarin și continuaseră.

Indiferent ce.

Următoarele impulsuri ale sonarului n-au mai trimis ecouri. Oceanul era tăcut în toate direcțiile, tot atât de întunecat și de pustiu cum fusese spațiul. Bazându-mă numai și numai pe instinct, mi-am reluat lunga călătorie către gheață.

○ ○ ○

Nu ușoara legănare a submarinului m-a trezit.

Ci loviturile pe care le primea din când în când coca.

Mi-am îndreptat spatele, fiind cât pe ce să-mi smulg căștile radio în timpul acestei mișcări. Gâtul și spatele mă dureau și am prins manetele de comandă în mâini nesigure.

Neștiind cât de mult dormisem de data asta, am trecut în revistă aparatura de bord și pilotul automat mi s-a părut mulțumit. Când am văzut că indicatorul de adâncime ajunsese la zero, am simțit

nevoia să bat de câteva ori în ecran. Probabil că se stricase ceva. Loviturile din cocă sugerau că ajunsesem la limita de jos a stratului de gheață, unde apa mării se preschimba cu ciudă în sloiuri plutitoare. De fapt, de când se închiseseră oceanele deasupra noastră, nu mai urcasem niciodată atât de sus, așa că, poate, la o atât de mică distanță de crusta de gheață, aparatura șchiopăta?

Mi-am aprins luminile, dar nu pe toate, ci doar câteva, fiindcă autonomia bateriei mele nu ținea cât lumea.

Am avut nevoie de cel puțin un minut ca să-nțeleg ce vedeam.

O linie de apă mișcătoare clipocea la jumătatea înălțimii cabinei. Deviasem și eram într-un buzunar de aer de sub gheață?

Cercetând cu farurile spațiul de deasupra mea, n-am descoperit decât întuneric.

Dar nu, nu o beznă *de nepătruns*. Pustietatea aceea avea o vagă tentă de culoare.

Am întins încet mâna și am stins toate luminile, lăsând ușoara legănare a ambarcațiunii și loviturile din cocă să-mi umple urechile. Întunericul era străpuns de puncte albe, ca tot atâtea vârfuri de ac, și undeva, foarte departe, se zărea o lumină crepusculară. Însă crepusculară nu era cuvântul potrivit. Foarte încet, dar perceptibil, lumina devenea tot mai puternică, iar întunecimea de deasupra capului meu își schimba treptat nuanța de la obsidian la violet, pentru ca, în final, la orizont, foarte, foarte departe, să se lățească într-un albastru întunecat.

Nu!

Mâinile îmi tremurau cumplit. Am reușit cu greu s-apăs butonul care extindea unica și nefolosita antenă aeriană a submarinului. Undeva, în spatele meu, a cârâit un motor minuscul, și am așteptat să-nceteze înainte de a-mi pune din nou căștile, moment în care urechile mi s-au umplut de șuietul anemic al zgomotului de fond.

Am eliberat butonul EMITE de pe manșa submarinului.

— Sunt Max Leighton, de pe Stația Abisală 12 a Statelor Unite. Dacă auziți și înțelegeți această transmisie, vă rog răspundeți.

Mi-a răspuns pârâitul paraziților, fără niciun semn de viață.

Era o speranță deșartă. Semnalul meu radio nu putea ajunge prea departe. Dar trebuia să-ncerc.

— Repet, sunt Max Leighton…

— Tati?

Răsuflarea mi-a înțepenit în gât. Fusese un singur cuvânt, întrerupt de pârâitul interferențelor. Dar era probabil cel mai frumos pe care-l auzisem în toată viața mea.

— Jenna, am rostit încet în microfon. Te rog, spune-mi că ești tu.

— Ai sosit exact la timp, s-a auzit vocea ei.

Dacă ușurarea pe care-o simțeam eu era mai presus de cuvinte, ea părea atât de excitată, încât ar fi putut să explodeze. Și nu din cauza mea.

— Exact la timp pentru ce? am întrebat.

— Pentru soare! a exclamat ea. Noi am sosit aici tocmai când apunea și a trebuit să ne petrecem toată noaptea la suprafață. Am deschis trapele superioare și aerul e respirabil! Foarte rece, dar respirabil. Oh, tati, noi am știut. Am știut-o cu toții. Îmi pare atât de bine că ești aici, cu noi.

— Unde naiba e *aiciul* ăsta, Jenna, că nu văd niciun alt suflet?

— Urcă și-aruncă o privire, a fost singurul ei răspuns.

Am avut nevoie de un minut ca să deschid trapa interioară care mă despărțea de suprastructura butucănoasă a Numărului 6, apoi am urcat pe scara scurtă, ricoșând dintr-un perete lateral într-altul în tunelul îngust în vreme ce submarinul continua să se legene. În fața tambuchiului de sus m-am oprit, cu mâinile pe roata de blocare. Nimeni nu mai respirase în aer

liber de aproape douăzeci de ani. Oare-mi imaginasem pur și simplu vocea fiicei mele? Era fără-ndoială adevărat că, în viața mea, mă aflasem în stări mentale mult mai bune. Lipsa somnului îți putea face așa ceva.

Dar ajunsesem cu siguranță prea departe ca să mă mai opresc. Așadar, ce naiba?

Roata a suspinat, apoi s-a învârtit, și s-a auzit un șuier când ultimul strop de diferență de presiune s-a revărsat din interiorul submarinului în exteriorul lui. Dacă urcasem în mod corect, n-aveam să sufăr din cauza decompresiei — în sângele meu nu erau bule letale de nitrogen. Iar dacă nu… era oricum prea târziu.

Jenna avusese dreptate. Aerul era nemilos de rece și în mișcare rapidă. Aproape că sufla vântul. Dar era atât de învigorator, încât m-am tras cu totul în afara suprastructurii și m-am așezat pe marginea tambuchiului. M-am uitat de-a lungul oceanului vălurit, plin de bucăți de gheață pe jumătate topită — care părea să se-ntindă pe mulți kilometri, în toate direcțiile.

Am văzut și suprastructurile celorlalte submarine. Erau patru. Puștanii de pe ele mi-au făcut cu mâna și le-am răspuns fluturându-mi ambele brațe. La începutul călătoriei, îmi promisesem c-aveam s-o jupoi pe Jenna de vie dacă reușeam s-o găsesc, dar furia aceea mi se topise de mult, preschimbându-se într-un sentiment tulburător de uimire năucitoare.

Pentru că Jenna avusese din nou dreptate. Răsărea cu siguranță soarele.

Și nu unul fantomatic, atrofiat, ca acela pe care-l văzuserăm cu toți în ultimele zile dinaintea coborârii în ocean.

Era soarele adevărat.

S-a avântat deasupra orizontului ca o pasăre phoenix, cu o explozie de raze galben-portocalii azvârlite pe tot cerul și în pântecul unui grup de nori din vestul nostru. Norii s-au luminat, începând

să strălucească, și de pe celelalte submarine s-a înălțat un chiot răgușit — toți copiii erau afară, pe punți, să vadă miracolul.

Deodată mi-am dat seama că și eu chiuiam alături de ei. Nu, de fapt, *urlam*. Stăteam în picioare, riscând o căzătură în apa cu gheață de dedesubt, dar nu mă puteam opri. Am zbierat până când a-nceput să-mi hârâie vocea.

M-am uitat în jur și i-am văzut pe toți puștanii în picioare, cu genunchii și șoldurile legănându-li-se în ritmul tresăltător al submarinelor, cu ochii închiși și cu brațele întinse spre cer, așteptând… așteptând…

Am știut dintr-odată ce așteptau. Am făcut același lucru.

Când razele mi-au atins pielea — bătrână, întunecată, zbârcită — nervii mi-au explodat de căldură. O căldură copleșitoare, aproape ca un orgasm. Niciun încălzitor electric nu putea oferi o asemenea senzație.

Mi-am venit în fire și am avut impresia că-mi vedeam fiica făcându-mi cu mâna de pe suprastructura unuia dintre celelalte submersibile.

Am sărit în marea rece ca gheața și am înotat cu mișcări ample.

Trăgându-mă afară din apă în partea din spate a suprastructurii submarinului Jennei, am ignorat fețele zâmbitoare, dar rezervate, ale celorlalți adolescenți și m-am agățat de balustrade ca s-ajung la nivelul ei.

N-am mai întrebat-o dacă era OK s-o-mbrățișez, așa cum făceam de când împlinise treisprezece ani.

A fost nevoită să mă bată cu politețe pe umeri ca s-o eliberez.

— Scuză-mă, am spus, observând că apa din barba mea îi udase fața.

— E în ordine, a zis ea, ștergându-și-o cu palmele.

— V-am găsit clubul, i-am povestit. M-am temut că ți-ai pierdut — că v-ați pierdut cu toții — mințile și ați făcut o adevărată idioțenie.

Jenna și-a coborât privirea.

— Ești furios fiindcă nu ți-am spus?

— La început. Dar acum nu mai contează. Asta e… e pur și simplu… incredibil.

Soarele urcase pe cer. Neoprenul vechi și negru al costumului meu de scafandru se încingea tot mai tare și devenea tot mai stânjenitor. I-am desfăcut fermoarul și mi-am scos capul și brațele din partea de deasupra, lăsându-l să-mi atârne în jurul taliei. M-a cuprins un sentiment irațional, aproape exploziv, de renunțare la orice seriozitate și am făcut eforturi disperate să mă controlez, în timp ce copiii de pe submarin — toți copiii de pe submarine — au izbucnit în râs și au început să se-mpingă unii pe alții în apă, lipăind și scoțând sunete ce păreau un cântec al focilor.

— Ați mai intrat în legătură cu altcineva? am întrebat.

— Am tot încercat, cu stațiile radio, a răspuns Jenna, fără să se îndepărteze nicio clipă de brațul meu protector, care-și găsise locul în jurul umerilor ei. Dar tu ești prima persoană pe care-am auzit-o.

— Mă-ntreb câți sateliți continuă să funcționeze, am spus, cu ochii la cerul excesiv de albastru, fantastic de albastru. Am putea să instalăm una dintre vechile antene parabolice. Cred că încă mai avem câteva jos…

— Noi nu ne mai întoarcem, a spus brusc Jenna, desprinzându-se de mine.

Mi-am privit fiica.

— Unde altundeva v-ați putea duce?

— Nu ne pasă, tată. Pur și simplu, nu ne mai întoarcem acolo. Am jurat în fața grupului. Cu toții.

— Și dacă gheața ar fi fost încă masivă? Ce-ați fi făcut atunci? am întrebat, cu pielea

devenindu-mi dintr-odată ca de găină în bătaia unei rafale de vânt.

— Nu știm.

— Ați avut al naibii de mult noroc c-a existat o deschidere prin care să treceți. Aer pe care să-l respirați. Nu sunt sigur că vreunul dintre noi mai are destul oxigen sau destul curent în baterii ca să facă tot drumul până jos. Jenna, din câte-mi dau eu seama, tu și ceilalți aveați să v-aruncați în brațele morții.

Ea s-a ferit să-mi întâlnească privirea.

— Era necesar să facă cineva ceva. Știam că exista o șansă să fi reapărut soarele. Speram. *Speram atât de mult!* Tu și Jake și ceilalți — toată lumea născută înainte de îngheț — păreați să vă fi dat bătuți. Toți păreau hotărâți să nu moară, dar nici să trăiască.

Am dat încet din cap.

— Și ce plan aveți acum? am întrebat.

Și-a ridicat privirea spre mine, zâmbind din nou.

— Baja.

— Ce?

— Peninsula Baja. Ar trebui să fie la vreo trei sute de kilometri nord de aici. Navigăm până ajungem la țărm.

— Și dacă-ajungeți pur și simplu la gheața masivă?

— Lăsăm submarinele-acolo și mergem mai departe.

— Ai idee despre ce vorbești? Unde vă e mâncarea, unde vă e apa, ce fel de haine aveți? Ce…?

— Nu ne-ntoarcem, tati!

Țipa la mine, cu pumnii pe pieptul meu.

— OK, OK, am spus, meditând. Dar luați în considerare asta: aveți mai multe șanse dacă sunteți ajutați. Acum, când știm că gheața se topește și aerul e respirabil… și, pe Dumnezeu, că a reapărut soarele — îi putem aduce pe ceilalți sus.

Putem aduce toate echipajele stațiilor abisale, cu stații cu tot. O să fie nevoie de mult timp, dar dacă facem totul organizat, metodic, avem cu toții mai multe șanse s-ajungem pe uscat. Deși nu știu cu certitudine ce ne putem aștepta să găsim acolo.

O parte din ceilalți copii ieșiseră din apă și se adunaseră să m-asculte. Câțiva dădeau aprobator din cap.

— Dacă vreți, le-am propus, uitându-mă în jur, voi fi eu cel care se va-ntoarce jos. Dar o să am nevoie ceva aer și de curent electric din celelalte submarine. Sper că v-ați adus destulă mâncare pentru o săptămână sau două. Cam atât, sau chiar mai mult, s-ar putea să dureze până când va sosi aici altcineva de jos.

○ ○ ○

M-am întors cu puținele rezerve pe care mi le-au putut da copiii, cu vreo nouă sute de fotografii digitale ale apei dezghețate, ale minunatului soare pe deplin vizibil și ale cerului foarte, foarte albastru — și cu a naibii de multă speranță în suflet.

N-avea să fie simplu. La început, nu toți adulții aveau să fie dispuși să mă creadă. Iar ridicarea stațiilor la suprafață, după o ședere atât de îndelungată în adâncuri, ar fi putut fi chiar mai periculoasă decât fusese scufundarea lor.

Dar bănuiam că Jenna avea dreptate. Nu ne puteam întoarce. Nu după ceea ce văzuserăm.

Am făcut drumul către stația abisală coborând lent, foarte lent. Ca o pană. Submarinul vechi n-ar fi rezistat în timpul unei coborâri rapide, așa cum n-ar fi putut să facă față nici unei ascensiuni în mare viteză.

Și, cu toate că întunericul mă luase din nou în stăpânire, mă simțeam tot atât de ușor ca o pasăre purtată de vânt în lumină.

Trei zile mai târziu, eram în compartimentul de andocare al Stației Abisale 12.

Dan răspândise îndatoritor vestea înainte de sosirea mea și se afla în mulțimea de adulți adunați când am coborât încet de pe suprastructura Numărului 6.

— Nu i-ai găsit, a spus cu severitate Jake.

Am traversat compartimentul în direcția grupului, simțind tot timpul că era extrem de furios. Pentru echipajele stațiilor abisale, disciplina era esențială, iar eu o încălcasem atât de flagrant, încât eram norocos dacă Jake nu-mi spărgea nasul.

— Ba da, i-am găsit.

— Morți? a-ntrebat Dan, ridicând ușor vocea.

— Nu. Aruncă o privire.

I-am întins camera digitală pe care-o folosisem la suprafață.

S-a uitat întrebător la mine, iar eu m-am mulțumit să mă uit la el.

A răsucit camera, astfel încât micul ei LCD să fie la vedere, și a apăsat butonul de derulare a imaginilor.

Toți, inclusiv Jake, s-au îngrămădit în jurul lui.

Au icnit surprinși, la unison.

— Nu e cu putință, a spus Dan, cu vocea oprindu-i-se în gât.

— Ba este, am ripostat. Și, dacă n-are nimeni nimic împotrivă, fiica mea așteaptă să ne vadă sus, alături de ea. O expediție e gata să meargă pe uscat și ne așteaptă s-o susținem. Le-am promis, ei și celorlalți copii, tot ajutorul de care au nevoie ca să reușească.

Dan a trecut în revistă fotografiile și a-nceput să ruleze fișierele video pe care le-nregistrasem. Micul difuzor al camerei a împrăștiat râsete zgomotoase, strigăte de adolescenți și clipocitul apei izbite de coca submarinului pe care stătusem în timp ce filmam.

Am remarcat lacrimile prelinse pe obrajii multora dintre compatrioții mei. Pentru o clipă,

mi-am dorit ca Lucille să fi trăit destul de mult să vadă asta.

N-avea importanță. Lucille devenise o amintire, însă era evident că tuturor celor în viață le oferisem ceva de care-aveau disperată nevoie, chiar și fără s-o fi știut. Exact în aceeași măsură în care avusesem și eu o nevoie disperată de același lucru în clipa când deschisesem tambuchiul submarinului cu numărul șase și simțisem mirosul sărat, înghețat și picant al aerului ce-mi biciuia părul.

Jake, șeful echipajului, își striga ordinele — cu un zâmbet larg pe chip — în timp ce camera trecea cu venerație din mână-n mână.

Mi-am înălțat privirile spre plafon, cu ochii împăienjeniți și cu sufletul urcând prin bezna adâncurilor către suprafață, unde aștepta Jenna. *Rezistă, micuțo! Tăticu' se-ntoarce în curând.*

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

17 Frankie Avalon și Annette Funicello, interpreții rolurilor principale dintr-o serie de filme pentru adolescenți din anii '60, cu aventuri amoroase petrecute pe plajă. (*N.t.*)

18 Loc de largă notorietate ca urmare a sinuciderii în masă a majorității membrilor unei secte americane conduse de Jim Jones. (*N.t.*)

LABIRINTUL LIBERTĂȚII (FRAGMENT)

DELIA SHERMAN

Dedicat călătoriei în timp, Labirintul libertății *(*The Freedom Maze*) e un roman istoric dublu, cu acțiunea din primul plan, desfășurată în 1860, încadrată de capitole plasate în 1960. Cele două fire narative se împletesc datorită personajului principal, Sophie Martineau, care, în maniera tradițională a cărților pentru copii, e trimisă să-și petreacă vacanța de vară la țară. Acolo descoperă aventura sub chipul unei Creaturi magice insolente, care îi îndeplinește o dorință nu-prea-bine-exprimată transportând-o în trecut. Fragmentul selectat aici începe cu ajungerea lui Sophie în anul 1860, unde descoperă în curând o lume complet diferită de Zilele de Aur de Odinioară după care tânjește întruna bunica ei.*

— Delia Sherman

Capitolul 6

— Unde-i acest *aici*? întrebă Sophie.

Nu primi drept răspuns decât un chicotit firav.

Oare, se gândi, asta era pur și simplu bafta ei, să dea peste o creatură magică din soiul care te transportă undeva și te lasă acolo fără nicio explicație? Exact ca Broasca Râioasă din *The Time Garden*, dacă stai să te gândești. Însă broasca aia apărea întotdeauna când aveau copiii nevoie de ea. Nu se îndoia că și Creatura avea să facă același lucru, așa iritantă cum era.

Între timp, iat-o acolo, în Zilele de Aur de Odinioară, într-o cameră care era și nu era a ei.

Mobila părea adunată din toate încăperile casei. Patul Princess, cu căpătâiul lui înalt, era din camera mamei, dar ce era cu tifonul ăla atârnat de semibaldachin? Șifonierul cu oglindă și bufetul erau din camera bunicii și, când îl văzuse ultima oară, biroul se aflase în salonaș. Familiarul tapet uzat dispăruse, la fel carpeta jerpelită, înlocuite fiind de o vopsea de un roz-întunecat și de o rogojină de culoare deschisă. Singurele indicii care sugerau cui îi aparținea camera erau eșarfa cu dungi întinsă de-a curmezișul patului și hârtiile scrise de mână împrăștiate pe birou.

Din dorința de a face cercetări, Sophie se apropie tiptil de acesta din urmă și săltă un toc de fildeș cu o crustă de cerneală uscată pe penița de aur. Sub el era o scrisoare neterminată. Nu reuși să descifreze scrisul neciteț, dar data se deslușea destul de clar: *12 iunie 1860*.

Mâna îi tremură ușor.

Războiul Civil avea să-nceapă peste — Sophie se gândi o clipă — mai puțin de un an. Se întrebă dac-ar fi trebuit să-și avertizeze strămoșii și decise că nu trebuia să riște să schimbe cursul istoriei din greșeală și să se întoarcă în prezent pentru a descoperi că nu se născuse. Însă sclavilor le-ar fi putut da de înțeles că, peste câțiva ani, aveau să fie liberi — fără nicio precizare, doar prin aluzii, ca să le ofere ceva pe care să-l aștepte cu nerăbdare.

Dar asta rămânea pentru clipa întâlnirii cu un sclav în carne și oase. Puse scrisoarea la loc, unde o găsise.

Pe tăblia de marmură a noptierei descoperi o Biblie legată în piele albă și un exemplar din *Hiawatha* lui Henry Wadsworth Longfellow, folosit pentru presarea florilor. În noptieră era o oală de porțelan alb, cu o ușoară duhoare care-o duse cu gândul la toalete publice nu tocmai curate. Se grăbi să-nchidă ușa. Oalele de noapte erau o

parte a trecutului la care nu se gândise niciodată prea mult.

Nu se gândise nici la corsete, peste care dădu în imensul șifonier cu oglindă, atârnând pe umerașe alături de veșminte misterioase din bumbac alb și de rochii în culori pastelate, cu fuste lungi, voluminoase. Atinse un volan, întrebându-se dacă-i aparținea unei Fairchild bătrâne sau tinere și dacă femeia aceea i-ar fi îngăduit să-i probeze hainele.

Pe urmă se duse la fereastră. În 1860, sub aceasta nu se afla nicio banchetă, nu exista decât o nișă pătrată în care se găsea o măsuță de toaletă, așezată în lumină. O perdea de voal alb înrăma priveliștea pe care o întrevăzuse cu două nopți înainte, în lumina lunii. Și care dispăruse apoi ca fumul. De data asta, n-avea să mai dispară.

Sophie își zări propria imagine, reflectată în oglinda triplă a măsuței de toaletă. Arăta de parcă ar fi fost târâtă printr-un hățiș, cu spatele înainte. Nu putea face mare lucru în privința noroiului de pe rochie și de pe brațe, dar nu suporta gândul că avea să-și întâlnească strămoșii cu părul zbârlit în acel hal. Căută prin harababura de cutii, flacoane și panglici până când găsi o perie de argint. Săvârșeai o impolitețe folosind peria altcuiva fără să-i ceri voie, dar era vorba de o urgență.

În clipa în care apropie peria de păr, ușa se deschise. Se răsuci și văzu că la ea se holba o fată — o adevărată domnișoară Lolabelle, într-o rochie albă amplă, cu o eșarfă în dungi în jurul taliei subțiri. Avea părul negru strâns într-o plasă și pielea alb-rozalie. Surpriza îi rotunjise gura și ochii și arăta întocmai ca o păpușă cumpărată de turiști de pe Decatur Street.

Fata își duse mâna la gât și scoase un mic țipăt în stilul domnișoarei Lolabelle.

— Antigua! strigă, cu răsuflarea tăiată. Antigua! Vino-ncoace!

Alături de ea apăru o fată de culoare.

— Da, domnișoară Liza.

O sclavă. O sclavă adevărată, în carne și oase. Era foarte frumoasă, cu pielea roz-maronie și cu ochii căprui de aceeași nuanță — care te ducea cu gândul la coca-cola — ca ai domnișoarei Lola… adică ai domnișoarei Liza. Sophie remarcă, surprinsă, turbanul de un galben-deschis din jurul capului tinerei negrese și crucea de argint pe care-o purta la gât, legată de un șnur roșu. Crezuse că o sclavă avea înfățișarea mai umilă a unei ființe oprimate.

— Pune peria domnișoarei Liza la loc! spuse sclava. Imediat, n-auzi?

Sophie lăsă peria să cadă cu un zăngănit.

— Cred că se pregătea s-o fure! zise domnișoara Liza cu o voce ca un scheunat subțire, neavând nici pe departe frumusețea chipului ei. Adu-o în birou, Antigua. Papa o să știe ce e de făcut, adăugă și dispăru într-o învolburare de volane albe.

Antigua o înșfăcă pe Sophie de braț și i-l scutură.

— Ai dat de belea, fato. Oricum, ce faci aici?

Nu așa își imaginase Sophie c-avea să-nceapă aventura ei. Își linse buzele.

— Ăă… Am ajuns aici prin magie.

Antigua o zgâlțâi cu răutate.

— Magie? N-am auzit de nicio magie care s-aducă oamenii acolo unde nu le e locul. Ești nebună, fato? Sau doar proastă?

— Spun adevărul, protestă Sophie.

— Nebună *și* proastă, decretă Antigua. Acum ascultă-mă. Nu-ți tre' mai multe necazuri decât ai deja, așa că doctorului Charles ai face bine să-i spui altă poveste. Magie! Nemaipomenit!

Fata sclavă o prinse zdravăn de braț și o târî afară, pe coridor, apoi în josul treptelor din spate. Sophie era prea șocată să opună rezistență. Sclavilor li se îngăduia să-mbrâncească astfel oamenii albi? Nu din cauza asta erau frumoase

vremurile de odinioară? Fiindcă negrii își cunoșteau locul?

Antigua intră în casă printr-o ușă care nu exista în 1960 și o sili să străbată culoarul din spate către biroul mătușii Enid — sau către ceea ce avea să fie, cu o sută de ani mai târziu, biroul ei. După ce bătu la ușă, o împinse pe Sophie de-a curmezișul încăperii, către șemineu, unde domnișoara Lolabelle stătea pe o canapea, alături de o doamnă, vărsându-și oful în timp ce un bărbat alb înalt o bătea pe umăr.

Antigua o eliberă pe Sophie și se retrase cu un pas, lăsând-o să se holbeze la iluștrii ei strămoși.

Doamna de pe canapea era blondă, palidă și slabă ca un băț și purta o rochie gri și o bonetă de dantelă, cu părțile laterale foarte lungi. Alături de ea se aflau un ghem de lână și niște andrele. Domnul, cu un guler înalt și țeapăn care-o făcea pe Sophie să simtă mâncărimi pe gât numai privindu-l, avea o față prelungă și tristă și un nas acvilin. De fapt, un nas Fairchild.

Și se așeză pe ceva care semăna perfect cu fotoliul cu rezemători laterale pentru cap al bunicii.

— Fiica mea spune c-a dat peste tine în camera ei, cu peria ei de argint în mână.

Vocea lui era hotărâtă, dar nu dușmănoasă.

— Pot să cred că ai o explicație rezonabilă?

Sophie se simți atât de uluită când auzi pe cineva vorbind ca personajele lui Dickens, încât nu înțelesese din prima clipă că i se adresase ei. Și se mai scurse încă o clipă până să-și dea seama că trebuia să-i răspundă.

Doamna își luă împletitura. Lucra la un ciorap.

— Poate că biciul o să-i dezlege limba, doctore Fairchild.

Sophie simți cum i se răcea tot trupul. Îi trecu prin minte că era cu putință ca aventurile să nu fie

la fel de amuzante când le trăiai, ca atunci când le citeai.

— Cred că putem lămuri lucrurile fără bici, draga mea, răspunse bărbatul.

— Nu pot fi de acord. Fetișcana e o hoață. Până și mama ta e de părere că hoții trebuie biciuiți.

— Ei, Lucy, nu *știm* dacă e sau nu hoață.

Doamna își înălță sprâncenele aproape invizibile într-o expresie disprețuitoare. Avea o față potrivită pentru asta, cu ochi de un albastru-rece și cu buze subțiri. Împletea fără să se uite la ceea ce făcea. Sophie o găsea înspăimântătoare.

— Pare destul de îndrăzneață ca să fie. Tu, fetico! Nu te-a-nvățat nimeni să nu te uiți la cei mai presus decât tine?

Sophie se grăbi să-și coboare privirea către propriile picioare.

— N-are de ce să-ți fie frică, spuse doctorul Fairchild. Dacă ești nevinovată. Ei. Cum te numești și de unde vii?

— Sophie, răspunse ea, cu vocea tremurându-i ușor. Sunt din New Orleans.

— Iată! Facem progrese. Poți să-mi spui cum ai ajuns de la New Orleans până aici, Sophie?

Era mult prea evident că nici familia Fairchild n-avea să creadă o poveste cu creaturi magice și călătorii în timp. De ce nu scria în nicio carte că aventurile erau ca un examen pentru care n-ai învățat nimic?

— Ai venit cumva încoace, o îmboldi doctorul Fairchild. Cu vaporul?

Sophie avusese profesori care nu erau în stare s-aștepte un răspuns. Dacă stătea, pur și simplu, neclintită, părând proastă și speriată, probabil c-avea să-i spună chiar el ce dorea s-audă de la ea.

— Da, domnule, se grăbi să-i răspundă. Cu un vapor, de la New Orleans.

Doamna Fairchild pocni nervoasă din andrele.

— Asta, doctore Fairchild, e o minciună sfruntată. De câteva săptămâni n-a mai sosit niciun vas cu aburi.

— Probabil c-au coborât la Doucette, sublinie el. Au câștigat ceva timp.

Domnișoara Liza tresăltă ușor, nerăbdătoare.

— Ce contează de unde-a venit? Tocmai îmi fura peria și trebuie să fie biciuită!

Doamna Fairchild își întoarse către fiica ei privirea de gheață.

— Elizabeth, interogatorul ăsta e condus de tatăl tău. Nu se cuvine să-l întrerupi.

Domnișoara Liza se încruntă.

— Acum vreau s-aud adevărul, Sophie, continuă doctorul Fairchild. Ai coborât de pe vapor la Doucette?

Venind din partea altcuiva, întrebarea ar fi putut reprezenta o capcană. Însă doctorul Fairchild părea să fie ceea ce numea bunica un Gentleman Desăvârșit, și Gentlemenii Desăvârșiți nu atrag pe nimeni în capcane.

— Da, domnule.

— Aiurea, spuse doamna Fairchild. Suntem la opt kilometri buni distanță de Doucette. Te-a adus cineva c-o căruță?

Pe de altă parte, doamna Fairchild nu era o Doamnă Desăvârșită.

— Nu, doamnă, improviză Sophie. Am venit pe jos.

— Pe jos! Doctore Fairchild, sunt convinsă că fetișcana asta e atât o fugară, cât și o hoață. Uită-te numai în ce hal arată!

— Nu sunt de acord, draga mea. Nu e cu mult mai mult decât un copil. N-avea cum să vină tocmai de la New Orleans singură. E cu mult mai probabil să se fi rătăcit pe drumul de la Doucette până aici și să fi căzut într-un șanț. Pare cam prostuță.

Doamna Fairchild izbucni în râs.

— Toți sclavii sunt proști când dau de necaz.

Sophie își ridică privirea, șocată.

— Dar nu sunt…

Doamna Fairchild își lăsă împletitura deoparte și scoase ceva de sub cordon — o curea de piele, de doi–trei centimetri lățime.

Sophie se grăbi să-și coboare privirea.

— … fugară, încheie ea.

— Dacă vrei să te credem, zise doctorul Fairchild cu asprime, trebuie să ne spui exact cine te-a trimis aici și de ce.

Sophie abia dacă-l auzise. Cum se putea s-o ia cineva drept sclavă? Sclavii erau negri. Ea era albă. În 1960, oamenii albi erau oameni albi și oamenii de culoare erau oameni de culoare, și nu-i venea nimănui greu să-i deosebească. Ea era într-adevăr desculță și bronzată. Dar nu erau în stare să facă diferența dintre bronzat și negru? Și nu-i remarcaseră nasul Fairchild?

Tăcerea se prelungi. De data asta, doctorul Fairchild n-avea s-o ajute. Când era gata să intre în panică, o auzi pe doamna Fairchild.

— Doctore Fairchild, dac-o să te uiți bine la ea, cred c-o să-ți dai seama de ce ezită să ne răspundă. Elizabeth, ai putea să ne lași singuri.

— *Mamă!*

— Ascult-o pe mama ta, pisicuțo, zise doctorul Fairchild.

— Dar, tati!

— Imediat, Liza.

Domnișoara Liza ieși ca o furtună. Doctorul Fairchild luă bărbia lui Sophie în mâna lui mare și caldă și o studie cu atenție, exact ca bunica. Ea își simți obrajii înfierbântându-se stânjenitor.

— Bun, zise doctorul Fairchild și îi dădu drumul. Stăpânul tău e Robert Fairchild, nu-i așa?

Ea încuviință fără vorbe, amorțită.

— Robert și-a răsfățat întotdeauna servitorii, remarcă doamna Fairchild.

— Fratele meu, spuse soțul ei, își tratează servitorii așa cum a fost învățat.

— Ceea ce include trimiterea lor într-o călătorie lungă în susul fluviului, fără să aibă cu ei nici măcar o traistă? Și cum e cu permisul ei de călătorie?

— Foarte adevărat, draga mea. Ai un permis de călătorie, Sophie?

Ea se crispă.

— L-am pierdut.

— L-ai pierdut.

Doctorul Fairchild scoase un sunet care-i trăda iritarea.

— Nu știi cât de periculos e pentru o fată ca tine să umble fără permis de călătorie? Dacă te-ar fi găsit patrulele, te-ar fi pus în lanțuri și te-ar fi târât înapoi, la stăpânul tău, ceea ce ar fi-nsemnat o grămadă de necazuri pentru toată lumea.

— Toate bune și frumoase, doctore Fairchild, zise soția lui, dar asta nu ne spune ce căuta în dormitorul lui Elizabeth.

El oftă.

— Foarte bine, Lucy. Sophie, de ce te aflai în camera domnișoarei Liza? Acum vreau adevărul.

Fiindcă e camera mea, peste o sută de ani de-acum înainte.

— M-am… rătăcit.

— O poveste convenabilă! Dacă mă-ntrebi pe mine, doctore Fairchild, cu fata asta e ceva mai mult decât sare-n ochi. Ai mai văzut vreodată astfel de ochelari?

Sophie își duse mâna la ochelari. Erau pur și simplu banali, cu rame albastre de plastic și cu flori de metal la tâmple.

— Mi i-a dat tata.

Doamna Fairchild îi aruncă o privire atât de aspră, încât ar fi putut răzui vopsea.

— Dacă mai vorbești vreodată despre Robert numindu-l tatăl tău, *pun* să fii biciuită.

— Ei, Lucy, probabil că fata nu-și dă seama ce face. E în stilul lui Robert s-o răsfețe, așa cum e tot în stilul lui s-o trimită încoace fără să ne-

avertizeze. Dacă nu cumva i-o fi scris mamei. Sau poate-a venit cu vreo scrisoare. Ai o scrisoare de la stăpânul tău, copilă?

— Am pierdut-o și pe ea. Lui Sophie i se păru foarte ușor să adopte un ton plin de disperare. Am pierdut tot.

— Convenabil. Nu mi-e greu să-ți spun, doctore Fairchild, că nu cred să mai fi auzit, de când sunt eu, o asemenea colecție de minciuni.

Doctorul Fairchild oftă.

— Ei bine, e o Fairchild, aici nu există dubii. Deseară o să discut despre asta cu mama, iar mâine dimineață o să-i scriu lui Robert. Între timp, o să presupunem că fata e o nouă adăugire la familia noastră. Antigua?

Sclava stătuse atât de liniștită alături de ușă, încât Sophie uitase că era acolo. Făcu o mică reverență, ca dovadă că-și auzise numele.

— Da, doctore Charles.

— Dă-i fetei ceva de mâncare și du-o pe urmă la Mammy.

Doamna Fairchild reîncepu să-mpletească.

— Tu, fetițo. Câți ani ai?

— Treisprezece, doamnă.

— Credeam că mai puțini. La treisprezece ești mult prea mare ca să te foiești de colo-colo arătându-ți picioarele. Găsește-i ceva decent de îmbrăcat, Antigua. Cât despre tine, fetițo, nici măcar nu pot să mă gândesc cu ce erai obișnuită în casa domnului Robert. În casa mea o să te porți cu umilință, așa cum se cuvine, sau o să fii pedepsită.

— Da, doamnă. Mulțumesc, doamnă.

Năucită de ușurare, Sophie făcu o reverență și o urmă pe Antigua afară din birou. Se gândi că, luând totul în considerare, se descurcase destul de bine. O membră a familiei, așa spusese doctorul Charles. Poate că, la urma urmelor, lucrurile aveau să se rezolve.

Capitolul 7

Ploua și în 1860. Cerul era ticsit de petice cenușii și iarba udă se agăța de picioarele lui Sophie în timp ce, urmând-o pe Antigua, ocolea Vila Oak[19] prin spate pentru a-și continua apoi drumul pe marginea grădinii.

O aromă de ceva bun îi umplu gura de apă.

— Ce-i asta?

— Nu recunoști puiul fript după miros? pufni negresa. Credeam c-o faci pur și simplu pe proasta, ca să-i fie doctorului Charles milă de tine. Poate că nu te prefăceai, eh?

Sophie se simți rănită.

— Nu sunt proastă.

— Atunci nu pune întrebări tâmpite.

Sophie își ținu gura închisă și se întrebă când aveau s-apară prietenii pe care și-i dorise.

Se îndreptară spre magazia din grădina mătușii Enid, care avea aer golaș și oarecum negustoresc fără cuvertura ei de viță. Prin cadrul ușii deschise, Sophie se uită într-o încăpere plină de zgomot, de fum și de femei în rochii lungi care dezghiocau fasole, mestecau în oale, tocau legume și frământau pâine pe masa pentru ghivece a mătușii Enid. Vatra imensă era presărată cu oale susținute de cârlige deasupra focului și pe o frigare lungă se înșiruiau pui ca mărgelele pe ață. Aerul era fierbinte și cleios ca melasa în clocot și zumzăia de muște.

Sophie se retrase cu un pas, sperând că Antigua avea să-i aducă mâncare afară.

— Ei, ia uitați-vă acolo! exclamă o voce. O străină!

Următorul lucru pe care-l conștientiză Sophie fu semicercul de fețe negre curioase care-o înconjurau, punându-i întrebări mai repede decât era în stare să răspundă.

— De unde ești?

— Ești albicioasă!

— Ce-i chestia aia de pe nasul tău?

Sophie nu se mai aflase atât de aproape așa multe chipuri negre de la opt ani, când mama ei n-o mai lăsase să meargă cu Lily la biserică. Îi plăcuse biserica lui Lily, în care se cânta cu mult mai multă viață decât la biserica episcopală Sfântul Martin și unde toate doamnele purtau rochii de sărbătoare și pălării extravagante. Femeile astea, cu rochiile lor decolorate și cu turbane strâns înfășurate în jurul capetelor, o speriau.

Își împinse ochelarii în susul nasului și le privi cu un zâmbet nervos.

— Ei, domnișoară mare-și-tare! strigă o negresă scundă și rotofeie. Nu ești în stare să răspunzi la o-ntrebare politicoasă?

— Nu te purta ca o proastă mai mare decât te-a făcut Dumnezeu, China. Nu vezi că fata e pe jumătate moartă de frică?

Femeia care vorbise era înaltă — la fel de înaltă ca tăticul, cu pielea de un maroniu-roșcat și cu un turban albastru. Celelalte se traseră într-o parte și-ntr-alta ca să-i facă loc.

Știind să recunoască autoritatea atunci când i se ivea în fața ochilor, Sophie îi întinse mâna.

— Bună ziua.

— Ei, nemaipomenit, comentă China, și toată lumea râse.

— Acum gata, gura, spuse femeia cu aer regesc. N-ați mai văzut niciodată pe cineva care are maniere? Puternică și bătătorită de muncă, mâna ei se înfășură în jurul mâinii lui Sophie. Eu sunt Africa, bucătăreasa Bătrânei Domnișoare.

Antigua se propti alături de Africa.

— Ea e a domnului Robert. Sau cel puțin așa zice.

O duzină de perechi de ochi se întoarseră spre Sophie cu nou și viu interes. Ea își simți urechile arzând.

— O, e cu siguranță a domnului Robert, spuse o femeie costelivă, cu pielea neagră.

Altcineva râse.

— Și nu la asta te și aștepți de la el, să-și trimită fetița galben-albicioasă ca să i-o crească mămica?

Africa nu le luă în seamă.

— Cum te cheamă, copilă?

— Sophie.

— Sophie. Zâmbetul femeii dezvălui lipsa unui dinte. Și ce-i chestia asta de pe nasul tău, Sophie?

— Ochelari.

Africa o prinse de bărbie și i-i luă de pe nas. Lumea dispăru într-o încețoșare multicoloră. Sophie scoase un țipăt ascuțit și se întinse după ei orbește.

— Nu te-agita, fetițo. Mă uit la ei și-atât.

— Dar eu nu *văd*! Nu înțelegi!

— Sigur că nu-nțeleg, zise Africa și legănă ochelarii, ținându-i de-un braț. Bătrâna Domnișoară n-are ochelari ca ăștia. Și nici doctorul Fairchild, nici *el* n-are așa ceva, și e un om care știe medicină. Cum de-i ai tu?

— Ca să pot vedea, răspunse Sophie, aproape plângând. Dă-mi-i înapoi. Te rog!

Africa își ridică ochelarii în dreptul ochilor, apoi îi îndepărtă cu o zvâcnire, de parcă ar fi mușcat-o.

— Oho-ho! Ești oarbă ca păcatul, fetițo! zise și i-i înapoie. Ai face bine să ai mare grijă de ei. Oak River nu-i New Orleans. Dacă se sparg, va trebui să te descurci pur și simplu fără ei.

— Dacă nu-i ceri cumva domnului Robert să-ți trimită alții, spuse Antigua, cu răutate. Oricum, ce treburi făceai în casa lui?

Sophie își puse ochelarii la loc, pe nas.

— Treburi?

— Da, spuse Antigua surâzând cu dispreț. Muncă. Știi — ce fac negrii și nu fac albii?

Sophie se uită în jos, la picioarele ei înnegrite de soare și brăzdate de cruste de noroi. Avea o

zgârietură deasupra bolții piciorului și pe unul dintre degetele mari i se urca un gândac. Picioarele care-o înconjurau erau negre în marea lor majoritate, dar două sau trei perechi ar fi putut avea, sub murdărie, pielea la fel de palidă ca a ei. Încercă să-și imagineze ce s-ar fi întâmplat dacă și-ar fi înălțat în clipa aceea capul și le-ar fi anunțat că nu era sclavă, ci o Fairchild autentică, albă, adusă în trecut prin magie.

Ar fi crezut-o nebună, exact așa cum o crezuse Antigua. Și, dacă ar fi insistat, probabil că i-ar fi spus doctorului Fairchild, care, la rândul lui, ar fi crezut-o tot ieșită din minți. Poate că, dacă se purta cum voiau ei, dacă era agreabilă și politicoasă, reușea să se ferească de necazuri până când venea Creatura s-o salveze.

Africa bătu zgomotos din palme.

— Treceți toate-năuntru și continuați cu prânzul. Dacă nu sunteți cumva dornice să-i spuneți doamnei Charles că n-o să mănânce până la trei.

— Nu, doamnă, răspunse China, din tot sufletul. Îmi place grozav cum îmi stă pielea mea neagră pe spate, acolo unde-i e locul.

Celelalte femei râseră și se întoarseră în bucătărie. Africa se uită în jos, spre Sophie.

— Îmi 'chipui că vrei o turtă de porumb.

Ea ezită. Bucătăria era probabil tot atât de plină de microbi cum era de muște. Și niciuna dintre sclave nu părea prea curată. Cu toate astea, îi *era* foame și turtele de mălai îi plăceau la nebunie. Lily obișnuia să facă unele ușoare, pufoase și ușor dulcege. În plus, era eroina acelei aventuri, și eroinele nu se-mbolnăveau niciodată, nici măcar de guturai.

— Te rog, doamnă. Dacă nu e niciun deranj.

Africa o conduse printre muștele și prin căldura din bucătărie până la o ladă de lemn plină cu niște obiecte plate, cenușii, care păreau prăjituri de carton. Iar judecând după gust, turta de mălai

semăna mai mult a carton decât dacă te luai numai după înfățișare, dar stomacul lui Sophie era destul de gol ca s-o înghită pe toată, și-și aduse aminte chiar și să-i mulțumească Africii pentru ea, înainte de a ieși afară, unde o aștepta Antigua, așezată pe o bancă.

— Haide, dac-ai terminat cu îndopatul. Am treabă din belșug.

Se ridică și se îndepărtă hotărâtă, cu pași mici și iuți, și cu Sophie imediat în urma ei.

Când ajunseră în curte, pe Sophie o izbi o duhoare care-i umplu ochii de lacrimi.

— Ce-i *asta*?

— Fierbe săpunul.

Antigua îi arătă trei negrese cu mânecile suflecate care amestecau într-un vas mare, de fier, pus direct pe foc.

Sophie strănută.

— Săpunul nu miroase așa.

— Cum altfel vrei să miroasă untura de porc și leșia? Din ce faceți săpunul la New Orleans? Din mană?

— Nu știu. Noi cumpărăm săpunul de la un magazin.

Antigua își rostogoli ochii.

— Îmi ’chipui că la New Orleans totu-i mai bun.

Sophie nu răspunse. Părea evident că tânăra sclavă era hotărâtă să ia tot ce spunea ea drept impolitețe sau drept insultă. La școală se găseau astfel de fete. Iar ea nu putea decât să-și țină gura închisă și să spere că Mammy era mai prietenoasă.

Ridicându-și fustele roz ca să nu se târască prin noroi, Antigua traversă curtea urmată de Sophie, care căsca gura, ca un turist de pe Bourbon Street, la sclavii care munceau. Fiecare colibă era un atelier și lucrările terminate erau împrăștiate prin curte: butoaie, tâmplărie, pielărie, fier forjat. Se opriră în fața unei colibe în fața căreia stătea o

femeie, cosând un nor de material alb. Dinăuntru se auzeau pocnete ritmice, misterioase.

— ’Nă ziua, Asia, zise Antigua. Ea e Sophie. A trimis-o domnul Robert cu vaporul, de la New Orleans. Doamna Charles a zis să-i dăm niște haine decente.

Antigua își încreți nasul.

— Mai bine spal-o întâi. Și grăbește-te. O duc la Mammy și n-a mai rămas prea mult timp până la prânz.

Asia îi îndesă norul alb în brațe.

— Atunci ar face bine să vină-năuntru.

Sophie o urmă pe Asia în colibă. Păcănitul venea de la un război de țesut uriaș, din lemn, la care lucra o persoană aflată în umbră, cu brațele zburând și cu tălpile goale, late, mișcând pedalele ca un păianjen uriaș.

Asia clătină din cap.

— Antigua asta. E atât de plină de ea, încât ar putea să plesnească, așa, ca o broască-bou într-o zi frumoasă. Ea e Sophie, Hepzibah. Are nevoie de niște haine decente, acum, cât mai repede.

Pocnetele încetară și femeia care țesea se ridică de la război, iar Sophie văzu că era slabă și că ar fi fost înaltă dacă n-ar fi avut spatele curbat ca un cârlig.

— Bine-ai venit, Sophie. Ai o rochie tare frumoasă.

Hepzibah frecă între degete un pliu al corsajului albastru cadrilat, cu nasturi în față.

— N-am mai văzut niciodată o țesătură atât de fină. De unde-i materialul ăsta?

Sophie se retrase, agitându-se.

— De la New Orleans. Mi-a cumpărat-o mama.

— Atunci mama ta n-are bun simț, comentă Asia. Rochia asta nu e potrivită pentru o fată de vârsta ta. Însă poate fi o rochie de sărbătoare frumoasă pentru una dintre fetițe.

— Nu!

Cuprinsă de panică, Sophie își încrucișă strâns brațele. Dacă schimbarea hainelor însemna că nu se mai putea întoarce acasă? Dacă-i rămânea rochia în trecut și mama avea să se-nfurie?

— E a mea. N-o puteți lua.

Hepzibah se încruntă.

— Nu e creștinește să păstrezi un lucru care ție nu ți-e de niciun folos când sunt o grămadă de alți oameni care l-ar putea folosi.

Expresia femeii îi dădu de înțeles că i-ar fi scos rochia cu de-a sila, fără nicio șovăire. Și-o dădu jos singură, cu părere de rău — urmată de brasieră și de chiloți — și rămase în picioare într-un colț, cumplit de jenată, în timp de Asia o freca în grabă cu un burete înmuiat în apa rece dintr-o găleată. Hepzibah îi întinse o pereche de pantalonași dintr-un bumbac aspru, ceva care semăna a cămașă de noapte, o rochie maro, lungă, dintr-un material țesut în casă, și un șorț din pânză de sac. După ce se îmbrăcă, Asia îi descâlci părul cu degetele, i-l împleti, strâns, în șase codițe și îi legă peste el o bucată de pânză albă, pe care-o numi *tignon* și căreia îi înnodă capetele, făcându-le să semene cu niște urechi de iepure.

— Gata, zise ea. Îmi ’chipui c-o s-o să primești degrabă ceva mai frumos. Fetelor cu pielea albă, ca a ta, le e dat să sfârșească ajungând în Casa Mare.

Sophie ieși în curte, stânjenită, cu pielea chinuită de mâncărimi și încinsă. Antigua se îndepărtă agale de tânărul grăjdar pe care-l tachinase și-o măsură din cap până-n picioare cu o privire plină de dispreț.

— Ei, ești curată, spuse. Dar nu există nimic care ți-ar putea da vreodată o înfățișare decentă.

Sophie se gândi cu nostalgie la Broasca Râioasă, ale cărei vrăji îi făceau pe copiii călători în timp să se-ncadreze foarte bine printre oameni, indiferent unde-ar fi ajuns. Întrebându-se ce urma să se-ntâmple cu ea și grăbită tot timpul de

Antigua, era mult prea îngrijorată ca să dea atenție peisajului. Trecu pe lângă labirint și nici măcar nu se gândi să-i arunce vreo privire.

Și apoi văzu Casa Mare de la Oak River.

Se înălța pe o ridicătură a terenului, înconjurată de grădini și de copaci înfloriți, trei niveluri de cărămidă roșie strălucitoare, cu un balcon larg, coloane albe înalte și scară dublă, arcuită cu grație în jurul unei fântâni de marmură, în care o nimfă de piatră turna apă dintr-un urcior. Era superbă și impozantă și orice Fairchild care-i trecea pragul trebuia să se simtă mândru.

Sophie își îndreptă spatele. Ea îi ceruse Creaturii o aventură, și aventurile trebuiau să fie pline de neînțelegeri și de greutăți, altminteri care-ar fi fost sensul lor? Era o Fairchild, iar aceea era casa străbunilor ei.

Urmând-o pe Antigua, ocoli fântâna în drum spre o ușă albastră, care se deschidea într-un coridor lung, cu podeaua de piatră. Un negru tânăr, purtând o haină albastră scurtă, ieși pe o ușă cu un pahar pe o tavă de argint.

— Ai grijă, Antigua, spuse el. Domnișoara tânără i-a trimis un bilet și de-atunci îi sare mușchiul din orice.

Antigua dădu din umeri și o mână pe Sophie într-o cameră care avea drept mobilier un birou mare și niște rafturi pline cu hârtii.

— Mammy, ea e Sophie, anunță, cu o reverență. E din New Orleans, adăugă și plecă.

Sophie, care se așteptase să vadă o femeie grasă, veselă și de genul mătușii Jemima, o studie pe negresa din spatele biroului cu o strângere de inimă. Era subțire ca un vătrai, îmbrăcată ca o călugăriță, în alb și negru, și părea tot atât de veselă ca mama ei în toiul unei crize de nervi.

Femeia își ridică privirea de pe biletul pe care-l citea, își potrivi ochelarii îngușți, cu rame de oțel, și o studie pe Sophie cu o privire tăioasă, care îi aminti, de-a dreptul stânjenitor, de o anumită

profesoară severă de matematică din clasa a cincea.

— Doamna Charles mi-a povestit despre tine, Sophie. Mi-a spus că ești nepoliticoasă, răsfățată și probabil hoață. Eu n-am de gând să tolerez nici furtișagurile, nici impertinența, indiferent ce culoare-ai avea. Legii nu-i pasă cine ți-e tată, așa cum nu-mi pasă nici mie. Dacă mama ta a fost sclavă, tot sclavă ești și tu. M-ai auzit?

Sophie o privi cu gura căscată.

— Nu poți să-mi vorbești mie așa!

Mammy se ridică de la birou și o plesni peste față.

Sophie își duse mâna la obrazul care o ustura.

— M-ai lovit!

— Dacă nu-ți păstrezi gândurile pentru tine și nu-ți controlezi privirile, o să fac mai mult decât atât, zise și îi prinse brațul într-o strânsoare de fier. Trebuie să-nveți să-ți cunoști locul, fato! Poți să stai o vreme în camera lenjeriei și să reflectezi.

○ ○ ○

Încuiată în camera lenjeriei, Sophie avu timp să plănuiască pe îndelete ce să-i spună Creaturii, când avea să-și facă apariția, fiindcă o aruncase într-o aventură și apoi o abandonase. Încercă să se gândească la tot ce le-ar fi putut spune soților Fairchild ca să-i convingă că nu era sclavă, apoi își petrecu o vreme cu gândul la mama ei, mai întâi imaginându-și cum ar fi manevrat-o pe Mammy și apoi întrebându-se dacă avea să cheme poliția, crezând că ea fugise.

Presupunând că avea să-i observe vreodată lipsa.

Închise ochii, își lovi călcâiele goale unul de altul și repetă „nicăieri nu-i ca acasă” până când începu să plângă. După ce îi secară lacrimile, își șterse fața cu șorțul și-și abătu atenția vârându-și nasul printre cearșafuri (pânză groasă de in) și printre prosoape (pânză de in și mai groasă). Trecu la fereastră și privi umbra Casei Mari târându-se

încet peste formele geometrice ale straturilor de flori din parcul englezesc. La jumătatea după-amiezii, văzu o procesiune de sclavi cărând cu pași repezi lăzi mari de tablă, prinse de pari, pentru a le aduce în casă. Se întrebă ce era în ele. Și se întrebă dacă ei avea să-i aducă cineva ceva de mâncare.

Timpul trecea. Umbrele se târau. Își dorea să fi avut ceva de citit.

Sclavii ieșiră cu lăzile și dispărură cu ele dincolo de colțul casei. Lumina păli, gângăniile prinseră să se izbească de plafon zumzăind și umbrele liliecilor ieșiți la vânătoare umplură tăcute cerul. Și apoi începu noaptea, și o sclavă pe care n-o mai văzuse până atunci apăru în ușă cu un felinar, spunându-i s-o urmeze.

— Mammy zice că-n noaptea asta o să dormi în colibe, fiindcă poate asta o să te-nvețe să-ți controlezi purtările.

În timp ce sclava o călăuzea prin întunericul înmiresmat și populat de gâze, Sophie află că se numea Sally, că era fată în casă și probabil cea mai guralivă persoană pe care-o cunoscuse în toată viața ei. Prea obosită să se gândească la vreun răspuns la întrebările tinerei negrese despre New Orleans, despre mama ei și despre domnul Robert, Sophie se mulțumea să clatine din cap, ceea ce stârni un discurs plin de furie despre oamenii care se credeau mai buni decât alți oameni, oferindu-i lui Sally o ocupație până ce ajunseră la crângul de stejari.

— Vezi asta? zise fata în casă și își clătină felinarul ca să lumineze începutul unei poteci înguste. Nu tre' decât s-o urmărești cumva și-ajungi la colibe. Africa a zis că te primește la ea, numai bunul Dumnezeu știe de ce. Prima colibă pe dreapta.

Nu e ușor să urmărești o potecă pe care n-o poți vedea. Sophie înaintă bâjbâind la fiecare pas, tresărind la fiecare zgomot și strivindu-și degetele goale ale picioarelor de fiecare băț și de fiecare

piatră. Când ajunse la marginea copacilor, era tot atât de încordată ca o pisică gata de salt. Și avea mare nevoie de o toaletă.

În fața ei, două șiruri de colibe licăreau anemic în lumina lunii, cu ușile deschise să prindă orice adiere ajunsă în preajmă. Dincolo de ele foșnea somnoros un lan de trestii de zahăr tinere, iar greierii cântau cu frenezie.

Sophie se urcă pe veranda primei colibe din dreapta și trase prudentă cu ochiul pe fereastra fără perdele. Lumina flăcărilor dansa pe fața sclavei care-i dăduse turta de porumb și care tocmai mesteca în ceaunul de fier atârnat într-un cârlig de deasupra focului. Un copil se juca pe podea cu un bebeluș, iar la o masă grosolană stăteau trei bărbați cu fețele severe în lumina pâlpâitoare a unei lumânări fumegânde.

Pulsul lui Sophie crescu, agitat. Bărbații erau exact genul de negri murdari și zdrențăroși de care-o învățase mama ei să se ferească, numai că lucrau cu toții câte ceva. Unul umplea un sac cu un soi de încâlceală de fire negre; al doilea cosea gura unui sac plin. Al treilea stătea pe singurul scaun din încăpere, cioplind cu capul aplecat, de parcă ar fi fost prea istovit ca să și-l țină drept. În jurul lor, pereții erau plini de haine și de unelte agățate de cârlige; de tavan atârnau coșuri și legături de ierburi. Aerul era neclintit, fierbinte și îngroșat de untură, de sudoare și de insecte mărunte, care pișcau.

Dacă ar fi avut unde altundeva să se ducă, Sophie s-ar fi îndepărtat tiptil și și-ar fi văzut de drum. Chiar și așa, ezită până când copilul își ridică privirea și o zări la fereastră.

— Cine-i acolo?

Ea veni cu sfială până în cadrul ușii.

— Sophie.

Copilul se grăbi să se ridice în picioare. Sophie n-ar fi putut spune dacă era fată sau băiat, cu părul lui tuns scurt, de semăna cu lâna unui

miel, și cu trupul costeliv acoperit de o cămașă cafenie, din pânză grosolană.

— Numele meu e Canada. Vii la cină?

Copila o luă de mână și o trase.

— Ea e Sophie. Nu s-a născut aici.

— Asta-i cât se poate de sigur, zise unul dintre bărbați. Doctorul Charles e-un gentleman și-un bun creștin. Nu ca domnul Robert, eh?

Africa se-ntoarse cu spatele la foc.

— Taci, Flanda. Fata nu-i de vină fiindcă are-un tată și nu altul. Vino aici, dulceață.

Sophie ocoli încet masa, strângându-și fusta în jurul picioarelor, ca să nu se-atingă de nimic.

— El e soțul meu, Ned.

Africa își puse cu blândețe mâna pe umărul bărbatului costeliv, care își înălță fața, de-un cafeniu-palid, cu riduri adânci.

— Mă bucur să te cunosc, domnule, spuse Sophie, cu sfială.

Ned își arătă un cimitir de dinți galbeni într-un zâmbet larg.

— Și eu mă bucur să te cunosc, copilă.

— Băieții sunt Polonia și Flanda, zise Africa. Bebelușul e Saxonia. Canny, fetițo, adu-mi niște apă. Fac niște pâine pentru lingură[20], ca să sărbătorim sosirea lui Sophie la Oak River.

Între timp, Sophie era gata să explodeze. Nevrând să fie auzită de bărbați când întreba de baie, ieși pe urmele Canadei. Dar nu izbuti să se facă-nțeleasă.

— Nu știu nimic despre nicio cameră de baie, îi răspunse fetița. Apa din cisternă e de băut. Uneori ne spălăm într-un butoi, dar vara mergem mai ales la scăldat.

— Nu vreau să mă spăl, îi explică Sophie. Vreau să fac treaba mică.

— Treaba mică?

Sophie, cât pe ce să moară de rușine.

— Pipi.

Chicotind, Canada o conduse la o căsuță de lemn de pe câmpul din spatele colibelor. Mirosea oribil, era plină de muște și nu exista hârtie, doar un coș cu mușchi aspru, cu care te puteai curăța. Dar Sophie depășise faza în care se sinchisea de astfel de lucruri.

Cina era alcătuită din legume, dintr-un pui mic, din apa în care fierseseră — zeamă de ceaun, cum o numea Africa — și dintr-o pâine pentru lingură delicios de cremoasă, și mâncară totul mai mult sau mai puțin în tăcere, ceea ce îi conveni lui Sophie de minune. Era obosită și speriată, și n-avea câtuși de puțin idee despre ce discutau sclavii între ei.

Imediat ce dispăru ultima firimitură de pâine pentru lingură, Canada și Africa strânseră masa, Polonia culcă bebelușul într-un coș și cei trei bărbați ieșiră și se făcură nevăzuți în noapte — ca să sape parcela lor de legume, îi spuse Canada. Sophie se așeză pe scaunul lui Ned, încercând să nu stea în calea nimănui și întrebându-se unde avea să doarmă.

În ușă își făcu apariția o femeie care îi ceru Africii să vină în Casa Mare, unde copilul Coreei era pe drum. Africa se repezi să-nșface tigve și plante uscate de pe grinzi, le puse într-un sac pe care-l legă la gură și plecă în grabă.

Canada căscă.

— E timpul să mergem la culcare. Mămica lipsește uneori toată noaptea când vine pe lume un copil.

O luă pe Sophie de mână și o conduse într-o cameră minusculă din spate. Desluși cu greu două saltele îmbrăcate în pânză și acoperite de cuverturi făcute din bucăți, care ocupau aproape toată podeaua. Canada i-o arătă pe cea mai mică.

— Ăsta e patul meu, îi spuse. Dar îl putem împărți.

Sophie nu mai împărțise niciodată un pat cu altcineva și nu-și dorea să-nceapă atunci. Dar n-

avea unde altundeva să doarmă. Începu să plângă, neajutorată,

— Vai, zise Canada. Ți-e dor de mămica ta?

Înconjură talia lui Sophie cu brațul ei osos și-și puse capul pe umărul ei.

— Nu mai plânge. O să-ți trimită un mesaj, așa-mi 'chipui, cu primul vapor de la New Orleans. O să-ți placă aici. Oamenii-s de treabă, aproape toți, iar Bătrâna Domnișoară și doctorul Charles nu cred că biciuirea e bună, decât dacă faci ceva foarte rău. Culcă-te și-ncearcă să dormi. Totu' arată mai frumos la lumina zilei. Așteaptă și-o să vezi.

Capitolul 8

Un dangăt de fier lovind în fier o trezi pe Sophie când încă mai era întuneric.

— Clopotul de dimineață, o informă o voce de copil. Mămica a spus că tre' să te duc la Mammy. Poți să ai grijă de Saxonia cât îmi văd eu de treabă?

Salteaua trosni când se grăbi Canny să se ridice. Sophie se săltă în capul oaselor și-și frecă fața. Se simțea murdară fiindcă dormise îmbrăcată, flămândă și încă și mai obosită decât în momentul în care se culcase. Până la urmă, aventurile din ziua precedentă nu fuseseră un vis. Creatura chiar o dusese înapoi în timp, iar strămoșii ei chiar o luaseră drept o sclavă. Vraja nu se încheiase nici la miezul nopții, nici când adormise. Părea să fie blocată în trecut până când o ducea Creatura înapoi, acasă.

Presupunând c-avea o asemenea intenție. Poate Creatura era un spirit al răului, se gândi Sophie, și darurile ei erau, de fapt, înșelătorii. Poate că tocmai se prăpădea de râs, în indiferent ce loc de la jumătatea drumurilor prin timp o fi sălășluit. Sophie spera că abandonarea ei acolo până la începerea războiului nu era ceea ce înțelegea Creatura printr-o glumă bună.

I-ar fi plăcut o baie adevărată, cu apă curentă, și niște cereale Cheerios la micul dejun. Nu avu parte decât de latrina de afară, de o găleată în care să se spele și de o bucată de pâine de porumb rece, exact ca toți ceilalți.

La ivirea zorilor, cerul deveni sidefiu. Africa și bărbații din familia ei plecară la lucru. Canada i-l întinse pe Saxonia lui Sophie, care ținu cu mare grijă în brațe mica făptură neagră în timp ce Canada rulă saltelele și curăță podeaua cu o mătură de paie, aproape cât ea de înaltă. Când toate lucrurile ajunseră la locurile lor, în ordine, soarele împrăștiase ceața dimineții și Saxonia se agita.

Canada luă bebelușul în brațe și și-l sprijini de șold.

— Îl duc pe Saxy la bătrâna mătușică Europa — fetița se uită afară, după alți puradei. Pe urmă-ți arăt cel mai scurt drum până la Casa Mare.

Plouase în timpul nopții și mireasma aerului dimineții era proaspătă și umedă. Sophie o aștepta pe Canada pe treptele din față, scărpinându-și noile pișcături lăsate de insecte pe un picior și încercând să nu se-ntrebe dacă Mammy avea s-o pălmuiască iarăși sau dacă mama doctorului Fairchild era la fel de rea ca nevasta lui.

Și existau, cu siguranță, destule lucruri care să-i distragă atenția. Găinile scurmau și se sfădeau pe drumul prăfos dintre colibe, ignorând câinii sfrijiți, care le ignorau la rândul lor. În curtea de alături, ochii galbeni și înguști ai unei capre priponite aruncau printre scândurile gardului priviri lungi către șirurile de legume din grădina Africii. Păsările cântau în crângul de stejari, se afundau printre trestiile în continuă mișcare și planau deasupra lor.

Zilele Bune de Odinioară erau, cu siguranță, mai pline de viață decât prezentul. Sophie le-ar fi găsit pe placul ei dacă n-ar fi trebuit să fie sclavă.

Pe urmă apăru Canada, în fugă, și sosi timpul să se întoarcă în Casa Mare.

Gândindu-se pe îndelete, Sophie ajunse la concluzia că micuța Canny trebuia să fie magica ei însoțitoare și călăuză oficială. Și se purta cu siguranță ca și cum ar fi fost — îi arătă scurtăturile pe care puteai ajunge cel mai repede la Casa Mare și în curte, îi spuse în ce părți ale grădinii nu avea voie să intre și o învățâ cum să se poarte cu Mammy.

— Latră ca un câine turbat, zise ea. Da' nu te mușcă aproape niciodată dacă nu ești obraznică. Nu tre' decât să faci reverențe respectuoase, să spui *da, doamn'* și *nu, doamn'* și să-ți ții ochii în jos, și-o să fie fericită ca o capră într-un pâlc de măceși.

Ca domnișoara Ely, se gândi Sophie, aducându-și aminte de profesoara ei severă de matematică. *Nu e decât prefăcătorie. Nu e nevoie să te simți cu adevărat umilă.* Îi zâmbi larg Canadei, bătu la ușa lui Mammy, intră și se înclină cu politețe.

— Iată-te, zise Mammy. Chestia aia din capul tău arată ca un cuib de oposum.

Sophie își ridică privirea, întrezări strălucirea furioasă din ochii întunecați ai negresei și se uită din nou în jos.

— Îmi cer iertare. N-am avut oglindă.

— Obrăznicii și scuze!

Mammy smulse *tignonul* lui Sophie și i-l înfășură din nou.

— Dac-ar fi după mine, te-aș trimite imediat înapoi, la domnul Robert. Dar doamna Fairchild e o femeie blândă, o creștină adevărată și își ia responsabilitățile în serios. Tu ține însă minte că blândețea nu-i tot una cu slăbiciunea. Doamna Fairchild a condus plantația asta singură după ce-a murit stăpânul și cât a fost domnul Charles în nord, să-nvețe să fie doctor. Și înc-o mai conduce. Nu se lasă impresionată de o sclavă corcită, care se crede la fel de bună ca albii.

Mammy îi strânse bine *tignonul* cu o smucitură.

— Vino după mine.

Câteva clipe mai târziu, Sophie era pe balconul Casei Mari, făcând o reverență în fața de-cinci-ori-străbunicii sale, doamna Charles Fairchild de pe plantația Oak River, cu ochii la fustele negre și largi ale bătrânei, răsfirate ca o băltoacă. Avea o ușoară senzație de greață.

— Așadar, tu ești Sophie, spuse o voce dulce, tărăgănată. Ridică-ți privirea, copilă. Vreau să-ți văd fața.

Sophie se uită cu sfială în sus, la o față rotundă și rozalie, încadrată de o bonetă albă plisată, la o gură mică, părând un boboc de trandafir, la un nas cârn, total diferit de cel caracteristic familiei, și la niște ochi de un albastru limpede.

— Ce aventură-ai avut! exclamă veselă bătrâna doamnă. Și cât de tipic pentru Robert să nu ne spună că te trimite. I-am scris ca să-l cert cu toată asprimea. Ei, acum. Ce-o să facem cu tine? Să presupun că te pricepi la cusut?

Sophie se gândi să mintă, dar decise că rezultatul ar fi putut fi un dezastru.

— Nu, doamnă.

— Atunci va trebui să te-nvățăm. Doctorul Charles mi-a spus că vorbești corect. Care sunt talentele tale?

— Talente, doamnă?

— Știi să faci pieptănături, de exemplu? Să scrobești și să calci?

Oricum, ce făceau sclavele? Sophie își stoarse creierii în căutarea unei deprinderi utile.

— Știu să citesc. Și am câștigat o dată un premiu pentru caligrafie.

— Nu mai spune!

Doamna Fairchild scoase dintre faldurile rochiei sale, ca prin farmec, o carte groasă, cu coperte de piele.

— Poți să citești asta?

Titlul de pe cotor era imprimat cu litere de aur. *Micuța Dorrit*, de Charles Dickens. Sophie o deschise cu nerăbdare. Dacă exista un lucru pe care-l făcea cu adevărat bine, atunci acela era cititul cu glas tare. Ori de câte ori doreau profesorii să fie citit ceva în clasă, apelau mai întâi la ea. Găsi primul capitol și începu:

— *Cu treizeci de ani în urmă, într-o zi oarecare, soarele dogorea peste întreaga întindere a Marsiliei. Un soare arzător, într-o zi fierbinte de august, nu era o raritate în sudul Franței nici atunci, nici în orice alte vremuri, trecute sau viitoare.*

— Citești foarte bine, copilă, zise doamna Fairchild surprinsă. Nu-i așa că e exact în stilul lui Robert să te-nvețe asta?! Nu i-a păsat niciodată ce spune legea. Ce părere ai, Mammy?

— Cred că e aproape inutilă. Dar ar putea s-aducă diverse obiecte, să le care de colo până colo și s-o ajute pe mătușa Winney să se-ocupe de lucrurile tale.

— Ai dreptate. Winney o să se bucure de ajutor și nimeni n-o s-o poată învăța mai bine decât ea cum să fie cameristă.

Doamna Fairchild îi adresă lui Sophie un zâmbet prietenos.

— O să fie plăcut să am în preajma mea un chip tânăr și frumos. Însă nu îmbrăcată ca o muncitoare din curte. Roag-o pe Winney să vadă dacă nu poate găsi ceva în șifonierul plin cu rochiile lăsate aici de domnișoara Charlotte, când s-a măritat.

○ ○ ○

Se dovedi că mătușa Winney era camerista doamnei Fairchild. Era mai bătrână și chiar mai viguroasă decât stăpâna ei, și nu putea să urce și să coboare scările fără să gâfâie și fără să geamă din cauza durerii care-i chinuia picioarele și spatele. Venise la Oak River din Virginia, însoțind-o pe

fosta domnișoară Caroline Wilkes Berry când se măritase și de aceea, îi explică ea lui Sophie, avea un nume creștinesc, nu unul dintre cele păgâne de la Oak River.

— Poți să fii recunoscătoare că nu te cheamă Noua Guinee sau Mexic, zise bătrâna. Domnișoara Caro spune că bunicul stăpânului bătrân a-nceput treaba asta, când a cumpărat primii sclavi pentru Oak River. I-a botezat Asia, America, Africa, Europa, Australia și Anglia.

Mătușa Winney îi amintea lui Sophie de doamnele bătrâne de la Sfântul Martin, vorbărețe, sociabile, bârfitoare și bătând pe toată lumea pe obraz. Ce dac-avea pielea colorată și părul strâns sub un *tignon* elegant, ecosez pe fond roșu? Era prietenoasă și mai mult decât încântată să-i răspundă la întrebări.

— Anglia? Celelalte sunt nume de continente. De ce nu America de Sud sau Antarctica?

Mătușa Winney chicoti.

— Ai o minte atât de ascuțită, c-o să te tai cu ea. Bunicul stăpânului bătrân venise din Anglia, de-aia. Acum hai să vedem ce-ai putea purta din tot ce-a lăsat domnișoara Lotty.

La ora amiezii, când sună clopotul, Sophie era mândra posesoare a două rochii de stambă cu guler înalt, a două jupoane, a unor ciorapi de stambă albă, legați cu un șnur sub genunchi, a unui șorț alb apretat și a unei perechi de ghete zgâriate, cu nasturi în lateral, care-i erau prea mari, așa că fuseseră umplute cu cârpe ca să nu-i alunece tălpile.

Mătușa Winney zâmbi.

— Ești frumoasă ca o cadră, dulceață.

Frumoasă? Sophie se răsuci și se uită îndelung în oglindă.

Îi întoarse privirea o străină cu ochi întunecați, surprinși. Cu părul ascuns sub *tignonul* alb și cu forma dată de straturile de jupoane și de corsajul strâns pe trup, părea aproape matură. Dar

frumoasă? Mama ei ar fi fost cu siguranță de o altă părere.

Fața neagră și rotundă a mătușii Winney apăru deasupra umărului ei.

— Acum să nu-ți intre-n cap că pielea albicioasă te face mai bună decât pe alții. Auzi ce spun?

De ce-o tot îndemna toată lumea să fie umilă? Fata din oglindă i se părea lui Sophie destul de supusă.

— Da, doamnă.

— Bun. Acum dă fuga la bucătărie și adu-mi un castron cu terci. Poți să mănânci câte ceva acolo, dar nu pierde vremea.

Scurtătura către Vila Oak trecea prin spatele labirintului. Sophie se simți tentată să se repeadă înăuntru în căutarea Creaturii, își aminti că era unul dintre locurile interzise și se hotărî să renunțe. Acum, după ce fusese trimisă în Casa Mare, să fie sclavă nu era atât de rău cum se temuse. Îi plăcea de mai-multe-ori-străbunica ei și ea părea să fie pe placul bătrânei. Dacă ajungeau să se împrietenească, Sophie i-ar fi putut vorbi despre prezent. Și aventura ei ar fi fost frumoasă.

Când ajunse la bucătărie, îi ceru două castroane de terci unei sclave care stătea afară, pe o bancă, scoțând boabe de fasole neagră din păstăi. Femeia îi răspunse cu o privire aspră.

— Castroanele-s în bufetul albastru și terciu-n ceaunu' de fier. Servește-te singură.

Sophie făcu doi pași în ceea ce părea o baie de aburi parfumată cu ceapă, piper și unt caramelizat și-și simți stomacul întorcându-se pe dos. Toată dimineața nu-i fusese prea bine — din cauza nervilor încordați, crezuse ea. Poate-i era, pur și simplu, foame. Având grijă să nu stea în calea nimănui, găsi bufetul albastru și castroanele. Ceaunul de fier atârna în lateralul vetrei. Sophie se uită înăuntru și văzu terciul galben, în care erau amestecate umflături de neidentificat, care ar fi

putut fi cartofi sau igname sau bucăți de carne grasă. Deasupra fierturii se încăierau mușteleși erau, probabil, și în ea.

Pe Sophie o invadă un val de căldură ca o apă fierbinte, stomacul i se strânse și vomită pe vatra de piatră.

La început simți că avea să moară de rușine și apoi numai că avea să moară. Tot ce era în ea părea să-ncerce să iasă și capul îi zvâcnea de parcă în țeastă i-ar fi bătut o mie de tobe. Voci ascuțite îi străpunseră auzul, mâini ca niște clești traseră de ea în timp ce era ridicată ca un morman de lenjerie și purtată prin aer.

Pe urmă conștientiză foarte puține lucruri în afară de faptul că era foarte murdară. La un moment dat, cineva îi scoase hainele care duhneau. Simți apă răcorindu-i pielea înfierbântată, apoi o rochie aspră o răzui ca glaspapirul. Mâini mari și reci îi atinseră pântecul crispat și fruntea. Auzi o voce despre care știu că era a doctorului Charles spunând că Robert n-ar fi trimis niciodată o fată din oraș în mlaștină în anotimpul febrei. Deschise ochii trăgându-și cu greu pleoapele și-și văzu brațul întins deasupra unui lighean alb. Doctorul Charles era lângă ea, ținând în mână un cuțit tot atât de strălucitor și de dureros de privit ca un fulger.

Cuțitul îi mușcă din scobitura cotului și se simți foarte slăbită și foarte somnoroasă, iar tăticul o strângea de braț și îi spunea că venise s-o ia acasă.

— Mi-e dor de plăcinţica mea cu dovleac, spuse el, și deschise gura, tot mai mare și mai mare, înghițindu-i brațul până la cot.

Sophie tocmai se gândea, fără vreun scop, dacă avea s-o mănânce toată, când văzu Creatura plutind în aer lângă ea, cu fața încrețită ca a unui țânc gata să plângă. Sophie își deschise gura, gata să-i dea o bucată din mintea ei, dar tăticul îi distrase atenția, transformându-se într-un bătrân cu

o pălărie înaltă, ca a lui Abraham Lincoln. Însă nu putea să fie Abraham Lincoln, fiindcă Lincoln era alb, iar bătrânul acela era tot atât de negru ca pălăria lui, negru ca bastonul lui încovoiat, în jurul căruia se încolăceau un fir roșu și scoici albe.

Își flutură bastonul către o ușă conturată de o dâră subțire de lumină orbitoare. Sub ochii lui Sophie, dâra se lăți, devenind o crestătură, apoi o panglică. Ușa se deschidea.

— Chemați-o pe Africa, spuse o voce de femeie. Fata asta se duce repede.

Ce fată? se întrebă Sophie. Și unde se ducea?

— Papa Legba[21], poți salva fata asta albă?

Văzu Creatura ghemuită la picioarele bătrânului.

— M-am străduit din greu s-o aduc aici și nimeni altcineva n-o să se descurce la fel de bine.

Privirea pe care i-o aruncă bătrânul Creaturii ar fi putut jupui un catâr.

— Dacă moare, *duppy-ule*[22], capeți ce meriți. Nu poți să târăști oamenii prin timp de parc-ar fi la gară!

Un ochi de culoarea chihlimbarului se uită în sus cu impertinență.

— Dar *ea* nu merită. Moartă, nu valorează nimic. Vie, ar putea face câteva lucruri bune.

Cu fața tot atât de neclintită ca a unei statui, bătrânul studie Creatura. Și începu pe neașteptate să râdă.

— Așa plan ca ăsta al tău, *duppy-ule*, ar pune la cale Compair Lapin[23] și Bouki[24] după ce-ar bea zeamă de porumb. Amuzant de privit. Dar trebuie să ții minte, mai bine decât orice altceva, că toate ușile-mi aparțin mie. Eu hotărăsc când se deschid, către ce se deschid și cine poate trece prin ele.

Creatura atinse cizma bătrânului.

— Țin minte.

Sophie se pregătea să-l întrebe pe bătrân dacă nu putea deschide o ușă prin care s-o trimită acasă, când deasupra patului ei se ivi un gol de albastru

întunecat. Văzu, în inima lui, o lumină scăpărătoare, de un albastru-cristalin. Mirosul de apă sărată îi gâdilă nările; gustul de melasă îi umplu gura. Patul se legănă sub ea, plutind pe o mare cu valuri lenețe. Unul se înălță, îi mângâie răcoros trupul, se retrase. O voce catifelată umplu golul cu un cântec fără cuvinte și o figură regească apăru, încoronată cu aur și ascunsă sub vălul unor șiraguri de perle.

— Yemaya[25], spuse bătrânul cu pălărie.

— Nu știi că nu e bine să călăuzești un copil în acest timp fără nicio pregătire? Apa și hrana sunt otravă pentru cei neînvățați cu ele. Joci un joc periculos, Legba.

— Eu *sunt* periculos, răspunse bătrânul, cu voce mieroasă.

— Și eu nu sunt?

Pentru o clipă, aerul din jurul celor două entități trosni și hurui. Pe urmă bătrânul râse.

— Ai greșit copacul la care latri, Yemaya. Jocul ăsta îi aparține micului șarlatan, care complotează întotdeauna, dar nu plănuiește niciodată.

Creatura rânji prostește.

— Te joci cu forțe pe care nu le-nțelegi, îi spuse femeia, furioasă și amuzată. Să n-o mai faci altădată.

— N-o s-o mai fac, promise creatura. Nu fără să fie nevoie. Poți s-o vindeci?

— Pot, spuse vocea catifelată. Și o s-o fac.

Ușa se închise, întunericul se așternu și Sophie adormi.

○ ○ ○

După un răstimp în care pluti fără vise, Sophie se trezi și dădu cu ochii de o cameră necunoscută, de strălucirea stacojie a unui foc și de o femeie aplecată asupra unui vas pântecos, ca o vrăjitoare din basme. Se simțea de parcă ar fi făcut trei mii de abdomene și ar fi alergat optzeci de kilometri printr-un deșert, dar nu mai era bolnavă.

Femeia se întoarse. Fără ochelari, Sophie nu-i vedea fața, dar era îmbrăcată în albastru, cu galben în jurul capului, ca Yemaya, și avea ținuta unei regine.

— Era și timpu' să te trezești, zise ea. N-am nicio rădăcină pentru boala somnului.

Vocea era plăcută, dar omenească, și Sophie o recunoscu.

— Ești mama Canadei, Africa.

— Așa e, și mă bucur c-o știi. De ieri, de când te-a făcut doctorul Charles să sângerezi, ai vorbit fără minte.

Africa trase într-o parte o perdea de tifon, își strecură brațul sub umerii lui Sophie și-i duse la buze o ceașcă aburindă.

Mixtura era amară, sfărâmăturile de frunze o îngroșau și semăna cu un soi de mușchi. În timp ce înghițea cu greutate, o auzi pe Africa spunând:

— Nu știu ce să cred despre tine, și ăsta-i chiar adevărul. Stăpânul Răscrucilor merge pe drumul lui. Uneori e luminos și alteori e neguros, dar nu e niciodată ceea ce-nțeleg eu când zic ușor.

Sophie se încruntă.

— Vorbești despre bătrân sau despre Creatură?

— Ce creatură e asta, dulceață?

— Cea care m-a adus aici. Trebuie s-o găsesc, ca să mă pot întoarce acasă.

Africa îi netezi cu blândețe părul.

— Asta-i casa ta acum, dulceață, dacă nu se răzgândește cumva domnul Robert. Odihnește-te.

○ ○ ○

Când se trezi Sophie din nou, doctorul Charles îi lua pulsul.

— Puternic și uniform, spuse. Doamna Fairchild o să se bucure. Încă vreo două zile de odihnă și-o să fii ca nouă.

Doctorul Charles o bătu pe mână și se îndepărtă. Sophie își găsi ochelarii sub pernă și și-i puse. Camera căpătă brusc contururi. Își roti

privirile și văzu patru paturi de fier, cu perdele de tifon, și un dulap plin cu borcane și sticle lângă masa la care era așezat doctorul Charles, înfășurând o fâșie lungă de pânză de in în jurul brațului unei sclave. O altă sclavă, o femeie bătrână cu un șorț mare, alb, stătea lângă el, în picioare, ținând un borcan.

Doctorul tăie fașa, îi înnodă capetele și le îndesă cu grijă sub ea.

— Gata, Rodos. Nu vreau să te-ntorci la câmp decât peste câteva zile. O să-i spun domnului Akins să-ți dea ceva mai ușor de făcut.

Femeia pe nume Rodos îi mulțumi și plecă. Bătrâna, căreia i se zicea mătușa Cissie, aduse înăuntru un bărbat costeliv, cu o tuse seacă, urmat de un negru voinic, care se plângea că simte o gheară în măruntaie, de o bătrână încovoiată de reumatism și de alți trei sau patru oameni. Sophie îl urmări pe doctorul Charles examinându-i, uitându-se cu atenție în gurile și în ochii lor, întrebându-i de sănătatea unui frate, a unei mătuși, a tatălui, a soției, ascultând răspunsurile date cu voci încete, respectuoase. Când plecă ultimul pacient, îi îngădui și mătușii Cissie să plece, apoi scoase un registru negru, lunguieț și începu să scrie în el.

Tocul scârțâia încetișor, muștele bâzâiau lenește pe tavan și Sophie era gata s-alunece din nou în brațele somnului când auzi un tropăit pe verandă și se dezmetici cu o tresărire. Ușa se deschise zburând către perete și un bărbat intră cu pași apăsați. Era murdar și purta haine grosolane, iar Sophie îl crezu un alt muncitor de la câmp până când văzu că-și păstrase pălăria cu boruri late peste buclele unsuroase și că-l privea pe doctorul Charles drept în ochi.

— Echipa din sectorul Devon are nevoie de-un șef nou, zise el.

Doctorul Charles continuă să scrie.

— Dă-i-o lui Moș Guam.

— Lui Guam? Lui suge-pipă ăla?

Glasul nou-venitului suna ca frâna unei mașini.

— Ăla n-a muncit cinstit nici măcar o zi, de când l-a-nțărcat mă-sa.

— Doamna Fairchild l-a ales pe el și eu sunt de acord cu ea, zise doctorul Charles și lăsă tocul jos. Apropo, Akins, am primit o scrisoare de la Chicago. Noile evaporatoare sunt în drum spre New Orleans și, cu voia lui Dumnezeu, vor fi acolo peste câteva săptămâni. Ai citit articolele pe care ți le-am dat?

Akins își împinse pălăria spre ceafă.

— Da, domnule. Evaporatorul ăla e o mașinărie excelentă, dar mă gândesc că-i un pic cam complicată să umble negrii cu ea.

— Dat fiindcă-i un aparat inventat de un negru, nu mă-ndoiesc că alți negri pot învăța să-l folosească, dacă sunt instruiți cum se cuvine, zise doctorul Charles, apoi se ridică și-și puse o redingotă neagră. Hai în Casa Mare să discutăm. Ei, salut, Canada. Ai venit în vizită la Sophie?

Fata o văzu pe Canada, părând foarte mică, foarte neagră și foarte sfioasă, în pragul ușii, pe brat cu un coș mare, acoperit.

— Da, domnule, răspunse cu o voce atât de slabă, încât Sophie abia reuși să i-o audă. I-am adus niște supă.

Doctorul Charles ieși, bătând-o în treacăt pe creștet. Akins nu-i dădu nicio atenție. Imediat ce plecară, Canada se răsuci în loc și scoase limba în urma lor.

— Cine e omul ăla oribil? întrebă Sophie.

— E bătrânul dom' Akins, supraveghetoru'. Mama lui l-a bătut cu un băț urât, atât de tare că i-a pătruns drept în suflet.

Sophie râse.

— Ești amuzantă, Canada.

— Albii îmi spun Canada, explică fetița și scoase un bidon din coș. Tu poți să-mi spui Canny.

Sophie se trase în sus și se rezemă de perna subțire. Erau atât de multe lucruri pe care nu le știa despre traiul în trecut. Dacă avea să rămână blocată o vreme acolo, ar face bine să le-nvețe — preferabil înainte de a da din nou ochii cu Mammy.

— Canny, vrei să-mi vorbești despre Oak River?

— Sigur. Ce vrei să știi?

— Totul, așa cred. N-am mai trăit niciodată pe o plantație.

Canny chicoti.

— Asta-i sigur. Flandy era să crape de râs când i-am povestit c-ai întrebat de-o cameră de baie!

Sophie roși.

— Știu că am de-nvățat o grămadă.

— Ce vrei să afli?

— Păi, pentru început, cum se face săpunul, cu ce se ocupă un șef de echipă și de ce e o perdea deasupra patului.

Canny dădu din cap.

— Păi, un șef de echipă, ăsta supraveghează muncitorii de la câmp, ca să nu trândăvească. Plasa de țânțari te apără de ei, ca să nu te mănânce de vie peste noapte. Despre săpun nu știu nimic, doar că pute până la Cer, da' știu foarte multe despre porumbei. Io am grijă de toți cei din hulubărie.

— Atunci povestește-mi despre porumbei. Dar trebuie să-nvăț și despre gătit, spălat și călcat și…

— Nimeni nu știe toate astea, o întrerupse Canny. Și chiar dacă știu, îs prea ocupați ca să piardă vremea vorbind așa ceva.

Căzu o clipă pe gânduri.

— Îți spun io cum facem. Mâine-i sâmbătă. Toată lumea are-o grămadă de treburi, da' o să-ntreb în dreapta și-n stânga, să văd cine poa' să treacă pe-aici pentr-un timp. Îi convine?

— De minune, răspunse Sophie. Mulțumesc.

Canny deșurubă capacul bidonului și turnă într-o cană de tablă un șuvoi auriu, aromat.

— Mămica zice că, dacă-ți prieste, o să-ncerce să-ți facă rost de pui fiert și de pâine albă. Și tre' să bei de toate — apă, lapte, ceai de sasafras.

— Mama ta știe, cu siguranță, o mulțime de lucruri despre bolnavi.

— Mămica știe totul despre toate. Mămica-i o femeie cu două capete.

— Ce?

— O femeie cu două capete. Uneori, când aduce pe lume copii și când îngrijește oamenii și când face câte un *gris-gris*[26], nu e doar ea, ci și cealaltă femeie.

— Cealaltă?

Sophie își aduse aminte de chipul catifelat din visul ei.

— Adică Yemaya?

— Șșș, numele-i un secret deosebit. Poate-o să-ți vorbească mămica despre asta, încetu' cu încetu'. Poate-o să-mi vorbească și mie, adăugă strâmbându-se. Acum bea-ți supa și-o să-ți spun o poveste. Ai auzit vreodată cum au ajuns șerpii s-aibă otravă în gură și de ce n-o are nimic altceva?

— Nu, răspunse Sophie.

— În New Orleans nu vă spun povești?

— Ne spun o mulțime. Dar nu pe asta.

Canny se așează turcește la picioarele patului.

— Când a făcut șarpele, Dumnezeu l-a pus în tufișuri, ca să-i fie podoabă pământului. Da' asta nu i-a convenit șarpelui, așa că, într-o bună zi, a făcut rost de-o scară și-a urcat să-l vadă pe Dumnezeu.

Sophie termină supa aromată de pui, își scoase ochelarii și ascultă somnoroasă cum i se plânsese șarpele lui Dumnezeu că era călcat în picioare și cum îi dăduse Dumnezeu otravă ca să se apere. Canny îi descrise cum urcaseră celelalte animale pe scara către cer, ca să se plângă la

rândul lor, după ce șarpele se lăsase ispitit să profite cam prea mult de darul primit. În momentul când Dumnezeu le dădu răspuns, pe ea o fură somnul.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

19 Stejar. (*N.t.*)

20 Pâine foarte moale, din mălai sau orez, care trebuie mâncată cu lingura. (*N.t.*)

21 Intermediar între oameni și spirite în mitologia voodoo. (*N.t.*)

22 Spirit rău din folclorul jamaican. (*N.t.*)

23 Br'er Rabbit, personaj folcloric din sudul SUA, preluat din folclorul african, aici tradus în franceza vorbită de creoli. (*N.t.*)

24 Personaj din folclorul voodoo. (*N.t.*)

25 Zeitate prezentă în mai multe religii afro-americane.

26 Talisman voodoo apărător de rele și aducător de noroc, originar din Africa. (*N.t.*)

A DOUA MIREASĂ A REGELUI MĂRII

C.S.E. COONEY

Martie suflă vânt jilav și-omăt când mă-mpiedic de Regele Mării.

Valurile l-au azvârlit pe țărm — cu toată goliciunea lui ruptă din rai,

Cu părul tot atât de lins, de greu, de negru și de verde precum

Algele mustind de apă, cu harpa lui din ierburi de mare și mărgăritare

Sfărmată la picioare.

— Regele meu, pentru durerea ta cine-i de vină? o întreb, râzând, pe creatură.

O iubesc — o, cum o mai iubesc, instantaneu și impetuos,

Așa cum îndrăgești furtuna, Calea Lactee, un leopard,

Cu o nechibzuită dragoste de sălbăticie, după ani de-ntemnițare în oraș.

— M-a părăsit mireasa mea, Agneta, răspunde al Mării Rege, cu glas de tunet,

De tunet, de sare și de val.

— A părăsit copiii noștri, pe toți șapte, a părăsit castelul nostru de coral,

S-a-ntors la taică-su, în ăl regat al lui, stălucitor și diafan,

Și poate are un iubit — poate-un țăran vânjos și pistruiat.

M-a părăsit pentru un alt bărbat.

— Dar spune-mi, frumoasă creatură din adânc, îl sâcâi eu pe solitarul rege,

Din ce motiv a săvârșit o astfel de oroare? Poate… mâna asupra ei ai ridicat?

Sau ai amenințat-o cu rechinii? Sau i-ai servit cei șapte fii în grabă,

Unul pe urma altuia, și între ei răgaz de nici măcar un an nu i-ai lăsat?

Trebuie să fie un motiv, dacă motivu-i cel de tine căutat,

Motivul pentru care mireasa asta, a ta, s-a supărat…

(Și nu e de mirare! Biata Agneta!)

Se întristează Majestatea Sa, și cum se uită,

Și cum strălucește! Atât de elegant și, totodată-așa stângaci,

Pe nisipuri care-l balonează și-l decolorează, în astă formă

Omenească aproape, cu branhii căscate și aripioare tremurând speriate,

Ce argintie-i pielea regelui din ape, argint de fulger care le străbate!

— Agneta era zorii mei de zi, spune Regele Mării, stând pe țărm, cu jale.

Nu am știut ce-i dimineața până-n dimineața când mi-a ieșit ea-n cale,

Când am furat-o de la tatăl ei, lăsând în urmă-ne doar stropi de rouă.

Vino sub ape, i-am strigat. *Vino sub valuri ca să-mi fii soție!*

Și ea a spus că îi e teamă de înec, dar am acoperit-o eu atunci cu crini,

I-am pus coroană de crini fără prihană, albi cum e ceara de albine, moi cum e catifeaua,

Și părul i l-am pieptănat cu cochilii din mare, și i-am dat mâncare

De pe degetele mele,

I-am împlinit dorința cea mai măruntă cu cea mai tare vrajă

Și i-am cântat din harpa asta de perle, harfa mea, care i-a alungat

Toate amintirile.

Și ei nu i-a păsat că le uita.

Credeam că i-am oferit toate fericirile!

Ochii Regelui Mării sunt negri și sunt mari, lucesc ca vidrele într-o baie de ulei.

Îl înghiontesc în coșul pieptului și-nghiontesc și peștele argintiu care dansează acolo.

El sare-n sus — poate l-am gâdilat? Măcar e cu putință să îl gâdili!

— Sus inima, bravul meu Rege-al Mării! îi strig, vrând să-l îmbărbătez.

Fiindcă mie mi s-a acrit de-orașul ăsta, de impozite și semafoare,

De e-mailuri și faxuri, de orice lucrare, și de salariu și de-ngrijorare.

Așa că, știi ce, dragule? Ia-mă cu tine în regatul tău,

Și cu copiii tăi o să mă zbengui, povești o să le depăn cât e ziuă,

La cântece de leagăn o să trec când se-nserează,

Iar când vor fi la adăpost și vor dormi, o să mă furișez

La tine în sălaș, în patul tău de anemone lucitoare, și acolo

O să îți pieptăn părul cu cochilii din mare, o să îmi torn în palme uleiuri parfumate

Și-o să te duc, încetul cu încetul, mai în adânc decât ajuns-a vreun Rege-al Mării,

Și o să răzuim tot ce a putrezit, toate aceste gânduri la dulcea ta Agneta.

Ce zici, ne-am înțeles?

Regele Mării nu-mi răspunde.

Însă ridică din umerii lui scânteietori

Și eu iau asta drept un da.

N-a fost cum e o cununie,

Nici urmă de mătură, de sânge sau de vreun foc de tabără,

Dar a făcut modificări, vreo câteva, ca să pot eu sub apă respira,

Și m-a-nvățat un grai al lui, ca și cum o balenă ar cânta,

Și-un fel de a vedea limpede prin apa sărată, prin apa-ntunecată, prin șuvoaie de apă.

Și când îl văd cu claritate, când îmi văd Regele Mării sub ape

(La el n-ai mare lucru de văzut — până nu intră sub ape),

Mă-ndrăgostesc de el nebunește, îi iubesc licărul din amurg,

Licăr de dinte, de lună sau de comoară,

Pe care l-ai vrea licăr de cuțit, cu carnea ta nuntit.

Precum era de așteptat, mă îndrăgesc copiii lui, cei șapte prinți cu coroane de crini,

Suntem fericiți în zbenguiala noastră, și chicotesc când îi sâcâi,

Și când fac glume proaste, și când pălăvrăgesc, și când le tachinez tatăl.

La micul dejun suntem gălăgioși, la prânz suntem cel mai mult și mai mult nepoliticoși,

La cină râdem mereu — ei bine, râd copiii și râd eu.

Dar Regele Mării tace și-și amintește de ea, de nevasta lui, de Agneta.

— A auzit clopotele bisericii — și m-a părăsit, și nicio clipă nu s-a sinchisit

Că am rămas îndurerat și deznădăjduit,

Copiii și i-a abandonat,

Iubitul și l-a uitat.

La banchetele noastre, pătura lui udă

Descurajează cumva veselia, cioplește din mila mea,

Băieții pleacă pe furiș în alte locuri, unde se pot distra.

Și eu îi spun tatălui lor, cu toată blândețea pe care mi-o pot aduna,

Că toate amintirile ne sunt fragile, că să uităm nu ne putem împiedica,

Că preaiubita lui, sărmana Agneta — te rog să-ți aduci aminte, scumpul meu din Abis —

A fost lobotomizată de fapt prin toate vrăjile lui, prin vrăjile lui crunte.

Așa că fă, te rog, un efort — găsește un strop de compasiune!

— Agneta! zbiară Regele Mării. Agneta! Și iar: Agneta!

Și, cu toate că-l iubesc, sunt clipe în care i-aș schimba regatul

(Da, castelul lui e din coral și prinții poartă coroane de crini)

Pe un singur harpon bun.

Către sfârșit de-aprilie meditez,

Și-n mai pun cu adevărat ceva la cale,

Și-n iunie am un plan pe jumătate gata, la care stau să visez.

— Oh, clopotele, bat clopotele bisericii!

Gem cu ochii la Regele Mării și-mi înfig unghiile-n veșmântul

Din perle și din alge, îl străpung în locuri strategice.

— Clopotele din turlă, ce cheamă la utrenie — sună ca plânsul tatei!

Când merg, când dorm, în fiecare noapte și la fiecare-amiază le aud,

Le-aud de parc-aș sta chiar lângă ele! Oh, clopotele, clopotele — mă istovește

Sunetul lor!

N-ai vrea, iubite Rege-al Mării, să-mi îngădui să ies la suprafață și să le privesc?

O oră, doar o oră, dar lasă-mă o oră, te implor!

Ei bine, Regelui Mării nu-i place,

Nu îi place,

Nu, nicidecum.

I se strânește indignarea, i se aprinde furia.

Strălucește ca felinarul de furtună, e rece și e alb și e-o minune,

Picioarele lui goale izbesc, stârnind un val ce-ntreaga Atlantidă ar putea s-o-nece

(Dacă nu s-ar fi dus la fund când a plecat Agneta, părăsindu-l),

Și tună și fulgeră, și-ncearcă să mă convingă cu lingușeli, sperând c-așa îmi trece.

Nu-mi place castelu-i de corali, cu turle ca acele de zvelte, de grațioase?

Și cu atâtea grote și-atâtea-alcovuri și labirinturi și grădini frumoase?

Și nu mi-e drag să îi iubesc copiii, nu sunt mulțumită să rămân aici

Unde se joacă și rechini, și mrene, și ale mării rândunici?

Cum se bosumflă, cum se încruntă, și cum imploră, și cum urlă!

Dar… — Clopotele! Clopotele! murmur eu, și-s tot mai slabă și mai palidă, mai vlăguită,

Până-mi promite ceea ce îi cer. — O oră, nu uita — numai O ORĂ!

Și către suprafață mă duce-apoi, posomorât,

Și nu observă că zâmbesc.

Tata-i la Sfânta Agnes, unde-l găsești duminica adesea,

Cu corul lui, cu pianul lui și cu orchestra care cântă-n zi de sărbătoare.

Și eu stau cu sopranele și mă alătur glasurilor lor,

Și tata îmi zâmbește scurt, și-mi face și cu ochiul, ca un salut voios,

Dar e-ocupat să dirijeze, și poate chiar se roagă, credincios.

Așa că stau acolo o oră, cum mi s-a permis, rămân la-mpărtășanie și ascult predica,

Dar — una peste alta, drept e c-aș prefera

Să fiu jos, în adâncuri, cu taina mării și cu magia sa,

Cu cei șapte păgâni pe care îi iubesc

Și cu un Rege-al Mării foarte supărăcios.

Iar când clopotele se opresc, îmi sărut tatăl cu toată graba,

El îmi spune că-mi simte lipsa,

Eu îi spun că sunt fericită așa

(chiar și fără coroană de crini pe fruntea mea)

(chiar și udă leoarcă și puțind ca naiba).

Îi spun că sunt cu-adevărat fericită așa

Și asta e tot ce vrea.

Când mă vede-alergând către el, cu brațe deschise, cu zâmbet însuflețit,

Regele Mării pare uluit, de-a dreptul nedumerit, cu totul zăpăcit,

De parcă mi-ar vedea prima dată înfățișarea adevărată.

— *Îți strălucește părul ca peștii aurii! Îți este fața dulce ca dulcii zori de zi!*

Îi iau mâna argintie și apoi îi spun, serioasă,

Că mi-a fost dor de solzii lui, ca și de pielea-i membranoasă.

— Ce înăbușitoare e tămâia! Și lumânările, ce orbitoare

După atâtea luni la tine în castel, în întunericul dintre pereții de coral.

Dar mi-a făcut plăcere să-mi văd tatăl! Haide să mai venim în vizită la toamnă!

Îi putem prezenta copiii.

Zâmbetul grăbit al Regelui Mării e un teribil șoc de plăcere,

Ca prima poznă a unui băiețel, ca prima-mbujorare a unei fecioare,

Șocul cerșetorului care primește mană când cere pâine veche, uscată.

Își lasă capul pe un umăr și murmură, încurcat nevoie mare:

— Nu ți-am luat crini niciodată.

Cupa mea este atât de plină, așa că-l dojenesc cu asprime:

— E timp de-ajuns pentru fleacuri —

Timp nepieritor, timp veșnic, timp pentru o cadă cu stele de mare,

Timp pentru flori, timp pentru masaj la picioare, timp pentru dovezi de dragoste

Doar pentru mine — nu pentru vreo fecioară fantomatică, chiar de-ar fi

Cea mai pură și cea mai pioasă, frumoasă cum sunt crinii,

Fiindcă, vezi tu, bravul meu Rege-al Mării, eu sunt dintr-o familie ce știe să iubească,

Și știu că ai fost singur, și știu că nu-s Agneta —

Dar sunt afectuoasă și vreau să dăruiesc

Pot oferi ceea ce-ofer, dar nu cerșesc.

Vrei să fiu iubita ta? Sau tânjești după cea care te-a părăsit?

Regele Mării șovăie, cugetând,

(Sunt cât pe ce să-i trag un pumn în nas, în plin) apoi zâmbește ca un

Delfin, ca un val verde, limpede, săltăreț, și recită solemn:

— *Vino cu mine, vino sub ape*!

Vino sub valuri ca să-mi fii soție!

O să-ți spun toate secretele mele, o să te las să mă duci mai în adânc

Decât a mai ajuns vreodat-un Rege-al Mării, acolo unde-Agneta n-a pășit nicicând,

O să-mi șoptești dorințele tale și, împreună cercetând,

O să dezvăluim toate focurile oceanului.

Atunci îi dau stângaciului meu Rege al Mării

Lucrușorul pe care mi l-am ținut la păstrare

Pentru o clipă precum aceasta, când și el, și eu suntem gata

Pentru o sărutare și apoi pentru un legământ, apoi e o rostogolire, o învălmășire,

E o frenezie, e o nebunie, și încheiem într-o febră,

Ne descleștăm într-o voioasă umezeală,

Și el mă conduce către fluviu,

Unde-auzim copiii cântând.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

OMUL CARE A UNIT MALURILE CEȚII

KIJ JOHNSON

Kit a sosit pe Coasta de Aproape cu două geamantane și un dosar îmbrăcat în material impermeabil, plin de planuri pentru puntea peste ceață. Bagajele zăceau răsturnate precum niște stânci, la picioarele lui, acolo unde le lăsase paznicul trăsurii de poștă. Ținea dosarul aproape, departe de nămolul ce se usca acum, acumulat în urma furtunii de cu o zi înainte.

Coasta de Aproape era un loc micuț, mai ales pentru un bărbat din capitală, unde clădirile se înălțau la șapte sau opt etaje, un oraș așa de mare, că nici măcar un plimbăreț mai în formă nu-l putea traversa într-o singură zi. Aici, drumuri bătătorite de pământ se răsfirau prin spații neregulate presărate cu structuri și garduri. Chiar și hanul era banal. Cu două caturi, din piatră de var aurie și acoperit cu țiglă albastră, iar în spatele lui se adăposteau (își dădea seama după miros) vreun soi de animale. Pe semnul de deasupra se vedea un pește plat, de un albastru decolorat, ce aducea mult cu o rază curbată pe un fond negru.

O femeie îmbrăcată în culori luminoase stătea lângă ușa hanului. Pielea ei și ochii erau palizi, aproape fără de culoare.

— Scuze! a început Kit. De unde pot lua feribotul pentru a traversa ceața?

Se simțea cântărit din priviri, dar foarte amiabil: un străin, mărunt și foarte întunecat la culoare, în cenușiu — un om din est.

Femeia a zâmbit.

— Ei bine, feriboturile sunt ambele de partea asta, la docul de sus. Dar mă gândesc că vrei de fapt un luntraș, nu? Rasali a venit azi-noapte de pe Coasta Îndepărtată. Ea e cea cu care ai de vorbit. Își petrece mult timp la Iedul Ciutei. Dar nu ți-ar plăcea acolo, domnule. Nu e nici pe departe la fel de frumos ca Peștele, de aici. Cauți cameră?

— Sper să stau pe Coasta Îndepărtată la noapte, s-a scuzat Kit.

Nu voia să pară arogant. Rețeaua invizibilă de legături necesare afacerii lui începea chiar atunci, cu prima impresie și cu toate celelalte prime impresii ale următoarelor zile.

— Așa crezi tu. Spun că va mai trece o zi sau două — sau mai multe — până se întoarce Rasali. Valo s-ar putea să plece, dar el nu traversează așa des.

— Aș putea să plătesc toate costurile călătoriei, dacă asta așteaptă.

— Nu-i asta. N-o să traverseze ceața până ce nu e gata. Până nu se simte pregătită, dacă mă înțelegi. Dar presupun că poți întreba.

Kit nu înțelegea, dar a aprobat din cap.

— Unde e Iedul Ciutei?

Femeia a arătat cu degetul.

— La stânga, apoi dreapta, după aceea în jos, lângă micul debarcader.

— Mulțumesc, a răspuns Kit. Pot să-mi las geamantanele aici până rezolv treburile cu ea?

— Întotdeauna depozităm bagaje pentru călători. Le și oferim cele necesare, când află că nu-i chip să traverseze ceața în ziua cu pricina, a adăugat zâmbind.

○ ○ ○

Iedul Ciutei era mai mic decât Peștele și mult mai animat. În miezul zilei, mesele umbrite de stejar, de pe terasa de lângă han, erau ocupate cu oameni cu pielea albă, îmbrăcați în haine colorate, bând și aruncând remarci peste gardul jos, spre

debarcaderul alăturat, unde, pe jumătate înecați în abur, un tânăr și două femei îndoiau scânduri pentru a forma coca unei bărci mici și aproape plate. Când Kit s-a adresat omului ce căra două căni umplute cu un lichid ce arăta a noroi și mirosea a drojdie, omul a arătat spre debarcader cu bărbia.

— Feriboturile sunt acolo. Rasali e cea în roșu, a zis el, pe când s-a îndepărtat.

„Cea în roșu" era înaltă, avea pielea palidă, ca și restul localnicilor. Purta o coadă atât de lungă, că și-o petrecuse peste grumaz, să n-o încurce. Umerii i s-au îndoit sub lumina soarelui, pe când ea și tânărul au forțat o scândură curbată să ia forma cocii și au prins-o în loc. Cealaltă femeie, puțin mai scundă, cu părul blond-cenușiu, atât de întâlnit prin părțile locului, a împins un talisman prin scândură și în grindă, apoi a bătut un țăruș cu ciocanul, în gaura pe care o făcuse. După ce au fixat trei țăruși, constructorii și-au îndreptat spatele. Scândura ținea. *Zdravănă*, și-a zis Kit. *Mă întreb dacă-i pot tocmi pentru pod.*

— Rasali! a tunat o voce, aproape de urechea lui Kit. Te caută un bărbat.

Kit s-a întors la timp, pentru a-l vedea pe omul cu halbele, făcând iar un gest cu bărbia. A oftat și s-a îndreptat spre gardul ce-i ajungea la talie. Constructorii beau din boluri de ceramică albastră. S-au oprit și femeia în roșu și tânărul s-au îndreptat spre el.

— Eu sunt Rasali Luntraș de pe Coasta Îndepărtată, s-a prezentat femeia.

Vocea ei era mai dulce și mai subțire decât se așteptase de la o femeie așa puternică precum ea, pronunțând vocalele curgător, cu accentul local. A înclinat capul spre băiatul de lângă.

— Valo Luntraș de pe Coasta Îndepărtată, cel dintâi fiu al fratelui meu.

Era mai mult un adolescent decât un băietan. Avea părul mai deschis decât al lui Rasali și era

ușor mai înalt. Pe frunte aveau aceleași sprâncene dese și ochi direcți, de culoarea ambrei.

— Kit Meinem din Atyar, a răspuns.

— Ce fel de nume mai e și Meinem? Nu înseamnă nimic, a întrebat Valo.

— În capitală, noi primim numele altfel decât voi.

— Ah, ca Jenner Ellar. M-am gândit eu că ești din capitală — după haine și piele.

— Cu ce te putem ajuta, Kit Meinem din Atyar? a întrebat Rasali.

— Trebuie să ajung azi pe Coasta Îndepărtată.

Rasali a clătinat din cap.

— Nu pot să te duc. Tocmai ce am ajuns și e prea devreme. Poate vrea Valo.

Tânărul și-a înclinat capul într-o parte, cu o expresie dintr-o dată distrată pe chip. A scuturat din cap.

— Nu, nu azi, nu cred.

— Pot închiria, dacă ajută. Am venit să îl văd pe Jenner Ellar.

Valo părea interesat, dar i-a spus „nu” lui Rasali.

— Ce e așa important de nu poate aștepta câteva zile? s-a interesat femeia.

Mai bine acum, decât mai târziu, și-a zis Kit.

— O înlocuiesc pe Teniant Plănuitor ca inginer-șef și arhitect pentru construcția podului peste ceață. Începem iar munca de îndată ce verific totul. Și aveam ocazia să vorbesc cu Jenner.

Bărbatul le-a studiat chipurile.

— A trecut un an de când a murit Teniant, a răspuns Rasali. Începeam să cred că Imperiul ne-a uitat cu desăvârșire și că materialele aduse vor zăcea aici până ruginea fierul.

— Nu preia Jenner Ellar lucrările? a întrebat Valo, încruntat.

— Noul Departament al Drumurilor este condus de mine, a zis Kit, dar sper ca Jenner să rămână secundul meu. Înțelegi acum, bineînțeles,

de ce mi-ar plăcea să-l întâlnesc cât mai repede. El va…

— Ai de gând să iei conducerea lui Jenner după ce a muncit așa mult la asta? a izbucnit Valo. Și cum rămâne cu noi? Cum rămâne cu munca *noastră*?

Avea obrajii congestionați de furie. *Cum se ascund cu un ten ca ăsta*? s-a gândit Kit.

— Valo, a zis Rasali, cu un ton de avertizare în voce.

Roșind încă și mai abitir, tânărul s-a întors și s-a îndepărtat cu pași mari. Rasali a pufnit, dar nu a spus decât atât:

— Băieții. Îl place pe Jenner și are oricum probleme cu podul.

Asupra acelei probleme era indicat să revină. *Mai târziu*.

— Și deci ce trebuie să fac să mă duci dincolo de ceață, pe Coasta Îndepărtată, Rasali Luntraș de pe Coasta Îndepărtată? Îți voi plăti orice sumă rezonabilă.

— Nu pot. Nu azi, nu mâine. Va trebui să aștepți.

— De ce? a întrebat Kit, destul de înțelegător, a crezut el, dar femeia l-a țintuit cu privirea un moment lung, ca și cum voia să se decidă dacă trebuie sau nu să fie enervată.

— Ai mai trecut vreodată ceața? a spus ea, în cele din urmă.

— Normal, a replicat celălalt.

— Dar nu râul, a adăugat Rasali.

— Nu râul, a recunoscut el. Are patru sute de metri lățime aici, nu?

— Da.

Femeia a zâmbit deodată, cu dinții drepți și cu o căldură ce parcă îi strălucea ca soarele, în ochi.

— Hai să mergem și poate reușesc să-ți explic mai bine acolo.

Rasali a sărit gardul dintr-o singură mișcare robustă, aterizând în spatele lui Kit, însoțită de un

cor de urale și strigăte din partea mușteriilor terasei. A bătut palma cu unul dintre ei, apoi i-a făcut semn lui Kit să o urmeze. Oamenii o plăceau mult, asta era clar. Opinia ei avea să conteze.

Debarcaderul era umbrit des de stejari și de castani ce atârnau jos și delimitat la est de un adăpost fără pereți, plin cu butoaie și mormane de cherestea. Rasali i-a făcut cu mâna celui de-al treilea făuritor de bărci, care încă își punea uneltele la locul lor.

— Tilisk Meșteșugar de Bărci de pe Coasta de Aproape. Soția fratelui meu, i-a zis ea lui Kit. Face schifuri cu noi, dar nu vrea să urce pe feribot. Nu e făcută pentru așa ceva, ca mine și ca Valo.

— Unde e fratele tău? a întrebat Kit.

— Mort, a răspuns Rasali, lungind pasul.

Au mers de-a lungul câtorva străzi, apoi au escaladat o creastă lungă și uniformă, înaltă de aproape douăzeci și cinci de metri, prea egală pentru a fi fost formată natural. *Un dig*, și-a spus Kit și și-a distras atenția de la calea abruptă estimând volumul de pământ și munca depusă pentru a-l ridica. Decade poate, dar cu cât timp în urmă? Pe câți kilometri se întindea? Ce departament supraveghease construirea lui? Sau se ocupaseră localnicii? Pe dig nu era niciun copac. Doar un turn de lemn ornat cu steaguri pe margine, folosit probabil pentru a semnaliza dincolo de ceață, spre Coasta Îndepărtată, din moment ce părea prea fragil pentru a servi la altceva. Aveau loc furtuni acolo, așa știa Kit; fusese una chiar cu o noapte înainte. Cât de des era turnul lovit de fulger?

Rasali s-a oprit.

— Acolo.

Kit se uitase la picioare. A privit în sus și aproape că a strigat, pe când lumina i-a străpuns ochii umpluți deodată de lacrimi. S-a împleticit un pas înapoi și și-a acoperit fața. Ce-l orbise fusese o

dungă imensă de ceață, ce reflecta soarele dimineții.

Nu mai văzuse niciodată râul de ceață, deși mai construise poduri peste ceață și înainte, două simple din lemn masiv, deasupra unor trecători înguste, mai apropiate de capitală. După munca desfășurată în Atyar, știa tot ce era de știut. Nu era vorba nici de apă, nici de altceva asemănător. Se forma cumva în defileul albiei celei mari a râului de dinaintea lui. Își croia drum câteva sute de kilometri spre nord, în susul apei, prin sute de izvoare și pâraie, înainte să cadă, în final, în șuvițe de spumă uscată ce lăsau în urmă pete pustii de pământ, acolo unde se adunau.

Ceața se întindea și la sud. Era o bandă ce se adâncea, se îndesea și ieșea apoi prin gura râului, la o mie de kilometri depărtare, pentru a forma la rândul ei un ocean, întins deasupra celui de apă sărată. Apa trebuie că urma albia pe dedesubtul ceții sau prin ea, dar nu era cale să demonstrezi.

Nu mai era ceață nicăieri, în afara râului acestuia, a izvoarelor lui și a mării, însă ceața împărțea Imperiul în jumătate.

După un moment, durerea din ochii lui Kit s-a diminuat și i-a deschis din nou. Râul era lat de patru sute de metri acolo unde se aflau, o fantă uriașă de lumină, între diguri. Părea aproape fantomatic, arzând sub soare ca un râu de smântână sau de mătase albită, dar, pe măsură ce ochii lui se acomodau, a observat că suprafața nu era netedă, ci în grămezi și cu goluri și că se mișca lent, aproape imperceptibil, pe când o privea.

Rasali a pășit înainte și Kit a prins a spune:

— Îmi pare rău, a zis el, râzând. De când mă uitam? E doar… nu am idee.

— Nimeni nu are, a replicat Rasali.

Privirea ei, atunci când bărbatul i-a zărit-o, era distrată.

Digurile din est și din vest erau aproape identice, fiecare lipsite de arbori, acoperite cu

tufișuri și având câte un turn de semnalizare. Digul de pe partea lor cobora spre un mal îngust și pustiu, lat de cinci metri. Se aflau acolo un doc din lemn, o rampă pentru bărci și o cărare șerpuită și accidentată ce ducea către ele. Două ambarcațiuni mari fuseseră trase la mal. Un alt doc mai mic era vizibil la câteva sute de metri în aval, înconjurat de o mulțime de bărci, adăposturi și grămezi nelămurite, acoperite cu prelate.

— Hai să coborâm.

Rasali l-a condus pe Kit. Îi vorbea cu spatele, peste umăr.

— Feribotul cel mic e al lui Valo. *Pescarul de Perle*. *Trecerea Lină* e al meu.

Vocea i s-a înmuiat când a pronunțat numele.

— Lung de cinci metri și lat de doi și jumătate. În mare parte din lemn de pin, dar chila o are din amaranth și ornament din lemn de păr. Nu o poți vedea de aici, dar coca e învelită în piele de pește vopsită în albastru. Pot transporta trei cai sau o tonă și jumătate de bagaje sau cincisprezece pasageri. Sau mai multe combinații. Odată am dus patruzeci și patru de câini de vânătoare și doi dresori. N-o să se mai întâmple.

Încadrată de diguri, o adiere constantă de lumină se scurgea în jos, dinspre nord. În aer se simțea un miros nu neplăcut, însă puțin acru, sălbatic.

— Cum reușești să cârmești singură o asemenea barcă? Ești atât de puternică?

— E atât de mare, cât s-o pot stăpâni, a zis ea, dar Valo mă ajută uneori cu încărcăturile ce-mi depășesc clar puterile. Prin ceață nu vâslești. În mare parte doar împing *Trecerea* spre direcția în care vreau să merg. În orice caz, cu cât e mai mare vasul, cu atât e mai posibil ca Mai Marii să-l observe — deși, dacă se întâmplă într-adevăr să dai peste un pește, cu cât e mai mică barca, cu atât e mai ușor să te afunzi. Am ajuns.

Stăteau pe mal. Izvoarele de ceață peste care ridicase pod nu-l pregătiseră pentru ce urma acum. Acelea fuseseră curgeri ordonate și mărunte, un fel de canale de scurgere pentru ceață. Din acel unghi, râul nu mai părea un flux lin de un alb cremos, nici măcar niște norișori ușor îngrămădiți. Ceața se aglomera în movile și caverne, forma pante strânse, înalte de circa șase metri, ce se strângeau una în cealaltă. Avea o suprafață, dar era neregulată, crăpată din loc în loc și translucidă în altele. Bariera nu părea la fel de clar definită ca aceea dintre aer și apă.

— Cum te poți mișca pe asta? a făcut Kit, fascinat. Sau chiar să plutești?

Delușorul ce le stătea imediat în față începuse să se aplatizeze, pe când îl privea. Dincolo de el, ceva ca un voal se întindea câteva zeci de metri, înainte de a se întoarce și a pieri din vizor.

— Ei bine, nu pot, nu azi, a răspuns Rasali.

Stătea pe copastia vasului ei, legănându-și un picior în afară și privindu-l pe Kit.

— Nu pot împinge *Trecerea* pe pantele acelea sau să găsesc o cale sigură, până nu o simt. Dacă aș pleca azi, știu — *știu*, a zis ea, bătându-și abdomenul cu palma, că aș eșua pe un vârf sau m-aș pierde într-o gaură. De *asta* nu te pot lua azi, Kit Meinem din Atyar.

○ ○ ○

Când Kit era copil, nu se purtase frumos cu alți oameni. Era mic și ușor de cicălit sau de ignorat, apoi la șapte ani a fost bolnav aproape un an întreg și a trebuit să iasă de la creșă mai devreme decât era normal, să-și vadă de convalescență în casa mamei. Niciunul dintre copiii de la creșă nu a venit să-l viziteze, dar asta nu l-a deranjat. Avea cărți și puzzle-uri și vrafuri întregi de coli goale, iar mama nu se supăra că el le distrugea.

Ceasul din camera în care dormea nu mergea, așa că într-o zi a folosit cuțitașul ca să-l

demonteze. A aranjat rotițele și dinții și arcurile în șiruri ordonate, pe cuvertura din camera lui, în funcție de tip, de mărime, de material, de greutate, de formă. Îi plăcea să țină micile piese, gândindu-se cum fuseseră oare compuse și cum aveau să mai meargă iar împreună. Modelele pe care le formau erau interesante, dar el știa că cel mai bun ar fi fost cel în care funcționau, când erau puse laolaltă în locurile cuvenite, iar ceasul își făcea iar datoria. Trebuia să-și dea seama că și ceasul ar fi fost mai fericit în acest fel.

A încercat să remonteze ceasul, înainte ca mama să vină seara sus, de la serviciul ei, dar când reasamblase obiectele, rămăsese o grămăjoară de piese nefolosite, iar mecanismul tot nu funcționa; așa că a închis ceasul și a sperat ca ea să nu observe că nu mai ticăia. Au urmat alte patru zile în care a tot încercat, în timpul zilei, și și-a ascuns eșecurile, în timpul nopții, iar în a cincea zi, ceasornicul a pornit iar. O piesă nu se potrivise niciunde, un dinte din alamă. Kit avea încă acel dințișor în penar.

○ ○ ○

Mai târziu, în cursul acelei după-amiezi, Kit s-a întors la marginea râului. Era mai cald, iar nămolul se uscase și crăpase. Aerul mirosea a cârpe vechi lăsate prea mult în găleată. Nu a zărit pe nimeni la debarcader, dar la docul pescarilor din amonte se adunau oamenii. Vreo douăzeci de bărbați și femei, însoțiți de copii, se învârteau în zonă.

Mulțimea părea încă și mai dezorganizată, pe când se apropia. Bărcile de pescuit erau ambarcațiuni mici și pântecoase, făcute din piele întinsă pe cadre, înclinate toate cu baza în sus, spre soare și arătau ca niște negi uriași. Ceața se coborâse, astfel încât Kit a putut zări un aliniament de stânci golașe sub mal. Vedea clar piloanele debarcaderului. Nu erau verticale, ci aranjate într-o

parte, pentru a forma o consolă prinsă în stânca de sub mal. Lemnul fusese acoperit cu metal.

S-a apropiat de o femeie cu părul încărunțit, ce-și făcea de lucru cu un cârlig de pește cu trei capete, lung cât brațul ei.

— Ce prinzi cu ăla? a întrebat.

Când și-a ridicat chipul, Kit a văzut că fruntea ei era ridată, dar a zâmbit când l-a văzut.

— Ah, ești străin. Din Atyar, după port. Am dreptate? Noi prindem pești — și, ținând încă unealta, și-a întins brațele cât a putut — așa de mari, unii dintre ei. Se pare că mai vin furtuni, așa că o să muște la noapte. Eu sunt Meg Treicârlige. De pe Coasta de Aproape, evident.

— Kit Meinem din Atyar. Să înțeleg că există un fund? a întrebat el arătând către aglomerări.

Meg Treicârlige i-a urmărit privirea.

— E undeva acolo, dar e cale lungă în jos și nu putem scufunda piloni pentru că ceața dizolvă lemnul. Ah, iar peștii îl mănâncă. Același lucru se întâmplă cu sforile, bărcile, cu noi — tot ce nu e metal și piatră, de fapt.

Femeia a înnodat o ață în jurul ochiului cârligului. Coarda era neagră și nu părea suficient de robustă pentru nimic din ce își imagina Kit că s-ar putea prinde cu un cârlig de o asemenea mărime.

— Atunci astea din ce sunt făcute? a întrebat și s-a lăsat pe vine, pentru a studia cadrul de sub una dintre bărcuțe.

— Ai grijă, aia e a mea! l-a atenționat Meg. Învelișul — și, ei bine, toate frânghiile — sunt din piele de pește. Pește de ceață, nu pește de apă. Prin tăbăcire se elimină ceva din grăsime, astfel încât nici ele nu rezistă la infinit, nu dacă plutesc.

Femeia a făcut o grimasă.

— Avem o vorbă: prost ca grăsimea de pește. E destul de urât, o să vezi.

— Trebuie să ajung pe Coasta Îndepărtată. Te-aș putea angaja să mă duci dincolo?

— În barca mea? a făcut femeia pufnind. Nu, pescarii stau aproape de mal. Du-te și găsește-o pe Rasali Luntraș. Sau pe Valo.

— Am întâlnit-o, a răspuns trist.

— Mă gândeam eu. Trebuie să fii noul arhitect — oamenii de la oraș sunt mereu foarte nerăbdători. Ești foarte nerăbdător să devii cină pentru Mai Mari? Dacă Rasali nu vrea să meargă, atunci nu te duce, e logic.

Pe Kit îl dureau picioarele și-l cuprinse frustrarea până să ajungă la Pește. Geamantanele lui erau deja la etaj, într-un cămăruță veselă, ocupată de o masă ce aproape că o umplea și un pat înăbușitor de cald, încastrat în perete. Când Kit i-a vorbit femeii cu care discutase mai devreme, Brana Ospătat, proprietara Peștelui (numele adevărat s-a dovedit a fi Deliciul Mai Marelui) a râs.

— Rasali e mai greu de clintit decât o piatră de moară. Și e adevărat, nu te-ai simți confortabil la Ied.

○ ○ ○

Până a doua zi de dimineață, când Kit a coborât să ia micul dejun format din franzelă și pește de apă frecat cu piper, toți păreau să știe ce e cu el, în special care îi era misiunea. Se întrebase dacă avea să întâmpine vreun soi de rezistență în fața proiectului, dar, dacă existase vreun moment de opunere, acum dispăruse. Existau puține reclamații, majoritatea în legătură cu întârzierea plăților — o problemă universală a slujbelor în domeniul public —, dar niciuna despre munca în sine sau organizare. Pe majoritatea celor din tavernă părea să nu-i deranjeze podul, iar atmosfera generală din oraș era una optimistă. Întâmpinase mai multă împotrivire în alte părți, unde construise punți mai mici.

— Ei bine, de ce să ne îngrijorăm? i-a zis Brana Ospătat lui Kit. Aduci oameni să lucreze, nu? Așa că o să le închiriem camere, o să le

vindem mâncare și haine și bere. Și o să ne angajezi și pe unii dintre noi și tuturor o să ne meargă bine, în timp ce tu construiești podul pentru noi. Plănuiesc să merg în aur până la glezne atunci când se termină lucrările.

— Și după aceea, a adăugat Kit, când puntea va fi terminată — gândește-te, prima legătură adevărată între părțile estice și vestice ale Imperiului. Singurul loc, pe o distanță de cinci sute de kilometri, unde oamenii și negoțul pot ajunge cu ușurință dincolo de ceață, în siguranță, ori de câte ori doresc. În zece ani, veți deveni inima Imperiului. În cinci chiar.

A râs un pic, rușinat de patosul ce-i cutremura vocea.

— Păi da, bine, a făcut Brana Ospătat în felul ușuratic al unei femei ce-și câștigă existență de pe urma aprobării clienților ei, ne vom face hățuri când s-o naște mânzul.

Pe parcursul următoarelor șase zile, Kit a explorat orașul și zonele limitrofe.

I-a întâlnit pe zidari, un frate și o soră pe care Tenian îi selectase înainte de moarte să supravegheze construcția stâlpilor și a structurii de ancoraj de pe Coasta de Aproape. Erau tăcuți, dar competenți, iar Kit era bucuros să nu-i înlocuiască.

A mai vorbit și cu frânghierii de pe Coasta de Aproape și a făcut teste pe sfoara și cablurile lor din piele de pește, care s-au dovedit a fi chiar mai strașnice decât sperase, cu o rezistență excelentă împotriva descompunerii sau a șocurilor fizice extreme sau lente. Meșteșugarii i-au spus că frânghia se tot întindea în primii doi ani de utilizare, ceea ce o făcea nepotrivită pentru a înlocui lanțurile imense care aveau să suporte greutatea podului; dar putea ține locul a mii de pârghii verticale, ce aveau să sprijine terasamentul, ușurând astfel foarte mult povara.

Și-a petrecut mare parte a timpului uitându-se la ceață. Se schimba fără nicio cale de a o

prevedea: o curgere fină, vălurită, apoi, după câteva ore, un pustiu stâncos de spumă destrămată, iar mai târziu, un câmp de dune golașe ce se uneau și se mișcau sub privirea lui. Râul se retrăgea de obicei în albia sa în fiecare zi, sub lumina soarelui, și se ridica din nou după lăsarea întunericului, deși nu arăta consistent.

Mișcarea vânturilor era mult mai ușor de intuit. Îngrădiți de diguri, curenții curgeau spre sud în fiecare dimineață și spre nord seara, devenind mai puternici spre miezul zilei și apus și dispărând aproape cu totul după-amiezele și noaptea. Nu păreau să afecteze ceața prea mult, cu excepția faptului că smulgeau fâșii ce aterizau pe maluri, sub forma unei spume uscate.

Vânturile însemnau că presiunea asupra podului avea să fie cu mult mai mare decât se așteptase Teniant Plănuitor. Kit n-ar fi putut niciodată să-i critice munca în public și îi recunoștea cu bucurie aptitudinile sociale minunate, care au dus la o colaborare fericită cu orașul, dar era recunoscător că podul ei nu fusese construit conform planurilor inițiale.

A examinat și ceața mai îndeaproape, pescuind o bucățică de la suprafața râului, pe capătul unei vâsle. Era mai dură decât părea și, la lumină puternică, i se părea că vede forme mărunte, poate creaturi sau plante sau altceva, cu totul diferit. În Atyar existau microscoape și oameni care studiau așa ceva, dar el nu se obosise niciodată să învețe mai mult, fiind interesat doar de obiectul ce avea să traverseze ceața. În orice caz, ființele vii îl pasionau mai puțin decât structurile.

În timpul nopții, Kit lucra la masa din camera lui. Planurile lui Teniant trebuiau revizuite. A deschis dosarele și cutiile pe care ea le lăsase în urmă și a citit tot ce a putut găsi acolo. A redactat scrisori, a scris liste, programe de lucru și a făcut duplicate după toate documentele, pe care le-a

trimis în capitală să fie copiate ulterior. Noile lui planuri pentru punte începeau să prindă contur. Începuse deja să întrevadă arhitectura invizibilă a gestionării proiectului.

Nu o întâlnea pe Rasali Luntraș decât pentru a o întreba în fiecare dimineață dacă aveau să plece la drum în acea zi. Răspunsul era mereu unul negativ.

○ ○ ○

Într-o după-amiază, când norii se strângeau greoi ca plumbul de ploaie, Kit a mers la șantierul aflat la jumătate de kilometru nord de Coasta de Aproape. Timp de doi ani, cu întreruperi, cărucioarele mărșăluiseră spre sud, pe drumul Minei Hoic și al Râului de Vest, lăsând acolo blocuri din piatră de var și bare de fiere, aruncate în grămezi. În spatele cabanei din chirpici a unui îngrijitor, zăceau niște bigi uriașe dezmembrate. Se aflau acolo mii de blocuri mari, pătrățoase.

Kit a analizat câteva dintre cuburi. Piatra de var era adesea prea sfărâmicioasă pentru construcții mari, dar cea de aici părea sigură, fără niciun defect sau spărtură vizibile. Bineînțeles, nu era suficientă, însă o cantitate mai mare fusese cu siguranță extrasă. Transmisese să fie reluată aprovizionarea și trebuiau să sosească în curând.

Livrați cu câțiva ani prea devreme, drugii de fier ce aveau, în cele din urmă, să susțină fundația erau aranjați în rânduri ordonate, vopsiți în negru, pentru a-i proteja de umiditate, înveliți în pânză impermeabilă și ridicați pe scânduri, deasupra solului. Câteva oi pășteau iarba ce ajungea până la genunchi și creștea pretutindeni. Când una îl fixa placid cu privirea, Kit se surprindea înclinându-se. „Scuzați deranjul”, zicea și apoi izbucnea în râs: era prea bătrân să converseze cu oile.

Excavația făcută pentru testarea terenului era încă deschisă, iar în apropiere se afla o scară. Ierburile au ținut picioarele scării, ca și cum n-ar fi

dorit să-i dea drumul, atunci când Kit a mișcat-o. A coborât.

În pășune nu fusese zgomot, dar, odată ajuns sub nivelul pământului, a intrat în panică atunci când insectele și iarba foșnitoare nu s-au mai auzit. Solul din jurul lui era dungat în cenușiu și galben șters. Pe la jumătate, a tăiat o felie cu lama cuțitului: conținea multă argilă, deci constituia un sol bun pentru fundație, așa cum fusese informat. Șase metri mai jos, fundul gropii arăta precum pereții, dar când s-a așezat pe vine, pentru a râcâi cu vârful cuțitului pământul dintre picioarele lui, a dat aproape imediat de piatră. Părea să fie șist argilos. Se întreba cât de jos se afla pânza freatică. Celor de pe Coasta de Aproape le era greu să sape fântâni? Ceața se retrăgea vreodată într-una dintre ele? La Universitatea din Atyar erau persoane care încercau să înțeleagă ceața, dar erau încă multe elemente ce nu puteau fi examinate sau măsurate.

A luat o piatră pentru a o studia într-o lumină mai bună și a urcat din groapă la timp pentru a o vedea pe una dintre muncitoare apropiindu-se. Femeia mâna patru măgari, iar carul ei gemea sub greutatea primelor blocuri noi de stâncă. Un grup mic de bărbați și femei de pe Coasta de Aproape o urmau, rotindu-și umerii și trosnindu-și încheieturile. I-au strigat vorbe de întâmpinare, iar Kit a mers în direcția lor.

Câteva ore mai târziu, când s-a întors la Pește, obosit fiindcă-i ajutase pe oameni să descarce carul și ud leoarcă de la furtuna ce izbucnise, pe când trudea, îl aștepta un mesaj de Rasali. Doar un singur cuvânt: „Amurg”.

○ ○ ○

Kit se simțea amorțit și irascibil când au pornit spre *Trecerea Lină*. Tocmise un hamal de la Pește, pentru a-i transporta unul dintre geamantane până la doc, dar celelalte rămăseseră în camera lui, pe care probabil o va păstra până ce podul avea să fie terminat. A dus cu sine dosarul cu planuri și

documente. Făcuse duplicate după tot, dar după atâta muncă, îi venea greu să le încredințeze pe oricare dintre ele în mâinile celorlalți.

Furtuna se terminase, iar norii se îndepărtau, lăsând cerul colorat în nuanțe ce variau de la nuanța lavandei, până la un violet profund. La vest se înălța semiluna cea mare, iar cea mică plutea imediat deasupra ei în forma unei jumătăți de cerc. În lumina ce stătea a se stinge, ceața era întunecată, umbrită ca de fum. Aerul mirosea proaspăt. Starea lui de spirit s-a liniștit și a coborât, aproape alergând, ultima pantă.

Tovarășii de călătorie se aflau acolo dinaintea lui: un om ce părea înstărit, cu câțiva purcei într-o cușcă din răchită împletită (Albii de Tengon, a mărturisit omul, cea mai bună rasă din tot Imperiul); o femeie în haine cernite, la modă în capitală, ducând casete pentru documente, îmbrăcate în aramă și un dosar foarte asemănător cu al lui Kit; doi negustori cu multe cutii de pigment pudră; o curieră cu săculeți de piele sigilați și doi paznici. Emoționați în legătură cu prima lor traversare, Uni și Tom Zidar l-au salutat pe Kit când acesta a ajuns.

În bezna ce începea să umple cerul, ceața forma coline înghesuite și coaste adânci. Lăstunii-negri treceau ca niște săgeți chiar la suprafață, folosindu-se de curentul ce răzbătea dinspre vale, în căutare de insecte, presupunea Kit. La un moment dat, de dedesubt a apărut o formă neagră, mult prea rapidă pentru a o putea vedea clar. Apoi ea și una dintre păsări a dispărut.

Vocile pescarilor din doc au ajuns la el. Și-au lansat micile bărci, iar Kit i-a privit cum pe rând, câte un vas, apoi o grupare întreagă de bărcuțe escaladează una din pantele ceții. Nu se vedea niciun felinar.

— E toată lumea gata?

Kit n-o auzise pe Rasali apropiindu-se. Femeia și-a făcut vânt, alunecând în feribot.

— Dați-mi echipamentul.

Depozitarea bagajelor și îmbarcarea s-au făcut rapid, deși purceii s-au arătat nemulțumiți. Kit și-a forțat privirea, însă ambarcațiunile nu mai erau vizibile. Când a observat că Rasali aștepta după el, și-a cerut scuze.

— Presupun că mușcă peștii.

Rasali și-a aruncat privirea la râu, pe când îi așeza geamantanul.

— Cei mici. La o jumătate de metru în adâncime. Pescarilor le place să fie mai mari, la un metru jumătate sau doi, deși nu-i vor nici prea zdraveni. Dar ăștia nu sunt pești, nu cum ai crede tu. Dă-mi ăla.

Bărbatul a ezitat o clipă, apoi i-a dat dosarul, înainte de-a păși la bordul navei. *Trecerea Lină* a alunecat alene, dus de propria greutate: era mai degrabă o mârțoagă, decât un armăsar de călărie. Stomacul lui Kit s-a strâns.

— Oh! a făcut el.

— Ce-i? a întrebat agitat unul dintre negustori.

Rasali a desfăcut frânghia ce-i ținea legați de mal și a tras-o la bord.

Kit a înghițit.

— Uitasem. Mișcarea vasului. Nu-i deloc ca pe apă.

Nu menționase că-i era teamă, dar nici nu era nevoie. Ceilalți au îngânat ceva, înțelegători.

— Mă surprinde de fiecare dată. Nu-mi place deloc, a mârâit curiera, cu fața ei tuciurie și ascuțită ca a unui șoim.

Rasali a eliberat o vâslă și a scufundat lama triunghiulară în ceața ce s-a spintecat ezitantă.

— Am călătorit mai mult pe ceață decât pe apă, dar mi-aduc aminte senzația. Iute și nervoasă. Așa e mai bine.

— Poate pentru tine, Rasali Luntraș, a zis Uni Zidar.

— Oricum, pe apă e mai sigur, a adăugat omul cu purcelușii.

Rasali s-a aplecat pe vâslă, iar barca a alunecat din doc.

— Orice pare „mari sigur”, până când te omoară.

Ceața a absorbit aproape imediat sunetele moi de pe mal. Unul dintre primele proiecte ale lui Kit fusese un pod format dintr-o singură arcadă din piatră, pe deasupra apei, departe, în nord, în provincia Eskje. Vizitase locul înainte să înceapă construcția și rămăsese acolo cu cinci zile mai mult decât se așteptase, surprins de un viscol ce acoperise pământul sub aproape un metru și jumătate de nea. Momentul de față îi amintea de acele nopți fără lună, inundate de zăpadă, de aerul dens și mut ca o pernă așezată pe urechi.

Rasali nu vâslea, cât ghida. Era greu să vezi ceva în orice direcție, în afară de sus, dar poate era adevărat că ceața îi vorbea, căci femeia părea să știe unde să-și poziționeze mai bine barca, ca să fie dusă înainte. A urmărit o vale mică, până ce forma a început să se aplatizeze și apoi să urce spre un dâmb. *Trecerea* s-a înclinat ușor, alunecând câțiva centimetri spre babord. Curierul a scos un zgomot, înăbușindu-și-l imediat.

Ceață era o denumire improprie. Era mai densă decât părea. Câteodată, ambarcațiunea parcă nu se mișca atât prin ea, cât pe suprafața ei. În noaptea aceea semăna cu spuma murdară pe care vânturile puternice o smulg de pe valurile lacului Churash, aproape de coasta vestică a Imperiului. Kit a a întins mâna peste marginea bărcii. Ceața s-a adunat deasupra, aproape uscată la atingere. Substanța i-a alunecat în sus, pe antebraț, lăsându-i o senzație pe care nu a putut-o identifica imediat. Când și-a dat seama că îl pișcă, bărbatul și-a tras imediat brațul și și l-a șters pe o parte a hainei. Pielea îi ardea. Caustică, bineînțeles.

Omul cu purceii a șoptit:

— O să vină dacă vorbim sau dacă facem zgomot?

— Nu din cauza vorbitului sau guițatului porcilor, a răspuns Rasali. Pare-se că le plac zgomotele joase. Uneori se ridică la auzul tunetului.

— Ce sunt, dacă nu pești adevărați? Cum arată? s-a interesat cu voce tremurată femeia negustorească.

Ceața îi preocupa pe toți. Mai puțin pe Rasali.

— Dacă vrei să știi, va trebui să vezi unul tu însăți. Sau încearcă să convingi un pescar să-ți povestească. Ei îi spintecă și îl feliază pe marginea bărcilor. Oricine altcineva vede doar niște bucăți de carne învelite în hârtie sau suluri de piele neagră, pentru făuritorii de frânghie și tăbăcari.

— *Tu* i-ai văzut, a zis Kit.

— Sunt lați și plați. Dar urâți.

— Și Mai Marii?

— Despre *ei* nu vorbim aici, i-a răspuns ea aspru.

Pentru un timp, nimeni nu a mai scos niciun cuvânt. Ceața — spuma — se agăța de prova bărcii și se despica, aruncată în părți, cu un sâsâit aproape inaudibil. De îndată ce au depășit ceața, o parte a babordului s-a înclinat și ceva negru a ieșit la suprafață pentru o clipă, urmat de un alt obiect închis la culoare, dar nu se aflau suficient de aproape pentru a putea fi zărite clar. Una dintre negustorese plângea, fără să scoată un sunet sau să facă vreo mișcare.

Digul Coastei Îndepărtate s-a arătat în cele din urmă. O masă întunecată ce se încăpățâna să rămână la distanță un timp îndelungat, ce a părut să se prelungească ore întregi. Luptând cu propria teamă, Kit s-a aplecat peste margine, ferindu-și fața de suprafață.

— Chiar poate fi fără fund, și-a zis el. Ce se află dedesubt?

— Nici n-ai ajunge pe fund, oricum, a răspuns Rasali.

Trecerea Lină a ocolit o aglomerare prelungă de ceață și a intrat într-un gol. Rasali a mânat feribotul de-a lungul unei crevase și, deodată, au fost la o aruncătură de băț de docul de pe Coasta Îndepărtată și de lumina torțelor sale.

Oamenii din doc se mișcau pe când ambarcațiunea lor se apropia. O voce baritonală a strigat suficient de tare cât să răzbată până la ei.

— Rasali?

A strigat și ea.

— Zece de data asta, Pen.

— Are cineva nevoie de cărăuși?

O voce diferită. Au răspuns câțiva pasageri.

Rasali a tras vâsla când feribotul se afla la un metru de doc și a permis ambarcațiunii să alunece înainte din proprie inerție. A pășit la prova și a ridicat un colac de frânghie, aruncând un capăt peste golul ce se făcea din ce în ce mai îngust. Cineva de pe doc l-a prins și a tras barca la mal, apoi, în câteva momente, feribotul a fost ancorat.

Debarcarea și plata s-au făcut mai rapid decât urcarea la bord. Kit a rămas ultimul și, după o scurtă discuție, a tocmit un cărăuș să-i ducă geamantanul la un han din oraș. S-a întors să-și ia la revedere de la Rasali. Ea și bărbatul — Pen, și-a amintit Kit — dezlegau barca.

— Doar nu pleci deja înapoi, a zis el.

— A, nu.

Vocea femeii era liberă, mulțumită, relaxată. Kit n-avusese idee ce tensionată se simțise.

— Doar tractăm barca acolo unde o vor trage Gemenii.

Rasali a făcut cu mâna în direcția zonei de lansare a bărcilor. În noapte lucea pielea unei perechi de boi albi. În fața lor se afla o femeie doar puțin mai închisă la culoare.

— Așteaptă, i-a zis Kit lui Uni Zidar și i-a înmânat dosarul lui. Spune-i, te rog, hangiului, că

voi veni curând.

Apoi s-a întors spre Rasali.

— Pot să ajut?

Prin beznă, bărbatul a simțit mai mult decât a văzut zâmbetul.

— Întotdeauna.

○ ○ ○

Spionul Roșu, numit de obicei Cățeaua, era un han zgomotos, la o distanță de cinci minute de mers pe jos de râul de ceață sau la zece (așa i se spusese) de șantier. Camera lui era mai spațioasă decât cea de la Pește. Avea un pat inconfortabil și un loc la fereastră ocupat cu partituri vechi, scrise de mână. Kit știa că Jenner locuise acolo, dar când l-a întrebat pe proprietar (Widson Hangiu, un om masiv cu părul roșcat, ce acum se arginta), el nu-l văzuse.

— Tu vei fi cel nou, arhitectul nou? l-a întrebat Widson.

— Da, a răspuns Kit. Când sosește Jenner, te rog să-i spuni că mă aflu aici.

Widson și-a încrețit fruntea.

— Nu știu, s-a întors târziu în majoritatea zilelor, de când…

Omul și-a curmat vorbea, părând vinovat.

— … de când semnalele i-au indicat că mă aflu aici, a continuat Kit. Înțeleg impulsul.

Hangiul a părut că stă pentru o clipă să cântărească un gând, apoi a rostit încet:

— Nouă ne place de Jenner.

— Atunci vom încerca să-l păstrăm, a replicat Kit.

○ ○ ○

Când copilul Kit și-a revenit din boală, nu s-a întors la creșă — de unde avea să plece, în orice caz, într-un an —, ci a mers direct la tatăl lui. Davell Meinem era un bărbat cu vorba rară și amuzant, care putea avea totuși limba ascuțită pe șantierele multora dintre proiectele sale. L-a dus pe Kit cu el la locurile sale de muncă: cea mai bună

metodă pentru ca băiatul să prindă experiență în domeniu.

Kit iubea totul la proiectele tatălui său: planurile desenate cu precizie, progresia ordonată a construcției, liniile și curbele din cărămidă, fier și piatră, ce se ridicau sub cerul permanent în mișcare.

În cursul primilor doi ani, și-a imitat tatăl și muncitorii, construind structuri din stâlpi micuți și cărămidă făcută de o femeie hotărâtă să-l asculte, o muncitoare ce-și pierduse o mână, cu câțiva ani în urmă. Davell îl lua pe băiat acasă la finalul zilei.

— Am venit să inspectez construcția, zicea el, iar Kit îi arăta podul sau turnul sau materialul pe care-l așezase în linii și teancuri ordonate.

Davell discuta despre munca lui Kit cu mare seriozitate, până ce se făcea prea întuneric ca să vadă și atunci se întorceau la han sau în camerele închiriate, de lângă șantiere, ce treceau drept „acasă”.

Davell își petrecea nopțile îngropat în hârțoagele fără sfârșit ale proiectelor lui, iar Kit găsea chiar și asta interesant. Tiparul pe care-l urmărea construcția a ceva mare nu includea doar planuri arhitecturale sau construcția în sine; cuprindea, de asemenea, și programe de muncă, și documente, și materii prime. Băiatul a început să deseneze propriile planuri, dar a ținut, totodată, și o corespondență nesfârșită cu furnizori imaginari.

După o vreme, Kit a observat că mare parte din schema ce ducea la construirea unui pod sau turn includea oameni.

○ ○ ○

Bătaia în ușa lui Kit s-a auzit foarte târziu în noapte, ca un răpăit anticipativ. A pus jos pana pe care-o repara și și-a rotit umerii, pentru a-i detensiona.

— Da, a spus el tare, în timp ce se ridica.

Bărbatul care a dat buzna pe ușă avea pielea la fel de închisă la culoare precum a lui Kit, deși

număra probabil cu câțiva ani mai puțin. Purta niște haine de călărie stropite cu noroi.

— Eu sunt Kit Meinen din Atyar.

— Jenner Ellar din Atyar. Arată-mi!

Kit i-a dat, în tăcere, decizia scrisă, iar celălalt s-a uitat chiorâș la ea, înainte să o arunce pe masă.

— Le-a luat ceva să găsească un înlocuitor.

Aș putea la fel de bine să mă ocup acum de asta, s-a gândit Kit.

— Ai sperat că vei fi tu.

Jenner l-a fixat pe Kit timp de un moment.

— Da, așa e.

— Ai impresia că ești cel mai bun, doar pentru că ai stat aici… cât să fie? Un an?

— Cunosc șantierele. Am lucrat cu Tenian să facem acele planuri. Apoi Imperiul trimite…

Jenner s-a întors cu fața spre vatra goală.

— Imperiul trimite un tânăr, i-a replicat Kit. Pe cineva cu legături în capitală, cu prieteni influenți, dar fără pic de experiență cu șantierul acesta, cu podul acesta. Trebuia să fii tu, nu?

Jenner stătea nemișcat.

— Dar n-a fost să fie, a continuat Kit și a lăsat vorbele să vibreze o clipă în aer. Am construit opt poduri în ultimii cincispreze ani. Patru suspendate, două de mare anvergură. Două pe deasupra cetății. Tu ai făcut trei, iar cel mai mare măsura o sută de metri lungime. Șase arcade din piatră, deasupra apelor mici și a pietrișului instabil din râul Mati.

— Știu, s-a răstit Jenner.

— E un pod bun.

Dintr-un urcior de ceramică de lângă fereastră, Kit a turnat whisky în două pahare.

— Am luat trăsura până acolo, înainte să vin aici. E bine făcut, te-ai încadrat în buget și ai fost aproape la timp cu lucrările, în ciuda secetei. Ba chiar mai mult, localnicii încă te plac. M-au întrebat ce mai faci. Poftim!

Jenner a luat paharul pe care i-l oferise Kit. *Bun*.

— Cei din neamul Meinem au construit poduri — și drumuri și apeducte și stadioane, o sută de feluri de structuri publice — pentru Imperiu de mii de ani.

Jenner s-a întors să vorbească, dar Kit a ridicat mâna.

— Asta nu înseamnă că suntem mai buni decât cei din neamul Ellar. Dar Imperiul ne cunoaște — iar noi cunoaștem Imperiul. Știm cum să facem ce trebuie. Dacă ți-ar fi dat podul acesta, ai fi fost înlocuit într-un an. Dar eu pot să-l contruiesc și am de gând să o fac.

Kit s-a așezat și s-a aplecat înainte, cu coatele pe genunchi.

— Cu tine. Ești talentat. Cunoști șantierul. Cunoști oamenii. Ajută-mă să fac podul ăsta.

— Pentru tine e un lucru real, a zis Jenner în cele din urmă.

Kit știa ce voise să spună. *Îți pasă de lucrarea aceasta. Nu e doar un alt truc în joben.*

— Da, a răspuns el. Vei fi adjunctul meu pentru proiect. Am să-ți arăt cum să tratezi cu cei din Atyar și am să te ajut să stabilești contacte. Iar următoarea lucrare va fi a ta în totalitate. Acesta-i primul pod, dar nu va fi singurul peste ceață.

A băut împreună. Whisky-ul l-a ars pe Kit pe gât și i-a făcut ochii să lăcrimeze.

— Ah, a făcut el, e oribil!

Jenner a râs deodată, iar cei doi și-au încrucișat privirile pentru prima dată: părea încă circumspect, însă dornic să fie convins.

— Whisky-ul de pe Coasta Îndepărtată e îngrozitor. Dacă bei mult, o să dai bir cu fugiții în Atyar într-o lună.

— Poate reușim să aducem ceva mai bun cu feribotul, a propus Kit.

○ ○ ○

Pregătirile nu înaintaseră așa mult pe acea parte. Grămezile de blocuri de pe șantier nu erau la fel de masive și a fost mai greu să găsească muncitori localnici. În discuțiile purtate de Kit și Jenner cu zidarii de pe Coasta de Aproape și Coasta Îndepărtată care aveau să supravegheze construcția pilonilor, s-au materializat planurile finale. Avea să fie o structură unică, cea mai mare de felul ei construită vreodată: un pod suspendat de mare întindere, lung de patru sute de metri. Planul inițial rămăsese neschimbat: podul avea să fie susținut de lanțuri prinse pe bare cu ochiuri la ambele capete și fixate cu șuruburi, câte patru de ambele părți. Ele se puteau mișca independent, pentru a compensa micile mișcări produse de traficul de pe platformă. Barele uriașe și șuruburile lor erau fabricate la opt sute de kilometri depărtare, în nord, unde se găsea fier din abundență iar topirea și prelucrarea erau cele mai bune din Imperiu. Kit tocmai scrisese la turnătorie să reînceapă munca.

Stâlpul și ancorajul de pe Coasta de Aproape aveau să fie făcute din piatră aurie de var, fixată cu o fundație în formă de pâlnie. Turnul avea să atingă aproape o sută douăzeci de metri.

În Atyar existau turnuri mai înalte, dar niciunul nu trebuia să suporte presiunea unui pod.

Testele inițiale cu frânghia din piele de pește arătaseră că poate fi la fel de durabilă preum fierul, dacă nu exista greutate care să apese pe ea. Când Kit i-a întrebat pe tăbăcarii și frânghierii de pe Coasta Îndepărtată despre rezistența ei, a mers cale de o zi, în est, până în Feknai, la o roată hidraulică ce folosea ca mecanism cordeline înnodate din același material. Coardele, i se spusese, erau vechi de șaptezeci și cinci de ani și încă sigure. Pielea de pește se uza la fel ca lemnul arțar, atâta timp cât nu era lăsată în ceață, dar avea nevoie de îngrijiri speciale.

Kit a privit o clipă la râul micuț din Feknai. Plouase recent pe podișuri, iar apa curgea iute și pieptiș, ca lumina. *Podurile pe apă sunt floare la ureche*, și-a zis el un pic nostalgic. Apoi a continuat: *Oricine poate lega malurile unei ape*.

Kit a revizuit din nou planurile pentru a folosi materialele mai ușoare acolo unde se putea. Jenner a traversat ceața spre Coasta de Aproape, pentru a lucra cu făuritorii de cabluri Deall și Stivvan la extinderea atelierelor și a magaziei în care făceau frânghii.

Fără Jenner (care era, practic, localnic, așa cum i se amintise de nenumărate ori), Kit percepea clar diferența dintre atitudinile de pe cele două maluri ale râului. Cei mai mulți locuitori ai Coastei Îndepărtate împărtășeau opiniile celor de pe Coasta de Aproape — banii sunt bani și sunt mereu bine-veniți — și mai exista, de asemenea, și un soi de entuziasm ce însoțește orice proiect major, dar acolo se simțea mai multă rezistență. Imperiul era divizat cu succes de râu, iar pământurile din est — începând cu Coasta de Aproape — nu-și mai zăriseră destinele așa de aproape legate de Atyar, din vest. Ele erau conduse din capitala de la Triple, iar taxele lor se îndreptau spre necesarul de construcție din partea lor. Controlul Imperiului asupra ținuturilor din est era lax și nu fusese niciodată necesar să fie mai puternic.

Podul avea să schimbe situația. Călătoria între Atyar și Triple avea să devină un lucru mai comun și poate că Imperiul n-avea să mai trateze pământurile din est așa de relaxat. Lipsa de entuziasm pentru proiect a celor din Triple se reflecta în întârzierea materialelor de construcție precum piatra și fierul. Kit a mers cale de cinci zile de-a lungul Căii Triple, spre districtul central, pentru a-și prezenta calificările guvernatorului și a scrie un mesaj incisiv Departamentului Drumuri din Triple. Lucrurile au devenit puțin mai ușoare.

Se făcuse miezul iernii înainte ca modelul să fie terminat. Kit a evitat să traverseze ceața. Rasali Luntraș a trecut de șaptesprezece ori. Bărbatul a reușit să o vadă de aproape fiecare dată. Cel puțin cât îi lua să bea o bere.

○ ○ ○

A doua oară când a traversat Kit, a fost în toiul dimineții unei zile de primăvară timpurie. Ceața oglindea cerul încărcat de deasupra: palid și plat, ca un strat de ceață într-o vale. Rasali încărca feribotul la docul din amonte, când Kit a ajuns și, spre surprinderea lui, femeia i-a zâmbit, cu chipul înfrumusețat dintr-odată. Kit a dat din cap spre străinul ce-l privea pe Valo aruncând spre Rasali baloți imenși, înveliți în cârpe, apoi i-a salutat pe luntrași. Valo s-a oprit un moment, dar nu i-a răspuns lui Kit la salut, ci doar și-a încovoiat iar spatele, văzându-și de treabă. Îl evita de la începutul activității lui acolo. Cu un gest de nepăsare în minte, Kit s-a întors de la Valo spre Rasali. Femeia prindea și așeza cu ușurință baloții în teancuri.

— Ce e în ei? Îi arunci de parcă ar fi…

— … hârtie, a terminat ea propoziția. Cea mai bună hârtie din lemn de dud din Ibraric. E ușoară ca lâna de miel. Probabil ai câteva coli în dosarul ăla al tău.

Kit s-a gândit la velinul pe care îl utiliza pentru planurile lui și la hârtia folosită pentru altele, din bumbac din sud, cu suprafața lustruită până ce devenise tare și fină ca smalțul. Hârtia de Ibraric era folositoare doar pentru unele feluri de tipărituri.

— Tot timpul, a răspuns.

Rasali a pus unul peste altul din ce în ce mai mulți baloți, până ce feribotul s-a umplut cu teancuri așezate pe trei rânduri.

— Mai rămâne spațiu și pentru mine? a întrebat.

— Pilar Alergător și Valo nu vin cu noi, a răspuns femeia. Va trebui să stai deasupra baloților, dar e loc suficient, atâta timp cât stai liniștit și nu te clatini.

— De ce nu vine negustoreasa cu hârtia ei? a întrebat Kit pe când Rasali împingea nava din doc

— De ce să vină? Pilar are un agent în partea cealaltă.

Cu mâinile ocupate, Rasali și-a înclinat capul într-o parte, într-un gest ce voia cumva să exprime o strângere de umeri.

— Ceața e periculoasă.

Tot la câteva luni se rătăcea câte un feribot de-a lungul râului și toate erau pierdute: cai, oameni, baloți. Pescarii stăteau mai aproape de mal și nu mureau așa des. Era greu să calculezi impactul asupra negoțului și a comunicațiilor a acestei bariere ce înjumătățea Imperiul.

Călătoria aceea — în timpul zilei, singur cu Rasali — era foarte diferită de traversările anterioare ale lui Kit: mai puțin înfricoșătoare, dar cumva mai sălbatică, mai bizară. Vântul rece de pe râu sufla tăios și îi arunca bucățele de spumă uscată pe pielea rămasă descoperită, dar zburau repede, fără să-l doară, și nu lăsau în urmă niciun semn. Vântul a prins a bate încet ca o briză, apoi s-a oprit, pe când au navigat prin ceață.

Se mișcau prin ceva ce părea a fi un labirint suprapus de nori cirrus. Kit a privit ceața lunecând de-a lungul *Trecerii*, până ce au traversat o mică groapă, ca un semn de vărsat de vânt, ce ducea drept în jos și nu avea mai mult de treizeci de centimetri în diametru. Pentru o clipă, Kit și-a aruncat ochii în spațiul gol de sub el. Pluteau pe un strat de ceață deasupra unui balon de aer suficient de adânc să înghită barcă. S-a rostogolit pe spate, ca să privească cerul, până ce corpul a încetat să-i mai tremure; când s-a uitat iar, se părea că ieșiseră din labirint. Nava înainta de-a lungul unui canal

sinuos. Kit s-a relaxat puțin și și-a mutat poziția, pentru a o umări pe Rasali.

— Cum merge treaba la pod? a zis Rasali, în cele din urmă, cu vocea amuțită de aerul cel tăcut.

Trebuie să fi fost o întrebare de complezență — toți cei din oraș păreau să știe cum evoluează lucrul la punte —, dar Kit era obișnuit să răspundă la întrebări al căror răspuns oamenii îl cunoșteau deja. Găsise răbdarea de a funcționa ca o unealtă extrem de eficientă.

— Fundațiile părții de pe Coasta Îndepărtată sunt într-un stadiu bun. Mai durează poate șase luni până e gata ancorajul, dar pilonii pentru baza coloanei sunt la locul lor și putem începe construcția. Cu șase săptămâni mai devreme, a adăugat Kit cu puțină infatuare, deși aceea era o victorie pe care nu avea să o aprecieze nimeni și, în orice caz, vremea putea la fel de bine fi responsabilă ca și orice altă acțiune întreprinsă de el.

— Pe Coasta de Aproape am dat de un strat de bazalt, care-i prea dur pentru a se putea săpa cu ușurință, așa că am cerut un specialist. Steagurile de semnalizare spun că a sosit, iar ăsta e motivul pentru care traversez.

Femeia nu a comentat în niciun fel, aparent concentrată la a mișca marea vâslă. Bărbatul a urmărit-o un timp cu privirea, mulțumit să-i observe umerii îndoindu-se, să-i audă respirația ce-i ieșea gâfâită în valuri fine. Peste aroma vagă de ferment din ceață, i-a simțit mirosul de transpirație sau i s-a părut că îl sime. Ea s-a încruntat ușor, dar bărbatul nu a putut spune dacă era din cauza muncii sau a ceva din ceață sau din vreun alt motiv. Cine era ea cu adevărat?

— Pot să-ți pun o întrebare, Rasali Luntraș de pe Coasta Îndepărtată?

Ea a încuviințat din cap, cu ochii la ceața din fața navei.

De fapt, erau mai multe lucruri pe care Kit ar fi dorit să le știe: să o cunoască, să afle despre râu, despre oamenii de acolo. A ales un domeniu la întâmplare.

— Ce-l deranjează pe Valo?

— Se vede, nu? Are impresia că-i răpești ceva. E prea tânăr ca să știe că ce iei tu nu are importanță.

Kit s-a gândit o clipă.

— Munca?

— Munca lui nu este importantă?

Femeia a râs, pufăind deodată, pe când trăgea.

— Avem o grămadă de bani, noi, Luntrașii. Deținem pământ și îl închiriem — Iedul Ciutei aparține familiei mele, știai? Dar e mic și își dorește ce ne dorim toți la vârsta aia, o șansă de a-și măsura puterea cu lumea și să vadă de face față. Și, deoarece e un Luntraș, vrea să fie testat prin propriile sale aventuri. Pericolul. Ceața, Valo crede că îi iei toate aceste lucruri.

— Dar nu e nemuritor, a zis Kit, orice ar crede. Râul îl poate ucide. O să se întâmple, mai devreme sau mai târziu. O…

— … *o să te omoare*.

Kit s-a cuprins cu brațele și s-a rostogolit înapoi pe spate, ca să privească cerul. Într-o noapte, în barul Cățelei, un localnic îi povestise despre familia lui Rasali: o lungă istorie de decesuri, de bărci pierdute în vârtejuri sâsâitoare, amuțite de ceață, de lemn sfărâmate sau de țipete ce puteau fi omenești sau nechezăturile unui cal.

— Așa că toți poartă straie cernite timp de o lună sau două, apoi următorul Luntraș preia afacerea. Rasali e încă nouă; lucrează poate de doi ani. Când se va duce ea, va veni Valo, apoi sora lui Valo. Doar dacă nu cumva Rasali și Valo au copii până atunci.

După alte câteva înghițituri de bere porter, adăugase:

— Sunt întotdeauna oameni frumoși, Luntrașii, vreau să zic. Presupun că așa sunt răsplătiți pentru viețile scurte.

Kit s-a uitat în jos, la Rasali, de pe baloții de hârtie.

— Dar tu ești diferită. Nu simți că ai pierde ceva.

— Nu știi ce simt, Kit Meinem din Atyar.

O lumină rece aluneca pe mușchii brațelor ei. Vocea i-a răsunat iar, de data asta mai blândă.

— Nu sunt tânără; nu trebuie să-mi dovedesc mie însămi nimic. Dar voi pierde ce am acum. Ceața, liniștea.

Atunci spune-mi, a fost gândul pe care și l-a înăbușit Kit. *Arată-mi*.

Femeia a fost tăcută pentru tot restul călătoriei. Kit și-a închipuit că era poate furioasă, dar când a poftit-o să-l însoțească pe șantier a acceptat.

○ ○ ○

Pășunea tăcută dispăruse. Tot ce mai amintea de ea era iarba înaltă, cifurile de vegetație ce se chinuiau a supraviețui și paiele murdare. În aer se simțea miros de transpirație și carne și înțepătura amară a fierului încins. Acum se aflau mult mai multe blocuri de piatră acolo. Gropile pentru ancoraj și stâlp erau excavate până la stratul inferior de rocă, umbrit de munți de noroi. Rămăsese o singură oaie jupuită și friptă, iar un fum unsuros se ridica pe când un băiat o întorcea deasupra unui foc de lângă vatra improvizată. Kit gândise că pășunea era un element deranjant, dar privind la oaia pusă în frigare a simțit cum îl îmboldește vina.

Restul turmei fusese înlocuit de niște femei și bărbați robuști, ce foloseau rotile pentru a mișca pietrele în josul unei rampe săpate, înspre o gaură pentru baza ancorajului. Praful le acoperea pielea și estompa culorile luminoase ale kilturilor scurte

și ale vestelor. În ciuda frigului, pe mușchii lor transpirația desenase dâre.

Unul dintre muncitori i-a făcut cu mâna lui Rasali, iar ea i-a răspuns. Kit și-a amintit numele lui: Mik Finisor, un bărbat puternic, dar care avea nevoie de îndrumare. Oare fuseseră iubiți? Relațiile de aici erau încâlcite, într-un mod pe care Kit nu-l putea pricepe. În capitală, asemenea lucruri aveau o aură mult mai formală și includeau adesea semnarea unui contract.

Jenner și o femeie măruntă au îngenuncheat, discutând pe podeaua goală, din piatră, a unei gropi. Când Kit a coborât scara pentru a li se alătura, femeia cea mică s-a înclinat ușor. Ochii ei, părul scurt și pielea păreau toate să se preschimbe în oțeliu.

— Eu sunt Liu Sfredelitor din Hoic. Specialista ta.

— Kit Meinem din Atyar. Cum rezolvăm asta?

— Jenner al tău spune că vrei să dai din cale bazaltul ăsta, nu?

Kit a încuviințat din cap.

Liu a îngenuncheat, pentru a-și trece palma peste fundul gropii.

— Vezi cum se schimbă culoarea și textura fundației de-a lungul liniei ăsteia? Jenner al tău a avut dreptate: stratul acesta de bazalt e o problemă. Aici, unde e șist, putem să scoatem mare parte din fundație în mod obișnuit, cu sfredelul și târnăcopul. Dar bazaltul e prea dur să poți săpa în el.

Femeia și-a îndreptat trupul și și-a scuturat praful de pe genunchi.

— Ai mai văzut vreodată cum e folosit explozibilul?

— Nu am avut nevoie pentru niciun proiect de-al meu, a răspuns Kit scuturând din cap. Și nici nu am fost în mine.

— Nu prea e de folos în altă parte, dar e util pentru a sparge cantități mare de piatră. Multe dintre blocurile pe care le ai aici au fost extrase folosind explozibil. O să-ți placă zgomotul, a încheiat ea zâmbind larg.

— Nu ne putem permite să șubrezim integritatea rocii de bază.

— Am adus praf pentru un număr de încărcări reduse. Comparativ cu stânca, sunt destul de mici.

— Cum…

Liu și-a ridicat mâna muncită de vreme.

— N-am nevoie să înțeleg cum e făcut un pod ca să calc pe el. Da?

Kit a început să râdă de-a binelea.

— Da.

○ ○ ○

Liu Sfredelitor avea dreptate; lui Kit i-a plăcut zgomotul foarte mult. Liu nu a dat voie nimănui să se apropie de groapă, dar chiar și de la distanța pe care o considera ea ca fiind sigură, în spatele unui morman uriaș de pământ, explozia a fost zguduitoare, un tunet ce a cutremurat pământul. Pentru o secundă, liniștea a țiuit în aer. După ce mulțimea și-a ținut laolaltă respirația și s-au auzit și câteva țipete răzlețe, muncitorii au ovaționat și au răpăit din picioare. De deasupra buzei gropii se ridica un norișor de fum amestecat cu praf de piatră. Îți înțepa nasul cu mirosul de salpetru. Păsările nu se arătau bucuroase; odată cu explozia, fugiseră din copacii lor și acum dădeau rotocoale agitate.

Rânjind, Liu s-a cățărat la suprafață, din buncărul ei de lângă groapă. Avea fața acoperită de praf, cu excepția ochilor, ce fuseseră protejați de o pereche de ochelari concavi, ce-i atârnau acum la gât.

— Până acum a fost bine, a strigat ea, acoperind țiuitul din urechile lui Kit.

Văzându-i chipul, femeia a râs.

— Astea nu-s nimic — un strănut de țânțar. Ar trebui să auzi când scoatem granit în Hoic.

Kit avea de gând să vorbească mai mult cu ea, când a observat-o pe Rasali îndepărtându-se spre râu. Uitase că e acolo. Bărbatul a urmat-o, țipând pe jumătate, pentru a se putea auzi pe sine.

— Ce mai tărăboi, nu?

Rasali s-a răsucit spre el.

— La ce ți-e *capul*? s-a răstit ea cu buzele palide și tremurând.

— Construim fundațiile, i-a răspuns Kit, luat prin surprindere.

Furie? Frică? își zise el, dorind să poată gândi puțin mai clar, dar zgomotul părea să-i fi amorțit creierul.

— Și să faci pământul să se clatine! Mai Marii vin când aud tunetul, Kit!

— N-a fost tunet.

— Spune-mi că nu a fost ceva mai rău!

În ochi îi luceau lacrimi. Vocea îi era înăbușită de pulsul ce i se zbătea în urechi.

— Vor veni, *știu* că vor veni.

Bărbatul a întins mâna spre ea.

— E un dig înalt, Rasali. Chiar dacă vin, nu vor trece peste el.

În piept, inima bătea darabana. Îl durea capul. Îi era foarte greu să o audă.

— *Nimeni* nu știe ce-or să facă! Distrugeau orașe întregi, plutind la mal, în nopțile cu ceață. De ce crezi că au construit digurile, acum o mie de ani? Mai Marii…

Femeia s-a întrerupt din vorbă, ascultând. Și-a mișcat buzele, dar Kit nu a putut auzi nimic, din cauza bubuitului din urechi, inimă și cap. Și-a dat deodată seama că acelea nu erau efectele adverse ale exploziei; aerul însuși pulsa. Îi vedea cu coada ochiului pe ceilalți muncitori; fiecare chip se întorsese spre ceață. Nu era nimic de văzut, decât cerul acoperit. Nu s-a mișcat nimeni.

Dar bolta cerească se mișca.

În spatele digului, deasupra lui, râul de ceață se ridica precum o volbură imensă, auriu-cenușie, murdară pe fundalul norilor oțelii, înaltă de cel puțin treizeci de metri. Ceața spumega, despărțindu-se în vârtejuri și crevase uriașe. Totul fierbea, schimbându-și forma. Kit văzuse odată un incendiu mare, când luase foc un depozit de in, în Atyar. Atunci, fumul se ridicase și semănase puțin cu ceața, înainte să fie destrămat de vânt.

În muntele de abur se deschideau și se închideau goluri, și altele se crăpau mai întunecate, pe cât deveneau mai adânci. Și prin acele goluri, în umbrele negre-cafenii din inima cețiii, se vedea mișcare.

Găurile s-au pecetluit. După un timp ce a părut o eternitate, ceața s-a netezit ușor și apoi s-a culcușit în spatele digului și nu a mai fost de zărit. Kit nu era complet sigur când bătăile aerului dispăruseră iar în țiuitul din urechi.

— S-au dus, a zis Rasali, suspinând.

Un muncitor a făcut una dintre acele glume vioaie ce urmează de obicei senzației de frică; ceilalți au râs prea tare.

O femeie a alergat pe dig și a strigat în jos, către ei.

— Digurile de pe Coasta Îndepărtată sunt în regulă; ale noastre la fel.

Și mai multe râsete: oamenii au luat-o la goană spre Coasta de Aproape, pentru a se interesa de familiile lor.

Dosul palmei lui Kit ardea. O frântură de spumă se așezase acolo și lăsase în urma ei un semn neregulat.

— Nu am văzut decât ceață, a spus Kit. A fost vreunul dintre Mai Mari?

Rasali s-a scuturat, acum îndrăzneață, dar fără să mai fie furioasă sau temătoare. Kit învățase un lucru despre Luntrași: emoțiile lor treceau prin ei și apoi se dizolvau.

— S-a aflat acolo. Am mai văzut ceața clocotind așa, dar niciodată atât de mult. Nimic altceva n-ar putea să o înalțe în felul acela.

— Dinadins?

— Ah, cine știe? Mai Marii sunt un mister.

Ochii femeii i-au întâlnit pe ai lui.

— Sper că podul tău e foarte înalt, Kit Meinem din Atyar.

Kit a privit înspre locul unde fusese ceața, dar acum nu se mai întindea nimic acolo, doar cerul.

— Puntea va fi la șaizeci de metri înălțime deasupra cetății. Suficient de sus. Sper.

Liu Sfredelitor a venit spre ei, frecându-și mâinile de pantalonii din piele.

— Ei bine, *aia* nu e o chestie pe care să o vezi întâmplându-se la Hoic. *Foarte* incitant. Cum numiți fenomenul? Cum îl împiedicăm data viitoare?

Rasali a privit-o un moment pe femeia măruntă.

— Nu cred că se poate. Mai Marii vin când vor.

— Nu vin întotdeauna?

Rasali a clătinat din cap.

— Atunci e preferabil răul cel mai mic, cum zice Da al meu.

Kit și-a frecat tâmplele. Durerea de cap încă lâncezea.

— Vom continua.

— Va trebui să ai grijă, a zis Rasali, sau ne vei omorî pe toți.

— Podul va salva multe vieți. *În cele din urmă, chiar pe a ta*.

Rasali s-a întors pe călcâie.

Kit nu a urmat-o, nu în acea zi. De-o fi fost din cauza faptului că exploziile următoare au fost mai reduse („Pe cât se poate de mici și eficiente”, a zis Liu Sfredelitor) sau pentru că aveau altceva de făcut, cert e că Mai Marii nu s-a întors, deși pești au fost din plin, de-a lungul celor trei luni cât

a durat să gândească așezarea, să planteze încărcăturile și să spargă baza de rocă.

○ ○ ○

Mai exista, de asemenea, o tradiție Meinem în lucrul metalului, iar administratorii Meinem și mulți din neam lucrau în domenii cu totul diferite, dar Kit știuse de la o vârstă fragedă că urma să fie unul dintre constructori. Iubea arhitectura invizibilă a construirii, căutând un compromis între viziunea din mintea lui și șantiere, materiale și oamenii ce aveau să le facă reale. Provocarea era să facă un compromis cât mai mic.

Arhitectura se studia la Universitate. Tutorele său era o specialistă în materiale, o femeie care coordonase construcția unui număr incredibil de douăzeci și trei de poduri. Skossa Timt era atât de bătrână, că pielea ei și părul se decoloraseră deopotrivă în nuanța albului marmurii de Gani, și mergea sprijinită într-un baston proiectat de ea însăși, ca să fie eficient. L-a învățat multe. Materialele aveau reguli, modele de comportament: se îndoiau, se dărâmau, se fisurau sau se spărgeau sub o presiune cuantificabilă. Se făceau mai puternice sau se slăbeau unul pe altul. Chiar și cele mai bune materiale, în cele mai stabile combinații nu durau o veșnicie — profesoara își bătea propria fruntea cu un deget noduros și râdea —, dar dacă băiatul își făcea treaba bine, puteau rezista o mie de ani, dacă nu chiar mai mult.

— Dar nu pentru totdeauna, sublinia Skossa. Dă tot ce poți, dar nu uita acest lucru.

○ ○ ○

Ancorajele și pilonii s-au ridicat. Lucrătorii au venit din orașe, de fiecare parte a malurilor, iar localnicii au fost angajați pe loc. Noile persoane erau în general bine primite. Au platit pentru camere și alimente și bunuri de tot felul. Tavernele au luat obiceiul de a oferi pachete duble și triple din fiecare seriviciu, au deschis noi aripi și

adăposturi. Cei de pe Coasta de Aproape i-au acceptat pe nou-veniți cu ușurință. Singurele certuri aveau loc noaptea târziu, când cei implicați băuseră sau flirtaseră mai mult decât ar fi trebuit. Pe Coasta Îndepărtată aveau loc seri cu scandal mai des, deși numărul lor tindea să descrească pe măsură ce scepticii cedau în fața banilor ce intrau pe teritoriu sau în fața punții înseși, pilonilor prea solizi pentru a le fi negată existența.

Agricultorii și gospodarii și-au vândut pământurile și clădiri noi s-au întins dinspre inima orașelor. Unele erau făcute din împletitură de nuiele și argilă, trântite laolaltă peste podelele bătătorite care încă miroseau a bălegar de oi. Altele, mici, dar permanente, au crescut mai încet, pe măsură ce constructorii podului au așezat pietrele de câmp și cheresteaua pe timpul serii și în zilele lor de odihnă.

Nou-sosiții și localnicii s-au amestecat până când a devenit greu să-i diferențiezi, deși locuitorii mai vechi țineau scrupulos socoteala celor care aparțineau cu adevărat locului. Pentru cei care căutau iubiți și prieteni, cei noi reprezentau o ocazie de a întâlni pe altcineva decât bărbații și femeile cunoscuți din copilărie. Mulți și-au luat amanți ocazionali și s-au încheiat mai multe contracte pe termen determinat. A avut loc chiar și o nuntă pe Coasta de Aproape, între între Kes Țiglar și o constructoare cu ochi negri venită de departe, din sud, pe care o chema Jolite Deveren, indiferent ce însemna și asta.

Kit nu a avut amante. Lucrând în fiecare noapte, până când adormea cu capul pe hârtii, nu ducea mult timp lipsa unei iubite, cu excepția anumitor nopți târzii, când furtunile cu trăsnete îl nelinișteau și îl lăsau nefiresc de agitat, ca și cum un fulger îi trecea pe sub piele. În unele nopți se gândea la Rasali, se întreba dacă ea dormea cu cineva în acea noapte sau era singură și dacă o trezise și pe ea furtuna, agitând-o ca pe el.

O vedea destul de mult când se aflau pe aceeași parte a râului de ceață. Era inteligentă și calmă și singura persoană care nu voia să vorbească tot timpul despre pod.

El nu uitase ce-i spuse Rasali despre Valo. Nu cu mulți ani în urmă, Kit fusese și el tânăr, și-și amintea de dorința pe care o simțeau tinerii ca să-și dovedească puterea în fața lumii. Kit n-avea nevoie ca Valo să accepte podul — abia dacă se putea numi adult, iar singura lui influență asupra oamenilor se baza pe munca lui —, dar îi plăcea de băiat. Avea ochii lui Rasali și modul ei firesc, ușor de a se mișca.

Valo a început să pună întrebări, mai întâi celorlalți muncitori, apoi lui Kit. Experiența lui în construcția de nave însemna că întrebările sale erau pertinente. Kit i-a împărtășit primele lucruri pe care le învățase copil fiind, pe șantierele tatălui său, și i-a arătat cum se manevrează blocurile enorme și echilibrul înșelător dintre material și plan, puterea voinței ce permite unui om să îndrume o mie de persoane spre o viziune unică.

Valo era prea onest pentru a nu recunoaște priceperea lui Kit și prea competitiv ca să nu încerce să-l confrunte pe propriul lui teren. A început să-l viziteze mai des pe șantiere.

După un anotimp, Kit l-a luat deoparte:

— Ai putea fi constructor dacă ai vrea.

Valo a roșit.

— Să contruiesc lucruri? Vrei să zici poduri?

— Sau case, șure și ziduri de sprijin. Sau poduri. Ai putea face mai ușoare viețile oamenilor.

— Să schimb viețile oamenilor?

Tânărul s-a încruntat deodată.

— Nu.

— Viețile noastre se schimbă tot timpul, fie că vrem sau nu, a zis Kit. Valo Luntraș de pe Coasta Îndepărtată, tu ești un om inteligent. Ești bun cu cei din jur. Înveți repede. Dacă ai fi

interesat, aș putea începe să te învăț sau te-aș trimite în Atyar să studiezi acolo.

— Valo Constructor…, a rostit el, încercând sonoritatea numelui, apoi a adăugat: Nu.

Dar după aceea, de fiecare dată când avea timp liber de la vâslit sau construit bărci, îl găseai mereu pe șantier. Kit știa că răspunsul avea să fie diferit data viitoare când urma să-l întrebe. Pentru orice exista o posibilitate, un model invizibil ce putea fi preschimbat în faptă, dacă existau suficient efort și materiale potrivite. Kit i-a scris unuia, apoi altuia din vechii săi prieteni, găsind contacte ce urmau să-l ajute pe Valo, când avea să vină timpul. Nu voia să fie rușinat de noul său protejat.

Pilonii și ancorajele s-au ridicat. A venit iarna, apoi vara și o a doua iarnă. Au avut loc prăbușiri, un braț rupt, două rânduri de coaste fisurate. O femeie de pe Coasta Îndepărtată avusese degetele de la picioare zdrobite, când una dintre pietre alunecase de rotilele ei și își pierduse piciorul. Construcția punții se desfășura în acord cu programul, chiar și după întârzierea cauzată de ritmul încet în care se spărgea roca. Nu existau probleme cu plata sau Departamentul de Drumuri sau cu Imperiul, doar mici neînțelegeri rezolvabile cu unii reprezentanți din Triple, ce vociferau ocazional, sau cu guvernatorii locali.

Kit știa că are noroc.

○ ○ ○

Primul deces s-a petrecut în timpul uneia dintre vizitele lui Valo.

Era la începutul celei de-a doua ierni a podului, iar Kit se afla pe Coasta Îndepărtată de trei luni. Învățase deja că iarna însemna un cer cenușiu, ploaie și, uneori, zăpadă. Curând aveau să trebuiască să întrerupă activitățile majore. Cu toate acestea, fusese o zi bună, iar muncitorii ridicaseră și puseseră la loc majoritatea blocurilor de piatră dintr-un lot.

Valo se întorsese după trei săptămâni pe Coasta de Aproape, pentru a construi o barcă pentru Jenna Lufar. Kit l-a găsit holbându-se la turnul subțiratic printr-o ploaie așa de slabă, că părea mai mult să fie ceață. Pe la jumătatea stâlpului, deschiderea întunecată a arcadei drumului părea nelalocul ei.

— Ai înaintat mult de când am fost eu aici ultima oară. Cât de înalt e acum? a întrebat Valo.

Kit a stat mult să se gândească.

— Aproximativ treizeci și doi de metri. Am trecut cu puțin de sfert.

Valo a zâmbit și a clătinat din cap.

— Greu de crezut că o să stea în picioare.

— În Atyar există un turn din bazalt negru și fier, de o sută cincizeci și doi de metri. De cinci ori mai înalt.

— Doar că arată așa de fragil. Știu ce ai spus, că majoritatea forței puse pe pilon se referă la presiune, dar tot arată ca și cum ar sta să pocnească în jumătate.

— După o vreme, vei căpăta mai multă experiență cu podurile suspendate și vor părea mai puțin… instabile. Ai vrea să vezi ce am mai realizat?

Ochii lui Valo s-au luminat.

— Pot? Nu vreau să deranjez.

— Încă nu am fost acolo astăzi și o să termine în curând. Pe schelă sau pe scări?

Valo s-a uitat la schela sprijinită de o față a pilonului, cu scările sale dintre niveluri, și s-a cutremurat.

— Nu pot să cred că oamenii urcă pe așa ceva. Scări.

Kit l-a urmat pe Valo. Scara interioară, abruptă, era lată de aproape un metru și se rotea la infinit. Cinci trepte în sus și apoi o platformă, te întorceai la stânga, apoi urmau alte cinci trepte și o cotitură. La un moment dat, treptele erau luminate de felinare așezate în alcovuri, la fiecare a treia

rotire, dar în acea zi, Kit și Valo și-au găsit calea pipăind piatra rece și umedă și cu ajutorul unui mic felinar din mâna lui Valo. Casa scării mirosea a apă și pământ. Se simțea ușor și aroma uleiului de lampă. Unii muncitori preferau clar scările de afară, dar lui Kit îi plăcea acolo. În acele câteva clipe făcea parte din structura podului, ca un os dur îngropat adânc în carnea pe care o crease.

Au ieșit prin vârf și s-au oprit un moment pentru a privi în jur la lucrările neterminate și la silueta neagră a macaralei, profilată pe cerul ce se încețoșa. Ultimii câțiva muncitori demontau o bigă, folosită la mutarea blocurilor de piatră. De un stâlp înfipt într-una dintre găuri, pe care muncitorii o umpleau cu tije și fier topit, atârna un felinar. Kit i-a salutat dând din cap, pe când Valo s-a îndreptat spre margine, să privească în jos.

— E minunat, a zis zâmbind. De atât de sus poți vedea până și în bucătăriile oamenilor. Uite, Teli Tâmplar are un porc la afumat.

— Nu-i nevoie să-l vezi ca să știi, a replicat Kit sec. Eu îl miros de două zile.

— Poți deja să vezi până la Vârful Alb? a pufnit Valo.

— Într-o zi senină, da. Am fost acolo sus de două…

S-au auzit un sunet greoi de alunecare și un țipăt. Kit s-a întors brusc pentru a o vedea pe una dintre muncitoare trântită pe spate, cu o scândură a bigii peste piept. Loreh Tăbăcar, o localnică. Kit a parcurs în fugă cele câteva trepte spre ea și a căzut în genunchi, alături. Un bărbat, cel care lucrase cu ea, a spus:

— A alunecat — ah, Loreh, rezistă, te rog!

Dar Kit își dădea deja seama cât era de zadarnic. Femeia era lipită de stâlp, cu pieptul zdrobit, un umăr vizibil dislocat, inconștientă, respirând greu. Pe buzele ei înflorea o spumă, ce se vedea neagră în lumina slabă a felinarelor.

Kit i-a prins mâna rece.

— E în regulă, Loreh. E în regulă.

Era o minciună și, oricum, ea nu-l putea auzi, dar ceilalți puteau.

— Aduceți-l pe Hall, a propus unul dintre muncitori, iar Kit a încuviințat din cap.

Hall era chirurg.

— Și pe Obal, careva. Aduceți-i soțul, a adăugat un altul.

Pe scări s-au auzit pași, apoi sunetul s-a pierdut în susurul ploii ce tocmai începuse, în suspinele cuiva și în respirația gâjâită a lui Loreh.

Kit și-a aruncat privirea în sus. Cu pieptul umflat, Valo stătea acolo, holbându-se.

— Ajută-i să-l găsească pe Hall, i-a spus.

Apoi, când a văzut că băiatul nu se mișcă din loc, a repetat pe un ton mai aspru. Valo nu a răspuns nimic, nu și-a dezlipit ochii de Loreh, până când s-a răsucit pe călcâie și a alergat în jos pe scări. Kit a auzit un strigăt mult dedesubt, pe când primul mesager alerga spre oraș.

Loreh a inspirat, cutremurându-se, pentru ultima oară și și-a dat duhul.

Kit s-a uitat la ceilalți adunați în jurul trupului bietei femei. Bărbatul ce-i ținea cealaltă mână și-a apăsat chipul cu palma, plângând incontrolabil. Ceilalți doi muncitori rămași acolo au îngenuncheat la picioarele ei: un bărbat și o femeie, strânși unul în celălalt, deși nu formau un cuplu.

— Spune-mi, a zis Kit.

— Am încercat să opresc biga să o lovească, a răspuns femeia și a legănat un braț, evident rupt, deși se părea că nu observase. Dar tot cădea.

— Era obosită. Trebuie să fi fost neglijentă, a spus omul.

— Nu vreau să mă gândesc la sunetul acela, a replicat muncitoarea cu mâna ruptă.

Cuvintele le picurau din gură precum sângele dintr-o rană. De asta aveau nevoie în acel moment, să vorbească și să se facă auziți. Astfel, Kit i-a

ascultat, iar când au sosit ceilalți, soțul lui Loreh, Obal, cu buzele livide și ochii plini de furie, chirurgul Hall și alți șase muncitori, Kit i-a ascultat și pe ei și i-a condus încetul cu încetul jos, prin interiorul pilonului și înapoi spre luminile calde și confortul Coastei Îndepărtate.

Mai pierduse oameni și înainte și întotdeauna se întâmpla așa. Aveau să curgă lacrimi în acea noapte, să se simtă furios pe el însuși și pe pod, furios pe soarta ce permitea un asemenea lucru. Urmau să-și facă loc tristețea și coșmarurile. Și apoi, tot acolo, oamenii ar fi făcut dragoste, și-ar fi adunat copiii, prietenii și câinii lângă ei, ca pe niște confirmări ale vieții, într-o noapte rece și umedă.

○ ○ ○

Tutorele lui de la Universitate spusese odată, în timpul uneia dintre digresiunile ei frecvente de la tema materialelor și principiilor arhitecturii:

— Lucrurile vor merge prost.

Era iarnă, dar în ciuda zăpezii ce cădea au mers încet până la cafenea, pe când Skossa căuta ceva anume pentru bastonul ei.

— Pe parcursul proiectelor lungi, a continuat ea, vei ajunge să uiți că nu faci parte dintre ei. Dar dacă se întâmplă un accident? Pur și simplu, ca o palmă peste chip. Ce simți? Nu contează. Vină, jale, singurătate, îngrijorare pentru program. Nimic. Tot ce contează sunt sentimentele *lor*. Așa că ascultă-i. Respectă starea prin care trec.

Atunci a făcut o pauză și și-a ciocnit, gânditoare, bastonul de pământ.

— Ba nu, mint. Nu contează, dar tu va trebui să-ți găsești singur, în altă parte, puterea, propriile resurse.

— Prieteni? a încercat Kit, cu îndoială în glas.

Știa deja că-și dorește o carieră ca a tatălui său. Nu avea să se afle în același loc mai mult de câțiva ani.

— Da, prieteni.

Zăpada se strângea în părul Skossei, dar ea nu părea să-și dea seama.

— Kit, îmi fac griji pentru tine. Ești bun cu oamenii, am observat. Îi placi. Dar există o limită.

Băiatul și-a deschis gura să protesteze, dar femeia și-a ridicat palma, făcându-i semn să tacă.

— Știu. Îți pasă. Dar îi consideri parte a unui proiect. În acest moment e vorba de studiile tale. După aceea vor veni drumurile și podurile. Dar oamenii din jurul tău — viețile lor continuă și în afara proiectelor. Ei nu sunt simple unelte la dispoziția ta, chiar și simpatice. Și viața ta ar trebui să-și vadă de drum. Ar trebui să ai mai multe motive pentru a trăi decât drumurile. Pentru că, dacă ceva merge prost, vei avea nevoie ca simțămintele *tale* să conteze, pentru cineva, undeva, oricum.

○ ○ ○

Kit a traversat Coasta Îndepărtată spre hanul Cățeaua. De acum, cei mai mulți oameni se aflau la casele lor sau într-una dintre taverne. Un sat închis în sine însuși. Dar a auzit pași alergând în spatele lui. S-a întors repede. Nu era un lucru nemaiîntâlnit ca oamenii ce suferă o pierdere să se răzbune pe ceea ce dau vina, fie și o persoană.

Era Valo. Deși avea pumnii încleștați, Kit și-a dat seama imediat că era furios, dar că nu dorea ceartă. Pentru un moment, Kit și-a dorit să nu trebuiască să asculte, să se întoarcă în camerele lui și să doarmă o mie de ore, dar privirea celuilalt părea sălbatică: Valo, care semăna așa de mult cu Rasali. Își dorea ca Rasali și Loreh să nu fi fost apropiate.

— De ce nu ești undeva înăuntru, a întrebat Kit, cu blândețe. E frig.

Pe când pronunța cuvintele, și-a dat brusc seama că *era* frig. Ploaia se preschimbase într-o aversă neîntreruptă și rece.

— Mă voi duce. Am fost, adică, dar am ieșit pentru că am crezut că te pot găsi, pentru că…

Băiatul tremura.

— Unde-ți sunt prietenii? Hai înăuntru. O să fie mai bine acolo.

— Nu. Trebuie să știu mai întâi. Așa e mereu? Dacă mă apuc de asta, de construit, o să mi se întâmple și mie? O să moară cineva?

— S-ar putea. Probabil o să se întâmple la un moment dat.

Valo a spus atunci un lucru neașteptat.

— Înțeleg. Doar că tocmai ce se căsătorise.

Sângele de pe buzele lui Loreh, sunetul umed al pieptului ei zdrobit, pe când inspira pentru ultima oară.

— Da, a zis Kit. Așa e.

— Eu doar… A trebuit să știu dacă trebuie să mă pregătesc pentru asta. Presupun că o să aflu oricum.

— Sper să nu fie nevoie.

Ploaia se întețea.

— Ar trebui să intri, Valo.

Băiatul a încuviințat din cap.

— Rasali… mi-aș dori să fie aici. Poate ar reuși să ajute. Și tu ar trebui să intri. Tremuri.

Kit l-a privit cum se îndepărtează. Valo nu-l invitase să-i țină companie înapoi la lumină și căldură. Știa prea bine că nu se putea aștepta la așa ceva, dar, pentru o clipă, își permisese să spere că lucrurile se vor desfășura altfel.

S-a strecurat printre adăposturi și înapoi pe ușa din spate a Cățelei. Widson Hangiu, cu mâinile pline de căni, pentru bar, l-a văzut și i-a făcut semn cu capul, fără să zâmbească, dar nici ostilă. Era bine, și-a zis Kit. Era tot ce avea să capete în acea noapte.

A intrat în cameră și a închis ușa, și-a sprijinit spatele de ea, ca și cum astfel ar fi ținut lumea afară. Cineva se aflase acolo. Un felinar fusese aprins, ca să spargă bezna, în vatră pâlpâia un foc, iar pâine, brânză și o carafă de bere îl așteptau la

fereastră, ca să se păstreze reci. A început să plângă.

○ ○ ○

Veștile au circulat peste râu cu ajutorul steagurilor de semnalizare. Nimeni nu a mai lucrat la pod a doua zi sau în următoarea. Kit a făcut tot ce trebuia, lăsându-și jalea și vina să-l cuprindă doar atunci când era singur, ghemuit în fața focului.

A treia zi, Rasali a venit de pe Coasta de Aproape, cu o barcă plină de coșuri cu ierburi nordice, ce trebuiau duse în est. Kit se afla în barul hanului, ascultând. Oamenii depășeau momentul, încercând să privească iar în viitor. Erau pregătiți să-și reia activitatea cât de curând, în următoarea zi senină. Le va oferi ceva care să semnifice o reușită imediată și vizibilă, un lucru diferit, poate să orienteze rampa.

Nu a văzut-o pe Rasali intrând în bar, ci doar i-a simțit mâna pe umăr și i-a auzit vocea în ureche.

— Vino cu mine, a șoptit ea.

Bărbatul și-a ridicat privirea, încurcat, ca și cum femeia ar fi fost un străin.

— Rasali Luntraș, de ce te afli aici?

— Vino la o plimbare, Kit, a zis ea doar.

Ploua, dar i s-a alăturat oricum, trăgându-și un fular peste cap când primele picături reci i-au lovit fața.

Femeia nu a scos niciun cuvânt, pe când și-au purtat pașii uzi prin Coasta Îndepărtată. Ea îl conducea, dar lui nu-i păsa încotro, mulțumit că nu trebuia să fie el cel ce ia decizii, cel puternic. După un timp, femeia a deschis o ușă și l-a condus înăuntru, într-o cameră mică, luminată și caldă.

— Locuința mea, a zis. Și a lui Valo. El e încă la debarcader. Ia loc.

I-a arătat un scaun, iar el s-a așezat pe taburetul de lângă foc. Rasali a tras o oală ce

atârna pe vatră și a turnat ceva cu polonicul într-o cană. I l-a dat și s-a așezat.

— Ei, bea!

Era bere aromată, iar fierbințeala i-a relaxat strânsoarea din piept.

— Mulțumesc.

— Vorbește.

— Știu că e o pierdere pentru voi toți. O cunoșteai bine pe Loreh?

Rasali a clătinat din cap.

— Nu fac asta pentru mine, ci pentru tine. Spune-mi.

— Sunt bine, a replicat el, iar când nu a primit răspuns, a repetat, ușor enervat: Sunt *bine*, Rasali. Pot face față.

— Poate că da. Dar nu ești în regulă. A murit și și-a dat duhul pentru podul tău. Nu te simți responsabil? Nu cred.

— Normal că mă simt responsabil, a izbucnit el.

Când s-a întors cu fața spre el, focul arunca o lumină aurie de-a lungul pomeților ei proeminenți, dar femeia nu a scos niciun cuvânt, ci doar l-a privit și a așteptat.

— Nu e prima, a zis Kit, surprinzându-se singur. S-a întâmplat la primul proiect pe care l-am coordonat singur, o vamă. Un proiect așa mic, prea insignifiant ca să pierzi un om. Cadrul de lemn pentru coridor s-a dărâmat înainte să aducem cheia de boltă. Întreaga arcadă s-a prăbușit. Cineva a murit.

Fusese un băiat foarte tânăr, subțire și înalt, șchiop. O creștea pe sora lui mai mică. Fata nu avea mai mult de zece ani. Alergând liberă pe câmpurile din jurul șantierului, ea pierduse dezastrul, moartea băiatului. Dafuen? Naus? Nu-și putea aduce aminte cum îl chema. Iar fata — care era numele ei? *Ar trebui să-mi amintesc*. *Le datorez măcar atâta lucru*.

— De fiecare dată când pierd pe cineva, a continuat el, în cele din urmă, îmi amintesc de ceilalți. Au fost doisprezece, în șaptesprezece ani. Nu așa de mulți, având în vedere domeniul. Construcțiile sunt periculoase. Cifrele mele sunt printre cele mai bune.

— Dar nu contează, nu? a spus ea. Tot te simți de parcă i-ai fi ucis pe fiecare în parte, la fel de sigur ca și cum i-ai fi aruncat cu mâna ta de pe pod.

— E responsabilitatea mea. Primul, Duar…

Iată, acela fusese numele. Amintirea a eliberat ceva în Kit. Fața i s-a îmblânzit: lacrimi, lacrimi fierbinți i-au curs pe obraji.

— E în regulă, a rostit Rasali, și l-a ținut în brațe până s-a oprit din plâns.

— Cum ai aflat? a întrebat el, în cele din urmă.

— Sunt cel mai vârstnic membru supraviețuitor al familiei Luntraș. Tata a murit. Mama. Mătușa s-a dus acum șapte ani. Apoi l-am privit pe fratele meu cum pleacă să traverseze ceața, în urmă cu trei ani. Era o zi perfectă, calmă și însorită, dar el nu a mai ajuns. S-a dus în locul meu pentru că râul nu părea potrivit pentru navigat atunci. Puteam să fiu eu în locul lui. Poate că așa ar fi și trebuit. Așa că înțeleg.

Femeia s-a întins puțin.

— Majoritatea înțeleg. Dacă Petro Casănouă își trimite fata să aleagă lemn în munți și nu se mai întoarce — mâncată de lupi, fulgerată, nu știu — e vina lui Petro? Vinovați sunt probabil lupii sau fulgerul. Poate e chiar vina fiicei, dacă a făcut un lucru prostesc. Și, până la urmă, un pic *și* a lui Petro; ea nu s-ar fi aflat acolo, dacă el nu ar fi trimis-o. Și a mamei ei, pentru că a fost femeie curajoasă și a învățat-o și pe fata ei la fel, și a lui Thom Verdeață pentru că a vrut o cameră nouă în casa lui. Toți, cu excepția lupilor, se simt responsabili. Calea aceasta nu duce nicăieri. Loreh

ar fi murit mai devreme sau târziu. Cu toții ne ducem, a adăugat Rasali încet.

— Poți accepta moartea cu atâta ușurință? a întrebat el. Chiar și pe a ta?

Femeia s-a lăsat pe spate, cu chipul deodată obosit.

— Ce altceva să fac, Kit? Cineva trebuie să fie luntraș, iar eu sunt mai potrivită decât majoritatea — și decât mulți din familia mea. Îmi plac ceața, curenții ei și mirosul, și puterea din corpul meu, pe când ne împing înainte. Fiica lui Petro, Cilar, nu a vrut să moară când au venit lupii, sunt sigură. Dar îi plăcea să aleagă lemn.

— Dacă ar veni după tine? a zis Kit. Ai mai fi așa de rece atunci?

Femeia a râs, iar astfel tensiunea a dispărut.

— Nu chiar. Aș blestema stelele și aș renunța fără să mă opun. Dar tot ar fi un lucru minunat că am traversat ceața.

○ ○ ○

La Universitate, relațiile lui Kit fuseseră mereu obișnuite. Erau cursuri la care participa toată lumea, iar el trăia în apropierea străzilor și a barurilor aglomerate cu studenți; dar cei care studiau științele exacte erau, prin tradiție, retrași, fiind un lucru înrădăcinat în preferințele personale ale predecesorilor și ale lor. Singurii oameni care munceau mai mult decât inginerii erau producătorii de bere, zicea un banc. Kit și ceilalți studenți de la specializarea lui vorbeau și beau, împărțeau camere și se culcau împreună.

În al treilea an, a întâlnit-o pe Domhu Canna, în galeria de unde cumpărase velin și hârtie: o femeie micuță, cu un chip în formă de inimă și părul răsucit în norișori negri, pe care și-l ținea cumva prins cu panglici gri. Studia filosofia și venea dintr-un oraș aflat la trei mii de kilometri în est, pe coastă.

Kit a fost fascinat. Mintea ei funcționa iute și rapid ca un pește și făcea conexiuni pe care el nu

le pricepea. Pentru ea, totul era metaforă, un simbol pentru altceva. Oamenii, spunea ea, ar putea fi mai bine înțeleși comparându-le viețile cu animalele, cu anotimpurile, cu structura anumitor poeme lirice, cu un joc de noroc.

Aceea era o altă formă de a crea un tipar, și-a dat el seama. Poate oamenii erau ca boii, făcuți să fie conduși, sau ca metalele, menite să fie topite și modelate în forme utile, sau precum pietrele pentru un zid fără liant, trebuind să fie cu grijă alese după formă și rezistență, sortate și așezate. Ultimul exemplu se potrivea cel mai bine. Ce ținea pietrele împreună nu era mortarul, ci propria lor greutate, planificarea și răbdarea constructorului. Dar era o metaforă inadecvată. Oamenii erau așa ceva, dar mai reprezentau și alte lucruri.

Nu a înțeles niciodată ce găsise Domhu atractiv la el. Nu au vorbit niciodată despre oficializarea relației lor. Când ea și-a terminat studiile, pe la jumătatea ultimului an al lui Kit, fata s-a întors în orașul ei pentru a ajuta la ridicarea unei noi Universități și, oricum, cei ca ea nu intrau, de obicei, în căsători stabilite prin contract. S-au despărțit amiabil și cu un sentiment de pierdere, cel puțin din partea lui. Dar nu i-a dat prin cap decât mulți ani mai târziu că lucrurile ar fi putut sta altfel.

○ ○ ○

Iarna era ploioasă, dar erau și zile în care se putea lucra și așa au și făcut. Până la venirea primăverii, mai avuseseră loc și alte decesuri, fără legătură cu podul, pe ambele maluri: o femeie la naștere, un copil ce nu respirase niciodată normal în scurta lui existență, doi pescari ce se răsturnaseră pe râu, mai mulți din motivele diverse pentru care piereau, de obicei, bătrânii și bolnavii.

De-a lungul primăverii și verii, au terminat ancorajele și au așezat masele indistincte de blocuri și mortar, lipite de bază. Încărcătura era îngropată, astfel încât deasupra erau vizibile doar

câteva margini de piatră. Mecanismele de fixare ale ancorajelor erau fiecare de statul unui om, ascunse în spatele portalurilor prin care aveau să treacă lanțurile.

Pilonii de pe Coasta Îndepărtată fuseseră terminați până la mijlocul iernii celui de-al treilea an, cu mult înainte de turnul de pe Coasta de Aproape. Jenner și Teniant Plănuitor perfecționaseră un sistem de semnalizare, ce permitea ca informațiile tehnice să circule între maluri, iar Kit a profitat la maximum de el. Actele circulau de fiecare dată când traversa un feribot. Rasali făcuse treizeci și opt de curse. Deși își petrecea mult timp cu Kit, Valo făcuse și el nouăsprezece. Kit nu traversa deloc râul, cu excepția cazurilor în care steagurile îi semnalizau că e nevoie de el.

Era la începutul primăverii, iar Kit se afla pe Coasta Îndepărtată, când stindardele s-au ridicat: *Mesaj*. *Sigiliu imperial*. Kit a mers de îndată la Rasali.

— Nu pot merge, a zis ea. Am ajuns abia ieri. Mai Marii…

— Trebuie să traversez, iar Valo e pe Coasta de Aproape. Sunt vești din capitală.

— Veștile au mai așteptat și înainte.

— Ba nu. Veștile așteaptă neliniștite, dau târcoale digului până le preluăm.

— Folosește steagurile, a zis ea nerăbdătoare.

— Sigiliile nu pot fi desfăcute de nimeni în afară de mine sau de Jenner. El e aici. Îmi pare rău, a spus, gândindu-se la fratele ei, mort cu patru ani în urmă.

— Dacă mori, nu poate citi nimeni mesajul, a replicat femeia, deși au plecat oricum, chiar după amurg. Dacă trebuie, mai bine atunci, decât mai târziu sau mai devreme.

S-au întâlnit la docul de sus, la apus. Cerul era străbătut de dungi luminoase de verde și auriu, norii captau ultimele raze ale soarelui, care

luminau, dar nu ofereau nicio sclipire. Curentul de pe râu era stabil. Ceața dintre diguri era deja umbrită, sub forma unor dune înalte de șase metri.

Rasali aștepta în liniște, sucind și răsucind o frânghie în mâini. Lângă ea se aflau două femei, un bărbat și un câine: comercianți de mirodenii ce se întorceau de pe plantațiile din Gloth. Câinele schelălăia și se agita. Kit era încărcat cu mape cu documente, pline cu velin și hârtie, rulate strâns și înfășurate în material impermeabil. Rasali i-a așezat pe comercianți și pe câine la prora feribotului, cele patruzeci de lăzi de scorțișoară și nucșoară în centrul navei, iar pe Kit în spate, în apropierea ei. A dezlegat parâma în liniște și a împins nava departe de doc.

S-a așezat la pupa, sprijnită de ramă. Pentru un moment, Kit a crezut că se poate preface că, de fapt, se mișcau pe apă și pe jumătate aproape că se aștepta să o audă împroșcând, dar marea vâslă nu scotea niciun sunet. Era așa tăcere, că putea auzi respirația lui Rasali, gâfâitul nervos al câinelui din față și propriul puls, mult prea rapid. Apoi *Trecerea* a alunecat de-a lungul pantei lungi și line a unei dune și nu a mai încăput îndoială că despre ceață, și nimic altceva, era vorba.

A auzit un oftat ușor, ca aerul ce pătrunde într-o cameră odată sigilată. Era greu să vezi departe, dar lumina ce încă mai pâlpâia i-a arătat ceața ce se umfla pe fațada unei dune din apropiere ca o bulă ce izbucnește la suprafața noroiului. Domul a crescut și apoi a explodat. Una dintre femei a inspirat abrupt. O formă s-a rostogolit din acel loc, mult prea întunecată să-i observe altceva decât lungimea.

— Ce…, a zis el, plin de mirare.

— Pești, a șoptit Rasali. Și nu din cei mici. Mușcă în noaptea asta. Nu ar fi trebuit să venim.

Se lăsase noaptea. A apărut prima lună mică, urmată de stele. Rasali a vâslit ușor printre dune, cu fața întoarsă spre cer. La început, Kit a crezut că

femeia se ruga, dar de fapt naviga. Acum se aflau și mai mulți pești: de fiecare dată se auzea sunetul ca un oftat și apărea forma întunecată, pe jumătate zărită. A auzit pe cineva cântând, vocea răzbătând cumva de departe.

— Pescarii, a spus Rasali. Vor sta aproape de diguri în noaptea asta. Mi-aș dori…

Dar și-a lăsat dorința nerostită. De acum se aflau deasupra cetii adânci. Kit n-ar fi putut spune cum de știa. A avut brusc o viziune a podului, lungindu-se deasupra, pasarela neagră împărțind cerul țintat cu stele, arcada parabolică a lanțurilor poate vizibile, poate ascunse. Oamenii aveau să se plimbe deasupra râului, la o aruncătură de băț mai sus, fără să fie conștienți de locul de dedesubt. Poate că aveau să se oprească și să se uite peste balustrade, dar ar fi fost prea sus ca să vadă peștii ca fiind altceva decât niște umbre mărunte — presupunând că îi observau, presupunând că se opreau din drum. Mai Marii ar fi reprezentat niște curiozități, creaturi ciudate ce-ți dau fiori pe spate, ca o poveste înfricoșătoare, spusă noaptea târziu.

Poate că Rasali se gândea la același lucru, căci ea a zis deodată:

— Podul tău. Va schimba traversarea.

— Trebuie. Îmi pare rău, a spus el iar. Nu ne este menit să ne afăm aici, alunecând pe ceață.

— Nu ne este menit să traversăm râul fără a trece prin ea. Kit…

Rasali a rostit ultimul cuvânt de parcă ar fi vrut să înceapă o nouă propoziție, dar apoi a tăcut. După un moment, a continuat în șoaptă, ca și cum și-ar fi vorbit sieși.

— Sufletul atârnă adesea într-un soi de balanță. În noaptea asta, oare mă culc pe câmpiile înalte cu Dirna Tăbăcar sau nu? La târg să cumpăr panglici sau vin? Să folosesc camfor sau lemn de păr pentru capul noului feribot? Lucruri mărunte. Un sărut, o panglică, un nod ce face cuțitul să cotească într-o parte sau în alta. Nu sunt, Kit

Meinem din Atyar. Sufletele noastre așteaptă răspunsul pentru că orice răspuns ne schimbă. De aceea aștept să decid ce cred despre podul tău. Aștept până voi ști cum voi fi eu schimbată.

— Nu știi niciodată cum te schimbă lucrurile, a răspuns Kit.

— Dacă nu știi, atunci nu ai așteptat să afli.

La tribord s-a auzit o pocnitură ca o pietricică izbită de lemn.

— Liniște!

Au mers mai departe. Kit știa că pe timpul zilei călătoria dura mai puțin de o oră, dar acum părea să ia mai mult. Poate că așa și era. S-a uitat la stele și s-a gândit că se mișcaseră, dar probabil că se înșela iar.

Avea dinții încleștați, ca și toți mușchii. Când a încercat să se relaxeze, și-a dat seama că nu de frică se crispase, ci din cauza a altceva, ceva exterior. Bătaia de vâslă a lui Rasali a șovăit.

Acum îl recunoștea, sunetul ce nu era sunet, asemenea celor mai grave tuburi ale unei orgi, un bâzâit la o adâncime prea mare pentru a putea fi auzit, dar care-i preschimba oasele în lichid, iar mușchii, în fier scorțos și ruginit. Respirația i se zbătea să-i iasă din piept, printre gemete. Vederea i s-a îngustat. Mișcându-se ca prin miere, și-a dus mâinile la cap, legănându-l în palme. Nu o putea vedea pe Rasali decât ca pe o umbră profilată pe ceața ușor mai luminată, dar îi auzea gâfâitul ce-i ieșea din piept ca respirația scurtă, plină de durere a unui câine rănit.

Pulsul din trup i se zbătea acum în oase, dizolvându-le. Voia să plângă, dar nu-i mai rămăsese pic de aer în plămâni. Și-a dat dintr-odată seama că ceața de sub ei se ridica. Se adunase de-a lungul marginilor bărcii. *Nu am apucat să termin podul*, și-a zis el. *Și nu am sărutat-o*. Rasali avea oare vreun regret?

Mormanul s-a învolburat și a devenit o colină, care s-a prefăcut în munte, întunecând o parte din

cer. Creasta i s-a topit în rotocoale și înăuntru s-a văzut o umbră mare și întunecată ca noaptea, ce a alunecat și a urmat ceața ce se prăbușea. Părea să nu se miște, dar Kit știa că asta se datora doar mărimii creaturii. Păreau să treacă veacuri pentru ca toată lungimea ei să treacă. E tot ce a văzut, înainte ca ochii să i se închidă.

N-avea de unde ști cât timp a zăcut acolo, pe fundul vasului. La un moment dat, și-a dat seama că se afla acolo. După un timp, a descoperit că se putea mișca iar, oasele și mușchii redeveniseră ce trebuia. Câinele lătra.

— Rasali? a zis el cu vocea tremurată. Ne scufundăm?

— Kit.

Vocea îi răsuna subțire ca ața.

— Ești încă viu. Credeam că am murit.

— Acela a fost unul dintre Mai Mari?

— Nu știu. Nimeni nu a văzut vreodată unul. Poate a fost doar un Măricel.

Vechea glumă. Kit a izbutit să se înece, încercând să râdă slab.

— La naiba! a zis Rasali, pe întuneric. Am scăpat vâsla.

— Și acum? a întrebat el.

— Am unele mai mici de rezervă, dar o să ne ia mult timp și o să acostăm în locul greșit. Va trebui să amarăm și apoi să mergem să căutăm ajutor.

Sunt viu, a fost gândul pe care și l-a amuțit el. *Pot să merg și o mie de kilometri la noapte*.

Se apropiau zorii când au ajuns pe Coasta de Aproape. Cele două luni mari răsăriseră chiar înainte să ajungă la mal, la un kilometru spre sud față de doc. Negustorii de mirodenii și câinele lor au plecat înainte, în timp ce Kit și Rasali au legat barca și au pornit împreună. La jumătatea drumului, Valo le-a ieșit în cale, alergând într-un suflet.

— Am așteptat, dar nu ați venit…

Băiatul era palid și gâfâia.

— Dar ceilalți pasageri mi-au spus că ați reușit și…

— Valo, a zis Rasali, apoi l-a îmbrățișat și l-a ținut strâns. Suntem bine, micuțule. Suntem aici. S-a terminat.

— Am crezut…

— Știu. Valo, te rog, sunt așa de obosită. Poți să duci *Trecerea* la doc? Mă duc la mine acasă și voi dormi o zi întreagă și nu-mi pasă dacă bate Împărăteasa însăși din picior; totul va trebui să aștepte.

I-a dat drumul lui Valo, l-a salutat pe Kit cu un zâmbet obosit și a pornit la pas, de-a lungul flancului lung al digului. Kit a urmărit-o cum se îndepărtează.

○ ○ ○

Sigiliul Imperial era o scrisoare din Atyar, din care răbufnea aroganța autorității, și cerea clarificări asupra unor numere pe care le transmisese Kit — de-a abia merita călătoria în general, ca să nu mai pomenim de traversarea cețiii, într-o noapte potrivnică. A blestemat capitala, Imperiul și Departamentul de Drumuri și apoi a trimis informațiile laolaltă cu un paragraf acid despre sigilii și utilizarea lor potrivită.

Două zile mai târziu a primit vești ce aveau să-l aducă oricum acolo. Caravana cu primele bare și șuruburi se afla la nouăsprezece kilometri pe Drumul Minei Hoic. Kit și meșterul său, Tandreve Fierar, au călătorit într-acolo pentru a întâmpina căruțele ce se târau spre sud și le-au întâlnit în vreme ce coborau o pantă lină, lângă satul Oud. Căruțele erau lungi și făcute să reziste, conținutul lor era acoperit, iar în fața fiecăreia trăgea o pereche de boi cu picioare zdravene și cu expresii răbdătoare pe chip. Pasul lor era leneș, iar căruțașii mergeau pe jos alături de ei, cântând ceva necunoscut urechilor de orășean ale lui Kit.

— Cântece pentru boi. Cântam așa ceva la ferma unchiului, a zis Tandreve și a început să îngâne.

Ține minte visul de azi-noapte
Iarba verde și dulce, vacile singuratice.
Pe-atunci aveai oițe.

Tandreve a chicotit, iar Kit a râs cu ea.

Unul dintre căruțași, o femeie, s-a îndreptat spre el, pe când își oprea calul din trap. Chiar și fără supraveghere, boii ei au continuat să meargă înainte.

— Oameni buni, a zis ea și a dat din cap, în chip de salut.

O femeie taciturnă.

Kit a sărit jos din șa.

— Astea sunt lanțurile?

— Ești dintre cei de la pod?

— Kit Meinem din Atyar.

Femeia a dat iar din cap.

— Berallit Bouroșu din Ilver. Fierarii tăi stau în spatele ultimei căruțe.

Unul dintre fierari, un om sprinten, cu sprâncenele pârlite, a pornit înainte cu pas întins, să-i întâmpine, și s-a prezentat ca fiind Jared Aruncătoru' din Hoicul Mic. Au mers alături de căruțe, iar el a tras deoparte o acoperitoare pentru a le arăta lui Kit și lui Tandreve ce cărau: mormane de bare. Fiecare stâlp măsura trei metri și avea câte un ochi la fiecare capăt. Tandreve a dat ocol căruței pe când inspecta fierul. Ea și Jared s-au afundat în curând în discuții tehnice. Kit le-a ținut companie, mânând înainte calul uitat al lui Tandreve și pe al lui, mulțumit pe moment să-i lase pe meșteri să vorbească. A înaintat puțin, până ce a ajuns în fața boilor. *Ține minte visul de azi-noapte*, și-a spus el, apoi a continuat: *Mă întreb: ce a visat Rasali?*

○ ○ ○

După acea noapte petrecută pe ceață, Rasali părea să nu mai aibă zile rele. A luat oameni în ziua următoare sosirii, indiferent de vreme sau de felul ceții. Hangii se arătau deranjați, dar reducerea timpului petrecut acolo de fiecare vizitator era compensat de numărul bărbaților și al femeilor cu aspect grav, trimiși de firme din Atyar pentru a înființa birouri în orașele de pe coasta îndepărtată a râului. Și pentru pod era mai ușor, din moment de Kit și alții se puteau deplasa după nevoie. Kit a rămas reticent, cu atât mai mult după ce scăpase ca prin urechile acului.

Existau suficienți clienți pentru două bărci. Valo s-a oferit să navigheze mai des, dar Rasali l-a refuzat, permițându-i să plece doar când nu putea ea.

— Mai Marilor nu pare să le pese de mine iarna asta, i-a zis ea, dar nu pot spune că ar gândi la fel despre o carne fragedă ca a ta.

În ceea ce-l privea pe Kit era mult mai sinceră.

— Dacă are de gând să abandoneze meseria de luntraș pentru studii în capitală, e mai bine să se întâmple mai repede, decât mai târziu. Ceața va fi primejdioasă până va trece ultimul feribot. Și chiar și atunci, chiar și după ce e terminat podul tău.

Doar Rasali părea să beneficieze de protecție. Pescarii aveau la fel de multe probleme ca în orice an. Denis Luntrărașie își pierduse barca când fusese izbită („de un Mărișor”, zisese el mai târziu în tavernă, râzând: uneori, cele mai vechi glume chiar erau cele mai bune), deși îl pescuise la timp o barcă din apropiere, înainte să se scufunde prea mult. Iritația era doar superficială, însă părul îi crescuse doar în unele porțiuni.

○ ○ ○

Kit s-a așezat în barul aglomerat de la Iedul Ciutei, urmărindiu-i pe Rasali și pe Valo cum acoperă cu piele de pește un mic schif din lemn de pin, în docul de alături. Valo i-a strigat un mesaj de

întâmpinare când s-a așezat și Rasali a întors capul spre el și i-a zâmbit, dar după aceea l-a ignorat. Unii dintre localnici s-au oprit să-l întâmpine și barmanul a rămas pentru un timp cu el, spunându-i despre durerea de rău augur, însă neschimbată, din ceafă, dar, pentru tot restul după-amiezii, Kit a stat singur în soare, bând bere porter rece, de la pivniță și urmărind cum ia barca formă.

În plină vară a celui de-al patrulea an, i se întâmpla rar să aibă la dispoziție toată după-amiaza unei zile minunate. Ancorajele fuseseră terminate de câteva luni. La fel și rampele umplute de moloz, care conduceau la pasajele arcuite din fiecare stâlp. Cu pilonii durase mai mult, iar șeile din granit ce aveau să sprijine lanțurile peste turnuri tocmai fuseseră puse la locul lor.

Se aflau puțin în urmă pe lista lui Kit cu termenele pentru materiale. Mai mult de o mie de bare și șuruburi pentru lanțuri au fost așezate pe rânduri. Fierul mirosea a ulei de semințe, utilizat pentru a-l proteja în timpul tranzitului. Fuseseră așteptate în timpul iernii. Aproape de rampe se aflau multe frânghii și cabluri din piele de pește, care ar fi fost necesare pentru a aduce primul lanț peste locul gol. Erau de neînlocuit — probabil cele mai valoroase lucruri de pe șantiere — și au fost tratate în consecință, păstrate în corturi închise ce miroseau urât.

Se aflau acolo și specialiștii lui Kit: bărbații și femeile care ar fi dus la capăt prima sarcină primejdioasă și care lucraseră la alte poduri de mare anvergură sau la turnurile din Atyar.

Valo și Rasali nu erau singuri în doc. Rasali trimisese după luntrașii din Ubmie, la o sută de kilometri spre sud, și oamenii sosiseră cu câteva zile mai înainte: o femeie și vărul ei, Chell și Lan Călăuză. Străinii aveau aceiași umeri masivi și erau frumoși precum Luntrașii, dar împărtășeau o expresie străină proprie. Râul era mai larg la Ubmie, mai adânc, deci probabil că moartea se afla

mai aproape de ei. Kit se întreba ce cred despre misiunea lui. Podul ar fi întrerupt schimburile comerciale cu feribotul pe multe sute de kilometri, de fiecare parte a râului, iar Ubmie fusese prospectat ca fiind un posibil sit pentru pod, iar oamenii trebuie să fi fost de acord, ori altfel nu s-ar fi aflat aici.

Totul îi aștepta pe oamenii de pe feriboturi. Următoarea misiune majoră consta în a trece funii peste râu, pentru a conecta platformele — erau necesare mai întâi cabluri și pasarele temporare pentru ca lanțurile să fie fabricate —, dar lucrul acesta nu putea fi grăbit. Rasali, Valo și cei doi Călăuză aveau nevoie să simtă în același timp că traversarea era sigură. Kit a încercat să nu fie nerăbdător. În orice caz, avea destule de facut — elemente de adăugat pe liste, rapoarte formale și actualizări politicoase pentru a fi trimise la multele părți interesate din Atyar și Triplu, instrucțiuni de transmis frânghierilor, zidarilor, constructorilor de drumuri, celor de la finanțe. Și Jenner: Kit scrisese în capitală și Departamentul de Drumuri îi oferea lui Jenner conducerea lucrărilor la cel de-al doilea pod peste râu, ce urma să fie construit la câteva sute de kilometri la nord. Kit urma să-i predea permisul data viitoare când se aflau pe aceeași parte, dar era recunoscător că șefii fuseseră de acord să-l lăse pe Jenner în subordinea lui până când avea să fie prins primul lanț pe acel pod. Lucruri de făcut.

Și-a alungat toate astea din minte. *Mai târziu,* le răspundea gândurilor, pe jumătate scuzându-se. *Voi trata cu tine mai târziu. Pentru moment, doar lasă-mă să stau la soare și să privesc munca altor oameni*.

Soarele bătea oblic, galben ca o piersică, printre frunzele de stejar înainte ca Rasali și Valo să-și încheie ziua. Schiful fusese terminat, o curbă mică și elegantă dintr-un lemn deschis la culoare și piele de pește, vopsită în roșu, sub lumina soarelui

ce sta să apună. Kit s-a sprijinit de gard pe când ceilalți au aruncat o cană de apă peste marginea ambarcațiunii și apoi au tras-o în umbra magaziei. Valo a rupt-o la fugă — *așa de multă energie*, *chiar și după o zi lungă*; ah, tinerețea — pe când Rasali a pășit spre gard și s-a lăsat pe el, de partea ei.

— E frumos, a zis el.

Femeia și-a răsucit gâtul.

— Știu. Facem bărci bune. Ți-e foame? Ai avut o după-amiază agitată, trebuie să-ți fi crescut apetitul.

Kit a trebuit să râdă.

— Am pus cheia bolții în dimineața asta. *Chiar* mi-e foame.

— Atunci vino. Thalla ne va hrăni pe toți.

Cina a fost simplă. Iedul Ciutei era mai renumit pentru bere decât pentru felurile de mâncare, dar tocana pe care a servit-o Thalla era aromată cu asmățui și atât de groasă, încât lingura putea sta înfiptă în ea. Valo avea câțiva prieteni cărora să li se alăture, așa că a mâncat cu Chell și Lan, care s-au dovedit a fi precum Rasali, calmi, dar voioși. La amurg, cei doi Călăuză au plecat să exploreze tavernele de pe Coasta de Aproape, lăsându-i pe Kit și pe Rasali să privească fulgerele ce loveau în vest. Aerul era dens și cald, moale ca lâna.

— Tu nu vii niciodată pe șantierele de pe niciuna dintre părți, a spus Kit dintr-odată, după o tăcere confortabilă, ușor indusă de beție.

Și-a cercetat cana de lut, acum goală, cu excepția unui rest de drojdie.

Rasali renunțase la bănci și stătea acum pe unul dintre scaunele de grădină. S-a lăsat pe spate până ce s-a întins aproape complet, cu fața spre cer.

— Am fost ocupată. Poate ai observat.

— E mai mult decât asta. Toată lumea găsește timp din când în când. Și tu obișnuiai să găsești.

— Așa e, nu? Doar că în ultima vreme nu am mai văzut rostul. Podul schimbă totul, dar nu-mi dau încă seama cum mă va schimba pe mine. Așa că aștept până va veni vremea. Poate e asemenea ceții.

— Dar ce zici dacă mergem acum?

Femeia și-a întors capul până ce obrazul s-a lipit de lemnul aspru al mesei: se uita la el, și-a dat seama Kit, deși ochii ei erau ascunși în umbre. Oare ce vedea, se întreba el. Ce spera Rasali să vadă? Îl mulțumea situația, dar îl și agita.

— Vino acum la turn, în noaptea asta, a propus el. În curând, totul va fi altfel. Tragem sforile peste râu și facem lanțurile și agățăm suporții și întindem drumul. Nu va mai fi un proiect și va deveni un pod, o cale de acces. Dar în această noapte constă încă din două turnuri și câteva planuri. Rasali, urcă împreună cu mine. Nu-ți pot descrie cum e să fii acolo sus — vântul, cerul în jurul tău, râul dedesubt.

Kit a roșit cu gândul la patosul din vocea lui. Când femeia nu a spus nimic, el a adăugat:

— Te schimbi fie că aștepți sau nu.

— Fulgeră, a zis ea.

— Merge din nor în nor, a răspuns Kit. Nu se îndreaptă spre sol.

— Fulgere de căldură.

Rasali s-a ridicat.

— Deci, arată-mi.

○ ○ ○

Șantierul era pustiu. Cerul de deasupra iriza de culori aprinse dinăuntru de fulgere, ceea ce era chiar mai rău decât bezna totală, căci le deranja vederea nocturnă. Cei doi s-au împleticit pe teren, încercând să-și planifice ruta în momentele în care era lumină, strecurându-se cu fereală prin întuneric.

— La naiba! a zis Rasali deodată. Am dat peste ceva. Fantoma vreunei oi.

Kit a început să râdă.

Au urcat pe scările interioare, în loc de schelă. Kit le cunoștea cu lux de amănunte, știa fiecare cotitură neregulată și fiecare treaptă, așa că le-a numărat cu glas tare pentru Rasali, pe când o conducea de mână. Au ajuns la o sută nouăzeci și patru înainte să vadă lumina unui fulger, două sute optsprezece când au pășit, în cele din urmă, gâfâind, pe acoperiș.

Nu erau singuri. O femeie a tras rapid aer în piept la vederea lor; ea și bărbatul cu care se afla acolo s-au repezit în jos pe scări, râzând. Rasali a spus cu satisfacție:

— Sera Stejăriș. Aș recunoaște râsul ăla oriunde. Celălalt a fost Erno Podar.

— Și-a luat numele după pod? a întrebat Kit, însă Rasali nu a răspuns decât printr-un „Ah!” pe un ton de copil.

Un fulger mut a pictat cerul de deasupra ei în linii abrupte violet-alburii, văzute prin ceea ce păreau a fi zeci de straturi de nori, o complexitate incomprehensibilă de lumină și umbră.

— Cerul e mult mai aproape.

Femeia a mers spre margine și s-a uitat în jos, la Coasta de Aproape. Dinspre ușile deschise în aerul greoi se scurgea o lumină aurie, ștearsă. Kit a rămas unde era, fericit să o privească. Lumina — când exista — nu lăsa umbră, iar fața ei arăta tânără și plină de uimire. După un timp, s-a întors la el.

Nu și-au spus nimic, ci doar s-au sărutat, apoi au făcut dragoste într-un culcuș făcut din hainele lor abandonate. Kit a simțit piatra podului său pe genunchi, pe spate. Era tot caldă, ca pielea după o zi ferbinte, dar nu la fel ca Rasali. Ea era mai moale decât stâncile și avea un gust mai dulce.

Un sentiment pe care nu știa cum să-l descrie îi străpunsese pieptul, gâtul și pântecele. Trecuse mult timp de când nu mai făcuse sex, de când nu-și satisfăcuse nevoile. Aproape că și uitase ce plăcut e; șocul abrupt al eliberării lui, legănarea ei. Chiar

și sentimentul de bizar dintre ei îi plăcea, pentru că promitea în sine ca acel lucru să se întâmple din nou, mai bine.

Când au terminat, au vorbit.

— Știi că scopul meu e să termin acest pod.

Kit i-a privit chipul pentru o clipă, cât a durat fulgerul.

— Dar nu-l știu pe al tău.

Rasali a râs ușor.

— Și totuși m-ai văzut reușind de o mie de ori și eșuând de câteva. Vreau să trăiesc bine.

— Ăsta nu e un scop.

— De ce? Pentru că nu e al tău? Care e mai bun, Kit Meinem din Atyar? O singură victorie sau o mie de altele mai mici?

Apoi a adăugat:

— Mâine. Vom trece frânghiile mâine.

— Ești sigură?

— E un lucru ciudat că spui tu asta. Podul nu înseamnă decât a face din traversare un lucru sigur, nu? Ca soarele ce răsare în fiecare dimineață. Ne-am pus de acord în după-amiaza asta. E timpul.

○ ○ ○

Zorii au venit devreme, însoțiți de bătaia hangiului în ușă. Kit s-a trezit dezorientat, înfășurat în cearșafurile patului său micuț, încastrat în perete. După ce coborâră de pe pilon, Rasali merse la culcare, iar el se ocupă de ce trebuia înainte ca frânghia să fie dusă pe partea cealaltă, și toate în timpul puținelor ore de noapte rămase. Pielea lui mirosea ca pielea femeii, dar se simțea amețit de lipsa somnului și îi venea greu să creadă că făcuse cu adevărat sex. Dar pe palme avea praf de piatră. A zâmbit și, deși era în plină vară, a cântat un cântec primăvăratic, din Atyar, în timp ce s-a spălat rapid și s-a îmbrăcat. Un singur biban mic s-a holbat la el dintr-o băltoacă de apă sărată. Kit a lăsat peștele și a părăsit hanul.

Norii și fulgerele dispăruseră. Deși era devreme, cerul devenise deja palid și fierbinte.

Veștile se împrăștiaseră pretutindeni, iar tot orașul, sau așa părea, s-a scurs împreună cu Kit la șantier, s-a revărsat peste dig și s-a oprit pe mal.

Râul era o panglică cremoasă, orbitoare, ca prima dată când îl văzuse; iar timp de un minut s-a simțit dus înapoi în timp. Ceața ridicată era văzută ca un semn bun și, deși nu credea în semne, era, oricum, bucuros. Steagurile de pe turnul de semnalizare zăceau moi pe fundalul cerului albastru-alburiu.

Kit a coborât la barca lui Rasali, aproape ascunsă în interiorul cercului format din oamenii ei. Pe când se apropia, Valo l-a strigat.

— Hei, Kit!

Și-a ridicat și Rasali privirea. Zâmbetul ei era ca o umbră bine-venită într-o zi luminoasă. Cercul s-a deschis, făcându-i loc.

— Salutări, Valo Luntraș, Rasali Luntraș de pe Coasta Îndepărtată, a zis el.

Când s-a aflat destul de aproape, i-a cuprins lui Rasali mâinile într-ale lui, satisfăcut să le simtă căldura, în ciuda căldurii.

— Kit, a rostit ea și l-a sărutat pe gură, lăsând loc câtorva murmure și încurajări înăbușite din partea audienței și o reacție de surpriză din partea lui Valo.

Avea gust de cicoare.

Daell Frânghie a dat absent din cap spre Kit. Ea era șefa frânghierilor. Ea, soțul ei, Stivvan, și străinii, și profesioniștii pe care-i chemaseră inspectau sutele de metri de coardă din piele de pește, rulând-o fără răsucituri pe mosoare late de un metru și încărcând sulurile pe un cadru din lemn, fixat pe *Trecerea Lină*.

Frânghia era subțire, nu mai mult decât o coardă, mai îngustă decât degetul mic al lui Kit. Părea fragilă și nu destul de puternică pentru a-și susține propria greutate patru sute de metri. Testele arătaseră altceva.

Câțiva dintre cei mai puternici oameni de la pod le înmânau lăzi mici și grele lui Valo și lui Chell Călăuză, în cală. Argintărie din Hedeclin și lingouri de cupru: feribotul avea să fie cumva înclinat în față, ceea ce va face prima parte a traversării mai dificilă, dar până la final urma să ajute, căci frânghia compensa și absorbea din greutatea pusă pe ceață.

— Oricum, noi plănuim, zisese Valo în urmă cu două luni, când el și Rasali discutaseră planul cu Kit. Dar nu știm sigur. Nimeni nu a mai făcut asta vreodată.

Kit încuviințase și, nu pentru prima oară, își dorea ca râul să fie mai puțin lat. Poate în amonte — dar nu, aceea fusese singura opțiune. A scris unui coleg mai vechi, în Atyar, un om care acum preda calculul diferențial și i-a prezentat soluția lor. Amicul îi răspunsese că părea să meargă, dar că știa prea puține despre ceață.

Un capăt al frânghiei șerpuia pe pământ și sus, spre dig. Nimeni nu a atins sfoara. S-au strâns aproape, dar au lăsat liberă o cale îngustă și au pășit cu mare grijă. Daell și Stivvan Frânghie au urmat drumul lăsat deschis până la dig, traversându-l, pentru a verifica ancora temporară de la baza pilonului de pe Coasta de Aproape.

A urmat o pauză. Oamenii s-au așezat pe iarbă ori s-au întors să-i urmărească pe frânghieri. Cineva a adus supă și gustări de la taverna pescarilor. Valo, Rasali și cei doi Călăuză se aflau departe, concentrați deja asupra a ceea ce avea să urmeze.

Iar el? Kit era încordat, dar nu se preta să arate altceva decât o fațadă calmă și încrezătoare. A mers printre spectatori și a schimbat câteva vorbe sau zâmbete cu fiecare. Îi cunoștea pe toți, de acum, chiar și pe copii.

Dimineața se apropia deja de miezul ei, înainte ca Daell și Stivvan să se întoarcă. Oamenii de pe feribot și-au adoptat pozițiile în *Trecere*, doi

de fiecare parte, suficient de departe unul de celălalt pentru a trage în ritmuri diferite. Kit reprezenta o încărcătură inutilă până ajungeau de partea cealaltă, așa că a stat la proră, acolo unde greutatea lui putea chiar să ajute cu ceva. Uni s-a împiedicat pe când a fost ajutată să suie la pupa ambarcațiunii: putea să supravegheze frânghia, așa cum le spusese, dar era agitată. Nu mai trecuse niciodată ceața.

— Cred că aștept până se fac pasarelele, înainte să mă întorc, a adăugat ea. Stivvan poate dormi fără mine până atunci.

— E gata, Kit? a strigat Rasali.

— Da, a zis el.

— Daell? Lan? Chell? Valo?

Au încuviințat cu toții de acord.

— Un moment istoric, a anunțat Valo. Ziua în care s-au unit malurile ceții.

— Fă-te util, băiete! a zis Rasali. Pregătește-te să vâslești.

— Corect, a răspuns el.

— Împingeți-ne, le-a cerut ea oamenilor de pe doc.

În aer s-a ridicat un strigăt de încurajare.

○ ○ ○

Docul și toate zgomotele din spatele lor au dispărut aproape imediat. Oamenii de pe feribot avuseseră dreptate că era o zi bună pentru o asemenea sarcină. Ceața se prezenta sub forma unei serii moi de fâșii, nu mai înalte decât statul unui om, și așa de densă încât *Trecerea* călătorea sus de tot, în ciuda greutății suplimentare și a presiunii. Kit nu mai văzuse niciodată râul așa de blând.

Îl dureau ochii de la lumină.

— Va merge? a întrebat, referindu-se la frânghie, la călătoria pe deasupra ceții și la pod în sine — o întrebare mai mult decât o afirmație: incapabil să se abțină, chiar dacă făcuse el însuși calculele și fuseseră verificate de Jenner, de Daell,

de Stivvan, de Valo și de un specialist din Atyar, chiar dacă era o întrebare copilărească.

Izolat în ceață, chiar și competența sa îi părea insuficientă.

— Da, a zis Daell Frânghie, de la pupa.

Vâslașii vorbeau puțin. La un moment dat, Rasali a șoptit în aerul mut:

— La dreapta.

Valo și Lan Călăuză au schimbat sensul de vâslit pentru a evita o movilă lină ce se ridica la câțiva metri direct în calea lor. În mare parte, *Trecerea* aluneca stabilă pe deasupra dâmburilor regulare. Spre deosebire de celelalte călătorii ale lui, Kit nu a văzut nicio formă neagră în ceață, mare sau mică. De acolo nu puteau zări docul, dar pe digul din față așteptau răspândiți locuitori ai Coastei Îndepărtate, așteptând să-și ia în primire sarcinile ce aveau să le revină când feribotul trăgea la mal.

Nu putea face nimic să ajute, așa că a privit-o pe Rasali vâslind sub soarele arzător. Efortul devenea din ce în ce mai mare pe măsură ce frânghia se desfășura, astfel încât ea și ceilalți au început să gâfâie. Lucind de nădușeală, pielea ei era la fel de strălucitoare în lumina soarelui ca ceața, iar Kit se întreba cum de putea suporta lumina fără să o ardă. Fața ei părea solemnă, concentrată pe malul estic. În ochi îi jucau reflexii ce răzbăteau dinspre ceață. Apoi Kit i-a recunoscut expresia. Era bucurie.

Cum o să reziste, și-a zis el deodată, *când nu va mai fi necesar feribotul?* Știuse că Rasali își iubea munca, dar nu înțelesese niciodată cât de mult. Se simțea de parcă ar fi fost lovit în stomac. Cum avea să o afecteze situația? Podul lui urma să distrugă lucrul pe care ea îl iubea, care îi dădea numele. Cum de nu se gândise?

— Rasali, a spus el, neputând să tacă.

— Nu acum, a răspuns femeia.

Vâslașii gâfâiau pe măsură ce lopătau.

— E ca și cum… am trage vâsla prin noroi, a zis Valo, icnind.

— Liniște, s-a răstit Rasali, iar toți au tăcut.

Nu s-a mai auzit decât respirația lor muncită. Mușchii lui Kit s-au încordat și ei, ținându-le isonul celorlalți. Centimetru cu centimetru, feribotul se împingea înainte. La un moment dat, au ajuns suficient de aproape de docul din amonte al Coastei Îndepărtate, astfel încât cineva i-a aruncat o frânghie lui Kit și, în sfârșit, a reușit să facă și el ceva, oricât de mic. A prins frânghia și a tras. Vâslașii s-au forțat spre utimele lor bătăi de apă. Barca a alunecat paralel cu docul. Oamenii au dat buzna la bord, trăgând ambarcațiunea la doc și legând-o prin frânghia ce funcționa ca o ancoră provizorie, fixată pe mal.

Eliberați, Luntrașii și Călăuzele s-au îmbrățișat, râzând puțin amețiți. Au mers de-a lungul digului, spre orașul de pe Coasta Îndepărtată și nu au privit înapoi.

Kit a părăsit feribotul, alăturându-i-se lui Jenner Ellar.

○ ○ ○

A fost o muncă grea. Capătul frânghiei a trebuit să fie adus peste o șa unsă, din piatră, pe dig, ancorat pentru un timp și folosit pe post de scripete la baza pilonului de pe Coasta Îndepărtată, o sarcină ce implica mânarea unei cirezi de boi printr-un culoar temporar pe care Jenner îl săpase prin dig: un risc ce trebuia asumat.

Mai mulți boi au fost înhămați la scripete. Daell Frânghie era încă palid și tremura de pe urma traversării, dar după un pahar de ceva rece și întunecat la culoare, ea și tovarășii de pe Coasta Îndepărtată au mers de-a lungul frânghiei pentru a căuta orice punct slab. Nu au găsit niciunul. Jenner a rămas la capătul scripetelui. Daell și Kit s-au întors la șaua provizorie de pe dig, a cărei trecere era lustruită precum sticla și lucea de la ulei.

Frânghia a fost eliberată de la capătul ancorat la doc. Bucata de peste șa a gemut pe când a preluat greutatea și s-a întins, apoi a urmat un șuierat atunci când frânghia s-a balansat pentru a crea o singură linie dinspre șa în jos, prin ceață. Boii de la scripete s-au opintit.

Orele care au urmat au fost cele mai tensionate din viața lui Kit. Pentru un timp, frânghia nu a părut să se schimbe. Scripetele a gemut și a pocnit și, în cele din urmă, sfoara a alunecat centimetru cu centimetru prin șa. Nu putea face nimic în afară de a privi și recalcula totul în minte. Nu a văzut-o pe Rasali, dar Valo a apărut după un timp pentru a urmări progresul. Răspunzându-i la întrebări, Valo i-a liniștit lui Kit gândurile agitate. Calculele erau corecte. Mai făcuse asta și înainte. S-a simțit dintr-odată lihnit și a înghițit vorace mâncarea pe care i-o adusese Valo. Trecuse mare parte din zi.

Boii au pufăit și au mormăit și au fost înlocuiți cu alte perechi. Chiar și unsă și îmbrăcată în piele, frânghia se mișca ezitantă deasupra șeii, dar cel puțin se mișca. Soarele se îndrepta spre vest, când, în sfârșit, frânghia a ieșit din ceață. Pe la amurg, se afla la optsprezece metri deasupra ceții, întinsă și murmurând ca un arc între digurile de pe Coasta Îndepărtată și de pe Coasta de Aproape și ancorele provizorii.

Chiar înainte de lăsarea întunericului, Kit a văzut steagurile ridicate pe turnul de semnalizare: *fixată*.

○ ○ ○

Kit a muncit în continuare și a ajuns adjunct la diverse proiecte timp de cinci ani, după ce a plecat de la Universitate. Tatăl său cunoștea bărbați și femei de la cele mai înalte niveluri în Departamentul de Drumuri, iar bătrâna lui profesoară, Skossa Timt, cunoștea și mai mulți. Astfel, majoritatea lucrărilor erau de primă importanță, dar lui îi plăceau toate, chiar și primul

său proiect, mica poartă de vamă, unde murise acel băiat, Duar.

Toate lucrările publice — planurile de canalizare, drumurile, amfiteatrele, piețele publice, canalele, aleile și grajdurile — reprezentau o muncă de alchimist. Foloseau modelul invizibil pe care oamenii și-l formau trăind și-l transformau în piatră, cărămidă, lemn și spațiu. Kit a construit lucruri ce le arătau oamenilor, prin arhitectura intangibilă a minții și a concepției lui — și a Imperiului — cum viața lor putea fi mai bună.

Primul mare proiect pe care l-a coordonat a fost înlocuirea unui pod dărâmat în regiunea Cele Patru Piscuri, în nordul capitalei Atyar. Cel original fusese unul suspendat pe lanțuri, dar mult mai mic decât avea să fie puntea peste ceață, traversa nouăzeci de metri și avea piloni înalți de doar doisprezece metri. Având parte de bună întreținere, podul rezistase traficului intens timp de trei secole, scuturându-se sub căruțele ce aduceau minereu de argint în satul-topitorie Oncalion; dar, după zăpezile grele ce căzuseră în ceea ce avea să numească ulterior Iarna Lupului, unul dintre zidurile interioare se prăbușise, trăgând după el pilonul de la nord și nelăsând niciun loc stabil, pentru a fi reconstruit. Era mult mai simplu să o ia de la capăt, două sute de metri în amonte.

Locuitorii din Oncalion nu erau prietenoși. Muncă grea, făcută pentru bărbați și femei duri. În voința lor de a lucra la pod se simțea un tăiș morbid, disperat, căci traiul lor depindea mină. Trebuia să fie opriți la finalul fiecărei zile sau, altfel, pe cât era de periculos, ei nu conteneau munca de-a lungul nopților cu lună.

Dar era o activitatea singuratică, chiar și pentru Kit, pe care-l nu deranja solitudinea. Când zăpezile primei ierni au oprit construcția pentru un timp, bărbatul s-a întors ușurat în Atyar, pentru a-și petrece timpul cu tatăl său. Davell Meinem era de-acum bătrân. Memoria îi slăbea, deși se păstra încă

destul de bună. Își trecea zilele supraveghiind construcția unui vast și fabulos labirint destinat publicului, ridicat din piatră fără mortar, adusă din tot Imperiul: ultimul său proiect, îi spusese lui Kit, o profeție exactă. Skossa Timt murise în timpul Iernii Lupului, dar mulți dintre colegii lui Kit se aflau încă în capitală. Și-a petrecut serile cu ei, a luat parte la cursuri și la concerte, a început o relație de un anotimp cu o arhitectă ce se specializa în instalații și lucrări de apă. S-a întors pe șantierul din Oncalion de îndată ce drumurile au fost eliberate. În absența lui, printre zăpezi și dezghețuri, oamenii din Oncalion continuaseră munca în frigul năprasnic, așezând rând după rând de piatră. Lucrarea trebuia refăcută.

În cea de-a doua vară, au muncit în fiecare zi și noapte cu lună plină, iar Kit s-a spetit cot la cot cu ei.

A pus podul pe lista eșecurilor, deși de-abia depășise bugetul, fusese terminat cu doar vreo două ore mai târziu și nu murise nimeni. Era o construcție urâtă; oamenii din Oncalion lucraseră din greu, dar fără tragere de inimă; și apoi mai fusese și nemulțumirea și vina lui pentru munca ce trebuise refăcută.

Poate că fusese ceva în tonul scrisorilor adresate tatălui său, căci într-o zi de la începutul toamnei, Davell Meinem a sosit în Oncalion, călare pe un cal brav de munte, însoțit de o călăuză care a dispărut imediat într-una dintre cele trei taverne ale satului. Era pe la mijlocul după-amiezii.

— Vreau să văd podul ăsta al tău, a zis Davell.

Arăta obosit, dar avea o ținută sobră, ca întotdeauna.

— Arată-mi-l.

— Mergem mâine, a răspuns Kit. Trebuie să fii ostenit.

— Acum, a cerut Davell.

Au plecat din sat împreună. Era o zi rece și luminoasă, deși drumul era umbrit de pini și brazi. Aflorimentele din bazalt erau pătate cu un verde-închis și cu negru de licheni. Tatăl lui se mișca încet, oprindu-se adesea să-și recapete respirația. Au întâlnit un grup restrâns de localnici ce conduceau niște ponei încărcați cu tot felul de greutăți. Terasamentul de peste pod nu era chiar gata și nu putea încă susține căruțele, dar poneii puteau traversa, cărând minereurile în coșuri. În Oncalion se topeau deja acele prime încărcături mici.

La pod, Davell a pus aceleași întrebări pe care le rostise când Kit era încă un copil, jucându-se pe șantierele lui. Kit s-a surprins răspunzând așa cum o făcuse cu mulți ani în urmă, nerăbdător să explice — sau să justifice — fiecare decizie; iar poneii treceau mereu, mereu.

Au mers la șantierul vechi. Pilonul fusese dărâmat pentru pietre, astfel că nu mai rămăsese decât moloz, dar oferea o imagine clară a noului pod: pilonii pătrățoși, curba lanțurilor principale, ligamentele verticale, groase, de susținere, arcada ușor întinsă a terasamentului grosolan. Arăta pe cât de stângaci putea arăta un pod suspendat. A mai trecut un ponei, condus de o femeie care cânta ceva într-un dialect local.

— E un pod bun, a zis Davell.

Kit a clătinat din cap. Tatăl lui, cunoscut pentru critica aprigă ce o făcea pe șantier, deși niciodată adresată fiului său, a spus:

— O punte e un mijloc către un scop. Contează doar pentru ceea ce face. Conduce de aici, acolo. Dacă îți faci treaba cum trebuie, atunci nu vor observa, așa cum nu observi nici tu de unde vine mercurul, de cele mai multe ori. E un pod bun pentru că ei sunt gata să-l folosească. Nu-ți mai plânge de milă, Kit.

○ ○ ○

S-a dat o mare petrecere în acea noapte. Locuitorii de pe Coasta Îndepărtată (și, mai știa Kit, și de pe Coasta de Aproape) au băut și au dansat sub umbra viitorului pod. Lumina torțelor și a focurilor atingea pietrele celor două baze ale turnurilor și ancorajele, dându-le substanță și sens, dar deasupra porțiunilor acestora, turnul se înălța ca o umbră neagră, în absența stelelor. Torțele înconjurau parapetul pilonului; ele nu păreau altceva decât niște stele aurii printre cele mai reci de deasupra.

Kit s-a plimbat printre oameni. Toți zâmbeau sau făceau cu mâna și îi ofereau de băut, dar nimeni nu-i adresa prea multe cuvinte. Se purtau ca și cum ridicarea cablului îi separase pe ei de el. Asta, și nu turnurile imense; fusese încă unul dintre ei, până la un anumit punct — cel ce-i punea la munci grele, e adevărat, dar tot un apropiat. Dar acum, sau oricum, în timpul acelei nopți, el rămăsese doar omul ce unise malurile cețiii. Nu se mai simțise așa de singur din prima lui zi acolo. Nici moartea lui Loreh Tăbăcar nu-l izolase așa de complet de lumea lor.

La fiecare proiect exista o asemenea zi. Era posibil ca distanțarea să fi venit din partea lui, și-a dat el brusc seama. Venise într-un loc și construise ceva, trecând prin viețile oamenilor pentru câteva luni sau ani. Apoi pleca. Un drum pe un teren primejdios sau un pod pe deasupra cețiii salva vieți și încuraja negoțul, dar schimba, de asemenea, și lumea. Era treaba lui să ducă la final un lucru, apoi să plece către un altul, dar tot el era cel care alegea să nu rămână să vadă ce realizase. Cum aveau să arate cele două maluri în zece ani? Dar în cincizeci? Nu se întorsese niciodată pe fostele șantiere.

Îi venea mai greu de data aceasta sau era poate doar diferit. Poate *el însuși* era altul. Șederea lui se prelungea din cauza amplorii proiectului și își permisese să se îndrăgostească de țara de

fiecare parte a podului. Să se bucure mai mult însemna să ducă mai mult dorul când avea să plece în cele din urmă.

Rasali — oare cum urma să decurgă viața ei?

Valo dansa, cu brațul petrecut în jurul unei femei cu o jumătate de cap mai înaltă decât el — Rica Podar — iar Kit l-a prins de mână.

— Unde e Rasali? a strigat el.

Apoi, dându-și seama că nu putea fi auzit peste zgomotul de tobe și fluiere, a mimat din gură cuvântul *Rasali*. Nu a auzit răspunsul, dar a urmat direcția pe care i-o indica mâna lui Valo.

Era singură, întinsă pe spate, pe partea dinspre râu a digului, și cu fața întoarsă spre cer. Nu răsărise nicio lună, așa că Ceața Tăriei atârna aproape, un râu de stele ce curgea de la est la vest. Kit a îngenuncheat la câțiva pași.

— Rasali Luntraș de pe Coasta Îndepărtată.

Dinții ei au sclipit în beznă.

— Kit Meinem din Atyar.

S-a lungit lângă ea. Iarba era aspră ca un pai retezat, aspră la atingerea gâtului și a spatelui. Fără să-l privească, femeia i-a trecut un borcan umplut cu ceva. Era tare precum catranul la gust, iar Kit a tras cu putere aer în piept, timp de câteva secunde.

— Nu am vrut să…, a început el, dar vorbele i-au amuțit, nesigur de cum ar fi trebuit să continue.

— Da, a zis ea și înțelese că auzise cuvintele pe care el nu le rostise.

Vocea ei închidea în sine o strângere de umăr.

— Mulți dintre cei născuți într-o familie Luntraș nici nu traversează ceața.

— Dar tu…

Bărbatul s-a oprit, alegându-și atent cuvintele.

— Poate alții nu, dar tu, da. Și mă gândesc că poate așa și trebuie.

— Exact cum tu trebuie să construiești, i-a răspuns ea încetișor. E isteț din partea ta să îți dai seama.

— Și nu va mai fi nevoie, după ce se termină aici, nu-i așa? Nu cu bărcile, în orice caz. Tot va fi nevoie de piele de pește, așa că pescarii vor pleca, dar ei…

— … vor sta aproape de mal, a adăugat ea.

— Iar tu?

— Nu știu, Kit. Zilele vin și pleacă. Traversez ceața sau nu. Mor sau nu. Nu există certitudine, dar nu a existat niciodată.

— Nu te necăjește?

— Ba normal că da. Iubesc și urăsc podul ăsta al tău. Voi tânji după ceață, după nevoia de a o traversa. Dar nu vreau să fac parte dintr-o familie în care toți mor tineri, fără a avea măcar un cadavru pe care să-l arzi. Dacă voi avea vreun copil, el nu va trebui să hotărască, așa cum am făcut eu: să traverseze ceața și să moară sau să rămână în siguranță de o singură parte a lumii și să nu o mai vadă nicicând pe cealaltă. Va pierde ceva. Va câștiga, în schimb, un alt lucru.

— Mă urăști? a întrebat el în final, speriat de răspuns, speriat de orice răspuns pe care l-ar fi putut da femeia.

— Nu. Oh, nu!

Rasali s-a rostogolit deasupra lui și l-a sărutat pe gură, iar Kit nu ar fi putut spune dacă sarea pe care o simțea provenea de la lacrimile ei sau ale lui.

○ ○ ○

Și-au petrecut toamna aducând lanțurile peste râu. În zilele următoare traversării, frânghia era legată de o alta și trasă înapoi din direcția de unde venise, acum legată; și apoi au urmat două frânghii pe trasee paralele. Era o muncă dificilă, ce necesita comunicare prin intermediul turnurilor de semnalizare, dar era dusă la capăt fără niciun incident, iar Kit putea în sfârșit să doarmă bine în timpul nopții. Ca frânghia să se rupă ar fi însemnat să o ia de la capăt cu traversarea dificilă. Pe parcursul următoarelor zile, fiecare frânghie a fost

înlocuită cu cabluri de piele de pește, suficient de rezistente pentru a prelua greutatea lanțurilor, până ce aveau să fie fixate.

Cablurile erau ridicate la înălțimea pilonilor, pentru a prefigura calea pe care unul dintre cele opt lanțuri avea să o ia: fixat cu șuruburi grele, prinse în locașuri protejate, în ancoraje, formând linii drepte și tăioase pe șeile de pe piloni și apoi, la șaizeci de metri sub ceață, cablul de suport, lung, perfect arcuit. O pasarelă a fost suspendată de cabluri. Pentru prima oară, oamenii puteau traversa ceața fără bărci, deși doar puțini aleseseră calea, cu excepția muncitorilor la înălțime veniți din capitală și de pe coastă: o sută de bărbați și femei așa de puternici și grațioși că păreau altă specie și erau de cele mai multe ori retrași. Îi conducea o femeie cu care Kit lucrase și înainte, Feinlin. Lucrătorii nu aveau nume de familie. Ceva din ființa lui Feinlin îi amintea lui Kit de Rasali.

Vremea s-a răcit, zilele s-au scurtat, iar Kit a insistat mai mult să aibă primele două lanțuri trecute înainte să înceapă iarna și ploile. Nu aveau să se mai desfășoare munci grele de îndată ce solul devenea prea umed ca să mai dea echipelor ceva solid de făcut. În ciuda calculelor, Kit nu prea avea încredere că respectivele cabluri, deși din piele de pește, aveau să reziste la greutatea arcadelor imense, de-a lungul unei întregi ierni, sau că un Mai Mare nu urma să dea unul jos în agitația unei furtuni mari.

Barele cu ochiuri la capete ce aveau să formeze lanțul erau lungi de zece metri și necesitau multă forță pentru a fi conectate cu șuruburi mai mari decât antebrațul unui bărbat. Zalele au devenit un lanț chiar și mai greoi. Macaralele trăgeau de capătul lanțului până la șei și îl duceau mai departe pe estradă.

După aceea, munca a devenit chiar și mai dificilă și anevoioasă. Feinlin și oamenii ei au mutat bare separate și șuruburi pe estrade și le-au

unit la fața locului; o sarcină cumplit de grea, ce trebuia să fie perfect sincronizată cu activitatea de pe cealaltă parte a râului, astfel încât cablurile să nu fie trase prea tare.

În cele mai multe dintre nopți, Kit făcea treabă pe întuneric. Când lunile erau suficient de strălucitoare, muncitorii la înălțime și arhitecții de poduri lucrau în schimburi de zi și de noapte.

A traversat ceața de încă șase ori în acea toamnă. Muncitorilor la înălțime mare nu le plăcea să găsească oameni pe estrade, dar, până la urmă, Kit era arhitectul, așa că a trecut o dată în acel fel, luptându-se cu amețeala. După aceea, a preferat feriboturile. Când a traversat cu Valo, au vorbit exclusiv despre pod — Valo se decisese să rămână până ce podul avea să fie terminat și feriboturile urmau să iasă din uz, deși mintea lui rătăcea deja pe străzile capitalei —, dar în celelalte rânduri, când era vorba despre Rasali, rămâneau tăcuți, ascultând șuieratul vâslei în formă de V, ce tăia ceața. Teama lui de ceață se diminua cu fiecare zi cu care se apropiau de finalizarea podului, deși n-ar fi putut explica de ce.

Când Kit nu lucra noaptea, iar Rasali se afla pe aceeași coastă, își petreceau orele de întuneric împreună, uneori făcând dragoste, alteori bând împreună sau jucând popice pe terasa de la Iedul Ciutei. Profesionalismul lui Kit surprindea pe toată lumea, mai puțin pe el — în Atyar fusese faimos pentru acuratețea lui. El și Rasali nu au mai vorbit despre ce se va întâmpla după ce podul avea să fie terminat sau, de fapt, ce urma chiar el să facă.

Munca grea merita. Era încă destul de cald, astfel că fierul nu înghețа în mâinile lucrătorilor în ziua în care au prins ultimul șurub. Primul lanț era gata.

Deși activitatea a lâncezit iarna, anotimpul a fost blând, iar al doilea și al treilea lanț au fost la locurile lor până la venirea primăverii. Celelalte au fost desăvârșite la finalul verii.

○ ○ ○

Terminând munca cea mai anevoioasă, unii dintre muncitori s-au întors la casele lor. Mai mult de jumătate adoptaseră numele Podar sau ceva asemănător.

— Am schimbat lucrurile, i-a zis Kit lui Jenner în timpul uneia dintre vizitele lui pe Coasta de Aproape, chiar înainte ca Jenner să plece spre următorul proiect.

— Nu, a răspuns Jenner. Tu ai schimbat lucrurile.

Kit nu a spus nimic, dar a reținut vorba și și-o repeta uneori cu un amestesc de mândrie și teamă.

Muncitorii rămași erau toți lucrători la înălțime, oameni cărora nu le păsa că se târăsc pe cablurile de suspensie, fixând frânghiile de suport. În timpul ultimilor doi ani, frânghierii de pe sute de kilometri în amonte și în aval răsuciseră, îmbinaseră, răsuciseră și rețesuseră cablurile din piele de pește ce aveau să susțină puntea de mers. Lăzi, marcate fiecare cu poziția cablului pe pod, ședeau grijuliu sortate sub formă de turnulețe, pe vechiul câmp al oilor.

Munca lui Kit părea acum să se limiteze doar la acte — așa de multe facturi, așa de multe rapoarte de completat pentru cei din capitală —, dar reușea să-i viziteze în fiecare zi pe lucrători. Unoeri se cățăra în vârful pilonilor și se uita în jos la ceață și vedea feribotul lui Rasali sau pe cel al lui Valo, o formă ca un ochi complet deschis, pe jumătate ascuns printre tentacule de un alb-arzător sau de un cenușiu-pal.

Kit a mai pierdut un muncitor, Tommer Crescătordeboi, care se cățărase pe estradă în urma unui pariu făcut la beție și a căzut, cu un strigăt maniacal ce s-a preschimbat într-un râset nebun pe când dispărea în ceață. Soția lui a plâns cuprinsă deopotrivă de furie și jale, iar locuitorii au purtat haine cernite, dar podul a continuat să fie construit.

Rasali l-a ținut în brațe pe Kit, când acesta a plâns în camera lui de la Cățea.

— Nu mai contează, a zis ea. Tommer a fost un om bun: un bețivan, dar bun cu fiii lui, cu nevasta, grijuliu cu animalele. Oamenii au murit dintotdeauna. Podul nu schimbă nimic.

Orașele se modficau pe măsură ce Kit le urmărea. S-au adunat trimiși din toate direcțiile. Unii au stat la hanuri, alții, acasă. Unii au construit mici case, magazine și depozite. Mulți foloseau feribotul și devenise un lucru comun să ofere bacșiș gras lui Rasali și lui Valo — „în speranța că nu mai călătoresc niciodată cu tine", obișnuiau ei să spună. Valo râdea și-și cheltuia banii cumpărându-le bere prietenilor. Scrisoarea îi sosise de la Universitate și urma să înceapă studiul din semestrul de iarnă, așa că avea multe persoane de la care să-și ia la revedere. Rasali nu spusese nimănui ce are de gând să facă, nici măcar lui Kit.

Din primăvara celui de-al cincilea an al proiectului, au atașat puntea de drum. Scânduri din lemn, suficient de largi pentru a trece doi boi laolaltă, erau bătute împreună cu bare stabilizatoare din fier. Podul era făcut din câteva sute de secțiuni construite pe șantiere și apoi cărate de muncitori. Fiecare segment trebuia mutat înainte de a fi așezat la loc și fixat. Cel două orașe au sărbătorit toată noaptea când o femeie de pe Coasta de Aproape a strigat de pe partea ei de pod și a fost salutată cu ovații de pe Coasta Îndepărtată. În serile ce se prelungeau, a devenit un lucru obișnuit pentru oameni să pășească pe pod și să se așeze cu burta în jos, la capătul lui și să privească în ceața ce se întindea jos, sub ei. Uneori, forme negre se mișcau înăuntrul ei, dar nimeni nu a observat ceva destul de voluminos încât să treacă drept Mai Mare.

Câțiva localnici distrați au aruncat cu pietre grele de sus, pentru a urmări cum se învolburează

ceața, deschizând goluri în adâncurile ei, dar vecinii i-au oprit.

— Nu se cuvine, a zis unul.

— Vrei să-i enervezi? a întrebat un altul.

Kit a invitat-o pe Rasali, dar ea nu a mai ieșit deloc cu el.

— Văd suficient râul, a răspuns ea.

○ ○ ○

Kit se afla pe Coasta de Aproape, în camera de la Peștele. Trăise în acea încăpere cinci ani și se vedea. Planuri și orare suprapuse unele peste celelalte, prinse de perete în caz că avea nevoie de ele. Scaunul de lângă foc era aglomerat cu haine, cărți și o fâșie de mătase roșie pe care o văzuse la târg și căreia nu-i putuse rezista. Trecuseră ani de când nu mai stătuse acolo. Planurile din dosarul lui și un tabel supradimensionat fuseseră înlocuite cu recipise, facturi pentru materiale, state de plată și copii după corespondența dintre Kit și susținătorii din guvern. Fereastra era deschisă, iar el stătea pe patul încastrat, privind cum o albină își dibuia drumul prin aerul luminat. Lăsase o jumătate de pară pe masă. Aștepta să vadă dacă albina o găsea și se gândea la micile celule hexagonale ale stupului, dacă erau mai puternice decât pătratele și cum ar fi putut testa ideea.

Niște pași s-au auzit alergând pe coridor. Ușa lui s-a deschis larg. Rasali stătea acolo, clipind orbită de lumina așa de aurie, încât, prima dată, Kit nici nu a observat cât de palidă era.

— Ce-i? a zis el, pe când a sărit de pe pat.

— Valo, a făcut ea. *Pescarul de perle*.

Bărbatul a ținut-o în brațe. Albina a plecat, soarele a scăzut și el, dar Kit încă o strângea în brațe, pe când ea se legăna în liniște, pe pat. Doar când pătratul de cer din dreptul ferestrei s-a stins spre violet și mica semilună și-a croit cale peste el, Rasali a vorbit:

— Ah! a zis ea, cu un oftat ca un icnet. Sunt așa obosită.

A adormit imediat, cu lacrimile încă ude pe chip. Kit s-a strecurat afară din cameră.

Barul era aglomerat, plin de oameni în haine cernite, ce vorbeau pe glasuri șoptite și uneori suspinau. Kit s-a întrebat dacă aveau cu toții la îndemână un set de haine de doliu și ce spunea asta despre ei.

Brana Ospătat l-a văzut pe Kit în pragul ușii și a venit din spatele barului pentru a-i vorbi.

— Cum se simte? a întrebat ea.

— Cred că doarme acum, a răspuns Kit. Poți să-mi dai niște mâncare și ceva de băut pentru ea?

Brana a dat din cap, i-a transmis comanda fiicei ei, Lixa, pe când trecea spre partea din spate a încăperii, apoi s-a întors.

— *Tu* cum rezișți, Kit? L-ai cunoscut și tu destul de bine pe Valo.

— Da, a răspuns el.

Valo alungându-i pe copii prin câmpul cu piatră, Valo râzând în vârful turnului, Valo cu privirea serioasă, studiind un manual de calcul matematic în umbra unei bărci pe jumătate construite.

— Ce s-a întâmplat? Nu mi-a spus încă nimic.

Brana și-a îndepărtat mâinile de trup.

— Ce se poate spune? Steagurile ziceau că urma să traverseze imediat după căderea după-amezii, dar nu a mai ajuns.

— Ar putea să fie în viață? a întrebat Kit, aducându-și aminte de noaptea în care el și Rasali pierduseră vâsla, cele câteva ore în plus petrecute traversând. Se poate să fi rupt vâsla, să fi tras la mal undeva în josul râului.

— Nu, a răspuns Brana, plângând și ea. Știu, asta am vrut și noi să sperăm. Dar Asa, una dintre străini, dintre locuitorii la înălțime, lucra deasupra și a auzit barca răsturnându-se, l-a auzit pe el țipând. Nu a putut vedea nimic și nu era sigură de ce auzise, până nu i-am dat de capăt.

— Încă trei luni, a zis Kit mai multe pentru sine.

A văzut-o pe Brana uitându-se la el, așa că a clarificat:

— În trei luni podul avea să fie gata. Nu s-ar fi întâmplat așa ceva.

— Asta s-a întâmplat acum, nu peste trei luni. Oamenii mor când le vine vremea. Jelim și mergem mai departe, Kit. Ai stat cu noi suficient de mult să înțelegi cum vedem noi lucrurile. Uite tava.

○ ○ ○

Când s-a întors Kit, Rasali adormise. Bărbatul a privit-o în camera întunecată, nevrând să aprindă mai mult decât singura lampă pe care o adusese cu el. *Oamenii mor când le vine vremea.* Dar nu-și putea lua gândul de la pod, de la puntea aproape terminată. *Alte trei luni*. *Altă lună*.

Când s-a trezit, a fost un moment în care femeia i-a zâmbit, cu chipul obosit, dar calm. Apoi și-a amintit, iar fața i s-a crispat și a început să plângă din nou. După un timp, a convins-o să mănânce niște pâine, pește și brânză și să bea vin îndoit cu apă. Femeia a ascultat cuminte, ca un copil. Când a terminat, s-a întins pe spate, sprijinită de el. Părul ei mătuit se umfla în sus, spre gura lui.

— Cum de s-a dus?

— Îmi pare rău, a zis Kit, podul era așa aproape de finalizare. Alte trei luni și nu s-ar fi…

Femeia s-a smuls din strânsoarea lui.

— Ce? Nu s-ar fi întâmplat? Nu s-ar fi *putut* întâmpla?

Rasali s-a ridicat, cu fața spre el.

— Moartea ar fi fost zadarnică?

— Eu…, a început el, dar femeia l-a întrerupt, iar noi lacrimi îi brăzdau fața.

— *A murit*, Kit. Nu era necesar, nu era irelevant, nu era nimic din ceea ce nu este. Dar acum s-a dus, iar eu sunt aici și *acum*, ce să fac,

Kit? Mi-am pierdut tatăl și mătușa, sora și fratele și pe fiul fratelui și acum părăsesc ceața, când podul e gata și după aceea? Eu cine mai sunt? Cine mai e un Luntraș?

Kit știa răspunsul. Oricum, ea s-a schimbat, dar rămânând mereu Rasali. Oamenii din neamul ei erau oricum puternici și isteți, și frumoși. Ceața avea să fie tot acolo, și la fel Mai Marii. Dar ea nu era capabilă să audă sau să lase lacrimile să-i alunece pe față și să încerce să nu se gândească.

○ ○ ○

La cinci ani după finalizarea podului din Oncalion, Kit a lucrat doi ani la construirea unui apeduct din valea Bakyar. Acolo au existat probleme. Primele stânci nu au putut susține și greutatea apeductului, și a apei pe care se presupunea că trebuia să o transporte. Predecesorul lui fusese ori incompetent, ori corupt, iar Kit făcea încă ordine în dezastrul pe care femeia îl lăsase în urmă. Erau deja cu un anotimp în urma programului, dar când a auzit de moartea lui Davell Meinem, a plecat imediat la Atyar. Era necesar ceva timp pentru a pune în ordine afacerile tatălui său, dar, în mare parte, nu voia să rateze A Douăzecea Zi, când Davell avea să fie comemorat. Kit era conștient că moartea lui avea să-i lase un gol în inimă, dar știa că tatăl lui era pe moarte de ani buni. Nu se aștepta să-l doară atât de tare.

Câmpul Gri fusese un mic amfiteatru pe care Davell îl proiectase când era tânăr, ajuns acum un semicerc de piatră albă și iarbă verde, presărat cu cireși. A fost o zi caldă, cu soare strălucitor. Aerul mirosea a prăjituri cu miere și a parfumul ultimelor flori de cireș.

Kit fusese singurul copil al lui Davell, așa că a stat singur la arcada roșie, cu ciucuri, să-i salute pe cei care veniseră. Nu a fost surprins de cât de mulți au venit să-l cinstească pe tatăl său, din ce în ce mai mulți, până ce amfiteatrul s-a umplut, prăjiturile cu miere au fost toate mâncate și vazele

de argint s-au umplut cu buchete de flori, câte unul de la fiecare om. Davell Meinem construise șapte poduri, trei apeducte, un forum, două complexe provinciale și numeroase proiecte mici și menținuse contactele cu vechii prieteni de la fiecare dintre aceste proiecte. Multe persoane îl plăcuseră pentru umorul și bunătatea lui.

Kit a fost surprins de toți cei care veniseră acolo de dragul *lui*: colegi, tutori, vechi iubite și tovarăși, chiar omul care condusese magazia de vinuri pe care o frecventase ori de câte ori el se aflase în oraș. Mulți dintre ei nu îl cunoscuseră pe tatăl său. Nu știa că fusese modelul lor.

Cinci luni mai târziu, când a fost din nou în valea Bakyar, a sosit o scrisoare învelită în hârtie impermeabilă și în mod clar de departe. Venea de la minerii din Oncalion. „Am auzit despre tatăl tău de la un comerciant atunci când am întrebat despre tine, se spune în scrisoare. Ne pare rău pentru pierderea ta.”

○ ○ ○

Târgurile pentru a celebra deschiderea podului au început cu câteva zile înainte de data oficială de vară. Reprezentanți ai Imperiului, de la Atyar și Triple, trimiși ai guvernatorilor regionali și oricine altcineva care putea născoci o scuză, cu toții își ticluiau discursurile și așteptau cu nerăbdare în apartamente de corturi ridicate pe terenuri curățate în grabă, în apropiere (dar nu prea aproape) de Coasta de Aproape. Orașul a sângerat spre nord până când a înconjurat pilonul de vest al podului. Terenul pe care fusese odată pășunea de oi — Câmpul Oilor — era acum la poalele pilonului, aglomerat cu corturi corect întinse și cabine temporare, cot la cot cu mai multe magazine permanente din lemn și piatră care vindeau produse alimentare, dar și obiecte pe care o călătoare s-ar fi simțit nevoită să și le cumpere.

Kit era mândru de noile străzi. Organizase construcția așezând la întretăieri pietre cubice

grosolane, ca să aibă activitate în timp ce aștepta anul de final al podului. Noile fântâni fuseseră un proiect al lui Jenner, plănuit de la bun început, dar Kit le-a văzut ridicate. Tocmai ce primise o scrisoare de la Jenner, cu vești despre noul său pod peste ceață din Munții Keitche: lucrări la zi și șantier fericit. Exista o bază de gnais, așa că utilizase explozibil și o angajase pe Liu Sfredelitor; acum se afla acolo și-i trimitea salutările ei.

Kit s-a plimbat singur prin târgul ce urca digul și se statornicea de-a lungul marginii. Câțiva oameni din oraș și muncitori l-au salutat, dar alții au arătat spre el, vorbindu-le prietenilor (*omul care a construit podul; îl vezi acolo, omul ăla mic și tuciuriu*); și totuși unii îl ignorau complet — doar un străin într-o mulțime de străini. Când venise să construiască podul pe Coasta de Aproape, toată lumea se cunoștea cu toată lumea, localnic sau vizitator. Simțea că-n jurul lui se strecoară iar singurătatea, solitudinea sosirii într-un loc străin, a construirii și apoi a plecării. Oamenii de pe Coasta de Aproape se mișcau înainte spre noua lume pe care el o construise, lumea unui pod peste ceață, dar el nu-i va însoți.

Se întreba ce face Rasali în Coasta Îndepărtată și își dorea să o poată vedea. Nu-și vorbiseră din zilele de după moartea lui Valo, cu excepția câtorva minute când o întâlnise accidental la Cățea. Fusese reținută, deși nu ostilă. Se simțise dezechilibrat și nu o mai căutase de atunci.

Acum, la finalul marii sale lucrări, tânjea să o vadă. Când urma să traverseze iar? A râs. El dintre toți oamenii trebuia să știe cel mai bine: *în zece minute de mers*.

Podul nu era încă deschis oficial, dar Kit era arhitectul. Paznicii de la vamă doar dădură din cap când le ceru să deschidă și ridicară poarta. Câțiva au observat și au făcut niște gesturi, pe măsură ce Kit urca. Când Uni Zidar (cu mâinile pline de

biscuți) a strigat ceva ce nu a putut auzi clar, Kit a zâmbit și a făcut cu mâna, continuându-și drumul.

Mai traversase podul și înainte. Ramele grele de stejar, așezate sub terasament, formaseră o punte îngustă de stinghii ce ducea dinspre un mal pe altul. Aproape fiecare muncitor avea o scuză să traverseze podul măcar o dată, înainte ca Imperiul să-și trimită paznicii. Înghițindu-și teama de înălțimi, Kit însuși îl străbătuse aproape în fiecare zi în ultimele două luni.

Acum era diferit. Nu mai era podul lui, ci aparținea Imperiului și oamenilor de pe cele două coaste. Vedea totul cu ochiul unui străin.

Rampa din piatră era lungă de patru sute de metri, înclinată gradual, pentru căruțe. A urcat-o, iar zgomotele s-au stins în spatele lui și sub el. Barierele ce împiedicau animalele (și oamenii) să vadă malurile nu erau încă gata: mereu erau lucruri lăsate neterminate la inaugurarea podurilor, ideea că s-ar fi putut mai bine și adăugiri. În fața lui, podul era o serie de linii și arcuri perfect negre.

Rampa se lărgea la apropierea de pilon și lăsa suficient loc pentru ca o căruță să fie întoarsă chiar pe pod. Anvergura era de-abia suficient de mare pentru un car tras de doi boi, astfel încât Coasta de Aproape și cea Îndepărtată trebuiau să trimită căruțele pe rând. *Deocamdată*, și-a zis Kit. *Mai târziu îl putem lărgi sau construi altul*. *Ei*. Avea să fie altcineva.

Cerul era acoperit cu nori mari de culoarea staniului, luciul metalic se reflecta în ceața de sub el. Nu existau balustrade, doar niște corzi din piele de pește, înșirate între cablurile de suspensie care conduceau la lanțuri. Boilor și cailor nu le-ar fi plăcut nici sunetul de gol al copitelor pe panouri. Kit privi puntea desfășurându-se în fața lui în vântul care bătea constant dinspre sud-vest. Plimbarea nu era așa de rea pe vânt, dar probabil ar fi trebuit să adauge o balustradă din fier sau mai multe cabluri ferme pentru a reduce răsucirea și a

face trecerea mai confortabilă. Imperiul trimisese un nou inginer, ce urma a avea grijă de toate proiectele finale: Jeje Tesanthe din Atyar. El avea să-i menționeze toate acestea.

A mers într-o parte ca să poată privi în jos. Sunetul se stingea în urma lui, amuțit, ca întotdeauna, de ceață. Aproape că își putea imagina că era singur. Se afla la câteva sute de metri înălțime, dar nu era nimic care să afecteze platforma din metal bătut. Adânc în ceață a văzut umbre care ar fi putut fi unul din cei Mai Mari sau ceva mai mic sau un dâmb de ceață și apoi ochii au învățat ce să caute și a văzut mai multe umbre, ca și cum o mulțime de pești s-ar afla acolo jos. Unul s-a separat de grup și s-a întunecat pe când venea la suprafață prin ceață, până când și-a expus spatele aproape imediat sub Kit.

Era întunecat și noduros, strălucitor de umezeală, plat ca o patină, și a trecut mai departe, ca și cum nu se mai termina — lung de zece metri sau poate mai mult, răsucindu-se pe când se ridica pentru a-și expune partea inferioară sau ceea ce el a crezut că ar putea fi partea inferioară. Pe când privea, ceața s-a ondulat înapoi ca un soi de aripi îndoite și apoi un petic care ar fi putut fi un singur ochi sau un câmp de ochi sau ceva cu totul diferit, apoi o gură ca arcul de lanțuri. Gura s-a deschis pentru arăta un alt arc, o curbă de gumă sau de cartilaj. Creatura s-a rostogolit și s-a scufundat și a devenit o umbră, apoi nu s-a mai văzut nimic, pe când ceața s-a închis înapoi peste ea.

Kit se oprise din mers când l-a văzut. S-a forțat să-și continue drumul. Un Mai Mare sau poate doar un Mărișor. De la acea înălțime nu păruse prea voluminos sau înfricoșător. Kit era surprins de tristețea pe care o simțise.

Coasta Îndepărtată clocotea de culoare și ornamente scânteietoare, dar Kit nu a putut-o găsi pe Rasali nicăieri. A cumpărat o halbă de bere din secară și a mers să găsească un loc izolat.

○ ○ ○

Odată ce s-a făcut întuneric și reprezentanții imperiali au fost puși la adăpost pentru noapte, gardienii au slăbit regulile și au permis prietenilor, apoi oricăruia dintre localnici să meargă pe punte să se uite în jur. Cei care au lucrat pe pod au avut documente de trecere fără plată pentru tot restul vieții, dar mulți alții îl priviseră cum se ridică, iar acum se foloseau de farmecul personal, mituiau sau implorau creându-și cale pe punte. Erau permise lămpile acoperite, dar torțele erau cu totul interzise, din cauza uleiului ce proteja corzile din piele de pește. De la locul său de pe dig, Kit a privit luminile mutându-se de colo-colo de-a lungul podului, pe lângă cablurile de suspensie și punte, estompate și inconstante, precum licuricii.

— Kit Meinem din Atyar.

Kit s-a ridicat și s-a întors către vocea din spatele lui.

—Rasali Luntraș de pe Coasta Îndepărtată.

Purta haine albastre și albe și avea picioarele goale. Își trăsese pe spate părul negru, legându-l cu o panglică, iar umerii ei albi luceau. Radia sub lumina lunii precum ceața. Kit s-a gândit la atingerea ei, la sărut, dar nu-și mai vorbiseră de când murise Valo.

Femeia a înaintat și i-a luat cana din mână, a băut berea călâie și, ca prin minune, lumea și-a revenit la normal. Bărbatul a închis ochii și a lăsat sentimentul să treacă prin el.

Kit i-a cuprins mâna și s-au așezat împreună pe iarba rece și s-au uitat în largul râului. Podul era o rețea neagră de arcuri și linii. În spatele lui, ceața a lucit albastră-alburie în lumina lunilor. După un moment a întrebat:

— Ești încă Rasali Luntraș sau vei lua un alt nume?

— Cred că voi lua un altul.

S-a întors pe jumătate în brațele lui, astfel încât el să-i poată vedea fața, ochii.

— Și tu? Tu ești tot Kit Meinem sau devii altcineva? Kit Cel Care a Unit Malurile Cețiii? Kit Cel Care a Schimbat Lumea?

— În oraș, numele nu înseamnă același lucru, a răspuns Kit absent. Am schimbat cu adevărat lumea?

Bărbatul cunoștea deja răspunsul.

Rasali l-a privit un moment, de parcă încerca să-i sondeze sentimentele.

— Da, a zis ea încet, după o clipă, apoi și-a întors chipul spre marginea liberă a luminilor jucăușe. Uite-ți dovada, permanentă ca piatra și cerul.

— Permanentă ca piatra și cerul, a repetat Kit. În după-amiaza asta… se îndoaie mult podul. Trebuie să existe o cale să îl controlăm, dar încă nu e pregătit. Sau l-ar putea lovi fulgerul. Sunt o mie de lucruri ce l-ar putea distruge. O să se dărâme, Rasali. Anul ăsta, la anul, într-o sută de ani de acum înainte, poate cinci sute.

Kit și-a trecut degetele prin păr.

— Toții oamenii aceștia cred că e pentru totdeauna.

— Ba nu, l-a contrazis ea. Poate cei din Atyar, dar noi, cei de aici, știm mai bine. Chiar e nevoie să-i spui unui Luntraș că nimic nu e veșnic? *Aceste* cabluri vor cădea în cele din urmă, *aceste* pietre vor cădea, dar nu și *visul* traversării cețiii, visul legăturii create. Acum, că știm că se poate realiza, va fi întotdeauna aici. Tata a murit. Sora mea, Rothiel. Fratele meu, Ster. Valo.

Rasali s-a oprit și a înghițit cu greu.

— Luntrașii mor, dar rămâne mereu unul care să treacă ceața. Podurile și oamenii feriboturilor nu sunt foarte diferiți unii de ceilalți, Kit.

Femeia s-a aplecat înainte, peste spațiul ce-i despărțea și s-au sărutat.

○ ○ ○

— Vei pleca în curând?

Rasali și Kit au făcut dragoste pe dig, pe iarba rece. Trecuseră podul împreună sub lunile ce coborau, au mers la Iedul Ciutei și au cumpărat mai multă bere. Grupurile începeau a se subția, oamenii plecau cu familiile, prietenii sau iubiții — străinii din alt oraș dormeau în camere libere, corturi, pe oriunde se putea. Dar Kit era prea neliniștit să se odihnească, iar el și Rasali au sfârșit din nou lângă râul de ceață, jos la doc. De dimineață îi despărțeau doar câteva ore, iar luna mai mică apunea. Era mai întuneric acum, iar lumina cețiii se estompase.

— În câteva zile, a spus Kit.

Se gândi la geamantanele și bagajele împachetate strâns și adunate în camera lui de la Pește: dosarul, acum mai gros și pătat de apă, ceață, noroi și transpirație. Poate era timpul pentru unul nou.

— Înapoi în capitală.

Pe malul opus se vedeau lumini, pescarii se pregăteau de muncă, în ciuda târgului și a podului. *Unele lucruri nu se schimbă*.

— A, a făcut ea.

Știuseră amândoi. Nu era nicio surpriză.

— Ce vei faci acolo?

Kit și-a frecat obrazul și a pipăit țepii de sub degete.

— O să dorm o sută de ani. Apoi mai vor un pod, jos la gura râului, într-un loc numit Ulei. Ceața e acolo lată de aproape un kilometru. Voi merge acolo, voi vedea șantierul și voi stabili un buget.

— Un kilometru, a zis Rasali. Poți să-l faci?

— Așa cred. Am legat malurile astea, nu?

Gestul lui cuprinse malurile și pe femeia de lângă el.

— Ulei e o câmpie aluvială. Sunt acolo niște insule joase. Acesta e singurul motiv pentru care e posibil. Așa că poate va merge cu o serie de arcade

din piatră, așezate una lângă alta. Tu? O să faci în continuare bărci?

— Nu.

Și-a dat capul pe spate și Kit i-a simțit fața lipită de ureche. Mirosea a sudoare și a sare.

— Nu am nevoie. Am o grămadă de bani. Ceilalți din familie pot construi bărci, dar pentru mine acela a fost un lucru de umplutură, cât așteptam să traversez ceața.

— O să-ți fie dor.

Nu era o întrebare.

Mâna ei puternică a coborât deasupra mâinii lui.

— Mmm, a făcut ea, un sunet golit de sens.

— Dar *traversarea* conta pentru tine, a spus Kit, înțelegând dintr-odată. Ca și pentru mine, doar că într-un fel diferit.

— Da.

După o pauză a adăugat:

— Așa că mă întreb acum. Cât de mari se fac Mai Marii în Oceanul de Ceață? Și ce-i de partea cealaltă?

— Nu e nimic, a răspuns Kit. Nu se poate traversa ceva ce nu are sfârșit.

— Orice poate fi traversat. Bineînțeles, dacă are capăt. Există un râu de apă adânc, sub cel de Ceață, nu? Și apa aceea curge undeva. Și toate celelalte râuri, toate lacurile — toate se scurg undeva. Există un ocean de apă sub Oceanul de Ceață și mă întreb dacă ceața se termină undeva acolo, dacă se întinde și dispare și te regăsești plutind pe apă.

— E un element diferit, a zis Kit, răstălmăcind problema. Deci vei avea nevoie de o barcă ce merge pe ceață, destul de ușoară, cu pântecul acela larg și învelișul din piele de pește; dar ar trebui să aibă și o chilă suficient de adâncă să stea pe apă.

Rasali a încuviințat din cap.

— Vreau să iau un vaporaș de coastă și să-l remodelez, să aflu ce e acolo. Insule, Kit. Mai Mari. Uriașe. O altă lume, poate. Cred că mi-ar plăcea să fiu Rasali Cea Care a Explorat Oceanul.

— Vii cu mine în Ulei? a întrebat el, deși știa deja răspunsul.

Avea să vină, timp de o lună, un anotimp sau un an sau poate mai mult. Aveau să doarmă împreună într-un han foarte asemănător Peștelui sau Cățelei și când barca ei va fi gata, va porni de-a curmezișul Oceanului, iar el va merge spre următorul pod sau drum. Sau s-ar putea întoarce în capitală și să ocupe un post la Universitate. Sau s-ar putea odihni, în sfârșit.

— Voi veni. Pentru un timp.

Dintr-odată, Kit a simțit o emoție profundă și puternică în piept: copleșit de tot ce se întâmplase sau avea să se întâmple în viețile lor, de schimbările de pe Coasta de Aproape și cea Îndepărtată, de finalul transportului cu feribotul, moartea lui Valo, faptul că ea urma să-l părăsească până la urmă sau că el avea să o părăsească pe ea.

— Îmi pare rău, a spus.

— Mie nu, a răspuns ea și s-a aplecat înainte pentru a-l săruta.

Gura-i era caldă de soare și viață.

— Totul merită.

Toate acele pierderi. Dar măcar pe cea din urmă o putea împiedica.

— Când o să vină timpul, a spus el. Când navighezi. O să vin cu tine.

A fo ben, bid bont. Să fii lider, să fii punte de legătură.

(proverb galez)

Traducerea: Oana Chițu

PREMIILE NEBULA 2012, CÂȘTIGĂTORI ȘI NOMINALIZĂRI, ALTE PREMII

Roman: câștigător

Among Others de Jo Walton (Ed. Tor)

Roman: nominalizări

Embassytown de China Miéville (Ed. Macmillan UK; Ed. Del Rey; Ed. Subterranean Press)

Firebird de Jack McDevitt (Ed. Ace Books)

God's War de Kameron Hurley (Ed. Night Shade Books)

Mechanique: A Tale of the Circus Tresaulti de Genevieve Valentine (Ed. Prime Books)

The Kingdom of Gods de N. K. Jemisin (Ed. Orbit US; Ed. Orbit UK)

Nuvelă: câștigător

„The Man Who Bridged the Mist"/ „Omul care a unit malurile ceții" de Kij Johnson (*Asimov's Science Fiction*, octombrie/iunie 2011)

Nuvelă: nominalizări

„Kiss Me Twice" de Mary Robinette Kowal (*Asimov's Science Fiction*, iunie 2011)

„Silently and Very Fast" de Catherynne M. Valente (Ed. WSFA Press; *Clarkesworld Magazine*, octombrie 2011)

„The Ice Owl"/„Bufnița-de-gheață" de Carolyn Ives Gilman (*The Magazine of*

Fantasy and Science Fiction, noiembrie/decembrie 2011)

„The Man Who Ended History: A Documentary" de Ken Liu (*Panverse Three*, Ed. Panverse Publishing)

„With Unclean Hands" de Adam-Troy Castro (*Analog Science Fiction and Fact*, iunie 2011)

Nuveletă: câștigător

„What We Found"/„Ce am descoperit" de Geoff Ryman (*The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, septembrie/octombrie 2011)

Nuveletă: nominalizări

„Fields of Gold" de Rachel Swirsky (*Eclipse 4*, Ed. Night Shade Books)

„Ray of Light"/„Raza de soare" de Brad R. Torgersen (*Analog Science Fiction and Fact*, decembrie 2011)

„Sauerkraut Station"/„Stația Verzei-murate" de Ferrett Steinmetz (*GigaNotoSaurus*, iunie 2011)

„Six Months, Three Days" de Charlie Jane Anders (*Tor.com*, iunie 2011)

„The Migratory Pattern of Dancers"/ „Modul de trai migrator al dansatorilor" de Katherine Sparrow (*GigaNotoSaurus*, iulie 2011)

„The Old Equations" de Jake Kerr (*Lightspeed Magazine*, iulie 2011)

Povestire: câștigător

„The Paper Menagerie"/„Menajeria de hârtie" de Ken Liu (*The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, martie/aprilie 2011)

Povestire: nominalizări

„Her Husband's Hands" de Adam-Troy Castro (*Lightspeed Magazine*, octombrie 2011)

„Mama, We Are Zhenya, Your Son” de Tom Crosshill (*Lightspeed Magazine*, aprilie 2011)

„Movement”/„Mișcare” de Nancy Fulda (*Asimov's Science Fiction*, martie 2011)

„Shipbirth” de Aliette de Bodard (*Asimov's Science Fiction*, februarie 2011)

„The Axiom of Choice”/„Axioma alegerii” de David W. Goldman (*New Haven Review*, Winter 2011)

„The Cartographer Wasps and the Anarchist Bees”/„Viespile cartografe și albinele anarhiste” de E. Lily Yu (*Clarkesworld Magazine*, aprilie 2011)

Premiul Andre Norton pentru Science-Fiction și Fantasy Young Adult: câștigător

The Freedom Maze de Delia Sherman (Ed. Big Mouth House)

Premiul Andre Norton: nominalizări

Akata Witch de Nnedi Okorafor (Ed. Viking Juvenile)

Chime de Franny Billingsley (Ed. Dial Books; Ed. Bloomsbury)

Daughter of Smoke and Bone de Laini Taylor (Ed. Little, Brown Books for Young Readers; Ed. Hodder & Stoughton)

Everybody Sees the Ants de A. S. King (Ed. Little, Brown Books for Young Readers)

The Boy at the End of the World de Greg van Eekhout (Ed. Bloomsbury Children's Books)

The Girl of Fire and Thorns de Rae Carson (Greenwillow Books)

Ultraviolet de R.J. Anderson (Ed. Orchard Books; Ed. Carolrhoda Lab)

Premiul Ray Bradbury pentru prezentare dramaturgică de excepție: câștigător

Doctor Who: „The Doctor's Wife", Neil Gaiman (scenarist), Richard Clark (regizor) (BBC Wales)

Premiul Ray Bradbury: nominalizări

Attack the Block/*Atacul*, Joe Cornish (scenarist/regizor) (Optimum Releasing; Screen Gems)

Captain America: The First Avenger/*Căpitanul America: Primul Răzbunător*, Christopher Markus și Stephen McFeely (scenariști), Joe Johnston (regizor) (Paramount)

Hugo, John Logan (scenarist), Martin Scorsese (regizor) (Paramount)

Midnight in Paris/*Miezul nopții în Paris*, Woody Allen (scenarist/regizor) (Sony)

Source Code/*Transfer de identitate*, Ben Ripley (scenarist), Duncan Jones (regizor) (Summit)

The Adjustment Bureau/*Gardienii destinului*, George Nolfi (scenarist/regizor) (Universal)

Premiul 2011 Grand Master Damon Knight:

Connie Willis

Premiul Solstice:

Octavia Butler (postmortem) și John Clute

Premiul SFWA Service:

Bud Webster

LISTA COMPLETĂ A PREMIATELOR NEBULA

1965

Roman: *Dune* de Frank Herbert (Ed. Nemira, diverse ediții)

Nuvelă: „The Saliva Tree” de Brian W. Aldiss și „He Who Shapes” („Plăsmuitorul”, în *Imperiul oglinzilor strâmbe*, Ed. Adevărul, 1993) de Roger Zelazny

Nuveletă: „The Doors of His Face, the Lamps of His Mouth” de Roger Zelazny

Povestire: „«Repent, Harlequin!», Said the Ticktockman” de Harlan Ellison

1966

Roman: *Flowers for Algernon* de Daniel Keyes (*Flori pentru Algernon*, Ed. Humanitas, 2003) și *Babel-17* de Samuel Delany

Nuvelă: „The Last Castle” de Jack Vance

Nuveletă: „Call Him Lord” de Gordon R. Dickson

Povestire: „The Secret Place” de Richard McKenna

1967

Roman: *The Einstein Intersection* (*Intersecția Einstein*, Ed. Pygmalion, 2005) de Samuel R. Delany

Nuvelă: „Behold the Man” („Ecce Homo”, în *Almanahul Anticipația* 1995) de Michael Moorcock

Nuveletă: „Gonna Roll the Bones” („Dând cu babaroasele”, în *Viziuni periculoase*, Ed. Trei, 2013) de Fritz Leiber

Povestire: „Aye, and Gormorrah” („Da… și Gomora”, în *Viziuni periculoase*, Ed. Trei, 2013) de Samuel R. Delany

1968

Roman: *Rite of Passage* de Alexei Panshin (*Ritual de trecere*, Ed. Multistar, 1992)

Nuvelă: „Dragonrider” de Anne McCaffrey

Nuveletă: „Mother to the World” de Richard Wilson

Povestire: „The Planners” de Kate Wilhelm

1969

Roman: *The Left Hand of Darkness* de Ursula K. Le Guin (*Mâna stângă a întunericului*, Ed. Nemira, 2006)

Nuvelă: „A Boy and His Dog” de Harlan Ellison („Un băiat și câinele său”, în *Almanahul Anticipația* 1998)

Nuveletă: „Time Considered as a Helix of Semi-Precious Stone” („Timpul considerat ca o spirală de pietre semiprețioase”, în *Jurnalul SF* nr. 45-46) de Samuel R. Delany

Povestire: „Passengers” de Robert Silverberg („Pasagerii”, în *Pasagerii*, Ed. Nemira, 1994)

1970

Roman: *Ringworld* de Larry Niven (*Lumea inelară*, Ed. Teora, 1997)

Nuvelă: „Ill Met in Lankhmar*”* de Fritz Leiber

Nuveletă: „Slow Sculpture” („Sculptură lentă”, în *Almanahul Anticipația* 1988) de Theodore Sturgeon

Povestire: nu s-a acordat

1971

Roman: *A Time Of Changes* (*Timp al schimbărilor*, Ed. Pygmalion, 1995) de Robert Silverberg

Nuvelă: „The Missing Man" de Katherine MacLean

Nuveletă: „The Queen of Air and Darkness" („Crăiasa neantului și a nopții", în *Almanahul Anticipația* 1991) de Poul Anderson

Povestire: „Good News from the Vatican" de Robert Silverberg („Vatican, ultimul conclav", în *Vatican, ultimul conclav*, Ed. Nemira, 2006)

1972

Roman: *The Gods Themselves* de Isaac Asimov (*Zeii înșiși*, Ed. Teora, diverse ediții)

Nuvelă: „A Meeting with Medusa" de Arthur C. Clarke („Întâlnire cu Meduza", în *Lumina întunericului*, Ed. Teora, 2002)

Nuveletă: „Goat Song" de Poul Anderson

Povestire: „When it Changed" de Joanna Russ

1973

Roman: *Rendezvous with Rama* de Arthur C. Clarke (*Întâlnire cu Rama,* Ed. Multistar, 1991; Ed. Lucman, 2002; Ed. Nemira, 2012)

Nuvelă: „The Death of Doctor Island" („Moartea doctorului Island", în *CPSF Anticipația*, nr. 534-535) de Gene Wolfe

Nuveletă: „Of Mist, and Grass, and Sand" („Despre Ceață, Iarbă și Nisip", în *CPSF Anticipația*, nr. 528-529) de Vonda N. McIntyre

Povestire: „Love is the Plan, the Plan is Death" („Iubire e Planul, Planul e Moarte", în *CPSF Anticipația*, nr. 531) de James Tiptree, Jr.

Prezentare dramatică: *Soylent Green/Hrana verde* Stanley R. Greenberg pentru scenariu (bazat pe romanul *Make Room! Make Room!* de Harry Harrison)

1974

Roman: *The Dispossessed* de Ursula K. Le Guin (*Deposedații*, Ed. Nemira, 1995)

Nuvelă: „Born with the Dead" de Robert Silverberg

Nuveletă: „If the Stars Are Gods" de Gordon R. Eklund și Gregory Benford

Povestire: „The Day Before the Revolution" de Ursula K. Le Guin

Prezentare dramatică: *Sleeper*/*Adormitul* de Woody Allen

Grand Master: Robert A. Heinlein

1975

Roman: *The Forever War* de Joe Haldeman (*Războiul etern*, Ed, Pygmalion, 1999)

Nuvelă: „Home Is the Hangman" de Roger Zelazny

Nuveletă: „San Diego Lightfoot Sue" de Tom Reamy

Povestire: „Catch That Zeppelin!" de Fritz Leiber

Prezentare dramatică: *Young Frankenstein*/*Tânărul Frankenstein* de Mel Brooks și Gene Wilder

Grand Master: Jack Williamson

1976

Roman: *Man Plus* de Frederik Pohl (*Proiectul Omul Plus*, Ed. Pygmalion, 2003)

Nuvelă: „Houston, Houston, Do You Read?" („Houston, Houston, se aude?", în *Almanahul Anticipația* 1993) de James Tiptree Jr.

Nuveletă: „The Bicentennial Man" („Omul bicentenar", în *Povestiri*

ciberrobotice, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1986) de Isaac Asimov

Povestire: „A Crowd of Shadows” de Charles L. Grant

Grand Master: Clifford D. Simak

1977

Roman: *Gateway* de Frederik Pohl (*Poarta*, Ed. Pygmalion, 1997; Ed. Nemira, 2008)

Nuvelă: „Stardance” de Spider and Jeanne Robinson

Nuveletă: „The Screwfly Solution” („Veriga slabă”, în *CPSF Anticipația*, nr. 499) de Raccoona Sheldon

Povestire: „Jefty is Five” („Jefty”, în *Jurnalul SF* nr. 53-55) de Harlan Ellison

Premiul Special: *Star Wars*

1978

Roman: *Dreamsnake* de Vonda N. McIntyre

Nuvelă: „The Persistence of Vision” de John Varley

Nuveletă: „A Glow of Candles, a Unicorn’s Eye” de Charles L. Grant

Povestire: „Stone” de Edward Bryant

Grand Master: L. Sprague de Camp

1979

Roman: *The Fountains of Paradise* de Arthur C. Clarke (*Fântânile paradisului*, Ed. Multistar, 1993)

Nuvelă: „Enemy Mine” de Barry Longyear (*Dușmanul*, Ed. Orion, 1991)

Nuveletă: „Sandkings” de George R. R. Martin („Regii nisipurilor”, în *Regii nisipurilor*, Ed. Nemira, 2010)

Povestire: „GiANTS” („Furnici gigantice”, în *Jurnalul SF* nr. 114) de Edward Bryant

1980

Roman: *Timescape* de Gregory Benford (*Timperfect*, Ed. Nemira, 2006)

Nuvelă: „The Unicorn Tapestry" de Suzy McKee Charnas

Nuveletă: „The Ugly Chickens" („Orătăniile slute", în *Jurnalul SF* nr. 125) de Howard Waldrop

Povestire: „Grotto of the Dancing Bear" de Clifford D. Simak

Grand Master: Fritz Leiber

1981

Roman: *Claw of the Conciliator* de Gene Wolfe (*Gheara conciliatorului,* Ed. Leda, 2009)

Nuvelă: „The Saturn Game" de Poul Anderson

Nuveletă: „The Quickening" de Michael Bishop

Povestire: "The Bone Flute" de Lisa Tuttle (premiu refuzat)

1982

Roman: *No Enemy But Time* de Michael Bishop

Nuvelă: „Another Orphan" de John Kessel

Nuveletă: „Fire Watch" de Connie Willis („Cei care pândesc focul" în *Vânturile de la Marble Arch*, Ed. Nemira, 2011)

Povestire: „A Letter from the Clearys" de Connie Willis („O scrisoare de la familia Cleary" în *Vânturile de la Marble Arch*, Ed. Nemira, 2011)

1983

Roman: *Startide Rising* de David Brin

Nuvelă: „Hardfought" („Luptacerbă", în *Almanahul Anticipația* 1996) de Greg Bear

Nuveletă: „Blood Music" („Muzica sângelui", în *Almanahul Anticipația* 1993) de Greg Bear

Povestire: „The Peacemaker” de Gardner Dozois

Grand Master: Andre Norton

1984

Roman: *Neuromancer* de William Gibson (*Neuromantul*, Ed. Cristian, 1994; Ed. Leda, 2005; Ed. Cotidianul, 2008)

Nuvelă: „Press Enter” („Apasă tasta Enter”, în *Almanahul Anticipația* 1994) de John Varley

Nuveletă: „Bloodchild” („Copil de sânge”, în *Jurnalul SF* nr. 105) de Octavia Butler

Povestire: „Morning Child” („Copilul dimineții”, în *Almanahul Anticipația* 1986) de Gardner Dozois

1985

Roman: *Ender's Game* de Orson Scott Card (*Jocul lui Ender*, Ed. Nemira, 2005)

Nuvelă: „Sailing to Byzantium” („Pe mare spre Bizanț”, în *Galileo* nr. 3) de Robert Silverberg

Nuveletă: „Portraits of His Children” de George R.R. Martin

Povestire: „Out of All Them Bright Stars” de Nancy Kress

Grand Master: Arthur C. Clarke

1986

Roman: *Speaker for the Dead* de Orson Scott Card (*Vorbitor în numele morților*, Ed. Nemira, 2005)

Nuvelă: „R&R” („Permisia”, în *Vânătorul de jaguari*, Ed. Nemira, 2008) de Lucius Shepard

Nuveletă: „The Girl Who Fell Into the Sky” de Kate Wilhelm

Povestire: „Tangents” de Greg Bear

Grand Master: Isaac Asimov

1987

Roman: *The Falling Woman* de Pat Murphy

Nuvelă: „The Blind Geometer” de Kim Stanley Robinson

Nuveletă: „Rachel in Love” de Pat Murphy

Povestire: „Forever Yours, Anna” de Kate Wilhelm

Grand Master: Alfred Bester

1988

Roman: *Falling Free* de Lois McMaster Bujold

Nuvelă: „The Last of the Winnebagos” („Ultimul Winnebago”, *Vânturile de la Marble Arch, vol. 2*, Ed. Nemira, 2012) de Connie Willis

Nuveletă: „Schrodinger’s Kitten” de George Alec Effinger

Povestire: „Bible Stories for Adults, No. 17: The Deluge” de James Morrow

Grand Master: Ray Bradbury

1989

Roman: *Healer’s War* de Elizabeth Ann Scarborough

Nuvelă: „The Mountains of Mourning” de Lois McMaster Bujold

Nuveletă: „At the Rialto” („La Rialto”, *Vânturile de la Marble Arch, vol. 2*, Ed. Nemira, 2012) de Connie Willis

Povestire: „Ripples in the Dirac Sea” de Geoffrey Landis

1990

Roman: *Tehanu: The Last Book of Earthsea* de Ursula K. Le Guin (*Tehanu*, Ed. Alexandria, 2010)

Nuvelă: „The Hemingway Hoax” de Joe Haldeman

Nuveletă: „Tower of Babylon” de Ted Chiang („Turnul din Babilon” în *Împărțirea la zero*, Ed. Nemira, 2011)

Povestire: „Bears Discover Fire” de Terry Bisson

Grand Master: Lester Del Rey

1991

Roman: *Stations of the Tide* de Michael Swanwick

Nuvelă: „Beggars in Spain” („Cerșetori în Spania”, în *Almanahul Anticipația* 1994) de Nancy Kress

Nuveletă: „Guide Dog” („Câinele-călăuză”, în *Jurnalul SF* nr. 80) de Mike Conner

Povestire: „Ma Qui” (în *Jurnalul SF* nr. 95) de Alan Brennert

Premiul Ray Bradbury: *Terminator 2: Judgment Day*/*Terminator 2: Ziua judecății* de James Cameron

1992

Roman: *Doomsday Book* de Connie Willis (Editura Pygmalion, 2004)

Nuvelă: „City of Truth” de James Morrow

Nuveletă: „Danny Goes to Mars**”** de Pamela Sargent

Povestire: „Even the Queen” („Chiar și Regina”, *Vânturile de la Marble Arch, vol. 2*, Ed. Nemira, 2012) de Connie Willis

Grand Master: Frederik Pohl

1993

Roman: *Red Mars* de Kim Stanley Robinson (*Marte roșu*, Ed. Nemira, 2006)

Nuvelă: „The Night We Buried Road Dog” de Jack Cady

Nuveletă: „Georgia on My Mind” (în *Almanahul Anticipația* 1996) de Charles Sheffield

Povestire: „Graves” („Mortuare”, *Galileo* nr. 1, 2010) de Joe Haldeman

1994

În anul 1994, premiile Nebula au fost decernate în cadrul unei ceremonii la New York, la sfârșitul lunii aprilie 1995.

Roman: *Moving Mars: A Novel* de Greg Bear

Nuvelă: „Seven Views of Olduvai Gorge" de Mike Resnick

Nuveletă: „The Martian Child" („Copilul marțian", în *Jurnalul SF*, nr. 131) de David Gerrold

Povestire: „A Defense of the Social Contracts" de Martha Soukup

Grand Master: Damon Knight

Autor emerit: Emil Petaja

1995

Roman: *The Terminal Experiment* de Robert J. Sawyer (*Alegerea lui Hobson*, Ed. Nemira, 2008)

Nuvelă: „Last Summer at Mars Hill" de Elizabeth Hand

Nuveletă: „Solitude" de Ursula K. Le Guin

Povestire: „Death and the Librarian" de Esther Friesner

Grand Master: A.E. Van Vogt

Autor Emerit: Wilson „Bob" Tucker

1996

Roman: *Slow River* de Nicola Griffith

Nuvelă: „Da Vinci Rising" de Jack Dann

Nuveletă: „Lifeboat on a Burning Sea" de Bruce Holland Rogers

Povestire: „A Birthday" de Esther M. Friesner

Grand Master: Jack Vance

Autor emerit: Judith Merril

1997

Roman: *The Moon and the Sun* de Vonda N. McIntyre

Nuvelă: „Abandon in Place” de Jerry Oltion

Nuveletă: „The Flowers of Aulit Prison” de Nancy Kress

Povestire: „Sister Emily’s Lightship” de Jane Yolen

Grand Master: Poul Anderson

Autor emerit: Nelson Slade Bond

1998

Roman: *Forever Peace* de Joe Haldeman (*Pace eternă*, Ed. Teora, 1999)

Nuvelă: „Reading the Bones” de Sheila Finch

Nuveletă: „Lost Girls” de Jane Yolen

Povestire: „Thirteen Ways to Water” de Bruce Holland Rogers

Grand Master: Hal Clement (Harry Stubbs)

Premiul Ray Bradbury: *Babylon 5* de J. Michael Straczynski

Autor emerit: William Tenn (Phil Klass)

1999

Roman: *Parable of the Talents* de Octavia E. Butler

Nuvelă: „Story of Your Life” de Ted Chiang („Povestea vieții tale”, în *Împărțirea la zero*, Ed. Nemira, 2011)

Nuveletă: „Mars is No Place for Children” de Mary A. Turzillo

Povestire: „The Cost of Doing Business” de Leslie What

Scenariu: *The Sixth Sense*/*Al șaselea simț* de M. Night Shyamalan

Grand Master: Brian W. Aldiss

Autor emerit: Daniel Keyes

2000

Roman: *Darwin’s Radio* de Greg Bear

Nuvelă: „Goddesses” de Linda Nagata

Nuveletă: „Daddy's World" de Walter Jon Williams

Povestire: „macs" de Terry Bisson

Scenariu: *Galaxy Quest* de Robert Gordon și David Howard

Premiul Ray Bradbury: Yuri Rasovsky și Harlan Ellison

Grand Master: Philip José Farmer

Autor emerit: Robert Sheckley

2001

Roman: *The Quantum Rose* de Catherine Asaro

Nuvelă: „The Ultimate Earth" de Jack Williamson

Nuveletă: „Louise's Ghost" de Kelly Link

Povestire: „The Cure for Everything" de Severna Park

Scenariu: *Crouching Tiger, Hidden Dragon*/*Tigru și dragon* de James Schamus, Kuo Jung Tsai și Hui-Ling Wang

Premiul President's: Betty Ballantine

2002

Roman: *American Gods: A Novel* de Neil Gaiman (*Zei americani*, Ed. Tritonic, 2006)

Nuvelă: „Bronte's Egg" de Richard Chwedyk

Nuveletă: „Hell is the Absence of God" de Ted Chiang („Iadul e acolo unde nu există Dumnezeu", în *Împărțirea la zero*, Ed. Nemira, 2011)

Povestire: „Creature" de Carol Emshwiller

Scenariu: *Stăpânul inelelor: Frăția inelului* de Fran Walsh, Philippa Boyens și Peter Jackson

Grand Master: Ursula K. Le Guin

Autor emerit: Katherine MacLean

2003

Roman: *The Speed of Dark* de Elizabeth Moon (*Viteza întunericului*, Ed. Millennium Press, 2008)

Nuvelă: „Coraline" de Neil Gaiman (Ed. Tritonic, 2008)

Nuveletă: „The Empire of Ice Cream" de Jeffrey Ford

Povestire: „What I Didn't See" de Karen Joy Fowler

Scenariu: *Stăpânul inelelor: Cele două turnuri* de Fran Walsh, Philippa Boyens, Stephen Sinclair și Peter Jackson

Grand Master: Robert Silverberg

Autor emerit: Charles Harness

2004

Roman: *Paladin of Souls,* de Lois McMaster Bujold (*Paladinul sufletelor*, Ed. Tritonic, 2008)

Nuvelă: „The Green Leopard Plague" de Walter Jon Williams

Nuveletă: „Basement Magic" de Ellen Klages

Povestire: „Coming to Terms" de Eileen Gunn

Scenariu: *The Lord of the Rings: The Return of the King*/*Stăpânul inelelor: Întoarcerea regelui* de Fran Walsh, Philippa Boyens și Peter Jackson

Grand Master: Anne McCaffrey

2005

Roman: *Camouflage* de Joe Haldeman (*Camuflaj*, Ed. Nemira, 2007)

Nuvelă: „Magic for Beginners" de Kelly Link (*Magia pentru începători*, Ed. Tritonic, 2006)

Nuveletă: „The Faery Handbag" de Kelly Link („Geanta fermecată" în *Magia pentru începători*, Ed. Tritonic, 2006)

Povestire: „I Live with You" de Carol Emshwiller

Scenariu: *Serenity* de Joss Whedon

Grand Master: Harlan Ellison

Autor Emerit: William F. Nolan

2006

Roman: *Seeker* de Jack McDevitt (*Exploratorul*, Ed. Nemira, 2007)

Nuvelă: „Burn" de James Patrick Kelly („Foc", în *The Year's Best Science Fiction*, vol. 3, Ed. Nemira, 2008)

Nuveletă: „Two Hearts" de Peter S. Beagle

Povestire: „Echo" de Elizabeth Hand

Scenariu: *Howl's Moving Castle*/*Castelul umblător al lui Howl* de Hayao Miyazaki, Cindy Davis Hewitt și Donald H. Hewitt

Premiul Andre Norton: *Magic or Madness* de Justine Larbalestier

Grand Master: James Gunn

Autor emerit: D.G. Compton

2007

Roman: *The Yiddish Policeman's Union* de Michael Chabon

Nuvelă: „Fountain of Age" de Nancy Kress

Nuveletă: „The Merchant and the Alchemist's Gate" („Negustătorul și poarta alchimistului", în *CPSF* nr. 5) de *Ted Chiang*

Povestire: „Always" de Karen Joy Fowler

Scenariu: *Pan's Labyrinth*/*Labirintul lui Pan* de Guillermo del Toro

Premiul Andre Norton: *Harry Potter & the Deathly Hallows* de J. K. Rowling (*Harry Potter și talismanele morții*, Ed. Egmont, 2007)

Grand Master: Michael Moorcock

Autor emerit: Ardath Mayhar

Premiul SFWA Service: Melisa Michaels și Graham P. Collins

2008

Roman: *Powers* de Ursula K. Le Guin (*Puteri*, Ed. Leda, 2012)

Nuvelă: „The Spacetime Pool" de Catherine Asaro

Nuveletă: „Pride and Prometheus" de John Kessel

Povestire: „Trophy Wives" de Nina Kiriki Hoffman

Scenariu: *WALL-E* Scenariu de Andrew Stanton, Jim Reardon. Subiect original de Andrew Stanton și Pete Docter

Premiul Andre Norton: *Flora's Dare: How a Girl of Spirit Gambles All to Expand Her Vocabulary, Confront a Bouncing Boy Terror, and Try to Save Califa from a Shaky Doom (Despite Being Confined to Her Room)* de Ysabeau S. Wilce

Grand Master: Harry Harrison

Autor emerit: M.J. Engh

Premiul Solstice: Kate Wilhelm, Martin H. Greenberg **și** A.J. Budrys post-mortem

Premiul SFWA Service: Victoria Strauss

2009

Roman: *The Windup Girl* (*Fata modificată*, Ed. Nemira, 2012) de Paolo Bacigalupi

Nuvelă: „The Women of Nell Gwynne's" („Doamnele de la Nell Gwynne", în *Nebula 2011*, Ed. Trei, 2012) de Kage Baker

Nuveletă: „Sinner, Baker, Fabulist, Priest; Red Mask, Black Mask, Gentleman, Beast" („Păcătos, brutar, fabulist, preot; mască roșie, mască neagră, gentleman, brută", în *Nebula 2011*, Ed. Trei, 2012) de Eugie Foster

Povestire: „Spar" („Coabitare", în *Nebula 2011*, Ed. Trei, 2012) de Kij Johnson

Premiul Ray Bradbury: *District 9* de Neill Blomkamp și Terri Tatchell

Premiul Andre Norton: *The Girl Who Circumnavigated Fairyland in a Ship of Her Own Making* de Catherynne M. Valente

Grand Master: Joe Haldeman

Autor emerit: Neal Barrett Jr.

Premiul Solstice: Tom Doherty, Terri Windling și Donald A. Wollheim post-mortem

Premiul SFWA Service: Vonda N. McIntyre și Keith Stokes

2010

Roman: *Blackout/All Clear* de Connie Willis

Nuvelă: „The Lady Who Plucked Red Flowers beneath the Queen's Window" („Doamna care-a cules flori roșii sub fereastra reginei", în *Nebula 2012*, Ed. Trei, 2013) de Rachel Swirsky

Nuveletă: „That Leviathan, Whom Thou Hast Made" („Leviatanul acela pre carele l-ai zidit", în *Nebula 2012*, Ed. Trei, 2013) de Eric James Stone

Povestire: „Ponies" („Ponei" în *Nebula 2012*, Ed. Trei, 2013) de Kij Johnson și „How Interesting: A Tiny Man" („Ce interesant, un omuleț" în *Nebula 2012*, Ed. Trei, 2013) de Harlan Ellison (la egalitate)

Premiul Ray Bradbury: *Inception*/*Începutul* de Christopher Nolan

Premiul Andre Norton: *I Shall Wear Midnight* de Terry Pratchett

2011

Roman: *Among Other*/*Printre ceilalți* de Jo Walton

Nuvelă: „The Man Who Bridged the Mist" („Omul care a unit malurile ceții", în *Nebula 2013*, Ed. Trei, 2013) de Kij Johnson

Nuveletă: „What We Found” („Ce am descoperit”, în *Nebula 2013*, Ed. Trei, 2013) de Geoff Ryman

Povestire: „The Paper Menagerie” („Menajeria de hârtie”, în *Almanahul Anticipația* 2013 și *Nebula 2013*, Ed. Trei, 2013) de Ken Liu

Premiul Ray Bradbury: *Doctor Who*: „The Doctor’s Wife”, Neil Gaiman (scenarist), Richard Clark (regizor)

Premiul Andre Norton: *The Freedom Maze* de Delia Sherman

Premiul Grand Master Damon Knight: Connie Willis

Premiul Solstice: Octavia Butler (post-mortem) și John Clute

Premiul SFWA Service: Bud Webster

DESPRE EDITOR

Pe un raft din biblioteca aflată în biroul de acasă al Catherinei Asaro se află diploma înrămată de doctor în chimie fizică, obținută de la Universitatea Harvard. De clanța ușii din apropiere atârnă o pungă cu echipamentul pe care-l poartă la orele de dans, când se smulge de la masa de scris. Fostă dansatoare profesionistă, Catherine s-a născut în California și actualmente nu prea mai are timp pentru exercițiile de balet. Este autoare a peste douăzeci și cinci de cărți și a scris romane de science-fiction, fantasy și thrillere din viitorul imediat. A obținut de două ori Premiul Nebula®: pentru romanul *The Quantum Rose* și pentru nuvela „The Spacetime Pool". Printre alte multe distincții, a câștigat de mai multe ori Premiul AnLab Readers' Choice Award al revistei *Analog* și de trei ori Premiul *RT* pentru cel mai bun roman SF. Cărțile ei cele mai recente sunt antologia *Aurora in Four Voices* și romanele *Lightning Strike, Book One* și *Lightning Strike, Book Two*.

Când nu scrie, Catherine predă în Departamentul de Fizică din University of Maryland, Baltimore County. A pregătit, de asemenea, elevi de liceu pentru concursuri de matematică, ca Howard Area Homeschoolers, pe plan național, și echipa Chesapeake ARML; elevii ei s-au clasat pe poziții fruntașe în Olimpiada de Matematică SUA și Math Talent Search SUA. De asemenea, este membră a SIGMA, o organizație de tip *think tank* formată din scriitori de ficțiune speculativă care consiliază guvernul în privința

trendurilor mondiale ce pot afecta securitatea națională. A îndeplinit două mandate ca președintă a organizației Science Fiction and Fantasy Writers of America.

În calitate de dansatoare și muziciană, Catherine a evoluat în trupe și musicaluri. A înființat două grupuri la Harvard, a căror directoare artistică a fost: Mainly Jazz Dance Company și Harvard University Ballet. După ce ea a absolvit, ceilalți membri studenți au preluat Mainly Jazz și l-au transformat în club de colegiu. Catherine a lansat două CD-uri de muzică și lucrează la al treilea. Primul CD, *Diamond Star*, este coloana sonoră a romanului ei cu același nume. Catherine cântă ca vocalistă la întruniri, cluburi și alte locuri din SUA și străinătate; a fost oaspete de onoare la Convențiile SF naționale din Danemarca și Noua Zeelandă. O puteți vizita la www.facebook.com/Catherine.Asaro.

Table of Contents

Introducere: O armonie de gânduri, de Catherine Asaro
Menajeria de hârtie, de Ken Liu
BufniȚa-de-gheaȚă, de Carolyn Ives Gilman
Mult zgomot…, de Connie Willis
Modul de trai migrator al dansatorilor, de Katherine Sparrow
Piersici topite-n miere, de Amal El-Mohtar
Axioma alegerii, de David W. Goldman
Povestea de club, de John Clute
Ce am descoperit, de Geoff Ryman
Printre ceilalȚi (fragment), de Jo Walton
Mișcare, de Nancy Fulda
StaȚia Verzei-murate, de Ferrett Steinmetz
Viespile cartografe și albinele anarhiste, de E. Lily Yu
Rază de soare, de Brad R. Torgersen
Labirintul libertĂȚii (fragment), de Delia Sherman
A doua mireasă a Regelui Mării, de C.S.E. Cooney
Omul care a unit malurile ceȚii, de Kij Johnson
Premiile Nebula 2012, CÂȘTIGĂTORI ȘI NOMINALIZĂRI
Lista completă a premiatelor Nebula
Despre editor

Table of Contents

Introducere: O armonie de gânduri, de Catherine Asaro	8
Menajeria de hârtie, de Ken Liu	32
BufniȚa-de-gheaȚă, de Carolyn Ives Gilman	51
Mult zgomot…, de Connie Willis	120
Modul de trai migrator al dansatorilor, de Katherine Sparrow	133
Piersici topite-n miere, de Amal El-Mohtar	165
Axioma alegerii, de David W. Goldman	167
Povestea de club, de John Clute	195
Ce am descoperit, de Geoff Ryman	206
Printre ceilalȚi (fragment), de Jo Walton	247
Mișcare, de Nancy Fulda	270
StaȚia Verzei-murate, de Ferrett Steinmetz	284
Viespile cartografe și albinele anarhiste, de E. Lily Yu	348
Rază de soare, de Brad R. Torgersen	362
Labirintul libertĂȚii (fragment), de Delia Sherman	391
A doua mireasă a Regelui Mării, de C.S.E. Cooney	430
Omul care a unit malurile ceȚii, de Kij Johnson	438
Premiile Nebula 2012, CÂȘTIGĂTORI ȘI NOMINALIZĂRI	533
Lista completă a premiatelor Nebula	537
Despre editor	554